... vineam meam: &
fuerit, dabo vobis.
quando de Tẽpore agitur.
nedictus, Antiphona.
ui vna hora fecerunt, & pa-
is fecisti, qui portauimus
& æstus.
gnificat, Antiphona.
ui nouissimi, & nouissimi
i enim sunt vocati, pauci
dicit Dominus.

SECVNDA.

Genesis. Lectio j.

ecti sunt cæli & terra, & G
atus eorum. Compleuit-
timo opus suum, quod
euit die septimo ab vni-
od patrarat. Et benedi-
, & sanctificauit illum:
auerat ab omni opere
uit Deus vt faceret. Istæ
... cæli & ...

t. V

am d

pro

as ad

man

decima

nundi

erudier

ores congre-

e... mundi

An

ncti Apostoli

m ple

un

quod iuſtum
Per Hebdom.
Ad Ben
Hi nouiſsim
res illos nob
pondus diei
Ad Ma
Erunt prim
primi: mult
vero electi, q

FERIA
De Libro
IGitur perf
omnis orn
que Deus die
fecerat: & requ
uerſo opere
xit diei ſeptim
quia in ipſo ce
ſuo, quod crea

Beati immaculati. 90. Gloria. Psal. Retribue. Gloria Patri. Symbolum. Quicunque. 90. Gloria Patri.

Prædicti Psal. dicantur prædicto modo Dominicis diebus ad Primam vsque ad Ramos inclusiue, quando de Dominica agitur.

Ad Tertiam, Antiphona.

Ite & vos in vineam meam, & quod iustum fuerit, dabo vobis. ℟. Spes mea Domine, A iuuentute mea. non repetitur. & sic in omnibus Responsorijs, quæ ad Tertiam, Sextam, & Nonam deinceps notabuntur vsque ad Pascha, quando dicentur. ℣. In te confirmatus sum ex vtero, de ventre matris meæ tu es meus protector. A iuuentute. Gloria Patri. Spes. ℣. Adiutor meus esto Domine, ne derelinquas me. ℟. Neque despicias me Deus salutaris meus.

Ad Sextam, Antiphona.

atris mei sum ego? & dixit ad
n: Quid fecisti? Ecce vox sanguinis
ris tui Abel clamat ad me de terr
. Maledictus eris super terram, quæ
eruit os suum, & suscepit sanguinem
tris tui de manu tua. Ecce vox. Glo-
Patri. Ecce. ℟. Vbi est.
on dicatur Te Deum. nec deinceps
que ad Pascha: nisi in duplicibus, &
pra: sed nonum Responsorium repe-
atur vsque ad ℣. exclusiue. ℣. Excel-
us. 165.

IN LAVDIBVS.

Antiphona.

MIserere mei Deus, & à delicto
meo munda me, quia tibi soli pec
aui. Psal. Ipse. 29. Antiph. Confite-
or tibi Domine, quoniam exaudisti
ne. Psal. Confitemini. iiij. 66. Anti.
Deus Deus meus ad te de luce vigilo,
quia factus es adiutor meus. Psal. Ipse.
34. Antiph. Benedictus es in firma-

PRIVILEGIA
PER COMPLVRES SVMMOS PONTIFICES

Ordini Fratrum Minimorum concessa, & communicata.

Cum aliis, quæ uersa pagella indicabit, uniuersos ordines tangentibus.

Studio, & opera Reuerendiss. P. F. Gasparis Passarelli à Monopoli eiusdem ordinis Correctoris Generalis transumpta, & impressa.

IN HOC VOLVMINE CONTINEN-
tur infrascripta per ordinem

Cum licentia Superiorum.

Imprimatur. Petr. Ant. Vicedom. Vic. Gen.

Io. Franciscus Lombardus.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO S. R. E. CARDINALI AMPLI-

Magiſtro Vincentio Iuſtiniano ordinis Prædicatorum.

PRiuilegia, indulta, dona quoq;
à sãcta Sede Apoſtolica, & per
varios Romanos Pontifices
ordinibus mendicãtiũ prouidè conceſ
ſa, & communicata conſueuere ijdẽ or-
dines (illuſtriſs. Cardinalis, ut rectè no-
ſti) pro ipſorum commodo in unũ col-
lecta, impreſſa retinere. Quamobrẽ ne
& is ordo noſter tali cõmodo priuare-
tùr, inter cætera, quæ in nouiſsimo capi
tulo generali Valentiæ habito decreta
fuere, demãdata mihi fuit prouincia ea,
quibus ordo noſter ab Apoſtolica ſede
doratus, & ditatus eſt, priuilegia & colli

gendi, & imprimendi. ecce iam (Deo fauete) opus, quod imposuerunt mihi patres, continuaui, quod gratum omnib. fore non ambigo. In eo enim primùm illis videre licebit, quanti nostrum ordinem, nostrosq; patres, & eorũ operam & studiũ fecerit apostolica sedes, quiq; illam pro tẽpore tenuit Summus Pontifex, atque uel sic torpentes, & desides animos nostros ad eorum imitationẽ, & eiusdem sanctæ sedis deuotionẽ excitabimus, ne nostra ingratitudine, uel socordia, tãquã degeneres filii priuemur, aut indigni reddamur donis, quę patres nostri sibi, ac nobis uirtutib. & religionẽ conquisiuere, adnotatis in eis pro ipsorum intellectu multis notabilibus ad rem apprimè facientibus utroque iure fundatis, citatisque in eorũ marginibus his, quę per Concilium Tridentinũ hodie immutata noscuntur. Deinde, ut

canones

canones Conc. Trid. qui de regularibus præſcribũtur, quiſq; attentè legat, & diligenter obſeruet, & nemo ſit ex fratribus noſtris, qui neſciat, quid obſeruandum, à quibuſue abſtinendum ſit, non obſtantibus priuilegiis, ſummarium eorum in vnum congerere operæprecium duxi, ne ignorationis cauſam quis prætendere queat. Quare hunc tàm utilem, ac potius neceſſarium laborem ſuſcepi, atq; peregi. Non diu autem quærẽdum fuit, ſub cuius nomine exiret huiuſmodi liber, ſtatim enim occurriſti tu, quem in maximis ſemper habui (ampliſsimè Iuſtiniane) qui regularem diſciplinam ita ſemper coluiſti, ut in ſummo etiam Cardinalatu, ad quem te mirabiliter extulit Deus, priſtinam humilitatem, charitatem, & orandi conſtantiam, temperantiam, cæteroſq; religioſos mores retines. Accipe igitur hilari fronte hunc

noſtrum

noſtrum laborem, quē in tuo apparere nomine uolui, ut ſit perpetuum meæ in te ſingularis obſeruantię monumentū. Vale, & me, qui à te pēdeo, deinceps tua maxima, (ut cœpiſti) humanitate, & mā ſuetudine complectere. Neapoli, Idus Noueinb. 1573.

Illuſtriſs. ac Reuerendiſs. D. tuæ addictiſsimus ſeruus frater Gaſpar Paſſarellus Minimus Generalis.

IO. FRANCISCI LOMBARDI Neap. de Reuerendiss. F. Gaspare Minim. Gener.

Ad Lectorem Hendecasyllabon Hendecastichon græcanicum.

Σμύρναν, Κάσπαρ ἄναξ πάρος τῶ ἡμῶν
ἣν σωτῆρι ἐνήνοχ' ὡς τύπον πρὸ
φυλάττειν γε φθορᾶς ταφῆ δέμας τῆ
οὕτω Κάσπαρ ὁ πατσαρελλος οὗτος,
(παιδευτὴς σοφίης μέγας ὁ θειας)
Ἱρᾶς διαδόχων Πέτρυ καθέδρας
σὺρ ῥάπτει προτερήματ' ἀπέραντ' ὡς
Εκπαλαι βιοτεύμεν Χρῆναι ῥαδηρο
Cῦν ἐυ ὁ θεω αναγνωσά ζωῆς
Αντι Κάσπαρος αὐτὸς ἰσ υνη ζῆν
αἰῶνας μυρίος μακρὸς ἐτ' ἐννὸς.

Ad lectorem Author.

HEsperia cœtus nostræ iam lectus in ora
Relligionis: onus nobis commisit, ut omni
Colligerem cura, quæ sunt concessa priorum
Pontificum nutu Minimis, qui cogimur unà
Assensu simili, uarys sed degimus orbis
Collecti urbibus: atque eadem nos regula nectit.
Quò potui melius patrum mandata peregi.
Atque etiam citius, quantùm mea cura sinebat.
Nam fermè è mensi hoc spatio percurrimus orbem,
Iam uisendo sacra gregis penetralia nostri.
Insuper addidimus communia, præstita nobis,
Et permissa diu, uaria, sed ea optima cultu,
Relligione uirùm, diuinaque iura sequentum.
Margine preterea scholijs decorauimus illa,
Quæ memoranda forent, & quæ dignissima lectu,
Et quæ sunt uersa in melius, moderataque tandem
Concilio in sacro nuper celebrata Tridenti
Abdita postremò ut soluantur, & aspera passim,
Quo leuius deinceps caperentur cuncta legenti,
Multa notanda quidem facili sermone reclusi.

¶ In hoc libro nec meum ipse nomen expreßissem, nisi sacrorum Conciliorum sanctio cõpulißet, quæ scripta quæcunque in publicum prodire vetat absque nomine Authoris.

Cõc.Tri. sesſ. idec. de edit. & usu sacr. lib.

PYRRHVS ARCHIEPISCOPVS CONSENTINVS

MVLTIS PRIVILEGIIS Decorauit ordinem in exordio naſcẽtis re religionis, à compluribus Summis Pontificibus ſucceßiuè approbatis.

PYRRHVS Miserat. Diuina Archieps Conſentinus dilecto nobis in christo filio Fratri Franciſco de Paula eremitæ noſtræ Conſentinæ diœceſis, tuæq. congregationis fratribus eremitis, p̄ſentibus & futuris, ac uniuerſis, & ſingulis ſalutem in Domino ſempiternam, ¶ Decet nos ex officio, quo Ar

chiepiscopali Ecclesiæ Consentinæ præsidemus, vigilanti cura, singulari que solicitudine circa ea, quæ in laudem & gloriam omnipotentis Dei, cui soli cura est de nobis; & a quo bona cuncta procedunt, ac in augmentũ sanctæ fidei catholicę, nostræq. Christianę religionis, ac plurimorum animarum salutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum insudare, ac, quantum cũ Deo possumus, ea, quę iusta, rationabilia, salutifera, & de iure Diuino, ac sanctorum patrum institutionibus pœnitus & omnino non discrepantia gratiosę concedere, & ijs fauorabiliter annuere. ¶ Dudum siquidem ad tuæ supplicationis instantiam super finibus, & posse dictæ terræ Paulæ quoddam oratorium, seu ecclesiam, sub uocabulo Sancti Francisci per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire, seu ecclesiastica sacramenta recipere, & orare posses. Tu, qui dictum oratorium, seu ecclesiam cum singulari diligentia vnà cum quodam paruo dormitorio fabricasti, ac fabricari fecisti, ac in dies fabricas, & amplias, vitamque austeram eremiticam per viginti annos, vel circa & sanctè, & iustè, & religiose vixisti, ac de bono in melius semper perseuerasti, prout ducis, viuis, & perseueras de præsenti. Ibidemque Deus, solita clementia, diuersa, & crebra miracula per te operatus est, & operatur in dies: propter quæ multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multique sub habitu eremitico, & tecum viuere decreuerunt, & Deo continuò præstare famulatum: & ut tu, ipsiq; quietius, sanctius, & deuotius viuere, & Deo feruentius famulari valeatis, Tu, & Frater Baltasar sacerdos, ceterique clerici, & laici, sub habitu eremitico ibidem vitam ducentes nobis humiliter supplicastis, vt dictum oratorium, seu ecclesiam Sancti Francisci de Paula ab omni iurisdictione, & superioritate matris ecclesię terrę Paulæ, & ab omni alia iurisdictione, & superioritate, etiam nostra eximere, & liberare, & sub protectione Sedis Apostolicæ totaliter relaxare, dictumque oratorium, seu ecclesiam vnà cnm omnibus

Supplicatio.

nibus iuribus, & pertinentijs suis tibi, tuæque congregationis eremiticis fratribus præsentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem: teque, prout ipsi supplicarũt, in eorum patrem, superiorem, & priorem deputare: huiusmodique fratribus eremitis potestatem, bailiam, auctoritatem, & Fratrem Franciscum, & alios quoscunque in eorum superiores, & officiales canonice eligendi dare, & concedere; tibique, & alijs per vos eligendis omnem iurisdictionẽ & potestatem in spiritualibus, & temporalibus in ie, & super omnibus locis, personis, & rebus huiusmodi, cum potestate missas, & alia diuina officia celebrandi, cõfessiones audiẽdi, Eucharistię, & alia ecclesiastica sacramenta ministrandi, & recipiendi: malefactores, rebelles, & inobedientes puniendi, incarcerandi, condemnandi, & absoluendi: & pro huiusmodi vitæ obseruantia, statuta, & ordinationes iuri diuino, & sanctorum patrum institutionibus consona faciendi, & de bono in melius reformandi, ac alias opportune in omnibus concedere, dare, & prouidere dignaremur. ¶ Nos vero, qui ex vera scientia, & experientia iam longo, & continuo tempore te cognoscimus: operaque tua & nobis manifesta sunt, & te religiosum, & sanctum hominem, ac Deo gratum, & acceptum fore, & esse demonstrant; Considerantes, quòd bona opera, pia, caritatiua, ac Deo grata, & multis salutifera inibi, & vbique per te, tuamque congregationem feruentius, ac quietius, & deuotius operari poterunt, si priuilegijs muniamini, ac fauoribus, & gratijs prosequamini opportunis, vestris iustis, & sanctis desiderijs, & supplicationibus annuentes, & inclinati, huiusmodi oratorium, siue ecclesiam vna cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis tibi, tuæque congregationi in perpetuum damus, tradimus, assignamus, cedimus, & cõferimus; ac tenore præsentium prouidemus de eadem: teque in superiorem huiusmodi tuæ congregationis patrem, rectorem, & priorem, seu quouis alio nomine nun- Concessio gratiæ.

cupandum damus, & deputamus; cui præſis, ac vita & exemplis proſis: tuiſq; monitis, mandatis, & pręceptis ſalubribus oés huiuſmodi congregationis perſonæ obedire, & parere debeant; ipſiſq; tuis eremitis fratribus te in ſuum ſuperiorem, & priorem, ac vna tecum alios quoſcunque ſuperiores, & officiales canonice eligendi poteſtaté, & auctoritaté. ¶ Nec non ſtatuta, & ordinationes pro huiuſmodi uitæ obſeruantia, a iure tamen diuino, & ſanctorum patrũ inſtitutionibus non deuiantia faciendi: tibiq; & hmôi officialibus, & ſupıoribus ſic eligendis omnimodam iuriſdictioné ordinariam in ſpiritualibus, & temporalibus congregationis huiuſmodi perſonarum, etiam ſi ſacerdotali, ſeu quauis alia præfulgeant dignitate, & locorum iuriſdictionum animalium & rerum omnium ad te, tuamque congregationem quomodolibet ſpectantium, & pertinentium; cum poteſtate quoſcunque rebelles, & inobedientes, omniumque huiuſmodi congregationis perſonarum delinquentium peccata, delicta, & cuiuſcunq. generis maleficia, & crimina (prout iuris fuerit) puniendi: huiuſmodiq. delinquétes incarcerandi, condemnandi, diſciplinandi, liberandi, abſoluendi, ceteraque faciendi, quę in pręmiſsis, & circa præmiſſa vobis videbũtur fore neceſſaria, & opportuna, & q̃ noſmet facere poſſemus. ¶ Sacerdotibus vero huiuſmodi congregationis, ſeu ſecularibus, vel regularibus per vos eligendis, vt miſſas etiam ante diem & in quocunq; loco ad hoc congruo, & honeſto cum altari portatili celebrandi: Euchariſtię, & alia quæcunque ſacramenta eccleſiaſtica libere, & licite tibi, huiuſmodique tuæ congregationis perſonis, quoties deuotio ingruerit, & neceſsitas poſtulauerit, abſq. quacunq; ſuperioris licentia miniſtrare, ad quæ ſuſcipienda extra loca hmôi compelli non poſsitis. ¶ Confeſsiones audire, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacunque irregularitate nobis tam a iure, quam a nobis reſeruatis, & permiſsis, toties, quoties abſoluendi, & diſpenſandi, votaque quæ-

cun-

[Marginal notes: poteſtatem dedit eligédi ſuperiores, & ſtatuta faciendi. — Superiores quam iuriſdictionem habent puniendi fratres. — Altare portatile & ſacramenta miniſtrare. — Abſoluere poſſunt fratres ab excommuni-]

cunq; permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam saluta rem iniungendi, loca, oratoria quæcunque, & ecclesias licite accipiendi, & retinendi: quascunq; etiam personas ecclesiasticas,& seculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum, quem geritis,profiteri & recipere volentes, acceptandi, & recipiendi ad habitum, & promissionem obseruantiæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ: vestraque hmôi statuta, & ordinationes facere possint, & valeāt, ac possitis,& valeatis,potestatem bailiam., & auctoritatem tenore præsentium damus, concedimus, & indulgemus, ac vobiscum super his opportune dispensamus.¶ Omnibusq; priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus fratres Sancti Francisci, ceteriq; mēdicantes fruū tur,& vtuntur, frui, & vti auctoritate nostra in ciuitate, & dioecesi Consentinensi possitis, & valeatis.¶ Huiusmodi oratorium, siue ecclesiam, ac alia quæcunque loca, oratoria, & ecclesias per vos in posterum acquirenda cum omnibus iuribus,& pertinentijs suis, eremitisq; & personis, rebusq; omnibus ad vos, vestraq; loca quo modolibet spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi degentibus ab omni iurisdictione, subiectione, & superioritate matrum ecclesiarum, ac nostra, nostręque Consentinæ ecclesiæ, ceterarumq; personarum (salua tamen semper quarta omnium legatorum quam omnino nobis, & successoribus nostris, pro vt iuris est, soluere teneamini) ex certa nostra scientia, motu proprio,& plenitudine nostræ dignitatis,quantū cum Deo possumus, in perpetuum eximimus, & totaliter liberamus: Ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ totaliter, specialiter, & singulariter, & expresse remittimus, & relaxamus, præsentibus perpetuis, futurisq; temporibus valituris. ¶ In quorum omnium, & singulorum roboris firmitatem, & testimonium præmissorum, per manus Philippi Figadij de Buxé. Cancellarij nostri p̄sentes fieri fecimus,nostriq; maioris sigilli appēsione munitas, & nr̄æ

cationibus, & uota cō mutare & loca recipere.

Priuilegijs mendicantiū fruuntur

Subiecti non sunt fratres ecclesijs cathedralibus

Soli sedi Apostolicę subduntur.

ꝑprię man⁹ subscriptione roboratas. Datũ ĩ nr̃o Archiepiscopali castro S. Lucidi. Anno millesimo, quadrıgentẽsimo, septuagesimo primo. Die vltimo Nouẽb. quartæ ĩdictionis. Sub pontificatu Sanctissimi ĩ Xp̃o Patris, & dñi nostri. Dñi Pauli, Papę secundi, anno septimo. Amen.

SIXTVS QVARTVS *Pontifex 220, olim ordinis minorum, anno 1471 ad Papatum assumptus vixit in eo annis tredecim, et dedit ordini infrascripta priuilegia.*

Sixtus Papa 4. mandat in mandatis Episcopo sãcti Marci, ut super priuilegijs concessis a Pyrrho Archiepiscopo Consentino se informet cũ potestate ea approbandi.

SIXTVS *Episcopus seruus seruorum* Dei Venerabili fratri, Episcopo Sancti Marci salutem, & Apostolicam benedictionem. Iis, quæ pro piorum locorum, personarumq; quarũlibet, pręsertim sub humilitatis spiritu altissimo sua uota exhibentium cõmodo, & vtilitate piè processisse comperimus, vt illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, mandamus Apostolici muniminis adijci firmitatem. ¶ Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Francisci de Paula, eremitę Consentinensis diœcesis petitio continebat, quòd dudum postquã venerabilis frater noster Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus sibi quoddam oratorium, siue ecclesiam, sub vocabulo Sancti Francisci, in tenimento de Paula ꝑdictæ diœcesis ut ædificare posset, licentiam concesserat; præfatus Franciscus oratorium huiusmodi proprijs manibus, & expensis cum dormitorio pro usu, & habitatione sua, & suorum pro magna parte ædificauit, & non nullos socios vitam eremiticam

ducen-

ducentes recepit: ipſeque Archiepiſcopus prædictum oratorium, ſiue eccleſiam vna cum omnibus iuribus,& pertinentijs ſuis prædicto Franciſco, eiuſque congregationi in perpetuum donauit, & non nulla alia eorum deuotioni, & ſaluti conuenientia, ſalutifera,& opportuna conceſsit, fecit, & ordinauit, pro vt in litteris dicti Archiepiſcopi deſuper confectis dicitur plenius contineri.

¶ Quare pro parte Franciſci, & eremitarum prædictorum aſſerentium, quòd oratorium, ſeu eremitorium prędictum adhuc pro ſufficienti habitatione ipſorum perfectum omnino non eſt, illudque ex pijs Chriſti fideliũ eleemoſynis cũ dormitorio, & alijs neceſſarijs officinis continue ædificant,ampliant,& exornant, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt conceſsioni prædictæ,ac omnibus, & ſingulis in dictis litteris contentis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adijcere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Supplicatio.

¶ Nos igitur, qui de præmiſsis certam notitiam non habemus, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus,quatenus ſi, & poſtquam vocatis qui fuerint euocandi, tibi de præmiſſis legitime conſtiterit, conceſsionem, & litteras prædictas, ac omnia, & ſingula in dictis litteris contenta, pro vt ea concernunt, auctoritate Apoſtolica approbes, & confirmes, ſuppleaſque omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem. Conceſsio gratiarum. ¶ Nos enim ſi approbationem, & confirmationem huiuſmodi per te vigore præſentium fieri contigerit, vt præfertur, eiſdem Franciſco, & eremitis, vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, indulgentijs,& gratijs,quibus Fratris Petri de Piſis nuncupati, ceterique eremitæ potiunt̃, & gaudent,vti, & gaudere pariformiter,& abſque vlla differentia libere & licite poſsint, & valeant, concedimus per præſentes. Priuilegia fratris Petri de Piſis conceduntur. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Datũ Romæ, apud Sanctum Petrum. Anno incarn. Dominicę 1473. tertiodecimo Cal. Iulij. Pontificatus nſi anno 2.

Sixtus iiij confirmat priuilegia concessa ordini minim. a Pyrrho Archiepiscopo Cósétino.

SIXTVS. *Episcopus, seruus seruorum* Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filijs fratri Francisco de Paula, ceterisque fratribus eremitis eremitorij, seu oratorij Sancti Francisci de Paula Consentinensis dioecesis præsentibus, & futuris salutem, & Apostolicam benedictionem. ¶ Sedes Apostolica æqua in omnibus semper distributrix, ea, q̃ pro Diuini cultus augmento, ac piorum locorum, & personarum, præsertim sub humili, & religioso habitu in eis degentium commodo & vtilitate pie facta sunt, vt illibata persistant, libenter, cum ab ea petitur, Apostolici muniminis consueuit adijcere firmitatem, ac benigno fauore ea, quę sunt pro aĩarũ salute concedere; illisque vt eo deuotius, quo quietius altissimo famulari possint, suæ protectionis munimen impartiri. ¶ Dudum siquidem pro parte Francisci nobis exposito, q̄ olim postq̃ venerabilis frater nr̃ Pyrrhus Archieps̃ Consentin⁹ tibi, vt quoddã oratoriũ, siue ecclesiã, sub vocabulo Sancti Francisci, in tenimento de Paula Consentinæ dioecesis ædificare posses, licentiam concesserat: tuque oratorium huiusmodi proprijs manibus & expensis cũ dormitorio, pro tuis, & sociorum tuorum vsu, & habitatione, pro magna parte ędificaueras, & non nullos socios vitam eremiticam ducentes receperas: ipseque Archieps̃ p̃dictũ oratorium, siue ecclesiam vna cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis tibi, tuęque congregationi in perpetuum donauerat; & nonnulla alia tuę, & sociorum tuorum deuotioni, & saluti conuenientia, salutifera, & opportuna concesserat, fecerat, & ordinauerat: quòdque oratorium, siue eremitorium prędictum adhuc pro sufficienti habitatione tui, & eremitarum prędictorum perfectum omnino non erat, illudque pijs Christi fidelium eleemosynis cum dormitorio, & alijs necessarijs officinis, tu, ac eremitę tui socij huiusmodi continue ædificabatis, ampliabatis, & exornabatis.

Exponitur concessio Pyrrhi.

Concessio gratiarum.

¶ Nos tunc tuis, & eremitarum prędictorum in ea parte supplicationibus inclinati, venerabili Fratri nostro

Episcopo

Episcopo Sancti Marci, eius proprio nomine non expresso, per alias nostras litteras dedimus in mandatis, vt si,& postquam vocatis,qui forent euocandi, de pręmissis sibi legitime constaret,concessionem,& litteras dicti Archiepiscopi, ac omnia, & singula in ipsis litteris contenta, pro ut ea concernebant, auctoritate Apostolica approbaret, & confirmaret, suppleretque omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenissent in eisdem: & in euentum approbationis, confirmationis, & suppletionis huiusmodi, vobis p̄dictis eremitis,vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, & gratijs, quibus Frater Petrus de Pisis nuncupatus,ceteriq. eremitæ, potiebantur, & gaudebeant, vti & gaudere pariformiter,& absque vlla differentia libere, & licite possetis,& valeretis,concessimus;prout in eisdem nostris litteris desuper confectis plenius continetur. ¶ Cum autem sicut exhibita nobis nup pro parte vestra petitio continebat, Venerabilis Frater noster Goffredus Episcopus S. Marci prædictus, ad exsecutionem prędictarum nostrarum litterarū,illarū forma seruata, ꝓcedens(quia sibi uocatis vocandis,de a nobis expositis legitime constiterat) licentiam,donationem,concessionem,ordinationem, & litteras Archiepiscopi prædicti, omniaque & singula in eis contenta,pro vt ea concernunt, auctor. Apostolica approbauerit,& confirmauerit,supplleueritque omnes,& singulos defectus, qui interuenerunt in eisdem, pro vt in quodam publico instrumento desuper confecto dicit plenius contineri. ¶ Quòdque Pyrrhus Archiepiscopus prædictus, inter alia per eum vobis tunc concessa, prędictum eremitorium,siue ecclesiam Sancti Francisci, & alia quęcunque loca, ecclesias & oratoria,per uos in posterum recipienda cum omnibus iuribus,& pertinentijs, eremitisque, & personis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad uos, locaq; vestra quomodo libet pertinentibus, & spectantibus,ab omni iurisdictione,subiectione, & superioritate matrum ecclesiarum,ac sua,suęque ecclesię Consentiū. ceterarumque persona-

rum

rum in perpetuum exemit, & liberauit; ac sub protectio ne, submissione, & iurisdictione Sedis Apostolicę specialiter, & expresse remiserit, & relaxauerit: Et sicut eadem petitio subiungebat, a non nullis asseritur, nostras pręlibatas litteras, ac confirmationem, approbationem, & defectuum suppletionem, ceteraque omnia alia, & singula per prędictum Goffredum Episcopum Sancti Marci illarum vigore facta, & inde sequuta quęcunque iuribus non subsistere, pro eo ꝙ Archiepiscopus prędictus per suas prædictas litteras te Fratrem Franciscum in superiorem huiusmodi tuę congregationis patrem, rectorem, & priorem, seu quouis alio nomine nuncupandum dederit, & deputauerit, cui congregationi prę esses, ac vita, & exemplis profuisses, tuisque monitis, mãdatis, & præceptis salubribus omnes congregationis huiusmodi personæ obedire, & parere deberent; ipsisque tuis eremitis Fratribus facultatem concessit te in suum superioré, & priorem, ac vna tecum alios quoscunque superiores, & priores, & officiales canonice eligendi, nec non statuta, & ordinationes pro huiusmodi vitæ obseruantia, a iure tamen diuino, & Sanctorum patrum institutionibus nõ deuiãtia faciendi: tibiq; & huiusmodi officialibs omnimodam iurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus congregationis huiusmodi personarum, etiam si sacerdotali, seu quauis alia præfulgerent dignitate, ac locorum iurisdictiones animaliũ & rerum omnium ad te, tuamque cógregationem quomodolibet spectantium, & pertinentium; quoscunque quoque rebelles, & inobedientes, omniumque huiusmodi congregationis personarum delinquentium peccata, & delicta, & cuiuscunque generis maleficia, & crimina, prout iuris foret, puniendi, huiusmodique delinquentes incarcerandi, disciplinandi, condemnandi, liberandi, absoluendi, ceteraque faciendi, quæ in prę missis, & circa præmissa vobis viderentur fore necessaria, & opportuna, & quę ipsemet Archiepiscopus facere posset. ¶ Sacerdotibus vero huiusmodi congregatio

nis,

nis, seu secularibus, vel regularibus per uos eligendis, missas etiam ante diem, & in quocunque loco ad hoc congruo, & honesto cum altari portatili celebrandi: Eucharistię, & alia quæcunque ecclesiastica sacramenta libere, & licite tibi huiusmodique tuæ congregationis personis, quoties deuotio ingrueret, & necessitas postularet, absque quacunque superioris licentia ministrandi, ad quæ suscipienda extra loca huiusmodi compelli non possetis. ¶ Confessiones audiendi, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacunque irregularitate, eidem Archiepiscopo tam a iure, quam ab eo reseruatis, & præmissis, toties, quoties opus foret, & esset, absoluendi, & dispensandi, votaque quæcunque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam salutarem iniungendi. ¶ Loca, oratoria quęcunque, & ecclesias licite accipiendi, & retinendi; quascunque etiam personas ecclesiasticas, & seculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum, quem geritis, profiteri, & recipere volentes ad habitum, & professionem obseruantię castitatis, paupertatis, & obedientiæ acceptandi, & recipiendi. ¶ Nec non vt omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres Sancti Francisci, cęterique mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti possetis, & valeretis, ac possent, & valerent, indulsit, ac uobiscum super his opportune dispensauit, huiusmodique oratorium, siue ecclesiam Sancti Francisci de Paula, ac alia quęcunque loca, oratoria, & ecclesias per uos in posterum acquirenda, & acceptanda, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, eremitisque, & personis, ac rebus omnibus, & singulis ad uos, vestraque loca quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi pro tempore degentibus ab omni iurisdictione, subiectione, superioritate matrum ecclesiarum, ac sua, suæque ecclesię Consentin. ceterarumque personarum ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberauit, ac

Missas celebrandi.

Confessiones.

Loca accipere.

ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate sedis Ap͞licæ prędictæ totaliter, specialiter, singl͞r, & exp͞sse remisit, & relaxauit, pro ut in litteris dicti Archiepiscopi plenius continetur. ¶ Et de eisdem nihilominus concessionibus, gratijs, & indultis vobis sic vt pręmittitur, per prędictum Archiepiscopum concessis, in dictis alijs nostris litteris specialiter, & singulariter mencio facta non fuerat, sed sub clausula generali dumtaxat, videlicet dicendo. Non nulla alia vestrę deuotioni, & saluti conuenientia, salutifera, & opportuna. ¶ Et similiter sub eadem clausula, & non facta alia expressione per dictum Goffredum Episcopum Sancti Marci, prædicta omnia, & singula approbata, & cum suppletione defectuum, confirmata fuerant, pro vt in nostris, ac dicti Archiepiscopi litteris, ac instrumento publico desuper confecto plenius continetur; pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt omnia, & singula premissa, concessiones, gratias, & indulta vobis per Archiepiscopum prędictum concessa, facta, & indulta. ¶ Nec non approbationem, confirmationem, defectuumque suppletionem, ceteraque omnia, & singula p̄ prędictum Goffredum Episcopum, vigore nostrarum litterarum prędictarum desuper facta, & inde sequuta quęcunque rata, & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes, & singulos defectus qui interuenerunt in eisdem supplere, ac alias in premissis, & circa ea vobis de opportuno remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. ¶ Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati, donationem, concessionem, ordinationem, constitutionem, remissionem, relaxationem, indulta, gratias, & litteras prędicti Archiepiscopi, oĩaq; & singula in eis contenta, nostras alias, ac dicti Archiepiscopi litteras, ac approbationem, confirmationem, & defectuum suppletionem per prędictum Goffredũ Episcopum factas, ac processus desuper habitos, & inde sequuta quæcunque, omniaque, & singula, quę in prędictis nostris, & prenominatis Archiepiscopi litteris & processibus

Ratificatio & approbatio Sixti.

ſibus, & inſtrumentis publicis deſuper habitis contenta, pro ſufficienter expresſis, ac ſi de uerbo ad uerbum pręſentibus inſererentur, rataque, & grata habentes, auctor. Apoſtolica, ac ex certa noſtra ſcientia laudamus, approbamus, & confirmamus, ac pñtis ſcripti patrocinio communimus, ſupplemuſque omnes & ſingulos defectus qui interuenerunt in eiſdem: decernentes noſtras prædictas litteras, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſequuta quæcunque valere, ac roboris firmitatem tenere proinde, ac ſi omnia, & ſingula vobis per prędictum Pyrrhum Archiepiſcopum conceſſa, & ipſius Archiepiſcopi litteris contenta, in ſæpe nominatis noſtris litteris ſpecialiter, & ſingulariter narrata, & expreſſa fuiſſent. ¶ Et inſuper vos, & veſtrum quelibet, ac eremitorium, ſiue eccleſiam Sancti Franciſci de Paula prædictum, ceteraque omnia, & ſingula eremitoria, eccleſias, & loca per vos in quibuſcunque ciuitatibus, & diœceſibus, ac vbilibet hactenus recepta, & in poſterum recipienda cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis, eremitaſque & perſonas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quæcunque mobilia, & immobilia ad vos, & eremitas, & perſonas, ac veſtrum quemlibet, ac loca, eremitoria, & eccleſias huiuſmodi quomodolibet communiter vel diuiſim ſpectantia, & pertinentia, ab omni iuriſdictione, dominio, poteſtate, viſitatione, correctione, & ſuperioritate prædicti, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Conſentini, & aliorum Archiepiſcoporũ, Epiſcoporum, ordinariorum, Iudicum, & Superiorũ quorumcunque, ét illorum, in quorum iuriſdictione, ciuitatibus, & diœceſibus eremitoria, loca, eccleſiæ, vos, & eremitæ, ac perſonæ, res, & bona huiuſmodi conſiſtunt, & conſiſtere poterunt quomodolibet in futurũ, auctoritate, & ſcientia prædictis, de ſpeciali gratia, tenore præſentium prorſus eximimus, & totaliter etiam liberamus; Ac ſub beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Eccleſiæ, & noſtra protectione ſuſcipimus; ac exempta, & immunia eſſe volumus, nobiſque, & ſucceſ-

Eximuntur fratres a poteſtate, & viſitatione Epiſcoporum, & aliorũ iudicum punitione.

ſoribus

Solum coram sede Apostolica tenētur de iustitia respondere.

soribus nostris Romanis Pontificibus canonice intrantibus, ac dictę sedi immediate subiacere. ¶ Itaque Archiepiscopi, Episcopi, ordinarij, Iudices supradicti, ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua ageretur, vbicunque committatur delictum, vel ineatur contractus, aut res ipsa consistit, nullam in vobis, ac eremitorijs, locis, & ecclesijs, eremitis, & personis huiusmodi, ac rebus, & bonis prædictis iurisdictionem, potestaté, & dominiū possint quomodolibet exercere, sed dūtaxat corā dicta sede, vel eius legatis vos, & eremitæ, ac aliæ personę in locis, ecclesijs, & eremitorijs huiusmodi pro tépore degétes teneamini de iustitia respódere.

Priuilegia Pyrrhi extenduntur, ad omnes diœceses.

¶ Et insuper vobis omnibus, & eremitis, ac psonis, locis, ecclesijs, ac eremitorijs huiusmodi, vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, concessionibus, gratijs indultis, ceterisque omnibus, & singulis in præsentibus & alijs nostris, ac ipsius Consentinēsis Archiepiscopi litteris sępe dictis, ac per eas habitis processibus prędictis contentis, vobis, ac eremitorijs, ecclīs & locis hmōi concessis, & cōcedendis in quacūque ciuitate, & diœcesi, ac vbique, & in quocunque loco, auctor. Apostolica prædicta vti, & gaudere, eaque omnia, & singula in hmōi nostris, ac alijs, & prædicti Archiepiscopi pnominati litteris, & processibus desuper habitis cōtéta, cuiusuis superioris super his, aut aliquo pmissorū licentia minime requisita, ac quibuscūq; etiā cōtradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prędicta auctor. Apostolica libere, & licite exercere possitis & valeatis. ¶ Quę etiam omnia, & singula in præsentibus, & alijs nostris, ac dicti Archiepiscopi litteris sæpe dictis, ac processibus desuper habitis contenta, auctoritate, & scientia prędicta de specialis dono gratię concedimus, & indulgemus p psentes, fe.re. Innocentij Papę IIII. pdecessoris nostri cōtra exemptos, quę incipit, Volentes, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante.

Non possunt excó-

¶ Decernimus quoque ex nunc omnes, & singulas excommunicationum, suspensionum, & interdicti, aliasq; eccle-

ecclesiasticas sententias, censuras & pœnas, ac processus, quos, & quas contra vos, & eremitas, ac personas, ecclesias, eremitoria, & loca huiusmodi, & vestrum quemlibet promulgari contigerit, vel haberi, irritas, & irritos, & inanes, ac nullius existere firmitatis, vel momenti. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ laudis, approbationis, confirmationis, cõmunitionis, suppletionis, decreti, exemptionis, liberationis, susceptionis, voluntatis, concessionis, & indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum. anno Incarnat, Dominicæ. 1474. Sexto Calendas Iunij. Pontificatus nostri anno tertio.

municare fratres.

Contradictores excõmunicantur

Sequentia Priuilegia SIXTI intelliguntur communicata.

SIXTVS Episcopus, seruus seruorum Dei. Ad perpetuã rei memoriã. Apostolicæ mansuetudinis exẽpla nos admonẽt, vt fideliũ personarũ deuotionẽ, animarũq; salutẽ procuremus. Et quę pro sacræ religionis B. Francisci honori processisse concernimus, vt illibata persistant, roburque Apostolicę confirmationis à nobis petitum fauorabiliter impendamus. Sanè pro parte dilectorum filiorum Zaneti de Vtino generalis ministri, & capituli ordinis fratrum Minorum in ciuitate nostra Ferrariensi præterito festo Pentecostes celebrati nobis exhibita petitio continebat, quòd licèt ab exordio dictę religionis deuota innotuerit consuetudo. videlicet, ꝙ multi Reges, & Principes, nobiles, & populares in mortis articulo requisierint, & sępe requirant in habitu dictæ religionis mori, & sepeliri, & veluti fratres patenter vsque ad locum sepulturę deferri, in cuius deuotionis fauorem multi Romani Pontifices eandem deuotionem approbantes quasdam sic sepeliri eligentibus indulgentias concesserunt. ¶ Nihilominus nonnulli curati, & ecclesiarum rectores in vltramontanis, & alijs regioni

Sixtus 4. concedit quod sepulti in habitu patẽter deferãtur sine pallio, & impedientes excõmunicat.

gionibus ipsam deuotionem arridẽtes, & penitus extinguere cupientes suos parochianos contumeliosè impediunt: ne sic in extremis voluntatibus sepeliri eligant nolentes corpora de domibus defunctorum leuare, nec ad eorum ecclesias funera sic composita cum habitu, nisi linteo, vel pallio cooperta deferri permittunt, nec etiã per vicos ad locum sepulturæ deportari in scandalum plurimorum, & præiudicium religionis, & prefatę deuotionis. ¶ Quare pro partę Generalis, & Capituli prę dictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt super hoc opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. ¶ Nos igitur eorundem prędecessorum vestigiis inhærentes, omnibus, & singulis vtriusq; sexus personis in habitu prædicto sepeliri volentibus, quòd id eis liceat, sine tamen alicuius præiudicio, Apostolica authoritate perpetuò indulgemus; districtius inhibentes Prælatis, & Rectoribus ecclesiarum, sub excommunicationis pœna, quam Canonica monitione premissa contrafacientes incurrant, & à qua per alium, quàm per Romanum Pontificẽ, & in mortis articulo duntaxat absolui non possint, ne taliter sepeliri volentibus, quouis modo impedimentum afferant, sed permittant illos patenter ad ecclesias, & locum sepulturę in habitu huiusmodi deferri iure rectorum parochialium ecclesiarum, & cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo. ¶ Non obstãtibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrarijs quibuscunq;. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1472. octauo Idus Septembris. Pontificatus nostri anno secundo, Sic subscriptum. L. Griphus. & in plica S. Molfus.

SIXTVS Episcopus, seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Sacri prædicatorum

& minorum fratrum ordines, instar duorum primorum fluminum a cælestium voluptatum, & amenitatum paradiso egredientium sacrosanctæ vniuersalis ecclesiæ terram ne mundanarum cupiditatum, & vitiorum calore arescat, pręclarę doctrinę, virtuosorum operum, ac multiplicium meritorum imbribus irrigantes, magis ac magis illam in dies fructuosam efficiunt. Hi sunt duo seraphin, qui in sublime contemplationis, & seraphici amoris alis eleuati, a terrenisque rebus abstracti, assiduo diuinarum laudum clamore, & immensorum beneficiorum humano generi a summo opifice Deo exhibitorum declaratione, feruentissimis prædicationibus populos instruendo, & ad cęleste iter dirigendo insistentes, multiplicata talenta eis credita, domino Deo mundæ segetis (animarum scilicet redemptoris nostri Iesu Christi pretiosi sanguinis effusione redēptarum, copiosos in horrea sanctæ ecclesię manipulos referunt. Hi sunt duę tubę, per quas Dñs præcipit ad pabulum sacri Euangelij vniuersum populum assiduis prędicationibus aduocari, vt in omnem terram exiret sonus eorum, & redderent sibi populum acceptabilem, & bonorum operum sectatorem. Ad prædictorum igitur prædicatorum, & minorum fratrum ordines, quos pro eorum amplissimis meritis, & vberrimis fructibus, quos in Dei ecclesia continue afferuntur prę ceteris, paterna charitate diligimus, nostrę considerationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & statum eorum faciant pacificum & tranquillum. Dudum siquidem, vt ordinum eorundem professorum statui, & quieti consuleremus, motu proprio nonnullas litteras diuersorum Romanorum pōtificum prædecessorum nostrorum dictis ordinibus concessas, & in illis contenta approbauimus, & quoad aliqua declarauimus, ampliauimus, & extendimus, ac nonnulla de nouo eis concessimus, prout in diuersis nostris litteris desuper confectis plenius continetur. ¶ Cum autem, sicut postmodum accepimus, per huiusmodi ampliationes, declara-

vocata cō cessa fratribus prædicatoribus, & minoribus intellie etiam cōcessa minimi.

tiones, extensiones, & concessiones, adhuc totali eorundem ordinum, & illorum professorum quieti plene, vt expedit, non consulatur, asseraturque a nonnullis per easdem literas, omnes gratias spirituales, & temporales dictis ordinibus, & eorum domibus, & fratribus a prędecessoribus nostris concessas, approbatas non fore. ¶ Nos attenta meditatione pensantes, quantum vtilitatis ad exaltationem Christianę fidei, & euangelicæ veritatis ordinum prędictorum professores hactenus attulerunt, & afferre valeant, adiuuante domino in futurum, ac propterea volentes (vt tenemur) eorum tranquillitati vberius prouidere, Motu simili, non ad ipsorum fratrum, & sororum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quascunque litteras, & gratias spirituales, & temporales, concessiones & indulgentias, ac peccatorum remissiones in genere, vel in specie fratribus, & sororibus prędicatorum, & minorum ordinũ, ac domorum eorundem, nec non visitãtibus illorum ecclesias, capellas, & oratoria concessas, quarum tenorem, ac si de verbo ad verbum præsentib. insererentur, haberi volumus pro expresso, præsentium tenore approbamus, & robur firmitatis perpetuæ obtinere decreuimus, proque potiori cautela Apostolica auctoritate de nouo iuxta litterarum desuper concessarum continentiam, & tenorem concedimus, & largimur. Et vt ecclesię, domus, & oratoria prędicatorum, & minorum ordinum prędictorum per vniuersum orbem constructæ, & ædificatæ, & quæ construi, & ædificari contigerit in futurum, congrua deuotione & veneratione a Christi fidelibus visitentur, ac quæ imperfectæ sunt, perficiantur, & ad complementum deducantur, & completę conseruentur, & manuteneantur, necnon paramentis, & alijs ad diuinum cultum inibi necessarijs debite ornentur, ipsique Christi fideles ad dictas ecclesias eo libentius confluant, & ad præmissa manus promptius porrigant adiu-

Confirmantur omnes gratię indulgentię istorum ordinum.

adiutrices,quo ex hoc ibidé dono cœlestis grãecõspexerint se refectos,De oĩpotẽtis Dei misericordia,ac beatorũ Petri,& Pauli Apostolorũ eius auctoritate cõfisi,Vniuersis & singulis Christi fidelibus vtriusq; sexus,vere pœnitẽtibus & cõfessis,q ecclesias, & oratoria domorũ fratrũ pdictorũ ĩ singulis sancti Dominici,& sancti Frãcisci, centũ annos,& totidé quadragenas, & in sanctorum Petri martyris,Thomæ de Aquino, Vincentij, & sanctæ Catherinæ de Senis, ac sanctorum Antonij de Padua, & Ludouici episcopi, Bernardini, & sanctę Claræ, & beatæ Elisabeth festiuitatum diebus a primis vesperis,& p totã dié ipsarũ festiuitatũ quinquaginta annos, & totidem quadragenas deuote visitauerint annuatim, & manus ad pręmissa, aut eorum aliqua porrexerint adiutrices, de iniunctis eis pœnitentijs, misericorditer in domino relaxamus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. ¶ Et vt prędictorum prędicatorum, & minorum ordinum fratres tanto feruentius diuinis beneplacitis insistant, quanto maiorib. se viderint spiritualibus gratijs fore munitos, omnibus & singulis prædicatorum, & minorum ordinum professoribus, qui nunc sunt, & pro tempore perpetuo erunt, vt confessor idoneus eorundem ordinum, quem quilibet pro se de sui superioris licentia duxit eligendum,eorundem confessione diligenter audita, pro commissis per eos excessibus, & peccatis, semel in vita, in forma confessionalis per nos edita, in mortis vero articulo plenariam absolutionem, & peccatorum huiusmodi remissionem impendere valeant, etiam si ante factam eorundem ordinum professionem eos decedere contingeret, similibus motu, scientia, & auctoritate indulgemus. ¶ Facultatem vero a prædecessoribus nostris concessam magistro generali, & prioribus prouincialibus, & conuentualibus, ac eorum vicarijs prædicatorum, ac generali, & prouincialibus ministris, & eorum vicarijs, necnon custodibus minorum ordinum prædictorum, super absolutione fratrum eorundem ordinum suorum

Indulgentię ĩ festis sanctorum nostrorũ.

Conceditur fratrib. vt possint eligere cõfessoré semel ĩ vita: & in mortis articulo plenaria indulgentia cõceditur.

Restringitur facultas absoluendi fratres penes generales, & eorum vicarios.

rum,& diſpenſatione cum eiidem , in quibuſcunque ca
ſibus (prçterquam illis, pro quibus eſſent ad ſedem Apo
ſtolicam mittendi) & per nos approbatam,cum declara
tione caſuum pro quibus mittendi ſunt perſtringentes
volumus ꝙ magr̃ & miniſter generales p̃fati, & eorũ vi
carii,& illi,quib.ipſi mag ſter & miniſter gñales pro tpe
id duxerint committendum dumtaxat , & non alij facul
tate prædicta de cetero vti poſsint , illam omnibus alijs
pœnitus adimentes. ¶ Et ne propter monaſteria monia
lium ſeu ſororum ſub cura , & inſtitutis ordinis prædi-
cti fratrum prædicatorum , & Sanctę Clarę , ſeu Sancti
Damiani ordinum ſub eiuſdem fratrum minorum ordi-
nis cura degentia,Sancti Dominici , & Sancti Franciſci
de pœnitentia nuncupatorum ordinum vtriuſq; ſexus
perſonas, contingat eorundem fratrum quietem turba-
ri, motu, ſcientia, & auctoritate prædictis ſtatuimus , ꝙ
huiuſmodi monaſteria, & loca , eorumq́; abbatiſſæ , &
prioriſſæ,procuratores ſyndici, oblati, & vtriuſque ter
tij ordinis prędicti de pœnitentia nuncupatę perſonæ
p̃dictę, eiſdé priuilegijs,ĩmunitatibꝰ,gratijs,fauoribꝰ cõ
ceſsionibus ,facultatibus,& indultis ſpiritualibus,& tem
poralibus prædictis fratrum prędicatorum , & minorũ
ordinibus, ac illorum profeſſoribus, domibus , & locis
ac procuratoribus, ſyndicis, oblatis , & commiſsis , ſeu
alias quomodolibet per prędeceſſores noſtros , aut nos
hactenus conceſsis, & in poſterum concedendis, quauis
auctoritate, quatenus earum ſexui, & ſtatui non contra-
dicant,libere,& licite vti poſsint,& debeât,in omnibus,
& per omnia, prorſus & ſine vlla differentia,ac ſi eiſdé
monaſterijs, locis,& perſonis, abbatiſsis , ſyndicis,pro-
curatoribus, oblatis , & commisſis,ſororum , & monia-
lium earundem,ac perſonis vtriuſque ſexus de pœniten
tia huiuſmodi, nominatim conceſſæ forent,& concede
rentur expreſſe ¶ Prçterea, quia vt intelleximus exor-
tis nonnunquam cõtrouerſijs inter locorum ordinarios
eorumq́; vicarios ſeu officiales curatos, & fratres prædi
ctorum ordinum, variis occaſionibus , locorum ordina-
rij,

Moniales , & perſonę tertij habitus gaudent eiſdé priuilegijs, quib. fratres.

Sententiæ ordinariorum contra ſubditos fa

rij, eorumq; vicarij, seu officiales, & curati prædicti, ne Christi fideles fratribus ipsis pias eleemosynas erogare præsumant, suadere, & etiam sub censuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore prædicare, seu prædicari facere, seu pronunciare præsumunt. Locorum ordinarijs, eorumq; vicarijs, seu officialibus, & curatis prædictis ac etiam alijs quibuscunque dicta auctoritate mandamus, vt ab huiusmodi persuasionibus, inhibitionibus, & mandatis de cetero prorsus omnino abstineant, decernentes inhibitiones ipsas, & mandata nullius existere firmitatis, & illis contrauenientes censuris huiusmodi minime ligari, ac eosdem persuadentes, & inhibentes, mandatoq; nostro huiusmodi obtemperare non curantes (nisi pœnituerint, & persuasiones, ac inhibitiones, & prædicta reuocauerint infra triduum, postquam desuper requisiti fuerint) eo ipso ordinarios interdicti ingressus ecclesię & suspensionis a regimine, & administratione suarum ecclesiarum, alios vero inferiores ab eis excommunicationis sententiam incurrere. ¶ Cum autem nonnulli ad ordines prædictos prędicatorum, & minorum specialiter gerentes deuotionis affectum, eorum cadauera cum habitu fratrum prędicatorum, vel minorum, seu fratrum, vel sororum de pœnitentia vtriusque ordinis prędictorum, sepeliri mandent, & persæpe, antequam moriantur, habitum huiusmodi eis postulant exhiberi, decernimus, habitum huiusmodi per priorem domus ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus ordinis minorum loci, in quo tales decedere continget, vel per superiorem Prælatum ipsorum ordinum, domorum, seu prioratus, & guardianię, vel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quauis auctoritate, vel prelatione fungentem exhiberi debere, qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum ordinum ecclesias debere sepeliri in eorum habitu, quorum habitum suscipiant, & illorum sic indutorum cadauera discooperta, nullo pallio vel tegumento superimposito, cum habitu huiusmodi ad sepulturã

cta in ordinum dispédium, non tenent, & ipsi grauib. pęnis subijciuntur.

Illis, quis in morte mandant sua cadauera cũ habitu dictorum ordinum sepeliri, habitus ipse dari non pót nisi p priorẽ, vel guardianum.

Fratres habilitati beneficijs nō gaudēt priuilegijs ordinis nisi de prelatorum illius ordinis assensu.

deferri posse, ordinariorum etiam sub censuris prohibitione locorum qualibet in contrarium edita non obstāte, quas quoad hoc modificamus. ¶ Et ne ex habilitatibus ad vnum vel plura beneficia ecclesiastica in titulū, vel commendam obtinenda, cum facultate interim donec illa assequantur pro capellanis aliorum in beneficijs ecclesiasticis deseruire, & ꝙ etiam postquam beneficia huiusmodi assecuti fuerint in domibus dicti ordinis residere, cameras habere, in illis, ac in generalibus, atque prouincialibus capitulis fratrum eorundem prædicatorum, & minorum ordinum vocem actiuam, & passiuam habere, ac priuilegijs, fauoribus, & gratijs, & indultis concessis ipsorum ordinum professoribus, gaudere possint, præfatis ordinibus, & illorum professoribus grauamen inferatur, eisdem motu, & auctoritate decernimus, huiusmodi concessas, & quas concedi contigerit habilitationis litteras, intelligi, & interpretari debere, vt fratres ipsi, quibus litterę huiusmodi concessę sunt, & concedentur in posterum, quandocunq; per sedem prædictam, postquam aliquod beneficium adepti fuerint pacifice, aut pro capellanis in aliquibus ecclesijs cæperint deseruire, concessionib. prædictis (prout vocem actiuam, & passiuam, residentiam in domibus dictorum ordinum, ac retentionem dictarum domorum, camerarum, & alia, quæ ordinum præfatorum sunt, concernūt) de dictorū prælatorum consensu dumtaxat gaudere possint, & nō alias, nec alio modo. ¶ Idē statuentes de promotis ad cathedrales etiam titulares appellatas ecclesias, & alias ecclesiasticas dignitates. ¶ Ceterum vt dictorū ordinum professores, qui inquisitores hæreticæ prauitatis pro tempore in diuersis mundi partibus deputantur, tanto diligentius eorum officia studeant exercere, ac ab illicitis, & eis prohibitis abstinere, quanto cognouerint posse eorum errores facilius corrigi, & puniri, ꝙ magister prędicatorum, & minister minorum ordinum prædictorum generales præfati, nunc & pro tempore existentes, gesta pro tēpore per ipsos inquisitores suorū ordinum

Idem statuitur de Episcopis, & alijs beneficiatis.

Generales possunt inquisitores punire, absoluere, & alios confirmare.

ordinum reſpectiue examinare, & querelas contra illos propoſitas audire, ac ſuper illis (quantum eis iuſtum & æquum videbitur) ſtatuere & ordinare. Et ſi in aliquo eos deliquiſſe inuenerint, illos iuxta exceſſuum exigentiam, etiam per eorum ab officio amotionem, ac alias corrigere, & punire, dictoſque inquiſitores, ſecundum quod æquum & iuſtum, aut neceſſarium videbitur, (non tamen in vna eademque diœceſi multiplicare) libere & licite valeant. Et prædicatorum in minorum, & econtra minorum ordinum prædictorũ inquiſitores in prædicatorum ordinum huiuſmodi profeſſores quoſcunque, Officio inquiſitionis huiuſmodi fungi, illudque exercere nullatenus poſsint, abſque ſedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali, de præſentibus litteris ſpecificam & expreſſam faciente mentionem. ¶ Poſtremo quia prædicatorum & minorũ fratrũ prędictorum ordinum profeſſores pro fidei catholicæ dilatatione, incremento, & defenſione, continue indefeſſe laborant, & eorum exemplari vita, prædicationibus verbi Dei, audientia confeſſionum, ſana doctrina, aſsidua ſacrarũ litterarũ inſtructione, & deuota diuinorum officiorum celebratione, hereticorum extirpatione, alijſque innumeris pijs operationibus prę ceteris ordinum mendicantium profeſſoribus fructus in eccleſia Dei ſalutares copioſius attulerunt hactenus, & continue afferre non ceſſant, atque allaturos in futurum Deo propritio ſpe firma tenemus, & propterea cõuenit. vt ipſi prę ceteris ampliores fauores, & gratiarum prærogatiuas a præfata ſede recipiant & reportent, aliorumq; ordinum mẽdicantium indultis & priuilegijs apud ſedẽ præfatã gaudeant, ne illis inferiores eſſe videantur. Omnes & ſingulas gratias, cõceſsiones, indulgentias, & peccatorũ remiſsiones, immunitates, exẽptiones, facultates, priuilegia, & indulta ſpiritualia & temporalia, qualiacũque ſint eremitarũ ſancti Auguſtini, & Carmelitarũ, ac Seruorum beatæ Marię fratrum ordinibus, & illorum eccleſijs, oratorijs, & domibus, prioribus, fratribus, & ſororibus, cõuerſis, & oblatis, ac vtriuſq; ſexus perſonis de

Prædicatores non poſſunt inquirere contra minores, & econtra.

Conceduntur omnes gratię, quas habent omnes religioſi mendicãtes, fratrib. prædicatoribus, & minoribus.

pœnitētia nuncupatis, a ꝑdecessoribus nr̄is Rom. Pont. ꝑdictis & a nobis, aut alijs auctoritatē habētibus, quę oīa ac si nominatim exprimerētur haberi hic volumus pro sufficienter expressis, coniunctim vel diuisim, in genere vel in communi concessa, eisdem & eorum cuilibet prędicatorum & minorum fratrum ordinibus, domib. ecclesijs, oratorijs, generali magistro, ministro, prioribus, & ministris prouincialibus, conuentualibus prioribus, guardianis, sororibus, oblatis, conuersis, & vtriusq; sexus tertij ordinis, seu de pœnitentia nuncupatis, & alijs eorundem ordinum personis, de nouo concedimus & in eis locum habere volumus, ac si eisdem nominatim directe & expresse concessa fuissent. ¶ Mandātes etiam motu, & scientia, & auctoritate prędictis, vt dum priuilegiorum, indulgentiarum, prerogatiuarum, concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, & indultorum dictorum fratrum eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, & Seruorum Sanctæ Mariæ originales litteræ seu transumpta auctentica, vel illis, [illegible] in fauorem ecclesiarum, domorum, & fratrum prædictorum prædicatorum, & minorum ordinum, adducerentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhibeatur tam in iudicio quam extra iudicium, & alijs locis, quibus opus fuerit, ac si pro & in fauorem dictorum ordinum, ecclesiarum, domorum, & fratrum prædicatorum, & minorum a sede Apostolica emanassent, ac eis & cuilibet ipsorum fuissent immediate concessæ. ¶ Inhibentes districtius ipsis locorū ordinarijs sub interdicti ingressus ecclesiæ, & suspensionis a regimine & administratione suarum ecclesiarum, ac parochialium ecclesiarum rectoribus, & alijs quibuscunque, sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis earundem ecclesiarum parochialium, & omnium aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnis, eo ipso qui contrafecerint incurrendis ne personis quibuslibet ecclesiasticis vel sęcularibus in genere vel in specie directe

Priuilegia aliorum ordinum mēdicantium exhibenda sunt in fauorem fratrum prædicatorū, & minorum.

Inhibetur prælatis ecclesiarum, & parochialibus sacerdotibus ne fratres ī aliquo molestent sub pœnis.

ãte vel indirecte aliquid inhibeant, præcipiant, ordinent vel statuant, quo minus ordines prædicti, illorum domus & professores, prędictis gratijs eis concessis libere vti possint. ¶ Non obstantibus quibuscunque apostolicis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, ac prouincialibus & synodalibus concilijs editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, necnõ Parisiensis & aliorum locorum generalium studiorum vniuersitatibus, & curiæ vicegerentiæ Auinionensis, & quibusuis ordinarijs prȩlatis ac personȩ concessis & concedendis litteris priuilegijs, ac per illos deputatis in eis conseruatoribus priuilegiorũ huiusmodi facultatibus & iurisdictione, cum quibusuis clausulis etiam derogatoriarum derogatorijs, ac fortioribus, & insolitis, quibus omnibus illa etiam si de eis eorumque totis tenoribus & datis, non per huiusmodi generales clausulas etiam specialem mentionem importantes, sed specifica & indiuidua ac de verbo ad verbum, seu quæuis alia mentio habenda esset, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, quoad prȩmissa specifice, & nominatim derogamus, & ea nemini in preiudicium p̃missorum suffragari posse, aut debere, ac irritum & inane quicquid secus contigerit attentari decernimus, necnon omnibus illis, quæ in dictis litteris nostris præfatis ordinibus concessis volumus non obstare, ceterisq; contrarijs quibuscunque. Verum quia difficile foret præsentes litteras ad singulas prouincias originaliter destinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis earum manu notarij publici & curiæ causarum Camerȩ Apostolicȩ auditoris, vel protectoris, qui est & qui pro tempore erit, aut alicuius Archiepiscopalis, vel Episcopalis seu cuiuscunque in dignitate constituti sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra, vbicunque exhibita, vel ostensa fuerint, fides adhibeatur indubia; ac si ipsȩ originales litterȩ forent exhibitȩ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrȩ approbationis, constitutionis, concessionis, largitionis, indult,

dulti, perstrictionis, voluntatis, ademptionis, statuti,
mandati, decreti, inhibitionis, & derogationis infrin-
gere &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno
Incarnationis Dominicæ 1479. 7. Cal. Augusti. Pont.
nostri Anno octauo.

SIXTVS EPISCOPVS
seruus seruorum Dei.

Reuocat restrictionem circa absolutioné, in Bulla Aurea positam.

DILECTIS *filijs Vicarijs fratrum* obseruantiæ Hispaniæ, & Lombardiæ ordinis prædicatorum, ac omnibus Prioribus & vice gerentibus eorundem fratrum ipsis vicarijs subiectis, Salutem & Apostolicam benedictionem.
Quonian omnes ordinis vestri de obseruantia fratres
pro eorum absolutionibus & dispensationibus obtinen-
dis, ad magistrum generalem præfati vestri ordinis ire
tenentur, & obligantur, iuxta tenorem Bullæ aureæ nun
cupatæ in qua talis restrictio, apponitur, idque fratribus
ipsis magno [illegible] commodo propter varios discursus
pro quaque re faciendos. Volentes [illegible] commodita-
ti, & quieti in hoc consulere, supplicationibusque in
hac parte nobis porrectis inclinati, vobis & cuilibet ve-
strum facultatem, & potestatem concedimus, absoluen
di & dispensandi cum fratribus ipsis, sicuti alias ex priui
legio, quod dicitur Mare magnum, facere poteratis, an
tequam talis Bulla aurea nuncupata emanasset. Illa
ceterisque contrarijs non obstantibus qui-
buscunque. Datum Romæ apud san-
ctum Petrum sub annulo pi-
scatoris. Die XX VIII.
Maij. 1481. Pont.
nostri Anno
decimo.

DILECTIS FILIIS, VICA rio, ac prælatis conuentuum, ac monaste riorum reformatorum, & reformandorum congregationis prouinciȩ Castellȩ, & Legionis, Sixtus Papa IIII. ordinis minorum.

DILECTI *filij salutem, & Apostolicam* benedictionem. Supplicari nobis humiliter fecistis, vt cum in constitutionibus, & priuilegijs vestri ordinis, expresse caueatur, ne fratres ordinis eiusdem, præterquam suis prælatis, & de eorum licentia, fratribus dicti ordinis confiteantur, dignaremur concedere, vt aliquando alterius ordinis sacerdotibus, maxime necessitate exigente, possint confiteri. Nos, vt cum maiori animi quiete, & conscientiȩ pace, fratres vobis subditi Altissimo famulari possint, huiusmodi supplicationibus inclinati; vt fratres vestra, vel aliorum prȩlatorum, & suorum, qui pro tempore erunt, licentia, solummodo tamen cum itinerauerint, vel fuerint extra conuentus eorum, prout eis concedetis, confiteri possint; et vos quomodocunque sacerdotibus cuiuscunque secularis, seu regularis ordinis confiteri valeatis tenore præsentium auctoritate Apostolica cocedimus, & indulgemus. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo piscatoris. die ij. Augusti. Anno. 1479. Pontificatus nostri anno nono.

Sixtus iiij. cócedit fratribus ordinis prædicti confiteri posse ét secularibus in casu.

PRAESENS PRIVILEgium Sixti specialiter extendit Papa Leo X ad fratres, & sorores 3, ordinis minimor. vt infra in bullis Leonis est videre.

Sixtus. 4. d'terminat quòd fratres, & sorores tertij ordinis gaudent priuilegijs, & immunitatibus ecclesiasticis tam fori, q̃ personæ & rerũ, sicut aliȩ personȩ ecclesiasticæ dans eis conseruatores, & defensores cõtra quosdam eorũ persecutores, & molestatores in Italia.

SIXTVS *Episcopus, seruus seruorum Dei:* Ad futurã rei memoriam. Sacrosancta Romana Ecclesia sub religionis habitu Domino famulantes ex assuetȩ pietatis officio propensius diligere consueuit; & ne indebitis agitentur molestijs, tamquam pia mater, opportunis fauoribus confouere. Sane pro parte dilectorum filiorum vniuersorum fratrum, & dilectarum in Christo filiarum vniuersarum sororum tertijs ordinis beati Francisci de pœnitẽtia nuncupati, per Italiam consistentium, nobis nuper exhibita petitio continebat quòd licet plures summi Pontifices prædecessores nostri, diuersa, & plura pro immunitatibus eorum concesserint priuilegia, & plures sollennissimi vtriusque iuris doctores teneant quòd ipsi fratres, & sorores debeant gaudere libertate, & immunitate ecclesiastica, vt personȩ religiosȩ: nihilominus communitates ciuitatum, potestates, alijque officiales seculares locorum Italiȩ non cessant in dies noua eis tam in rebus, quam in personis inducere grauamina, libertati Ecclesiasticȩ contraria. ¶ Quare pro parte eorundem fratrum, & sororum nobis fuit supplicatum humiliter, vt eisdem communitatibus potestatibus, & officialibus, ne huiusmodi grauamina inferant, inhibere, aliasque eis super hoc opportune prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur. ¶ Nos igitur huiusmodi supplicationibus

nibus inclinati communitatibus, poteſtatibus, & officialibus præfatis, ſub excommunicationibus latę ſententiæ pœna, eo ipſo per poteſtates, & officiales ipſos, ac ſingulares perſonas earundem communitatum, ſi contrafecerint, incurrenda, ne eiſdem fratribus, & ſororibus grauamina aliqua, libertati Eccleſiæ contraria inducere, aut ipſos fratres, & ſorores, quo minus gaudeant priuilegijs, & immunitatibus tam fori, quam perſonæ, & rerum, ſicut alię perſonæ Eccleſiaſticę, quomodolibet impedire præſumant, apoſtolica auctoritate, tenore preſentium inhibemus. ¶ Et nihilominus vniuerſis & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs, ac quibuſcunque perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis: nec non Patriarchalium Metropolitanarum, & aliarum cathedralium Eccleſiarum canonicis pro tempore exiſtentibus in ciuitatibus, & locis prędictis, & cuilibet eorum, qui deſuper fuerint requiſiti ab aliquo fratrum ſeu ſororum prędictorum per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus præmiſſa, vbi, & quando eis expedire videbitur, ſolenniter publicantes, non permittant, eoſdem fratres, & ſorores, contra inhibitionis noſtre huiuſmodi tenorem, per quoſcunque, quauis auctoritate indebite moleſtari, & eos, quos propterea huiuſmodi excommunicationis ſententiam eis conſtiterit incurriſſe, excommunicatos nuntient, faciantque ab alijs nuntiari: ac ab omnibus arctius euitari, donec ab huiuſmodi indebitis moleſtijs per eos dictis fratribus, & ſororibus illatis cum effectu deſtiterint contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. ¶ Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, nec non municipalibus ſtatutis iuramento, conſuetudine conſtitutione, ſeu cōfirmatione, Apoſtolica, vel alias quauis firmitate uallatis, contrarijs quibuſcũque, ſeu aliquibus cōmuniter, vel diuiſim a ſede Apoſtolica indultum exiſtat, ꝙ interdici, ſuſpendi, vel excōmunicari nō poſsint per litte

ras

ras Apostolicas, non facientes plenam, ac expressam, ac de verbo ad uerbum de indulto huiusmodi métionem. ¶ Ceterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca, in quibus fratres, & sorores prędicti illis indigerent, deferre, volumus, & prefata auctoritate decernimus, quòd earum transumpto, manu notarij publici, ac curię causarum Camerę Apostolicæ, aut alicuius Episcopalis, vel Archiepiscopalis sigillo munito, ea prorsus in iudicio, vel extra, vbicunque exhibitum, vel ostensum fuerit, fides adhibeatur, ac si ipsę originales litterę forent exhibitę, vel ostensę. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ inhibitionis, mandati, voluntatis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario, contraire Si quis autem attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurū. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum. Anno Incar. Dominicę 1473. 12. Kal. Decēb. Pontificatus nostri anno 3.

INNOCENTIVS OCTAuus Genuensis Papa 222. anno Domini 1484, die 19 mensis Augusti ad summum Pontificatum assumptus sedit annos octo: approbat Priuilegia SIXTI. IIII.

Innocen. oct. cófirmat priuilegia concessa ordini minimorū a Sixto Papa iiij.

INnocentius Episcopus, seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Fratri Francisco de Paula, ceterisque fratribus eremitis eremitorij Sancti Francisci de Paula Consentin. diœcesis presentibus, & futuris salutē & Apostolicam benedictionem. ¶ Pastoralis officium nobis, licet immeritis, Diuina dispositione commissum

ſum, noſtram continue mentem excitat, & inducit, vt ad ea ſollicite attendamus, quæ Diuini cultus augmentum, & piorum, aut in illis perſonarum, ſub humili, & religioſo habitu vacantium commodum, & vtilitatem reſpiciunt, & ea, quæ propterea a ſede Apoſtolica proceſsiſſe comperimus, vberioris Apoſtolici muniminis adminiculo fulcire ſatagimus, vt eo firmius illibata perſiſtant, quo ſæpius fuerit eiuſdem ſedis præſidio communita. Dudum ſiquidem a fe. re. Domino Sixto, Papa Quarto, prædeceſſore noſtro litteræ emanarunt tenoris ſubſequentis. ¶ SIXTVS EPISCOPVS, &c. SEDES APOSTOLICA, &c. vt ſupra .f. 4. ¶ Cum autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat a nonnullis de laudis, approbationis, confirmationis, communitionis, ſuppletionis, voluntatis, conceſsionis, & indulti prędictorum iuribus hæſitari poſſet, vos ad tollendum omnem perſonarum hæſitationem, præmiſſa omnia, & ſingula, ac pro eorum ſubſiſtentia firmiori, cupiatis noſtræ approbationis munimine roborari; nos veſtrę congregationis, ac perſonarum eiuſdem ſtatum proſperum, & tranquillum paterno Zelantes affectu, in hac parte ſupplicationibus inclinati, dictas & præinſertas dicti prædeceſſoris litteras, ac omnia, & ſingula in eis contenta recenſentes, laudem, approbationé, cõfirmationé cõmunitioné, ſuppletionem, decretum, exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, voluntatem, conceſsionem, & indulta huiuſmodi, ac prout illa concernunt omnia, & ſingula in eiſdem litteris contenta, & narrata, auctoritate Apoſtolica, ex certa noſtra ſcientia, tenore præſentium de nouo confirmamus, ac approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus: nec non omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan in eiſdem conceſsionibus, donationibus, gratijs, & indultis, ac in prædeceſſoris præinſertis, ac Archiepiſcopi prædictorum litteris huiuſmodi contentis, quę alias pręſentibus haberi

beri volumus pro expreſsis, quomodolibet interuenerint, auctoritate, & ſcientia ſimilibus ſupplemus. ¶ Et nihilominus vniuerſis, & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & prioribus, præpoſitis, decanis, archidiaconis, cantoribus, ſuccenſoribus, alijſque perſonis in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis, ac canonicis eccleſiarum cathedralium committimus, & mandamus, quatenus ipſi plures, vel duo, aut vnus eorum per ſe vel alium, ſeu alios pręſentes litteras noſtras, vbi, & quando quoties expediens fuerit, & pro partę veſtra, aut alicuius veſtrum fuerint requiſiti ſuper hoc, ſolenniter publicantes, vobiſque in præmiſsis opportunæ difenſionis pręſidio aſsiſtentes, non permittant vos, aut aliquem veſtrum, ſeu loca, & bona veſtra contra pręſentium, & prędictarum dicti prędeceſſoris litterarum tenorem, quomodolibet moleſtari: moleſtatores, & contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuram Eccleſiaſticam & alia iuris remedia compeſcendo: Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnō omnibus illis, quæ prædictus prędeceſſor in ſuis litteris pręinſertis voluit non obſtare, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, uel diuiſim a ſede prędicta indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excōmunicari non poſſint, per litteras Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad uerbum de indulto huiuſmodi mentionem. ¶ Ceterum quia difficile eſſet, præſentes litteras ad quęcunque loca, in quibus illę forent neceſſariæ transferri, volumus & auctoritate noſtra decernimus, quòd earum transumptis, manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, vel alterius pręlati munitis, prorſus, & extra fides plenaria adhibeatur, & illis ſtetur in omnibus, & per omnia, ſicut originalibus adhiberetur, & eis ſtaretur, ſi forent exhibitę, uel oſtenſę, & inſuper ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquā quauis auctoritate ſcienter, uel ignoranter contigerit attentari, præſentibus perpetuis futuris

ris temporibus duraturis. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, & decreti infringere, uel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1485. decimo Klend. Aprilis: Pont. nostri anno secūdo.

Alexander Sextus Papa 223. cathedrā summi Pontificatus adeptus sædit annos xi. licet multa priuilegia dederit ordini: Vnum tamen authenticum reperi.

Alexander vi. approbat primam regulam, & mutat nomen eremitarum ī nomine minimorum.

ALexander Episcopus, seruus seruorū Dei. Ad perpetuam rei memoriam. ¶ Meritis religiosæ uitæ, quam dilecti filij Frāciscus de Paula, & eius socij eremitæ eremitorij Sancti Francisci de Paula Consentinen. diœcesis, ad obsequendum Altissimo, elegerunt, inducimur, & exemplo boni operis excitamur, ut ijs, quę pro eorum directione uotiua ab eodem Francisco prouidè ordinata sunt, ut firmius illibata permaneant, Apostolicæ Sedis, cui immediatè sunt subiecti, minimè roboremus. ¶ Sanè pro parte eorundem eremitarum nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd prædictus Franciscus, habens ad hoc, ut asserebat, à bo. memo. Pyrrho Archiepiscopo Consentino spetialem per illius litteras facultatem, per fe. re. Sixtum quartum, & Innoc. viij. Roman. Pontifices, prædecessores nostros successiuè confirmatam, & ad quæcunque loca, quæ eidem congregationi donari contingeret,

ampliatam, prout in dicti Archiepiscopi autheticis, & & dictorum prædecessorum Apostolicis litteris plenius continetur; illarum vigore pro salubri directione eremitarum societatis eiusdem nominibus omnium ex hac augmentum, & animarum eorundem salutem, in beneplacitis Diuinæ voluntati, & vitæ eremiticæ huiusmodi perseuerantiam, & eorum prosperitatis votiuę successus concernentia, sacris canonibus non contraria, in tredecim capitulis contenta, statuit, & ordinauit, voluitq; & mandauit, per eiusdem societatis eremitas, perpetuis temporibus obseruari. ¶ Quare pro parte Francisci, & eremitarum prędictorum, nobis fuit humiliter supplicatum, vt eiusdem Francisci statutis, & ordinationibus huiusmodi, pro earum subsistentia firmiori, roborationis, confirmationis, adducere aliásq; eis super eorundem sic statutorum, & ordinatorum obseruantia, opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. ¶ Nos igitur, qui amatores huiusmodi eremiticæ vitæ, quæ solitudine contenta versatur in abditis, & nunquàm minus sola est, quàm cum sola esse reputatur, quia cęlestis patrię contemplatio illam sociatur, & comitatur, & dum secularis conseruationis commertio caret, cęlestis alimoniæ pabulo refocillatur, & gaudet, libenter in suo laudabili proposito confouemus, & tanquam tutissimo calle incedentes, & pauperes spiritu, quos Domin⁹ noster IESVS CHRISTVS beatos esse dixit, quoniam ipsorum est regnum cœlorum, pia, & paterna charitate prosequimur, & eis, quantum cum Deo possumus, fauorem beneuoli impartimur huiusmodi. ¶ nec non carissimi in Christo filij nostri Caroli Francorum Regis illustris, qui vt asseritur, ad eosdem eremitas specialem gerit deuotionis affectum, & quandam domum cum oratorio, & opportunis officinis extra, & prope ciuitatem Turonensem construi, & ædificari fecit, ac eis piè donauit, nobis supra dictis eiusdem eremitis cum instantia humiliter supplicãtis, supplicationibus inclinati, eiusdem Francisci statuta, & ordinationes

Prima regula 13. capitula continebat.

Deuotio regis francorum ad ordinem nostrum ostenditur.

nationes huiusmodi, ac omnia, & singula in dictis capitulis contenta, quę diligenter inspici, ac præsentibus de verbo ad verbum annotari fecimus, auctor. Apostolica. pręsentium tenore approbamus, & confirmamus, ac pręsentis scripti patrocinio communimus, supplemusq; omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Et pro potiori cautela ea omnia, quę per eundem Franciscum statuta, & ordinata, & prohibita fuerunt, de nouo dicta auctor. statuimus, & ordinamus, prohibemus, & permictimus: ac volumus iuxtam eorum seriem, & continentiam perpetuis futuris temporibus per eiusdem societatis eremitas, qui nunc sunt, & perpetuis futuris temporibus, qui erunt, pro eorum regularibus institutis, eosq; eremitas ordinis minimorum Fratrũ eremitarum Fratris Francisci de Paula in posterum nuncupari inuiolabiliter obseruari. ¶ Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrę approbationis, confirmationis, communitionis, suppletionis, statuti, ordinationis, prohibitionis, permissionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum &c. se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Annò Incar. Dominicę. 1492. quarto Calendas Martij Pontificatus nostri Anno primo.

Mutatio nominis eremitarũ.

Sequentia priuilegia Alexandri intelliguntur communicata.

Dilectis filijs Magistro, & prioribus Prouincialibus ordinis fratrum prædicatorum.

ALexander Episcopus, seruus seruorum Dei salutem, & Apostolicam benedictionem.

Alexander Papa Quartus d'claras

ctionem. ¶ Ex parte vestra nobis extitit intimatum, quod cum contingat interdum ad Episcopatum, & alias dignitates aliquos de fratribus vestri ordinis promoueri, ipsi libros, & alia, quę tempore suæ promotionis habebant, licet non ad eos (cum proprium habere non liceat) sed ad ordinem pertineant, memoratum proprijs vsibus applicare præsumunt, in suarum præiudicium animarum. ¶ Quare suppliciter postulatis à nobis, vt prouidere super hoc salubriter curaremus. ¶ Nos igitur eorundem fratrum saluti, paterna volentes sollicitudine prouidere, vt libros, & alia, quæ ipsos promotionis suę tempore habuisse, seu habere constiterit, tibi fili magister, vel prioribus, & conuentibus suis, submota qualibet dilatione resignent ipsis fratribus, iam promotis, in virtute obedientiæ præsentiū auctoritate mandamus. Illos autem quos promoueri contingerit, ne resignare differant, districtius inhibemus, nisi forsan eorum vsum eis ad tempus de gratia duxeritis concedendum. Datum Neapoli quinto idus Maij. Pontificatus nostri anno 1.

Dilectis filijs, Generali Magistro, & uniuersis fratribus ordinis prædicatorum.

Alexander quartus cōcedit, quòd famuli seruitijs fratrū d̄putati, & procuratores, & operarij possint audire diuina tépore interdicti.

ALexander Episcopus, seruus seruorum Dei. Salutem, & Apostolicam benedictionem. ¶ Vt in vestris domibus seruientes in ministerijs opportunis, ob vestri gratiam, quam apud sedem Apostolicam sedulè deuotionis vestræ obsequia promerētur, nostræ gratiæ inanes nō reddantur immunes. Nos vestræ deuotionis pręcibus inclinati, quod si quādo in personas, vel terras, in quibus residetis, excommunicationis, seu interdicti sententiā cōtingerit promulgari, pueri v̄ris seruitijs deputati, negociorūq; procuratores, & operarij, qui in v̄ris locis, eorū operibus psonaliter cōstituti, ī stiterint, hmōi sentētijs obnoxij nullatenus habeantur. Ibiq; possint audire diuina iuxta formā, q̄ in locis ipsis, in eo casu à sede Apostolica ē cōcessa, nisi eildē cām dederint vel

excommunicari specialiter, seu interdici contingat, eosdẽ auctoritate vobis præsentiũ indulgemus. ¶Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, nostrę concessionis & gr̃æ infringere, vel ei ausu, &c. Si qs aũt &c. Dat. Ananię, quinto Cal. Iulij Pont. nostri anno primo.

Dilecto filio, Vicario Generali Congregationis Lombardiæ ordinis prædicatorũ.

ALexander Papa vi. Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Considerantes vberes fructus, quos fratres ordinis prędicatorum Congregationis Lombardiæ ad saluationem animarum Christi fidelium, in militanti Ecclesia, produxerunt hactenus, meritò inducimur, vt eos spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequamur. Hinc est, quòd nos tuis in hac parte supplicationibus inclinati, singulis fratribus ordinis, & congregationis huiusmodi in presbyteratus ordine constitutis, nunc, & pro tempore existentibus, quòd de licentia tua, aut qui pro tempore extiterit generalis Vicarij, vel prioris, seu pręsidentis domus ordinis, & congregationis huiusmodi, in qua eos pro tempore residere contigerit; omnibus, & singulis fratribus, & sororibus tertij ordinis de pœnitentia Beati Dominici nuncupatis, nunc, & pro tempore existentibus (quando id petierint) tàm in die Paschæ, seu festi resurrectionis Domini Nostri Iesu Christi, & infra eiusdem festi octauam, quàm etiam alijs diebus, etiam in mortis articulo, Euchariſtiæ, & alia Ecclesiastica sacramenta quęcunq; exhibere, & ministrare: ipsiq; fratres, & sorores Euchariſtiæ, & alia sacramenta huiusmodi, ab eisdem fratribus ordinis prędicatorũ, & congregationis hmõi recipere liberè, & licitè valeãt, cuiusuis licentia super hoc minimè obtenta, seu etiam petita, auctoritate

Alexander Papa vi. cẽdit, q̃ possumus tertiarijs Eũcharistiam, etiã in Pascha, et extremã ũctionem dare.

Apostolicam licentiam concedimus, & facultatem per præsentes. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus, & synodalibus Concilijs æditis Generalibus, & specialibus cōstitutionibus, & ordinationibus, ac congregationis, & ordinum prędictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisq; contrarijs quibuscunq;. Dat. Romę apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 30. Setemb. 1495. Pont. nostri anno quarto.

Iulius II. anno Domini 1503. factus summus Pont. 224. Vixit annos decem: approbat omnia priuilegia data ordini nostro, per suos prædecessores, & de nouo multa concedit, & addit.

IVlius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. ¶ Dudùm ad sacrum ordinem minimorum olim per fęlicis recordationis Sixtum iiij. Innocentium viij. & Alexandrū vi. Rom. Pont. prędecessores nostros, salubriter approbatum ac varijs priuilegijs cum regulę approbatione multipliciter decoratum nostræ considerationis aciem dirigimus. ¶ Dum etiam intra nostræ mentis abscondita reuoluimus fructus vberes quos dextera Dñi opitulante, & Apostolica sede benedicente: Dilectus filius Franciscus de Paula prędicti ordinis pater ac institutor: & quoad uixerit Generalis corrector: exemplo B. Franc. ardentissimus nr̄i Redēptoris imitator, in agro militantis ecclesiæ, pducere nō desinit: ac etiam salutifera exēpla atq; imitanda Xpi fideles ex eiusdem Francisci de Paula, & aliorum fratrum di-

Laus ordinis minimorum.

ĉti or-

cti ordinis arctißima vita: quam ipsi ad obsequendum altißimo sub Euangelico iugo, ac humili habitu, & humilitatis spiritu: spreto seculo, ac pompis eius, voluntariè assumpserunt: in perpetua Christi seruitute laudes diuinas die noctuq; summa cum deuotione Domino persoluentes quotidie inducũtur. ¶ Dignum immò debitum reputamus, vt ordo ipse apud eandem sedem gratiam liberalitatis inueniat: & gratiæ, & priuilegia illi quomodolibet concessa: per ipsius sedis approbationem remaneant illesa.

¶ Dudum siquidem præfato Sixto prædecessori nostro pro parte dicti Francisci de Paula exposito: quòd olim antea bonę memoriæ Pyrrhus Archiepiscopus Cõsentinus, tunc in humanis agens, eidem Francisco de Paula: vt quodam oratorium, siue ecclesiam, sub vocabulo Sancti Frãcisci in tenimẽto de Paula Cõsentinensis diocesis, ędificare posset, licentiam concesserat, ipseq; Franciscus de Paula oratorium huiusmodi proprijs manibus ac expensis, cũ dormitorio: pro ipsius, & sociorũ suorum vsu, & habitatione pro magna parte ędificauerat, & non nullos socios vitam eremiticam ducentes ibidem receperat. ¶ Ipseq; Pyrrhus Archiepiscopus: prefatum oratorium, siue ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, pertinentijs suis, præfato Francisco de Paula sueq; congregationi in perpetuum ordinaria auctoritate donauerat, & non nulla alia suæ, ac sociorum prædictorum deuotioni, & saluti conuenientia salutifera & opportuna concesserat, fecerat, & ordinauerat. ¶ Quòdque oratorium siuè eremitorium predictum adhuc pro sufficienti habitatione Francisci de Paula, & eremitarnm prędictorum perfectum non erat: ipsique illud pijs Christi fidelium eleemosynis cum dormitorio, & alijs necessarijs officinis huiusmodi ædificabant, ampliabant, & exornabant. ¶ Idem Sixtus predecessor tunc Episcopus Sancti Marci, eius proprio nomine non expresso, suis litteris dedit in mandatis, vt si & postquàm vocatis (qui forent euocandi) de premißis sibi legitimè constaret,

Sixtus quartus supra car. 3.

Narrantur gratiæ concesse, a Pyrrho.

ſtaret, conceſsionem, & litteras Dicti Pyrrhi Archiepiſcopi, ac in eis contenta quęcunq; cum ſuppletione defectuum Auctoritate Apoſtolica approbaret, & confirmaret.

Priuilegia Fratris Petri de Piſis. ¶ Ipſeq; prędeceſſor in euentum approbationis confirmationis ac ſuppletionis huiuſmodi Franciſco de Paula, & eremitis prętatis, ut omnibus, ac ſingulis priuilegijs, indulgentijs, & gratijs, quibus frater Petrus de Piſis cœteriq; eremitę potiebantur, & gaudebant, vti & gaudere poſſent, conceſsit.

Epiſcopus Sancti Marci author. Apoſt. approbauit gratias Pyrrhi. ¶ Et deinde eidem Sixto prædeceſſori etiam expoſito, quòd bonę memoriæ Goffredus Epiſcopus Sancti Marci tunc in humanis agens, ad executionem litterarum ipſius Sixti prędeceſſoris (illarum forma ſeruata) procedés, quia vocatis vocandis de pręmiſsis eidem prædeceſſori expoſitis ſibi legitimè conſtiterat, licentiam, donationem, conceſsionem, ordinationem, & litteras Pyrrhi Archiepiſcopi huiuſmodi, ac omnia & ſingula in eis cõtenta, cum ſuppletione defectuum, eadem auctoritatæ Apoſtolica approbauerat, & confirmauerat, quodque præfatus Pyrrhus Archiepiſco pus pręcictas ſuas litteras præfatum Franciſcum de Paula in congregationis perſonarum huiuſmodi ſuperiorem, patrem, rectorem, ac priorem, ſeu quouis alio nomine nuncupandum dederat, & deputauerat, cui congregationi præeſſet, ac vita, & exemplis prodeſſet, eiuſq; monitis, mandatis, ac præceptis ſalubribus omnes huiuſmodi congręgationis perſonæ obedire, ac parere deberent.

Eligere poſſunt ſuperiores. ¶ Ipſiſq; ſuis eremitis fratribus facultatem conceſſerat eundem Franciſcum de Paula in ſuum ſuperiorem, & priorem, ac etiam vnà ſecum alios quoſcunq; ſuperiores, & officiales canonicè eligendi. ¶ Nec non ſtatuta

Statuta facere. & ordinationes pro huiuſmodi vitæ obſeruentia, à iure tamen Diuino, & Sanctorum patrum inſtitutionibus nõ deuiantia, faciendi.

Poteſtas ſuperioris. ¶ Sibiq;, & huiuſmodi officialibus omnimodam iuriſdictionem ordinariam, in ſpiritualibus, & temporalius

congre-

congregationes huiusmodi personarum, etiam si sacerdotali, seu quauis alia prefulgeant dignitate, ac etiam iurisdictiones locorum, & animalium, ac rerum omnium ad eundem Franciscum de Paula, eiusque congregationem quomodolibet spectantium, & pertinentium. ¶ Nec non quoscunq; rebelles, ac inobedientes omniumq; congregationis huiusmodi personarũ delinquentiũ peccata, & delicta, & cuiuscũq; generis maleficia, & crimina (pro vt iuris foret) puniendi: huiusmodi quoq; delinquentes incarcerandi, corrigendi, condemnandi, liberandi, & obseruandi, cœteraq; faciendi quæ in præmissis, & circa præmissa Francisco de Paula, & eremitis huiusmodi viderentur fore necessaria, & opportuna, & quæ ipsemet Pyrrhus Archiepiscopus facere posset.

Superiores qũo possunt punire fratres.

¶ Sacerdotibus verò huiusmodi congregationis, seu secularibus, vel regularibus per eos eligendis, Missas etiam ante diem, & in quocunque loco ad id congruo, & honesto cum altari portatili celebrandi: Eucharistiæ & alia quæcunq; ecclesiastica sacramenta liberè, & licitè Francisco de Paula, & alijs congregationis huiusmodi personis, quoties deuotio ingrueret, & necessitas postularet, etiam absq; quacunq; superiorum licentia ministrandi, ad quę quidem suscipienda, ipsi extra loca huiusmodi compelli non possent.

Pro missis vide conc. trid. sess. 22 in decreto de obseruãdis ĩ celeb. missarum.

Sacramẽta ministrare.

¶ Confessiones etiam audiendi, & ab omnibus casibus excommunicationibus, suspensionibus & interdictis, ac super quacunque irregularitate eidem Pyrrho Archiepiscopo tàm à iure quàm ab eo reseruatis, & permissis: toties quoties opus foret, absoluendi, ac dispensandi, ¶ Vota quęcunquè permutandi, & relaxandi ac pœnitentiam salutarem iniungendi. ¶ Loca & oratoria quęcunq; ac ecclesias licitè recipiendi & retinẽdi. ¶ Quascunquè etiam personas ecclesiasticas, & seculares ad eos venientes, & cum eis moram trahere, & habitum per eos gestari solitum recipere: ac profiteri volentes, ad huiusmodi habitũ & professionẽ obseruantię, castitatis, paupertatis,

Confessiones audire.

Vota permutare.

Fratres recipere.

paupertatis, & obedientię accettandi, & recipiendi: ¶ Nec non omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, & libertatibus, & exéptionibus quibus fratres prętati beati Francisci de Paula: cęteriq; mendicantes fruebantur, & vtebanrur. frui, ac vti possent indulserat, & cum eis super his dispensauerat.

Fruuntur priuilegijs mendicantium.

¶ Huiusmodiq; oratorium siue ecclesiam Sancti Francisci de Paula, & alia quęcunq; loca, oratoria, & ecclesias: per ipsos in posterum acquirenda, & recipienda, cum omnibus iuribus, ac pertinentijs suis. eremtisq;, ac personis, & rebus omnibus ac singulis ad eos, eorumq; loca quomodolibet spectantibus, & pertinentibus; personisq; inibi pro tempore degentibus ab omni iurisdictione, ac superioritate matricũ ęcclesiarum, & suæ, sueq; ecclesiæ Consentinensis cęterarum quoq; personarum: ex certa sua scientia in perpetuum, etiam motu proprio exemerat: & totaliter liberauerat.

Exemptio ordinis ab ordinarijs.

¶ Ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate sędis prædictæ totaliter specialiter, ac expresse remiserat, & relaxauerat. ¶ Et pro eo quòd de eisdem concessionibus, gratijs, ac indultis, per prętatũ Pyrrhum Archiepiscopum, Francisco de Paula, & alijs personis congregationis huiusmodi concessis: in eiusdẽ Sixti prędecessoris litteris: alias quàm sub generalitate verborum mentio facta non fuerat: illaq; per præfatum Gofredum Episcopum duntaxat etiam sub simili generali verborum expressione approbata, & cum defectuum suppletione, confirmata fuerant: à nonnullis asserebatur, litteras Sixti prędecessoris huiusmodi: nec non confirmationẽ, approbatione, & defectuũ suppletionẽ: cęteraq; omnia, & singula per prętatum Gofredũ Episcopum illarum vigore facta, & inde sequuta quęcunq; viribus non subsistere.

Sixtus ratificat priuilegia pyrrhi supra car. 3.

¶ Idem Sixtus prædecessor per alias suas: donationem, concessionem, ordinationem, constitutionem, remissionem, relaxationem, indulta, gratias, & litteras prętati Pyrri Archiepiscopi; omniaq; & singula in eis cõtenta:

tenta: suasque & dicti Pyrrhi Archiepiscopi litteras: nec non confirmationem, ac defectuum supplectionem præfati Gofredi Episcopi Sancti Marci, processusq; desuper habitos, & inde secuta quecunq; : ac omnia, & singula in prioribus suis,& dicti Pyrrhi Archiepiscopi litteris: ac processibus,& instrumentis publicis desuper habitis cōtenta: ratam & gratam habens: Apostolica auctoritate præfata, & ex certa scientia: cum simili defectuum suppletione, laudauit, approbauit,confirmauit, & comuniuit. ¶ Decreuitq; priores suas litteras ac processus huiusmodi, & inde secuta quæcunq; valere, ac roboris firmitatem obtinere: per inde ac si omnia,& singula per prefatum Pyrrhū Archiepiscopū Francisco de Paula & eremitis huiusmodi cōcessa: & in ipsius Pyrrhi Archiepiscopi litteris cōtenta: in suis prioribus litteris hmōi specialiter:ac singulariter narrata & expssa fuissēt. ¶ Et insuper Franciscū de Paula,& eremitas prædictos: ac eorumquemlibet, eremitorumq, siue ecclesiā Sancti Francisci de Paula hmōi.¶ Ac omnia alia,& singula eremitoria ecclesias, & loca p eos ī quibuscūq; ciuitatibus, & diocesibus & vbilibet hactenus recepta,& in posterū recipienda:cum omnibus iuribus,& pertinentijs suis eremitasq;, & personas in illis pro tēpore degentes, ac res, & bona quecūque mobilia,& immobilia ad Frāciscū,& eremitas hmōi,& ad eorū quēlibet ipsorūq; loca & eremitoria, seu ecclesias quomodolibet cōmuniter vel diuisim spectātia,& pertinētia: ab omni iurisdictione Dñio & potestate,visitatione,correctione,& supioritate pfati Pyrrhi,ac pro tēpore existētis Archiepiscopi Cōsentini ac aliorū Archiepiscoporū,Episcoporū, ordinariorū iudicū, ac supiorū quorūcūque: ēt illorū in quorū iurisdictione ciuitatibus,& diocesibus eremitoria,loca, ecclesias eremitę,ac psone res,& bona hmōi cōsisterēt,& cōsistere possent quomodolibet in futurū. Auctoritate, & sciētia pdictis prsus exemit, & totaliter liberauit,ac sub beati Petri,& sędi prędictæ,& Ecclesiæ Romanæ,& sua protectione suscepit, ac exēpta,& immunia esse voluit.

Eximitur ordo à iurisdictione ordinariorum.

Con. trid. sess. 25. c. 20. de regul.

Quo ad ecclesias sess. 7. de refer. c. 8. vide.

¶ Sibi-

Exemptio fratrum. ¶ Sibiq; & successoribus suis Rom. Pontificibus canonicè intrantibus, ac prędictę sędi ímediatè subiacere, ita qđ Archiepi, Epi, ordinarij, & iudices supradicti, róne delicti seu contractus, aut rei, de qua ageretur, vbicunq; cõmitteretur delictum, vel iniretur contractus, aut res ipa consisteret, nullam in eremitoria loca, ecclesias, eremitas, & personas hmõi, ac res & bona prędicta iurisdictionẽ potestatem, aut Dñium, possent qũolibet exercere, sed dumtaxat coram dicta sęde, vel eius legatis, eremitæ, ac psonę hmõi in locis, ecclesijs, & eremitorijs præfatis pro tempore degentes tenerentur de iustitia respõdere.

Limitasesi. vlt. de regul. c. 14.

Extẽsio priuilegiorum Pyrrhi ad omnes diœceses. ¶ Ipsisq; omnibus ac singulis eremitis, & personis, locis, ecclesijs, & eremitorijs huiusmodi, vt omnibus ac singulis priuilegijs indulgentijs, concesionibus, gratijs, & indultis, cœterisq; omnibus, & singulis in prioribus, & posterioribus suis, & dicti Pyrrhi Archiepiscopi litteris, ac super eis, habitis processibus prędictis, contentis eremitis, ecclesijs, & eremitorijs, ac locis hmõi concessis, & concedendis, in quacunq; ciuitate, & diœcesi, ac vbicunq; & in quocunq; loco, auctoritate Apostolica, prædicta vti, & gaudere, eaq; oĩa, & singula in litteris, ac processibus prędictis contenta, cuiusuis superioris super his, aut aliquorum prẹmissorum licentia minimè requisita, quibusuis ẽt contradictionibus, exemptionibus, & impedimentis, remotis. Auctoritate Apostolica præfata liberè exercere possent, & valerent.

Censurę cõtra fratres sunt nullę. ¶ Concesit, & indulsit decréuitq; omnes ac singulas excõicationum, suspensionum, & interdicti, aliasq; ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas, ac processus, quos & quas contra eremitas, ac personas, ecclesias, eremitoria, & loca huiusmodi, ac eorum quemlibet promulgari contingeret, haberi irritas, irritos, & inanes, ac nullius existere firmitatis, vel momenti.

Innocẽtius viij. supra car. 10. confirmauit. ¶ Et successiuè prefatus Innocentius etiã prędecessor, p alias suas litteras, in quibus litterę prędicti Sixti prędecessoris de verbo, ad verbum insertę fuerunt. ¶ Easdem Sixti prędecessoris, hmõi litteras, ac oĩa & singula in eis

idib contenta

contenta recensens,laudationem , confirmationem, approbationem,communionem,suppletionem,decretum, exemptionem,susceptionem, voluntatem,concessioné, & indulta huiusmodi,ac pro vt illa concernebant oĩa,& singula in eis contenta,& narrata,auctoritate Apostolica & scientia prædictis,confirmauit,approbauit, suiq; scripti patrocinio cum simili defectuum suppletione, communiuit,& voluit. ¶ Et dicta auctoritatæ decreuit,quòd earúdem litterarũ suarũ transsumptis,manu notarij publici subscriptis,& sigillo alicuius Archiepi,uel Epi,aut alterius plati munitis,prorsus in iudicio,& extra fides plena adhiberetur,& illis staretur in oĩbus,& per oĩa,sicut ipsis originalibus litteris adhiberetur,& staretur,si foret, exhibitę vel ostensę. ¶ Decreuitq; irritum & inane , si secus super à quoquam,quauis auctoritate, scien ter, vel ignoranter contigerit,cõiter, vel diuisim attemptari. Transsumptis litterarum Innoc. standum.

¶ Postmodũ verò pro parte Franc.de Paula,& eremitarũ prędictorũ,eidem Alex.prædecessori etiam exposito, quod ipse Franc. de Paula habẽs ad id ab eodẽ Pyrrho Archiepo spéalem,per illius litteras facultaté, per eosdẽ Sixtũ,& Innoc. prædecessores successiuè confirmatã,& ad quæcunq; loca quæ eidẽ congregationi donari cõtingeret,ampliatã,illarũ vigore pro salubri directione,eremitarum societatis hmõi,non nulla diuini cultus augmentationẽ,& animarum salutẽ, vitæq; eremiticæ hmõi perseuerantiam,ac eorum votiuæ prosperitatis successus cõcernentia , sacris canonibus non contraria , sub regula ordinis fratrum minimorum, pauperum eremitarum dictiFrãcisci de Paula,in tredecim capitulis contẽta statuerat , & ordinauerat , quę voluerat , & mandauerat per eiusdem societatis eremitas , & fratres perpetuis futuris temporibus obseruari. ¶ Idem Alexander prædecessor per reliquas suas statuta, & ordinationes huiusmodi , ac omnia , & singula in dictis capitulis contenta : quæ tunc diligenter inspici,ac de verbo ad uerbum in dictis suis litteris inseri fecit , cum suppletione defectuum approbauit,& confirmauit. Primæ regulæ approbatio. Alexan. vi. supra.

Præterea

¶ Præterea idem Alexander prædecessor per alias suas in forma breuis litteras, omnia & singula priuilegia indulgentias, immunitates exemptiones, gratias, & indulta quæcunque Francisco de Paula, & eremitis huiusmodi, ac eorum ordini, domibus etiam ante erectionem huiusmodi ordinis, dum adhuc eremite nuncupabantur, per eosdem Sixtum, & Innocentium, suos, & ipsum Alexandrum nostros prędecessores, quomodocunque concessa, quę omnia, & singula pro expressis haberi voluit: auctoritate Apostolica pręfata approbauit, & perpetuæ robur firmitatis eadem obtinere decreuit.

Approbatio priuilegiorum.

¶ Et quia Sixtus, & Innocentius prędecessores pręfati, singula priuilegia, exemptiones, immutationes, indulgentias, & indulta quęcunq; prędicatorum, minorum, eremitarum Sancti Augustini, ac Carmelitarum: nec non alijs mendicantium ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum professoribus, & domibus, ac eorum ecclesias visitantibus quomodocunq; concessa. Ad ordinem minimorum huiusmodi extenderant. Idem Alexander prędecessor pariter eorum extentioné confirmauit. ¶ Et si qua indulta priuilegia, & gratiæ post datam extensionis huiusmodi à dictis prędecessoribus vel ab ipso Alexandro eisdem ordinibus mendicantium, aut alicui eorum cócessa essent. Illa etiam ad eosdem eremitas, & fratres, & ad illorum ordinem, ac domos extendit, & ampliauit, ac ipsis suffragari voluit in omnibus, & per omnia, ac si pro eisdem eremitis, & illorum ordine huiusmodi emanassent.

Extensio priuilegiorum.

¶ Et de inde pro parte Francisci de Paula, & eremitarum seu fratrum prædictorum, eidem Alexandro prędecessori similiter exposito. Quòd ipse Franciscus de Paula tredecim capitula statutorum & ordinationum prędictorum in decem capitula reduxerat, & corú aliqua pro salubri directione fratrum minimorum ordinis huiusmodi olim societatis dictorum eremitarum mutauerat; aliqua etiam addiderat quæ voluerat, & mandauerat, per eosdem fratres deinceps perpetuis futuris temporibus,

Beatus Frãciscus tredecim cap. primę reg. reduxit in decem.

priori-

prioribus ommissis pro salubri eorum regula teneri, & obseruari. ¶ Quodque ipse Franciscus de Paula, regulam, seu modum viuendi sui tertij ordinis, pro vtriusq; sexus personis, sub eadem regula, seu modo viuendi, quę septem dumtaxat clauderetur capitulis pœnitentiam agere uolentibus, per eundem Alexandrum prædecessorem benedici, approbari, & confirmari cupiebat.

¶ Idem Alexander prædecessor pyrrhi Archiepiscopi ac Sixti & Innocentij prædecessorum prædictorum, ac suas litteras prædictas, nec non omnia, & singula in eis contenta. Alia quoq; priuilegia, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcunq; eisdem fratribus minimis, ac eorum ordinum, & domibus à sæde prędicta, vel eius legatis, seu alias quomodocunque facta, & concessa nec non reductionem, mutationem, & alterationem dictorum decem capitulorum seu regulam ipsorum fratrum minimorum, nec non regulam seu modum viuendi tertij ordinis, pro vtriusque sexus personis, & in vtriusque regulę capitulis contenta quæcunque, quæ omnia diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecit, cum suppletione defectuum approbauit, & confirmauit. ¶ Et pro potiori cautela societatem quondam eremitarum huiusmodi in ordinem fratrum minimorum Dicti Francisci de Paula priore cassata, & omissa sub huiusmodi noua regula erexit, & singulas litteras prędictas, ac in eis contenta quęcunque. ¶ Necnó priuilegia, & indulgentias, tàm generales quàm speciales concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quęcunq; eisdem fratribus, ac eorum ordini, & domibus à sede prędicta, vel eius legatis, seu alias quomodocunq; facta, & concessa; quę omnia & singula, ac si in dictis suis litteris inserta forét, haberi voluit pro expressis, innouauit, & de nouo concessit. ¶ Ac omnia quæ circa statuta, & ordinationes huiusmodi confirmata, & per eundem Franciscum de Paula reducta, mutata, & alterata fuerant, de nouo reduxit, mutauit, & alterauit. ¶ Regulamq; minimorum fratrum huiusmodi sic inno-

Approbatio regularum.

Institutio & erectio ordinis minimorum.

regula fratrum.

inuotã, & regulam, seu modum viuendi terciariorum ordinis eiusdem, laudauit, benedixit, approbauit, & confirmauit. ¶ Ac voluit regulam ipsam sic innouatam, seu contenta in dictis decem capitulis iuxta eorum tenorem perpetuis futuris temporibus, & per ordinis minimorũ huiusmodi fratres qui tunc erant, & pro tempore essent, eo mõ ꝑ eorum regularibus institutis custodiri. ¶ Regulam quoq; seu modum viuendi tertiariorum huiusmodi per quascunq; personas vtriusq; sexus suscipi posse ac propria in Christo regula, & modo uiuendi salutari, & comodo amplecti, & obseruari.

Beatus Frãciscus quandiu uixit fuit generalis.

¶ Ipsumq; Franciscum de Paula non tàm religiosissimi ordinis minimorum huiusmodi primarium patrem, ac institutorem, quàm etiam priscorum beatorum Patrũ fidelissimum imitatorem, suarumq; laudabilium institutionum diligentem innouatorem, in personarum ordinis minimorum huiusmodi præcipuum patrem ac superiorem (& quàmdiu viueret) generalem correctorem irrefragabiliter instituit, ac institutum laudauit, & confirmauit.

Stationes Romę concedũtur fratribus uisitantibus aliquã ecclesiam ordinis, uel aliã.

¶ Ac etiam concessit, & indulxit, quòd omnes, & singuli ordinis minimorum huiusmodi fratres præsentes, & futuri, qui singulis quadragesimę, & alijs cuiuslibet anni stationum temporibus, aliquam ipsorum ecclesiam, vel aliam in qua eos pro tempore cum obedientiæ merito fore contingeret, visitarent, & inibi ante illius altare maius, quinquies orationem dominicam, & totiens salutationem angelicam deuotè recitarent. Omnes ac singulas indulgentias consequerentur, & consequi possent, quas temporibus huiusmodi consequuntur uisitantes ecclesias stationum vrbis, & alias extra illius muros pro stationibus deputatas. Quasq; fratres ipsi consequerentur, & consequi possent, si ecclesias stationum huiusmodi temporibus personaliter visitarent.

Eleemosynas ẽt perpetuas pos-

¶ Instituit etiam, atq; ordinauit ob sanctæ vitæ quadragesimalis obseruantiam, quòd siquis deuotionis gratia, vel pietatis intuitu, perpetuas, aut temporales eleemo-

synas ecclesię pauperumq; fratrũ minimorum huiusmo di necessitatibus subleuandis p̃ e legare vellent, liceret ipsis fratribus minimis, à promissę paupertatis perfectione, puritateq; non recedendo, perpetuas, & temporales eleemosynas huiusmodi. ¶ Vtensilia quoq; ác oblationes quascunq;, cuiuscunq; etiam specieĩ existerent, seu existere possent, quarum tamen Dominium, ius, & proprietatem. Idem Alexander prędecessor pœnes se, ac ecclesiam Romanam tunc pœnitus retinuit, nudo dumtaxat illarum vsu fratribus minimis huiusmodi relicto. ¶ Per suos ac præfatæ sędis, & eiusdem ordinis minimum procuratores (ad hoc prouida cura paternaq; beneuolentia deputandos) suo, & dictæ Romanæ ecclesiæ nomine, ad se recipere. Ipsiq; procuratores eleemosynas huiusmodi fratribus ipsis minimis per se, vel p̃ alias, iusta piam largientium deuotionem, & intentionem, suamq; constitutionem huiusmodi fideliter distribuere, seu distribui facere deberẽt, laudauit etiã, & approbauit. ¶ Quòd vbi perpetuę, vel temporales eleemosynæ huiusmodi fratribus ipsis minimis legarentur, tunc ciuitatis, villę, castri, oppidi seu vici, vbi fratres ordinis minimorum huiusmodi loca possim habere contingeret. Rectores, Scabini, præsides, consules, electi. Iurati, au Dñi de consilio, vel alij officiarij quouis nomine nuncupati. Imprimis unũ, vel plures recollectores eleemosynarum huiusmodi quos fratribus ipsis minimis, iuxta piam largientium intẽtionem haberent, distribui per ministeriũ oblatorũ dicti ordinis minimorũ, vel amicorũ spũaliũ p̃ frẽs ordinis minimorũ hmõi p̃ tp̃e cõuẽtualiter electorũ, q (dũ op⁹ foret,) deponi, & ĩnouari possẽt d̃putare. ¶ Ac d̃ locis, & domib⁹ quę ordĩs minimorũ hmõi, ac illi⁹ p̃sonis, & fratrib⁹ p̃ quoscũq; Xp̃i fideles vbilibet cõcederentur, pro fratribus minimis vnum instrumentum publicum, vel plura confici facere, ac eleemosynarum huiusmodi specialẽ curã, & sollicitudinẽ habere deberẽt. ¶ Qd̃q; fratres ipsi minimi sup̃ eleemosinis hmõi nullatenus cũ aliquo ĩ iudicio, vel extra illud cõtẽdere, sed potius

Sunt recipere fratres.

Cõc. Trid. sess. vlt. de regul. c. 3.

Per officiales ciuitatis debent ordinari eleemosinarum collectores

Eleemosynę per fratres nõ sũt in iudicio contẽnẽde.

tius, vt veri pacis filij, & amatores, rectoribus, prȩsidibus, scabinis, iuratis, & consulibus, cœterisq; officiarijs prȩlatis illarum curam relinquere, ac sine aliqua contentione in Domino (qui nō derelinquit sperantes in se) fiducialiter reponere, ac hostiatim mendicare haberent.

¶ Possent tamen fratres ipsi præfatos Dominos de consilio, & polliciæ Gubernatores, cȩterosq; officiarios ad eleemosynas huiusmodi colligendas, deputatos, seu deputandos benignè monere, vt eis legatas eleemosynas hmōi pro aīarum suarū exoneratione: aīarumq; dictorū legātium salute. Iuxta piam legantiū huiusmodi deliberationem, & intentionem, sibi fideliter impenderent.

Scripto sūt redigende correct. 44. & 47.

¶ Quòdq; elemosynæ huiusmodi scripto redigi, & fratribus ipsis minimis capitulariter declarari. ¶ Ac scripto taliter redactæ, seu redigendȩ infra cuiuslibet conuentus ordinis minimorum huiusmodi, quamlibet conuentualem arcam quatuor clausturis claudendam reponi. ¶ Ac per ordinis minimorum huiusmodi oblatorum, vel amicorum spiritualium ministerium in ordinis hmōi ecclesiarum, & fratrum vsus conuertit.

Superfluȩ distribuendȩ.

¶ Et postquàm fratribus ipsis minimis de sibi requisitis vestimentis, ac vitȩ necessarijs, cœterisq; prȩinsertis rationabiliter prouisum foret: si adhuc ex perpetuis vel tēporalibus eleemosynis huiusmodi aliqua superessent, illa charitatiuè per Rectores, Scabinos, consules, electos, cœterosq; officiarios præfatos, de capituli localis scientia, & consensu in pias causas erogari deberent. Et ipsis fratribus minimis, ac eorum ecclesijs (vt prȩfertur) competenter prouiso, perpetuas, aut temporales eleemosynas huiusmodi vllatenus procurare, vel iam procuratas augere, eis minimè liceret, si tamen illȩ fratribus ipsis minimis vltrò largirentur, illarum census per Rectores, Scabinos, iuratos, & electos, cœterosq; officiarios præfatos: in pias causas similiter distribui deberentur.

¶ Ipsiq; fratres ordinis minimorum huiusmodi in qualibet ipsorum ecclesia tàm constructa, quàm construenda: cippum, seu trūcum ad quotidianas douotorom eleemosinas

mosinas comode reponendas vtiq; habere possent. ¶ Et deinde pro parte prefati Francisci de Paula nobis exposito: quòd licet olim per prefatum Alexandrum predecessorem fratrum ordinis minimorũ huiusmodi regula approbata, & per eum, ac sedem prædictam confirmata fuisset. tamen pro salubriori dictę regulę conseruatione. ac ut illa melius, & facilius ab eius professoribus tũc, & pro tempore in dicto ordine degentibus, obseruari posset. ¶ Cupiebat idem Franciscus de Paula nõ nullas ordinationes, & statuta salubria facere, quæ fratres dictum ordinem minimorum professi seruare: & secundum quę contra illa venientes, seu facientes: licet alias peccatum (secundum precepta ecclesiæ) committere nõ viderentur: pœna corporali, seu temporali in eisdem statutis contenta per eorum superiores puniri valerent. ¶ Quòdq; licet alias per Sixtum, & Innocentium, ac Alexandrum prædecessores prefatos eisdem fratribus minimis quòd omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, indultis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus quatuor mendicantium ordines, ac illorum personę vtebantur, & gaudebant, seu vti, & gaudere poterant in futurum vti, & gaudere valerẽt concessum, ac indultum fuisset. ¶ Nichilominus tamen eò quòd dicti fratres minimi priuilegia, & indulta huiusmodi originaliter non habebant; ac de illis fidem facere non poterant, & etiam quia illa per nos adhuc confirmata non fuerant; aliqui partim scrupulosa conscientia, & partim inuidia moti: fratres minimos hmõi eisdem priuilegijs, & gratijs gaudere non debere asserebant, quo fiebat: vt ipsi fratres minimi eisdem priuilegijs, & indultis vti posse non sperabant, nisi eis per nos desuper opportunè prouideretur. ¶ Nos per reliquas nostras litteras eidem Frãcisco de Paula, quascunq; ordinationes, & statuta salubria, & honesta: sacris canonibus non contraria in perpetuum valitura, quæ dicti fratres minimi seruare, ac secundũ quę viuere tenerẽtur, & contra illa venientes, seu facientes licet alias peccatum, iuxta præcepta huiusmo-

Cippũ in ecclesia habere possumus.

Statuta regulæ non obligant ad culpã.

Correct. circa finẽ.

Concessio priuilegiorum mendicantiũ.

Statuta regulę nõ obligãt ad culpam.

di committere non viderentur, pœna corporali seu temporali in eisdem statutis contenta, per eorum superiores mulctari possent, condendi, & faciendi, plenam, & liberam præfata Apostolica auctoritate licentiam indulsimus, & facultatem. ¶ Ac omnia, & singula priuilegia, gratias, concessiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulta prædicta, quibus præfati quatuor mendicantium ordines, & illorum personæ in genere vtebantur, potiebantur, & gaudebant, seu uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum ordini minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessimus. ¶ Ac vt illis, ordo minimorum, & illius personæ, & fratres huiusmodi vterentur, potirentur, gauderent, ac uti, potiri, & gaudere liberè, ac licitè valerent approbauimus, & nostri scripti patrocinis cõmuniuimus. ¶ Dictisq; fratribus minimis, ut de dictis priuilegijs, & indultis fidem facere possent, ꝙ sumpta ex Camera Apostolica super singulis priuilegijs, concessionibus, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis huiusmodi, præfatis quatuor mendicantium ordinibus, per quoscunq; Romanos Pontifices, & Sedem prędfatam concessis, ac in posterum concedendis habere, & illa, & litteras Apostolicas, eas, & ea quomodolibet concernentia. ¶ Necnon litteras nostras hmõi, per ipsius Camerę Auditorẽ, & quoscũq; Iudices ordinarios ritè transsũptari, & autẽticari facere, liberè, ac licitè ualerent, & postq̃ transsumpta, & autenticata forent illis ac nostris & alijs litteris hmõi super dictis priuilegijs, concẽsionib⁹, gratijs, ĩmunitatib⁹, exẽptionib⁹, libertatib⁹, et ĩdultis, ad ĩstãtiã quatuor ordinũ mẽdicãtiũ, & ꝑsonarũ, ac fratrũ eorũdẽ, aut aliquorũ ex eis iã ritè factis, & transũptatis, ea ꝑrsus fides adhiberet, vbicũq; forẽt exhibita vel ostẽsa, ac si nrę ẽt aliæ litterę hmõi tũc exhiberent. ¶ Ac priuilegia, concessiones, gratiæ, ĩmunitates, libertates, exẽptiones, & indulta ꝑfata, ordini minimorũ, ac illius personis, & fratribus hmõi concessa, & in eis ordo minimorũ, ac illius fratres, & personæ hmõi specialiter, & no-

Transumptis litterarum Apostolicarum standum.

Priuilegia aliorũ mẽdicantium.

Priuilegia communicantur.

& noĩatis exp̃ſsè fuiſsét, ac ꝓ eis prĩcipaliter emanaſſet.

¶Quodq; de cetero famuli domorum ordinis minimorũ hmõi,nec nõ ceteri eiuſdẽ ordinis habitũ portãtes,& ĩ articulo mortis,ĩ dictis domibus ſepulturã eligẽtes, oĩbusq;,& ſingulis priuilegijs ordini minimorũ hmõi,qũo libet cõcesſis,gaudere liberè,ac licitè valerẽt ĩdulſimus.

Perſone que gaudẽt priuilegijs.

¶Ac quòd fratres ordinis minimorum huiuſmodi in uicesimo ſecundo ſuæ ætatis anno tunc, & pro tempore conſtituti. Ad presbyteratus ordinem(alias tamen ritè) ſe promoueri facere liberè poſſent.

Tempus presbyteratus Cõc. Trid. ſeſſ. 23.c.12. de reform.

¶Nec non omnes,& ſingulę personæ cuiuſcunq; ſtatus, nobilitatis,& conditionis forent: quæ in cauſis eorundẽ fratrum minimorum ſe immiſcerent, aut in ipſos fratres minimos manus injicerent violentas, uel alias eos moleſtarent,aut inquietarent vel eorum bona aufferrent, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrerent,pro vt alijs fratribus mendicantibus erat conceſſum. ¶Ac omnia,& ſingula priuilegia,indulta,gratię facultates, ac indulgentię,uni aut pluribus domibus dicti ordinis minimorum,in genere: per eundem Sixtum prædeceſſorem conceſſa,& in poſterum concedenda,omnibus, & ſingulis alijs domibus,& fratribus ordinis minimorum huiuſmodi eſſent,& intelligerentur eſſe conceſſa.

Moleſtantes fratres excõicare.

Conceſſa uni domui oĩbus intelligũtur cõceſſa,

¶Quodq; generalis,nec non prouintiales, & eorum Vicarij eiuſdem ordinis minimorum corporalia,& alia ornamenta eccleſiaſtica ſuorum locorum, ac domorum, præter calices,& patenas, benedicere valerent conceſſimus,ſtatuimus,& ordinauimus,

Corporalia & ueſtes benedicere.

¶Et ſucceſſiuè pro parte prefati Franciſci de Paula nobis ẽt expoſito, ꝙ licet olim Sixtus, & Innocentius prædeceſſores prefati Franciſco de Paula, & alijs perſonis, ac fratribus ordinis minimorum huiuſmodi per eorum litteras ſpecialẽ facultatẽ conceſſiſſent recipiendi eccleſias,oratoria,& loca cuiusuis,ẽt ſuperioris licẽtia minimè requiſita,pro perpetuis vſu,& habitatione fratrum dicti ordinis minimorum,& conceſſionis hmõi vigore a trienio citra, nõnulli ordinis minimorum huiuſmodi fratres in dioeceſis

Etiam aliarum per comunionem infra.

Sixtus 4. ſupr.cap.3.

Controuersia inter fratres, & Archiepiscopũ hispal. in fauoré fratrum fuit sopita.

in diœcesi ispalensi degentes, à dilecto filio nobili viro moderno Duce, & dilecta in Christo filia nobili muliere moderna Ducissa de medina cęli, alijsq; deuotis personis in dicta diœcesi ispalenti degentibus, certum locũ eis oblatum recepissent, & inibi vnam domum cum ecclesia, & alijs officinis necessarijs, sub inuocatione sanctæ Mariæ de victoria. portus beatę Mariæ, Ducis ac ducisse, & aliarum deuotarum personarum huiusmodi eelemosinis adiuti, construi, & edificari fecissent, ac domú ipsam per biẽtium pacificè in habitassent, die noctuq; altissimo seruiendo inibi. ¶ Quia tamen tunc ab anno circa fratres ipsi in eadem domo habitantes, & domino taliter seruientes, per venerabilem fratrem nostrũ modernum Archiepiscopum Ipsalensem, & eius officialé impedimenta plurima habuerant, ita quòd ipse officialis quibuscunq; Christi fidelibus, sub pœna excommunicationis, ne ecclesiam, & domum vltimo dictas, pro audiendis eorumdem fratrum missis, & prædicationibus (deuotionis gratia)confluerent, per suas certi tenoris litteras valuis dictę ecclesiæ affixas prohibuerat. Dictisq; fratribus impedimenta, & incomoda plurima intulerat, ita etiam quòd præfatus Archiepiscopus prædictam ecclesiam Sanctæ Marię de Victoria, benedicere, & consecrare noluerat, neq; per alium benedici, seu consecrari permiserat. ¶ Nos Francisco de Paula, & alijs fratribus ordinis minimorum huiusmodi omnia, & singula oratoria, Ecclesias Domos, & loca eisdem Francisco de Paula, & fratribus in posterum concedenda recipere, & illa, ac prædictam de victoria, & alias domos seu ecclesias, loca, & oratoria quecunq;, eatenus vbilibet recepta, pro eorum perpetuis vsu, & habitatione vigore concessionis Sixti, & Innocentij prædecessorũ prędictorum, retinere, construere, & edificare, seu construi facere, absq; alia desuper facienda noua concessione Apostolica.

Loca recipere, hodie requiritur licétia ordinarij conc. trid. sess. vlt. de regul. c.3.

¶ Et quòd deinceps ordinis minimorum huiusmodi conseruatores(quotiens opus foret)eidem ordini minimorum

cõseruatores dãtur

morum, ac illius personis, & fratribus, in pręmissis effica cis defensionis præsidio assistentibus, ne dictus Archiepi scopus, seu eius officialis, aut alij quicunq; cuiuscunq; etiam nobilitatis, aut dignitatis existerent, ordinis mini morum huiusmodi fratres, neq; ĩ dicta diœcesi ipsalensi, neq; alibi in aliquo damnificare, molestare, perturbare, nec inquietare vllatenus auderent, sub excommunicatio nis latæ sententiæ pœna inhibere possent.

¶ Quòdq; ordinis minimorum huiusmodi fratres tunc, & pro tempore existentes, prædictam ecclesiam Sanctę Mariæ de Victoria, & generaliter omnes, & singulas alias eiusdem ordinis minimorum ecclesias, & oratoria quecunq; recepta, & recipienda, non dum consecratas, seu consecrata, facta prius requisitione ab Episcopis locorum, eisdemq; recusantibus vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Episcopum, gratiam, & communionem dictæ sędis habentem consecrari facere. Ecclesias nostras qs potest con secrare.

¶ Ac quòd ipsius ordinis minimorũ generalis, & vigiles ac prouinciales eorũq; vicegerentes, omnes, & singulas eiusdẽ ordinis minimorũ ecclesias, cimiteria, capitula, & oratoria, tam in dicta diocesi ispalensi, quàm vbicunq; receptas, seu recepta, & recipiendas, seu recipienda, sollemni benedictione benedicere. Ecclesias nostras be nedicere possunt prælati or dinis. ¶ Ac etiam illas, seu illa, & earum quamlibet sanguinis, siue seminis effusio ne, siuè alias quomodocunq; pollutas siue, polluta (quo tiens opus foret) aqua tamen prius per aliquem catholi cum antistitem (vt moris est) benedicta reconciliare. etiam recõ ciliare. forma offi cij habetur in cęremo nijs ordi ini.

¶ Ac quòd alterius cuiusuis ordinis fratres quicunq; in dicto ordine minimorum, etiam prius non petita, aut non eo (quo decet modo) petita licentia iam rece pti, absq; alia prouisione apostolica perpetuò in ipso ordine minimorum stare, & permanere. ¶ Ac ydo neũ confessorẽ, qui eos à quacunq; excõmunicatiõis sen tentia (quam propterea incurrissent) apostolica auctori tate absolueret, secumq; super irregularitate eadem de causa contracta dispensaret sibi eligere possent. possumus recipere fratres alte rius ordi nis.

¶ Quòdq; singulę ordinis minimorum huiusmodi tutri

Personæ q̄ gaudēt priuilegijs, & gratijs ordinis.

ces prout ipsius ordinis fundatrices, & cum eorum, vtriusq; sexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus ac singulis eiusdem ordinis minimorum priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, concessionibus, & indulgentijs, vti, potiri, & gaudere, liberè, ac licitè valerent, licentiam & facultatem concessimus pariter & indulsimus.

Correctorii approbatio.

¶ Postmodum verò pro parte eiusdem Francisci de Paula similiter nobis exposito, quod ipse postquam prefatus Alexander prædecessor: Sixti, & Innocentij predecessorum vestigijs inherendo, sibi vt nonnulla sui ordinis minimorum statuta componere, ac illa in melius emendare posset, licentiam concesserat, vnà cum aliquibus eiusdem ordinis minimorum patribus, statuta ipsa composuerat, ac illa in melius emandauerat. Illaq; correctoriū fratrū minimorū perpetuò nuncupari, & p eosdē fratres minimos ꝑpetuis, futuris tēporibus obseruari, ac per nos bñdici, approbari, & confirmari desiderabat. ¶ Nos p alias nr̄as, correctoriū ipsū, qḋ tūc diligēter inspici et ď verbo, ad verbū īseri fecim⁹, approbauim⁹, & cōfirmauimus, ac nr̄i scripti patrocinio cōiuimus. Illudq; p oēs ordinis minimorū hm̄oi fratres, pn̄tes, ac futuros, p suo salubri correctorio ꝑpetuis, futuris tēporibus teneri, & obseruari, ipsumq; perpetuò correctoriū fratrū ordinis minimorū dicti Franc. de Paula nuncupari, ac intitulari debere, decreuimus, & mandauimus.

Regula fratrum.

¶ Successiuè autem pro parte præfati Francisci de Paula etiam nobis exposito, quòd licet alias ipse dictum ordinem minimorum instituisset, ac decem secundum quæ fratres eiusdem ordinis. ¶ Septem verò, secundum quæ vtriusq; sexus fideles, tertiarij nuncupati, viuere deberent capitula, regulam, & modum viuendi concernentia ædidisset. Illaq; per prefatum Alexandrū predecessorem de venerabilium fratrum suorum S.R.E. Cardinalium consilio, (de quorum numero tunc eramus licet absentes,) cōfirmari obtinuisset. ¶ Quia tn̄ p illa ordini minimorū hm̄oi, & illius ꝑsonarū directiōi, nō satis videba

Regula tertiariorum.

videbatur esse consultum. Idem Franciscus de Paula cũ nonnullis eiusdem ordinis fratribus, capitulis prædictis diligenter examinatis, ex nouis, & emergentibus causis non nulla mutanda, seu moderanda, & emendanda fore prospiciens, ea in melius moderauerat, mutauerat, emendauerat, & reformauerat. ¶ Ac sororum eiusdem ordinis regulam: ad instar regulæ fratrum minimorum huiusmodi, in decem capitulis redactam, de nouo edideat, & instituerat: quibus sic redactis, ampliatis, & quę superflua erant resecatis, ac alijs de nouo editis. ¶ Ipse Franciscus de Paula tres regulas, & capitula hmõi voluerat, & mandauerat per singulas dicti ordinis minimorum personas pręsentes, & futuras, pro ut eis respectiuè adaptabantur, pro suis salutaribus regulis perpetuis futuris temporibus teneri, & obseruari, ac earumdem primam: fratrũ ordinis minimorum velut antea. ¶ Secundam verò sororũ ét dicti ordinis minimorum. ¶ Tertiam autem vtriusq; sexus fidelium, similiter ordinis minimorum hmõi regulas irrefragabiliter appellari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari cupiebat. ¶ Nos per reliquas nostras regulas, ac statuta, & ordinationes, nec nõ capitula hmõi sic mutata, moderata, ampliata, & reformata quę tunc diligentur inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecimus. Cum defectuum suppletione approbauimus, & confirmauimus. ¶ Ac pro potiori cautela, ea omniaq; per Frãciscum de Paula statuta, & ordináta ac emendata fuerãt de nouo eiusdem modo, & forma statuimus, & ordinauimus, ac voluimus iuxta eorum seriem, & continentiam ab ipsorum professoribus, qui tunc erant, & pro tempore essent, perpetuis futuris temporibus, pro eorum regularibus institutis, pro ut ipsis respectiuè adaptabantur: inuiolabiliter obseruari. ¶ Dictarumq; trium regularum primam, fratrum ordinis minimorum, velut antea. ¶ Secundam verò sororum ét eiusdem ordinis minimorum. ¶ Tertiam autem utriusque sexus fidelium similiter ordinis minimorũ hmõi regulas: ipsumq; ordinem, minimorũ ordinem perpetuò irrefragabiliter nuncupari.

Rggula sororum.

Approbatio trium regularum.

Et De-

Abbatisuilla conuentus cõprobatio.

¶ Et deinde pro parte Francisci de Paula, & aliorum fratrum ordinis minimorũ huiusmodi nobis etiã exposito, quod licet olim præfatus Sixtus prædecessor eis cõcessisset, quòd in quocunq; loco, & diœcesi, ecclesias, & oratoria recipere possint, ac concessionis huiusmodi vigore quandam domum dicti ordinis minimorum per dilectum filium modernum Dominũ de rambures intra limites ecclesię Sancti Vlfrani de Abbatisuilla ambianensis diœcesis fundatam, & constructam, ac eisdem Francisco de Paula, & fratribus, pro eorum perpetuis, vsu, & habitatione cõcessam recepissent, inibiq; per triennium, & vltra viuissent, die noctuq; Domino famulantes, ac in humilitatis spiritu vota sua persoluentes, quia tamen dilecti filij Decanus, & capitulum dictę Ecclesiæ Sancti Vlfrani prętextu quarumdam litterarum pię memorię Vrbani Papę Quinti etiam prædecessoris nostri eis concessarum inhibuerat, ne aliqui regulares, vel seculares intra fines parochiæ dictę ecclesię Sancti Vlfrani possent ecclesiam, vel oratorium de nouo construere, sine eorum consensu, & diœcesani Episcopi licentia speciali (saluis tamen priuilegijs Pontificum romanorum) Franciscum de Paula, & fratres ordinis minimorum huiusmodi quo minus præfatam domum de abbatisuilla pacificè possidere valerent, diuersimodè molestare præsumebãt, ipsiq;, nec nõ tunc rector parochialis ecclesiæ sancti Egidij etiam de Abbatisuilla dictę Ambianẽsis diœcesis, corpora defuntorum, qui apud ecclesiam, domus Abbatisuillę huiusmodi suam elegerant sepulturam, ad eorum ecclesias deferre, & in eis sepellire non verebantur, in animarum suarum periculum, ac priuilegiorum ordini minimorum ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessorum non modicum pręiudicium, & grauamen.

Episcopus Parisiensis fuit datus conseruator fratri-

¶ Nos venerabili fratri nostro moderno Episcopo Parisiensi. per reliquas nostras, in forma breuis, litteras mandauimus, quatenus Francisco de Paula, & alijs fratribus ordinis minimorũ huiusmodi, quòd omnia, & singula oratoria: ecclesias, Domos, & loca eis in posterum

conce-

concedenda recipere, ac dictam de Abbatisuilla, & alias domos, seu ecclesias, & oratoria, eatenus per eos recepta pro eorum perpetuis vsu, & habitatione, vigore concessionis Sixti, & Innocentij prędecessorum prædictorum retinere, absq; alia noua desuper facienda concessione Apostolica possent, & valerent. ¶ Ac quòd ipse Episcopus Parisiensis dicti ordinis minimorum conseruator esset, & (quoties opus foret) ordini minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi in præmissis efficacis defensionis præsidio assisteret, & non permitteret quòd decanus, & capitulum, aut eorum officialis, aut rector ecclesiæ Sancti Egidij huiusmodi, aut alij quicunq;, cuiuscunq; etiam nobilitatis existerent, fratres ordinis minimorum huiusmodi tàm in dicta diœcesi, Ambianensi quàm alibi, in aliquo damnificare, molestare, perturbare, aut inquietare vllatenus auderét. ¶ Quinimò corpora quorumcunq; defunctorum, qui in ecclesia domus de Abbatisuilla huiusmodi in eorum vita sepeliri elegerant, cum relictis fratribus domus de Abbatisuilla huiusmodi factis, integraliter restituerent, nec ipsi neq; alij prædictos, & quoscunq; alios fratres ordinis minimorum huiusmodi, de cœtero super sepulturis, & corporibus illorum, qui in dictæ domus de Abbatisuilla, & alijs eiusdem ordinis minimorum ecclesijs elegerant pro tempore sepeliri, impedire præsumerent sub excommunicationis latę sententiæ pœna inhiberet. ¶ Ac ecclesias Sancti Vlfrani, & Sancti Egidij huiusmodi, necnon alias (ad quas corpora defunctorum, qui in dictæ domus de Abbatisuilla, & alijs ordinis minimorũ huiusmodi ecclesijs iuxta ordinationem ipsorum defunctorum sepeliri deberent, deferrentur) ecclesiastico supponeret interdicto. ¶ Nec corpora ipsa eisdem fratribus minimis in dicta de Abbatisuilla, & alijs cœterarũ domorum ordinis minimorum huiusmodi ecclesijs restituerent, præfata Apostolica auctoritate decerneret, ac desuper statueret, & ordinaret, pro ut in singulis litteris prędictis plenius continetur.

bus minimis.

Excommunicãtur impedientes electionem sepulturæ ĩ nostris ecclesijs.

¶ Cum

Controuersia exorta propter solutionem quartæ.

¶Cum autem, sicut ex inhibita nobis nuper pro parte dicti Francisci de Paula petitio, continebat à certo tempore citra, quædã domus suorũ secundi ordinis minimorũ huiusmodi in regno Hispaniæ, cum ecclesia, campanili, campana, dormitorio, ortis, ortalicijs, & alijs necessarijs, officinis constructa, & ædificata: ac per illius sorores iã per triennium, vel circa inibi iuxta regulam per pręfatũ Franciscum de Paula, pro eis institutam, aut saltem iuxta regulæ hmõi principaliora, sanctè, ac laudabiliter uiuẽtes ĩhabitata fuit. ¶Et licet iuxta priuilegia, exéptiones, immutitates, & indulta quæcunq; singulis mendicantiũ ordinibus, & illorũ professoribus, ac domibus, & eorũ ecclesijs, per quoscũq; Romanos Põtifices, prædecessores, ac sędẽ hmõi qũocunq; concessa, sit vnicuiq; liberũ, in ecclesijs dictorum ordinũ suã eligeret sepulturam. Ac fratres mendicantiũ ordinũ hmõi, de funeralibus quartam funeralem rectoribus parrochialium ecclesiarum, in quarum parrochijs sepulturam hmõi eligentes degebãt.

Similiter propter decimas.

¶Et de fructibus bonorum Immobilium quæ iuxta dicta priuilegia possidere, & tenere possunt, Decimas, aut oblationes aliquos ẽt ex noualibus soluere minimè tenerẽtur, Ipsorumq; quatuor mendicantiũ priuilegia ad ordinẽ minimorũ hmõi ac illius professores, & domos, ac eorum ecclesias, per pręfatos prædecessores, & sędem prędictam, extẽsa, & ampliata fuerit, & propterea fratres ordinis minimorũ hmõi dictis priuilegijs gaudere, & à quartæ funeralis, & decimarum prædictarũ solutione immunes esse debeant. ¶Et tamen nõ nullę ecclesiasticæ personæ, (pręsertim in partibus Gallicanis) cõtra priuilegia hmõi venire non formidantes. Francisco de Paula, & alijs fratribus ordinis minimorum hmõi: super his plurimas molestias, impedimenta, & incommoda inferre: aliquando etiam armata manu per se, vel per alias personas herbarum, & fructuum in ortis domorum ordinis minimorum hmõi excrescentium decimas violenter capere, atque exigere. ¶Nonnunquã uerò dum corpora defunctorũ ad ecclesias domorũ ordinis minimorum hmõi in

humanda

humanda cũ intorcijs, & alijs luminaribus deferuntur, intorcia, & luminaria hmôi, ét in dictis ecclesijs, ac earũ cimiterijs violenter, ét auferre corpora ipsa sic in humanda, ét ante ipsorũ inhumationem inibi sine luminaribus relinquere, ac super funeralibus, & decimis, nec nõ oblationibus fratribus ordinis minimorum huiusmodi factis: plurima incommoda inferre præsumunt.

¶ Pro parte præfati Francisci de Paula nobis fuit humiliter supplicatum: ut sibi quòd dicti ordinis minimorum fratres ꝑ tẽpore existẽtes de ortis, ac virgulis, & alijs bonis ordinis minimorum hmôi domibus, & illarũ ecclesijs pro tẽpore relictis, ac super luminaribus, & alijs rebus diuino cultui ꝑ tẽpore dedicatis. Decimas, aut oblationes aliquas & ex noualibus, vel quartã èx funeralibus soluere minime teneantur: nec ad id à quoquam q̃uolibet ualeãt coarctari, cõcedere, & indulgere. ¶ Ac oibus, & singulis tàm Pyrrhi Archiepiscopi, quàm Goffredi epi sãcti Marci, & Sixti, ac Innocẽtij, nec nõ Alexãdri prędecessorũ prędictorũ, ac nr̃is suis prædictis, nec non priuilegijs, indulgentijs, exemptionibus, libertatibus, indultis, facultatibus, immunitatibus, fauoribus, & gratijs quibuscunq; in eis cõcessis. sub quouis nomine, ac titulo: ordini minimorum hmôi, ac illius personis, & domibus quomodolibet cõcessis. Robur Apostolicæ approbatiõis addicere. ¶ Illaq; omnia, & singula, ac etiam nõnulla alia de nouo ad ordinẽ minimorũ, hmôi ac illius personas, & fratres, ac eorũ ecclesias, & domos constructas, & cõstruendas sub minimorum nomine, nec nõ, & ad dictã iam constructã, & ad oẽs alias ecclesias, & domos sororũ ordinis minimorũ ubilibet cõstruendas, & ędificandas extẽdere, & ampliare, ac alias ordini minimorũ hmôi ĩ ꝑmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

¶ Nos igitur qui regularem obseruantiã in locis religiosis vigere, & augeri ac religiosarum personarum, præsertim sub humili habitu in humilitatis spiritu deo seruientium comodum, & tranquillitatẽ intensis desideramus affectibus, eũdẽ Franciscũ de Paula à quibusuis excõmunis

suspen-

Peticio pro nõ soluendis decimis uł quartis.

Petitio ꝑ cõfirmatione priuilegiorum.

Extensio ad omnes domos ordinis.

Sequitur concessio oium prædictarũ peticionum.

suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, uel ab homine quauis occasione, uel causa latis, si quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, hmói supplicationibus inclinati. Pyrrhi Archiepiscopi, & Goffredi Episcopi Sancti Marci, ac Sixti, & Innocentij; nec non Alexandri prædecessorum prędictorũ, ac nostras præfatas litteras, nec non omnia, & singula in eis contéta. Auctoritate apostolica præfata, tenore præsentium approbamus, innouamus, & confirmamus, ac pręsentis scripti patrocinio communimus. ¶ Illaq; omnia, & singula Fracisco de Paula, & alijs ordinis minimorũ huiusmodi fratribus, & personis, ac illorum ecclesijs domibus, & locis constructis, & construendis sub minimorum nomine. & Auctoritate, & tenore præmissis de nouo concedimus, & indulgemus.

Confirmantur priuilegia.

Extenduntur ad omnes.

¶ Ac pro potiori cautela, omnia, & singula indictis litteris quomodolibet contenta, & quo ad hoc, ut Franciscus de Paula, & alij ordinis minimorum huímodi fratres pro tempore existentes, tàm quatuor mendicantiũ, quàm aliorum quorumcunq;, quantumcunq;, & priuilegiatorum ordinum, quascunq; religiosas personas ad se venientes, & habitum per eos gestari solitum summere uolentes, primitus uerbo, uel scripto à suis immediatis superioribus, per se, uel per interpositam personam petita licentia, quamuis non obtenta, ad minimorum ordinem, & habitum huiusmodi recipere,

Fratres aliorum ordinum possumus recipe, limita quo ad fratres minores infra Julius II.

¶ Nec non confessiones quarumcunq; personarum, tã Religiosarum, quàm ecclesiasticarum, & secularium, vbilibet audire, & illis auditis personas ipsas, & earum quamlibet, ixta formam, & tenorem priuilegij per pręfatum Sixstum prædecessoré ordini minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus dudum cõcessi, & confirmati, absoluere ac pœnitentiam salutarem illis iniungere ualeant.

Confessiones audire conc. trid. sess. 23. de refor. 15.

¶ Nec non ordinis minimorum huiusmodi, ecclesiæ, & oratoria

oratoria. Domus. & loca, tàm recepta, quàm recipienda, tanquā ſędis, & Eccleſiæ Romanę huiuſmodi ſpetialia oratoria, eccleſiæ, domus, & loca cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis prorſus ab omni decimarum, & oblationum perſolutione, ſeu iuriſditione ꝑpetuò libera ſint, & eſſe cenſeantur. ¶ Ac ſub beati Petri, & dictę ſędis, & noſtra protectione immediatè ſubiaceant. Ipſiuſq; ordinis minimorum fratres pro tempore exiſtētes, de ortis, ac virgultis, & alijs quibuſcunq; bonis ordinis minimorum domibus, & illarū eccleſijs huiuſmodi pro tempore relictis, & legatis. Ac ſuper luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dedicatis. Decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, uel quartam ex ſunerabilibus ſoluerę minimè teneātur, nec ad id à quoquam cuiuſcunq; nobilitatis, aut dignitatis exiſtat, valeāt quomodolibet coarctari. ¶ Quodq; ordini minimorum huiuſmodi, ac illius perſonis, & domibus per Sixtum, & Innocentium prædeceſſores prædictos. Sub eremitarum nomine dudum conceſſa priuilegia, ſub nouo nomine mutatis in eis nominibus ęremitæ, ac æremitarum, in minimi, & minimorum, ac æremitorij, & æremitoriorum, in domorum ordinis minimorum huiuſmodi nomina, cæteriſq; ſingulis ad hunc effectum de neceſsitate mutandis, innouata, & mutata ſint, & eſſe cenſeantur. ¶ Nec non ſuper omnibus, ac ſingulis maris magni, & alijs quibuſcunq; bullis quatuor mendicantium ordinibus, & eorum cuilibet quomodocunq; conceſsis, vnum vel plura tranſſumpta coniunctim, aut diuiſim facere queant, perinde, ac ſi illa, mutatis in eis nominibus quorumcunq; Romanorum Pontificum prędeceſſorum, & ipſorum mendicantium in noſtrum, & fratrum ordinis minimorum huiuſmodi nomina, cęteriſq; ſingulis ad hūc effectum de neceſſitate mutandis, conceſſa forent. ¶ Ac quòd tranſſumptum, ſeu tranſſumpta huiuſmodi taliter facta, & manu alicuius notarij publici ſubſcripta, ac ſigillo alicuius prelati eccleſiaſtici ſigillata, ordini minimorum huiuſmodi, ac illius perſonis, & fratribus pro tempore exi-

Decimas ſoluere nō tenemur.

Quarta limita. ſm Conc. Tridenti. ſeſſ. 25. de reform. c. 13.

Priulegia cōceſſa ſub nomine eremitarum conceduntur ſub nomine minimorum.

Communio oīum priuilegiorum etiam maris magni ordinū mendicantium clarè ad ordinē minimorū extēditur.

re existentibus, adeo vbiq; locorum suffragentur, ac si singulę prædictę bullę præfatis quatuor mendicantium ordinibus per quoscunque prędecessores prædictos quomodolibet concessę, quas hic pro expressis, & insertis habere volumus, fratribus ipsis minimis, & eorum ordini præfato: etiam sub minimorum nomine spetialiter, & expresse indultæ fuissent, ac pro eis principaliter emanassent.

Omnium cõuentuũ ordinis approbatio.

¶ Quodq; Sanctę Trinitatis, tunc ad ecclesiam Sancti Stephani giemmi, & aliam Sancti Rochi, tunc etiam ad monasterium Sancti Saturnini Tholosani ordinis Sancti Augustini pleno iure spectantes ecclesias, ac illarum domos, nec non reliquam Sancti Blasij, per dilectã in Christo filiam nobilem mulierem modernam Dominam de Borbon, ac venerabilem fratrem nostrum modernum Episcopum Grationopolitanum, etiam tunc dicti monasterij Abbatem. ¶ Nec non omnia, & singula alia oratoria, ecclesias, reliquas domos, loca, conuentus, & bona in Gallię, Calabrię, Sicilię, Hispanię, Boemiæ, & alijs Regnis, ac Italię, Picardiæ, aquitaniæ, patrimonij, Paulensis, & paternæ, alijsq; Prouintijs, Ciuitatibus, & locis quibuscunque ordini minimorum, ac illius personis, & fratribus, & præfatis quomodocunque concesa, & per Franciscum de Paula, & alios fratres ordinis minimorum huiusmodi vigore, priuilegij Sixti prędecessoris prædicti recepta, & per eos eatenus possessa, absque alia noua concessione apostolica perpetuò pacificè possidere valeant, ac super illis, aut aliquo eorum, à quoquàm, suo molestari nequeant.

Eucharistiam quibus personis ministrare possumus.

¶ Et quòd fratres ipsi minimi, in eorum ecclesijs constructis, & construendis, Curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac transeuntibus, & alijs quibusuis personis, eucharistię sacramentum (quotiens opus fuerit) ministrare, ac ministrari facere.

Capere apostatas.

¶ Nec non eiusdem ordinis minimorum apostatas, & gyrouagos quoscumq; vbilibet repertos, & quibuscúq; litteris, ac prouisionibus apostolicis, et quascunq; derogatoriarum

gatoriarum derogatorias clausulas in se continentibus munitos, quas eis nullatenus suffragari posse decernimus, inuocato etiam ad id (quatenus opus fuerit) auxilio Brachij secularis, capere, incarcerare, ac punire, seu capi, incarcerari, & puniri facere, liberè, ac licitè valeant.

Cōc. Trid. sess. vlt. de reg. c. 19.

¶ Et prefati ordinis minimorum fratres, sorores, & oblati, nec non utriusq; sexus Christi fideles tertij ordinis minimorum huiusmodi, ac eiusdem ordinis conseruatores, per fratres minimos hmōi pro tempore capitulariter electi. ¶ Ac tutores, & tutrices, fundatores, & fundatrices. Procuratores, & procuratrices, ac eorum vtriusq; sexus liberi procreati, & pcreādi, semel in uita, & ita in morte sibi. ¶ Ac quæcunq; personæ in dicto ordine minimorū de cætero recipiendæ, in earū ingressu plenariā oīm peccatorū suorū veniam, & indulgentiā consequi.

Personæ quæ habēt plenariā īdulgētiam semel ī vita, & in morte.

¶ Ac quinquies orōnem Dominicam, & toties salutationē angelicā recitando. Oēs ac singulas indulgentias quas diebus indulgentiarum oīm ecclesiarum dictę urbis, & extra illius muros pro stationibus deputatarū, con consequutur, ecclesias vrbis, & extra muros hmōi visitātes, plenè, ac integrè consequantur, & consequi possint, ac si indulgentiarū hmōi diebus ecclesias urbis, & extra muros hmōi, & earum quamlibet personaliter uisitarēt.

Stationes urbis ante dictis personis conceduntur.

¶ Ac tàm prędicta iam constructa, quàm aliæ quęcunq; sororum secundi ordinis minimorum huiusmodi, de cætero vbicunq; construendæ, & edificandæ domus, ac ecclesiæ omnesq; pręnominatæ personæ ad eundem ordinem minimorum qūolibet spectantes oībus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, indultis, exemptionibus, fauoribus, & gratijs, ordini minimorū hmōi, ac illius fratribus, & domibus per prefatorum prædecessorum, ac nostras litteras hmōi qūolibet concessis, vti, potiri, & gaudere liberè possint, & valeant, ac si illa oīa, & singula eis expressè cōcessa fuissent, auctoritate Apostolica, ac tenore præmissis, de nouo indulgemus, extendimus, & ampliamus. ¶ Non obstātibus sanctæ memoriæ Innocentij quarti cōtra exēptos,

Sorores & oēs prędictæ personę gaudēt priuilegijs minimorū.

quæ incipit volentes, & Bonifacij octaui quę incipit Cum ex eo. Ac Clementis quinti quę incipit Religiosi, & Alexandri quarti quę incipit, vt Abbates. Ac ét quę incipit viam ambitiosę cupiditatis. Martini quinti Romanorum Pontificum etiam prędecessorum nostrorum: & alijs constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis quoq; & consuetudinibus, Nec non omnibus illis, quæ prefati predecessores in suis, ac nos in nostris litteris prędictis volumus non obstare, cęterisq; contrarijs quibuscunq;.

Transsumptis lrarum Iulij standum est.

¶ Cæterum qnia difficile foret pręsentes litteras ad quæcunq; loca, vbi illæ necessariæ fuerint deferre: volumus, & pręfata Apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem pręsentium transsumptis: manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius prælati ecclesiastici munitis, prorsus in iudicio, & extra fides plenaria adhibeatur, ac illis stetur in omnibus, & per omnia sicut ipsis originalibus litteris adhiberetur, & staretur sicut si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Apponitur pœna contra contradictores.

¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, innouationis, confirmationis, communionis, concesionis, indulti, voluntatis, cxtensionis, ampliationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contrariare. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit: indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

¶ Datum Romæ Apud Sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicæ. 1506. Quinto Kalendas Augusti. Pontificatus nostri. Anno tertio.

SEQVI-

SEQVITVR MARE MAgnum Fratribus ordinis minimorum S. Francisci à Paula concessum à bo. me. Iulio II. & à Leone X. Adriano VI. Clemente VII. Paulo III. Iulio I I. Paulo IIII. & Pio V. corroboratum, & confirmatum sub hac clausula (mutatis in eo nominibus &c.) vt supra in priuilegio eiusdem Pontificis Iulij folio 32. est videre.

IVlius Episcopus seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Francisco de Paula Generali, & Prouincialibus correctoribus, ac vniuersis fratribus ordinis minimorum. Salutem, & Apostolicam benedictionem. ¶ Virtute conspicuos sacri ordinis vestri professores, qui contemplationi cœlestium feruẽter inuigilant, & piæ uitæ studio sine intermissione desudant. Decet per Apostolicæ circunspectionis auxilium sic prouidè dirigi, & solicitè confoueri: vt alicuius prætextu calumnię nullum internę pacis excidium, nullisq; religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum diuini numinis deuotis, & quietis mentibus inualescant.

¶ Hinc est, quod cum sicut nobis exponere curastis. Tu fili Generalis, corrector, & prædecessores tui iuxta eiusdẽ ordinis consuetudinem obseruatam hactenus, & à sede Apostolica toleratam, statim postquam electi secundum prędicti constitutiones ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis correctoris officium plenè, ac liberè in omnibus exercentes, ijdemq; fratres nobis deuote, & hu- Generalis mox electus, est cõfirmatus.

militer obedierint,& intenderint reuerenter,& in eadē regula sit expressum,vt generalis corrector,qui pro tempore fuerit,à correctoriatus officio amoueri valeat,à vigilibus,prouincialibus,& alijs fratribus in generali capitulo congregatis. ¶Nos uolentes ambiguitatis scrupulū in hac parte de vestris cordibus amputare, ac ordinem ipsum prefatæ sedis immediatè subiectum,à sede approbatum eadem honestate floridum,præclarum scientia,& virtute fecundum priuilegio apostolicæ gratiæ attollere singulari,vestris supplicationibus inclinati deuotioni vestrę,ut successores tui (fili generalis corrector) qui erūt pro tempore statim postquàm electi secundum regulā, & constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri eiusdem ordinis generales,correctores effecti,curam animarum fratrum ipsius ordinis plenè habeant, liberèq; gerant,ipsosq; fratres auctoritate propria ligare,ac absoluere,nec non in eodem ordine agere valeant,qui ipsi prefati,& diffinitores ad hoc electi iuxta prædictas constitutiones eidem ordini, & fratribus secundum Deum videbitur expedire,aliasq; possint officium generalis correctoris licitè in omnibus exercere, ijdéq; fratres tibi corrector, & successoribus ipsis deuotè, ac humiliter obediant,& intendant.¶Ac præfati successores, & tu generalis corrector,à prouincialibus correctoribus, & vigilibus,secundum Regulam,& constitutiones ipsius ordinis absolui,& amoueri possitis, auctoritate apostolica indulgemus, Ratum habentes, & firmum quicquid super premissis per te, generalis corrector, dictosq; predecessores fratres, & discretos factum, & obseruatum est hactenus, concessa tibi exequendi officium generalis correctoris, quòad premissa omnia libera facultate.

Authoritas corectoris generalis

¶In electionibus quoq; generalis,& prouincialium correctorum ipsius ordinis fratribus,qui debent electionem huiusmodi celebrare cum eos frequenter de remotis partibus opporteat conuenire, tempus super hoc à iure statutum non currat, nec ipsi in hac parte iuris huiusmodi

In electionibus non currit electoribus tēpus à iure statutum.

iusmodi regulis coarctentur. ¶ Vigiles verò, prouinciales, & correctores locales, aut delegati visitatores, seu vicegerentes, qui secundum statuta eiusdem ordinis per electionem, vel alias instituuntur, post ipsam institutionem seu prouisionem de ipsis factam, curam animarum fratrum sibi subditorum ipsius ordinis habeant, ipsosq; ligare, ac soluere possint, iuxta ipsius ordinis instituta.

¶ Fratres autem de ordine vestro, quos secundum constitutiones ipsius ordinis conuentibus vestris deputandos duxeritis in lectores, sine cuiquàm alterius licentia, liberè in domibus prædicti ordinis legere, ac docere valeant in theologica faculta. ¶ Illis locis exceptis, in quibus viget studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipsa Docturus, vt Magister solemniter incipere consueuit.

¶ Et quia eiusdem ordinis fratres de locis ad loca ipsius ordinis sępius transmittuntur, propter quòd stabilem, & perpetuam in certis, & determinatis eiusdem ordinibus domibus non faciunt mansionem, quia etiam bonos, & ydoneos, & approbatos à uobis fratres, facitis ad ordines promoueri, liceat vobis ordinandos fratres eiusdem ordinis quibuscunq; malueritis catholicis Pontificibus communionem, & gratiam sędis Apostolicæ habentibus, pręsentare. ¶ Ipsiq; Pontificibus præsentatos à omnibus fratres sine qualibet examinatione per eosdem pontifices facienda, & absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrũ ad ordines promouere.

¶ In locis quoque, inquibus degitis, liceat vobis habere oratoria, in quibus cum altari portatili possitis missarum solemnia, & alia diuina officia cælebrare, ac etiam ecclesiastica recipere sacramenta.

¶ Et quia vos extremam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhortationis pię studio bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter reuocatis, concedimus, vt in excommunicatorum terris liberè commorari, ac alias, & etiam quando per ipsos

Côc. Trid. sess. vlt. de regul. c. vj.

Lectores in theologia quõ instituendi.

Ordines ab omnib: Episcopis possunt recipi infra Pius v. in fauorẽ omniũ mẽdí.

Tamẽ per examen episcopi.

Cõ. Trid. sess. 23. c. 12.

Côc. Trid. sess. 22. in decreto d obseruãdis in celebr. missarum.

Morari in terris excõicatorũ, & ab eis necessarię recipere possunt res.

transire uos contigerit necessaria vitę deposcere, ac reci pere valeatis, nisi id uobis fuerit interdictum. ¶ Generalis quoquè, & singuli vigiles, ac prouinciales, & correctores, & eorum vicarij, in prouincijs, & uigilantijs sibi cōmuissis, prędictis fratribus constitutis ibidem nec nō, & fratribus alijs eiusdem ordinis, interdum ad eos declinantibus, vndecunquè, absolutione, & dispensatione indigētibus, siue priusquàm intrauerit ordinem, siue post, in casibus excesserit, pro quibus, excōmunicationis, uel interdicti, aut suspensionis incurrunt sententias à iure, vel à iudice generaliter promulgatas. ¶ Et huiusmodi sententijs innodati, aut in locis suppositis ecclesiastico interdicto diuina officia cælebrantes, vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis incurrunt, absolutionis, & dispensationis beneficium valeant inpartiri: nisi adeò grauis, & enormis excessus fuerit, quòd sint ad eandem sedem meritò destinandi.

Authoritas circa absolutionē fratrum minimorum.

¶ Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos generalis vigiles, & prouinciales correctores, nec non, & vices uestras gerentes in proprios habueritis confessores, absolutionis, & dispensationis beneficium vobis (cum expedierit) valeant inpertiri iuxta formam cōcessionis super absolutione, ac dispensatione fratrum eiusdem ordinis superius vobis facta.

Prælati ordinis à suis professoribus absolui possunt.

¶ Ad hæc volentibus vestro aggregari consortio qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententijs à iure, vel à iudice promulgatis generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium (obseruata forma canonica) impartiri, ipsosq; in fratres recipere, ac eos qui post assumptum habitum, vel professionē emissam recognouerit se talibus in sęculo fuisse sententijs innodatos secundū formā, ipsā vos generalis, vigiles, & prouinciales, & correctores, ac vices vestras gerentes, valeatis absoluere, & cum irregularibus dispensare, si forsan talibus innodati sententijs, uel in locis interdicto suppositis diuina pręsumpserint officia cælebrare, vel ordines recipere. Ita tamen quòd si alicui ex huiusmodi eisdem senten-

Ordinem intrātes absolui possunt & dispensari.

ſententijs propter debitum ſint aſtricti ſatisfaciant vt tenentur. ¶ volumus autem nihilominus quòd huiuſmodi volentes veſtro aggregari conſortio, niſi mox poſtquam fuerint abſoluti, ordinem veſtrum intrauerint, etiam ſi ſuper hoc eis inducię à prælatis ordinis eiuſdem concedantur, eo ipſo in priſtinas ſententias, à quibus eos taliter abſolui contigerit, relabantur cęterum veſtra diſcretio cautè prouideat, vt Apoſtolicæ ſedis legatorum ipſius, & ordinariorum locorum in abſolutionibus huiuſmodi ſcandalum euitetur.

¶ Porrò quieti veſtrę prouidere volentes, quòd per litteras Apoſtolicæ ſedis, aut legatorum, ſeu delegatorum ipſius conueniri à quoquam minimè valeatis, & quòd ad pecuniam colligendam cogi non poſitis inuiti per litteras ipſius ſædis de cętero impetrandas quòdq; nullus veſtrum correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officium monaſterijs, vel eccleſijs, ſeu quibuscunque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium, & denuntiationes ſententiarum, interdicti, vel excommunicationum procedere. ¶ Aut recipere curam monialium, ſeu religioſarum quarumlibet perſonarum, illis duntaxat exceptis, quę in veſtris regula, vel conſtitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apoſtolicæ ſedis exceptæ, teneâtur, per litteras Apoſtolicas impetratas, vel impetrandas in poſterum, niſi huiuſmodi Apoſtolicæ litteræ de hoc indulto, & ordine veſtro expreſſam fecerint mentionem, auctoritate Apoſtolica vobis indulgemus. ¶ Concedimus etiam, vt ad viſitanda aliqua monaſteria monialium cuiuſcunque ordinis, illis exceptis quæ (ſicut præmittitur) in veſtris regula, vel conſtitutionibus continentur, aut quæ fuerint demandato Apoſtolicę ſedis excepta, vel audiendas confeſſiones eorum compelli ullatenus non poſſint, aut ad recipiendum commiſsiones cauſarum, ſeu ſententiarum executiones, vel alia contingentia, cauſas ipſas per litteras prefatę ſędis, in quibus facta non fuerit, de indulgentia huiuſmodi mentio ſpetialis

Non poſſumus cogi ad pecuniam colligendã nec ad uiſitationes uel iudicandum uel curam monialium recipiendã.

Non poſſumus cogi ad viſitandas moniales, nec ad excommunicationem ſententiarum, au ad defere

tialis siue per legatos, vel delegatos ipsius. ¶ Nullus insuper archiepiscopus, vel episcopus, nec alius prelatus ecclesiasticus, vel eorũ vicarij, vel officiales ad portãdũ, seu deferrendum litteras, vel exequendum, aut denuntiandũ sententias contra principes seculares, communitates, populos, seu quousque benefactores vestros, nullusq; delegatus, uel ordinarius iudex ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas siue, quòd sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alia, lites, vel controuersias contigentia in causis, quę coram ipsis tractantur, quemquàm vestrum compellere ualeant, sine prędictæ sedis mandato, & licentia speciali, expressam facientes de hac indulgentia mentionem, nec quisquàm vestrum parere, vel intendere teneatur super hijs monitionibus, mandatis, aus iussionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerit iniungendum.

Vide Cõc. Trid. sess. 24.c.18.de retor.

¶ Cæterum generalis, ac prouinciales correctores, ac ipsorum vicarij illos, ex fratribus, de quibus auctoritate litterarum sedis Apostolicę, uel legatorum, ipsis Archiepiscopis, & episcopis, ac alijs quibuscunq; prouisum extitit, uel posterum contigerit prouideri corrigere, ac etiã non obstante conditione aliqua, possint ad suum ordiné reuocare, nec per litteras eiusdem sedis, seu legatorum ipsius iam obtentas, uel de cætero obtinendas, aliquos de fratribus ipsius ordinis pręfatis archiepiscopis, & episcopis aut alijs teneantur in sotios deputare, nisi dictę litteræ apostolicæ obtinendę de indulto huiusmodi, & ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati ordinis, & illorum saluti uiderint expedire.

Prælati ordinis possunt reuocare fratres morantes cum episcopis.

Nullus potest assumere fratres de ordine sine pręlatorũ ordinis licentia.

¶ Nullus autem legatus, nisi de latere nostro, missus auctoritate litterarum sedis Apostolicæ spetialem de hoc indulto, & ordine uestro facientium mentionem, nullusque prælatus, etiam Cardinalis Romanæ ecclesiæ, nec aliqua persona religiosa, vel secularis, de fratribus eiusdem ordinis, ad sua seu ecclesię negotia procuranda, vel secum manendum aliquos assumere valeat, nisi

Cõc. Trid. sess. vlt. de reg. c. 4.

quo

quos Generalis, vel prouintialis corrector ipsorum, tanquàm ydoneos, & discretos, sibi duxerint assignandos, quos etiam subiacere volumus ordinis disciplinæ.

¶ Illos verò ipsius ordinis fratres, qui ad prædicandum crucem, vel inquirendum contra prauitatem hæreticam, seu ad alia huiusmodi negotia sint, vel fuerint ubicunq; à sede Apostolica deputati, tu fili Generalis corrector, tuiq; successores remouere, seu reuocare pœnitus transferre. Ipsisq; quòd supersedeant iniungere, aliosq; substiutere (cum expedire videbitur) licitè, ac liberè valeatis, & in eos (si contrauenerint) censuram ecclesiasticam exercere, ac quilibet corrector Prouintialis, vel eius Vicarius eiusdem ordinis, ad ipsum in sua prouintia, circa fratres ipsius ordinis, quibus ab eadem sede similia contigerit in illa committi, facere possit. non obstantibus aliquibus litteris, vel indulgentijs Apostolicis impetratis, uel etiam in posterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Pater Generalis pôt reuocare p̄dicatores crucis, & alios substituere.

¶ Inhibemus quoq; ne quis post professionem in ordine uestro factam sine Generalis, vel sui Prouintialis licentia, discedat ab ipso. ¶ Discendentem verò absq; cautione litterarum alterius ipsorum, prętextu priuilegij alicuius Apostolicæ sedis, nullus audeat retinere, quòd si fortè retinere præsumpserit, vobis Generalis, & Prouintiales correctores dumtaxat, & vestris, seu prouintiarum Vicarijs licitum sit in ipsos discedentes fratres excõicationis sententiam promulgare. ¶ Detinentes verò eosdem secum, vel in monasterijs, aut ecclesijs suis (nisi eos reiecerit, postq̄ eis denuntiatū fuerit) excõicationis sñiæ volumus subiacere, non obstante quod excõicari, suspendi, vel interdici non posint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam de indulto hmõi mentionem. ¶ Si verò aliqui de fratribus vestri ordinis post obtentā licentiā à sede prędicta, aut à nobis ad religionem aliam transeundi infra duos, uel tres menses se ad illā religionem suæ saluti congruam non contulerit, & ipsius non susceperit habitum regularem, licitum sit vobis generalis

Sine licentia prælatorum nullus pôt discedere ab ordine.

Retinentes sunt excõmunicati.

De transeūtibus ad aliū ordinē Conc. sess. 14. de regu. c. 11. & sess. ult. de regul. c. 19.

generalis, ac prouinciales correctores, & vices vestras gerentibus contra ipsos, tamquàm alios ordinis vestri apostatas procedere, secundum quòd honestati ipsius ordinis videritis expedire. ¶ Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius religionis infra tempus probationis (nulla professione facta) indè præsumpserit resilire, aut etiam si post professionem huiusmodi ad religionem laxiorem seu mitioré ordinem transmiserit, vel (quod absit) ad seculum reuertantur, volumus vos contra ipsos rigorem vestri ordinis exercere.

¶ Apostatas quoq; vestri ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias subdere disciplinæ rigori possitis per vos, ac etiam alios in quocunq; habitu eos contigerit inueniri (inuocato ad hoc, si opus fuerit auxilio brachij secularis). ¶ Inhibemus etiam ne fratres quos ab ordine vestro pro suis culpis per generalé, seu prouintiales correctores, aut vigiles expelli contigerit, vel qui egressi fuerint proprio suo motu prædicare, confessiones audire, seu docere presumant, nisi ad aliú ordinem, in quo licitè huiusmodi officia exerceantur, transierint de vestra, vel dictorum correctorum licentia speciali. ¶ Quòd si fortè ipsi contra huiusmodi inhibitionem nostram aliquod super præmissis temerè attemptare præsumpserint. Prouinciales correctores, & vigiles, ac eorum Vicarij in illos, quos infra fines suarú prouinciarum, iuxta consuetudinem ordinis vestri, districtos inuenerit talia præsumentes (monicione præmissa) auctoritate nostra excommunicationis sententiá valeant promulgare.

Nõ possút predicare.

¶ Eiectos autem de ordine vestro, vel egressos qui receptione in eodem ordine suis culpis exigentibus reddiderunt se indignos, & alios fratres eiusdem ordinis e rationali causá, ad quoscunq; ordines approbatos) præterquam ad Beati Augustini templiariorum, hospitaliorum, & aliorum religiosorum arma portantium) ad vitandam occasionem euagandi: Generalis, vel Prouinciales

Prælati ad quos ordines possút licentiare fratres eiectos seu egressos.

ciales correctores cum suis testimonialibus litteris aucto ritate nostra licentiandi, liberam habeant facultatem. Nos enim districtius in hibemus, ne tales ad alium ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere, seu retinere præsumant absq; licentia speciali Sedis Apostolicæ facientem de hoc plenariam mentionem

Cõc. Trid. vbi supra.

¶ Inhibemus etiam, ut nulli siue sit in religionis ordine, siue extra ordinem constitutus habitum vestrum, vel ita consimilem, quod propterea frater minimus credi possit, deferre liceat, absq; mandato Sedis Apostolicę speciali, & vt dicta inhibitio maiorem consequetur effectum, statuimus vt ij qui habitum vestrum, vel sibi prædicto modo consimilem deferre præsumpserint, ad deponendum ipsum per diœcœsanum locorum, cũ à vobis requisiti fuerint (monitione præmissa) per censuram ecclesiasticam, appellatione post posita, compellantur.

Nullus põt portare habitum consimilem nostro.

¶ Cęterum cum humilitas vestra sibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos, & ortos cum virgultis ad simplicem tantummodo fratrum vsum præmiorum obtentu cœlestium duxerit reseruandum. ¶ Nos piè volentes, quòd illorum fructus integrè vostræ paupertatis vsibus applicentur, ut de dictis ortis, & virgultis vestris nulli decimam teneamini exhibere uobis auctoritate præsentium indulgemus, directius inhibentes ne quis à vobis de pręmissis aliquid exigere, vel extorquere pręsumant.

Eximit ordo à solutione decimarum.

¶ Quia verò nonnulli vestræ religionis habitum assumentes diuersis personis, quę sciri, & inueniri non possunt, aliqua bona interdum restituere tenentur, vobis prouincialibus vigilibus, ac Vicarijs prædictis concedimus, vt singuli vestrum in locis sibi commissis, bona ipsa in pios vsus conuetere valeant, pro vt secundum Deũ videbitur expedire.

Bona incerta aliena q̃ habent ordinẽ ingrediẽtes possunt cõuerti in vsum fratrum.

¶ Sepulturam quoq; in locis cimiterijs, & ecclesijs vestris concedimus, & eam liberam esse censemus, ut eorum deuotioni, & extremæ voluntati, quæ se illic sepeliri deliberauerint (nisi excommunicati, uel interdicti, aut

Sepultura libera ordi

Officiare í ecclesijs or dinis, seu mortuos se pelire sine consensu nro nullus potest.

aut etiam publicè usurarij fuerint) nullus obsistat, salua tamen iustitia illarum ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumentur.¶ Districtius inhibentes ut nulli religiosi, uel seculares uobis inuitis aliquorum corpora defunctorum in uestris cimiterijs sepelire, aut in ecclesijs uestris missarum sollemnia, uel pro animabus eorum, qui ad loca uestra tumultandi feruntur, ibidem exequias cęlebrare, sine uestro assensu, aut uolũtate, p̃sumãt.

Tempore ĩterdicti cęlebrare diuina qũo possunt fratres.

Hodie non licet Cóc. Trid. sess. ult. de reg. c. 12.

¶ Etiam cum generale interdictum fuerint, in ecclesijs & oratorijs uestris, & aliis quibuscunq;, uel cum ad loca perueneritis ecclesiastico suppolita interdicto, clausis ianuis (interdictis & excommunicatis exclusis) non pulsatis campanis, & submissa uoce, liceat uobis cęlebrare diuina, & ecclesiastica recipere sacramenta, dummodo causam non dederitis interdicto, nec contingat uobis specialiter interdici, neq; ecclesiæ, uel oratoria ipsa fuerint specialiter interdicta.

Famulis possunt ministrare sacramenta.

¶ His uero qui uestris morantur obsequijs, cuncta liberè, ministrare poteritis ecclesiastica sacramenta, & ipsos cum deceduntur in uestris oratorijs sepelire.

Famuli, & procuratores qñ sunt liberi ab in terdicto.

¶ Si quando autem in terris in quibus residentis, uel eorum personis excõicationis, seu interdicti snĩas cõtigererit, promulgari, pueri uestris seruitijs deputati, negociorumq; uestrorum procuratores, & operarij, qui in uestris locis eorum operibus personaliter continuè institerint, huiusmodi sẽtijs obnoxij minimè habeantur, ibiq; possint audire diuina, iuxta formam quę locis ipsis, eo casu à sede Apostolica est concessa, nisi eidem causam dederint, uel excommunicari specialiter, seu interdici contingat eosdem.

non possũt cõfiteri fratres, nisi p̃latis ordinis, seu alijs deputatis.

¶ Inhibemus insuper uniuersis fratribus uestri ordinis, ne aliquis eorum (nisi necessitatis urgente articulo) aliis quàm prelatis suis peccata sua confiteri presumant, uel alijs eiusdem ordinis sacerdotibus secundum Regulam, & ipsius ordinis instituta.

Inhibentur Epi fratres cõpellere.

¶ Vniuersis autem ecclesiarum prelatis, & alijs inhibemus, confessiones uestras uobis inuitis audire, uel compellere uos ad synodos, seu conuocationes suas accedere, uel cum eis extra ciuita-

tes,

tes, uel intra, processionaliter exire, aut suis constitutionibus subiacere, uel capitula, scrutina, & inquisitioni bus subiacere, uel capitula, scrutina, & inquisitiones in locis uestris uel alibi de uobis facere, aut fidelitatem iuramento firmatam, annualem obedientiam à prouincialibus, uigilibus, & correctoribus localibus uestris exigere, aut de ipsorum institutione, uel destitutione, siue de statutis uestri ordinis, se aliquatenus intromittere, seu ꝓhibere, ne ad ciuitates, uel illas ubi religiosè ac honestè conmorari possitis à populis euocati audeatis accedere. Ibiq; pro uestris usibus construere ædificia, ecclesias, seu oratoria, aut in accedentes fratres, seu construentes huiusmodi uel acceptatores ipsorum, excommunicationis sententias ferre præsumant.

Ad concilia processiones, sed tu uid. cõc. Trid. sess. 24. c. 2. & sess. ult. de regul. c. 13. Sine licentia ord. nõ licet conc. Trid. sess. 25. c. 3.

¶ Concedimus quoq; uobis, ut de hiis qui in ornamentis, uel pro eis aut libris fabrica, luminaribus, anniuersario, septimo uigesimo, trigesimo, siue aliis, ad perpetuũ cultum diuinum, seu pro pitanciis, aut uictu ad sustentationem uestram, uel indumentis, nec non pro annuis censibus redimendis ad quorum solutionem aliquæ domus uestri ordinis obligatæ noscuntur: uel de domibus prædictis, & ortis aliisq; locis uobis, secundũ instituta uestri ordinis, opportunis, aut de hijs quæ pro huiusmodi domibus, prędijs, ortis, & locis emendis uobis legantur (dummodò pręmissa nõ conuertantur in usus alios) sed in illis dumtaxat, pro quibus reliquuntur, aut alios etiã, qui in hac concessione, uel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere.

Bona legata fratribus conceduntur.

De legatis nõn tenemur soluere quartam

¶ Et ne quis à uobis ultimarũ executionibus uoluntatũ, seu decedentiũ hæredibus, de præmissis, aut de hiis, quæ uobis in ultimis uoluntatibus absolutè legantur, uel alias pro uestris necessitatibus conferuntur, aliquid exigere, uel extorquere pręsumat, directius inhibemus.

¶ Ad hęc liceat fratribus uestri ordinis, cũ de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam ędificia, seu omnem ędificiorũ materiã locorum, quæ dimittũt, (dedicatis ęcclesis dũtaxat exceptis,) libros calices, & paraméta secum

In mutatione domorũ possumus oĩa prioris domus nobiscum trãsferre.

secum ad alia loca transferre. ¶ Ac ædificia ipsa cum so lo, & alijs ad eadem loca pertinentibus, præter ecclesias, per personas, ad hoc à sede Apostolica deputatas, vendere ipsorumq; prçcium in aliorum locorum ad quç dicti fratres se transferunt, ædificationem, seu alias in eorum vtilitatem conuertere secundum quòd melius videbitur expedire. cum ipsa priora, & alia loca fratrum ad nos, & Apostolicam Sedem specialiter, & immediatè pertinere noscantur. Et ne aliqui Archiepiscopi, uel Episcopi, aut alij ecclesiarum prçlati, seu quçuis alia persona ecclesiastica, vel secularis, prædicta loca, seu bona occupare, accipere, vel vsurpare, aut quoquomodo sibi vendicare præsumant: absq; dictæ sædis licentia speciali, districtius inhibemus.

Prçcium in utilitatem cõuertere.

Nullus põt ea occupare.

¶ Indulgemus uobis, ut ad præsentationem procurationum legatorum, prædictæ sedis, uel nunciorum ipsius, seu dioecesanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel prouisionum quarumcunq; minimè teneamini: nec ad ea soluenda per litteras dictç sedis, aut legatorum, uel nunciorum eiusdem, seu rectorum, terrarum ecclesiæ Romanæ impetratas, seu in posterum impetrandas cuiuscunq; tenoris fuerit in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ sædis litteræ impetrandç plenam, & expressam de huiusmodi indulto, & dicto ordine fecerint mentionem.

Non possum⁹ cogi ad aliquod grauamen legatorum, seu prçlatorum soluendum

¶ Præterea cum fçlicis recordationis Gregorius xi. prædecessor in dictis suis litteris generali, vigilibus, & prouincialibus, nec non correctoribus localibus, & eorum Vicarijs absoluendi fratres eiusdem ordinis, ac etiam fratribus dicti ordinis quo ipsi huiusmodi superiores habuerint pro tempore in confessores absoluendi ipsos superiores ab excessibus, & censuris nisi talia forent, propter quæ essent ad Sædem Apostolicam meritò destinandi, ac cum eis desuper dispensandi, concedit, & propterea qui sunt destinandi per sçpe reuocetur in dubiũ, vt absoluentium, & absoluendorum, dispensantium, & dispensatorũ pro parte puritati conscientiç consulamus.

Prælati à suis confessoribus absolui possunt.

¶ De-

¶ Declaramus hęreticos relapsos, scismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent: dumtaxat esse ad sedem prædictam merito destinandos, reliquis verò omnibus etiam symoniæ qualitercunq; irretitis posse per illos quibus inibi conceditur absolutionis beneficium, & dispensationis, iuxta casuum indigentiam impartiri, & vt in dicti ordinis professoribus omnis uagandi tollatur occasio, & ad Apostolicam sedem recurrendi subtrahatur pro posse necessitas omnibus superioribus, & eorum Vicarijs defectum Natalium ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nephario, & illicito coitu proueniente. nec non cum his, qui ex quauis causa præterquàm homicidij uoluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum, irregulares forent dispensandi cum dicti ordinis minimorum professoribus, postquàm ipsum ordinem professi fuerint, ut defectu, & irregularitate, irregulares ipsi ad quoscunq;, etiam sacros ordines promoueri, & in illis etiam altaris misterio ministrare, & tàm ipsi irregulares, quàm defectum nataliũ patientes, ad quascunq; administrationes, & officia eligi recipi, & assumi, illaq; gerere, & exercere liberè, & licite valeant motu scientia, & auctoritate prędictis, concedimus per pręsentes.

Casus in quibus pręlati possunt absoluere, & dispensare cum fratribus suis absquè sedis Apo. licentia.

¶ Indultum uerò predecessoris de decimis non soluendis, ad quæcunq; bona dictorum fratrum, & quascunq; decimas (etiã quas uulgus Papales appellant) & Apostolica sędes pro Christianæ fidei defensione, aut alijs imminentibus per sæpe necessitatibus inducit, & quæcunquę alia onera, motu, & scientia prędictis extendimus.

Decimas soluere nõ tenẽtur fratres de bonis eorum.

¶ Decernentes fratres ipsos minimos, etiam si per quoscunq; exemptos, etiam mendicantes, solui mandarentur, cum quibusuis derogatorijs, & fortioribus clausulis ad illarum solutionem cessando, censuras, & pœnas aliquas non incurrere: nisi præsentibus nobis per generales aut alias clausulas specialem mentionem importantes non alias, sit derogatum, specificè, eorum de uerbo ad verbum inserto tenore.

¶ Ce-

Non possumus conueniri ab ordinariis in aliqua causa.

¶ Cœterum tum fœlicis recordationis Innocentius Papa quartus prædecessor noster, olim duxerit statuendũ, vt exempti quantacunq; gaudeant libertate, nichilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum ordinarijs conueniri, & illi quò ad hoc suam in ipsos iurisdictionem, (pro ut ius exigit,) exercere. Nos vobis (ut occasione constitutionis huiusmodi nullum libertatibus, & immunitatibus vobis, & ordini vestro per priuilegia, & indulgentias ab Apostolica sæde concessis, aut in posterum concedendis prĕiudicium generetur) auctoritate præsentium indulgemus. Decernentes uos seu personas vestri ordinis in prĕdictis casibus ordinarijs ipsis minimè subiacere. Decernimus ergo irritum quicquid contra tenorem concessionum, & inhibitionum huiusmodi, per quoscunq; fuerit attemptatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quis cõtra concessiones, constitutiones, & inhibitiones easdẽ in uos, vel vestrum aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros vel executores, aut hĕredes prædictos in posterum promulgari contigerit, pœnitus non tenere.

limita secũdum conc. Trid. sess. ult. de reg. cap. 14.

Appellare nõ possunt fratres.

¶ Et quia Bonifacius viij. prædecessor noster olim ad augumentum continuum religionum, & ordinum quos Romana suscepit, & approbauit ecclesia, paternis studijs intendit, & considerauit attentius, quòd non intermissa sedulitas disciplinĕ, religiones, & ordines supradictos, statusq; regulares salubriter dirigit, & conseruat, quòdq; si eam perire, vel remitti contigeret, ordo quilibet collabi necessariò cogeretur. ¶ Pensãdo etiam quod si regularium personarum correctio rimas iuris, & apices sequeretur, huiusmodi rigor lentesceret, ac multiplicata laxatione torperet, nos auctoritate apostolica, vobis indulgemus, vt ad correctiones, & punitiones fratrum vestri ordinis delinquentium infligendas, Generalis, Vigiles, & prouinciales, necnon correctores locales, & eorum vicegerentes, ad quos eadem spectare noscuntur (rimulis, & apicibus ipsis postpositis) liberè

liberè procedere valeant secundam consuetudines approbatas,& generalia facta,& etiam facienda ipsius ordinis instituta. ¶Nec volumus eisdem licere fratribus: ab eisdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare: prouida in hoc deliberatione, ac maturitate debita, obseruatis.

¶Quòdq; fratres, & sorores, ac gubernatores præfati, ratione domorum locorum, ac monasteriorum prędicto rum, aut quorumcunq; aliorum bonorum, aut possessionum, quæ in præsentiarum habent, & iustis modis prę stante Domino habebunt in futurum, seu alia quauis occasione decimam, vel aliam petitionem, aut annuos redditus, seu censum, vel procurationem aliquam, vel aliam subuentionem legatis, vel nuncijs dictę sædis, aut ordinarijs locorum, vel alijs quibuscunq;, aut pedagia, vel therlonia,& alias exactiones, quibusuis regibus, seu alijs personis ecclęsiasticis, seu secularibus, dare,& soluere minimè teneâtur. ¶ Nec ad illud compelli possint, vel super hoc, aut aliàs à quoquam quomodolibet conueniri per litteras sedis prędictæ, aut legatorum, vel delegatorum, seu nunciorum ipsius, aut diœcesanorum locorum, vel rectorum terrarum ecclesię Romanę, aut quorumcunque aliorum, etiam si in eiusdem sedis litteris contineatur expresè quòd ad quauis exempta, vel non exempta, seu monasteria se extendant, & aliqua eis cuiuscunq; tenoris, existat, ipsius sedis indulgentia non obsistat, nisi forsan dictę litteræ apostolicæ de dicto ordine, & præsentibus, de verbo ad verbum, ac etiam monasterijs, locis,& domibus ipsorumq; rectoribus, ac gubernatoribus,& personis prædictis, plenam, & expressam, ac etiã specialiter, & nominaliter fecerint mentionem, fælicis recordationis Innocentij Papę IIII. prędecessoris nostri,& alijs constitutionibus apostolicis, legibus imperialibus, statutis,& consuetudinibus, per quę præmissa possent quomodolibet infrigi, vel impediri, & alijs in contrarium æditis non obstantibus quibuscunq;.

Fratres ad nullas exactiones tenentur.

Cẽſurę cõtra priuilegia sũt nullæ.

NOS enim quaslibet excõicationum, ſuſpenſionum, & interdicti ſententias, & quoſcunque proceſſus quaſuis pœnas, ſententias continentes, quas, & quos contra generalem, fratres, & ſorores, domos, monaſteria, perſonas, & alia ſupradicta contra tenorem, & formam præſentium, & exemptionis huiuſmodi promulgari, & haberi contigerit, irritas decernimus penitus, & inanes. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis approbationis, &c. ſi quis autem hoc attemptare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, &c. Datũ Romæ apud S. Petrum v. Kalen. Auguſti 1506. Pontificatus noſtri anno tertio.

Venerabilibus fratribus Archiepiſcopo Granaten. & Epiſcopo Malaginẽ, ac dilecto filio uicario in Epiſcop. Malaginen. In ſpiritualibus generali, & eorũ cuilibet.

Iulius II. cõcedit, & declarat nullas eſſe tranſactiones, & concordias factas ſine aſſenſu generalis ſiue capituli generalis, & declarat quæ perſonę gaudẽt meritis religionis.

IVlius Papa II. venerabiles fratres, & Dilecte fili ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Alias venerabilẽ fratrem Epiſcopum Pariſien. conſeruatorem ordinis minimorũ deputauimus, eiq; mandauimus, quatenus (quotiés opus foret,) dicto ordini, & illius pionis, & fratribus aſsiſteret, & non permitteret, ꝙ Decanus, & capitulum eccleſię Sãcti Vltrani, & eorum officiales, ac rector parochialis eccleſię S. Egidij de abbatis villa Ambianen. diœceſ. aut alij quicumq; cuiuſcũq; dignitatis forent, tam in dicta diœceſ. quàm alibi, in aliquo damnificare, moleſtare, perturbare, aut inquietare vllatenus auderent, quinimmo corpora defunctorũ quorũcunq;, qui in eccleſia domus de Abbatisuilla, in eorum vita ſepeliri elege-

elegerant,seu qui in posterum eligerent, cũ re lictis tratribus ipsius domus d Abbatisuilla,fratribus ĩtegraliter restituerent,nec ipsi,nec alij,prędictos, & quoscunq; alios fratres dicti ordinis de cætero super sepulturis,& corporibus illorũ, qui in dictæ domus de Abbatisuilla, & alijs eiuidẽ ordinis ecclesijs sepeliri eligerẽt, ꝑ tpe impedire præsumerent, sub excõis latæ snĩæ pęna inhiberet, ac S. Vlirani,& S Egidij ecclesias:nec nõ alias, ad quas corpora defũctorũ, q in dicta de Abbatisuilla,& alijs cæterarũ domorũ ordinis hmõi ecclesijs restituerẽtur,cõcederet, ac desuper statueret,& ordinaret, prout de iure foret faciẽdũ ¶ Et deinde pro parte dicti filij Franc.de Paula dicti ordinis institutoris, nobis exposito, q fratres ordinis minimorũ,potentiã decani,& capituli, ac rectoris prędictorũ plurimũ formidabãt. Hos p alias nr̃as ĩ forma. breuis,lr̃as,ꝑfato Parisien.epo, ac Ven. fr̄i archiepo Thuronen.ac dilecto filio Abbati monasterij S.Saturnini Tholosañ. diœcesi cõmisimus,ac dedimus ĩ mãdatis,quatenus in ꝑmissis eisdẽ fr̄ibus assisterẽt,& ad executionẽ ꝑdictorũ,& aliarũ quarũcũq; lr̃arũ dicto ordini p sedẽ Aplicã, aut alias qũolibet cõcessarũ, & ĩ posterũ cõcedendarũ, ĩ quocũq; loco,& diœcesi.opus foret,ac quotiẽs ꝑ parte Frãc.& aliorũ fr̄um ꝑdictorũ,ac quorũcũq; superiorum, & correctorũ domorũ,ac locorũ dicti ordinis, requisiti fuissent, ꝓcederet,ac decanũ,& capitulũ,nec nõ rectorẽ ꝑfatos, & alios quoscunq; priuilegiorũ ordinis minimorũ hmõi transgressores,vbicũq; pro tpe degentes,ẽt extra prædictã,& quascunq; diœceses,& prouincias: (quotiens opus foret) corã eis euocari facerent, & per censuras ecclesiasticas,& alia iuris remedia cõpellerẽt, & cõpescerẽt,inuocato ẽt ad id (si opus foret) auxilio brachij secularis,& snĩas,ac cẽsuras ipsas aggrauarent,& reaggrauarẽt,& alia necessaria,& opportuna facere curarẽt,alias iuxta dictarũ lr̃arũ continentiã,& tenorẽ in oĩbus, & ꝑ oĩa, perinde ac si hæ prędictæ a principio eorũ cuilibet directæ fuissẽt ipsique in illis cõseruatores specialiter deputati fuissẽt, ꝓut ĩ singulis lr̃is prędictis plenius cõtinet.

Idẽ Iulius supra car. 29.& 30.

 ¶Cum

¶ Cum autem, ſicut præfatus Franciſcus de Paula, nobis nuper exponi fecit, tunc Prouincialis, & fratres noſtræ domus de Abbatiſuilla, ſeu aliqui ex eis cum decano, & capitulo præfatis, ſuper tumulandis corporibus defunctorum huiuſmodi, ad certam concordiam, ſeu tranſactionem deuenerint; per quam inter alia uoluerunt, ꝙ proceſſus, pręmiſſorũ occaſione, eatenus facti, & qui in poſterũ fierent, nullius eſſent roboris, & mométi. ¶ Quodq; ex tũc de cętero, corpa eorũ q apud eccleſiã dictæ domus de Abbatiſuilla eligerent ſepulturam: immò ad dictam eccleſiam S. Vlfrani cum luminaribus deferri, & inibi duabus miſsis cęlebratis, & luminaribus, cũ alijs funeralibus, iuribus, & obuentionibus, eiſdem decano, & capitulo relictis, ad eccleſiam domus de Abbatiſuilla huiuſmodi portare deberet, prout in quodã inſtrõ publico de ſuper confecto, dicitur plenius contineri. ¶ Et quia

Petitio ſuper inualiditate concordię.

concordia, & tranſactio per ꝓuinciãlé, & fratres ꝑfatos factę hmói, cótra tenoré priuilegiorũ, eidem ordini conceſſorũ, & licentia, & cõſenſu ꝑfati Franc. dicti ordinis Gñalis correctoris per ſedé prædictã deputati, ſine cuius licétia illæ fieri nó poterãt, & in maximũ dicti ordinis ꝑiudiciũ factæ fuerũt. Idé Fran. Gñalis corrector nobis humiliter ſuppicari fecit, concordiam, & tranſactionem ſupradictas ac ſententiam cuiuſcunq; iudicis ſecularis ſuper commiſsis pro decano, & capitulo, & contra fratres dictæ domus de Abbatiſuilla latã nullas, nulliuſq; roboris, uel momenti fuiſſe, & eſſe declarare: aliaſq; in præmiſsis opportunè ꝓuidere de benignitate apłica dignaremur ¶ Nos igitur hómi ſupplicationibus inclinati, vobis, & veſtrum cuilibet præſentium tenore mandamus, quatenus concordiam & tranſactionem, ac prędictas, & & quaſcunq; alias per quoſcunq; iudices ſeculares, ſuper funeralibus, & quartis, & alijs contra prædictam de Abbatiſuilla, & alias dicti ordinis domos, & illarum fratres hactenus latas, & in poſterum ferendas ſententias nullas fuiſſe, & eſſe auctoritate noſtra declaretis, & ꝓut de facto proceſſerunt, caſſetis, & annulletis, ac eiſdem

Caſſatio mãdãtur fieri.

Fran-

Franciſco, & fratribus aſſiſteñ. priuilegia dicto ordini conceſſa obſeruari faciatis. ¶Quodq; quaſcumq; conuentiones per quoſcumq; dicti ordinis prouinciales, & Vicarios generales, ſpetiales, ac quoſcumquè alios fratres,ſeu eorum procuratores,vbicumq; & quomodocumq;,& ſub quibuſcunq; clauſulis,& formis factas,cōcordatas,transactas,& expeditas,quę per pręfatum Franciſcum, vel ſucceſſores ſuos dicti ordinis generales correctores, ſeu capitulū gn̄ale dicti ordinis acceptatę,cōfirmatę & ratificatę nō fuerint,nullius eē roboris,& momēti declaretis,ſi & prout de iure fuerit faciendum. ¶Et pro manutenenda, & conſeruanda regula dicti ordinis, in qua expreſsè inhibetur, ne fratres ipſi vltra quinquaginta annos particularia quęcumq; ſuffragia in dicto ordine acceptent, & ſuſcipiant, vt particularia quorumcunque dicti ordinis fundatorū,& fundatricum,ad quę ipſi obligantur, ſuffragia huiuſmodi ſub omnium dicti ordinis ſuffragiorum, & bonorum gn̄alitate ſuſcipere, & acceptare, ſingulisq; priuilegijs,gratijs, & indultis, omnibus quatuor mendicantibus ordinibus,& eorum cuilibet ꝑ ſedem prędictam,ſeu alias quomodolibet,concedendis, & etiam ordini prædicto iam conceſſo, & confirmato priuilegio, confeſſiones audien. iuxta illius formam, & tenorem vbi vis,frui,vti,& gaudere valeant. ¶Quòdq; dicti ordinis domorum fundatores, fundatrices, procuratores,& procuratrices,tutores, & tutrices, eorumque vtriuſq; ſexus liberi:nec non dicti ordinis conſeruatores preſentes, & futuri, omnium, & ſingularum miſſarum ieiuniorum,orationum,& ſacrificiorum,ac quorumcumq; aliorum bonorum, in toto huiuſmodi ordine minimorum de cętero faciendorum, & recitandorum participes fore, & illis communicata ſint, & eſſe debeant. ¶Quodq; fratres dicti ordinis conſeruatores minimorum,etiam canonicos cathedralium eccleſiarum, & offitiales,ac vicarios ipſorum ſibi eligere, & quòd tales in conſeruatores taliter per eos electi,ex nunc per nos deputati cenſeantur, poſſintq; contradictores quoſcunq;

Pacta& cō uētiōes nullæ ſine aſſē ſu Generalis aut capituli.

Perſonæ participantes merita ordinis.

Authoritas eligēdi cō ſeruatores ſupra. car. 28.& infra in bullis Clemen 7.

Potestas cõseruatorũ.

Concessa vni domui omnibus intelliguntur concessa.

Idem concedit Clemen 7. infra.

excõmunicare, & censuras iteratis vicibus aggrauare, ac loca quæcunq; ecclesiastico sub jcere interdicto, ac oĩa alia quę possunt conseruatores, ab alijs fratribus aliorum ordinum mendicantium, iuxta priuilegia eis super hoc concessa, elegi. ¶Quodq; singula priuilegia, indulgẽtię, gratiæ, & indulta, alicui ex domibus ordinis minimorum hmõi hactenus per nos uel sedẽ pdictam, aut alias quolibet concessa, ad oẽs, & singulas alias domos dicti ordinis minimorum hactenus constructas, & cõstruendas, intelligantur concessa, ac si in specie cuilibet eorundẽ cõcessa fuissent, & illa ad quãlibet domorũ extensa, & de nouo cõcessa sint, & esse cẽseantur, dicta auctoritate statuatis, & ordinetis. ¶Non obstantibus præmissis, ac pię memorię Bonifatij Papa 8. prædecessoris nostri, de una, & duabus dietis in concilio Generali ęditis, & alijs cõstitutionibus, & ordinatiõibus Apostolicis, cæterisq; ętrarijs, et si aliquibus cõiter, vel diuisim, ab eadẽ sede indultũ fuerit, q interdici, suspendi, vel excõicari non posśint, per litteras Apostolicas, non facientes, plenam, & expressam, ac de uerbo ad uerbũ de indulto hmõi mentionẽ. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatorijs. Die 29. Martij 1507. Pontificatus nostri anno quarto.

Dilecto filio Fratri Frãc. Binet ordinis minimorũ Correctori Generali.

Iulius ij. cõcesit multas gratias patri Binet, & successoribus suis.

IVlius Papa ij. Dilecte fili salutẽ, & Apostolicam benedictionem, sacer ordo per quondam Franciscum de Paula, exemplaris vitæ religiosum institutus, & per nos approbatus. & per quem ecclesiam Dei multiplicibus splendoribus illustrari speramus, à nobis, & sede Apostolica promeretur, vt illius quieti, & corroborationi, vigili cura intendamus. Cùm itaq; superiori anno prædictus Franciscus, qui dicti ordinis corrector per sedem pr̨edictam deputatus fuerat, ad meliorem uitam à domino conuocatus, in Gallia fuisset uita functus. Nos cupiẽtes dicti ordini opportunè prouideri, generale cap. fratrum dicti ordinis in alma vr-

be no-

be nostra, in domo San. Trinit. dicti ordinis celebrari, ibiq; correctorem generalem eligi iussimus, atq; mandauimus, ac pro eiusdem ordinis directione, illi dilectum filium nostrum Marcum tituli Sanctę Mariæ transtiberim presbyterum Cardinalem Senogallien. nostro, & dictæ sedis nomine præsidere voluimus. Cum autem in capitulo huiusmodi (spiritus sancti gratia cooperante) via scrutinij in Gñalem correctoré electus, ac ibidé publicà electione, in qua cósenserút caplantes fratres diuersorũ regionum in huiusmodi electione uoces habentes, ipsorumq; nominibus alta & intelligibili uoce perlectis, & alijs ad hmói electioné necessarijs inibi iuridicè peracti, à prædicto Marcho Car. auth. nostra, licet plurimũ renitens, confirmatus, & ad officium huiusmodi suscipiendũ in uirtute Spiritus Sancti, & ad Sanctæ obedientiæ meritum astrictus, et coram nobis, ac prædicto Marcho, ac dilecto ét filio nostro Roberto tituli S. Anastasiæ, officiũ generalatus hmői spontè, & liberè resignasti, quá renunciationẽ tuam admittere recusauimus, tibiq; ut officium, huiusmodi, & triennium pro quo electus fueras, diligenter exercères, mandauimus in Generalem confirmatus fuisti. ¶ Et sicut nobis nuper exponi fecisti, dubitas pp eiusdé ordinis, regulá nouissimè p nos approbatá, & cófirmatam, & alia in hmői, tui gñalatus officio nouo, ac vniuersali visitatione, quam per vniuersum ordiné hmői perficere (cum Dei gratia) speras, tàm à tuis, q̃ alijs plurimis aliorum ordinum religiosis, plura, variaq; impedimẽta tibi afferri, propter quæ negotijs dicti ordinis tui opportunè prouidere posse nó confidis, nisi authoritas nra tibi suffragetur. ¶ Nos itaq; tuis in hac parte supplicationibus íclinati, q̃ super oés, & singulos ordinis minimorũ huiusmodi pro tempore vbilibet existentes fratres, cuiuscunq; etiam status, conditionis, & gradus existát, author. nostra plenariam, & omnimodam potestatem, facultatem, & iurisdictionem quibuscunquè Generalibus Correctoribus tui ordinis per priuilegia Apostolica concessam, & nuper per nos, in eorundem Marci, & Roberti,

Electio patris Bineti.

Cardinalium præsentia, tibi uiuæ uocis oraculo de nouo attributam, & etiam concessam, etiam in vtroq; foro liberè exercere: ipsiq; dicti ordinis minimorum fratres tam prelati, quàm alij inferiores vbilibet existentes, quacunq; etiam Apostolica auctoritate muniti, tibi tanquã verò, legitimo, & immediato plato, & Generali correctori dicti ordinis minimorum per nos, ut præfertur, confirmato, & substitutis seu deputatis per tuas patentes litteras, tuisq; mandatis, & regulæ prędicti ordinis tui non contrarijs, humiliter, & cum effectu parere, ac obedire, ac prędictam regulam per nos approbatam, & confirmatam, cum omnibus circam illam per nos declaratis, author. nostra à te reuertenter suscipere teneantur.

Transeuntes ad aliũ ordinem sine licentia, generalis etiam retinentes excommunicantur.

¶ Et cùm vita ordinis minimorum huiusmodi. Sit cœteris aliorum religiosorum arctior, & strictor, sub excommunicationi latæ sententiæ pœna mandamus, quòd tam redipientes, quàm recepti, & concedentes, ipso facto incurrere bebeant.

Idem concedit infra Leo.x.

¶ Quòd fratres ipsi, ad nullum alium quantumlibet etiã priuilegiatum ordinem prętextu quorumcunque priuilegiorum, cuicunq; alteri ordini, etiam sub quacunq; uerborum forma quolibet concessorum, absq; nostra, & tua, aut generalis correctoris pro tempore existentis licentia speciali transire posśint. ¶ Nec eiusdem ordinis minimorum domos, vel bona quæcunq; ad ecclesias prædicti tui ordinis quomodolibet pertinentia, alijs quibuscunq; personis sęcularibus, regularibus, ecclesiasticis, de ordine minimorum huiusmodi, non existentibus, concedere audeant, vel presumant. ¶ Et ꝙ fratres contrafacientes, author. nostra prędicta (quoties opus fuerit) excommunicare, nec nõ iteratis uicibus aggrauare, necnõ per alias censuras, ęcclesiasticas, & alia iuris remedia cõpescere, & ad ordinem minimorum reducere, reuocare & recuperare seu reduci, & reuocari facere, & cum eisdem frarribus ordinis minimorum huiusmodi eadem actor. dispensare ipsosq;, & ipsorum quemlibet, punire, ac corrigere, absoluere, & absolutionem huiusmodiu

Sine licentia Generalis bona ordinis extraneis nullus potest concedere.

etiam,

Cū in oībus,iudicijs sit rectitudo iustitiæ, & consciētiæ
puritas obseruāda,id multò magis ī cōmissionib⁹ aliena
tionū rerū ecclesiasticarū cōuenit obseruari, in qbus de
Xpi pñimonio,& dispē'atione pauperū,nō de ꝓprio cu
iusq; peculio ag t,aut tractat.¶ Quapropter oportet vt ī
examinādis hmōi alienationū causis,q̄ à sede apostolica,
in forma, si ad euidentē vtilitatē cedant,oneratis eccle-
siasticorū iudicū cōsciētijs delegantur,nil fauor usurpet,
nil timor extorqueat, nulla expectatio premij iustitiam,
conscientiamq; subuertat.¶ Monemus igitur, & sub in-
terminatione diuini iuditij, omnibus commissarijs, &
delegatis huiusmodi districtè præcipimus, vt cautè &
diligenter attendant causas in litteris Apostolicis per
supplicantes,expressas, illasq; sollicitè examinent, atque
discutiant:testes,& approbationes super narratorū veri-
tate recipiant,& solū Deū p̄ oculis habentes omni timo
re,aut fauore deposito,ecclesiarum indemnitatibus con-
sulant ¶ Necnon in læsionē,aut detrimentū eorū,decre
tum quōlibet interponant: siquis aūt, cōmissarius aut de
legatus, conscientiæ suæ prodigus in grauamen , aut
detrimentum ecclesiæ per gratiam,timorem , vel sordes
alienationi consenserit,aut decretum, vel authoritatē in
terposuerit, inferior quidem episcopo , sententiam ex-
communicationis incurrant. Episcopus verò , aut supe-
rior ab executione officij per annum se nouerit suspen-
sum,ad extimationem detrimenti illati,nihilominus con
demnandus,sciturus ꝙ suspensione durante,si damnabi-
liter se ingesserint in diuinis,irregularitatis laqueo se in
uoluet , à qua non nisi per summum Pontificem pote-
rit liberari.¶ Si verò qui dolo , vel fraude , aut scienter
in detrimentum ecclesiarum alienationem fieri procura
uerit, aut per sordes, vel impressionem alienationis de-
cretum extorserint , similem sententiam excommunica-
tionis incurrat, à qua non nisi per Romanum Pontifi-
cem absolui possit. ¶ Ad restitutionem nihilominus re-
rum alienatarum cum fructibus,quandocumque de præ-
missis constiterit condemnandus: volumus,autem quòd

com-

commissarij,& delegati prędicti de pœnis constitutionis nostrę specificè moneátur,& in quibuscunq; litteris commissionum huiusmodi,hoc statutum nostrum inseratur. Nulli ergo omainò hominum liceat hanc paginã nostrę monitionis,pręcepti,& voluntatis infringere,vel ei ausu temerario contraire:si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius se nouerit ĩcursum, Datum Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis 1465.Kal.Maij Pontificatus nostri anno primo.

Petitio capituli generalis pro alienandis bonis minus utilibus.

¶Et deinde nobis nuper pro parte dilectorum filiorum capituli generalis congregationis monachorum Beatę Mariæ de monte Oliueto ordinis S. Benedicti, petitio continebat,Quòd sępe contingit ꝙ Monasterijs, prioratibus, & alijs religiosis locis dictæ congregationis, necnon membris ab illis dependentibus, expediret aliqua ex eorum immobilibus bonis, quę eis parum vtilia, seu minus commoda existunt vendere, & pretium inde prouenieus in alia immobilia bona vtiliora, & comodiora conuertere, seu pro alijs possessionibus, aut immobilibus bonis vtilioribus, & comodioribus commutare,aut in pheudum,vel emphyteosim,siue liuellum, & affictum perpetuum,uel ad tempus, sub canone condecenti,locare,& concedere,exquo profectò monasteriorum,etiam prioratuum, ac locorum, nec non membrorum prędictorum conditio cum eorum euidenti vtilitate melior efficeretur. ¶Quare pro parte eorumdem capituli nobis fuit humiliter supplicatum, & vobis singulis Abbatibus,& alijs prælatis,& prioribus,ac conuentibus,monasteriorum locorum,prioratuũ, ut membrorum prędictorum pro tempore existentibus quęcunque possessiones, & alia bona immobilia minus vtilia,minusq; comoda huiusmodi,vendendi, alienandi, & permutandi,aut in fœudum,seu emphyteosim,vel liuellum, & aflictum perpetuum,vel ad tempus locandi,& concedendi(quotiens expedierit) licentiam largiamini, committere,& mandare,aliasq; in pręmissis oportunè prouidere

dere de benignitate apoſtolica dignaremur.

¶ Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtrę per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel maior pars, ad minus duo veſtrum, bonis, (de quorum venditione, permutatione, locatione, in fœudum, ſeu emphyteoſim, vel liuellum pro tempore agitur huiuſmodi) prius coram vobis ſpecificatis de omnibus, & ſingulis, quæ ſuper obtinenda licentia huiuſmodi, per eoſdem Abbates, prelatos, priores, & conuentus vobis exponi contingerit, & eorum circumſtantijs vniuerſis auctoritate noſtra vos coniuncti, ſeruata forma litterarum Pauli prædeceſſoris huiuſmodi, procedendo, diligenter informetis. Et ſi per informationem eandem, ea vobis, ſic tempore expoſita vera eſſe, ac venditiones, alienationes, permutationes, locationes, & conceſſiones prædictas, ſi fiant in euidentem monaſteriorum, prioratuum, membrorum, & locorum prædictorum, quorum illa fuerint, vtilitatem cedere repereritis, eiſdem Abbatibus, prælatis, prioribus, & conuentibus id petentibus, (quotiés expediens fuerit) poſſeſſiones, & bona quęcumque huiuſmodi pro pretijs competentibus, vendendi, & alienandi, ſeu illa pro alijs poſſeſſionibus, & bonis immobilibus, vtilioribus, & commodioribus permutandi, aut quibuſuis perſonis, etiam ſecularibus, in eandem emphyteoſim, uel liuellum, & aflictum perpetuum, uel ad tempus pro condecenti annuo canone, ſeu conſenſu locandi, & concedendi dicta auctoritate licentiam largiamini, concedimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ac ſtatutis, & conſuetudinibus monaſteriorum, prioratuum, locorum, membrorũ congregationis, & ordinis prędictorum iuramento cõfirmatione Apoſtolica, uel quauis firmitate alia roboratis. Quodq; uos, de perſonis in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis: quibus litteræ Apoſtolicę dirigi conſueuerunt, non ſitis, cœteriſq; contrarijs quibuſcunque.

¶ Prouiſo, quòd ſi poſeſſiones, & bona huiuſmodi vendi contingerit, vt præfertur pretium, ſeu prætia ex illis

Conceſſio Iuridica.

Prelati maiores habiti informatione poſſant dare licentiam.

Supra.

Vide hic conc. Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 11.

Prętiũ mandatur ſerua

illis prouenienʃ,ſeu prouenientia; pœnes ędem ſacram, etiam dictæ congregationis,aut fide, & facultatibus idoneam perſonam, cum obligationibus, & recognitionibus,ac cautelis in talibus apponi ſolitis, reponantur, & in emptionem aliorum immobilium bonorum eiſdem monaſterijs,prioratibus,locis,& membris,quorum erant bona uendita huiuſmodi,cõmodiorum, & magis vtilium, & non in aliam cauſam omnino conuertantur. Datum Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ 1507.pridie nonas Iulij Pontificatus noſtri anno 4.

Iulius ij. ex communicat impedientes ingredi volẽtes religionem monachorum.

¶ Iulius II. in quodam priuilegio conceſſo monacis ordinis S. Benedicti congregationis Beatæ Marię montis Oliueti quòd incipit. Et ſi ad vniuerſos anno Domini 1507.pridie nonas Iulij Pont.ſui anno 4. inter alia conceſsit,& prohibuit,ne aliqui cuiuspiam ſtatus,gradus,vel conditionis exiſtant,perſonas,quæ de iure cõi religionē ingredi non prohibentur,ex ſeculo fugientes, & ad conuerſationem hmői congregationis venire cupientes,verberibus,aut violentijs quibuſcunq; impedire,vel prohibere,aut à monaſterijs, & locis congregationis monachorum S. Benedicti iniuriam aliquam ingredi volentibus,aut recipientibus interrogando,ſeu eos moleſtando, hmői perſonas euellere,aut extrahere audeant, vel præſumant.Contrarium verò facientes, ipſo facto ſnīam excommunicationis incurrant, dumtamen cum hoc præſens ſtatutum fuerit eis ad notitiam deductum, non deſtiterint à prędictis. A qua non poſſint, præterquam in mortis articulo,niſi per ſedem Apoſtolicam beneficium abſolutionis obtinere.

Dilecto filio fratri Egidio ordinis Heremi. S. Auguſtini Priori generali.

Iulij ij.multa cõcedit generali S. Auguſtini

IVlius PP.II. Dilecte fili ſalutem,& Apoſtolicam benedictionẽ. Et ſi ad benè merẽdum cum de vniuerſa religione,

tum

tum præcipuè de Augustiniana cui tu præes propensi ma- quæ per
gnopere sumus: libellus tamen quem de ecclesiæ incre- communio
mento edidisti, fecit nos ad res vel tuas, vel tui ordi- nem pôt nª
nis longè propensio es. Cum igitur superiori anno per generalis.
nostras literas, quedam religioni tuæ concesserimus,
inter quæ id erat, vt loca oblata, tu fratresque tui tàm
qui sunt quàm qui erunt capere pro religione pos-
sitis. ¶ Nunc per has nostras, eaque concessimus,
clarius declaranda duximus. Eademque locorum su-
scipiendorum facultatem ad alia quecumque loca, do-
mos, ecclesias (etiam parochiales) ac cuiuscunque sint
ordinis, aut conditionis, suscipiendas extendimus.
Damusque proprio tam motu, quam scientia, atque
de plenitudine potestatis, vt hoc omnia capere possitis
facta vobis potestate, tam per litteras quas supra memo- Hodie re-
rauimus, quàm per harum concessionem, declaratio- quiritur li-
nemque litterarum. Licere igitur vobis perpetuò de- centia ordi
cernimus, hæc omnia posse capere, absque alia sedis narij. Con.
Apostolicæ concessione. Non obstante piæ memo. Trid. sess.
Bonifacij viij. Constitutione prohibente noua loca vlt. de re-
ædificari. ¶ Confirmauimus etiam priuilegia religio- gul. c. 3.
nis vestræ per easdem literas, Quòd plane tam de ijs
omnibus intelligimus quę vestrum Mare Magnum con-
tinet, quàm de alijs omnibus apostolicis concessio-
nibus, quarum apud vos, aut Apostolicæ litteræ, aut
authentica exempla seruantur, Confirmamus, & pri-
uilegiorum communionem quam fę. re. Sixtus prę-
decessor noster fecit, inter vos, mendicantesq; alios: de-
cernimusque, ac uolumus quicquid vsque in hunc Communi
diem ordini minorum, aut prędicatorum, aut Carmeli- cātur priui
tarum, aut seruorum concessum ab Apostolica sede est, legia alio
& quiquid in futurum concedetur vobis concessum rū ordinū.
esse, fratresque tuos eisdem concessionibus perpetuò
vti posse, perinde ac si vobis nominatim concessa Corpora-
essent. Dedimus propterea tibi potestatem sacrandi, lia, & alias
benedicendique Corporalia, vestes, & ea quę sacris vestes bene
vsibus necessaria sunt. Quo quidem munere tam dicere.

te, quam

te, quàm qui pro tempore erunt, aut generalis, aut Vicarius fungi posse decernimus. ¶ Vt uero exeuntium ab ordine tuo motibus occuramus, confirmamus in primis fe. re. Martini prædecessoris nostri decretum, ut nemo è tuo ordine, ad aliquem aliorum ordinum (occasione arctioris regulæ) transire possit: volumusq; ut quisquis in tua religione professus siue ad sacros ordines promotus in ea fuerit (quam rem professionis loco & esse & haberi statuimus) habitum dicti ordinis relinquere, aut mutare non possit nisi missionem, litterasq; à Generali ordinis obtinuerint quòd tam de ijs qui hactenus exierint intelligi volumus, quàm de his qui in posterum exituri sunt, etiam si Apostolicas litteras obtinuerint. ¶ Ne verò proteruis relinquatur litigandi, repugnandiue locus, si quis eorum exeuntium causam in Romana Curia super ea re committi hactenus obtinuerit, aut in posterum obtinebit, vbi ad inhibendum, aut alia huiusmodi agendum itum fuerit, motu, scientia, & potestate prædictis lites huiusmodi ad nos aduocamus, atq; omnino extinguimus. Statuentes æquè velere hoc decretum nostrum, ac si iudicum nomina, atq; alia nomina quæ supra commemorata sunt hic satis expressa, etiam si Sacri Palatij Apostolici Auditores existerent. Volumusq; vt quicquid super hac re fiat, aut factum sit, etiam si causam, aut nos, aut Apostolica commiserit sedes, pro infecto omnino haberi, irritum præterea esse inane, quicquid super his Apostolica, siue alia quauis auctoritate scius contigerit, aut agi, aut attentari, fratres verò qui ita exierint, quocunq; induti habitu sint, mandamus ut capi cures, ad religionemq; vestram redire quacunq; ratione compellas. Deniq, fidem adhiberi mandamus, nó modo nostris his litteris, verum etiam & earum exemplis, modo prælati aut notarij alicuius signo obsignatæ fuerint: Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 17. Iunij 1508. Pontifi. nostri anno V.

Sine licentia Generalis nullus potest exire.

capere apostatas.

Sigismundus.

Venerabilibus fratribus Salamantino. Pascen. & Corduben. Episcopis, & eorum cuilibet.

IVlius II. Venerabiles fratres salu té apost.olicá b.ne. Alias ad supplicationem carissimi inChristo filij nri Ferdinandi Regis, & infra, ¶Quòdq; in prędicta priuilegiorum, gratiarum, & indultorum præ fatorum communicatione tã vniuersaliter per predecesso res nostros toti ordini minorum, quàm ét per nos parti- culariter prędictorũ regnorum fratribus facta, eaque quo ad absolutionem, dispensationem, vel alias ad priorem generalem, seu Magistrum ordinis prędicatorum spetta- ri ad ministium, vel vicarium generalem fratrum mino- rum pertineant, & ea quæ ad priores conuentuales, id est prelatos singularum domorum ordinis prędicatorum, & eorum Vicarios similiter spectant, ad guardianos, & eo- rum Vicarios ordinis minorũ, et ea quæ ad priores seu Vicarios vel subpriores prouinciales, idest prælatos, qui medij sunt, quocunq; nomine censeantur, & vocentur, inter dictum generalem seu magistrum ordinis, & prio res conuentuales, eorumq; Vicarios simili modo spectãt ad ministros, & vicarios prouintiales, ac custodes; qui ét medij sunt inter ministrum, & Vicarium generalem, & guardianos eorumq; Vicarios, similiter pertineant, & sicut de potestate prelatorum, scilicet dę prælatis ad prę latos dictum est, ita de congregationibus vnius ad con- gregationes alterius ordinis, & de fratribus priuatis, idest sine prælatura, ad fratres priuatos, & de festiuitatibus, ad festiuitates, in his casibus, in quibus congregationibus, vel fratribus priuatis, aut festiuitatibus vnius ordinis ali- quid conceditur, congregationibus fratribus priuatis, ac festiuitatibus alterius ordinis, nunc, & pro tpe respecti- uè cócessa intelligãtur. Ita qui ea quæ in honoré Sancto rũ Dñici, Petri martiris, Thomæ de Aquino, Chaterinæ

Iulius II. daclarat cõ municatio nem priui- legiorũ fra trum prędi catorũ fa- ctam fratri bus minori bus qũo in telligendã & sic à si- mili possu musnos fra tres mini- mi illis vti.

de Senis,fratribus, vel locis prædicatorum sunt concessa, omnia illa fratribus minoribus prefatis,eorumq; locis, in festiuitatibus Sanctorum Francisci, Antonij, Ludouici,Bernardini,Bonauenturæ, quinq; martyrum dicti ordinis,qui apud Marrochium,Martyrij coronam adepti sunt,& Sanctæ Clare, & in alijs festiuitatibus dicti ordinis minorum, licet sint in maiori numero, quàm festa ipsorum fratrum prædicatorum sint,& intelligantur cōcessa, ad tollendum quamcunq; hesitationem, & inde fortè ortum scrupulum auctoritate, & tenore præfatis declaramus. Datum Romę apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima Iunij 1509. Pontifici nostri anno sexto.

Dilecto filio Thomæ de Vio Caietano Generali Magistro ordinis prædicatorum.

Iulius II. concedit quòd magister ordinis potest cōstitutiones,& priuilegia declarare.

IVlius Papa secundus. Dilecte fili, salute, & Apostolicam benedictionem. Considerantes quòd multa tibi in tanta cura accidere possunt,quę sanctæ sedis auxilium, & benignitatem requirunt, illis duximus de Apostolicæ sedis plenitudine succurrendum.Itaq; volumus,& tibi concedimus, q̄ si in constitutionibus ordinis prædicatorum,aut circa priuilegia, indulta,gratiasq;, & exemptiones,ab ipsa Sancta sede illi concessa, & concedenda,concessasue, aut concedendas,quæ etiam, & quas harum tenore, & eiusdem sedis authoritate confirmamus, aliqua ambiguitas emerserit. Tu illam (quo ad serenitatem illarum conscientiarum, quę tibi subiectę sunt duntaxat)possis authoritate Apostolica declarare. ¶ Insuper vt ipsis ordinis pręsidentes vultum pecoris sui agnoscere queant. Nolumus personas ordinis eiusdem confessionalibus, vel indulgentiæ litteris, etiam per Sanctam sedem emissis, vel emittendis

Cōfessionalibus nō possūt gaudere tra-

dis(nisi consensu tuo accedente et eo durante) gaudere posset. ¶ Et insuper q mulieres prædicti ordinis, quæ sorores de pœnitentia nuncupantur, & collegialiter viuunt (si tibi placuerit, & illæ hoc cupiant) ex benignitate Apostolica tua vota religionis in manus tuas, aut illorum, quos ad hoc duxeris deputandos emittere licitè valeant. ¶ Binos præterea fratres tibi de more sotios, quorũ vnus prouincialis terræ Sanctæ, alter scriba esse solet, & laboribus pro tanta religione susceptis impediti, studiorumq; exercitijs commodè interesse non possunt, (si alias scientia sunt idonæi, & eos gradus, ac honores non habeant) ad Bacchalariatus, & magisterij theolologiæ gradus, & honores valeas promouere. ¶ Hęc tibi prædictę sedis auctoritate sic concedimus, vt etiam eadem simili authoritate tuis successoribus indulgemus Non obstantibus pręmissis, constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus dicti ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, & indultis, ac litteris Apostolicis, etiam in forma breuis, illi ordini, aut personis eius, sub quibusuis verborũ formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, & insolitis concessis aut, concedendis. Quibus illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes (illis alias in suo robore permansuris) hac vice dumtaxat derogamus. Cęterisque in contrarium facientibus quibuscunque.

tres sine cõsensu generalis.

Sorores tertij ordinis vouere tria vota possunt.

Per regulã hoc nobis prohibetur.

¶ Datum Romæ Apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die 14. Decembris 1509. Pontificatus nostri Anno septimo.

Dilecto filio Thomę de Vio Caietano generali Magistro ordinis prędicatorum.

Iuli⁹ II. circa absolutionē fratrum, & sororum tertij ordinis aliqua declarat, & concedit.

In hac parte esto causus qa ista concessio videtur exurare per sortē concedētis, qa isti casus quolibet anno reseruantur cum derogationibus priuilegiorū ordinum.

IVlius II. Dilecte fili, salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis fecisti, ꝙ licet fel. re. Sixtus Papa iiij. prędecessor noster (secundum carnem Patruus) extendēdo declarauerit, in quibus casibus ad sedem Apostolicam recurrēdum esset, pro absolutione, & dispensatione censurarum, & irregularitatum à personis ordinis prędicatorum nihilominus, propter clausulas derogatorias positas in bulla, quę singulis annis in cœna Domini publicatur, dubitas facultatē illā ordini prędicto adeptam. Super concessione quoq; quam nuper fecimus sororibus de penitentia beati Dominici nuncupatis, collegialiter viuētibus, ꝙ possint tria vota religionis emittere, nonnulla declarari desideras. Et proinde supplicasti humiliter, vt in præmissis, opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur.

¶Nos igitur qui religiosorum quieti, quātum cum Deo possumus libenter consulimus, volentes occasiones tollere vagandi, attendentesq; quod multa in prædicta declaratione concessa sunt, quæ in bulla prædicta continentur, eiusdem sanctæ sedis authoritate decernimus, quòd illi quibus in prędicta declaratione concessā est potestas absoluendi, & dispensandi, licitè possint, perpetuis temporibus absoluere, & dispensare ab omnibus, & singulis, ac si prædicta Bulla in Cęna Domini non esset facta. nec fieret. Præterquàm à conspiratione in Romanum Pontificem, & ab illis propter quę, prędictus prædecessor noster declarando voluit ad eandem Sanctam sedem etiam recurrendum.

Sorores tertij ordi

¶Sorores quoque de pœnitentia Beati Dominici nuncupatę collegialiter viuentes, & uolentes vouere tria

religionis vota iuxta nostram concessionem, eadem authoritate volumus, vt profiteantur obedientiam tibi, & pro tempore existenti magistro Generali, vel alteri vices generalis magistri gerenti vsque ad mortẽ, secundum regulam Beati Augustini, & propter hoc tamen, non teneantur ad clausuram nec ad officium diuinum, magis quàm ex sua regula tertij habitus tenentur. ¶ Et quòd exemptę tamquam dictę religionis membra, gaudeant omnibus priuilegijs, actiuè, & passiuè, quibus fratris ordinis supradicti gaudent, modo priuilegia illa sexui non repugnent. ¶ Non obstantibus quibuscunque Apostolicis constitutionibus, ordinationibus, suspensionibus, reuocationibus, & restitutionibus, ac etiam constitutionibus, & ordinationibus, nec non priuilegijs, & consuetudinibus dicti ordinis, vel dictarum sororum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. Nec non curiæ uicegerentis Auinionen. & quibusuis ordinarijs prelatis, ac personis, concessis, & concedendis, litteris, priuilegijs, & facultatibus cum quibus, clausulis etiam derogatoriarum derogatorijs, fortioribus, & insolitis. Quibus omnibus etiam si de eis, & supradictis omnibus, eorumque totis tenoribus, & datis, non per huiusmodi generales clausulas etiam spetialem mentionem importantes, sed specifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, seu quæuis alia mentio habenda esset, præsentibus pro expressis habentes, (illis alias in suo robore per mansuris quo ad premissa) specificè, & nominati derogamus, nemini in preiuditium premissorum suffragari posse, aut debere, ac irritum, & inane quicquid secus contigerit attentari, decernimus, Cæterisque contrarijs quibuscunque.

nis vouentes tria vota non propterea tenentur ad clausuram vel diuinũ officium.

Gaudent priuilegijs ordinis.

¶ Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die 27. Februarij. 1510. Ponti. nostri anno vij.

Dilecto filio Thomæ de Vio Caietano Magistro generali ordinis prædicatorum.

IVlius Papa II. Dilecte fili sal u-tem, & Apostolicam benedictionem. Exposuisti nobis, quod in ordine predicatorum tuæ curæ cõmisso, quãque pars turbatur, & regularis vita impeditur, ob appellationes ab absolutione ab officijs, vel exemptione a iurisdictione priorum prouincialium. Quodque prouidere dignaremur de benignitate Apostolica humiliter supplicasti. ¶ Nos attendentes quod non solum a religionis iugo, cõi ratione, sed dicti ordinis perpetuis statutis appellationes dissonant, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, authoritate apostolica tenore præsentium statuimus, vt si quis frater dicti ordinis, aut soror sub cura, & habitu eiusdem ob absolutionem ab officio prioratus prouincialis, vel conuentualis, seu monasterijs, à quocunque superiore dicti ordinis habente potestatem absolutionem hmôi faciendi, factam vel faciendam appellauerit, ét prætextu grauaminis, aut appellationi hmôi quocunq; nomine interpositæ inhæserit, sit ipso facto, absq; alia declaratione absolutus, aut absoluta ab hmôi officio, pro quo appellatum est. ¶ Et pro augmento vitæ regularis, volumus, & declaramus. Quòd magister generalis pro tempore, possit in fauorem regularis vitæ, eximere non solum conuentus fratrum à cura, & iurisdictione, priorum prouintialium, sed etiam monasteria sororum sub cura, & habitu, eiusdem ordinis, & collegia, ac personas quascunque tertij habitus, quamuis secundum constitutiones dicti ordinis tam fratrum, quàm sororum, & statuta, ac priuilegia Apostolica, fundationesque monasteriorum nonnullorum spetialiter cautum sit, vt Prouincialibus subsint. ¶ Statuimus Nihilominus, & decernimus omnes appellationes ab exemptionibus huiusmodi interponendas, nullius esse roboris in con-

[Margin: Iulius II. phibet quod nullus possit appellare à correctione prælatorum.]

[Margin: Corrector generalis põt eximere conuentum fratrũ & monialium à cura prouincialium.]

in contrarium facien. Conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis dicti ordinis, iuramento, uel quauis alia firmitate roboratis conſuetudinibus, priuilegijs in ſpetie, vel in genere, quibuſuis, quauis authoritate conceſſis, & in poſterum concedendis, cum clauſulis derogatorijs, & derogatoriarum derogatorijs fortioribus, & inſolitis, etiam ſi de eis, eorumq; tenoribus ſpecialis indiuidua, & expreſſa de verbo ad verbum, & non per clauſulas id importantes, eſſet mentio habenda, alijsq; nõ obſtantibus quibuſcumq;.

Appellationes remouentur.

¶ Datum Romę apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris die 24. Nouemb. 1511. Pont. noſtri anno octauo.

Dilectis filijs uniuerſis fratribus ordinis minorum de obſeruantia nuncupatis, ciſmotan. & ultramontanę familiæ.

IVlius II. Dilecti filij ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis feciſtis, quòd fratres minimi nuncupati, ex veſtris fratribus ad illos, & illorum ordinem tranſire volentes, recipere, & illos retinere non ceſſant, in veſtri ordinis iacturam, & ſcandalum, ſuper quo à nobis opportunè prouidere humiliter ſuplicaſtis.

Iulij II ĩhibet ſu[b] pœna ex[comm.] cõ is fratr[i]bus min[i]mis, ne r[e]cipiant, a[ut] retinean[t] fratres m[i]nores.

¶ Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, & conſeruationi, & augumento ordinis veſtri, qué in viſceribus gerimus charitatis, opportunè cõſulere volentes præſentium tenore apoſtolica authoritate, vniuerſis fratribus ordinis minimorum, quoquomodo nomine nuncupatis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, diſtrictè pręcipiendo inhibemus, ne de cętero aliquem, ex fratribus veſtri ordinis minorum de obſeruantia, modo aliquo, vel cauſa recipere, vel retinere præſumant, ſine expreſſa, & ſpetiali licentia ſedis Apoſtolicæ à volente ad illos tranſire ſpetialiter obtenta: iſ-

dem

dem minimis sub simili pœna mandantes, vt omnes; & singulos sine tali licentia hactenus per ipsos receptos, quàmprimum fuerint a vobis, vel ex parte Vicarij vestri ordinis prouinciæ, in qua existant requisiti, liberè relaxare, & ad vos remittere debeant. ¶Non obstantibus priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis, sub quibusuis verborum formis, & clausulis per nos, vel sedem prædictas quomodolibet, etiam motu proprio, & ex certa sciētia, & ex potestatis plenitudine, illis in genere vel in spetie concessis, quorum tenores pręsentibus pro sufficienter expressis, vel insertis habētes, illis alias in suo robore permansuris; ad premissorum omnium; & singulorum effectum, specialiter, & expressè derogamus; cęterisque contrarijs quibuscumque. ¶Verum quia difficile foret pręsentes literas, ad singula quęcūq; loca, ad quæ expediens fuerit, transferre: volumus; & dicta auctoritate mādamus, ipsorū transumptis vnius notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius prelati, aut personę in dignitate ecclesiastica constitutę, munitis; ea fides adhibeatur in iudicio, & extra: quę pñtibus adhiberetur, si esset exhibitę, vel ostensæ, in contrarium facieñ, non obstantibus. Datis Romæ apud S. Petrum, sub annulo piscatoris die 9. Iulij 1510. Pontificatus nostri anno septimo.

Idē Iulius reuocat litteras sup. concessas car. 31.

LEO X. PAPA 225. ANNO *Domini 1513. ad summum Pontificatum assumptus, vixit in eo annos nouem. Canonizauit Beatū Franciscum de Paula, & dedit ordini multa priuilegia, inter alia, infrascripta.*

Leo X. declarat, &

LEo Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ea, quę à prædecesso-

rib

ribus nostris, pro personarum sub religionis habitu Domino famulantium immunitate, & quiete sunt concessa, non nunquàm ad alias similes arctioris vitæ personas subsistente causa, libenter extendimus. Dudum fe. re. Sixto Papa Quarto prędecessori nostro pro parte dilectorum filiorum vniuersorum fratrum, & dilectarum in Christo filiarum uniuersarum sororum tertij ordinis Beati Francisci de pœnitentia nuncupatorum, per Italiam consistentium exposito, quòd licet plures Summi Pontifices, etiam prædecessores nostri, diuersa, & plura pro immunitatibus eorum concessissent priuilegia, & plures solemnissimi iuris vtriusque doctores tenuissent, quòd ipsi fratres, & sorores deberent gaudere libertate, & immunitate ecclesiastica, ut personæ religiosæ. Nihilominus communitates ciuitatum, potestates, alijq; officiales seculares locorum Italię, non cessabant quotidie noua eis tàm in rebus, quàm in personis inducere grauamina libertati ecclesiasticæ contraria, idem Sixtus prędecessor, cõitatibus, potestatibus, & officialibus prędictis, sub exõic. latę sententiæ pęna, eoipsò ꝑ officiales ipsos, ac singulares personas earundem communitatũ, si contra facerent, incurrenda, ne eisdem fratribus, & sororibus grauamina aliqua libertati ecclesiasticæ contraria inducere, aut ipsos fratres, & sorores quominus gauderent priuilegijs, & immunitatibus tàm fori, quàm personę, & rerum, sicut alię personę ecclesiasticę quomodolibet impedire pręsumerent, Apostolica auth. inhibuit: & nihilominꝰ oĩbus, & singulis Patriarchis, Archiepis Epis, & alijs locorũ ordinarijs, & qbuslibet ꝑsonis ĩ ecclesiastica dignitate cõstitutis: necnõ patriarchaliũ, metropolitanarũ, & aliarũ cathedraliũ ecclíarũ canonicis, & cuilibet eorũ q desuꝑ forẽt reqsiti ab aliquo frũm, seu sororũ ꝑdictorũ mãdauit, quatenꝰ ꝑmissa, vbi, & qñ expedire uiderẽt, sollẽniter publicarẽt, & non ꝑmicterẽt eosdẽ fratres, & sorores cõtra inhibitionẽ suę hmôi, tenorẽ, per quoscunq; quauis authoritate indebitè molestari. & illos, quos propterea hmôi excõicationis sñiã eis ĩcurrisse cõstaret, ex com-

concedit fratres, & sorores tertię reg. minimorum, posse gaudere priuilegijs fratrũ & sororum tertię reg. minorum de obseruãtia.

Priuilegiũ Sixti iiij. supra car. 15

communicatos nuntiarent, facerentq; ab alijs nuntiari, & ab omnibus arctius euitari: donec ab huiusmodi, indebitis molestijs per eos dictis fratribus, & sororibus innatis cum effectu destitissent, contradictores per censurã ecclesiasticam appellatione post posita, compescendo, pro vt in ipsius Sixti prędecessoris, desuper confectis litteris plenius continetur. ¶ Cum autem sicut exhibita nobis pro parte dilecti filij Germani ordinis fratrum minimorum Generalis correctoris petitio continebat, pro eo quòd in dicto ordine minimorum, sunt fratres, & sorores tertij ordinis minimorum pro ut in dicto ordine minorum, videtur consonum iuri; quod etiam fratres, & sorores tertij ordinis minimorum immunitate ecclesiastica, & priuilegijs, quibus fratres, & sorores tertij ordinis minorum gaudent, gaudere debeant; pro parte dicti Germani correctoris nobis fuit humiliter supplicatum, vt fratribus & sororibus tertij ordinis minimorum ꝙ libertate, & immunitate ecclesiastica, ac alijs priuilegijs in litteris Sixti prędecessoris huiusmodi contentis, & quibus fratres, & sorores tertij ordinis minorum gaudent, & potiuntur, potiri, & gaudere. Ipsiq; Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, ordinarij, & canonici, eos tueri, & defendere debeant, concedere, & indulgere, aliàsq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Supplicatio.

Concessio.

¶ Nos igitur, ad quos pertinet super his adhibere vigilantiæ nostræ curas, volentes fratres & sorores tertij ordinis minimorum, huiusmodi fauore porosequi gratioso, prædictum Germanum correctorem, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs censuris, & pœnis, à iure, uel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentiũ dumtaxat, consequendi, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes huiusmodi supplicationibus inclinati, litteras Sixti prædecessoris huiusmodi ad fratres sorores tertij ordinis minorum, ita ꝙ ipsi libertate, & immuni-

munitate ecclesię, & alijs priuilegijs in illis contentis, & quibus fratres, & sorores tertij ordinis minorum gaudent, & potiuntur, potiri, & gaudere; ipsiq; Patriarchę, Archiepiscopi, Episcopi, ordinarij, & canonici, eos tueri debeant in omnibus, & per omnia, ac si fratres, & sorores tertij ordinis minimorum in illis expressè nominati, ipsæq; litteræ eis concessę fuissent, author. Apostolica tenore præsentium extendimus pariter, & ampliamus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quæ idem Sixtus prædecessor in dictis litteris voluit non obstare, cœterisq; contrarijs quibuscunq; ¶ Cœterũ quia difficile foret præsentes litteras, ad singula quæq; loca, in quibus fratres, & sorores tertij ordinis minimorum huiusmodi illis indigerent deferri; volumus & eadem author. decernimus, quòd earum transumptis manu notarii publici, & curiæ causarum Cameræ Apostolicę, aut alicuius prælati ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra illis plena fides adhibeatur, ac illis stetur, sicuti ipsis originalibus litteris adhiberetur, & staretur, si essent exhibitę, uel ostensę. Nulli ergo omnino ipsorum liceat hanc paginam nostrę absolutionis, extensionis, ampliationis, uoluntatis, & decreti infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incur. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno Incar. Domini cę 1 5 1 3. pridie idus Aprilis Pont. nostri, Anno primo

Leo episcopus seruus seruorũ Dei.

Leo x. concedit visitãtibus ecclesiam minimorum in certis festis indulgẽtias x. annorum & totidem

Vniuersis Xp̃i fidelibus, p̃sentes litteras ĩspecturis, salutẽ, & Apostolicam benedictionem, Pastoris æterni, qui ut humanum genus ab æterna damnatione eriperet, se in ara Crucis immolari non abnuit, vices, quàmuis immeriti gerentes in terris, id super reliqua uota nostra, feruenter optauimus, vt cunctos fideles, quos ipse sui prætiosi sanguinis sparsione, Deo patri reconciliare curauit

quorum

quadragenarum. — Clemẽs 7. specialiter hoc extendit ad omnes domos ipsius ordinis infra. — Festa nominantur. — Indulgẽtia.

quorum regimen, & gubernationem nobis commis[...] ad recolendam iugiter memoriam suæ passionis, & vi[...] tandum ecclesias, aliqua religiosa loca, præsertim su[...] inuocatione Beatæ Mariæ Virginis, cuius vbera, ips[...] redemptorem nostrum lactare meruerunt, fundata inui[...] temus, & pro ut in Domino conspicimus salubriter ex[...]pedire, frequentius excitemus. ¶ Cupientes igitur v[...] Iesu Mariæ Thuronen. & Beatæ, ac omnium sanctor[...] Ambasien. nec non eiusdem Beatæ Mariæ totius grati[...] Parisien. ac Sanctæ Helenæ Siemen. ordinis minimorum domum ecclesiæ, ad quas, vt accepimus, Beatus Franciscus de Paula, dicti ordinis institutor, & dum viueret, generalis corrector, singularem gerebat deuotionis affectum, congruis frequentetur honoribus, & Christi fidelium deuotio, ad ecclesias ipsas, & Domini nostri Iesu Christi passionem magis augeat. ¶ Ipsiq; fideles eò libentus confluant ad easdem, quò ex hoc ibidem dono cœlestis gratiæ vberius conspexerint se refectos, de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius authoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusq; sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, qui ecclesias alicuius ex prædictis, vel aliis domibus dicti ordinis, in cęlebritate omnium sanctorum, & dictę Beatę Mariæ Assumptionis, & eiusdem Annuntiationis, ac Penthecostes festiuitatibus, à primis vesperis cęlebritatis, & singularum festiuitatum huiusmodi, usq; ad occasum solis sequentis diei annuatim deuotè visitauerint, & inibi in dictę passionis memoriam quinquies orationem dominicam, & toties salutationem angelicam huiusmodi recitauerint, decem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam in Domino misericorditer concedimus. ¶ Et vt Christi fideles prędicti, qui ad ecclesias ipsas, pro huiusmodi cõsequenda indulgentia pro tempore confluerent, huiusmodi indulgentiæ facilius participes esse possint, omnium, & singularum constructarum, & construendarum domorum ordinis minimorum huiusmodi correctoribus,

ctoribus, nunc & pro tempore existentibus deputandis annis singulis sex, aut plures presbyteros ydoneos seculares, aut dictorum domorum frarres, qui in cęlebritate, & alijs festiuitatibus prædictis, & die pręcedenti, in dictis ecclesiijs, eorundem confluentium confessioni bus diligenter auditis, eis pro commissis per eos prędictis, etiam in singulis casibus Episcopalibus, absolutionis beneficium impendere, & pœnitentiam salutarem iniungere. ¶ Nec non uota quæcunquè per eos, pro tempore emissa, (Religionis, & castitatis, ac vltra marinos, nec non liminum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Sancti Iacobi in compostella, votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeant licentiam, & facultatem, tenore pręsentium concedimus, præsentibus, perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, decernimus, & declaramus, quòd si contingat, nos, aut sedem Apostolicam, in posterum huiusmodi indulgentias, & facultates reuocare, cassare, & annullare, seu suspendere, quòd pręsentes litterę, ac in eis contenta quæcunquè, nullatenus includantur, nec per tales, uel alias reuocationes, cassationes, declarationes, decreta, & suspensiones sublata quomodolibet intelligantur, etiam si de huiusmodi intentione nostra, & mente, non derogandi specialis, expressa, & non per generales clausulas, quæ huiusmodi specificam mentionem importare viderentur, aut importarent, etiam fierent. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dñi cę. 1 5. 1 3. pridie nonas Maij. Pontificatus nři anno. 1.

Casus episcopales absoluere.

Vota commutare.

LEO Episcopus seruus seruorũ Dei ad perpetuã rei memoriã, illius, qui sẽper in sanctis suis mirabilis est, uices (licet immeritò) gerentes in teris pijs fidelium, pręsertim Religiosarum personarum uotis, quæ ad Dei laudem, & gloriam, ac sanctorum uenerationem, fideliumq; animarum salutem cedere dignoscuntur, libenter annuimus, & prout expedire in domino conspicimus, fauoribus prosequimur

Leo x. olim ante canonizationẽ S. Francisci concessit celebrari festum ipsius cum of

oppor

prio vnius confessoris non Pontificis.

opportunis, ¶ Sanè pro parte dilecti filij Germani Lionet, ordinis fratrum minimorum Generalis Correctoris nobis nuper exhibita petitio cõtinebat, ꝙ cùm aliàs claræ memoriæ Ludouicus francorum Rex, summopere, desideraret corã uidere quondã Franc. de Paula in quodã hæremitorio districtus Paulæ Regni Neapolitani tũc solitariã uitã ducenté, pp ipsius Franc. bonę famæ, & uitæ Sanctimoniã, à fe. re. Sixto Papa quarto prædecessore nostro sibi mandari obtinuit, ut idem Franciscus de Regno Neapolitano huiusmodi, ad Regnum Francię se conferret, & ipsius Regis conspectui se præsentaret: qui adeò eidem Regi, & omnibus Regnicolis gratus, & acceptus fuit, ꝙ in diuersis ciuitatibus, & locis tam Gallię, quàm Neapolitani, ac Sicilię, & Hispaniæ Regnorum, ac Germaniæ, diuersæ domus pro fratribus uitam, quam ipse Franciscus elegerat, ducere uolentibus, à Christi fidelibus constructę & ædificatę fuerunt. ¶ Ipseq; Franciscus ordinem ipsum, qui arctior, & strictior cœteris omnibus existit, quem utiq; minimorum appellauit, & sub certo uiuendi modo instituit, illumq; per piæ memoriæ Alexandrum Sextum, & deinde Iulium secundum, post Sixtum quartum, & Innocentium octauum Romanos Pont. etiam prædecessores nostros approbari, & confirmari obtinuit, ac dum in humanis egit, & dum suo creatori spiritum reddidit, ab eo uita functo, plurimis claruit miraculis, adeò, ut propterea magna Christi fideliũ multitudo, quæ ad domum Iesu Marię Thuronensis dicti ordinis, in qua eius corpus requiescit, confluit, cum eiusdem Franc. intercessione præces quas ad Deum effundunt, exaudiri firmiter credãt, ipsumq; pro beato teneant. & venerentur. ¶ Et quia in sanctorum catalogo annumeratus non est, tàm prędictus Germanus, ꝗ alij dicti ordinis minimorum fratres summopere cupiunt eis concedi, ut liceat illis singulis annis, in die secunda mensis Aprilis, nisi occurrat maior hebdomada, uel octaua Paschę, & tunc in secunda Feria post dictam octauam festum, & officium eiusdem Francisci de uno confessore,

Sixtus misit Beatum Franciscũ i Galliam.

Corpus Sancti Francisci Thuronis quiescit

re, cum oratione unius confessoris, sub nomine Beati Francisci de Paula, in domibus dicti ordinis celebrare, & cælebrari focere. ¶ Quare pro parte dicti Germani Correctoris, nobis fuit humiliter supplicatum, ut pro æterni Regis laude, & gloria, ac ipsius gloriosi confessoris reuerentia, & honore, nec non decore ecclesię, ac Catholicæ Relig. splendore, populiq; deuotione, & salute, super ijs opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur. ¶ Nos igitur, qui fideles quos libet ad sanctorum Dei uenerationem, & iugem erga eos deuotionem, ut ei, à quo omne datum optimum, & omne domum perfectum procedit, placere studeant pro ut possumus, libenter incitamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem fratribus, ut de cœtero perpetuis futuris temporibus in eorum domibus officium in memoriam eiusdem Francisci de vno confessore, sub nomine Beati Francisci de Paula huiusmodi, annis singulis, in die secunda mensis Aprilis, nisi occurrat maior habdomada, vel octaua Paschæ, & tunc in secunda Feria post dictam octauam celebrare, & in eorum missis, ac Matutinis, & vesperis eiusdem Francisci commemorationem, sub nomine Beati Francisci de Paula huiusmodi recitare, eiusq; imaginem depingi facere, & ecclesijs domorum suarum, prout etiam fratres ordinis minorum de familia in eorum ecclesijs imaginem fratris Bernardini de monte feltro, qui etiam proximis annis decessit, tenent depictam, tenere liberè, & licitè valeant, ordinariorum locorum, & cuiusuis alterius licentia super hoc minimè requisita, authoritate Apostolica tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus: non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cœterisq; contrarijs quibuscunque.

hoc officiũ postea fuit publicatum in capitulo Generali Tholosæ cęlebrato 1514. per patrem generalé Germanum.

¶ Volumus autem, ꝙ propter præmissa, dictus Beatus Franciscus, catalago predicto ascriptus non censeatur.

¶ Et quia difficilè foret, præsentes litteras ad singula quæq; loca, ubi illę forant necessarię deferri, volumus, & prędicta author. decernimus, quòd eorundem litterarum

Alias litteras Leonis đ officio P.

prio uide infra.

rarum transumptis manu publici notarij subscriptis, & sigillo Cameræ Apostolicæ, uel alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutę munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra, illis fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitę, uel ostensę: nulli ergo omnino huiusmodi liceat, hanc paginam nostræ concessionis, uoluntatis, & decreti infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius, se nouerit incursurum. Datũ Romæ, apud S. Petrum, anno Incar. Dominicę 1513. nonis Iulij Pont. nostri anno 1.

Leo x. aprobat priuilegia ordinis, & de nouo concedit famulis monasteriorum posse etiam ĩ die Paschæ Eucharistiam ministrari, & alia sacra supra c.

LEO Episcopus seruus seruorũ

Dei ad perpetuã rei memoriã, hijs quę ꝓ fideliũ oĩum, & Religiosorum aĩarum salute à Romanis Pont. prędecessoribus nostris, proinde processerunt, ut eò firmius maneant, quo sępius fuerint Apostolicę sedis munimine roborata, libenter, cum à nobis petitur, adijcimus nostri muniminis firmitatem, ac alias desuper ordinamus, prout pro earundem aliarum salute in domino conspicimus salubriter expedire. Dudum siquidem felicis recordationis, Iulius Papa ij. prędecessor noster inter alia priuilegia, ordini fratrum minimorum Beati Francisci de Paula concessa, quod famuli domorum dicti ordinis, nec non cœteri eiusdem ordinis habitum portantes, & in articulo mortis in dictis domibus sepulturam eligentes, omnibus & singulis priuilegijs, dicto ordini, quomodolibet concessis gaudere liberè, & licitè. ¶ Quòd dicti ordinis fratres, & sorores ac oblati, nec non vtriusq; sexus tertiarij, seu tertij ordinis huiusmodi & nonnullę alię personę, tunc expressę semel in uita, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum suorum veniam, & indulgentiam consequi possent, & valerent concessit, ac tam prefatus Iulius, quàm pię memorię Sixtus iiij. Innocentius viij. Et Alexander vi. Romani Pontifices, prędecessores nostri, nonnulla alia priui-

Supra.

priuilegia, concessiones, & indulta ordini minimorum huiusmodi, ac illius pro tempore existenti generali, vigilibus, ac prouincialibus, & eorum vicesgerentibus, cœterisque dicti ordinis fratribus concesserunt. Ipseq; Iulius prædecessor, dicti ordinis fratrum, sororum, & vtriusque sexus tertiariorum huiusmodi regulas, per præfatum Franciscum de Paula dicti ordinis institutorem vltimò editas; tanquàm eiusdem Francisci vltimam voluntatem nouissimè approbauit, & confirmauit. ¶ Quare pro parte dilecti filij Germani Lionet, & moderni dicti ordinis generalis, nobis fuit similiter supplicatum, vt omnibus, & singulis priuilegijs, concessionibus, & indultis, eidem ordini, ac illius pro tempore Generali vigilibus, ac prouintialibus, & eorum vicesgerentibus, & alijs dicti ordinis fratribus concessis, nec non tribus regulis nouissimè per eundem Iulium prædecessorem approbatis, & confirmatis, pro illorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adijcere: ipsaque priuilegia, & indulta, quo ad hoc, vt fratres dicti ordinis, domorum huiusmodi famulorum pro tempore in habitu seculari eis seruientium (quotiens opus fuerit) etiam Paschali tempore, & in mortis articulo, in eorum domibus, & ecclesijs, huiusmodi confessiones audire, ipsisque, & eorum cuilibet Eucharistiæ, & vnctionis extremæ sacramenta ministrare, ac inhumationis, & sepulturæ beneficia impendere possint. Ita quòd singulæ personæ huiusmodi & prout dicti fratres priuilegijs, & indulgentijs hmôi in eorum mortis articulo frui & gaudere valeant, ac si eis expresè concessa fuissent, extẽdere, & ampliare, aliasq; in p̃missis opportunè prouidere de benignitate Apost. dignaremur. ¶ Nos itaq; præfatum Germanũ correctorẽ à quibusuis excõmunicationis, suspẽsionis, & interdictis alijsq; ecclesiasticis sñtijs, censuris, & pœnis à iure, uel ab hoĩe quauis occasione, uel cã latis, si quibus quõlibet in

Supplicatio pro confirmatione omniũ prædictorum.

Concessio.

H nodatus

notandus existit, ad effectam præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, prędicta, ac omnia, & singula ordini minimorum huiusmodi, ac illius pro tempore existentibus Generali vigilibus, ac Frouincialibus, & eorum vicesgerentibus, cœterisque singulis fratribus, per præfatos prædecessores sub quacunque verborum serie, tàm in genere, quàm in spetie hactenus, quomodolibet concessa priuilegia, & indulta quæcunque: necnon eiusdem ordinis fratrum, sororum, & vtriusque sexus tertiariorum regulas huiusmodi per præfatum Iulium prædecessorem tanquam præfati Francisci vltimam voluntatem nouissimè approbatas Apostolica authoritate tenore pręsentium perpetuò approbamus, & confirmamus: illaque omnia, & singula, ad hoc, vt fratres ordinis minimorum huiusmodi dictarum domorum famulorum, pro tempore in habitu seculari eis deseruientium, quotiens opus fuerit, etiam Paschatis tempore, & in mortis articulo, in eorum domibus, & ecclesijs huiusmodi confessiones audire, ipsisque, & eorum cuilibet Eucharistiæ, & extremæ vnctionis sacramenta ministrare, ac illis, & cuilibet eorum. In humationis, & sepulturæ beneficia, cuiusuis, licentia super hoc minimè requisita impendere licitè valeant. ¶ Ita quòd singulæ personæ huiusmodi, & pro ut dicti fratres priuilegijs, & indultis huiusmodi, in eorum mortis articulo frui, & gaudere valeant, ac si eis expresse concessa fuissent eisdem, authoritate, & tenore præsentium extendimus, & ampliamus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cœterisque contrarijs quibuscunque. Et quia difficile foret, præsentes litteras ad singula quæque loca, ubi illę forent necessariæ deferre. ¶ Volumus, & prefata authoritate Apostolica decernimus, quòd earum transumptis manu notarij publici subscriptis, & sigillo Camerę Apostolicę, vel alicuius personę in digni-

Confirmatio priuilegiorum per Leonem x.

Famulis sacraméta ministrate possumus.

Gaudent priuilegijs idem concessit Iulius II. supra car. 27.

ordinem,prętextu quorumcunq; priuilegiorum,cuicũq; alteri ordini, etiam sub quibuscunq; verborum formis quomodolibet concessorum,absq; sua, tuaq;,aut generalis correctoris pro tempore existentis speciali licentia, transire possent,aut deberent,ẽt sub excõicationis latæ sententiæ pœna,quã tàm recipientes, q̃ recepti,& concedentes,ipso facto incurrere uoluit, inhibuerit;quodq; tu,fratres contra facientes,author.Apost.(quoties opus foret)excõicare,necnõ iteratis uicibus aggrauare,ac per alias cẽsuras ecclesiasticas,aliaq; iuris remedia cõpescere & ad ordinẽ mini. hmõi reuocare, & reducere,seu reuocari,& reduci facere posses,& valeres indulserit, prout in dicti Iulij prędecessoris litteris plenius continetur. ¶ Nihilominus indulto,& litteris huiusmodi nõ obstãtibus accepimus,ꝙ nonnulli aliorũ ordinũ fratres,nõ vereñtes contra indulti,& litterarũ huiusmodi tenorem venire,plures dicti ordinis minimorum fratres ordinis huiusmodi expresse professores,ad eorum ordinem,& habitũ presumpserunt, in dictorum fratrum recipientium, & receptorum animę periculum, & dicti ordinis, & religionis tuæ graue p̃iudiciũ,& scandalũ plurimorũ. ¶ Nos itaq; ipsius Iulij p̃decessoris in hac pte vestigijs inhęrentes, ac litteras, & indultum Iulij prędecessoris huiusmodi, harum serie Apostolica etiam author. confirmantes, & approbantes, ac ordinẽ minimorũ hmõi q̃ his nouissimis, & nr̃is tpibus inccœpit, & quotidiè per eorum uitæ,& morum salubria exempla, Domino benedicente,crescit.¶ Pro debito pastoralis officij confouere, ac prę missis,ne in eneruationem eiusdem ordinis minimorum ulterius serpant obuiare volentes, dictis fratribus,& alijs quibuscunq; quarumuis religionũ fratribus quantumcunq; priuilegiatis,eorũq; superioribus,& prælatis Apost.author.tenore p̃sentiũ sub excõicationis latę sententię pœna,quam contra facientes eo ip̃o incurrere volumus,& à qua nisi à nobis, & Rom. Pont. canonicè intrante, prętérquàm in mortis articulo constituti, absolui non possint, districtè inhibemus, ne amo-

Literę Iulij ij. supra ca. 44.

Excommunicationis pœna.

do in antea, aliquos fratres ordinis minimorum hmôi ad eos confugientes, seu uenientes, sub prætextu quorũcunq; priuilegiorum, & indultorum Aposto. eis desuper concessorum, in eorum domibus, seu conuentibus recipere, aut eis ipsorum habitum concedere, seu exhibere audeant, uel presumant. ¶ Decernentes nihilominus quascunq; receptiones, & habituum exhibitiones factas & faciendas, nullius existere roboris, uel momenti, nullumq; tibi, & generali correctori pro tpe existẽti, & ordini hmôi mini. præiudicium propterea gñari potuisse aut in futurum posse. ¶ Et nihilominus eisdẽ fratribus, prædictos religiosos, & professos ordinis mini. hmôi penes se, seu in eorum domibus, locis, & Cõuentibus tenentibus, sub dicta excõic. pœna, modo premisso incurrẽda, precipimus, & in uirtute Sanctę obedientię mandamus, quatenus dictos fratres per eos receptos hmôi, infra nouem dierum spatium, à die presentium intimationis cõputandorum, cum eorum priori habitu tibi, & ordini tuo huiusmodi restituere habeant: de cœteroq; à simili fratrum ordinis hmôi minimorũ receptione abstineant. Sed ad eos accedere uolentes, cũ omni humilitate, & in spũ patiẽtię, & charitatis, ipsos de ĩdulto, & inhibitione hmôi certificantes, ad omnem tuam, & pro tpe existẽtis generalis correctoris, tuiq; ac sui uicesgerentis petitionem restituant. ¶ Nos enim tibi, & pro tẽpore existẽti dicti ordinis generali correctori, uestrisq; uicesgerẽtib' quoscunq; fratres, & religiosos dicti ordinis mini. corrigendi, puniẽdi, & eos ad ordinem, & habitum hmôi, ẽt sub excõic. & alijs pœnis, & censuris reuocãdi, & reducẽdi easdẽq; pœnas, & cẽsuras iteratis uicibus aggrauãdi & reaggrauandi penã, & omnimodã Apost. author. prędicta, tenore præsentiũ concedimus facultatẽ. ¶ Constitutionibus, & ordinarionibus Aposto. ac priuilegijs, indultis, & litteris Aposto. fratribus, & religiosis quorũuis aliorũ ordinũ concessis, & pro tempore concedendis, quæ, quo ad hoc, eis nolumus in aliquo suffragari, cœterisq; alijs in cõtrariũ faciẽtibus nõ obstãtibus q̃buscũq;

Authoritas generalis ꝑ reuocandis fratribus apostatis.

Facultates aliorum ordiuum cassantur.

Datum

Datum Romę, apud Sanctum Petrum, sub annulo piscatoris die 18 Augusti. 1516 Pontificatus nostri anno 4.

LEO Papa decimus vniuersis et singulis Christi fidelibus, presentes litteras inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem. Solet sedes Apostolica pijs petentium præcibus, per quas animarum salus procuratur, fauorem beneuolum impartiri. Cũ itaq; nos ad ordinem minim. quem beatus Franciscus de Paula piè, & religiosè instituit, singularem gerentes deuotionis affectum, per diuersas nostras litteras, tam sub plumbo, quàm in forma breuis, confectas litteras in fauorem dicti ordinis, & domorum eiusdem in diuersis regnis, & prouincijs constructarum, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus, qui aliquam ex dicti ordinis domibus huiusmodi, vbilibet constructis, vel pro tempore construendis, ecclesiam certis festis, & diebus, in dictis litteris respectiuè expressis, à primis uesperis cuiuslibet festorum, & dierum huiusmodi, usque ad solis occasum eiusdem visitarent, & ibi quinquies orationem dominicam, & totiens salutationem Angelicam in Christi passionis memoriam recitarent, decem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam in Domino misericorditer elargiti fuerimus.

Leo x. concedit quòd virtute bullarũ cruciatæ, vel aliarum indulgentiarum nũquã ĩtelligantur suspensa indulta concessa quoad personas fratrũ minimorũ.

¶Cum facultate confessores deputandi, qui in festiuitatibus, & diebus huiusmodi, eorundem Christi fidelium, ad ecclesias ordinis mini. huiusmodi confluentium, confessionibus diligenter auditis eis pro commissis per eos peccatis etiã in singulis casibus episcopalibus absolutionis beneficium impendere, & salutarem pœnitentiam iniungere.

Supra car. 54.

Facultas eligẽdi cõfessores.

¶Nec non vota quæcumque per eos pro tempore emissa (Religionis, & castitatis, ac vltra marinum, ac visitationis liminum Apostolorum Petri, & Pauli, & S. Iacobi in cõpostella votis dũtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valerent, licentiã, & facultatẽ cõcessimus.

Et ni-

Et nihilominus voluerimus, decreuerimus, & declarauimus, q; si contigerit nos, aut sedem Apostolicam in posterum huiusmodi indulgentias, & facultates cassare, reuocare, & aunullare, seu suspendere, quæ huiusmodi per nos dicto ordini, & eius fratribus, ac domibus, & ecclesijs huiusmodi, concessæ litteræ: ac in eis cótenta quæcunque, nullatenus in reuocationibus, aut cassationibus huiusmodi includerentur, nec per tales, aut alias reuocationes, cassationes, declarationes, decreta, & suspensiones, sublata, aut cassata, quomodolibet intelligerentur, etiam si de huiusmodi intentione nostra, & mente, non derogandi, specialis expressio, & non per generales clausulas, quæ huiusmodi specificam mentionem importare viderentur, fieret, pro vt in huiusmodi sub plumbo, quas perpetuò valere decreuimus, & alijs singulis respectiuè confectis litteris, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum inserti essent, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, plenius continetur. ¶ Quia tamen à nonnullis verò posset in dubium, an indulgentię per nos, vt premittitur, ordini minim. & illius domibus, & ecclesijs concessę huiusmodi per indulgentiam ad effectum cruciatæ, nec non fabricæ basilicæ principis apostolorum de vrbe, ac etiam fabricæ, seu reparationis turris ecclesię Viemnen. Archiducatus Austrię, per nos, vel prędecessores nostros quomodolibet, etiam cum derogatione aliarum indulgentiarum, etiam annullatę fuerint: ¶ Nos attendentes quòd indulgentias huiusmodi ordini mini. ac illius domibus, & ecclesijs libenter concessimus, & illas sub quibusuis reuocatiouibus, cassationibus, & annullationibus, quę a nobis, & sede apostolica pro tempore emanarent, comprehendi nullo pacto uoluimus, & decreuimus, vt præmittitur, ad effectum, quòd fratres ordinis mini. huiusmodi qui nostris temporibus Domino famulantes, cæperunt, Domino benedicente, multiplicari possent Christi fidelium Pijs suffragijs, & eleemosinis, cum ipsi vitam quadrag. intus, & foris agant, pro eorum necessitatibus, & pro eorum substentatione

tione aliquod subleuamen suscipere, & habere. ¶ Et ne Christi fideles, à bonis operibus abstrahant quinimò feruentiores, ad lucrandum Indulgentias, ordini, & domibus, ac ecclesijs mini. huiusmodi, vt præmittitur, vel aliàs quouis modo concessas reddantur, dignum duximus, eisdem Christi fidelibus, notam facere mentis nostræ intentionem.

¶ Quò circà author. apostolica tenore præsentium, per concessionem indulgentiarum dictæ fabricę Basilicę principis Apostolorum, ac cruciatæ, nec non fabricæ, seu reparationi dictæ turris ecclesiæ Vienen. huiusmodi, aut quibusvis alijs fabricis, ecclesijs, siue locis per prædecessores nostros, vel nos hactenus factam, seu fiendam, mentis nostrę non fuisse, neq; in futurum esse velle, non plenarias indulgentias, & litteras singulas, fratribus, & ecclesijs domorum minim. huiusmodi, sub quibus vis verborum formis concessas, plenarias indulgentias non continentes, reuocare, cassare, & annullare, vel eis vllatenus, derogare, quinimò illas, & in eis contenta quæcunque, iuxtà illarum formam, & tenorem, præterquàm quò ad plenarias indulgentias, harum serie innouantes, & confirmantes, fratribus, ordini, & ecclesijs huiusmodi, prout concessæ sunt, & omnia in eis contenta in suo robore permanere, & sic ab omnibus obseruari debere volumus, & c.

Indulgentię ecclesiarum minimorum sémper sunt in suo robore.

¶ Et nihilominus fratres ordinis mini. hmôi eorũ indulgentias prædictas, in eorũ ecclesijs, & domibus publicandas, etiam post concessionem prædictarum, seu aliarũ indulgentiarum (vt pręmittitur) concessarum, & inhibitionem de non publicando, vbilibet factã, nullas pœnas, seu censuras, seu excommunicationis sententias mereri debuisse, aut potuisse, eadem authoritate decernimus, ac eosdem fratres, suas indulgentias præmissis quibuscunq; non obstantibus, liberè, & licitè publicare posse, & debere volumus, & pari author. indulgemus per præsentes. ¶ Tamen non intendimus in aliquo præiudicare indulgentias pro futuri proximi capituli generalis in vrbe

Sine pœna possunt eas publicare.

in vrbe cælebratione concessæ, quominus illa in locis in litteris breuis desuper expeditis, expressè liberè publicari valeât: Non obstantibus præmissis, & quibusuis alijs suspensionibus, & reuocationibus similium indulgentiarum, sub quacunque verborum forma, per nos, vel predecessores nostros ad effectus prædictos, seu aliàs sub quibusuis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs concessis hactenus, & in posterum concedendis, seu factis, & fiendis, sub quibus præsentes nullo modo comprehendi posse volumus, cæterisq; contrarijs quibuscunque. ¶Cæterum quia difficile foret, præsentes litteras ad singula loca, vbi expediens fuerit, deferri, uolumus, & dicta authoritate decernimus, quod litterarum huiusmodi transumpto, manu publici notarij subscripto, & alicui⁹ Archiepi, episcopi, aut alteri⁹ ecclesię prelati, vel personæ, in dignitate ecclesiastica cõstitutæ siggillo munito, vbicũq; illud exhiberi cõtigerit, ea prorsus, & indubitata fides, in iudicijs, & extrà, vbicunq; locorum adhibeatis, ac si prẹsentes forent exhibitę, vel ostensę. Datum Romę apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris. Die 5. Septẽb. 1516. Pontificatus nostri Anno 4.

Leo x. in certis diebus quadragesimę, & Dominicis & festis totius anni, concedit quasdã indulgentias in ecclesia Sãctissimę Trinitatis de vrbe.

LEO episcopus seruus seruorũ Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Et si cunctæ orbis ecclesiæ, sub Sanctorũ fundatę vocabulis, sint pia deuotione fidelium venerandæ, illas tamen, quę in honorem, & sub vocabulo sanctę, & indiuiduæ Trinitatis dedicatę noscuntur, eò ex celebriori memoria conuenit venerari, quę ipsa Sancta Trinitas immediatius, & perfectius vota fidelium dirigit, & ad gratias, exauditionis admittit. ¶Cupientes igitur, vt claustrum domus eiusdẽ Sanctæ Trinitatis in monte pincio de vrbe ordinis mini. à beato Francisco de Paula instituti, & à fel. re. Alexandro Sexto, & Iulio secundo Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, ac si nobis approbati, ac pluribus priuilegijs, & diuersis decorati, commoda fra-

trum

trum dictę domus habitatione construi cœptum cęlerius perfici valeat, ac ecclesia eiusdem domus, ad quam Romanus Populus, & etiam curiales, ac alij Christi fideles diuersarum nationum singularem gerunt deuotionis affectum, congruis frequentet honoribus, ac Christi fideles ipsi, eò libentius deuotionis causa confluant ad eandem, quo ex hoc ibidem dono cęlestis gratię conspexerint, se refectos, de omnipotētis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli apostolorum eius authoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusq; sexus Christi fidelibus verè pęnitentibus, & confessis seu firmum confitendi propositum habentibus, qui prędictam ecclesiam Santissimę Trinitatis singulis diebus dominicis cuiuslibet quadragesimę, & in resurectionis, & Ascensionis Domini nostri Iesu Christi, Pentecostes, & eiusdem Sanctissimæ Trin. ac Natiuitatis eiusdem Domini Iesu Christi festiuitatum diebus, à primis Vesperis singularum Dominicarum, & festiuitatum, seu dierum huiusmodi, vsque ad occasum solis cuiuslibet ipsarum, deuotè visitauerint, & ibidem in honorem Sanctissimæ Trinitatis ter orationem Dominicam, & totiens salutationem Angelicam recitauerint annuatim, singulis earumdem Dominicarum, & festiuitatum diebus huiusmodi, plenariam, & veram omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam. Eisdem verò Christi fidelibus vniuersis qui ecclesiam prędictam à media cuiuslibet anni Quadragesima, vsque ad octauas Paschę inclusiuè annuatim similiter visitauerint, dictasque Dominicas orationes, & salutationes Angelicas ibidem similiter recitauerint, similes oīnò indulgentias, quas consequuntur, seu pro tpe consequentur singuli, ecclesiam beatæ Mariæ de populo visitantes, authorit. Apostolica tenore pñtium in Domino concedimus, & elargimur.

Paulus 3. extendit in cōuētu S. Ludouici Neapolis.

Et per cōmunionem ad singulas domos ordinis, vt ipsemet Leo postea declarauit, & Clemēs 7. apꝓbauit.

¶ Alijs verò singulis Dominicis diebus cuiuslibet respectiuè anni, ecclesiam ipsam modo prædicto visitantibus, triginta annos, & totidem quadragenas de iniun-

Corrector potest deputare cõfessores ꝓ absoluendis casibus etiam sedi Apostolicę reseruatis.

de iniunctis eis penitentijs misericorditer in Domino relaxamus. ¶ Et vt Christi fideles ipsi, indulgentiarum huiusmodi commodius participes esse possint, correctori dictæ domus pro tempore existenti, confessores religiosos dicti ordinis, qui eosdem Christi fideles, ad eandem ecclesiam pro huiusmodi Indulgentijs consequendis, dictis singulis diebus dominicis quadragesimæ cuiuslibet anni, & à medio quadragesimæ, vsque ad octauam Paschæ inclusiuè, etiam cuiuslibet anni diebus singulis accedentes, eorum confessionibus audire. Eorumque confessionibus diligenter auditis, eosdem à quibuscumq; casibus, etiam Apostolicę sedi reseruatis (exceptis contentis in bulla cœnæ Domini) absoluere possint, & valeant, deputandi, author. Apostolica, tenore præsentium de vberiori gratia licentiam, & facultatem etiam concedimus, pariterq; indulgemus. Non obstātibus constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis, & suspensionibus similium, vel dissimilium indulgentiarum pro tempore factis, cæterisque contrarijs quibuscunque præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ Apud Sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicę. 1518. Kalendas Iulij Pontificatus nostri anno sexto.

Dilectis filijs Correctoribus, Vicecorrectoribus, et alijs fratribus ordinis minimorum beati Francisci de Paula ubilibet constitutis, & eorum cuilibet.

Leo Papa X. prohibet qđ nullus possit portare ha

LEO X. Dilecti filij salutē, & Apostolicam benedictionē. Licet alias cum beatus Franciscus de Paula ordinis minimorum fundator, regulam strictissimā instituisset, & eam sub perpetua quadragesimalis vita per fratres

fratres ordinis huiusmodi obseruari, ac habitum ab a[...]s habitibus religiosorũ differenté, videlicet, ex lana natura liter nigra, & sine tinctura contextum, quem assumpserat, per eosdem fratres gestari voluisset, ac sicut nobis tunc innotuerat, nonnulli fratres tertij ordinis Sãcti Francisci contra regulam, & votum vitæ quadragesimalis, religionis vestræ, carnes, & lacticinia quæcunque, à quibus vos omnino abstinere debetis, comedebant, habitum coloris per vos gestari solitum in nonnullis prouincijs, & præsertim hispaniarum degentes, sibi assumpserant, in graue præiudicium ordinis vestri, & religionis huiusmodi scandalum, cum diuersæ personę vtriusque sexus illarum partium, videntes eosdem tertiarios, seu fratres huiusmodi carnibus, & lacticinijs uesci ex delatione dictorum habitus, & coloris, illos esse verè religiosos beati Francisci de Paula existimantes, murmurassent eos regulam, & votum vitę quadragesimalis non seruare, ob quod grauia scandala in ordine vestro huiusmodi potuissent suscitari. ¶ Per alias nostras, in forma breuis, litteras decreuimus, & declarauimus eosdem fratres tertiarios, & quosuis alios religiosos, non habitum coloris illius, sed ipsorum solitum, & religionis minorum Sancti Francisci albi scilicet coloris gestare debere, iniungentes, & præcipientes eisdem tertiarijs, & alijs religiosis quibuscunq; sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, à qua nisi à nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolui nõ possent quatenus à suspensione habitus coloris vestri, & illius gestatione omnino desisterent, ac in eorum, & solito fratrum minorum habitu dictiq; coloris albi in ea qua vocati erant vocatione, degerent, & propterea Venerabili fratri Episcopo Malaginensi, eiusque officiali commiserimus, & mandauerimus, quatenus vobis in præmissis opportunè defensionis pręsidio assistẽt non permitterent per eosdem tertiarios, & alios quosuis religiosos habitum vestrum, & coloris vestri huiusmodi quoquo modo gestari. ¶ Tamen sicut nobis exponi

bitum nostri coloris, etiam hæremitę.

Mare magnum supra car. 38.

Supplicatio. poni fecistis dilecti filij Gienen. & Corduben. matris Dei, ac Hispalen, Sancti Ioannis de Alfaraxo nuncupatorum monasteriorum, Conuentuum, nec non nonulli alij fratres Tertiarij, & ęremitę, ac mulieres, etiam habitū vestrum seu coloris vestri deferre nituntur, & pręsumunt. ¶ eleemosinas etiam nomine fratrum minimorum petendo, & ordinem suum, ordine vestro priorem fore asserendo, in graue præiuditium dicti ordinis uestri, & scandalum plurimorum. ¶ Quare nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis in præmissis de oportuniori remedio prouidere benignè dignaremur.

¶ Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, iterum, & declaramus eorumdem Giennen. & Corduben. **Concessio.** ac Hispalen conuentuum, necnon alios fratres Tertiarios, & ęremitas, ac mulieres habitum vestrum, seu coloris vestri, deferre, & gestare præsumentes, non habitum vestrum, & coloris illius, sed ipsorum solitum, & religionis minorum S. Francisci albi coloris, seu ad albitudinem, potiusquàm ad nigredinem tendentes, gestare **Eremitæ.** debere. ¶ Iniungentes, & præcipientes eisdem tertiarijs, eremitis, mulieribus, & alijs religiosis quibuscunque, sub **Pœna censuræ apponitur.** excommunicationis latę sententię pœna eò ipsò absque alia declaratione incurrenda, à qua non nisi per nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentē, præterquàm in mortis articulo constituti, absolui non possint, vt à susceptione, & delatione habitus coloris vestri huiusmodi pænitus, & omnino desistant, & abstineant.

¶ Et nihilominus Ven. fratri Episcopo de Marrucos **Iudices deputantur in Hispania.** nuncupato, & dilectis filijs Priori domus Sancti Dominici ciuitatis Astigiæ. ac officiali Granaten. nunc & pro tempore existentibus, harum serie committimus, & mādamus quatenus ipsi, & eorum quilibet vobis in præmissis oportunè defensionis præsidio assistentes, non permictant dictorum Giennen. & Corduben. ac Hispalen. cōuētuū nec nō alios fratres tertiarios, & eremitas, ac mulieres, & alios religiosos quoscumq; habitū vrm, & coloris

& coloris vestri hmõi, sed ad albediné potiusquàm ad nigredinem tendenté deferri, vel gestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censurã ecclesiasticã, & alia iuris remedia, appellatione postposita, cõpescendo. Inuocato ét ad hoc, (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Nõ obstantibus pręmissis, & constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisq; , & consuetudinibus ordinis huiusmodi iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, nec non priuilegijs, & indultis Apostolicis, illi, ac fratribus prætatis forsan concessis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice duntaxat, harũ serie spetialiter, & exprexè derogamus. Cæterisq; cõtiarijs quibuscunq; . Datũ Romæ Apud S. Petrũ sub annulo piscatoris die 20. Maitij. 1519. Pontificatus nostri anno 7.

BVLLA CANONIZATIONIS S. FRANCISCI DE PAVla fundatoris Ordinis minimorum Die prima Maij 1519. à Leone X. Canonizati Pontificatus sui anno septimo.

LEO *Episcopus seruus seruorum Dei.* Ap perpetuam rei memoriam. Excelsus Dominus militanté ecclesiam pręciosorũ lapidum viuorum ipsi summo Angulari lapidi Christo Iesu vnitorũ, ornatissima vacante decoratam, structura mirabili fundare disposuit.

Primi fundatores ecclesię.

¶Hinc processere beati Patriarchę, qui fide præclari, Sanctorum etiam Angelorum susceptores effecti, facie ad faciem videre Deum meruerunt: hos sequuti sunt sancti profetæ, quibus ostendit Deus secreta sua, vt ventura quasi presentia spiritu Sancto illuminati agnoscere, atque enuntiare potuerint.

Deinde Apostoli.

¶Postquàm autem venit plenitudo temporis, & nos in assumpta sibi humanitate oriens ex alto, visitare, nostraque salutis misteria (iuxta quòd prædixerant prophetæ) adimplere dignatus est. constituti fuere beati Apostoli diuinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per orbem vniuersum genus humanum; quod sub diabolicę potestatis iugo tenebatur ad salutem excitantes, Dei verbum in omnibus terrę finibus prędicarunt.

Martires.

Hos subsequuti suut Martires splendidi, qui fidei loricam induti, & inconcussę stabilitatis baltheo succincti, stolas suas in sanguine innocentis agni lauantes, candidato exercitu Christum Iesum imitati, supernę ciuitatis hierusalem, hoc est triumphantis ecclesię, cum gloriosa victoria palmas manibus gestantes, se dicto viuo lapidi Christo adiunserunt, sempiternam sui memoriam, & exemplum venerabile, militanti ecclesiæ relinquentes.

Postea doctores.

¶Progressi sunt, & doctores lucidi, qui suis doctrinis, & exemplis catholicam, & orthodoxam fidem defensantes falsisq; prophetis, ac iniquis doctoribus fidem ipsam subuertere satagentibus: se opponentes, dictam ecclesiam militantem multipliciter illustrarunt, quibus eadem ecclesia coniuncta progreditur quasi Aurora consurgens, pulcra vt luna, electa vt sol. terribilis, vt castorum acies ordinata.

Deinde cófessores

¶Sequuntur postea sancti confessores, qui virtutum gemmis corruscantes, Domino rationé de talentis credi tis deposcenti (vtpote fideles, & boni serui) multiplicatum de suis laboribus fructum attulerunt, & in Arcam cęlestem deposuerunt, omniaq; mundi blandimenta (vt venenum aspidum) fugientes, latibula in terris fecerunt,

runt, à terris abditi, rudi victu, & scaturientis aquæ, se-ui potu carnem macerantes, tegmine hircino ammicti. Iunceo, vel stamineo cubili fessa membra sonno fouentes, nudis pedibus Dominum quęsierunt, ęternamque patriam inuenerunt.

¶ Adsunt, & virgines nitidæ mundo corpore, syncero corde, sanctaque mente, cum oleo in lampadibus suis sponso (qui est prę filijs hominum speciosus) obuiam venientes, deuotæ tandem continentesque viduæ, & aliæ quàm plurimæ sexus vtriusq; personæ, pijs, ac sanctis operibus semper intentę, cum plenis: etiam manipulis eidem cœlesti sponso se representant, cum Angelis gloriam in altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes, hęc omnia vnus, atque idem spūs admirando plurimum operatur misterio, sicut altissimus ab initio uineam suam talibus pijs cultoribus (iuxta sanctam promissionem suam) visitauit, firmauit, & auxit, sic semper ad illam suę protectionis auxiliū multipliciter impertitur.

Virgines, & viduæ.

¶ Nouissimè verò diebus nostris cęlestis ille Agricola, uineam suam (more solito) visitans, uirum forté ad huiusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet confessorem beatum Fran. de Paula superno cętui meritò sociandum, imò verius sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis, & exemplis ipsam sanctam ecclesiam (diuina cooperante gratia) multipliciter decorauit, præsentis temporis caligines suæ lampadis fulgore mirabiliter illustrauit. ipse enim aduersus mundum, carnem, & demonem fortiter dimicauit, ac in odorem suauitatis altissimi currens, copiosam vtriusque sexus fidelium multitudinem salubriter post se traxit, ac (velut effusam super faciem terræ religiosam professionis suę generationem) dereliquit, vt ad illuminationem gentium cęlebris sui memoria (tanquàm rutilum sydus) in ecclesię firmamento seruaret.

S.Francisc. religioné fundauit.

¶ De cuius quidem origine, vita, moribus, & fama, nec non mirabilibus (qui in pręmium sanctitatis eius Deus mundo

Origo. S. Franc. de Paula.

mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne de tam celebri viro et posteritas ipsa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recensenda. ¶ Constat siquidem in Regno Neapolitano inter brucios, & lucanos Paulę oppidum situm esse, quod itinere vnius diei à Cusentia illius prouinciæ metropoli distat. Inde originem traxit Iacobus martolilla. Illi proximum est castrum toscaudi, Vbi nata est Vienna, quondam ambo in fide Christi baptizati, & confirmati, ac (vt veri catholici) educati, qui inuicem secundum ritum Sanctæ Romanę ecclesiæ matrimonium contrahentes, & (vt fideles decet coniuges) mutuam charitatem, vitæque honestatem seruantes, Diu cohabitarunt, ex hoc matrimonio beatus Franciscus de Paula procreatur.

A pueribus annis religionē dilexit.

¶ Qui sacri baptismatis fonte lauatus, & chrismatis sacramento cōfirmatus, ab eisdéq; parentibus sub Dei timore, & amore educatus, insigne specimē sāctitatis futuræ præseferés, solitudiné, & religionē diligere, ac orationib⁹, & Ieiunijs assiduè vacare cępit, quę cū eius parétes animaduertissent, ipsum annum circiter decimum tertium agenté, iuxta votū per eos emissum domui S. Francisci ciuitatis S. Marci obtulerunt. In qua puer in sorte Dñi electus Anno per eū exacto, nullaq; professione emissa, vocatis parentibus, eos vt se ad ecclesiam S. Francisci de Assisio, & S. Marię de Angelis deuotionis cā ducere vellent, eni xè rogauit, qui pio eius desiderio annuentes, sese itineris comites præbuerunt, quibus ecclesijs deuotè visitatis, in patriam reuersus idē beatus S. Spiritu inspirante, ad ecclesiam cōstruendā animū addixit, ipseq; primus fundamenta effodere cępit. quo inter vicinos diuulgato vndique ad opus iuuandum concurritur, alij operi incūbebāt, non nulli calcé, lapides, cementa, & alia id genus futuro ędifitio necessaria, deportabant: fertur etiam tunc fratrem quendam S. Francisci habitu indutum ex improuiso beatū Franciscū de Paula increpasse, quòd tām angustam ædem facere incepisset, eādéq; demoliri sibi mandasse, ac aliā maioré designasse beatoq; Frācisco de

Paula

Paula Asserenti sibi vires ad tam ingens opus perficiendum non sufficere, diuinitus respondisse Deũ omnipotẽtem ei nullo pacto defuturũ, e vestigioq; diruptis muris euanuisse: vnde (non immeritò) pleriq; illũ beatum Franciscum fuisse existimarunt. Postridiæ verò nobilis quidã consentinus superuenit, qui eidem beato pro ædificanda ecclesia, magnum Auri, atq; argenti pondus obtulit. vnde iuxta situs designationem eccl.siam notabili forma, non paruo sumpto construere cępit. Ecclesiam construxit.

¶ Nunq̃ à laboribus cessabat, nisi cũ orõni diuinisq; rebus intendebat, qui, & si vigilijs, continuisq; ieiunijs maximis esset attrit⁹, lapides tamen, calcẽ, & ligna aliaq; ad fabricam necessariam, proprijs ẽt humeris deferre nõ desinebat. Semper laborabat. ¶ Erat Adeò in loquẽdo humanus, atq; affabilis, vt nullus vnquam ad eũ accesserit, qui mellifluis eius verbis delectatus, & incredibili quadam sermonis dulcedine captus, & quasi diuino spiritu repletus ab eo recesserit. Affabilis.

¶ Humilitatem eius ẽt instituti per eum ordinis cognomentum ostendit, quòd vt is omnium minsmus esse volebat, ita minimorũ cẽsuit, & ĩstituit: eiusdẽ ẽt ordinis institutor, & gñalis corrector existẽs oĩm se infirmũ (quoad poterat) exhibeat, & ad oĩa ẽt seruilia opera (vt & cęteris humilitatis præberet exẽplũ) descẽdere nõ dedignabat, quippe discipulis suis discũbentibus ministrabat, sępeq; ecclesiã, & altaria verrebat, & mũdabat, ac paramẽta, & alia ad diuinũ cultũ necessaria cõponebát aliorũq; frum (ẽt nouitiorũ) iudumẽta proprijs manib⁹ abluebat, & cũ Iuuenis ad huc esset, Calabriãq; incoleret, numq̃ (nisi nudis pedibus) ẽt per glacies, niues, montes, & acuta saxa, vespres, spinasq; incedebat, nullãq; ex eo ẽt grauissimo sæpe põdere pręssus, lęsionẽ in pedibus patiebatur. Ipsum sępius ignẽ nudis pedibus conculcasse, ac ignitos cãdẽtesq; lapides manibus portasse, liquidò constat: admirabilis erat vitę eius austeritas, quæ propterea admirabilior cẽsenda est, quia in pueritia, adolescẽtia, iuuẽtute, senecta, & decrepita eius ętate inter labores, vigilias, ieiunia, abstinẽtias, ĩnumerasq; corporis macerationes eũdẽ penè viuendi modũ seruauit, Ordinem suũ appellauit minimorum:

 ¶ Ho-

Claruit miraculis.

¶Horum, & plurimorum aliorum Sanctorum operum iōne habita adeo S. Spiritus gratia hominem complexa est, vt pijs eius meritis, & præcibus in Christi nomine dæmones à corporibus humanis sępius eiecti, pluresq; infirmi diuersis morborum generibus oppressi, & iam à medicis destituti, ac morti ꝓpinqui, pristinę sanitati restituti fuerint. Idemq; beatus alijs cōpluribus, qui memoria, & sensibus capti, seu intelligentia debilitati erant, sanitatem præstiterit, ac multis claudis incessum, surdis auditū, mutis loquelā, cæcisq; lumen restituerit, & leprosos mūdauerit, nonnullosq; mortuos, vel pro mortuis habitos ad vitam, pristinamq; lucem reduxerit.

Spiritū profetię habuit.

¶Quorum quidem miraculorum fama cum iam per totum ferè orbem vagaretur, & ad aures fælicis recordationis Pauli secundi prædecessoris nostri peruenisset, cubicularium quendam suum ad bonæ memorię Pyrrhū Archiepiscopum consentinensem misit, mandauitq;, vt ipse super miraculis huiusmodi se diligenter informaret, ac deinde ipsum de veritate certiorem efficeret, qui quidem archiepiscopus Pōtificis mandato parere desiderās, ac neminem habens, qui talia melius quàm ipsemet cubicularius explorare fideliusq; referre posset, eidem suasit, vt is cum socio quem ei adiunxit, ad dictum beatum virum se conferret, ac de illius vita, miraculis, & fama huiusmodi plenam informationem caperet. ¶Cubicularius

Cubicularius Papę.

archiepiscopi fretus consilio, hominem adijt, & cū iter salutandum dicti beati viri manum osculari vellet, ille omninò renuit eumq; rogauit, vt sibi potius manum deo sculandam, porrigeret. Asserens id multò Iustius, & conuenientius fore, eò quòd ipse cubicularius triginta tres annos iam presbyter esset, quòd cubicularius memoria repetens, vbi id verum esse cognouit, miratus est hominis spiritum, & cum eo ad colloquium in cameram concessit, vbi cum primus sermo de tam ardua, difficilique vita fuisset, vt eam nulli nisi robusto, ac valido, tolerabilē fore, cubicularius asseueraret. Beatus Pater audito illius verbo igni appropinquans, ardentesq; prunas absque

læsione

lesione manibus arripiens, dixit, qui perfecto corde Do- Ignē manibus accepit
mino seruiunt omnia creata illis obtemperant. exterritus ille eo miraculo veniam petijt, cumq; eius pedes humiliter osculari vellet, ipseque vir beatus id recusasset, eius tunc vestem manu apprehensam deuotè obsculans & ab eo recedens, ad Pontificem redijt, eique miracula, quæ uiderat, enarrauit.

¶ Olim etiam vir nobilis Iacobus de tarsia Baro terræ Apostema incurabile
bellimontis consentin. diœcesis cum grauissimo, & penè insanabili apostemate longo tempore in Crure la- sanauit.
boraffet, insignesque medici, & chirurgi, in eo nihil proficerent, quin hulcus illud quotidie ingrauesceret, omnibusque remedijs adhibitis iam in desperationem salutis res adducta esset, tandem dictus Iacobus fama sanctitatis, & miraculorum beati Viri, qui tunc Paulę degebat, adductus ad eum, nō sine magno labore, accessit, illiq; plagam detexit, & se deuotissimè commēdauit. ¶ Primū si quidem ipsi beato, & omnibus, qui astabant huicus graue, et miserabile, ac penè insanabile visum est. Illum tamen beatus admonuit, vt in Deo firmam fidem, & certam spem haberet, quia sanitatis gratiam consequeretur. Ac statim vnū ex suis fratribus misit, qui aliqua folia herbæ, quæ vngula cabalina dicitur, & inibi nascitur, colligeret, & cum ipsis folijs certos pulueres, quos in cella sua ipse beatus retinebat, sibi afferet.

¶ Dum frater ille mandata exequitur, beatus vir ad propinquam crucifixi imaginem conuersus orauit, vt Baroni in suę diuinitatis gratia cōfidenti, misericordiā suā aperiret, nec multò post folijs, ac pulueribus huiusmodi sibi (ut iusserat) apportatis, facto signo crucis aliquantulū de dictis pulueribus hulceri imposuit, illudq; tribus ex folijs prędictis cooperuit, & omnia circumligauit in domino spem reponens, quòd sanitatem recuperaret. Illi ergo benedicens, iussit, vt illicò suam repeteret domū, ad quartū decimū fermè lapidem inde distantē, qui cum aliquandiu æquitasset, ad vxorem suam Iohannam quæ illum semper in eo itinere comitata fuerat, conuersus mihi

hi videtur inquit, quòd sim sanus quia acerbum dolorē, & pessimum fetorem amplius non sentio, & cum iam certum monticulum superasset. Iacobus auidè cupiens intelligere an posset ambulare; ex equo descendens, proprijs pedibus ambulare cæpit, & calce terram percutiens, nec aliquid doloris sentiens, se liberum, & sanum intellexit. Deo igitur, & beato Francisco de Paula gratias agentes coniuges, voti compotes ad propria rediere.

Paraliticū, & leprosū curauit.

¶ Isdem fermè diebus, in ciuitate consentin. fuit quidam Marcellus de Cardilla, pedibus, & manibus contractus, ac totus leprosus, adeò, vt iam vocem quasi omnem amisisset, eiusque loquela vix audiretur, qui cum per consanguineos suos ad Paulæ monasterium adductus, & beato viro præsentatus fuisset, ille misericordia motus, parum secretò orauit, mox verò rediens, cum manu subleuauit, & ab omni mēbrorū contractu, & lepra incolumen reddidit. Guidonem quoq; lipatum nobilē cōsentiū grauissima infectū lepre in domo paterni, quam vir beatus tūc edificabat ad se venientem, sanitati restituit.

Mutus à natiuitate.

¶ Cum idem beatus vir fabricā domus iuxtà Paulæ oppidum incepisset, adductus est ei quidā à natiuitate mutus, quem cū parentes eius iuxta ecclesiam posuissent, dixit eis vir beatus, vt altè secum ter Iesum acclamarent, & ita aperiretur illi sensus; beato viro inchoante dictusque parentibus prosequentibus, mutus similiter alta voce dixit Iesus, & inde liber atq; integer vsq; ad eius obitum in loquela permansit. ¶ Rursus Iulia Antonij catalani in dicto oppido paulæ habitantis filia ab ortu cæca, & nihil prorsus videns, cum à parentibus ad beatum virum, qui fortè tunc in horto domus erat, adducta fuisset, idē beatus uir, herbam quandā euulsit, eamque signo Crucis facto super ipsius puellæ oculos apposuit, quæ statim videre cæpit, ac sensu visus tàmdiu quàmdiu postea vixit, freta est.

Puella cęca.

¶ In fabrica dictæ domus paterni, cum duo laborantes terram effodiendo obruti fuissent, ita vt iam ꝓ mortuis haberēt, ad succurrēdū inuocatus vir beatus à duobus partibus terras effodi fecit, quo facto dicti labo-

Mortuos suscitauit.

rantes

rantes uiui, & illæsi sua (vt creditur gratia) sunt reperti.

Fabas sine igne coxit.

¶ Dum quidam Antonius architectus ad dictę domus paterni fabricam accessisset, & beatus vir vt pro cibo illi ministrando nonnullę fabæ coquerentur, cuidam fratri iuniori inibi existenti mandasset, frater ille ollam cũ dictis fabis, & aqua, frigidis in coquina cineribus super posuit, oblitusq; ignem, quo coquina carebat, aliunde afferre, discessit, sed cum vir beatus dictas fabas iam coctas esse credens, vna cum hospite in coquina, nullusq; ibi ignis adesset, dictus Antonius subrisit de dicti beati præcepto, & eius ferculo, quod nondum coqui cœpisset, cui vir beatus feruculum ipsum paratum esse respondit, teti gitq; manu ollam, quæ illicò feruere visa est, statimq; fabę coctę fuere, ita vt idem Antonius ipse prandium sumere potuerit, qua de re dictus Antonius, & nonnulli alij tunc præsentes, maxima sunt admiratione affecti.

Lampadem accendit.

¶ Idem etiam beatus vir die quandam (more solito) missam audire cupiens, ecclesiam ingressus est, cumque tunc ecclesiæ lampas accensa non esset, & áliqui ex his, qui ibi missę audiendæ causa aderant. Ignem foras quæsitum iuissent, illumq; iam afferrent, vir beatus chordam lampadis accepit, vt eam deduceret, illa verò in medio descensu abſque aliquo igne miraculosè accensa effulsit, ex quo circunstantes candelas, pro missa tunc celebranda, necessarias, deuotissimè accenderunt.

Filium uidue ꝑ mortuo reſtaurat.

¶ Cũ in terra montisalti dictæ Consen. diœcesis, quidã Franciscus ipsius terræ incola, febræ adeò vexaretur, ut de eius salute nullam medici spẽ promitterent, laboraretq; in extremis, ac omnibus ecclesiæ sacramentis deuotẽ susceptis, & cãdela bñdicta (more solito) accensa, i eiusq; manibus posita à circunstantibus iã pro mortuo haberet.

¶ Tũc Ioãna mater eius ad beatũ Fran. de Paula spẽalẽ gerens deuotionis affectũ, illũ lacrimãs deprecata est, vt filium suũ sanare, ac vitæ restituere dignaretur. Vt illius ope tribus suis, ex dicto eius filio, nepotibus ꝓuideri posset. Præterea si voti cõpos fieret, & statĩ huius seculi vanitatibus oĩno renunciaturam, & in habitu tertiæ regulę

eiusdem

eiuſdem Beati Deo perpetuò famulaturam, deuotè uouit, quo uoto emiſſo, ſtatim eius filius quaſi à morte reſurgens, circunſtantes aſpicere ſeque melius habere incœpit: nec multis poſtea diebus, priſtinæ fuit ſaluti reſtitutus, & per triginta ferè annos idem ſuperuixit.

Oculum ſanauit.

¶ Cum in dicto oppido paterni idem beatus vir moram traheret, quidam oculi albuginem patiens ad eum acceſſit, humiliterq; rogauit, ut ſibi opem afferret: cuius precibus motus vir beatus bonbycem ſacro latice aſperſam ſuper virginem calcem quæ forte pro eccleſię fabrica ibi aderat, conuoluit & ea oculum macula huiuſmodi infectum abſterſit, ſignoq; crucis deſuper facto, ab omni albugine & macula ſtatim liberauit.

mortuus in niue repertus.

¶ Cum quidam dicti oppiddi venatores, hyemis tempore, in montibus niuibus repletis, hominem nullum viuentis ſignum præſeferentem inueniſſent, illum ſepeliendum ad locum detulerunt: ubi tunc beatus vir morabatur, qui in illum reſpiciens per charitatem ait, viuit homo iſte, & ad eum conuerſus, ſurge inquit, & ambula, ad cuius uerba homo in ſepulcrum mittendus. Illico ſurrexit, ac pedetentim ambulare cœpit, moxq; hoſpitij domum ingreſſus, ac cibo & potu refectus, priſtineq; valitudini reſtitutus, ad propria ſaluus, & incolumis remeauit.

In fornacē ignis intrauit.

¶ Præterea in dicto oppido Paulæ, dum ſui ordinis domus ędificaretur, & calx in fornace coqueretur, accidit, quod uel propter nimium ignem, uel aliam cauſam fornax ipſa ruinam minaretur, tunc illius magiſtri, nullum pœnitus remedium adhibere ſcientes, ad beatum virum pro auxilio recurrerunt, qui illis per charitatem inquit, ad collationem, ſeu prandium eatis, mihiq; curam fornacis relinquetis, quibus diſcedentibus, ipſe ſtatim ſigno crucis facto, intrepidè dictam fornacem ardentem intrauit, ac illam ſolus reparauit, ideq; abſque lęſione aliqua incolumis exiuit.

Liberatur à morte Iulius.

¶ Iulius Bartuchius etiam de Paula iuuenum multitudine adiutus, poſt beati viri obitum, è cuſentiæ caſtro ... Paulam

Paulam versus eximiæ magnitudinis bombardam transportari curans additis etiam ad laborem viginti bouum iugis, apud quandam decliuem locum non longè à Paula distantem, lamachiam, nuncupatum: funem maximum cuiusdem nauis onerariæ, quo bombarda ipsa alligata erat cuidam arbori (vt paulatim laberetur) inuoluit, quá nec Iulius ipse neque tot socij, propter impetum uelocem, quæ ex magnæ molis lapsu ferebatur, retinere ualerent, ibi dum idem Iulius ultra quàm eius vires ferebant, nititur. Iuxta arborem cui circumligatus erat funis prostratus cecidit, pedesq; suos intra funis orbes inuoluit. Vnde cum nullo pacto (nisi munere diuino) quin eius ctura frangerentur, euadere posset, arborem amplectẽs summa cum deuotione clamauit: O beate Francisce de Paula opem fer mihi misero: his dictis, currus cui bombarda ipsa iposit i erat, in loco præcipitio statim restitit, apparuitq; eidem Iulio quidam frater ordinis beati Francisci de Paula, qui tunc funem ipsum manibus retinuit. ¶ Idem verò Iulius tanto periculo ereptus, omnesq; qui illic, quasi ad spectaculum conuenerant, omnipotenti Deo beatoq; Francisco de Paula, immensas illicò gratias egerunt, ipseq; ante alios omnes nudis pedibus ad eiusdem beati viri monasterium profectus, imaginem suam ceream fune pedibus implicito pro deuotione in tanti miraculi memoriam obtulit.

¶ Cum à quodam fratre Antonio ordinis minorum pro fessore uiro doctissimo integerrimæq; uitæ, idem beatus vir etiam in publicis prędicationibus carperetur, ꝙ videlicet tàm imprudens esset, ut simplex laicus, & litterarum pœnitus ignarus, quibusdam herbis ęgrotis salutẽ promitteret. ¶ Accidit ut idem frater Antonius ab alijs dicti ordinis minorum fratribus, ad eundem beatum virum missus fuerit, quatenus eum de præmissis redargueret, qui cum ad eum venisset, & magnis illum contumelijs affecisset, increpassetq; eius ignauiam, & crassitudinem: vir Dei constantissimus, patientissimusq; tot conuitijs, & iniurijs nullatenus fractus, ac nec cõmotus quidẽ *Ignem accepit.*

fait,

fuit, sed foco appropinquans ardentes titiones nudis manibus accepit, eosq; stricte compressit, ac manifestè ostendit, in Dei virtute omnia fieri posse. At ille prudentissimè prospiciens hominis simplicitatem, & fidem, omniaq; ab eo diuina gratia, & ardentissimo fidei spiritu fieri, eius pedibus aduolutus, illos arctè complectens, osculariq; satagens, veniam ab ipso humillimè postulauit. ¶ Neque inde surrexit, donec ab eodem beato patre benediceretur, quod factum est, vt qui antea in illum publicè, maledicta plurima congesserat, proprium confessus errorē, beati viri sanctitatem dignis verisque postea laudibus meritò efferret.

¶ Quæ omnia mirabilem quandam, & rarè auditam viri sanctitatem arguerent, eorumq; celebris fama iam ad claræ memoriæ Ludouicum vndecimum, huius nominis, francorum Regem Christianissimum perlata esset: Rex viri beati Sanctitate motus, ac ipsum corā videre cupiēs, à piæ memoriæ Sixto Papa Quarto etiam prædecessore nostro impetrauit, vt eidem beato viro in virtute sanctæ obedientiæ mandaret, vt ex Calabria in Franciam se conferret: dictumq; Ludouicum Regem visitaret, quibus iussis Dei famulus obediens, in Franciam iuit, vbi eum præfatus Rex singulari deuotione suscipiens, seq; ab eo benedici postulans, illi tanquàm viro Dei magnum honorem, & reuerentiam exhibuit. ¶ Cognita deinde viri sanctitate, & eiusq; fratribus sedē propè ciuitatē Thuronensē, & Regium Palatium assignauit, amplamq; & magnificā domum cum ecclesia, quæ in hanc vsq; diem extat, pro ipsius beati Francisci de Paula, suorumq; fratrum vsu, & habitatione construi fecit.

Migrauit ĩ Franciam.

¶ Tātæ insuper cōtinentiæ fuit idē beat⁹ vir: vt nō carne sed solo spiritu compactus esse videretur. Prius enim q̃ ab hac luce discederet, ad oīpotentis Dei laudem, & gloriam, suæq; religionis propagationē, diuina (vt piè creditur) inspiratiōe instructus, tres regulas fratrū scilicet, ac sororū, & vtriusq; sexus fideliū, tertiariorū nuncupatorū instituit, & vt humilitatis amator erat. Illāq; à suis etiam

Regulas tres ĩstituit

coli

cœli desiderabat, fratres sui ordinis minimos, & sorores minimas vocari debere, ordinauit, iniunxitq; illis, vt decem mandata diuina, & ecclesię pręcepta salutaria vigi gilanter obseruãtes Romano Pontifici pro tempore existenti fideliter obedirent, ac sub obedientię castitatis, & paupertatis, quadragesimalisq; vitæ sacris votis, perseueranter viuere profiterentur, nonnullis ad regularum fratrum, ac sororum huiusmodi circa personarum ipsarum directionem, & informationem, quàm diuini cultus augmentum, debitam obseruationem, & institutionem, opportunis adiectis capitulis, ipsas verò fratrum, ac sororum cum decem, dictorum autem vtriusq; sexus tertiariorum regulas cum septem capitulis per eum piè institutas, Reuerendissimę memoriæ Iulius Papa secũdus similiter prędecessor noster, eodem beato viro tunc in humanis agente matura præhabita deliberatione, tanquàm religioni consonas, postquàm idem Sixtus prędecessor noster, ac sanctæ commemorationis Innocentius octauus, & Alex. Sextus Romani Pontifices etiam prædecessores nostri, eidem beato viro eiusq; ordini, ac eius personis, & domibus quàm plura priuilegia concesserãt per suas primò, & deinde nos, per alias nostras litteras approbauimus, & confirmauimus, diuersisq; priuilegijs, gratijs, & indultis, ordinem ipsum multipliciter communiuimus, pro vt in ipsorum prædecessorum, & nostris idem confectis litteris plenius continetur.

¶ Cumq; vitæ suæ finem iam proximum (diuina inspiratiõe) prospiceret, idẽ beatus vir pridieq; decederet, qui fuit dies cęnæ Dñi, pluribus ex fratribus suis, qui ex varijs prouintijs, & regnis tunc ad eum venerant, astantibus in missa conuentuali, post pœnitentiæ sacramentũ deuotè susceptum: cum profundissima humilitate huberrimaque lachrymarum effusione, pectus suum percutiendo sacrosanctum Eucharistiæ viaticum, è manibus vnius ex sui ordinis presbyteris magna cum deuotione suscepit Postea Dño nostro Iesu Christo, beatęq; Marię virgini, & sanctis omnibus, deuotè per actis gratiarum actio-

Obitus S. Francisci.

actionibus, missaque huiusmodi cęlebrata, ad cellam suam proprijs pedibus (licet pro senectute debilis, & infirmus) baculo, quem more solito gestabat, innixus redijt. Postero autem die cum idem beatus fidelisq; Dei seruus tempus instare videret, quo sibi ex hac lachrymarum valle migrandum erat: dictos fratres suos ad se conuocari iussit, eosq; ad fraternam pacem, mutuamq; charitatem dulcissimis uerbis, ac salutaribus monitis charitatiuè exhortatus est, illisq; benedictione more solito impertitas. ¶ Cum iam nonagesimum primum, uel circa annum feliciter impleuisset. Anno à partu virgineo millesimo quingentesimo septimo, Aprilis verò die secunda, quæ tunc fuit parasceues, veneris sancta nuncupata, circam horam, qua pro nobis Christus passus est, signo sanctę Crucis deuotè signatus, omnibusq; sacramentis ecclesiasticis debitè commonitus, perlecta coram eo Dominica passione, iunctis deuotè manibus, erectisq; in cœlum oculis, Sanctę Crucis Triumphum piè amplectés reuerenterq; osculans, ac sępius in manus tuas Domine commendo spiritum meum, aliasq; pias rationes deuotissimè repetens, dimissa huius carnis sarcina, quasi viuens absque aliquo doloris, aut mortis notabili signo migrauit ad Christum.

In die veneris sácta.

¶ Cumq; tunc per vndecim dies eiusdem beati corpus insepultum remanserit, illucq; maxima virorum, & mulierum ac religiosarum personarũ multitudo accesserit, vt Sanctum virum quem viuentem summa fuerant veneratione prosequti, etiam defunctum viderent, & illius apud Deum suffragia mererentur, mirum omnibus fuit, quòd eius caro per tot dies incorrupta permanserit, nec ullum prorsus fetorem emiserit: quin potius odor quidam suauiter fragrans, ab ea manauerit. Post ipsius etiam obitum, multi eius suffragia deuotè implorantibus, omnipotens Deus quàm plures gratias elargiri, magnaq; miracula palàm operari dignatus est.

Miracula post mortem.

¶ Propter ꝙ carissimi in Christo filius noster Franciscus huius nominis primus francorum Rex Christianissimus,

simus, chariſſimaq; in Chriſto filia, Claudia Regina eius conſors (quę alias coram dicti ordinis tunc generali, ac alijs nobilibus perſonis emiſſo uoto, quod ſi gratiam pro maſculo aſſequeretur in beati patris honorem Franciſci nomen ei imponere: fulgentisſimum puerum in lucem edidit, illiq; iuxta dictum eius votum Franciſci nomen imponi fecit) nec non dilecta etiam in Chriſto filia nobilis mulier Aloyſia de Sabaudia andegauenſis, & angoliſmenſis duciſſa, cenomanenſiſq; comitiſſa, eiuſdem Franciſci regis genitrix, nobis per venerabilem fratrem noſtrum Dionyſium Epiſcopum Maclouienſem generalem, ac dilectos filios Iacobum Lucam decanum eccleſię aurelianenſis, & nobilem virum antoniũ Raphi, aliàs de Potom Dominum temporalem loci de podio caluario agennenſis diœceſis, pro non nullis particularibus ipſius Chriſtianiſſimi Regis negotijs, nuntios, & oratores ad nos deſtinatos humiliter ſupplicari fecerunt, vt pmiſſis diligenter inquiſitis, & exploratis, ad eiuſdem viri canonizationem procedere dignaremur. supplicatio pro Canonizatione.

¶ Quorum quidem pręcibus, licet libenter annuere uellemus, ſummopereq; gauderemus huiuſmodi canonizationem noſtris temporibus diuino quodam miſterio contigiſſe, ac nobis ęquum videretur, vt idem beatus Franciſcus de Paula, quem iam Deus in cœleſti gloria Sanctorum Choro dignum feciſſe pluribus ac manifeſtis indicijs, & miraculis oſtenderat in tertijs, etiam ſibi debito Sanctorum honore non defraudaretur. ¶ Ac ſuper eo maximè nobis inſtaret Venerabilis frater noſter Bernardinus Epiſcopus Sabinenſis Cardinalis Sanctæ Crucis nuncupatus, in dicti ordinis protectorem ab eodem beato viro nondum tunc ab humanis egreſſo, aſſumptus, cumulatiſſimeq; pręces nobis, ac venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalibus, per dicti ordinis tunc zeloſum, totius minimorum ordinis nomine, ſuper hoc ſępius porrectæ fuiſſent, non ſtatim rem tanti ponderis, ac momenti faciendam: ſed iuxta veterem, ac laudabilem conſuetudinem cunctanter maturèq;

conſi-

considerandam duximus.¶ Post complures igitur co-
missiones aulę Palatij nostri aduocato consistoriali, &
auditoribus causarum eiusdem Palatij super hoc debitè
factas: tandem tribus etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ
Cardinalibus, ex tribus illorum ordinibus, videlicet, ve
nerabili Fratri Nicolao Episcopo Albanensi de flisco, &
dilectis filijs nostris Dominico tituli Sancti Bartholo-
mei in insula presbytero de Iacobatis, ac Ioanni san-
examinatio ctorum Cosmę, & Damiani nostro (secundum carnem
processuú. nepoti) Diacono de Saluiatis respectiuè nuncupatis Car
dinalibus, de Fratrum nostrorum consilio, & assensu
commisimus, ut ipsi visis, & examinatis processibus
æditis, super eiusdem beati viri vita, moribus, fama, &
miraculis, ante, & post ipsius obitum eius intercessioni-
bus à Deo factis, alijsq; cunctis ad sanctorum canoniza-
tionem huiusmodi necessarijs, se super omnibus ac sin-
gulis diligenter informarent, & per eos comperta in no
stro secreto consistorio (ut moris est) fideliter referrét.
¶ Cum q; ipsi Cardinales visis, ac diligenter examinatis
diuersis processibus, in partibus Calabriæ, & Francia, de
sedis Apostolicæ conmissione habitis, & ad curiam no
stram transmissis, testiumq; fide dignorum depositioni-
bus, pro tantæ rei dignitate debitè ponderatis, de su-
pra dictis miraculis, ac vitæ sanctimonia, & alijs à iure
requisitis, fidelem nobis relationem in pluribus etiam
secretis consistorijs iam fecissent, nosque ipsorum &
omnium aliorum Cardinalium vota pro faciéda dicta ca
nonizatione, conuenientia, & conformia inuenisse-
Relatio. mus. ¶ Et pro vlteriori executione, dilectus filius, An-
gelus de cesis vtriusq; iuris doctor, & dilectæ aulæ no-
strę consistorialis aduocatus in publico Consistorio om
nia de ipsius beati viri vita, moribus, & fama, miracu
lis, copiosè percensuisset, nobisque humiliter suppli-
casset, vt ad eiusdem beati Canonizationem matura de
liberatione præhabita, procedere dignaremur.
¶ Nos de relatis coram nobis, in primis humiliter Deo
gratias agentes rogauimus omnes in eodem publico có
cistorio:

cistorio tunc astantes, vt suis orationibus, & ieiunijs ecclesiam Dei iuuarent, ac ne eam altissimus modo aliquo in hm͡oi canonizationis officio errare permitteret, instãter orarẽt. Demum post aliquot dies, cõuocatis de nouo in aula nostra consistoriali, in Palatio Apostolico, vniuersis, & singulis, qui tunc aderant in nostra Romana Curia, ecclesiarum prælatis, Patriarchis, videlicet Archiepiscopis, ac Episcopis, in præsentia eorundem fratrum nostrorum præfatę S. R. E. Cardinalium eosdem processus super ipsius beati vita moribus, fama, & miraculis æditis per eundem Angelum breuiter summarièq; repeti fecimus, quę cum ex serie per Cardinales, ac aliorũ, quibus id munus per nos iniunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnesq; astantes prælati, quid sibi super huiusmodi negotio videretur, interrogati, vnanimi consensu nullo pœnitus discrepante, respondissent sibi videri, quòd idem beatus vir inter sanctos meritò adscriberetur, & connumeraretur. ¶ Nos iterum humiles omnipotenti Deo gratias agentes, quòd ad beatum seruum suum debitis honoribus prosequendum, corda nostra illuminare dignatus esset, ipsius canonizationis diem Dominicam in albis nuncupatam, quæ in ecclesia cantatur, quasi modo geniti infantes, quę tunc occurrebat prima die Maij Anni Domini 1 5 1 9. in qua etiam tunc Beatorum Apostolorum Philippi, & Iacobi festum contingebat, deputauimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de urbe, amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari iussimus, super quo quidem hodie astãte populo, ac vniuerso clero de vita, miraculis & fama eiusdem B. Franc. de Paula, humili deuotioneq; pleno sermone ꝑ nos (vt moris est) habito, deindeq; litania, & hymno Veni creator spiritus, ꝑ omnia deuotè decantatis. ¶ Nec non à procuratoribus cãę ipsius canonizationis, & à Xp̃ianissimi francorum regis oratoribus hm͡oi, eiusdẽq; ord. minimorũ tunc vicegñali correctori à nobis magna cũ instantia petito pronunciari, adscribi inter sanctos eundem B. Franc. de Paula, cum iam omnia

Delibera- tio pro canonizatione fienda.

Dies & annus & mensis canonizationis.

Petitio.

consumata essent, omnesq; consuetas ecclesię cerimonias super ea re ritè seruauissemus. Deum prè oculis habentes, ad canonizationem eiusdem beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus.

Forma Canonizationis.

¶ Ad honorem omnipotentis Dei Patris, & filij, & spiritus sancti, ad exaltationé fidei catholicę, Christianęq; religionis augumentum, ac ordinis minimorum consolationem, & incrementum, auctoritate Domini nostri Iesu Christi, beatorumq; Petri, & Pauli Apostolorum eius, & nostra. De fratrum nostrorum speciali consilio, & assensu, decernimus, & diffinimus bonę memoriæ Franciscum de Paula eiusdem ordinis minimorum institutorem, in cœlesti Hyerusalem inter beatorũ Choros iam receptum: ęternęq; gloriæ condonatũ fuisse, ac sanctorum cõfessorum cathalogo adscribẽdũ fore ipsumq; hmői cathalogo in pñtiarum adscribemus, & eũ tàmq̃ sanctũ publicè, priuatimq; colendũ esse declaramus, atq; mandamus.

Festũ die 2 Aprilis.

¶ Statuentes eius festũ die secunda mensis Aprilis ab vniuersali ecclesia annuatim cęlebrãdũ fore, & ab eo suffragia à Christi fidelibus implorari, & expectari posse, omnesq; ac singulos honores illi meritò præstandos, & exhibendos esse, qui cœteris etiam sanctis cõfessoribus in huiusmodi cathalogo descriptis, conuenire noscuntur ¶ Quibus debitè peractis, inchoatoq; p nos, ac decantato, & ad finem vsq; à cantoribus prosequto hymno, Te Deum laudamus, in illius etiam fine, Cardinali Diacono in cantu dicente, ora pro nobis B. Francisce de Paula, à choroq; responso, vt digni efficiamur promissionibus Christi, nos illicò propriam orationẽ de eodem sancto alta Voce decantauimus, dicentes.

ORATIO.

Seruitutis nrę tibi Dñe iura soluẽtes q̃sumus, ut B. Fran. de Paula cõfessoris tui patrocinio suffragãte, in nobis tua dona multiplices, & ab oĩbus tuearis aduersis: per Xpm Dñm nrm. Deinde verò à dicto choro respõso, amẽ, solẽné

léné illic missam nos ipsi celebrauimus de dicta tūc curréte Dñica in albis, collectas singulas sub vna cóclusione terminantes additis etiam predicta, cœterisq; specialibus eiusdem S. Francisci de Paula collectis immediatè sequétibus, pro secreta videlicet.

SECRETA.

Hostias Domine tuorum suscipe populorum, quas tibi in Beati Francisci de Paula festiuitate dicamus, ut nobis conferant tuæ propitiationis auxilium: Cum sua conclusione, videlicet per Dominum, &c. Deinde verò post communionem subiunximus dicentes.

POST COMVNIO.

Cœlesti Domine Sacramento consolati, te supplices deprecamur, vt intercedente B. Franc. de Paula, ab omni nos mentis, & corporis labe custodias, & per ipsum tuæ sentiamus indulgentię largitatem: cum simili cóclusione, & ita missam ipsam ad finem vsque cum solitis cęremonijs iuxta ordinarium apostolicum, illic debitè terminauimus, indulgentiamq; plenariam omnibus officio huiusmodi tunc asistentibus deuotè concesimus, ac etiam in loco sepulturæ eiusdem sancti Francisci de Paula, in depositionis suæ die, videlicet secunda Aprilis huiusmodi perpetuò duraturam, quadraginta annorum totidéq; quadragenarum indulgentiam annuatim condonauimus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, qui in sanctis suis mirabilis, & gloriosus viuit, & regnat benedictus in secula seculorum.

Cœterum quia difficilè foret præsentes originales litteras ad omnium notitiam deferri. Volumus & decernimus quòd earundem transumptis manu notarij publici subscriptis, sub sigillo vnerabilis fratris nostri Paridis moderni, & pro tempore existentis Episcopi Pisaurensis, ac cęremoniarum Magistri vel alicuius prelati ec- *Transumptis est adhibenda fides.*

 clesiastici)

clesiastici) fides adhibeatur indubii, in omnibus, ac per omnia, & illis vbique stetur, ac si originales litterę huiusmodi essent exhibitę vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum processus, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum 1519. primo Maij. Pontifi. nostri anno septimo.

Leo x. mandat cęlebrari Festũ S. Francisci d Paula cũ octaua, & officio proprio.

Supra car.

Clemens vij. infra approbat hoc offitium cũ indulgẽtijs.

Leo Papa x. licet per alias nostras litteras, Sancti Francisci de Paula ordinis fratrum minimorum institutoris festum, ab vniuersali ecclesia die secunda Aprilis annuatim cęlebrandum fore statuerimus: quia tamen de cœtero eiusdem Sancti Francisci de Paula, festum huiusmodi, etiam cum octaua cælebrari volumus. Idcirco uniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs quibuscunque prçlatis ecclesiasticis, quatęnus ipsi, & eorum singuli; Sancti Francisci de Paula, festum huiusmodi cum officio proprio, cũ illud de Sedis Apostolicę mandato ordinatum fuerit, alias cum offitio vnius confessoris non Pontificis, cum propria oratione, in eius canonizatione à nobis edita, die secunda Aprilis huiusmodi. ¶ Nisi tunc occurrat maior hebdomada, uel octaua Paschę, & tunc secũda feria post octauam Paschæ huiusmodi in suis solemniter, indictorum verò fratrum minimorum ecclesijs singulis, sub ritu festi duplicis, & cum octaua, annuatim cęlebrẽt, seu cælebrari faciant, & mandent, expressè Apostolica authotitate committimus, & mandamus per præsentes. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Annulo piscatoris. Die 25. Martij 1521. Pontificatus nostri Anno nono. Sadoletus.

Sequentia priuilegia Leonis X. intelliguntur communicata.

Dilectis filijs Generalibus, & Prouintialibus Vicarijs nec non Guardianis fratribus ordinis minorum de obseruantia nuncupatis.

Leo Papa decimus. Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Religionis honestas suadet, & deuotionis vestrę promeretur affectus, ut uos Apostolici fauoris suffragio prosequeñ: precibus vestris pręsertim commodum & decorẽ ordinis vestri concernentibus, prout possumus fauorabiliter annuamus. Cum itaq; sicut nobis nuper exponi fecistis, dudum fe. re. Sixtus Papa iiij. prædecessor noster, vobis ut paramenta, & ornaméta ecclesiastica, ac corpalia, ac alia in quibus Chrisma non interuenit benedicere possitis, gratiose concesserit, & ab illo tempore in possessione benedicendi paramenta, & corporalia huiusmodi, secundum limitationem inter uos in capitulis vestris factam fueritis, ac in diuersis etiam remotis partibus, & insulis de nouo ab infidelibus recuperatis diuersę domus ordinis vestri constructæ existant, & in dies construantur, & ordinarij locorum non semper in suis ciuitatibus, & diœcesibus resideant, & interdum in remotis agant, & sępius contingat loca, & cimiteria earundem domorum, sanguinis effusione, seu alias pollui, ac illarum fratres non semper ordinarios locorum pro illis reconciliandis adire possunt, immò qñq; illis graue, seu dispendiosum existat, ad illos quandoq; per tres dietas ab eorũ domibus distantes accedere. ¶ Nobis humiliter supplicari fecistis, vt cum piè memoriæ, Iulius Papa secundus ẽt prædecessor nr, Dilectis filijs fratribus ordinis minimorum

Leo x. sup facultatem Iulij ij. concessam pręlatis, de benedicendis & reconciliandis ecclesijs, concedit eisdẽ posse, etiã ĩ casu aquã benedicere.

Supplicatio.

morum indultum ecclesias & cemiteria sua benedicédi & reconciliandi cócesserit, ac interdú ex eis præsertim in remotis agentes qñq; per duas dietas adiri nequeant vobis super his opportunè prouidere de benignitate, Apost. dignaremur. ¶ Nos igitur qui religiosarũ psonarũ vota per quę eorũ dispendijs obuiatur, ac cómodis & pfectibus prouideretur, studio charitatis libenter prosequimur. Hmói supplicationibus inclinati, vobis & pro tpe existentibus generalibus, & Prouintialibus, ac Guardianis, & fratribus vestrorum ordinis & obseruantię, vt ecclesias oratoria & loca, quęcunq; recepta & recipienda, nódũ cósecratas seu consecrata; facta prius requisitione ab Epis locorũ eisq; recusantibus vel negligentibus, per quélibet aliũ catholicũ Epm, grãm, & cõioné dictę sedis habenté, consecrari facere. ¶ Ac vestri ordinis Gñalibus & Prouintialibus Vicar. & custodibus, ac Guardianis, p tpe existentibus pfatis, vt oĩa & singula eiusdem ordinis & obseruantiæ ecclesias, cemiteria, ac capitula & oratoria, vbicunq; existentia, receptas, & recepta, & recipiendas seu recipienda, ac paramenta, & ornamenta, ac alia quęcunq; ad diuinum cultum, & vsum vestrum necessaria in quibus Chrisma non interuenit, pro vestro vsu tantum, soléni benedictione. ¶ Ac etiam per Vicarium, seu Guardianos, aut alios ad hoc, à vobis in vestris capitulis Gñalibus prouidè deputandis, benedicere, ac illos, *seu illa*, & eorum quodlibet sanguinis seu seminis effusione, seu alias qũolibet pollutas seu polluta (quoties opus fuerit) aqua p vos, præsertim in locis remotis vbi Epm aquã benedicentem per duas dietas adire non poteritis benedicta; reconciliare liberè, & licitè valeatis author. Apost. tenore præsentium concedimus, & indulgemus. ¶ Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouintialibus & Sinodalibus concilijs, edictis Generalibus, vel spiritualibus, constitutionibus, & ordinationibus, cœterisque contrarijs quibuscunque. Datis Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, Die 3. Februarij. 1514. Pont. Nostri Anno secundo.

Supra pro minimis car. 27.

Concessio.

Guardianis conceditur cum limitatione cap. gen. & sic debet intelligi per cómun. quo ad correctores minimorum.

Dile-

Dilectis filijs, Vicarijs Generalibus, & pro uincialibus, ac fratribus uniuersis fami liæ fratrum minorum de obser- uantia ubilibet constitutis,

LEO Papa X. Dilecti filij, salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum, sicut nobis exponi fecistis, vos ab illis, qui ordinem vestrum minorum de obseruantia suscipere, & ad illud ingredi cupiunt, inquirere, antequàm à uobis recipiantur, soleatis, videlicet si sint fideles, & catholici de nullo errore suscepti, matrimonio, non ligati, corpore sani, animo prompti, debitis expediti, conditione liberi, ætatis saltem sexdecim annorum, nulla infamia vulgari maculati, competenter literati, uel ad labores fratribus honestos, & vtiles apti, aut talis conditionis existant, quòd eorum receptio clero, & populo non modicam ędificationem afferat. Et sicut eadem expositio subiungebat, contingat sæpius, quòd aliqui in eorum ad huiusmodi ordinem susceptionē, & quod maius est, professionē dolosè, & fraudelenter recipiant, sese criminosos, vel scandalosos fore, licèt in rei veritate aliter existant, & eorū receptio, & professionis emissio. ¶ Propter grauia, & uulgaria, qbus maculati existunt, delicta, de quibus uos recognitionem, & notitiam tunc habere non potestis, graue scandalum, & perturbationem religioni uestræ huiusmodi nonnunquàm affert. ¶ Quare cum ex taciturnitate delictorum, & grauiū excessuum huiusmodi vestræ religionis & animarum, & conscientiarum vestrarum puritatibus, uitæq; uestrę exēplaris normę, grauę nonnunquàm etiam in Christi fidelibus populis murmurationem de perceptione talium vitorum facinorosorum, scandalosorum, de quibus vos (ut præmittitur) tunc nullam notitiam habebatis, scan-

Leo x. cōcedit, quòd possint expelli ab ordine illi, q fuerant maculati in sæculo grauibus delictis & ea tacuerunt, tpe pfessionis.

Supplicatio. dala, & murmurationes, & bonorum operũ ſubtractiones ſubſequantur ¶. Nobis propterea humiliter ſupplicari feciſtis, vt vobis ĩ pręmiſsis, ad obuiandum tot, & tantis ſcandalis, pro religionis veſtræ, & animarum veſtrarum puritatis conſeruatione, prouidere de benignitate apoſtolica dignaremur.

Cóçesſio. ¶ Nos itaq; veſtram religionem, quæ, domino concedente, inter alias vberrimos bonorũ operũ fructus exhibere cõſueuit: in ſua puritate maneat, ac tot murmurationibus, & ſcandalis obuiare volentes: vobis, quod omnes, & ſingulos ad veſtram religionem confugientes, etiam profeſſos, qui grauiſsimis, & ſcandaloſis delictis notati, & diffamati fuerunt, quæ fradulenter, & doloſè in earum receptione, ſeu profesſionis emiſsione (monitione ſuper his per vos præmiſſa) tacuerunt, non obſtante, quod iam per vos recepti, & profeſsiones per eos emiſſæ fuerunt, ne morbida, & infecta pecus ouile domini corrumpat, alijſq; cedat in exẽplum, a domibus, & conuentibus veſtris, prout conſcientiæ veſtræ, quam ſuper hoc oneramus: viſum fuerit, & iuſtum, & honeſtum fore decreueritis, expellere, & remouere liberè, & licitè poſsitis, & valeatis, authoritate apoſtolica, tenore præſentium licentiã, & facultatem concedimus, pariterque indugemus. ¶ Conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, & ordinis veſtri huiuſmodi iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus cæteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcaroris. Die 15. Martij. 1516. Pontificatus noſtri anno quarto. Iacobus Sadoletus.

Dilecti

ſa audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati, pęnamuè propterea incurrere. In contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. ¶ Et quia difficile foret præſentes litteras noſtras originaliter ad loca omnia, (vbi opus foret) deferri, volumus, & decernimus, ut earũ trãsũptis, manu notarij publici ſuſcriptis, & ſigillo alicu ius prælati in dignitate eccleſiaſtica conſtituti munitis, ea fides (vbi opus fuerit) detur, quæ originalibus ipſis da retur, ſi exhibitę forent, vel oſtenſę. Datum Romę apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris die 13. Nouembris. 1517, Pontificatus noſtri anno 5.

LEO Papa X. ad futuram rei memoriam Nuper in ſacro Lateranenſi Concilio in reformatione priuilegiorum Religioſis conceſſorum, inter alia ſtatuimus quòd fratres, & ſorores tertij ordinis, nec non mantellati corrigiati, bizocharę, cordellati, & quocunque nomine nuncupati in proprijs domibus habitantes. ſepulturam vbi voluerint, eligere valeant, ſed die paſchatis tãtum euchariſtiam, ac extremam vnctioné cęterasque eccleſiaſtica ſacramenta (pænitentię ſacramẽto duntaxat excepto) à proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quę laicis incumbunt perferenda teneantur. Et ne cenſura vileſcat eccleſiaſtica, & minoris authoritatis interdicti ſententia reputetur, ijdem dicti tertij ordinis ad diuina audienda nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel ipſam cauſam nutriant, aut foueant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem quo quomodo pręſtiterint. ¶ Collegialiter uerò viuẽtes, ſeu cum clauſuralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cęlibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes. Priuilegijs, quibus fratres ordinis, cuius tertiæ regulę habitum geſtant, gaudere debeant, pro ut in conſtitutione dicti lateranenſis Concilij, eodem approbante Concilio deſuper edita plenius continuetur. ¶ Cum autem ſicut accepimus, à quibuſdam nimium

Leo x. declarat, & concedit quod ſorores tertij ordinis vouẽtes etiã ſimplicẽ cõtinentiam, gaudẽt priuilegijs, ét ſi in domibus proprijs habitent.

nimirum curiosis vertatur iu dubium, an votũ predictum de voto solemni religiosis intelligatur, cum illud tria substantialia comprehendat, obedientiam s. paupertatem, & castitatem, & circa dictas mulieres, virginalem, seu castã, & uidualem vitam ducentes, de virginitate, & castitate tantummodò mentio fiat. ¶ Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine: harum serie decernimus, & declaramus, ꝙ in præmissis de voto solemni religionis, minimè intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cęlibem vitam simpliciter vouentes, etiam in cõsauguineorum, & affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes, priuilegijs, & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant, non obstantibus omnibus illis, quæ in dicta constitutione nostra voluimus non obstare, cæterisq; contrarijs quibuscumq:. Datũ Romę apud S. Petrum sub annulo piscatoris die 1. Martij 1518. Pontificatus nostri anno sexto.

Declaratio & concessio Leonis X.

Leo X. prohibet ꝗ fratres nõ possint habere recursum ad curias, seculares; siue ecclesiasticas.

LEO Papa X. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem. Romani Pontificis, in quo diuina dispositione potestatis plenitudo consistit, prouidentia circunspecta, statum personarum quarumlibet (præsertim sub religionis iugo degentium) diligenter intendens, ad ea partes solicitudinis interponit, per quæ earumdem personarum paci, quieti, & tranquillitati valeat prouideri, & ad ea quæ propterea prouidè statuta, & ordinata dicuntur fuisse, vt firma perpetuò, & illibata persistant, Apostolici minimis adijcit firmitatem, aliasque desuper ordinat, & disponit, prout personarum, & temporum qualitate pensata, id conspicit in domino salubriter expedire. ¶ Sanè per dilectum filium nostrũ Thomam tituli sancti Sixti, presbyterum Cardinalem; ac Magistrum generalem totius ordinis predicatorũ nobis expositi

posito, quod licet olim Bonifacius Nonus in sua obedientia nuncupatus, statuerit, & ordinauerit, quòd nullus ex fratribus ordinis prędicatorum, aut sororibus, sub obedientia eorumdem fratrum degentibus, aliquem, seu aliquam, ex fratribus dicti ordinis, vel sororibus sub dicta obedientia coram aliquo iudice, qui de dicto ordine non esset, ex quacunque causa conuenire, seu conueniri facere. nec à correctione quacumque, seu alias ab aliquo prælato, seu fratres dicti ordinis, quauis occasione vel causa appellare, aut contra eos quęrelam proponere posset, aut debere, nisi prius causā prouinciali, seu conuentuali priore, & magistro & successiuè in capitulo generali dicti ordinis, causam, vel quærelam suam, verbo vel in scriptis proposuerit, prout in litteris desuper confectis, plenius contineri dicitur. Nihilominus nonnulli fratres, & sorores ordinis; & obedientiæ huiusmodi coram priuilegiorum suarum prouintiarum congregationum, personarum, vel totius ordinis conseruatoribus, vel Cameræ Apostolicę ciuitatis nostræ Auinionensis, vel alijs ecclesiasticis, aut secularibus iudicibus, seu curijs conueniri, Nonnulli etiam, a correctione, vel absolutione, suorum officiorum appellare non formidant, Vnde ordo prędictus laboribus, & impensis plurimis grauati, obedientia, & vita regularis eneruatur, pluraq; alia inconuenientia sequuntur.

Fratres nō possunt habere iudices extra ordinē sub pœna, excōicationis

¶Nos qui ad ordinem prędictum, illiusque personas singularem gerimus deuotionis affectum, eiusque statum tranquillum plurimum desideramus, litterarum prædictarum tenorem præsentibus pro sufficienter expresso, & inserto habentes, statutum, & ordinationem huiusmodi, & prout concernunt omnia, & singula in dictis litteris contenta, authoritate Apostolica, motu proprio, & ex certa scientia tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac perpetuę firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari, decernimus.

¶Supplentes oés, & singulos defectus, siqui forsan interuenerunt,

venerunt in eiſdem.¶ Ac pro potiori cautela, omnia, & ſingula, etiam ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, eo ipſo incurrenda, authoritate præfata, tenore præſentium, ſtatuimus, & ordinamus. ¶ Inhibentes ſub eadẽ pœna quibuſuis iudicibus eccleſiaſticis, & ſecularibus, etiam conſeruatoribus priuilegiorum dicti ordinis, aut quarumcunque perſonarom, congregationum, aut domorum: & monaſteriorum eiuſdem, & Cameræ Apoſtolicæ Auinionenſis, ne querelas huiuſmodi fratrum, & ſororum, contra alios fratres dicti ordinis ſuſcipiant, vel de eis cognoſcat. ¶ Et cauſas coram eis pendentes ad ordinarios iudices dicti ordinis remittant, ac quoſcunq; proceſſus inter fratres, & ſorores præfatos, coram alijs, quàm iudicibus ordinarijs dicti ordinis habendos, & ſententias faciendas, nullas, etiam inualidas, nulliusque roboris vel momenti fuiſſe, eſſe, ſicque per quoſcunq; iudices, & Commiſſarios etiam cãrum palatij Apoſtòlici auditores, in qualibet inſtantia pronunciari, & diffiniri debere, ſublata eis, & cuilibet eorum aliter interpretandi, & iudicandi facultate, & authoritate, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquàm, quauis authoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus. ¶ Et nihilominus vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, Abbatibus, & alijs pſonis in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis, nec non metropolitanorum, & aliorum cathedralium eccleſiarum canonicis committimus, & mandamus, quatenus ipſi, aut eorum quilibet, dum & quotiens pro parte ſingulorũ prouintialium, & priorum, ac aliorum ſuperiorum dicti ordinis fuerint requiſiti, litteras noſtras, ac omnia, & ſingula præmiſſa, à quibuſuis iudicibus eccleſiaſticis, & ſecularibus, etiam cõſeruatoribus priuilegiorum dicti ordinis, aut cuiuſcunq; eius prouintiæ, vel congregationis, inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores per cenſuras eccleſiaſticas, & alia iuris remedia cõpeſcendo, Inuocato (ſi opus fuerit) auxilio Brachij ſecularis. ¶ Non obſtantibus fælicis recordationis, Bonifacij Papæ octaui predeceſſoris noſtri, inter

Omnes iudices debent remittere cauſas fratrum, & ſororũ ad iudiciũ ordinis.

Iudices deputantur.

inter alia cauetur expreſsè, ne quis extra ſuam ciuitatem vel diœceſim, niſi incertis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne iudices à ſede pręfata deputati extra ciuitatẽ, vel diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcũque procedere, aut alij vel alijs vices ſuas committere præſumant. Et de duabus dietis in concilio generali editis, nec non perſonis vltra certum numerum ad iudiciũ non vocandis, & alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, priuilegijs quoque indultis, & litteris, Apoſtolicis, prędicto, & quibusuis, alijs ordinibus, prouintijs, congregationibus, & perſonis cuiuscunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, conceſsis, confirmatis, & approbatis, quibus, tenorem illorũ, ac ſi de verbo ad uerbum, pręſentibus inſererentur, pro expreſſis habentes (illis alias in ſuo robote permanſuris) hac vice dumtaxat, ſpetialiter, & expreſſè, motu, & ſcientia præmiſſis derogamus, ac nulli in præiudicium pręmiſſorum ſuffragari volumus. ¶ Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſubſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad uerbum de indulto huiuſmodi mentionẽ ¶ Et quia difficile foret pręſentes litteras, originaliter ad omnia loca (inquibus opus eſſent) deferri. Volumus, & prædicta authoritate decernimus, quòd earum tranſumptis, manu notarij publici ſubſcriptis, & ſiggillo alicuius in dignitate eccleſiaſtica conſtiti, munitis, ea fides indubia, in iuditio, & extra, vbicunque opus fuerit, adhibeatur, quæ originalibus ipſis adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſę, Datum Romę, Apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris die 29. Aprilis. 1518. Pontificatus noſtri anno 6.

Dilectis

Dilectis filijs generali, ac uniuersis prouincialibu ministris ordinis minorum regularis obseruantiæ nunc, & pro tempore existentibus.

Leo x.con cedit bona immobilia alienari.

LEO Papa X. Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. ¶ Cum sepe numero accidat quòd pro vrgenti necessitate, aut aliqua euidenti vtilitate bona immobilia conuentuum, locorum, ac monasteriorum monialium, prouintiarum vestrarum respectiuè commissarum, alienare, vel permutare expedit, & ea se offert opportunitas, quę semel prætermissa, magnam affert iacturam. ¶ Nos hoc paterno affectu considerantes, indemnitati, & vtilitati monasteriorum, conuentuum, & locorum huiusmodi, quantum cum Deo possumus, opportunè consulere cupientes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, vt pro emergentibus necessitatibus, & euidentibus vtilitatibus conuentuum, & locorum vestri ordinis, & monasteriorum monialium ordinis Sanctę Claræ, nec non tertij ordinis beati Francisci de pęnitentia nuncupati, in dictis prouintijs consistentium, vendere, alienare, ac permutare, quelibet bona immobilia de consensu duarum partium conuentuum domorum, & monasteriorum, quorum dicta bona fuerint, ac de consensu maioris partis earumdem, etiam vltra triennium locare (vltimis testatorum voluntatibus non obstantibus) dummodò id in conuentuum, locorum, & monasteriorum ipsorum euidentem vtilitatem, habita diligenti informatione, à duobus aut tribus bonis viris locorum, in quibus bona consistent, cedere dignoscatur, super quo prudentiam vestrâ, & bonorum virorum huiusmodi requirimus, & conscientiam oneramus, licentiam, & facultatem harum serie vobis concedimus.

Non obstãte voluntate testatorum.

Locationes

¶ Insuper vt locationes in præiuditium dominorum, & mo-

& monasteriorum ipsorum factas retractare. ¶Permutationes, & venditiones, quæ per ignorantiam constitutionis fel. rec. Pauli Papę II. prædecessoris nostri, in euidentem tamen vtilitatem, & necessitatem factę fuerint, (dum id constet coram Vicario Episcopi loci) confirmare, & approbare possitis, & valeatis, pręsentium tenore, eadem anthoritate indulgemus. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, pręsertim dicti Pauli nostri prædecessoris, alijsque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque: volumus autem quòd pręsentium transumptis, manu publici notarij subscriptis, & sigillo alicuius curię Episcopalis muniti, eadem prorsus fides, tàm in iuditio quàm extra adhibeatur, quę pręsentibus adhiberetur, si illę essent exhibitę vel ostensę.

¶Datum Romę apud Sanctum Petrum, sub annulo piscatoris die 27. Nouembris 1519. Pontificatus nostri anno octauo.

Leo x. declarat quod indulgengentijs et S. Mariæ de populo de vrbe possint gaudere fratres médicantes, & moniales, ac tertiarij & eorum familiares.

LEO Papa X. vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes litteras inspecturis, salutem, & Apostolicam benedictionem. Dudum per nos accepto, quòd Romani Pontifices prædecessores nostri, aliqui ad minorum, alij verò ad Heremitarum Sancti Augustini, alij ad beatæ Mariæ de monte Carmelo, reliqui ad prædicatorum ordinum fratres, & domos, iuxta ipsorum vota, deuotionis affectum gerentes, illorum singulis nonnullas gratias, concessiónes, indulgentias, peccatorum remissiones, prerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona, tàm spiritualia, quàm temporalia, per diuersas ipsorum litteras, respectiuè concesserunt.

¶Nos ad singulos ordines prędictos, singulasq; ipsorum ordinum domos, vbi religiosè viuitur, indifferenter, absque acceptione personarum deuotionis affectum ęqua lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones,

nes indulgentias, peccatorum remissiones, prærogatiuas fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tàm spiritualia, quàm temporalia, qualiacumque illa essent, quæ prędicatorum, minorum, hæremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, seruorum beatę Mariæ, aç minimorum fratrum, in domibus, & illorum ecclesijs, oratorijs, & ac ecclesias ipsas, & oratoria pro tempore visitantibus, cuiuscunque status, aut sexus, existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, nec non domibus, & pręsidentibus, non solum generalibus, & prouincialibus, fratribusque, & sororibus, nec non monialibus, & conuersis, oblatis, ac utriusque sexus personis de pęnitentia, seu tertij habitus nuncupatis, à dictis prædecessoribus, aut à nobis, ipsisque successoribus, aut alias authoritatem habentibus coniunctim, vel diuisim in genere, uel in spetie cócessa fuerunt, aut in posterum concedentur, illa, & omnia singula, ac si nominanter exprimerentur, pro sufficienter expresis tunc habentes, singulis ordinibus prędictis, illorumque singulis ecclesijs, oratorijs, & ecclesias, ac oratoria visitantibus cuiuscunque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus nec non, domibus, & conuentualibus fratribus, etiam, & sororibus, vel monialibus, diuersis quoq; & oblatis, ac vtriusque sexus personis de pęnitentia nũcupatis, & alijs singulorum ordinum prędictorum, Motu proprio, & ex mera nostra scientia, & liberalitate, de Apostolicę authoritatis plenitudine communicauimus. Illaque omnia, & singula inter dictorum ordinum personas, pariformiter, communia esse, fuisse, & esse volumus, prout in singulis litteris prędictis plenius continetur. ¶ Et deinde, sicut accepimus, nonnulli fratres dictorum ordinum, volentes sapere plusquàm oportet, atq; ad ipsorum nutum verba ipsa interpretantes, diuersis tàm secularibus quàm etiam alijs personis publicè, & priuatè suggesserint, ... vnã dictorũ ordinũ ...

Idem Leo x. declarat ꝙ seculares non posśũt gaudere dictis indulgentiis.

& remiſſiones peccatorũ, tàm per dictos prędeceſſores nóſtros, q̃ per nos domui beatę Marię de populo de vrbe cóceſſas, conſequi poterant, perinde, ac ſi dictã domũ S. Marię de populo viſitarent, ꝙ pręter ipſorum prędeceſſorum, & noſtram menté fuiſſe, & eſſe dignoſcitur. ¶ Attendétes igiť, ꝙ indulgentia intuitu religionis conceſſa, ad ſeculares extendi nõ debet: volentes, menté dictorũ prędeceſſorũ, & noſtrá declarare, & oém ambiguitaté, & occaſioné tollere, motu proprio, & ex certa nr̃a ſciétia, volumus, & auctoritate Apoſtca declaram⁹, ꝙ uniuerſi, & ſinguli dictorũ ordinũ fratres, & moniales, tertijq; ordinis vtriuſq; ſexus, & familiares tm̃ dũtaxat, oĩbus, & ſingulis indulgentijs, & gratijs, per eoſdẽ p̄deceſſores, & nos, domui B. Mariæ de populo de vrbe, vt præfert, cóceſſis, & cõcedẽdis vtanť potiant, & gaudeãt, ac vti, potiri, & gaudere poſſint, qũolibet in futurũ, perinde ac ſi ipſi dictã domũ B. Mariæ de populo, his diebus, & feſtiuitatibus, quibus indulgentiæ hmõi cóceſſę fore dignoſcunť, pſonaliter viſitarét, quòdq; vigore prædictarũ litterarũ, ſeculares gratijs, & indulgétiis hmõi vti, & gaudere non poſſunt: inhibentes nihilominus in virtute Sanctæ obedientię, & ſub excõinis latę ſnĩæ pœna eo ipſo per contrafaciétes incurréda, oĩbus, & ſingulis fratribus cuiuscũq; ordinis exiſtentibus, & quibuslibet alijs pſonis, ne deinceps, ne indulgétias, & gratias hmói S. Mariæ de populo de vrbe, ad ſeculares extendi prædicent, aut publicè, vel priuatè nuntient. Nõ obſtãtibus præmiſſis, aut quibusuis aliis litteris Apoſtolicis, priuilegiis quoque, & ĩdultis dictis ordinib⁹ cõcesſis, quę quoad p̃miſſa reuocamus, caſſamus, & annullamus, cęterisq; ĩ cõtrariũ faciétibus quibuscũq;. volumus aũt, & auctoritate Apl'ca decernimus, ꝙ p̃ñtibus trãſũptis, manu notarij publici ſignatis, & alicuius p̄lati, aut pſonæ ĩ eccleſiaſtica dignitate cõſtitutę ſigillo munitis, ea fides p̄rſus in iudicio, & extra adhibeať, quæ adhiberet ſi pręſentes litterę eſſent exhibitę, vel oſtéſę. Datũ Romę apud S. Petrũ ſub annulo piſcatoris die 10. Decemb. 1519. Pont. noſtri anno. 7.

SEQVITVR MODERATIO PRIVILEGIORVM OMNIVM ordinum mendicantium facta per Leonem X. in Concilio Lateranensi.

Moderationes priuilegiorum, ordinum mẽdicantium.

LEO Episcopus seruus seruorum dei. Ad perpetuam rei memoriam, sacro approbante concilio. ¶ Dum intra mentis arcana reuoluimus, & diligenti consideratione pensamus, operosa sollicitudinis studia, continuosq; labores, pro diuini nominis gloria exaltatione catholicæ fidei, ecclesiæ vnitate seruãda, & institutione, ac salute fidelium animarum per Coepiscopos, eorumque superiores in diuersis orbis partibus, ad regimen suarum ecclesiarum à sede Apostolica constitutos, nec non fratres diuersorum ordinum, presertim mendicantium, in defessè, & in desinenter impensos, tanta ex eorum in vinea domini fructuosis operibus, & oportunè, ac laudabiliter gestis, cordi nostro peruenit satisfactio, vt iis, quę ad pacem, & quietem inter eos conseruandam concedere cognoscimus, omni studio intendamus. Nouimus enim Episcopos ipsos in partem sollicitudinis nostræ assumptos fuisse, quorum honor, & sublimitas, (testante Ambrosio) nullis potest comparationibus adęquari, religiosos etiam in agro dominico pro Christianæ religionis defensione, & ampliatione complura fecisse, ac vberes fructus protulisse, & in dies singulos proferre, ita vt eorundem Episcoporum, ac religiosorum bonis operibus, orthodoxam fidem incre-

crementa sumpsisse, & per orbem terrarum vndique dilatatam fuisse, fidelium nullus ignoret. Et sicut ipsi sæpe numerò vigilantissima, & solerti cura: scismata in Dei Ecclesia extinguere, & ecclæ vnitaté reddere,& & vt eiusdem Ecclesię pacis tranquilitas daretur, innumeros labores, subire non dubitarunt. Ita quoque par est eos inter se nostris prouisionibus pacis vinculo, ac fraterna charitate, & vnitate coniúgi, vt eorum concordi doctrina, & mutuis operibus vberiores in ecclesia Dei fructus proueniant. ¶ Sanè cupientes, vt iura spiritualia, quæ ad Dei laudem, & Christi fidelium animarum salutem pertinent, & quorum exercitium prę fatis episcopis, & eorum superioribus in suis diœcesibus, cum ipsi in partem sollicitudinis (vt præfertur) assumpti, ac diœceses distinctè, & cuilibet eorumdem episcoporum assignatæ fuerunt, commissum extitit, per ipsos episcopos exerceantur, & ius illa liberè exercendi, quantum fieri potest eis illæsum pręseruetur. Et si aliqua dictis fratribus mendicantibus, in eorumdem episcoporum læsionem, per Romanos Pontifices prędecessores nostros, & sedem Apostolicam concessa fuerint, concessiones huiusmodi eisdem religiosis factas, in subsequentibus duximus moderandas, vt ipsi fratres potius ab eisdem episcopis, omni cum charitate fouerentur, quàm aliquo modo molestentur, & inquitentur. Vna enim est regularium, secularium, prælatorum, & subditorum exemptorum, & non exemptorum vniuersalis ecclesia, extra quam nullus omninò saluatur, eorumque omnium vnus dominus, vna fides, & propterea decet eos, qui eiusdem sunt corporis vnius etiam esse voluntatis, & sicut fratres nexu inuicem charitatis astricti sunt, sic non conuenit alterum in alterius iniuriam, seu iacturam prosilire, dicente saluatore. Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Ad conseruandam igitur inter episcopos & eorum superiores, ac prælatos, & fratres huiusmodi mutuam charitatem, & beneuolentiam, diuinique cultus augmentum,

Religiosorum operibus catholica fides dilatata fuit.

tum, pacemque, & tranquillitatem vniuersali ecclesiæ status. Quòd ita demum fieri posse cognouimus, si vnicuique (quantum fieri potest) sua iurisdictio conseruetur sacro approbante Concilio: statuimus, & ordinamus quòd Episcopi, & eorum superiores, & alij prælati, parrochiales ecclesias, ad eosdem fratres ratione locorum legitimè spectantes: quo ad ea, quæ ad parrochianorum curam, & sacramentorum conseruationem, administrationemque pertinent, sine tamen visitatorum insolito grauamine, vel impensa, visitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, si religiosi fuerint, iuxta ipsius ordinis regularia instituta, intra septa regularis loci, seculares verò presbyteros, & fratres huiusmodi beneficia obtinentes liberè, tam quàm suę iurisdictioni subiectos, punire. ¶ Ac tàm prelati quàm præsbyteri seculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, missas in ecclesijs domorum eorumdem, deuotionis causa celebrare volentes celebrare possint. Ipsique fratres, tales celebrare volentes libenter recipere debeant. ¶ Ac ab eisdem prelatis ad processiones solennes pro tempore faciendas requisiti, dummodò eorum loca suburbana, vltra vnum miliare à ciuitatibus respectiuè non sint remota, accedere. ¶ Nec non superiores eorumdem fratrum. Fratres quos ad audiendas confessiones subditorum eorumdem prælatorum pro tempore elegerint, eisdem prelatis personaliter exhibere, ac præsentare, si eos sibi exhiberi, & presentari petierint, alioquin eorum vicarijs dummodò ad prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur, omninò teneantur. Possintque illi per eosdem Episcopos, & prælatos super sufficienti literatura, & aliqua saltem huiusmodi sacramenti peritia duntaxat examinari, Talibusque præsentati, admissis vel etiam indebitè recusatis confitentes. Constitutioni, quæ incipit omnis vtriusque sexus, quo ad confessionem duntaxat satisfecisse censeantur, Ipsique fratres etiam forensium con-

Episcopi possunt visitare ecclesias parochiales.

Præsbyteri possunt in nostris ecclesijs celebrare.

Fratres ad processiones ire.

Pręsentari debent personaliter exponēdi ad confessiones.

fessiones audire valeant: laicos tamen, & clericos seculares, à sententijs ab homine latis nullatenus ab soluere possint. Eucharistię verò, & extremæ vnctionis, aliaque ecclesiastica sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confessiones audierint, dicentibus proprium sacerdotem illa sibi dare denegasse, dare nequeant, nisi denegatio sine legitima causa facta vicinorum testimonio probata, aut requisitio coram notario publico facta doceretur. ¶ Eorundem verò fratrum obsequio insistentibus sacramenta huiusmodi nullatenus ministrare valeant, nisi illorum durante obsequio.

¶ Pacta autem, & conuentiones inter eosdem fratres, & prælatos, atque curatos pro tempore inita valeant, nisi per subsecutum capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata, per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerint.

¶ Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud ecclesias domorum, & locorum eorundem, suam elegerint sepulturam, intrare non possint, nisi prius pręmonito, & requisito, ac recusante parrochiano prærbytero, & tunc sine eius, ac ordinarij pręiudicio, nisi eisdem fratribus super hoc antiqua consuetudo, quæ sit in viridi obseruantia, & cum pacifica possessione suffragetur.

¶ Volentes quoque sepeliri in habitu eorumdem fratrum, in claustro non degentes, sed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima voluntate sepulturam sibi liberè eligere possint. ¶ Quodque fratres ipsi ad ordines promouendi, per ordinarios de grammatica, & sufficientia examinari, & dummodò competenter respondeant, per eosdem ordinarios liberè admitti, ac nullatenus in eorum ecclesijs, seu domibus, aut alijs eorũ locis ab alio, quàm à diœcesano episcopo, nisi pri⁹ ipso diœcesano episcopo, uel eius vicario super hoc cũ debita reuerentia requisito, & absq; rõnabili cã cõtradi

Forensiũ confessiones audire.

Famuli domorum.

Pacta & cõuentiones.

Corpora defunctorũ leuare.

cente uel eo à diœcesij absente, ad dictos ordines promoueri debeant. ¶ Nec ab alieno episcopo consecrationé ecclesię, vel altaris, aut cemiterij benedictioné petere, seu in ecclesijs ꝑ eos pro tpe edificãdis primũ lapidé per alienũ epũm poni facere possint, nisi vbi ordinarius bis, aut ter cũ debitis reuerentia, & instantia requisitus, sine legitima cã id recusauerit. Et absq; curatorũ consensu sponsum, & sponsã benedicere nequeant. ¶ Et vt debitus honor matrici ecclesię reddatur, tàm ipsi fratres, q̈ alij clerici seculares, ét super hoc Apostolicæ sedis priuilegio muniti: die Sabbati maioris hebdomade, anteq̈ cãpana cathedralis, uel matricis ecclesię pulsauerit. Campanis in ecclesijs suis pulsare minimè possint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant. ¶ Censuras autem per eosdem ordinarios latas, & promulgatas, ac in matrici ecclesia ciuitatũ, necnon in collegiatis, & parochialibus ecclesijs castrorum, & oppidorũ respectiuè solemniter publicatas: quando super hoc ab eisdem ordinarijs requisiti fuerint in ecclesiis domorum suarum publicare, ac seruare. ¶ Et vt animarum vtriusq; sexus Christi fidelium saluti vberius cõsulatur, illos quorum confessiões ꝑ tpe audierint, cuiuscũq; status, & cõditionis fuerint, ad soluendũ decimas siue aliã bonorum, seu fructuũ quotã in locis, in quibus decimæ ipsæ, aut similia solui cósueuerunt, ét sub onere conscientiarum monere, & hortari, ipsique ét illas soluere recusantibus absolutionem denegare, & super hoc requisiti in populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur. ¶ Conseruatores aũt eisdem fratribus pro tpe a sede Apostolica deputandi, doctrina & probitate præstantes, & in ecclesiastica dignitate constituti esse debeant, & coram eis per eosdem fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas à loco suæ solitæ habitationis nullus trahi possit, priuilegiis super hoc alias eis concessis nullatenus suffragantibus.

¶ Excommunicati quoque ordinem mendicantium profiteri volentes, vbi de interesse tertii agetur, absolui non

possint

posſint, niſi præuia ſatisfactione. ¶ Procuratores quoq; & negotiorum geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes, ſententijs excommunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus conſilium, auxilium, vel fauorem pręſtiterint. ¶ Fratres autem, & Sorores Tertij ordinis, nec non Mantellati, Corrigiati, Pizocchare, Cordellati, & alij quocunque nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, ſepulturam vbi voluerint, eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Euchariſtiam, necnon extremam vnctionem, cœteraq; Eccleſiaſtica ſacramenta (pœnitentiæ ſacramento dumtaxat excepto) à proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quę Laicis incumbunt perferenda teneantur, ac in foro ſeculari coram iudicibus ſecularibus conueniri poſsint. Et ne cenſura vileſcat eccleſiaſtica, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, ijdem dicti Tertij ordinis ad diuina audienda in Eccleſiis ſuorum ordinum tempore interdicti nullatenus admitttantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem quoquo modo præſtiterint. ¶ Collegialiter autem viuentes, ſeu cum clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu celibem, aut caſtam uidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes priuilegijs, quibus fratres ordinis, cuius Tertiæ regulę habitum geſtant, gaudere debeant. ¶ Omnia etiam ſingula ſupradicta, ad reliquos Religioſos ordinum quorumcunque extendi, & per eos etiam ſeruari debere volumus, atque decernimus. Saluis tamen in reliquis deſuper non expreſsis, tam epiſcoporum, quàm fratrum, & aliorum religioſorum prędictorum iuribus, quibus per pręmiſſa in aliquo præiudicare, ſeu quicquàm innouare non intendimus. ¶ Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus dictorum ordinum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis: Priuilegijs quoque & indultis, ac litteris Apoſtolicis,

Procuratores &c. ſub ſunt ſentẽtijs Epiſcoporum.

Fratres, & ſorores tertij ordinis.

Tertij habitus collegialiter viuentes, aut caſtitatem vouentes gaudẽt priuilegijs ordinum.

eis, contra præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum, eiſdem ordinibus conceſſis, etiam in Mari magno contentis. Quibus etiam, ſi ad illorum derogationem de eis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, indiuidua ac de verbo ad verbum, non autem per generales clauſulas id importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cœterijſq; contrarijs quibuſcunque. ¶ Decernētes ex nunc irritū, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoq̃, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. ¶ Eoſdem inſuper fratres in virtute ſanctæ obedientiæ monemus, vt eoſdem Epiſcopos loco ſanctorū Apoſtolorum ſubrogatos, pro debita, & noſtra, ac Apoſtolicæ Sedis reuerentia congruo honore, & conuenienti obſeruantia venerentur: Ipſos quoque Epiſcopos hortamur, ac per viſcera miſericordiæ Dei noſtri requirimus, vt fratres ipſos affectu beniuolo proſequentes, charitatiuè tractent, ac benignè foueāt, ſeq; illis minimè difficiles, aut duros, uel moroſos, ſed potius faciles, mites, propitios, piaq; munificentia liberales exhibeant, ac in omnibus prædictis, tanq̃ in agro Dñico cooperatores, eorumq; laborum participes, prompta benignitate recipiant, eorumq; iura oī cū charitate cuſtodiant, atq; defendant. Vt tàm Epiſcopi, q̃ fratres, præfati, quorum opera veluti Lucernæ ardentes ſupra montem poſitę, omnibus Chriſti fidelibus lumen præbere debeant, ad Dei laudem, fidei catholicæ exaltationem, populorūq; ſalutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde à largiſſimo bonorum omnium retributore Dño, perennis vitæ pręmium conſequi mereantur. ¶ Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, voluntatis, derogationis, monitionis, derogationis, decreti, monitionis, exhortationis, & requiſitionis infringere, uel ei auſu temerario contraire. ¶ Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipo

Fratres Epiſcopos uenerentur.

E pi, fratres charitatiuè tractent.

nipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incur. Dat. Romæ, in publica Sessione in Lateraň. sacrosancta Basilica solemniter cęlebrata, anno incar. Dñicę. 1565. 19. Decemb. Pont. nostri Anno 4.

CLEMENS VII. PP. 227. anno 1527. ad Pontificatum assumptus, sedit annis decem Mensibus totidem, & dedit ordini priuilegia.

Vniuersis & singulis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, prioribus, & alijs personis, in dignitate ecclesiastica constitutis, ac Metropolitanarum, & aliarũ cathedralium ecclesiarũ canonicis, necnõ eorundem Archiepiscoporum, & Episcoporum officialibus, seu Vic. ĩ spũalibus generalibus ubilibet cõstitutis.

CLemens Papa vij. Venerabiles fratres & dilecti filij salutem, & Aposto. benedict. Conquestionem dilectorum filiorũ Gñalis & Prouintialiũ, ac aliorũ, correctorũ & vniuersorũ fratrũ ord. mini. S. Franc. de Paula, percepimus, quod nõnulli Archiepi & Epi, aliq; ecclesiarũ Pręlati, & Rect. eorũq; Vic. & officiales, ac clerici, & alię ecclesiasticę psonę, tã religiosę q̃ seculares, necnon laici cõia ciuitatum & diœcesi., ac aliarũ diuersarũ partium, qui nomen dñi uacuũ recipere non formidant à prædictis correct. & fratribus quartã canonicã, seu alias portiones ex rebus, & bonis eis rõne funeraliũ, & Xpi fidelium piorũ legatorũ ad certos, & d̃terminatos usus, ꝑsertim ad fabricam ecclesiarũ, domorum, & locorũ suorum, seu in eleemosynam, aut alias sibi piè relictis, uel erogatis de-

Clemens vij. mandat ordinarijs, & alijs in dignit. ecclesiastica constitutis, ut assumpti in conseruatores assistant defensiõi fratrum aduersus molestatores.

deci-

decimas fructuum ex possessionibus, & petijs terrarum ad eos legitime spectantibus, & pertinētibus prouenientium cōtra priuilegia, & indulta Apostolica eis & ordini, ac domibus prædictis concessa exigunt, & in dies exigere conantur, ac relicta, & erogata huiusmodi indebitè occupata detinent, seu ea detinentibus, aut decimas, & portiones huiusmodi exigentibus præstant auxilium consilium, vel fauorem, & alias ipsis super his, ac alijs libertatibus priuilegijs, & indultis domibus, & ordini prædictis, illorumq; personis, tàm à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm alias ritè à regibus, & alijs Principibus secularibus concessis. ¶ Nec non bonis, rebus, & alijs iuribus ad dictas domos, illarumque sacristias spectantibus multiplices molestias iniurias, & iacturas inferunt, eosque coram diuersis tàm ecclesiasticis, quàm secularibus iudicibus, ad iudicium trahunt. ¶ Nonnulli etiam dictum ordinem professi post emissam ab eis regularem professionem, apostātes ad aliorū ordinum loca se transferunt, & sępius per secularium habitationes, secundum uana sui cordis desideria vagando, insolenterq; & scandalosè viuendo, se ab obedientia, & subiectione suorum prælatorum, etiam prætextu indultorum, seu licentiarum à sede Apostolica surreptitiè impetratarum, subtrahunt in contemptu Religionis, & animarum suarum periculum, & scandalum plurimorū. ¶ Quare Generalis, & prouintiales, ac alij correctores, & fratres prædicti, nobis humiliter supplicari fecerunt, vt non eis valde reddatur difficile pro singulis quærelis ad sedem prędictam habere recursum, prouidere ipsis super hoc, paterna diligentia curaremus. ¶ Nos igitur qui pro debito pastoralis officij religiosarum personarū quorumlibet dispendijs occurrimus, & profectibus libenter intendimus aduersus exactores, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores, ac subtrahentes se ab obedientia huiusmodi. ¶ Illis volentes eisdem conectoribus, & fratribus subuenire per quod illorum compescatur temeritas, & alijs aditus cōmictendi

Supplicatio pro cōseruatoribus.

miĉtendi similia præcludatur. ¶ Discretioni vestræ, per hæc scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis conseruatores, & iudices prædictis Generali, prouintialibus, & alijs correctoribus, & fratribus efficacis defensionis præsidio assistentes, non permictatis eosdem super libertatibus, priuilegijs, indultis, rebus, & bonis prędictis ab eisdem, & quibuslibet alijs indebitè molestari, vel eis grauamina, vel damna, seu iniurias irrogari, aut coram quibuscunque iudicibus ordinarijs, vel delegatis, etiam Apostolicis, quauis occasione, vel causa, etiam criminali, eosdem fratres trahi facturi, Generali, prouintialibus, & alijs correctoribus, ac fratribus prædictis cum ab eis, vel pro curatoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti de prædictis, & alijs personis quibuslibet super restitutione bonorum, ac rerum, & iurium prędictorum, nec non libertatum priuilegiorum & indultorum prædictorum & aliorum eis pro tempore concessorum, obseruatione. Nec non professorum & se ab obedientia subtrahentiũ huiusmodi ad regularia loca dicti ordinis reuocatione, & reductione de quibuslibet molestijs, iniurijs atque damnis pręsentibus & futuris, in illis videlicet quæ iudicialè requiunt indaginem summariè simpliciter & de plano sine strepitu, & figura iudicij, in alijs verò prout qualitas eorũ exegerit iustitiæ complemẽtũ ministrare inhibendo etiã quibuscunq; iudicibus prædictis, tàm in principio quàm in medio, vel in fine causæ, ne in causis dictorum fratrum, etiam Criminalibus eisdem inuitis se quolibet intromictant, ac occupatores, seu detentores, exactores, presumptores, molestatores: ac iniuriatores huiusmodi. ¶ Nec non inobedientes, & rebelles cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis extiterint, quandocunque, & quotiescunque expedierit, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione post posita, compescendo, inuocato etiã ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis.

Conseruatores habẽt potestatem etiã extra loca in quibus fuerint deputati.

Modus procedendi.

¶ Et

¶ Et nihilominus legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſsibus, illos, quos cenſuras, & pœnas per vos pro tempore latas incurriſſe conſtiterit, eas incurriſſe declarare, (& quotiés opus fuerit etiam iteratis vicibus) aggrauare curetis ¶ Cæterum ſi per ſummariam Informationem ſuper his per vos habendam etiam vobis conſtiterit, quód ad loca in quibus occupatores, detentores, exactores, præſcriptores, moleſtatores, & iniuriatores: huiuſmodi ac alios quos præſentes litteræ concernunt pro tempore morari contingerit, pro monitionibus ipſis, & citationibus de eis faciendis tutus non pateat acceſſus. ¶ Nos vobis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis affigēda publicis, & partibus illis vicinis de quibus ſit veriſimilis coniectura, ꝙ ad notitiam citandorum, & monendorum huiuſmodi peruenire valeat, plenam & liberam concedimus, tenore præſentiũ, facultatem: ac volumus & dicta auctoritate decernimus, ꝙ monitiones ſic factæ perinde eoſdem citatos & monitos arctent, ac ſi eis perſonaliter intimatę extitiſſent ¶ Non obſtantibus tàm fe. re. Bonifatij Papæ xiij. prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium non trahatur, quàm alijs quibuſcunq; cõſtitutiõibus, & ordinationibus Apoſtolicis tàm de iudicibus delegatis, & cõſeruatoribus, q̃ pſonis vltra certũ numerũ ad iudiciũ nõ vocantibus. ¶ Necnõ quibuſuis priuilegijs, & indultis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis ſecularibus, vel regularibus, militijs, communitatibus, vniuerſitatibus, capitulis, caſtris, villis, terris & locis prædictis, ac quibuſuis cathedralibus, etiam Metropolitañ. vel collegiatis, aut alijs eccleſiis, capitulis, Conuentibus, monaſterijs, hoſpitalibus, & alijs pijs locis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, etiam de non trahendis eorum ſubditis, vel perſonis ipſarum eccleſiarum, ciuitatũ, vniuerſitatum, Caſtrorum, Villarum, & locorum reſpectiuè extra eas, aut coram illis iudicibus, & perſonis, q̃ eis etiam vigore quarũcunq; litterarum Apoſtolicarum, aut

Concedit facultas citandi & inhibendi etiam per edictum.

Ampla eſt authoritas.

aut alias quibusuis modis, & qualitercunq; ac sub quibus uis verborum formis, & ecclesiasticis etiam plena expressa specialis specifica, & indiuidua, ac de uerbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dũtaxat, specialiter & èxpresse derogamus. ¶ Quodq; vos filij canonici officiales, & Vicarij de personis quæ deputari possunt conseruatores non sitis, seu si aliquibus communiter, vel diuisim a prædicta sit sede indultũ, quod excommunicari, suspendi, vel interdici non posfint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto & earũ personis, locis, & ordinibus, & nominibus proprijs mentionem, cæterisq; contrarijs quibuscunq;. ¶ Cæterum volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quàmuis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico impeditus, quodq; à datis præsentium si vobis & vnicuique vestrum in præmissis omnibus, & eorum singulis, ceptis, & non ceptis presentibus, & futuris perpetua potestas, & iurisdictio attributa vt eo vigore, eaq; firmitate possitis in præmissis omnibus ceptis, & non ceptis præsentibus & futuris & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram vobis cepta fuissent, & iurisdictio vestra, & cuilibet vestrum in prædictis omnibus, & singulis per citationem, & modum alium perpetua legitimum extitisset, constitutione prædicta super conseruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstantibus volumus etiam, & apostolica auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis manu notarij publici subscriptis & sigillo alicuius Curiæ ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis in iuditio, & alibi, vbi opus fuerit, eadẽ prorsus fides adhibeatur quę adhi-

Ampla authoritas.

beretu,

beretur eiſdem pręſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum ſub Anulo piſcatoris Die 19. Martij 1524. Pont. Noſtri anno primo be. el. cremon.

Dilectis filijs fratribus ordinis minimorum S. Franciſci de Paula.

Clemés 7. approbat miſſam, & & officiũ proprium B. Franc. de Paula, & concedit indulgentias.

CLemens Papa vij. Dilecti filij ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Libenter ad ea concedenda inducimur quę deuotionis reſpiciunt incrementum. Cum itaque poſtquàm fęlicis recordationis Leo Papa x. prædeceſſor noſter vniuerſis, & ſingulis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs quibuſcunque prælatis eccleſiaſticis, quatenus ipſi, & eorum ſinguli, feſtum S. Franciſci de Paula cum offitio proprio, cum illud de ſedis Apoſtolicæ mandato ordinatum foret, alias cum officio unius confeſſoris non Pontificis cum propria oratione in eius canonizatione ab eodem prędeceſſore edita. Die ſecunda Aprilis annuatim (niſi tunc occurreret maior hebdomada, uel octaua Paſchæ) & tunc ſecunda feria poſt octauam Paſchę huiuſmodi ĩ ſuis ſolemniter, in veſtris verò eccleſijs ſub ritu feſti duplicis, & cum octaua annuatim cęlebrarent, ſeu cęlebrari facerent, & mandarent, expreſsè per ſuas in forma breuis litteras commiſſerat, & mandauerat. ¶ Vos de ſedis pręfate mãdato miſſam, & officium eiuſdem S Franciſci de Paula in dictis eccleſijs (vt præfertur) deuotè cęlebrandam, & recitandam piè & laudabiliter ordinari, & inſtitui procuraueritis ¶ Nobis humiliter ſupplicari feciſtis, vt ordinationi, & inſtitutioni miſſæ, & huiuſmodi officij, poteſtatis nobis creditę auctoritatem impartiri, de benignitate apoſtolica dignaremur. ¶ Nos igitur qui pijs deuotarum perſonarum, pręſertim religioſarum votis libenter

Litteræ Leonis ſupra car. 74

Supplicatio.

Approbatio.

libenter annuimus, huiusmodi supplicationibus inclina
ti, ordinationem, & institutionem officij huiusmodi
(quod diligentur inspici, & examinari fecimus) auctori
tate Apostolica tenore præsentium, approbamus & cō
firmamus. ¶ Ac vobis, necnon omnibus, & singulis
alijs Christi fidelibus, qui pro sua deuotione voluerint
vt missam, & officium, S. Francisci de Paula, huiusmo-
di dicere, & recitare liberè, & licitè valeatis, & alij pre
dicti valeant cuiusuis licentia super hoc minimè requi-
sita, auctoritate, & tenore præsentiū concedimus, pari-
ter & indulgemus. ¶ Et nihilominus de omnipotentis
Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Aposto-
lorum eius auctoritate confisi, tàm vestrum singulis,
quàm omnibus, & alijs singulis Christi fidelibus prefa-
tis, qui missam, & officium huiusmodi in festo, & octa
ua prædictis deuotè celebrauerint uel recitauerint. Pro
singulis festi, & octauæ huiusmodi diebus: quibus id fe-
cerint centum dies de iniunctis eis pœnitentijs, miseri-
ricorditer in domino relaxamus. Non obstantibus con
stitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæte-
risque contrarijs quibuscunque, præsentibus perpetuis
futuris temporibus valituris. Datum Romæ, apud San-
ctum Petrum sub Annulo piscatoris. Die 17. Maij 1528
Pontificatus nostri anno sexto Deo gratias.

Indulgen-
tia centum
dierum.

*Dilectis filijs fratribus ordinis minimorum Sancti
Francisci de Paula.*

CLemens Papa VII. Dile-
cti filij salutem, & Apostolicam benedi-
ctionem. Deuotionis augmentum vobis,
Deo propitio prouenire cōfidimus, si in
his quę status vestri tranquillitatem concernunt Nos
vobis gratiosos, & fauorabiles exhibuerim⁹, cūctaq; sicut

Clem. vij.
declarat &
de nouo
concedit,
quòd con-
cessa vni
domui stelli

M nobis

gantur. concessa omnibus domibus eiusdẽ ordinis.

nobis nuper exponi fecistis, licet dum fęlicis recordatiõnis Iulius II. & Leo X. Rom: Pont. prædecessores nostri, omnia, & singula priuilegia, immunitates, & indulgẽtias, exemptiones, & indulta alicui domui vestri ordinis minimorum S. Franc. de Paula particulariter, sẽu domibus alicuius prouintiæ eiusdem ordinis specialiter concessa, ad oẽs, & singulos domos ipsius ordinis extẽdi voluerit.

Supra cart. 71.

¶ Ac idẽ Leo ꝑdecessor oĩbus, & singulis vtriusq; sexus Xp̃i fidelibus, ecclesias vestrarum domorum in Penthecoste, & Annuntiationis, & Assũptionis gloriosę Virg. M. festiuitatibus, necnon in festiuitate omnium sanctorum deuotẽ visitantibus decem annorum, & totidẽ quadragenarum indulgẽtiam misericorditer elargitus fuerit.

Indulgẽtia supra cart. 54.

¶ Necnon correctoribus earũdẽ domorũ, sex, aut plures idoneos cõfessores pro dictorũ Xp̃i fideliũ cõfessionib⁹ audiẽdis deputãdi facultatẽ concesserit. ¶ Nihilominus à nõnullis nimiũ curiosis, hesitet, an dom⁹ post cõcessionẽ ꝑdictã, de nouo cõstructę, seu susceptę, eisdẽ priuilegijs gaudere, & correctores ꝑfati tp̃e indulgẽtiarũ hm̃oi tot cõfessores, quot necessarij fuerint, deputare possint. ¶ Nos dicti vestri ordinis vberes fructus, in militãti ecclesia afferẽtes, prosperũ & tranquillũ statũ, ac fęlicẽ successum, paterno zelãtes affectu, ac ne sup ꝑmissis aliqđ hesitationis dubiũ exoriri possit, prouidere volentes, v̄ris in hac p̃te supplicationibus ĩclinati oĩa & singula priuilegia, ĩmmunitates, indulgẽtias, exẽptiones, & indulta vni, aut pluribus domibus ordinis hm̃oi spẽaliter cõcessa, ad oẽs, & singulas ipsius ordinis domos de nouo susceptas, & suscipiẽdas, eadem author. Apost. per p̄n̄tes de nouo extendimus, & ampliamus, ipsasq; domos susceptas, & suscipiẽdas eisdẽ priuilegijs, ĩmunitatibus, gratijs, & indulgẽtijs, & ĩdultis alijs domib⁹ spẽaliter cõcessis, pariformiter, & equè principal̃r potiri, & gaudere, ac si singulis domibus susceptis, & suscipiẽdis, & Xp̃i fidelibus illorũ

Facultas eligendi confessores.

ecclesias visitantib⁹, spẽaliter cõcessę fuissent. ¶ Ac tp̃e ipsarũ indulgẽtiarũ, correctores domorũ hm̃oi, tot, quot iuxta multitudinẽ populi, necessarij fuerint cõfessores,

deputare

deputare posse; & sic ab oibus censeri debere, author. & tenore prædictis decernimus, & declaramus: non obstan. quibusuis, ac in Prouinc. & sinodalibus const. editis Gña libus, vel spetialibus constitutionibus, & ordinationibus, cœterijsq; contrarijs quibuscunque. Datis Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo piscatoris. Die 22. Settem bris 1532. Pontificatus nostri anno nono. Blasius.

Clemens Papa VII.

VNiuersis, & singulis Christi fi delibus pñs litteras inspecturis, salute & Apost. beñ. Saluatoris nostri Domini Iesu Christi, qui pro redẽ ptione generis humani de summis cœlorum ad hmõr in tima descendere, & in Ara Crucis temporalem mortem sponte subire dignatus est uices (licet inmeriti) gerentes in terris oues gregis sui curæ nostrę diuinitus commis sas, ad sinceritatis deuotionẽ, ac pia meritoria opera ex ercenda spiritualibus muneribus indulgentijs videlicet, & peccatorum remissionibus inuitamur, ut per illa redẽ ptionis suæ fructum, salutem videlicet ab omnibus desi deratam consequi, & ad æternæ beatitudinis gaudia fæli citer peruenire mereantur. ¶ Cupientes igitur, vt eccle sia domus S. Ludo. Neapolitan. ordinis fratrũ minimorũ S. Fran. de Paula, ad quam, sicut accepimus, sextis ferijs magnus Christi fidelium consursus habetur in debita ve neratione habeatur, & à Christi fidelibus congruis fre quentetur honoribus, & ipsorum Christifidelium ad ec clesiam ipsam confluentium deuotio feruentius inuale scat, & animarum salus peramplius propagetur, de om nipotentis Dei misericordia ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, & singu lis vtriusq; sexus Christi fidelibus vndecunq; existenti bus, verè pœnitentibus & confessis, seu confitendi pro positum habentibus, qui singulis sextis ferijs cuiuslibet hebdomadę totius anni ecclesiam prędictam deuotè visi tauerint

Clemens Papa vij. cõcedit, visitantibus ecclesiã S. Ludouici de Neapo. ordinis S. Franc. de Paula sextis ferijs centũ dies de indulgentia.

Idem de alijs ecclesijs ordinis vt ipsemet in supiori bulla concessit.

Indulgentia centum dierum.

tauerint, & inibi semel orationem Dominicam, & tantundem salutationem Angelicam recitauerint, pro singulis sextis ferijs, quibus id fecerint, centum dies de iniuntis eis pœnitentijs misericorditer in domino relaxamus. Præsentibus, quas sub quibusuis reuocationibus suspensionibus, & derogationibus similium, vel dissimilium indulgentiarum per nos, & sedem prędictam, etiam in fauorem expeditionis contra infideles, aut fabricę basilicæ Principis Apostolorum de urbe, seu aliarum ecclęsiarum, vel piorum locorum, seu ordinum quorumcunque, & ex quibusuis causis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & alias quomodolibet factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas existere, & quotiens illę emanabunt totiens, in pristinum statum restitutas, & de nouo concessas esse, & censeri debere, ac Christifidelibus præfatis suffragari debere, decernimus, perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo piscatoris. Die 26. Iunij 1533. Pôti. nostri anno 10.

Dilectis filijs Magistro Generali, & Prouintiali Romano reformato ordinis Prædicatorum.

Pater Generalis pôt dare licentiam vēdendi bona immobilia in Italia.

CLemens Papa vij. Dilecti filij, salutem & Apostolicam benedictioné. Exponi nobis nuper fecit, Dilectus filius Thomas de Strozijs ordinis prædicatorum professor. Quod licet alias, fe.re. Leo Papa X. prędecessor noster, per suas in forma breuis litteras, tàm Magistro Generali, quam Vicario congregationis Sancti Marci de Florentia ordinis prædicti pro tempore existentibus, facultatem sibi subditis in Italia conuentibus, fratribus, monasterijs, sororibus, seu monialibus. Necnon collegijs ac personis vtriusque sexus de pœnitentia dicti ordinis

cti ordinis nuncupatis, bona immobilia, pro euidenti vtilitate ipsorum locorum, ac personarum permutare, & védere possent, licentiam dandi, sub Dat. diei vigesimæ quintæ Iulij, Pontificatus eiusdem anno secundo concesserit. Quia tamé à nonnullis in dubium reuocari posset, an litteræ prædictæ censeantur reuocatæ eò quod nos nuper, certis ex causis tunc expressis, congregationem ipsam Sancti Marci suppresserimus, ac pœnitus extinserimus domosque, ac loca. Necnon vtriusque sexus personas quascunque, congregationis suppressæ & extinctæ huiusmodi sub Prouintia Romana perpetua existere, ac per prouintialem dictæ prouintiæ Romanæ reformatum perpetuò reggi, per nostras sub plumbo litteras, sub Dat. Sexto. Cal. Nouemb. Pont. nostri anno septimo, instituimus, & voluimus. ¶ Nos ad huiusmodi dubiũ tollendum author. Apost. tenore pręsentium concedimus, vt pro tempore existens, tàm Magister Generalis, quàm prouintialis prouintię Romanæ reformatę hmõi, sibi subditis in Italia conuentibus, fratribus, monasteriis, sororibus seu monialibus. Necnon collegijs, ac personis vtriusque sexus de pœnitentia dicti ordinis núcupatis, dicta facultate vti possint videlicet licentiam concedendi bona conuentuum, & locorum huiusmodi ad certum tempus, ac in perpetuum locandi, vel in emphiteosim ad lineam masculinam concedendi, siue commutandi, aut vendendi, vel quomodocunq; alio titulo alienandi bona immobilia, & præciosa mobilia minus vtilia quæ nunc habent, & in posterum iusto titulo habituri sunt, tàm pro satisfactione debitorum alias pro necessitate, seu vtilitate conuentuum, & locorum prædictorum contractorum, aut eadem utilitate suggerente contrahendorum, quàm alia euidendi vtilitate ipsorum conuentium Monasteriorum, vel collegiorum. ¶ Prouiso tamen quòd prætium ipsorum bonorum immobilium (si vendantur) vel alias quouismodi alienentur, centum ducatorum auri de Camera secundum communem extimationem ualorem annuum non excedat,

& in emptionem, reparationem, aut augmentum aliorũ immobilium, aut necessariorum bonorum, seu præfatorum debitorum realem solutionem cum effectu conuertatur. ¶ Et ad hoc accedat consensus duarum partium vocalium conuentus monasterij, vel collegij, cuius sunt: constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis specialiter felicis recordationis Pauli II. prædecessoris nostri, contra alienantes res ecclesiasticas, cæterisq; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo piscatoris. Die xxv. Februarij. M. D. XXXI. *Pont.* nostri Anno Octauo.

Consensus capituli.

FORMA DANDI FACULTATEM alienandi in casibus permissis iuxta prædictum breue Clementis VII. nobis communicatum per communionem priuilogiorum, poterit esse talis

IN Dei filio sibi dilectis. Venerandis patribus, priori, & fratribus nostri conuentus, N. ordinis predicatorum. Exposuisti nobis, quòd pro victu, sustentatione, & necessitatibus fratrum vestri conuentus, coacti fuistis multa exponere, propter quod, ære alieno, ac debitis obnoxij remansistis, & remanetis, ad quorum solutionem cum redditus annui, ac eleemosynæ quotidianæ minimè sufficiant, necesse est vendere aliquid immobile, ut creditoribus pro iustitia satisfiat, ideoq; rogastis nos, vt agrum

Ista forma reperitur i formulario fratrũ prædicatorum, Iussu Illust. Card. Iustiniani olim Magister Generalis P.F.Fe

agrum, seu fundum terræ, quem conuentus vester habet in loco N. inter alia bona ad ipsum spectantia minus vtilem, vendendi licentiam vobis concedere vellemus. Nos igitur, qui iustitiam per debitorum solutionem seruari cupimus, & agrum seu fundum illum in loco N. cuius valor annuus centum aureos non excedere, & vobis minus vtilem esse credimus, authoritate Apostolica nobis per litteras in forma breuis à fęlicis recordationis Clemente VII. concessa, & præsentium tenore vobis dictum agrum, seu fundum sub suis finibus, & terminis latius in contractu exprimendis, vendendi, seu aliàs iusto cõtractu alienandi, licentiam, & facultatẽ concedimus. Dispositione fe. re. Pauli Papæ secundi cui per easdem litteras derogatur, & alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. Dummodo ad hoc accedat assensus duorum tertiorum vestri capituli, & prætium in dictorum debitorum solutionem realiter, & cum effectu conuertatur. In quorum fidem; licẽ de Castro franco ædito.

ALIA PRO EODEM.

In Dei filio, &c. Exposuistis nobis, habere uos prę manibus vnam domum, uel possessionem uestro conuentui accommodam, quam si emeretis, non modica uobis proueniret utilitas, sed cum prætium pro eius emptione non possitis habere, nisi ex aliorum immobilium uenditione, rogastis nos, ut agrum, seu hortum, seu syluam, uel domum, &c. in loco N. positam minus utilem, & incommodam, uendendi licentiã uobis daro uellemus. Nos igitur bonam spiritualium dispositionem, quæ ex temporalibus benè dispositis, & administratis seruatur, in conuentu uestro teneri, & augeri cupientes, & de prudentia, atq; conscientia uestra confidentes, q̃d non nisi utilitatem publicam, & commodum commune quæretis, petitionibus uestris facilè condescendimus, Ideo auctor. Apost. & c. sequere, ut supra.

PAVLVS III. PAPA 228 anno 1534. ad summum præsulatū assumptus, rexit ecclesiam annis 15. & confirmauit priuilegia ordini.

Paulus III. confirmat omnia priuilegia ordini minimorū, tàm in genere, q̃ in spetie concessa à suis prędecessoribus.

PAulus Papa III. Ad perpetuam rei memoriam. Regimini militantis ecclesiæ, disponente domino, pręsidentes circa statum fidelium quorumlibet, præsertim religiosorum, studio piæ vitę uacantium prosperè dirigendum actentius cogitamus, & eos vt quietius altissimo uota sua persoluere possint, eorumq; domos, & loca benignis fauoribus confouemus, ac his, quæ propterea per prædecessores nostros prouidè concessa fuisse dignoscuntur, ut firmiora persistant, cum à nobis petitur, Apostolici muniminis pręsidium propensius impartimur. Dudum siquidem fęlicis recordationis Sixto Papa Quarto prædecessori nostro, pro parte quondá Francisci de Paula ordinis fratrum mimi. Institutoris, inter alia èxposito, ꝙ antea bonę me. Pyrrhus Archieps Consentinus, tunc in humanis agens, eidé Francisco, ut oratorium sub uocabulo Sancti Francisci in tenimento de Paula Consentinensis diœcesis ædificare posset, per suas litteras licentiam concesserat, ipseque Franciscus oratorium huiusmodi proprijs manibus, ac expensis, cum dormitorio pro ipsius, & sociorum suorum vsu, & habitatione pro magna parte ædificauerat, & nonnullos socios uitam ęremiticam ducentes ibidé receperat. ¶ Idem prædecessor, tunc Episcopo S. Marci, eius proprio nomine non expresso, per quasdam litteras dedit in mandatis, vt si uocatis, qui forent euocandi, de præmissis sibi legitimè, constitisset, concessionem, & literas dicti Pyrrhi Archiepi, ac in eis contenta, quæcúq; cum

Expositio supra ca. 4.

cum suppletione defectuum auctor. Apostolica approbaret, & confirmaret, ipseque prędecessor in euentum approbationis, confirmationis, & suppletionis huiusmo di Francisco, & eremitis prædictis, vt omnibus, & singulis priuilegiis, & gratiis, quibus frater Petrus de Pisis, cæterique æremitæ potiebant, & gaudebāt, vti, & gaudere possent, concessit, ac illius fratribus, & domibus per eorumdem Sixti, & Alexandri prędecessorum, ac suas litteras huiusmodi quomodolibet concessis, vti, potiri, & gaudere possēt, ac si illa omnia eis expressi concessa fuissent, de nouo indulsit, extendit, & ampliauit, pro vt in singulis litteris prędictis plenius cōtinetur. cum autem sicut dilecti filii moderni generalis, & zelosus ordinis fratris mini. huiusmodi nobis nuper exponi fecerunt, ea firmiora censeri, quę eiusdem sedis confirmatione sępius roborantur, Iidem generalis, & zelosus nobis humiliter supplicari fecerunt, vt prædictis priuilegiis, immunitatibus indulgētiis, facultatibus, libertatibus, īdultis, exēptionibus, fauoribus, concessionibus, & gratiis, nec non singulis Sixti, Alexandri, & Iulii prædecessorum huiusmodi litteris, nostrę approbationis robur adiicere, aliasque in præmissis opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

¶Nos igitur ad fructus vberes, quos ordo fratrum mini. huismodi in agro militantis ecclesię producere non cessat, debitum respectum habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, prædicta oīa, & singula priuilegia, immunitates, indulgētias, facultates, libertates, indulta, exemptiones, fauores, & gratias, eidē ordini fratrū mini. ac illius ecclesiis domibus, & personis tam in genere, q̄ in specię per eosdem prædecessores nostros, (vt pręfert) concessa, nec nō prædecessorū hmōi de super confectas litteras, quarū omnium tenores, ac si de verbo ad verbū nihil pœnitus omisso, inserti forēt pn̄tibus pro expressis habere volumus ex certa sciā nr̄a, Ap̄lica autho. tenore pręsentium approbamus, & confirmamus, ac illis ppetuę firmitatis robur adiicimus, eaque perpetuis futuris tempo

Cōfirmat omnia priuilegia ipsi ordini cōcessa tàm in genere quàm in spetie.

temporibus inuiolabiliter obseruari debere, ac generali, zeloso, fratribus, & personis ordinis minimorum huiusmodi, nec non aliis quibuscunque quos illa concernunt suffragari. Et sic per quoscumque iudices quauis author. fungentes sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi, & facultate, iudicari, & diffiniri debere. Nec non quicquid secus super his, à quoquã quauis authoritate scienter, vel ignoranter cótigerit attentari irritum, & inane decernimus. ¶ Nec non priuilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, exemptiones, fauores, & gratias huiusmodo, & forma, quibus concessa sunt, ad domos, & loca quęcunque dicti ordinis fratrum minimorum hactenus recepta, & in posterum recipienda, extendimus, & ampliamus.. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam generalis Concilij Lateranen. vltimò celebrati, ac ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statuente, & consuetudinibus, nec non omnibus illis, quæ singulis prædecessores prædicti, in suis litteris prędictis voluerunt non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque. ¶ Cæterum quia difficile foret, præsentes litteras, ad quecumque loca, vbi illæ necessariæ fuerint, deferre: volumus, & prædicta Apostolica author. decernimus quòd earumdem prædictarũ litterarum transumptis, manu notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius prælati ecclesiastici munitis, ea prorsus in iuditio, & extra fides adhibeatur plenaria, ac illis stetur in omnibus, & per omnia, sicut ipsis originalibus litteris adhiberetur, & staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Marcum, sub annulo piscatoris die. 25. Iulij. 1540. Pontificatus nostri Anno 6.

Concessa vni domui intelliguntur concessa omnib9 eiusdé ordinis supra Clem. car.

Paulus

Paulus III. visitātibus cappellam S. Frācisci de Paula conuentus S. Aloysij Neapolis spetialiter concesit i dulgentias conuentus Sāctissimæ Trinitatis de vrbe.

PAulus Papa III. Supra Gregem
Dominicum nostræ vigilantiæ diuinitus credi-
tum prout nobis desuper conceditur intenti exercen-
tes, speculatoris officium, ad ea per quæ animarum saluti
consulitur, & vt illæ domui lucrifiant nostri ministerij
partes solertius impartimur: nuper siquidem nobis pro
parte dilectorum filiorum, correctoris, & fratrum do-
mus Sancti Aloysij prope, & extra muros Neapolitan.
ordinis fratrum minimorum S. Francisci de Paula, expo-
sito quòd alias felicis recordationis Leo Papa X. præde-
cessor noster, omnibus, & singulis vtriusque sexus Chri-
stifidelibus, ecclesiam Sāctissimæ Trinitatis, in Monte-
pincio de urbe ordinis prædicti singulis diebus, a medie.
tate quadrag. vsque ad, & per totam octauam pascha-
tis resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, annua-
tim deuotè visitantibus, & ibidem in honorem eiusdem
Sanctissimæ Trinitatis ter orationem Dominicam, & to
tiés salutationem Angelicam recitantibus, easdem indul
gentias, & peccatorum remissiones per suas sub plum-
bo litteras concesserat, & elargitus fuerat, quas, si alias al
mę vrbis nostræ, & extra eam pro stationibus visitari so
litas, nec non, Beatę Marię de populo, ecclesias singulis
diebus eisdem visitarent, consequentur. ¶ Nos tunc cu-
pientes, vt ecclesia dictę domus Sancti Aloysij, & cappel
la Sancti Francisci de Paula in ea constructa in debita ve
neratione haberetur, & à Christi fidelibus congruis fre-
quentaretur honoribus, ipsiq; Christifideles eò libétius
deuotionis causa, ad ecclesiā domus Sancti Aloysij hmōi
confluerent, & capellā ipsam visitarent, quo exinde pro
animarum suarum salute maiora spiritualia dona adipisci
posse, cognoscerent, omnes, & singulas indulgentias, &
peccatorum remissiones per eundem Leonem prædeces
sorem ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis huiusmodi die-
bus prędictis visitantibus, vt præfertur, concessas omni-
bus, & singulis vtriusque sexus Christifidelibus verè pœ-
nitentibus, & confessis seu, statutis à iure temporibus

consti-

confitendi propositum habentibus, qui eisdem diebu ecclesiam Sancti Aloysii, & cappellam prędictam perpe tuis futuris temporibus visitarent, & ter oronem Dominicam, & totiens salutationem Angelicam deuotè recitarent, per alias nostras litteras, in forma breuis concessimus, & elargiti fuimus, pro vt in eisdem litteris plenius continetur. ¶ Cum auté, sicut accepimus, idem Leo prædecessior Christi fidelibus præfatis, qui etiam pręfatam ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis, & etiam in singulis diebus Dominicis cuiuslibet Quadragesimę, ac in resurrectionis, & Ascensionis Domini nostri Iesu Christi, nec non Pentecostes, ac eiusdem Sanctissimę Trinitatis, ac Natiuitatis eiusdem Domini nostri Iesu Christi, festiuitatum diebus a primis vesperis singularum Dominicarũ, & festiuitatum, seu dierum huiusmodi vsque ad occasum solis cuiuslibet earum deuotè visitarent, ac similiter ibidem in honorem Sanctissimę Trinitatis, ter orationé Dominicam, & totiens salutationem Angelicam deuotè recitarent annuatim singulis earundem Dominicarum, & festiuitatum diebus huiusmodi, plenariam, & verã omniũ peccatorũ suorũ remissionem, & indulgentiã côcesserit, & elargitus fuerit. ¶ Alijs verò singulis Dominicis diebus cuiuslibet respectiuè Anni ecclesiam ipsam modo prædicto visitantibus, triginta annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentijs, misericorditer in Domino relaxauerit, pro vt etiam in eisdem litteris, plenius continetur. ¶ Nos cupientes, vt deuotio fideliũ, ad cappellã ipsam feruentius inualescat, & animarum salus peramplius propagetur, de omnipotentis Dei mia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius authoritate confisi plenariam Christi fidelibus in singulis dictis cuiuslibet quadragesimæ, ac Natiuitatis Resurrectionis, & Sanctissimę Trinitatis festiuitatum diebus, nec non triginta annorum, & totidem quadragenarum in alijs diebus Dominicis cuiuslibet anni, nec non, omnes, & singulas alias quas haberi volumus pro expręssis indulgentias, & peccatorum remissiones tàm per priores prædictas,

Leo x. supra car. 71.

Extensio [li]tterarum [...]conis.

q̄ per quascunq; alias litteras ab eodem Leone prędeceſſore, Chriſtifidelibus eccleſiam Sanctiſſimę Trinitatis, quibuscumque alijs diebus, & temporibus viſitantibus, & quibusuis modis, & formis nullis prorſus exceptis, quomodolibet conceſſas ad cappellã prædictã Ita quòd omnes, & ſinguli Chriſtifideles prętati, pœnitentes, & confeſſi, ſeu propoſitũ confitendi, vt præfertur, habentes dictam capellam ſingulis diebus Dominicis cuiuslibet quadrageſimę, ac Natiuitatis Reſurrectionis Aſcenſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti ¶ Necnon Pentecoſtes, & Santisſimę Trinitatis feſtiuitatum diebus à primis veſperis ſingularum Dominicarum, & feſtiuitatum ſeu dierũ huiuſmodi vſque ad occaſum ſolis, cuiuslibet earum deuotè viſitantes, ac inibi ter orationem Dominicam, & totiens ſalutationem Angelicam recitantes plenariam, & veram omnium peccatorum ſuorum. ¶ Singulis verò aliis Dominicis diebus cuiuslibet anni triginta annorũ, & totidem Quadragenarum. ¶ Aliis aũt temporibus, & diebus prædictis viſitantes, omnes, & ſingulas alias indulgentias, & plenarias peccatorum remiſſiones, conſequantur quas conſequerétur, & conſequi poſſent ſi Dominicis, & feſtiuis, ac aliis diebus, & temporibus supradictis, prętatam eccleſiam Sanctiſsimæ Trinitatis perſonaliter viſitarent, & inibi orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam, ut pręmittitur, recitarent, authoritate Apoſtolica tenore pręſentium extendimus, & ampliamus, illasque concedimus, & elargimur. ¶ Et vt Chriſti fideles præfati, indulgentiarum huiuſmodi commodius, participes eſſe poſſint, correctori pro tempore exiſtenti, & fratribus domus Sancti Aloyſii huiuſmodi confeſſores religioſos dicti ordinis, qui eoſdem Chriſtifideles ad cappellam prędictam pro huiuſmodi indulgentiis conſequendis feſtiuitatum, & Dominicarum Quadrageſimę, diebus prędictis cuiuslibet anni, & à medio Quadrageſimę uſque ad octauam Paſchę incluſiuè etiam cuiuslibet anni ſingulis diebus accedentes in, eorum confeſſionibus, audire, ac illis diligenter auditis, ipſos, & illorum

Viſitãtibus capellã. S. Aloyſii de Neap. indulg. conceduntur.

Facultas eligẽdi cõfeſſores p correctoré

lorum singulos in quibusuis casibus, etiã sedi, Apostolicę reseruatis, exceptis contentis in litteris cenæ Domini, legi solitis, absoluere, & eis pro commissis pœnitentiam salutarem iniugere possint, deputandi authoritate, & tenore predictis facultatem concedimus. ¶ Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis reuocationibus, & suspensionibus similium, vel dissimilium, Indulgentiarum pro tempore factis, cęterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam nostræ voluntatis extensionis ampliationis, concessionis, elargitionis, infringere, vel ei ausu temeratio contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nonerit incursurum. Datum Romę apud Sanct. Petrum anno incarnationis Dominicæ. 1539. quarto Nonas Iunij, Pontificatus nostri anno 5.

Cõfessores taliter deputati absoluerẽ possunt à casibus et Sedi Apost. reseruatis.

Paulus III. sub pœna excõicationis prohibet ne fratres, qui tamquam apostatæ ab ordine se subtrahũt, deferãt capputium cõ simile nostr.

PAulus Papa III. uniuersis & singulis vener. fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, & alijs ecclesiarum, nec non metropolitanarum, & aliarum cathedralium ecclesiarum canonicis, ac eorumdem Patriarcharũ, Archiepiscoporum, & episcoporum officialibus, seu Vicarijs in spiritualibus, generalibus, & eorum cuilibet salutem, & Apostolicam benedictionem ¶ Cum sicut dilecti filii generalis, & Prouintiales correctores, ac zelosus ordinis fratrum minimorum Sancti Francisci de Paula nobis nuper exponi fecerũt, diuersi ipsius ordinis professores, post emissam ab eis in ipso ordine professioné diuersis prætestibus ab obedientia suorũ superiorum, se subtrahãt, & cum habitu eiusdem ordinis illius regularé obseruantiam, soli per plateas, & vicos ad eorum libitũ discurrant. ¶ Nec non priuilegiis, gratiis, & libertatibus præfato ordini à Sede Apostolica concessis abutantur, ac di-

ac diuersis medijs, alios ipsius ordinis professores sub obediētia suorum superiorū degentes, in eorum societatem, ac consimilem vitam trahere satagant, in grauem Dei offensam, & animarum periculum, ac professorum sub obediētia degentium maximā perturbationem, nec non scādalum plurimorum: correctores, & zelosus prædicti nobis humiliter supplicari fecerunt, vt premissis occurrere aliasque opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. ¶ Nos igitur eorumdem correctorū ac zelosi in hac parte supplicationibus inclinati, uobis per presentes committimus, & mandamus, quatenus vos vel duo, aut vnus vestrum per vos, vel alium, seu alios, omnes, & singulos dicti ordinis professores, qui post emissam ab eis in ipso ordine professionem quocunque pretextu se ab obediētia suorū superiorum hactenus subtraxerūt, vel in posterum subtrahent, extra loca, & domos eiusdem ordinis degēdo, in virtute Sāctę obediētię & sub excommunicationis pęna, per eos, nisi monitionibus vestris paruerint, eo ipso incurrenda, a qua non, nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, aut in mortis articulo constituti absolui possint, authoritate nostra moneatis, & requiratis, pro vt etiam eos harum serie monemus, & requirimus, quatenus infra terminum per vos eis arbitrio vestro præfigendum, caputium, cæteris caputijs, per ipsos professores gestari solitis, aliquantò breuius, ita quod solum ad medium pectoris extendatur, vt ab alijs ipsius ordinis professoribus sub obediētia degentibus dignosci possint gestare debeant cum effectu. & si monitionibus, & requisitionibus vestris hmōi nō paruerint, elapso termino prędicto, eos excōcationis sniam hmōi, incidisse, & incurrisse declaretis. ¶ Et nihilominus legitimis super his habendis seruatis, processibus eandē excōicationis sniam, etiā iteratis uicibus, pro ut expediens fuerit, aggrauare curetis, inuocato ēt, vt monitionibus nostris hmōi pareatur, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ac qui-

Hoc breue fuit impetrat a Iustitiā a pituli generalis bonon. I. celebrati.

ac quibusuis litteris per eosdem professores extra domos, & loca huiusmodi, degentes, super subtractionem sui ab obedientia superiorũ suorum, et à dicta sede, sub quibuscũque verborũ formis, & expressionibus, ac quibusuis et derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, & insolitis clausulis irritantibus quoq;, & alijs decretis, & in forma breuis pro tempore obtentis, quas illarum tenores præsentibus pro expressis habentes, nemini aduersus præsentes suffragari posse decernimus, cæterisque contrariis quibuscunque. ¶ Et quia difficile foret, presentes litteras, ad singula loca, in quibus de eis forsan facienda erit fides, deferre, volumus, & author. Apostolica decernimus, qp ipsarum transumptis, manu notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius persone in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & alibi (vbi opus fuerit,) eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostense presentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris Diè 6. Augusti 1539. Pontificatus nostri anno quinto.

SEQVENTIA PRIVILEGIA PAVLI III. INTELLIGVNtur communicata.

Dilectis filijs, Magistro generali, et prouincialibus, & conuentualibus prioribus, uniuersisq; fratribus ordinis prædicatorum.

Paulus III. declarat qđ vota sororũ ter

PAulus Papa Tertius. Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecistis, quòd licet alias fe. re. Sixtus Papa

Papa IIII. prędecessor noster accepto per eum, ꝙ quidam fratres, & sorores tertij ordinis Sancti Francisci, ex eius, vel prædecessorum suorum Rom. Pontifi. Speciali concecessione collegialiter viuentes, post annum probationis, in manibus sui ministri, seu ministrę ab eoru collegio canonicè electi vel electę, coram toto suo collegio tria substantialia vota emittebant, & ꝙ à plerisq; dubitatur an talia vota essent solennia, & religionis obseruātiæ obligarent, per suas litteras decreuerit, & statuerit, vota præfata, vt præmittitur emissa, vel quæ in futurum emitterentur de cętero, eam vim, & efficatiam habere, quam solemnia vota habent, & oēm inducere effectum, quem inducunt ipsa vota solemnia facta per quoscunque religiosos, & religiosas de religionibus à sede Apostolica approbatis. ¶ Mādans omnibus, & singulis cuiuscunq; gradus, dignitatis, conditionis, ordinis essent, sub quorū cura vel iurisdictitione fratres, vel sorores pręfati degebant vel morabantur, aut degere, vel demorari contingeret in futurum, ne de cætero fratres, vel sorores præfati, præfata uota, modo præfato emittentes, matrimonium de cætero contrahere, seu antea contractum post emissa vota huiusmodi consumare, vel religionem ipsam dimittere, & ad seculare vitā redire permitterét. ¶ Quòd que si ipsi fratres, & sorores contrarium fecissent, matrimonium hmōi nullum fuisse, & esse Apostolica authoritate decernerét, ac ipsos fratres, & sorores id faciétes, ex cōis sniā innodatos tandiu denuncient, donec ad cor reuertentes, habitum dictę religionis resumerent, & votū, ac professionem suā, iuxta statuta, & consuetudines dicti ordinis obseruarent, meruissentq; ab hmōi excōinis sententia à suis superioribus absolutionem obtinere, prout in eisdem litteris plenius continetur, ac omnia, & singula priuilegia, & indulta, Apostolica auctoritate eidem, ordini S. Francisci, quomodolibet concessa, vobis, & ordini vestro generaliter cōicata fuerint. ¶ Nihilominus quia litterę prędecessoris huiusmodi, vobis, & ordini vestro ṕdictis, ac sub cura degétibus sororib⁹ tertij ordinis

tij ordinis collegialiter viuentes sollennia sunt.

Dubitatio.

N sen

ſeu tertię regulæ Sancti Dominici,& ſpecialiter commu nicatæ non reperiuntur,à nonnullis hæſitatur ; an litterę prędeceſſoris huiuſmodi,ét in fratribus,& ſororibus dicti tertij ordinis,ſeu tertiæ regulæ S. Dominici collegia liter(vt præfertur) viuétibus qui tria vota hmői emitte

Suplicatio. re conſueuerunt locum ſibi vendicent. ¶ Quare nobis humiliter ſupplicari feciſtis, vt omnem hæſitandi materiam tollere,aliasq; uobis,& ordini veſtro præfato, in præmiſſis opportunè,prouidere de benignitate Apoſto

Conceſſio. lica dignaremur. ¶ Nos igitur quarumcunq; animarum ſalutem ob nubilancia dubia, de cordibus fidelium tolli cupientes,hmői ſupplicationibus inclinati,dicta authoritate Apoſtolica,tenore præſentium,decernimus, ac ſtatuimus, ꝙ vota per fratres, & ſorores tertij ordinis ſeu tertię regulæ S.Dominici hmői,eo modo emiſſa,ſecundumque uota per fratres, & ſorores dicti tertij ordinis S.Franciſci emiſſa, iuxta decretum prædeceſſoris hmői ſolemnia ſint,& cenſeantur, ac eundem effectum prædictum faciant, & ad religionis obſeruantiam aſtent, & obligent,¶ Mandantes omnibus,& ſingulis,ſub quorum

Vota ſollẽnia ſunt. cura aut iuriſdictione, fratres,aut ſorores tertij ordinis, ſeu tertiæ regulæ S. Dominici hmői degunt, & morantur, ſeu in poſterum degere,vel morari contigerit, cuiuſcunque gradus,dignitatis,ordinis exiſtant,ne de cętero fratres vel ſorores tertij ordinis, ſeu tertiæ regulæ S.Dominici hmői,qui prædicta uota,modo præfato emiſerunt, matrimonium contrahere, ſeu antea contractum poſt emiſſionem hmői consumare,aut religionem ipſam dimittere, & ad ſecularem vitam redire permittant.

Matrimonium earũ nullũ eſt. ¶Quodque ſi ipſi fratres vel ſorores contrarium fecerint,matrimonium hmői nullum fuiſſe,& eſſe eadem authoritate decernentes,ac fratres, & ſorores hoc faciétes excőis ſententiam innodatos eſſe tandiu denuntient, donec ad cor reuerſi habitum religionis S Dominici reſumpſerint, & votum ac profeſſionem ſuam ſecundum ſtatuta,& conſuetudines dicti tertij ordinis,aut tertiæ regulæ modo prędicto collegialiter viuent, mereanturque

ab hmói excõis sententia à suis prioribus absolutionem obtinere. ¶ Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ dictus prædecessor noster in litteris suis voluit non obstare, cęterisq; contrarijs quibuscunquę. Datum Romæ apud S. Marcũ sub annulo piscatoris Die 26. Iulij. 1542. Pontifi. nostri anno octauo.

Paulus tertius eximit fratres à solutione cuiuscunque portionis legatorum ac ét sorores moniales.

PAulus Papa Tertius. Ad perpetuam rei memoriam. Honestis petentium votis libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur opportunis. Exponi siquidem nobis fecerunt dilecti filij, generalis, & ministri prouintiales ordinis fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum, nec non dilectæ in Christo filiæ, Abbatissæ, & Priorissę, ac moniales, & sorores S. Claræ, & tertij ordinis S. Francisci, quòd licet domus, & loca ordinis fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum, eorumque guardiani, & fratres, nec non monasteria, & Domus ordinis S. Clarę cuiuslibet regulę, ac tertij ordinis S. Francisci de pœnitentia nuncupati, eorumq; abbatissę, & Priorissæ, ac moniales, & sorores, eisdem fratribus de obseruãtia subiecta, ex priuilegijs Apostolicis, eis, seu eorum ordinibus commissis fuerint, & exempta à solutione, seu p̄statione cuiusuis quartæ, seu quintæ legatorũ eis pro tempore factorum ordinario loci, vel quibusuis alijs quomodolibet facienda, ac in pacifica possessione, seu quasi exemptionis huiusmodi.

¶ Nihilominus cum diuersi Basilicæ Principis Apostolorum de vrbe. Et domus Sancti Ptholomæi Nepesin. ordinis prædicatorum, ac Sancti Feliciani, nec non hospitalis Sancti spiritus in saxia, etiam de vrbe, ac alij questores, seu commissarij, prætextu diuersorum priuilegiorum eis desuper concessorum prętendunt, Quartas vel quintas legatorum huiusmodi sibi deberi: Generalis, & ministri prouinciales nec non Abbatissæ, & priorissæ, ac moniales, & sorores, pręfati dubitant superinde ab eis vexa

Supplicatio pro nõ soluendis legatis.

ri seu molestari, aut alias diuersimodè perturbari posse tempore præcedente. ¶ Quare pro parte eorumdem, generalis,& ministrorum, ac Abbatissarum & priorissarum,ac monialium,& sororum huiusmodi, nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus tranquilitati eorum consulere,ac alias ipsis in pręmissis opportunè tunc prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. ¶ Nos igitur eosdem generalem,& ministros,ac Abbatissas,& priorissas,

Cõcessio.

nec non moniales, & sorores spetialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes,huiusmodi supplicationibus inclinati,eisdem omnibus,q; ipsi de cętero de, & super legatis, & alijs relictis eis per quoscunque quomodolibet pro tempore factis, prætextu quartarum, seu quintarum huiusmodi ab eisdem, seu quibusuis aliis quæstoribus, seu commissariis etiam pro Sancta Cruciata, aut alias quomodolibet deputatis vexari, seu molestari, aut alias quomodolibet perturbari, non possint, nec quicquam ab ipsis peti valeat, authoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò concedimus.

Mare magnum sup. car. 41.

¶ Ac eisdem, & quibusuis aliis quęstoribus, & commissariis cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quacumque iurisdictione, & facultate fungantur, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, ne generalem, & ministros, Abbatissas, & priorissas, ac moniales, & sorores præfatos, occasione quartarum seu quintarum, legatorum, seu relictorum huiusmodi, directè uel indirectè, aut alias quomodolibet uexare, seu molestare, perturbare, seu quicquam ab ipsis petere possint sub excommunicationis,& aliis sententijs & pœnis ecclesiasticis districtius inhibemus, decernentes ex nunc irritum, & Inane quicquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

¶ Quo circa vniuersis,& singulis Patriarchis,& Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis locorum ordinarijs, per pręsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios,

prę-

prȩsentes litteras, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit, & quoties, pro parte generalis, & ministrorum, ac Abbatissarum, & Priorissarum, ac monialium, & sororum huiusmodi, seu alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in prȩmissis Efficacis defensionis prȩsidio assistentes, faciant authoritate nostra præfatos generalem, & ministros, ac Abbatissas, & priorissas, ac moniales, & sorores, & eorum quemlibet, concessione, & indulto, ac omnibus præmissis, pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper quomodolibet indebitè molestari, contradictores, molestatores, quoslibet, & rebelles, per censuras ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac etiam pecuniarias pœnas, eorum arbitrio imponendas, moderandas applicandas, ac legitimis super his habendis, seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis.

¶Non obstantibus felicis recordationis Bonifatii Papȩ octaui predecessoris nostri de vna, & in Concilio Generali ædita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis authoritate præsentium, ad iuditium non trahatur, & aliis ordinationibus, & constitutionibus Apostolicis, ac Basilicæ, & ordinis fratrum prȩdicatorum, nec non Sancti Feliciani, & Sancti Spiritus, ac quorumuis aliorum hospitalium, & monasteriorum, aliorumque regularium locorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate roboratis alia, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, nec non facultatibus, & authoritatibus, etiam quȩstoribus, & commissariis prȩdictis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, & aliàs

quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis, tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat, harum serie specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Perusiæ sub annulo piscatoris die 12. Septembris 1544. Pontificatus nostri anno decimo.

IVLIVS III. PAPA 229. Anno 1550. de mense Februarij assumptus iam sextum annum egit in eo, & confirmauit priuilegia ordini minimorum.

Iulius III. confirmat omnes immunitates, & grãs cõcessas ordini minimorum à suis prædecessoribus

IVlius Episcopus seruus seruorum Dei Dilectis filijs gñali, & prouincialibus correctoribus, ac zeloso, nec non vniuersis fratribus ordinis mini. salutem & Apostolicam benedictionem.

¶Cum à nobis petit ꝙ iustũ est, & honestum, tam uigore æquitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per solicitudinem officij nostri, ad debitum perducatur effectũ. Ea pro-

Ea propter dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras & loca, in quibus diuino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis, quæ in presentiarum in communi rationabiliter possidetis, & in futurum iustis modis, prestante Domino, poteritis adipisci, sub beati Petri protectione suscipimus, atque nostra, omnes quoque libertates, & immunitates à fe.re. Sixto quarto, Alexandro Sexto. Iulio secundo. Leone decimo, Clemente septimo, & Paulo tertio predecessoribus nostris Romanis Pontificibus, siue per priuilegia, concessiones, & alia indulta vobis, & domibus vestris communiter concessa.

¶Nec non libertates, & exemptiones secularium exactionum, ab imperatoribus. Regibus, ducibus, principibus, ac aliis Christi fidelibus, vobis, & domibus prædictis, etiam in communi rationabiliter indultas, specialiter autem decimas, primitias, obuentiones, affictus renouationes, census, fructus, redditus, prouentus, vineas, domos, hortos, virgulta, prata, pascua, olíueta, viridaria, nemora, syluas, lacus, stagna, piscarias, & alia bona ad uos, & domos vestras hmôi etiam communiter spectantia, sicuti ea omnia iustè, & pacificè possidetis, uobis, & eisdem domibus vestris, authoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Salua in predictis decimis moderatione Concilij generalis. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ suppletionis, confirmationis, & communicationis infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autẽ hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ Apud S. Petrum anno incarnationis Dominicę. 1553. Quintodecimo kalendas Maii. Pontificatus nostri anno 4.

Mare Magnum. 38. 39. & 41 car. supra

PAVLVS IIII. PAPA

Anno 1555. de mense Iunij Pontifex creatus est, sedit Annos IIII. Menses II. Dies 27. & confirmauit priuilegia ordini minimorum.

Paulus iiij. approbat omnia priuilegia cōcessa à suis praedecessoribus ordini minimorum.

PAulus Episcopus seruus seruorum Dei. Dilectis filijs generali, & prouintialibus, correctoribus, ac zeloso, nec nō vniuersis fratribus ordinis mini. salutē, & Apostolicam benedictionem. ¶ Cum à nobis petitur quod iustum est, & honestum, tàm vigore æquitatis, quā ordo exigit rationis, vt id per sollicitunem officij nostri, ad debitum perducatur effectum, eapropter dilecti in domino filij, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras, & loca, in quibus diuino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis, quæ in præsentiarum in communi rationabiliter possidetis, & in futurū iustis modis pręstante domino, poteritis adipisci, sub beati Petri protectione suscipimus, atq; nostra, omnes quoque libertates, & immunitates, à felicis recordationis Sixto quarto, Alexandro vj. Iulio ij. Leone decimo. Clemente vij. Paulo iij. & Iulio ét iij. prædecessoribus nostris Rom. Pontificibus, siue per priuilegia, concessiones, & alia indulta vobis, & domibus vestris communiter concessa. ¶ Nec non libertates, & exemptiones secularium exactionum ab imperatoribus, Regibus Ducibus, Principibus, & alijs Christi fidelibus, vobis, & domibus prædictis, etiam in communi, rationabiliter indultas, specialiter autem decimas, primi-

tias, obuentiones, affictus annuos, responsiones, census, fructus, redditus, prouentus, vineas, domos, hortos, virgulta, prata, pascua, olivueta, viridaria, nemora, siluas, lacus, stagna, piscarias, & alia bona ad vos, & domos vestras huiusmodi, etiam communiter spectantia, sicuti ea omnia iustè, & pacificè possidetis, vobis, & eisdem domibus vestris, author. Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. ¶ Salua in prędictis decimis moderatione Concilij generalis. ¶ Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam, nostræ suppletionis, confirmationis, & communitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romę, apud S. Marcum, anno incar. Dominicę 1555. quinto decimo Calendas Octobris Pont. nostri, anno primo.

Mare magnum supra car. 38. 39. & 41.

PIVS V. PONTIFEX 233 ordinis prædicatorum, anno 1566. die 24. Ianuarij creatus, multa in fauorem omnium ordinum cōceßit, & declarauit.

Bulla S. D. N. D. Pij Diuina prouidentia Papę V. super clausura, & reformatione quarumcunq; Monialiū.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CIrca Pastoralis officij nobis (meritis licet imparibus) desup cōmissi curā (quā nobis ex alto permittit) inuigilātes assiduè ad ea, p quę singulis erroribus & excessibus obuiāt, ac psonis quibuslibet pręsertim fœminei sexus virginitatē suā altissimo vouentibus sub religionis

S.N.D.PP. Gre. multa statuit & declarat, sup hmōi bulla quam vide infra:

gionis iugo, Christo Saluatori in castitatis holocaust: famulari affectantibus, à semita iustitiæ, & honestat declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruũ, quod in regularis ponat honestatis gloria maculam, & diuinam meritò possint offendere maiestatem, opportunè succurrere, libenter intendimus, ac in his nostræ vigilãtię partes pro pensius ĩpartimur, pro ut id ĩ Domino salubriter expedire conspicimus. Hac igitur perpetuò valitura constitutione inhærentes etiam constitutioni fel. re. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit. Periculoso, & decretis Concilij Tridentini super clausura monialium æditis, authoritate Apostolica tenore presentium statuimus, atquè perpetuò decernimus, vniuersas, & singulas moniales præsentes, atq; futuras cuiuscunq; Religionis, ordinis, vel militiarum, etiã Hierosolimitan. sint, quę vel iam receptę sint, vel in posterum in quibusuis monasterijs, siue domibus recipientur, & tacitè, vel expressè Religionem professę, etiam si conuersæ, aut quocunq; alio nomine appellentur, ętiam si ex institutis, vel fundationibus earum regulæ ad clausũram non teneãtur; nec vnquàm earum monasterijs seu domibus etiam ab immemorabili tempore, ea seruata non fuerit, sub perpetua in suis monasterijs, seu domibus, de cętero debere permanere clausura iuxta formam dictæ constitutionis fę re. Bonifacij Papæ VIII prædecessoris nostri, quæ incipit. Periculoso, in Sacro Concilio Tridentinensi approbatæ, & innouatæ quàm nos authoritate præfata etiam approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia ac illam distinctè obseruari mandamus. ¶ Quod si aliquæ Moniales forsan reperiantur, quæ consuetudine etiam immemorabili, aut instituto, vel fundatione Regulæ suæ fretæ animo obstinato huic clausuræ resistant, aut quoquo modo reluctentur. ¶ Ordinarij vnà cum superioribus eorum omnibus iuris, & facti remedijs cõpellant easdem tanquàm rebelles, & incorrigibiles ad præcisè subeundum dictã clausuram, & perpetuò obseruandum. Mulieres quoq;

Cõc. trid. sess. vltim. de regul. cap. 5.

quæ

quæ tertiariȩ, seu de pœnitentia dicuntur, cuiuscunq; fuerint ordinis in congregatione viuentes, si & ipsȩ professȩ fuerint, ita vt solemne votum emiserint, ad clausuram præcisè (ut præmittitur) & ipsȩ teneantur. ¶ Quòd si votum solemne non emiserint, ordinarij vnà cum superioribus earum hortentur, & persuadere studeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac post emissionem, & professionem eidem clausuræ se subijciant. ¶ Cæteris autem omnibus sic absq; professionis emissione, & clausura viuere omnino volentibus, interdicimus, & perpetuò prohibemus, ne in futurum vllā aliam prorsus in suum ordinem, Religionem, congregationem ue recipiant. ¶ Quòd si contra huiusmodi nostrā prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad sic viuendum omninò inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet professiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præsenti decreto irritas facimus, & annullamus.

Mulieres tertiariȩ in congregatione viuētes teneātur ad clausuram.

¶ Porrò nemoniales, & tertiariȩ prȩdictæ propter hanc clausuram detrimentum, aut incōmodum aliquod in earum necessitatibus maximè in pertinentibus ad illarum victum patiantur, sed vt eis opportunè consulatur. ¶ Authoritate Apostolica prȩfata statuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus ordinarijs, & superioribus earum, vt curēt colligi fideliū eleemosynas per cōuersas, quȩ non sint professȩ, uel si professȩ fuerint, sint tamen annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen Monasterium degant, & non ingrediantur clausuram aliarum monialium, nisi in casibus ex earum constitutionibus permissis, & de earum domibus exire non possint pro huiusmodi eleemosynis colligendis, nisi de licentia ordinarij, uel earum superiorum. ¶ Et de cȩtero nullȩ aliȩ conuersæ professȩ recipi amplius etiam de consensu suorum superiorum, vel prælatorum possint. ¶ Quòd si aduersus hanc nostram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio nulla, irrita, & inanis

S. Noste[r] Gregorius op[t]imè p[ro]uidit eor[um] necessitati[bus]

In bulla Gregorij [de]claratur i[n]telligend[um] esse prȩ[...]

illas quę ex tra monaſterium in domibus contiguis degerent.

nis ſit, prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus. ¶ Quòd ſi prędicto modo neceſsitatibus Monialium, & mulierum tertiariarum prædictarum ſuccurri ſufficienter non poterit, mandamus ipſis ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt ipſi prouideant de alijs perſonis pijs, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemoſynas colligant, vel aliàs eo meliori, & commodiori modo, quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipſarum monialium, & mulierum prędictarum, arbitrio ordinariorum, & ſuperiorum earundem, & prout eis congruentius expedire videbitur, prouideatur, & ſuccurratur. ¶ Et ne propter monialium numerum exceſsiuum clauſuræ obſeruatio violetur, inhærentes etiam ſimuliter diſpoſitioni dictæ conſtitutionis Bonifacij, & Concilij Tridentini decreto, monialibus prædictis, & illarum ſuperioribus, & ordinarijs diſtrictè inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monaſterijs recipiant, & admittant, ſeu recipi, & admitti permittant, quàm ex proprijs redditibus ipſorum Monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commodè ſubſtentari poſsint.

Numerus monialium moderatur

Seſſ. vlti. de regul. c.5.

¶ Mandantes propterea in virtute ſanctæ obedientię ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ vniuerſis venerabilib' fratribus, Patriarchis, primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſibus proprijs, præſentes litteras noſtras publicari faciant, ac in monaſterijs monialium ſibi ordinario iure ſubiectis. ¶ In his veró, quæ ad Romaná mediatè, vel immediatè ſpectant eccleſiam, ſedis Apoſt. authoritate vnà cum ſuperioribus eorundem monaſteriorum clauſuram (vt præmittitur) quàmprimum poterint, ſeruari procurent. ¶ Contradictores, atque rebelles per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis. ¶ Ac vt hoc tàm ſalutare decretum facilius obſeruetur, omnes principes ſeculares, & alios dominos, & magiſtratus téporales, rogámus, requi-

Auxiliatores deprecá

requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi, eisdem in remissionem peccatorum iniungentes, quòd in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, primatibus, Archiepis, Epis, & alijs monialiũ superioribus assistant, ac suum fauorem, & auxilium præstent. Ac impedientes, pœnis ét tpalibus afficiant præmissis constitutionibus Apost. statutis, & consuetudinibus, etiam immemoralibus, etiã per sedé Apost. approbatis, & confirmatis, priuilegijs quoq; indultis, & litteris Apost. etiam in fundatione, & institutione eisdem monasterijs, vel domibus, & monialibus, sub quibuscúq; verborum formis, & clausulis irritantibus, & alijs decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac ét iteratis vicibus approbatis, & innouatis. ¶ Quibus omnibus ét si pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non aũt per clausulas generales idé importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores hmôi, ac si de verbo ad verbum insererentur pro sufficienter expressis habentes quo ad effectum validitatis nostræ constitutionis tñ derogamus, contrarijs quibuscunq;. ¶ Aut si aliquibus cõiter, vel diuisim ab eadem sit sede indultũ, qͥ interdici aut suspendi non possint per litteras Apostolicas nõ facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Per hoc autem in monasterijs exemptis ordinarij locorũ, quod aliã sibi nullam credant iurisdictionem, vel potestatem aliquatenus eis attributam. Volumus autem, quòd pręsentes litteræ ad valuas Basilicę B. Petri Apost. principis, & in Cãcellaria nostra, ac acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuò valituras conscribantur. ¶ Et quia difficile foret pręsentes ad singula quæcunq; loca deferri, volumus, et etiam declaramus, quòd earum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius prælati munitis eadem prorsus fides vbicunq; adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur,

Transumpti fides adhabenda.

hiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensę. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, statuti, decreti, mandati, interdicti, prohibitionis, annullationis, præcepti, inhibitionis, requisitionis, obsecrationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei au su temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romę, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Millesimo, Quingentesimo, Sexagesimo sexto. Quarto Calendas Iunij, Pontificatus nostri anno primo.

Visa de Curia Io. P. Riuetius ff.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Publicatio bulle.

Anno à Natiuitate Domini 1566: indictione nona, diè verò nona mensis Iunij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini Pij diuina prouidentia Papę Quinti anno primo. Retroscripte litterę, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum Sancti Petri de Vrbe, Cancellariæ Apostolicę, & in acie Campi Florę dimissis copijs earundem in retroscriptis locis affixis per nos Io. Guerardi, & Nicolaum de Mattheis Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

BVLLA CONFIRMATIOnis, & nouę concessionis priuilegiorum omnium ordinum mendicantium.

CVM CERTIS DECLArationibus, decretis, & inhibitionibus S.D.N.D. Pij Papa V. Motu Proprio.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVOrum Dei, Ad perpetuam rei Memoriam.

ET si mendicantium ordines, qui sedulum in vinea Domini quotidiè exhibere non cessant famulatum, summo semper studio (etiam dum in minoribus essemus) amplexi sumus ad summi tamen Apostolatus apicem (meritis licet imparibus) diuina fauente clementia assumpti, dum id mente recolimus, facere non possumus, quin eos propensiori charitate, & paterno affectu amplectamur, ac exinde pro suis sanctis studijs, honestisq; laboribus proq; salute aîarum, ab Apostol. Sede (cuius continuè pacem, & dignitatem ordines ipsi fortiter tutati sunt) tàm spiritualia, quàm temporalia subsidia, ornamentaq; acceperint, & accipiant, quibus, & sancta sua officia, ac vitam suam regularem facilius, atque expeditius exequi, & transigere possint: & cęterę, reli-

ræ religiosę personæ, ordinesq; alij, exemplo ipsorũ prõptiores, alacrioresq; ad sua officia persoluenda reddantur. Hinc est, quòd nos attendentes, plerisque ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, qui eosdem ordines pręcipuè tamquàm fructiferos in agro domini palmites: & colere, & adiuuare deberent, non solum id exequi negligere, verum etiam Concilij Tridentini decretis in prauum sensum retortis eos, & eorum quemlibet varijs afficere incommodis, & perturbationibus, eorumq; priuilegijs non modicum afferre grauamen, conantur.

¶ Quidam enim Episcopi (vt accepimus) nolunt admittere quosdam regulares ad prędicationem, & in suis Ecclesijs faciendam, quamuis de eorum habilitate ad huiusmodi opus exercendum, habeant bonum testimoniũ à suis superioribus. ¶ Alij verò volunt, vt nedum semel, sed etiam pluries in anno, coram ipsis, vel eorum Vicarijs prędicatores pręsententur, ac pro licentia prędicandi (quam non nisi in scriptis dare volunt) aliquid quandoque exigunt. ¶ Alij etiam Episcopi, maximam regularibus iniuriam irrogare videntur, dum pręter ordinem, & veterem consuetudinem absque vlla ratione quosdã reijciunt, & quosdam (pro eorum libito) admittunt ad prędicationem huiusmodi debendam in locis suæ diœcesis. ¶ Quorundam etiam locorum ordinarij, quosdã Religiosos probos viros, & idoneos (etiam à suis superioribus approbatos) ad confessiones audiendas admittere nullo modo volunt. ¶ Quidam ex eis uolunt, non solum singulis annis, sed etiam pluries in anno, in aliquibus partibus eosdem confessores sibi pręsentari. ¶ In aliquibus uerò oppidis tàm Episcopi seu eorum Vicarij, quam presbyteri Curati nolunt, vt fratres mendicantes vocati ad audiendas confessiones infirmorum (máximè si infirmitas est grauis) aut etiam sanorum in priuatis illorum domibus, uel alibi, pręterquàm in suis Ecclesijs, aut Monasterijs possint accedere. ¶ Nonnulli etiam audent Confessores Monialium (qui pleno iure subsunt regulari-

gularibus) examinare, cum tamen id minimè per concilium decernatur, ſicut & de fratribus, qui ſunt audituri confeſsiones aliorum fratrum. ¶ Qui etiam in aliquibus partibus nituntur aſſerere, ſeu tacere, ne quiſquam infra annum poſsit ſacram Euchariſtiam in eccleſijs mendicantium recipere, neque etiam moniales tertiarias nuncupatas ſuorum ordinum (vt aliqui aſſerunt.) in aliquibus partibus fieri, cum tamen ſolum in Paſchate (quo ad ſeculares dumtaxat) iuxta priuilegia ſummorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum eiſdem ordinibus conceſſa, id obſeruare debeant. ¶ Alij verò Epiſcopi, ſeu eorum Vicarij audent ad eorum libitum dare licentiam quibuſcunque, quæcunque Monaſteria Monialium, etiam Sanctæ Claræ ingrediendi, etiam ſi regularium curæ ſubdita ſint. ¶ Quidam verò ſub prætextu exquirendi voluntatem puellarum, ante profeſsionem earum voluntas extrahere à monaſterijs, & per longum tempus alibi detinere. ipſaſque puellas ſeu nouitias de pleriſque rebus interrogant, & neque neceſſarijs, neque in decreto Concili Tridentini deſuper contentis, ex quibus non modica poteſt oriri occaſio ſcandali. ¶ Alij verò plerique noluerunt, quoſdam regulares aliarum diœceſim ſacris ordinibus initiare: ac etiam à ſuis Prælatis approbatos, admittere nolunt. ¶ Aliqui verò ſingulis dominicis diebus in ſuos Parrocchianos ad ſonum campanæ excommunicationem promulgant, vt non poſsint intereſſe miſsis, concionibus, & diuinis officijs, niſi in propria Parrochia. ¶ Alij verò ipſis prohibent, vt omnino in alijs Eccleſijs (etiam requiſiti) non celebrent. ¶ Alij verò in aliquibus partibus in eorum Eccleſijs conciones ſacræ ſcripturæ, & ſermones pro mortuis haberi nolunt, & ſi aliquid ipſis relictum fuerit, vt ab ipſis miſſæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipſi ſibi ea vſurpant, eicientes, quod ipſi ea exequi nõ poſſunt, quia ipſi ſunt paſtores. ¶ Alij vero ſub excõicationis latæ ſententiæ, & exilij p decẽniũ a diœceſi pęna ĩhibuerũt ne miſſę ĩ eorũ eccle

ſijs cęlebrantur, in diebus feſtiuis, antequam rector Parrochialis Eccleſię cęlebrauerit. ¶ Alij etiam nolunt, vt dum prędicatio in Eccleſia Cathedrali habetur, alibi pręd dicetur. Ac inſuper in quibuſdam locis omnem ordidem, & quietem perturbant, dum controuerſias, iam diu ſopitas, & extinctas ſuper pręcedentia excitarunt, & vbi nullæ erant, pepererunt, dum pro arbitrio, & voluntate eorum, hos illis præferre voluerunt.

¶ Quidam etiam Epiſcopi volunt regulares à cura animarum excludi, & illam ſolis presbyteris ſæcularibus, committi. ¶ Quidam verò quartam funeralium extendere volunt etiam ad miſſas, legata, & alia quæcunque domibus regularium relinquuntur. ¶ Alij autem volunt quartam partem omnium, eorumque etiam pro ornamento eccleſię palliorum, planetarum, cortinarũ, pannorum, & eorum etiam quæ pro victu fratrũ relinquuntur. ¶ Aliqui etiam in quibuſdam partibus, etiam volunt vt non ſolum ius ſepulturæ ſolui conſuetum, quod ſemper ſoluitur, neque denegatur, ſed etiam omne illud, quod eccleſijs ordinum ad eorum libitum partes dant, quando ſepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totum curatis etiam de nouo ſoluatur, inſtanter conantur, impedientes ne aliter corpora defunctorum, ad Monaſteria fratrum deferantur, vnde in hoc maximè tàm partes, quàm ipſos fratres grauari contingit. ¶ Aliqui verò etiã ex locis mendicantium, qui curam habent animarum, volunt pro ſeminario decimas exigere, ac in caſu retinentiæ etiam pignus exigunt. ¶ Alij autem præfatos fratres ac moniales ſub eorum cura degentes ſubſidium regium perſoluere cogunt, cum multæ earundem monialium vix habeant pro earum victu, & veſtitu neceſſaria vitæ. ¶ Alij etiam in quibuſdam partibus pauperes mendicantes eleemoſynas petere prohibent pro eorum dumtaxat ſubſtentatione, & ſi inuenerint eos panem, vel aliquid aliud ſimile amore Dei ſibi collatum portantes, quandoque ab eis auferre minantur, afficientes eos graui iniuria, & contumelia. ¶ Non nulli verò Epi-

ſcopi

ſcopi vel capitula canonicorum pauperes mendicantes tàm fratres quàm moniales ſuorum ordinum, tam de redditibus bonorum ſi quæ habent, Quàm đ poſſeſsionibus, vineis, agris, & alijs ſuis bonis quibuſcunque non ſolum largitione fidelium ſibi conceſsis, ſed etiam aliàs iuſtis de cauſis ab eis acquiſitis ac pecunijs emptis ſibi decimas ac primitias alijs reſpectiuè ſoluere coguntur. ¶ Alij autem auſi ſunt inquirere, & proceſſus facere contra aliquos regulares, intra clauſtra delinquētes, vel de quorum delictis aliqua erat ſuſpicio, non expectata aliorum ſuperiorum cenſura. ¶ Alij vero Epiſcopi monialium monaſteria ingredi, & illa ingrediendi licentias alijs concedere, & aduerſus illas proceſſus formare, ipſorum ordinum ſuperioribus irrequiſitis, præſumunt. ¶ Aliqui etiam dominium temporale ſuper moniales habere prætendunt. ¶ Nonnulli verò frequentisſimè regulares citant, & iuriſdictioni ſuæ ſubijcere tentant, ac eorum conuentum occupant, ipſos expellendo, ac in ipſos iuriſdictionem vel poteſtatem exercent. ¶ Aliqui uerò, ipſos carceribus (abſque cauſæ cognitione) mancipant, ac manibus pedibuſque laborant, vt regulares mendicantes ſuæ ditioni ſubijciant, & vſque adeo ſe intromiſerunt in gubernatione conuentuum, & in correctionibus fratrum, ut Prouincialibus, & Generalibus nullus amplius videatur relictus locus, aut ulla iuriſdictio. ¶ Aliqui autem, conuentuum Priores, & Guardianos rationes, & computa facere cum ſyndicis cōuentuum huiuſmodi prohibent. Fratres quoque qui ad Epiſcopos huiuſmodi recurſum habent à Prioribus, & Guardianis præfatis caſtigari, & puniri interdicuntur. ¶ Inhibent quoque ſuperioribus ordinum, ne faciant proceſſus contra fratres, ac in ipſos imperium, & brachium ſeculare exerceāt. ¶ Alij verò, ipſos extra clauſtra degentes ſub eorum protectione recipiunt, eoſq; ſic permanere permittunt, eoſq;, etiā inuitis ſuis ſuperioribus, detinent. ¶ Aliqui uerò, bonorum ipſorum fratrum tamquam ad eos (ſi extra clauſtra defuncti fuerint)

cti fuerint) spectantium, possessionem occupare præsumunt, & ad habitum religionis reuersis, sua bona consignare nolunt. ¶ Ac etiam vniones à sede prędicta, aut alias ritè factas, de beneficijs Ecclesiasticis impediunt, & sibi relaxari debere nolunt, & contradictores excommunicationis gladio feriunt. ¶ Alij verò regulares campanas diebus festiuis pulsare, vel eodem tempore quo ipsi cęlebrant, missas cęlebrare nolunt. ¶ Aliqui etiam pro licentia dauda ædificandi quandam domum regularem, triginta, vel quadraginta ducatos exigere, nõ erubuerunt. ¶ Alij verò eos mortuorum corpora associare, alij autem illos cum Parocho similia munera subiciare, alij autem illos cum Parocho similia munera subire non permittunt, nisi maior canonicorum pars interuenerit. ¶ Alij verò mortuorum officia in regularium Ecclesiis peragi nolunt, nisi cum ipsorum pręsentia, & ipsorum moniales, vel alias personas etiam, si in earum funere Parrochus interuenire non deberet, sepelire prohibent, nisi ipsi Parrocho prius certum quid solutum fuerit, & si aliquem, ipsi sciuerint, in regularium Ecclesijs sepulturam eligisse, eum (vt dicitur) non ante ad illas deferre sinunt, quàm ad Parrochi Ecclesiam delatũ, inibique officium peractum fuerit. ¶ Postremò verò, testamenta sine presbyterorum præsentia fieri, prohibent, & si quid ipsis regularibus relictum fuerit, id asserentes contra Concilij Tridentini canones esse, reuocare omninò procurant.

¶ Ac propterea volentes, pręmissis, ac alijs similibus excessibus, & grauaminibus ex nostri pastoralis officij debito prouidere; attendentes etiam, illos, qui onus diei & æstus tàm in prędicationibus, quàm in cœteris spiritualibus muneribus quotidiè sustinent, nisi etiam aliquantũ piè subleuentur, facilè fore, vt oppressi, à suis officijs omninò desistant, ne in posterum eis aliquod inferatur grauamen. Concilij Tridentini ęuiusmodi decreta quorum falsa, seu minus vera intelligentia pręmissa irrepserunt quorumq; declaratio non nisi ad nos spectat, modo & forma infrascriptis, declarandum censuimus.

¶ Nos igitur Motu proprio, non ad alicuius instantiã, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, declaramus Canonem Sessionis xxiiij. cap. 4. per quem omnibus regularibus etiam in suorum ordinum Ecclesijs contradicente Episcopo prædicationis officium interdicitur, mendicantium ordinum fratres huiusmodi, quando à suis Generalibus, vel eorum ministris Prouincialibus, ad id deputati fuerint, non comprehendere, neque eos afficere. Immò uolumus quod in suis Ecclesijs, quando eis placuerit, licitè, & absque ullo impedimento, uel contradictione, etiam Epi (nisi ipse prædicauerit) pdicare posſint.

Declaratur aliqua decreta Concilij Trid.

Mendicantes in suis possunt pdicar ecclesijs absque aliqua contradictiõe.

¶ Quod uerò in sessione 23. cap. 15. circa confessiones à regularibus non audiendas statuitur hoc etiam dictorum ordinum fratres, à pręfatis suis Generalibus, uel ministris Prouintialibus audiendas confessiones utriusque sexus Christifidelium approbatos (ut pręmittitur) minimè comprehendat, ita ut à confessionibus audiendis tàm intra eorum Ecclesias, & domos, quàm extra, minimè prohibeantur, super hoc litteras fęlicis recordationis Pauli Papa iiij. etiam prædessoris nostri, concedentes eisdem fratribus mendicantibus regularis obseruantię, posse confessiones secularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos, & monasteria sua, & vbilibet audire, & approbando, & de nouo concedendo.

Cõfessiões tã intra domos quam extra audire possunt.

¶ Statuimus etiam quod ille qui semel in vna diœcesi admissus per Episcopũ fuerit, semper in eadem diœcesi habeatur pro admisso, nec amplius examinari, uel præsentari, in dicta diœcesi debeat, tàm quo ad prędicationes faciendas, quàm quo ad confessiones audiendas, nec aliquid pro prędictis exigi, vel recipi debeat.

Admissus semel in una diœcesi nõ tenetur amplius examinari, uel psentari ĩ eadem.

¶ Confessores uerò monialium, quę degunt sub cura regularium ab ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam fratres si debeant audire confessiones aliorũ fratrũ examinari debẽt.

Cõfessores monialium & fratrum, nec examinari, nec psentari tenentur.

¶ Lectores insup ex eisdẽ fratrib⁹ & ĩ theologia graduati q cũ licẽtia suorũ supiorũ ad gradũ admissi fuerint, cũ de ipsorũ doctrina ambi-

 gendum

gendum non ſit tam confeſsiones audituri quam prædicationis munus ſubituri ab Epiſcopis minimè examinentur.

Lectores aut graduati examinari non tenētur. Quid de iis monasterium monialiū quo ad Epiſcopos, & de licentia ingrediendi nō dāda.

¶ Cumque inhoneſtum ſit quemlibet in alienam meſſem falcem inijcere, cunque monialium monaſteria non niſi de Epiſcopi vel ſuperioris licentia, & in caſibus neceſſarijs, aliquis ingredi præſumat, in ſeſſione xxv. cano 5. prohibetur, hoc tantum in illis monaſterijs locum habere volumus, quæ ordinarijs ipſis pleno iure ſubſunt, in quibus, in caſibus neceſſarijs ipſi dare licentiam poſsint, & non in alijs monaſterijs. Ita ut in præfatis monaſterijs quę ordinarijs ipſis pleno iure non ſubſunt, ipſi ordinarij illa ingredi non poſsint, prout in regulis earum ſeu de iure ſtatuitur, & eis aliquos proceſſus aduerſus moniales ipſas, ſeu fratres huiuſmodi, propterea ſeu alias ipſorum ordinum ſuperioribus irrequiſitis, quoquomodo formare, aut facere, omnino prohibemus, ita vt aliquam iuriſdictionem, ſeu aliud quodcunque dominium, in moniales, & fratres huiuſmodi, reſpectiuè habere exercere, aut exequi, nullatenus poſsint, aut debeāt imo illas, & illos omnes, ab eorum ſuperioritate, dominio, & iuriſdictione, & poteſtate, eximimus, & liberamus, prout eis conceſſum eſt, per ſua priuilegia, à ſede præfata obtenta, & ita præfate moniales, ac fratres ſint excluſi à ſuperioritate, & iuriſdictione ordinariorum reſpectiuè huiuſmodi, ut etiam in illarum, uel illorum ſindicis, aut procuratoribus deputandis, uel in diſponendis illorum facultatibus, vel alia ſibi non competentia facienda, ullatenus non ſe intromittant.

Proceſſus aduerſus moniales uel fratres, Epiſcopi facere non poſſunt.

¶ Nec etiam ordinarij ipſi, regulares præfatos citare & iuriſdictioni ſuæ ſubijcere, ac eorum conuentus occupare ipſos ab eis expellendo, ac in ipſos iuriſdictionem aliquam & poteſtatem exercere (ut pręmittitur) aut ipſos carceribus mancipare, & contra eos aliquid aliud facere poſsint, vt ſuę ditioni ſubijciantur.

Epiſcopi iuriſdictionē uel ſuperioritatem in fratres uel moniales non habēt, citare non

¶ Neq; etiam ſe intromittant ullo pacto, aut aliqua ratione, in gubernatione conuentuum tàm fratrum, quam monialium

monialium huiuſmodi, & illorum co rrectionibus, ſed omnia iſta, & alia neceſſaria ad correctionem, & guber nationem fratrum, aut monialium huiuſmodi, & eorum generalibus, ac miniſtris ſeu Prouincialibus, uel alijs eorum aut earum reſpectiuè ſuperioribus, etiam ratione computa faciendi cum ſindicis conuentuum huiuſmodi, omnino relinquantur, nec ullo modo in præmiſsis, & alijs, fratres, & moniales huiuſmodi tangentibus ordinarij prędicti per ſe uel alios ſe intromittant. ¶ Fratres quoque ſi contigerit, eos ad huiuſmodi ordinarios recurſum habere, à prefatis Generalibus miniſtris, ſeu Prouincialibus, Prioribus, Guardianis, & alijs ſuis ſuperioribus, caſtigari & puniri poſſe, & debere, neque ipſos ordinarios præfatis ſuperioribus ordinũ huiuſmodi ullatenus inhibere quinimmò prefatos ſuperiores proceſſus contra fratres ſuos, & moniales huiuſmodi, quando opus fuerit, circa delictorum inquiſitionem, uel caſtigationem facere poſſe; decernimus, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis.

¶ Inhibemus etiam ipſis ordinarijs, ne fratres extra clauſtra degentes, ſub eorum protectione recipiant, eoſque inuitis ſuis ſuperioribus detineant. ¶ Prohibemus quoque eiſdem ordinarijs, ne aliquo modo ſe intromitant in bonis dictorum fratrum extra clauſtra ſuorum monaſteriorum pro tempore degentium ſiue decedentium, & quãuis in habitu ſiue abſq; habitu moriantur uolumus qđ eorũ bona mobilia, & ĩmobilia, ad ordinẽ quẽ profeſsi ſunt pertineant diſponenda, iuxta conſtitutiones, ſeu ordinationes præfatorum ordinum, neque illa ordinarij prefati occupare preſumant, immò huiuſmodi, & ad habitum religionis reuertentium bona omnia monaſterijs ipſis, cum ea quæ acquirit Monachus de iure monaſterio acquirantur, pertinere etiam decernimus.

¶ Ac ipſis ordinarijs, ne quaſcunque uniones etiam ꝑpetuas à ſede prædicta uel alias (ut præfertur) hactenus factas, & pro tempore faciendas de beneficijs Eccleſiaſticis, ſeu illorum fructibus, quin ſuum ſortiantur effe

Poſsũt nec conuenctus occupare. Epiſcopi non ſe intromittant in guberna tione conuentuum fratrum uel monialium Regulares habentes recurſum ad Epiſcopos poſsũt a ſuis ſuperioribus puniri.

Epi non recipiant fratres extra clauſtra degentes ſub proteſtiõe ſua inuitis ſuperiorib.

Bona regularium đcedẽtiũ ſiue in habitu, ſiue extra habitum ad ordìnem quem profeſsi ſunt

pertineant. Episcopi non impediant vniones beneficiorum.

ctum impediant, omninò etiam prohibemus, & censuras Ecclesiasticas, & alias pœnas per eos in contradictores pro tempore latas, nullius esse roboris, vel momenti, similiter decernimus & declaramus.

Regulares possunt exercere curã animarum.

¶ Insuper volumus quod præfati regulares quibus cura animarum inest, posint per seipsos iuxta suorum superiorum ordinationem, aut alios Vicarios, seu Cappellanos seculares ipsorum regulariũ nutu ammouibiles, ab eis deputatos, & ab ordinario pro idoneis nominatos, & approbatos, prefatam curam exercere, neque in eorum deputatione, vel amotione, neque alicuius partis fructuum consignatione, pro præfatis Cappellanis, seu Vicarijs secularibus, si per tales curam exerceri contigerit, Episcopi vllo pacto se intromittant.

Possunt cãpanas pulsare, missas celebrare. mortuorũ corpora associare:

¶ Prohibemus insuper eisdem ordinarijs, ac alijs quibuscunque personis, ne impediant ipsos fratres, quando eis placuerit, tam in diebus dominicis, seu festiuis, aut, alijs totius anni temporibus, campanas pulsare; & etiam tempore quo ipsi celebrauerint, missas celebrare, necnõ mortuorum corpora associare, & illa per fratres ipsos, quando in ecclesijs suis præfatis delata fuerint, etiam absque præsentia rectorum ecclesiarum huiusmodi sepeliri facere, ac officia mortuorum huiusmodi peragi posse, necessariamq; presentiam rectorum, aut aliorum clericorum, quin infirmi liberè sua posint condere testamenta minimè esse, ac ipsos regulares legata, aut queuis alia sibi in testamentis relicta, exigere, & obtinere posse, neque aliquod ius contrarium esse, decernimus & declaramus.

Quomodo nouitię sint examinandę antè ꝓfessionèm ab ordinarijs.

¶ Volumus etiam, quòd puellarum Deo dicandarum, an scilicet coactę vel seductę fuerint, exam[illegible] faciendum, non nisi infra quindecim dies post [illegible]am iuxta Concilium Tridentinum, Episcopi, vel e[illegible]um Vicarij requisiti fuerint, fieri posit, quibus elaps[illegible] amplius in hoc illis se intromittere non liceat, cu[illegible]s occasione nec Episcopus, nec eius Vicarius intra septa monasteriorum ingrediantur, sed stent ante cratem ferream, & interrogationes alias quàm eas, quæ prefatum Con-

cilium

cilium Tridentinum iubet, eis fieri omninò prohibemus, ac similiter volumus, quòd puellæ, seu nouitię ipsæ, ad alias interrogationes respondere minimè teneantur.

¶Sessionis verò 23.c.8. neminem nisi à proprio episcopo ordin. ri posse statuens, in regularibus locum non habere omnino declaramus, ita q̄ fratres huiusmodi pręfatos etiam sacros ordines, à quolibet Antistite gratiam, & communionem Apostolicæ sedis habente, (ordinarij loci minimè requisita licentia) in locis, seu domibus fratrū huiusmodi, aut alibi, recipere possint.

Regularès a quocūq; Episcopo ordinari possunt.

¶Et insuper sessionis 22. decretum per quod populum sepe ad suas ecclesias, saltem dominicis, & maioribus festiuis diebus, cōuenire debere monet insequendo. ¶Volumus quod fratribus mendicantibus huiusmodi, non solum prohiberi non possit, ne missas, & alia diuina officia faciant in eorum ecclesiis, verum etiam in quibuscunq; aliis, vbi celebrari missas solitum est, etiam ipsis non vocatis, seu ad id requisitis celebrare valeant. ¶Ac etiam quòd conciones, & lectiones sacræ scripturæ, & sermones pro mortuis, etiam in ecclesijs suis facere, ac eleemosinas pro celebrandis hmōi missis, & aliis diuinis officijs peragendis, si eis illas donari, seu relinqui contingat, recipere, necnon missas, & diuina officia huiusmodi etiam in diebus dñicis, vel festiuis, ét antequàm rector Parrochialis ecclesiæ celebrauerit, celebrare, & celebrari facere, & quando eis videbitur, ét si tunc in ecclesia cathedrali prædicetur, prædicare, ac etiam quicunque utriusque sexus Christi fideles, totius anni tempore illas, & illa in ecclesiis fratrum huiusmodi, audire possint, ipsiq; Christi fideles vllatenus desuper molestari, aut impediri per locorum ordinarios, seu rectores Parrochialium ecclesiarū, aut alios quoscunq; vllo pacto, cā; vel occasione nō valeant, seu debeant, sed p̄fati Christifideles audiendo missas, & alia diuina officia in ecclesijs fratrum huiusmodi diebus dñicis, aut festiuis, p̄cepto ecclę de illis audiēdis, satisfe-

Quod fratres missas in festiuis diebus celebrare possunt in quibuscunque ecclesiis, antequam rector Parrochialis celebret.

satisfecisse censeantur. ¶ Ipsique Christi fideles, sacramentũ Eucharistiæ, (resurrectionis Dominicę festiuitate dumtaxat excepta) sumere, eisque illud per fratres huiusmodi administrari valeat, nec ad aliud faciendum per locorum ordinarios aut ecclesiarum rectores pręfatos, seu alios quoscunque (illorum licentia minimè requisita) etiam sub censuris ecclesiasticis, & alijs pœnis, cogi vel compelli possint, seu debent, etiam decernimus, & declaramus.

¶ Et licet in sessione 25. cap. 12 caueatur, quòd censuræ & interdicta ecclesiastica etiam à locorum ordinarijs promulgata mandante Episcopo, à regularibus in eorũ ecclesiis publicari debeant, tamen si tempore celebrationis alicuius ex festis sanctorum ordinum eorumdem, ac aliàs in alijs festiuitatibus iuxta eorundem ordinum priuilegia Apostolica, interdictum huiusmodi emanauerit, illud in præfatis festiuitatibus, & eadem sessione 25. cap. verò 13. per Episcopum terminari mandantur, non nisi durantes, per illum dirimi, finitas autem, nullo pacto innouari posse statuimus.

¶ Cumque licet cap. 11. sessionis 25. statuit, quod in domibus virorum seu mulierum, quibus animarum personarum secularium cura imminet, nulli etiam ad nutum ammouibiles, inibi deputentur, nisi de ordinarij consensu, ac pręuio examine huiusmodi pręcedente, ac curam huiusmodi admitti posse oĩno volumus præfatos regulares.

¶ Quartam autem funeralium de qua sess. 25. cap. 13. nequaquam soluere teneantur monasteria, quæ ad quadraginta annis citra fundationẽ existunt postq̃ Concilium ipsum loquitur tantum de monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartam soluere consueuerunt, & vbi solui consueuit, id tantum ceræ, & aliorum quæ in aliquibus partibus deferri contigerit, tempore quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, vel aliis fratribus ipsis seu monialibus huiusmodi relictis, aut alias quomodolibet donatis solui debet. Sicque intelligi Concilij decretum

[Margin notes:]
Celebrare possunt et antequã celebretur ĩ parrochia. Prædicare possunt in cathedrali prędicetur.
In diebus festiuis oẽs Christifideles audire possũt missas ĩ ecclesijs fratrũ satisfaciũt precepto ecclesię.
Possũtque infra annũ sacramẽtũ Eucharistię à regularibus sumere.
Interdicta suspẽdũt in festiuitatibus sãctorũ ordinũ, & in aliis ad quæ habẽt priuilegia.
Cõtrouersiæ præce-

cretum, quo ad quartam huiusmodi soluendum debere decernimus.

¶ Vbi verò non est consuetudo soluendi quartam huiusmodi, de nullo suprascriptorum solui debere declaramus. ¶ Nec ad quartam seu aliam partem omnium eorũ, q̃ ét pro ornamento ecclesiæ, palliorũ, planetarũ, cortinarũ, pannorũ, & aliorum quæ dictis ecclesijs relinqui, vel dari contigerit, etiam si pro vestrarũ, aut aliàs relinquamur, aliquid contribuere teneantur. ¶ Ac etiam ius sepulturæ solui tantum consuetum curatis, & non aliquid aliud eis solui debeat, quam partes ad earum libitum ecclesiis ordinum huiusmodi, seu eorum fratribus, alia quæcunque tribuant, seu eleemosynas elargiantur, quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorum huiusmodi, nec propterea impediri debeant, quin possint defunctorum corpora præfata ad eorum ecclesias tumulanda deferri facere.

¶ Inhonestú quoq; esse censentes, Mendicantiũ ordines ad aliquorũ onerũ contributionem teneri, illos, illorũq; loca, ét si curam animarum habeant, ac quæcunque beneficia illis vnita, ad contributionem pro seminaria, aut decimarum aliquarum solutionem, immo illos, & eorum domos, monasteria, beneficia, & loca quęcunque, & ab illis quomodolibet dependentia, eorumque possessiones vineas, agros, & prata, ac alia bona quæcunque tàm ad ipsos quàm ad moniales præfatas etiam largitione fidelium, seu alias iustis de causis ab eis acquisita, ac pecunijs empta, vel alias quomodolibet pertinentia, minimè teneri, illosque, & illas, a quibuscunque decimis, primitiis, quartis, medijs, & alijs fructuum partibus, nec non subsidijs charitatiuis, etiam per nos concessis, ad quoruncunque etiam regum, principum, & dominorum temporalium instantiam, quacunque etiam vrgentissima, & de necessitate exprimenda causa, ac etiam alijs quibuscunque oneribus, tàm ordinarijs, quàm extraordinarijs, etiã ratione fructuum, olerum, virgultorum, lignorum, beneficiorum, & aliarum quarumcunque rerum tam pro vi-

ctu

[Margin notes:]
dentia diri mantur.

Regulares ad curã animarum admitti debent.

Quarta funeraliũ nõ soluenda.

Nec quartã nec partẽ aliquam eorũ quæ fratribus relinquuntur tenent tribuere.

Ius sepulturę soluẽdũ.

Mẽdicãtes curã animarũ habẽtes non tenentur ad aliquã contributionẽ ꝑ seminario.

Decimas aut subsidia minimè soluere tenentur.

ctu quàm vestitu, aut alias sibi necessarium quomodolibet etiam auctoritate Apostolica nunc, & pro tempore impositis, ita vt pœnitus, & omninò ad alicuius rei contributionem minimè teneantur, omninò eximimus, & liberamus, illosq;, & illas, ad illos, & illa etiam si seculares, aliæ personę quæcunq; in eas exigendi possessione fuerint, minimè teneri debere volumus, nec sub cap. 12. sessionis 25. comprehendi posse, vel debere decernimus.

Eleemosinas petere possunt.

¶ Quòd verò de vsu quęstorum eleemosynarum auferendo loquitur sessionis 21. cap. 8. id ad mendicantium ordines nullo modo referri posse, vel debere, etiam decernimus, quin potius cum ex eleemosynis huiusmodi viuere cogantur, eis id facere, liberum omninò esse declaramus,

Regulares delinquentes à suis superioribus puniantur.

Epi contra regulares ꝓcessus facere non possunt.

¶ Quoniam verò ex nimia episcoporum sibi irrogata auctoritate ipsi personas regulares suæ iurisdictioni subijcere omninò student ac decreto Concilij prętati sessionis 25. cap. 14. edito, quo cauetur, ꝙ si regularis intra claustra existens, & extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalosus sit, termino ab Episcopo præfigendo, à suo superiore omninò puniatur, sin minus, ab ordinario delinquens puniri possit, confisi varijs indebitisque grauaminibus regulares afficiat: ordinarios prętatos aliquid contra regulares in claustris degentes huiusmodi quouis prętextu occasione, vel causa innouare non posse, vel debere, nec aliquos processus contra ipsas personas regulares formare, aut facere posse volumus, nisi ꝓpter manifestum scandalum, & suorum ordinum superioribus prius consultis, & negligentibus, alioquin, omnia, & singula, contra præmissa facta, & gesta, ac facienda in futurum, pro nullis, & infectis habeantur.

Licẽtias ꝓ construendis domib⁹ gratis dare debent.

¶ Licentias verò pro construendis domibus regularibus quæ 4. c. 25. sessionis nisi de ordinarij licentia construi prohibent, gratis omninò dari, & non nisi legitima subsistẽte causa (superioribus explicanda) illas recusari posse, necnon fratres prętatos (et solos) mortuorum corpora associare. Ac mandatum in die cœnę Domini fieri solitum,

tũ,in ecclesiis,seu domibus fratrũ cuiuslibet ordinis præ dictorũ,soléniter facere, & prędicta die prædicare hora qua eis videbitur,nec per locorum ordinarios,aut recto res ecclesiarum, seu alios quoscunque prohiberi posse, ẽt decernimus,& declaramus. ¶ Mandantes ẽt vniuersis locorum ordinariis, ne mortuorum offitia agere Recto- res parrochialiũ in ecclesiis ipsorũ fratrũ(contra illorum voluntaté)permittãt. Ac moniales dictis fratribus subdi- tas,vel personas sepulturã in eorũ ecclesiis eligẽtes(nul- la soluta Parrocho portiõe)sepelire,vel si fratres ad mor tuorũ corpora associãda vocati fuerint, illa absq; fratrũ hmõi præsentia sepeliri facere,audeant, vel præsumant. ¶ Cum quę maximè decent, liberã eã cuiusuis testantis voluntaté,prauũ illũ vsũ,paruo adhuc tpe(vt præfertur) introductum, per qué testamenta absq; præsbyterorum præsentia fieri interdicuntur, omninò abrogamus.

¶ Postremò ꝗ c.13.sess.25.cautũ fuit, ꝗ oẽs scilicet tã clerici,ꝗ regulares quicũq; ad publicas processiones vo- cati,accedere cõpellant,id quo ad fratres præfatos de il- lis tñ processionibus intelligi volumus,ad quas ẽm con suetudiné antiquã locorũ,soliti sũt accedere,vel pro bo no pacis ecclesiæ,vel pro victoria cõtra infideles indicũ tur,ꝗ ẽt de illis conuentibus(qui collegia,nuncupaẽ)mi- nimè intelligi volumus, ĩ quibus fratres sub arctiori clau sura degunt,ita vt nec in choro cantent,nec ad mortuos accedant,sed tantum studijs,& lectionibus vacent.

¶ Pręterea si fortè inter Epos,vel collegia, aut capitula, vel alias quasuis personas, & præfatos fratres, seu monia les,aut eorum aliquos, super præmissis vel aliquo eorum corã quocunq; seu quibuscunq; iudicibus,ẽt cãrũ pala- tij Apostolici Auditoribus,ac S.Rom.Eccl.Cardinalibus tàm in Romana curia ꝗ extra eã,vbilibet lis, seu lites re spectiuè pendeãt,nos lité seu lites,& cãm, vel cãs hmõi ad nos aduocamus,ac illã,& illas,quarũ statum, ac nomi- na cognomina iudicũ,& collitigantiũ præsentibus habe ri volumus pro sufficiéter expressis,cassamus,& extingui mus,ac partibus ipsis perpetuũ silentiũ desup imponimꝰ.

Mandatur in die cęn domini fa cere, & prædicare possunt.

Portio n soluẽda sepultura monialium vel alior personarũ

Abrogatu vsus facię di testamẽ ta absqu presbyter rũ pñsentia

Ad quas p cessione cõ pelli possĩt regulares.

Fratres qui sũt in colle giis ad nul- las tenen- tur ire.

Aduocatio & extictio litium sup aliquo præ missorum.

¶ Ac

Confirmãt & de nouo concedũtur omnia priuilegia quę decretis concilii Tridétini expresſè nó contrariantur aliàs q̃ superius eſt dictum cõcessum, & declaratũ.

¶ Ac insuper vt facilius præmissa omnia illibata persistant, oĩa, & singula priuilegia, immunitates, indulgentias facultates, libertates, indultas dispéſationes, fauores, & gratias, quę decretis Conc. Trid. alias q̃ vt superius eſt dictũ, cóceſſũ, & declaratũ, nó cõtrariantur expreſsè eiſdé fratribus, nec non monialibus quibuscunque, & sororibus tertii ordinis prædictorum ordinum reſpectiuè ordinibus, ac illorum eccleſiis, domibus, & perſonis, etiam viuæ vocis oraculo in genere, vel in ſpecie tam per reco. me. Eugenium 4. Sixtum 4. Leonem 10. Paulum 3. ac dictum Paulum 4. & Pium etiam 4. quàm alios quoſcunque Romanos Pontifices, etiam prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem eandem quomodolibet conceſſa, con firmata, & innouata, nec non noſtras, & prædeceſſorum noſtrorum, ac aliàs quaſcunque deſuper confectas litteras, quarum omnium tenoré, ac eorundem prędeceſſorum noſtrorum nomina, & alia de neceſsitate exprimenda, ac ſi de verbo ad verbum (nihil pœnitus omiſſo) & in forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, etiam pręſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi uolumus, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illisque perpetuę, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, eaque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruari debere, ac fratribus ſuperioribus, & perſonis ordinum huiuſmodi, necnon aliis quibuscunque, quos illa concernunt, ſuffragari debere, ſeu poſſe volumus. ¶ Necnon priuilegia, immunitates, facultates, libertates, indulta, diſpenſationes, exemptiones, fauores, & gratias tàm ſpirituales quàm temporales, modo, & forma quibus conceſſa ſunt, etiam per viam communicationis, & extenſionis, actiuè, & paſſiuè inter ſe, & alios quoſcunque ordines reſpectiuè, de nouo concedimus, illaque omnia, & ſingula ad domos, & loca quęcunque dictorum mendicantium ordinum, & monialium quarumcunque, ac ſororum de tertio ordine nuncupatarum in congregatione viuentium dictorum, ordinum, (vt pręfertur) hactenus recepta, & imposterum

De nouo conceduntur.

reci-

recipienda.¶Necnon eorum perſonas,& bona,etiam ſi priuilegiorum, & aliarum gratiarum præfatorum auctentica originalia,propter temporis antiquitatem, vel varias Vrbis ruinas,de perdita exiſtãt (dũmodò de eis alias legitimè conſtet)extendimus,& ampliamus.Et ſic in pręmiſſis omnibus,& ſingulis per quoſcunque iudices , & perſonas quauis auctoritate fungentes,etiam Cardinales , & Auditores pręfatos,ſublata eis,& eorum cuilibet,quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate , & auctoritate, iudicari , & diffiniri debere , necnon quicquid ſecus ſuper his a quoquam,quàuis auctoritate ſcienter uel ignoranter contigerit attentari , irritum , & inane decernimus.

¶Quò circa dilectis filiis noſtro prędicatorum Cardinali Protectori, & Sancti Hieronymi Generali ordinum, ac curię cauſarum Camerę Apoſtolicę etiam Generali Auditori , nunc , & pro tempore exiſtentibus,per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi , vel duo,aut vnus eorum per se,vel alium seu alios,pręſentes litteras , & in eis contenta quęcunque , vbi & quando opus fuerit,ac quoties pro parte eorundem fratrum , aut monialium,vel alicuius eorum fuerint deſuper requiſiti ſolemniter publicantes, eiſq; in pręmiſſis efficacis defenſionis pręſidio aſſiſtentes , faciant (auctoritate noſtra) pręſentes, & in eis contenta huiuſmodi firmiter obſeruari , ac ſingulos quos litterę ipſę concernunt , pacificè frui, & gaudere , non permittentes eos , vel aliquem eorum deſuper,contra pręſentium tenorem per quoſcunque(etiam locorum ordinarios)quomodolibet indebitè moleſtari,contradictores quoslibet , & rebelles , & per cenſuras,& pœnas eccleſiaſticas,aliaque opportuna iuris remeda(appellatione poſtpoſita) cõpeſcendo,legitimisque ſuper his habendis,ſeruatis proceſſibus,cenſuras, & pœnas ipſas(etiam iteratis uicibus)aggrauando , & interdictum eccleſiarum apponendo , inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit)auxilio brachii ſecularis.Non obſtantibus pręmiſſis, & alijs Apoſtolicis,necnon in prouintialibus, & ſy-

Iudices aſſignantur.

& ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpetiali bus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priui legiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis eiſdem Epiſcopis, vel quibusuis aliis perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogato riarum derogatoriis, aliisque efficatioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere vel in ſpetie, etiam motu ſimili, ac alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. ¶Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis ſpecifica, expreſſa, & indiuidua non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad uerbũ (nihil pænitus omiſſo) & forma in illis tradita obſeruata, inſertę forent; pręſenti bus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus. ¶Nec non omnibus illis, quę in litteris confirmationis, & innouationis, priuilegiorum eorundem, alias per eoſdem Paulum iiij. & Pium etiam quartum prędeceſſores noſtros prędictos, ordini fratrum minorum huiuſmodi conceſſorum, conceſſum eſt, non obſtare cõtrariis, quibuscũq;, aut ſi locorum ordinarijs, vel quibusuis alijs communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. ¶Et quia difficile foret, earundem præſentium litterarum notitiam ad quaſcunque perſonas peruenire, & vbique illas præſentare, etiam motu, & ſcientia ſimilibus volumus, & decernimus, quòd tranſumptis earumdem pręſentium litterarum, (etiam per impreſſionẽ factis) manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, aut ſigil

lo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, quemadmodum adhiberetur pręsentibus litteris originalibus (si præsentarentur vbique) adhibeatur tam in iuditio quàm extra illud, plena, & indubitata fides. ¶Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginã nostrę declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, inhibitionis, suspensionis, statuti, decreti, mandati, abrogationis, auocationis, cassationis, extinctionis, impositionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, concessionis, extensionis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romę apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1567. Decimosept. Kalen. Iulij. Pontificatus nostri anno 2.

Cæ. Glorierius. H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

BREVE SANCTISS. D. N. PII. V. super declaratione ordinum mendicantium.

Post menses, & aliquot dies à declaratione pręsentiũ fuit declaratus ordo S. Fr. de Paula esse, & connumerari ꝗ debere inter ordines mẽdicãtes vt infra est videre.

PIus PaPa V. Ad perpetuam rei memoriã. ¶Romanus Pontifex tam vniuersalis Christianę, ꝗ singularũ eius religionũ pręcipuus defensor, oĩbus illarũ incõmodis pro sui pastoralis officij debito libenter occurrit, & indẽnitati salubris, iuxta tpum, morũq; exigẽtiã declaratiõib⁹, & alijs remediis cõsulere solet opportunis. Sanè licet dilecti filij oĩum mẽdicãtiũ ordinũ fratres à cõtributione seminarij clericorum in qualibet ciuitate iuxta eiusdem Concilij formã erigendi per Tridentini Concilij decreta eximantur.

¶ Nosque inter alia eisdem mendicantium ordinum fratribus concessa priuilegia, eos, & eorum quemlibet tam à seminarij huiusmodi cõtributione, quàm subsidio quomodolibet, necnon in decimis quibuscunque & certis aliis oneribus apostolica authoritate similiter exemerimus, & liberauerimus, eosque ad illorum omnium contributioné nullo vnquam tempore cogi, & compelli posse decreuimus: cũ tamé sicut, non sine animi nostri molestia, nuper accepimus, nonnulli locorum ordinarii, & forsan in prouintialibus Concilijs eò forsan sub prætextu, quòd ordinum mendicantium fratres huiusmodi bona stabilia ex indulto, seu dispensatione apostolica retinere possunt, & præterea mendicantes re uera non sint, eos ad seminarij, subsidij, decimarum, & aliorum onerũ huiusmodi contributioné cogere forsan præsumpserunt, & in dies præsumunt, in graue ipsorum ordinũ grauamé, & præiuditium non modicum.

¶ Nos animo reuoluentes eós ex fructibus bonorum huiusmodi varias reipublicę Christianæ vtilitates afferre, cum ex ipsis varios magrõs, & doctores manuteneant, ex quorum doctrina ipsorum fratres nouitii eruditi postmodum effecti gregem Dominicũ prædicationibus suis, Consiiijs, confessionibus, orationibus, alijsque innumeris pietatis operibus iuuent, & pascant, eorumque domos non minus, immó magis quàm ea quæ per ordinarios erecta sunt seminaria, vocari posse, propterea mendicantium nomen amittere nullo modo debere.

Tolliť occasio dubitandi circa ordines mẽdicantium.

¶ Volentes idcircò omnem dubitandi materiam amputare, oẽs & singulos mendicantiũ ordinum fratres huiusmodi, ac eorum singulos à quibusuis excõmunicationis suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sñijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon quaruncunq; litium, & causarum coram quibusuis iudicibus, & vbicunque quomodolibet pendentium

Auocatio, & extinctio litiũ, & cãrrũ sup pę missis.

status,

ſtatus,& merita nominaq; , & cognomina iudicum , & collitigantiũ,necnon quorũcunq; priuilegiorũ,indultorũ,exéptionũ, & immunitatũ eorumdem ordinũ mendicantium fratribus hactenus qũolibet conceſſorũ,tenores pſtibus pro expresſis habentes,lites quoq;,& cãs pręfatas(vt præferĩ)pendentes,ad nos harũ ſerię auocantes, illasq; pęnitus extinguentes, & collitigãtibus hmõi perpetuum ſuper pręmiſſis ſilentium imponentes.

¶Motu proprio non ad ipsorũ fratrum,vel alicuius eorum nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam,ſed ex certa noſtra ſcientia,ac de Apłicę ſedis poteſtatis plenitudine,oés,& ſingulos quatuor mendicantiũ ordinũ,videlicet S.Dñici, & S.Frãc.ac ęremitarum S.Auguſtini, nec nõ Carmelitarũ , & quos ét recéſeri volumus ſeruorũ B.Mariæ noĩbus comprehenſos fratres,eorũq; domus monaſteria,& loca ét ſi in cõi propria bona(tàm mobilia,q̃ immobilia,& ſtabilia, ac alia quęcũq; poſſerint mẽdicantiũ vocabulo,& oĩbus, & ſingulis mendicantiũ priuilegijs eis qũolibet conceſſis vti poſſe , & debere,nec ſuper præmiſsis vllo vnquàm tempore moleſtari poſſe authoritate Apoſtolica per præſentes ſtatuimus, & declaramus,ac tàm Concilij Tridentini , q̃ omnia , & ſingula alia decreta , ſtatuta,ordinationes,priuilegia,& iura, de mendicantibus loquentia ad oés,& ſingulos ordines præfatos , eorũq; domos,& loca etiam propria bona, in cõi tamen retinentes,extendimus,& ampliamus, illaq; de illis loqui ét authoritate pręfata per eaſdem pręſentes declaramus. ¶ Ac inſuper eiſdem ordinarijs , & quibusuis alijs tàm eccleſiaſticis, q̃ ſecularibus , quauis authoritate fungentibus,in virtute Sanctæ obedientiæ , & aliis arbitrio noſtro moderãdis pœnis ſimiliter per pręſentes mãdamus, vt ſi quid per eos tàm noſtro quàm prædeceſſoris noſtri tpibus,tàm ratione ſeminarij,ſubſidij ,& decimarũ,q̃ aliorum onerũ huiuſmodi exactum fuit , id totũ eiſdem fratribus (omni mora,& dilatione poſtpoſita) reſtituant.diſtrictius inhibentes eiſdem locorum ordinariis,cęteriſq; perſonis tàm eccleſiaſticis , quàm ſeculari-

Qui ſint ordines mendicantium.

Declaratio, & extenſio priuilegiorũ, & ſtatutorum,& aliorũ omniũ de mendicãtibus loquentium.

Præcipit oĩbus ne p̃fatos ordines rõne ſeminari,ſubſidii, & decimarũ, & aliorum onerũ moleſtẽt, & ſi quid ſuo, aut ſui præ

onerũ molestent, & si quid suo aut sui praedecessoris tẽpore ex tctum est restituant.

Praesentes litterae de surreptione, &c. notari non possint, & quòd vim validi, & efficacis cõtractus inter sedem apostolicã, & prefatos ordines habeant.

bus, quauis authoritate fungentibus, & cuiusuis dignitatis, gradus, & conditionis existentibus, ne eosdem mendicantium ordinum fratres prefatos, bona huiusmodi retinentes, quouis pretextu, super Seminarij subsidij, & decimarum contributione molestare, inquietare. vel perturbare audeant, vel presumant.

¶ Decernentes quoq; presentes literas nullo vnquã tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostre, vel quopiã alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, minusue sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, modificationibus, limitationibus, restrictionibus, & alijs contrarijs dispositionibus tàm per nos, quàm etiam successores nostros quõlibet, ac cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusq; decretis pro tempore factis, & faciendis, quorumcunq; tenorum existant includi, sed illis non obstantibus in suis robore, & efficacia persistere, & quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas etiam sub Datum, etiam per ipsos eligenda de nouo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis nostre esse, & ad hoc, vt perpetua firmitate subsistant, vim validi, & efficacis contractus inter sedem Apostolicam, & prefatorum ordinum mendicantium huiusmodi fratres habere debere, sicque per quoscunque iudices, & commissarios quauis authoritate fungentes, etiã causarum Palatij Apostolici Auditores, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contingerit attentari.

Quo-

¶Quocircà dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali auditori, nec non quaruncunque tàm cathedralium, quàm collegiatarum ecclesiarũ Decanis, prępositis, Archipresbyteris, Archidiaconis, Thesaurariis, & quibusuis aliis in eisdem ecclesijs dignitates obtinentibus ubilibet, & in quibuscunque regionibus, terris, & locis existentibus per presentes motu simili damus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium, seu alios presentes litteras, & in eis contenta quęcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum fratrum, vel alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in pręmissis efficacis defensionis pręsidio assistentes, faciant authoritate nostra eosdem fratres, & eorum singulos præmissis omnibus pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos, vel eorum quempiam super illos quomodolibet indebitè molestari. ¶Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo.

Iudicũ deputatio.

Per ipsos iudices, vel de eorum mãdato pōt hoc breue solemniter & efficaciter publicari.

¶Et nihilominus legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam aggrauando, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii sæcularis. Non obstan. fęlicis recordationis Bonifacij Papæ viij. prædecessoris nostri de vna, & concilii generalis de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas, quis vigore præsentium ad iudicium non extrahatur, & aliis Apostolicis, nec non in prouincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu simili, & ex

Huic breui nihil unquam obstare pōt.

certa ſcientia, ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac alias quomodolibet, etiam conciſtorialiter conceſsis, approbatis, confirmatis, & ſæpius innouatis. ¶ Quibus omnibus etiam ſi de illis, illorumque totis tenoribus ſpecialis ſpecifica, & expreſſa mentio, ſeu aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil pœnitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſsis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dũtaxat specialiter, & expreſſè derogamus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Fides adhibenda trãſumptis manu Notarij aut perſonæ indignitate eccleſiaſtica cõſtitutæ ſigillò munitis.

¶ Volumus autem quod pręſentium tranſumptis manu alicuius notarij publici ſubſcriptis, aut alicuius prelati, vel in dignitate eccleſiaſtica conſtituti, ſigillo munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtenſę. Quodque eædem pręſentes in valuis Cancellarię Apoſtolicę, & & Baſilicę principis Apoſtolorum de vrbe, nec non in acie Campi Florę per aliquem ex curſoribus noſtris publicétur, & inter extrauagantes conſtitutiones perpetuò valituras conſcribantur ac poſtquam publicatæ fuerint plenam, & indubiam fidem faciant, nec non omnes, & ſingulos illa concernentes perinde ligent, ac ſi eſſent perſonaliter intimatæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 1. Octobris 1567. Pontificatus noſtri anno 2.

Hoc breue perpetuò valiturũ inter extrauagantes conſcribitur.

IO. Alſ. Naldi.

A. Calorius.

Anno

ANno à Natiuitate Dñi, 1567. Indictione decima, die verò mẽsis Octob. 16. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & Domini nostri D. Pij diuina prouidentia Papę Quinti Anno eius secundo, Retroscriptę litterę in forma Breuis affixæ, & publicatæ fuerunt in retroscriptis locis, vt moris est, per me Alexandrum Astancollum præfati S. D. N. Papæ cursorem. Publicatio bullę.

Philibertus chappius Magister Curs. Idem Cursor.

P I V S P A P. V.

AD Perpetuam rei memoriam. Sedis Apostolicæ solertia dum ad Salutare quorundam remedium extructa, in eorum detrimentum vergere cõspicit, ne quod illis profuturum maturitate summa prodiisse comperitur noxium incauto ministerio efficiatur cæleris prouisionis opem afferre consueuit, pro ut in domino conspicit salubriter expediri. ¶ Sanè accepimus quod cum aliquando contingat aliquos fratres religiosos tàm ordinis S. Franc. cappuccinorum, quàm eiusdem S. Francisci de Paula minimorum nuncupatorum de vno loco ad alium, etiam forsan absque suorum superiorum licentia transferri, exinde perturbationes, & mala exempla inter eosdem fratres sępius oriri solent. ¶ Nos cupientes perturbationibus, & malis exemplis huiusmodi quantum cum Deo possumus, obuiare. Motu proprio, nõ ad alicuius instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus nullus ex fratribus Cappuccinis ad dictũ ordinem S. Srancisci de Paula, nec è conuerso, quod nullus fratrer eiusdẽ S. Fran. de Paula ad ordinem fratrum Cappuccinorum huiusmodi vllo unquam tempore, & quacũque etiam, & quantuncunque iustissima cã, ét de licentia suorum superiorum, se transferre posse Apostolica authoritate tenore pręsentium perpetuò statuimus, & ordinamus. ¶ Decernentes statutum, & ordinationem huiusmodi per fratres pręfatos sub indignationis nostrę

Pius v. prohibet ingressũ fratrum Cappuccinorũ ad ordinẽ S. Francisci de Paula, & è, cõtra.

pœna inuiolabiliter obſeruari debere, ac ex nunc irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoq; quauis authoritate tàm ordinaria, q̈ delegata, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. ¶ Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & ſynodalibus editis, generalibus, vel ſpiritualibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac ſtatutis, & conſuetudinibus, cætetisque contrariis quibuscunque. ¶ Cęterum quia difficile foret, pręſentes litteras ad ſingula quæq; loca, in quibus de eis fides forſitã facienda foret, deferri, volumus, per ipſarum tranſumptis manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis in iudicio, & extra (vbi opus fuerit) eidem prorſus fides adhibeatur, quę præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtenſæ. Datum Romę apud Sanctum Petrum ſub annulo piſcatoris. Die 6. Octobris 1567. Pontificatus noſtri anno 2.

¶ Fabricius Galletus Curię cauſarum Camerę Apoſtolicę Notarius. Cęſar Glorierius.

PIVS V. DECLARAT ORDInem minimorum S. Franciſci de Paula eſſe, & connumerari debere inter ordines mendicantes.

PIus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam. Apoſtolicæ ſedis benignitas ſicut ex debito paſtoralis offitij erga omnes fideles Generaliter effectum charitatis extendit

èxtendit: ſic eos quos ſub regularis obſeruantię iugo diuino cultui emancipatos eſſe cognoſcit, ſpetiali tenetur patrocinio cõfouere. Exponi nobis ſanè nobis nuper fecerunt, dilecti filij fratres ordinis minimorum Sancti Franciſci de Paula Iamdudum Apoſtolica authoritate approbati, quòd licet inter alia eis conceſſa priuilegia, & indulta omnia, & ſingula quatuor mendicantium ordinum priuilegia ad ordinem minimorum huiuſmodi ac illius profeſſores, & domos eorumque eccleſias per ſedem Apoſtolicam extenſa, & ampliata fuerint, & propterea fratres ordinum huiuſmodi, etiam ſub mendicantium nomine comprehendi debeant, ne ſuper præmiſsis, à quoquàm moleſtari poſsint. ¶ Cũ tamen (ſicut eadem expoſitio ſubiungebeat) ex eò quòd nos nuper in quadam declaratione per nos ſub mendicantium fratrum ordinibus, certis tunc expreſsis de cauſis facta, præter Sancti Dominici, Sancti Franciſci, ac ęremitarũ Sancti Auguſtini, nec non Carmelitarum mendicantium ordines, etiam in illis Beatę Marię ſeruorum inſeri voluerimus, ac propterea facilè à quibuſdam dubitari meritò poſſet, quòd ſi ordinis minimorum fratres huiuſmodi ſub illis comprehendi voluiſſemus, nos ſpetialem etiã de illis mentionem omninò feciſſemus. Quare ne ſuper præmiſsis vnquàm dubitari contingat, idem fratres nobis humiliter ſupplicari fecerunt, vt ſibi in præmiſsis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. ¶ Nos attendentes, eos (cum actu mendicent) nõ niſi honeſta de cauſa in mendicantium ordinem eſſe adſcriptos, ac propterea ſua priuilegia illæſa conſeruare volentes, eoſque, & eorum quemlibet a quibuſuis excõmunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, uel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon quarumcunq; litium, & cauſarum ſtatus, ac merita, nomina, & cognomina

Hanc declarationẽ vide ſupra car. 114.

iudicum

iudicum, coram quibus illæ pendent, collitigantium, aliorumq; . ¶ Nec non quorumcumque priuilegiorum. indultorum exemptionum, & immunitatum eis conces sorum, præsentibus pro expressis habentes, causasque huiusmodi ad nos harum serie auocantes, illasque pœnitus, & omninò extinguentes, ac litigantibus huiusmo di perpetuum super præmissis silentium imponentes; huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias tàm per nos nuper, quàm quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & sedem eandem quomodolibet mendicantibus ordinibus concessa, ad prefatũ minimorũ ordinem de nouo extendimus, & ampliamus ipsosque verè mendicantes esse, & sub mendicantium ordinibus esse, & comprehendi debere. ¶ Nec non omnia, & singula Concilij Tridentini decreta pro mendicantibus ordinibus declarata, & modificata, ét pro ordine minimorum hmôi declaramus, & modificamus. ¶ Districtius in virtute sanctæ obedientiæ, ac alijs arbitrio nostro infligen. pœnis, inhibentes quibusuis locorum ordinarijs, ac alijs quibuscunque ne eosdem fratres ordinis minimorum contra eos sic concessa priuilegia molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant. ¶ Decernentes quoque presentes litteras, vllo vnquàm tempore de surreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari vllatenus possint, minus nè sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, & alijs contrarijs dispositionibus, tàm per nos, quàm etiam successores nostros quomodolibet, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficatioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis pro tempore factis, & faciendis, quorumcunque tenorum existant, includi, sed illis non obstantibus, in suis robore, & efficatia persistere, & quoties, illę emanabunt, toties in

Concessa ordinibus mendicantium nobis concessa esse intelliguntur.

Validitas huiusmodi concessionis.

pristi-

priſtinum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenariè reintegratas, etiam ſub data per ipſos fratres ordinis minimorum eligenda, de nouo conceſſas eſſe, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis noſtrę eſſe, & ad hoc, vt perpetua firmitate ſubſiſtant, vim validi, & efficacis contractus inter dictam ſedem, & prętatorum ordinum mendicantium fratres huiusmodi habere. ſicq; per quoscunque iudices, & commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum palatij Apoſtolici auditores, ac S.R.E. Cardinal. ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere. irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſciēter, vel ignoranter contigerit attentari.

¶ Quocirca venerabilibus fratribus Archiepiſcopo Theatino, & Epiſcopo Amerino, ac dilecto filio curię cauſarum Camerę Aplicæ Gn̄ali auditori per pręſentes cōmittimus, & mādamus quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, pn̄tes litteras, & in eis contenta quęcumq;, vbi, & qn̄ opus fuerit, & quotiens pro parte eorūdē fratrum ordinis mini. fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eisq; in præmiſsis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra ipſos fratres ordinis mini. hmōi, voluntate, ſtatuto, declaratione, & aliis præmiſsis, oībus & ſingulis pacificè frui, & gaudere. Nō permittētes eos per quoscūq;, qūolibet moleſtari, contradictores quoslibet, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaque oportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. ¶ Et nihilominus legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis. ¶ Non obſtantibus præmiſsis, ac fęlicis recordationis Bonifatii PP. viij. prędeceſſoris noſtri, de vna, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas, quis vigore præſentiū ad iudicium non extrahatur, & aliis, nec non in prouin-

cialibus

cialibus, & synodalibus Concilijs æditis spetialibus, & generalibus, constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus quoque, & alijs decretis, in genere, vel in spetie, & quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostros prętatos, ac nos, & sedem præfatam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, etiam concistorialiter, & de fratrum nostrorum consilio nec non Apostolicę potestatis plenitudine concesßis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, spetialis, specifica, & expresßa mentio, seu aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro expresßis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter, & expreßè derogamus, contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus, cõmuniter, vel diuisim, ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excomunicari non posßint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo piscatoris. Die 9. Nouembris 1567. Pontific. nostri anno secundo.

B. Cyrillus.

Da. Hanieri.

ISTE Pontifex dispensauit super statutis regulæ nostræ, ꝙ ad capitulum Generale non accedant collegę Prouin. nec duo cõmisßi, sed tm̃ Prouĩcia. cũ vnico cõmisso, & ꝙ capitula ĩtermedia cęlebrarẽt p

Pro-

prouintiales, & diffinitores dumtaxat, & certè fuit con sideiata dispensatio. ¶ Et breue super hoc est impressum cum alijs bullis, quas nuper posuimus in fine statutorum ordinis, per nos nouiter impressorum.

S.D.N.D. PII PAPA V.

Reuocatio priuilegiorum de recipiendis, & retinendis fratribus alterius ordinis.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Quæcunque sacrarum Religionũ statum offendere noscuntur, nostrum nos incitat officium de medio remouere. Quanquàm enim de cohibendis regularibus ad alium ordinem translatis Sancta Synodus Tridentina salubri consilio decreuit, vt nemo cuiuscunque ordinis prælatus, vel superior vigore cuiusuis facultatis, illorum quempiam ad habitum, & professionem admittere possit, nisi vt de ordine, ad quẽ transfertut, sub sui superioris obedientia in claustro perpetuò maneant. ¶ Multi tamen superiores, & prælati, obtentu priuilegiorum, quàmplurimos apostatas, & alios diuersorum ordinum ad se obiurgia, contentiones, leuitates, & malefacta, vt maximè fugientes eo etiã consilio receptare non desinunt, vt illorum opera in curandis infirmis, gerendisq; eorum locorum rebus, & negotijs vtantur, ex qua re plerique solutiores effecti, & quasi impunitatem assecuti, non personas tantùm eorũ ordinum, vnde animaduersionis metu forte exierant, sed & ipsorum ordinum ritus, moresq, maledictis insequuntur. ¶ Quocirca cum eiusmodi priuilegia veniant

Pius V. priuilegia omnium ordinum recipiẽdi frares alterius ordinis præter iuris cõmunis dispositionem emanata reuocat & ad ius commune quo ad hoc reducit.

abrogaúda.

abroganda, quandocunque insigniter comperiuntur nocere, vel etiam scandala generare.

¶ Nos his, alijsque rationabilibus causis adducti, & vt quibuslibet huiusmodi effugia præcludamus, de nobis attributæ potestatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, & quæcunque priuilegia, facultates, dispensationes, & indulta, præter iuris communis dispositioné emanata, recipiendi, vel retinendi fratres, monachos, canonicos, etiam laxiorum ordinum professores, quibuscunque ordinibus Monasterijs, Hospitalibus, Militijs, & pijs locis etiam Sancti Antonij Viennensis, sancti spiritus in Saxia de vrbe, sancti Ioannis Hyerosolimitani, Iesu Christi, Sancti Iacobi de Spatha, Sancti Lazari Hyerosolimitani, eorumque ecclesiis, membris superioribus, & personis per quoscunque Romanos Pontifices predecessores nostros, ac nos, & sedem Apostolicam, tàm in ipsorum Monasteriorum, Hospitalium, & locorum institutione, quàm deinceps quomodocunque, aut quotiescunque etiam per modum statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, & aliàs sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis restitutionibus, preseruationibus, mentis attestationibus, derogatoriarũ derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam motu proprio, & ex certa scientia, deq; simili potestatis plenitudine, etiam pauperum infirmorum miserabilium, & cuiuscunque alterius pij operis intuitu, ac etiam ex quibuscunque alijs causis, quantumuis grauibus, & charitatiuis, & necessarijs, etiam consideratione, vel ad supplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, nec non Sanctę Romanæ Ecclesię Cardinalium, deq; illorum consilio, & matura deliberatione prius habita, concessa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extensa, vel etiam moderata. ¶ Cassamus quoque, & annullamus, quo ad illa, omnes Apostolicas, & alias litteras super ijs confectas, ac processus, & alia inde secuta

Cassatio priuilegiorum pręter ius emanata.

quæ-

quæcunque. ¶ Ac volumus ea omnia vires, & effectũ de cętero non habere; ita ut post hac illorum sic reuocatorum prætextu prælati, & superiores prędicti, aut alij quicunque nullum prorsus alterius, etiam laxioris ordinis, vel obseruantiæ regularem, etiam specialem transeundi ad ipsos licentiam, iuxta huiusmodi priuilegia dumtaxat ferentem ad habitum, & professionem regularem, in suis quisque monasterijs, domibus, locis, vel ordinibus; etiam vt in claustrò perpetuò maneat, admittant, nec omninò quenquam recipiant, vel retineãt.

¶ Eos verò, quos in aliquo ex casibus supradictis vigore huiusmodi priuilegiorum tantum, ac pręter iuris comunis dispositioné iam habent translatos, ad eorum superiores, & loca eius ordinis, vnde erant profecti, quàmprimum remittant. Remissio præcipitur.

¶ Decernentes admissiones, receptiones, & retentiones huiusmodi nulla firmitate subsistere, neminemquè prorsus vlli voto, vlliuè regulæ, vel obseruantia, etiam iuramento, alia ue solemnitate promissa obligare, nec non irritum, & inane quicquid secus per prædictos, aut quoscunquè alios quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. ¶ Quicunque verò aliquem contra huius nostræ reuocationis tenorem admiserint, aut receperint, aut illos, aut quos iam habent modo prædicto translatos, aut receptos retinuerint, ipsos omnibus, & singulis dignitatibus, administrationibus, beneficijs, officijs, fructibus, & pensionibus ecclesiasticis præsentium authoritate priuamus, & ad futura inhabiles esse volumus eo ipsò. Contrafacientibus pęna imponitur.

¶ Quo circa omnibus locorum ordinarijs, in quorum diocœsibus loca prædicta consistunt, per Apostolica scripta mandamus, vt per se, vel alium, seu alios de translatis prædictis authoritate nostra cognoscentes, in eos, quos contra hoc præscriptum nostrum degere inuenerint, ac etiam recipientes, uel retinentes, reiecto quocunque exemptionis priuilegio animaduertant, ipsosque præterea translatos, vel retentos ad Priores ordi- Iudices deputantur.

ordines, & disciplinam remittere procurent. ¶ Contradictores quoscunque percensuras, & pœnas ecclesiasticas, cœteraq; iuris, & facti remedia opportuna quacunque appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis.

¶ Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ad Monasteriorum, Hospitalium, Militiarum, ordinum, & locorum prędictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis, quodque prælatis, & superioribus prædictis, vel quibusuis alijs communiter, vel diuisim à prędicta sit sede indultum, quòd litteris reuocatorijs sub quacunquè formula æditis nullatenus vel nisi modis, & formis in huiusmodi indultis contentis parere, & ob non paritionem aliquas censuras, & pœnas incurrere, aut alias interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad uerbum de indulto huiusmodi, nec non Monasterijs, Hospitalibus, Militijs, & ordinibus hujusmodi, mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs exemptionibus, indulgentijs, & litteris Apostolicis Generalibus, & specialibus, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudiue prędictis concessis, cuiuscunque tenoris existant, per quæ pręsentibus non expressa, vel omninò non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis, quæ omnia nolumus cuiquàm contra prædicta in aliquo suffragari, cœterisque contrarijs quibuscunque. ¶ Volumus autem, vt ipsarum præsentium exempla edantur, eademque etiam impressa notarij publici manu, & prælati Ecclesiastici, ciusue curiæ sigillo obsignata, eandem illam vbique locorum fidem in iudicio, & extra illud faciant, quam ipsæ pręsentes facerent, si essent exhibitæ, vel ostensę.

fides transumptorũ.

¶ Nul

¶ Nulli ergo liceat omninò hominum hanc paginam nostræ reuocationis, abolitionis, cassationis, annullationis, priuationis, voluntatis, mandati, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1569. Pridie idus Octobris pontificatus nostri anno quarto.

Cæ. Glorierius. H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini 1569. indictione duodecima, die verò prima mensis Decembris pontificatus S. in Christo patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentiæ Pape Quinti anno quarto, retroscriptæ literæ apostolicæ lecte, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas basilicarum Lateran. Principis Apostolorum de vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, dimissis in omnibus supradictis locis earundem retroscriptarum copijs affixis per nos Iulium Parisium, & Ioannem Bornotum prædicti S. D. N. Pape Cursores. Publicatio bulle.

Scipio de Octauianis magister cursorum.

S. D. N. PII PAPAE Quinti constitutio super confessorum approbatione.

PIus Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. ¶ Romani Pontificis prouidentia circunspecta non nunquam gesta per eum rationabilibus, & honestis suadentibus causis

Moderãtur hic circa confessorũ approbatione ea quę sup. cõcesserat sup. car. 107.

moderatur, & commutat in melius, pro vt in Domino salubriter conspicit expedire. ¶ Nuper siquidem quasdam declarationes, & moderationes circa nõnulla Concilij Tridentini decreta, regulares personas ordinum mẽdicantium, eorumq; instituta concernentia edidimus, & promulgauimus. ¶ Et quia vti accepimus, illarum vigore sacerdotes regulares prædictorum ordinum, quandoq; minus idonei, & inhabiles confessionibus sæcularium audiendis ab eorum superioribus præpositi absquè aliqua Episcoporum, sed sola magistri ordinis Generalis, aut Prouincialium ministrorum approbatione admittũtur. ¶ Nos super his pro debito Pastoralis officij, pro ut tenemur, salubriter prouidere volẽtes, tenore præsentium hac nostra constitutione perpetuã sancimus, decernimus, & declaramus, decretum Concilij Tridentini de approbatione regularium, audiendis confessionibus sæcularium præpositorum ab Episcopis facienda obseruari debere, etiam in omnibus regularibus quorumuis ordinum, etiam mendicantium, etiam sub regulari disciplina viuentibus, etiam si sint lectores, aut in theologia, etiam de superiorum suorum licentia, graduati, vel promoti, vel à suis magistris Generalibus, vel Prouincialibus ministris, secularium confessionibus audiendis expositi. ¶ Volumus tamen eos, qui semel ab Episcopo in ciuitate, & diœcesi suis præuio examine approbati fuerint, ab eodem Episcopo iterum non examinari. ¶ Ab Episcopo autem successore, pro maiori cõscientiæ suæ quiete examinari de nouo poterunt. Inhibentes quibuscunq; regularibus quorumuis ordinum, etiam mendicãtium, (vt præfertur) ne vigore deputationis, & approbationis ab eisdem magistris, & ministris Prouincialibus, etiam quòd illarum occasione ab ordinarijs hucusquè tolerati fuerint, absq; speciali in posterum licentia, & approbatione ab ordinarijs obtinenda, sæcularium confessiones audire præsumant. Decernentes irritum, & inane, si secus super his, à quoquam quauis authoritate scienter, vel ingnoranter contigerit attentari.

Lectores aut graduati examinari tenẽtur.

Approbatus semel non tenetur iterum approbari.

A successore Epicopo semel approbatus potest de nouo examinari.

¶ Non

¶ Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac noſtris literis prædictis, & alijs, poſtea quibuſcunque regularibus conceſsis, & forſan extẽſis, quas, quo ad ea, quę pręſentibus aduerſantur, & cõtrariantur penitus, & omninò reuocamus, caſſamus, & irritamus, nec non monaſteriorum, & aliorum regularium locorum, ac ordinum quorumcunq;, etiam iuramẽto, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia, roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, Priuilegijs, quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam Mari Magno, ſeu bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, quibuſuis monaſterijs, & regularibus locis, ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu Proprio, & ex certa ſcientia, ac de apoſtolicę poteſtatis plenitudine, aut alias quólibet conceſsis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expręſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas Generales, idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expręſsio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, pręſentibus pro ſufficienter expręſsis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expręſsè derogamus, cõtrarijs quibuſcunque. — *Validitas huius bullæ.*

¶ Vt autem præſentes literæ ad omnium, quorum intereſt, notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam pretendere, aut contra eas ſe excuſare valeat, dicta authoritate ſtatuimus, & decernimus, vt ipſęmet literę, uel earum tranſumptum in Baſilica Principis Apoſtolorum de urbe, Sancti Ioannis Lateranenſis, ac Cancellarię apoſtolicę, ac acie Campi Florę per aliquos ex Curſoribus noſtris publicentur, earum exemplo in — *Publicatio præcipitur*

singulis valuis, & acie prædictis affixo, & dimisso.

Transumptis fides adhibenda.

¶ Verũ qa difficilè foret pñtes litteras ad singula queq; loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & dicta authoritate decernimus, q̃ earundem litterarum transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & siggillo alicuius prælati, seu personę in dignitate ecclesiastica constitutę munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra illud, quę eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensę. ¶ Nulli ergo omninò hoĩum liceat hãc paginã nostræ sanctionis, decreti, declarationis, inhibitionis, reuocationis, cassationis, irritationis, statuti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romę, apud S. Petrum, Anno incarnationis dominicę 1571 octauo idus Augusti, Pontificatus nostri, anno sexto.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

Publicatio bullæ.

Anno à Natiuitate Domini 1571. indictione 14. diè verò 22. Mensis Augusti, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & domini nostri, Domini Pij diuina prouidentia Papę Quinti, anno eius sexto, retroscriptæ litterę affixæ, & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis, per nos Ioannem Guerardũ, & Alamanũ de Alamanis Cursores.

Philibertus Chappius Magister Cursorum.

Sequentia Priuilegia Pij V. concessa fratribus prædicatoribus intelliguntur concessa fratribus minimis.

Pius v. concedit quòd

PIus V. Ad perpetuam rei memoriam. ¶ Sũmi sacerdotij cura meritis licet imparibus

bus nobis ex alto commiſſa, requirit, vt votis illis, ꝑ quæ animarum Chriſti fidelium, præſertim ſanctimonialium virtutum domino ſub ſuaui religionis iugo, virgineaq; perpetuę caſtitatis laureola famulantium, ſaluti, ſpiritualiq; conſolationi, conſulitur libenter annuamus, illaque fauoribus proſequamur opportunis. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Chriſto filiarum monialium nouitiarum nuncupatarum ad regulam profitendam ordinis Sancti Dominici fratrum prędicatorum præparaturum petitio continebat. Quòd quoniam aliquando accidit, vt illę, durante tempore probationis illarum ad emictendam profesſionem regularem, & ante illius emisſionem, ab hac vita migrantur, & in dicto tempore probationis obſtantibus conſtitutionibus, ſiuè ſtatutis, & ordinationibus dicti ordinis, non valentes dictam profesſionem emictere, carent cęleſti merito, quo ex dono, & benignitate ſedis Apoſtolicæ cœteræ dicti ordinis moniales profeſſæ in dicta profesſione, & regula decedentes gaudent.

Nouitię moniales in articulo mortis, etiã ante tẽpus ꝓbationis poſſint emittere profeſsionem, & decedentes conſequantur indulg. plen. in forma iubilei.

¶ Quare nobis humiliter ſupplicari fecerunt, vt ſibi in præmiſsis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. ¶ Nos igitur (qui ſalutem animarum dictam monialium nouitiarum, ſic ante profesſionis emiſsionem, & durante tempore probationis earundem decedentium ſincero deſideramus affectu) ipſasq; moniales nouitias, & earum ſingulas à quibuſuis excommunicationis ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet, innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, eiſdem monialibus nouitijs nunc, & pro temre exiſtentibus, & earum ſingulis, vt qñ, & quoties aliqua ex eis nondum profeſſa de alicuius medici conſilio, ab hoc ſeculo tranſitura conſpicitur, ipſa pro conſolatione animæ ſuę profeſsionem prædictam ante tempus

Supplicatio.

Conc. Tri den. sess. vlt. de re-gul. c. 15.

requisitum (quatenus tamen in ętate legitima constituta sit) ad illam emittendam in manibus Abbatissę, seu Priorissę, vel alterius superioris nouitiarum ipsius Monasterij, seu domus, Ità tamen quòd ipsę moniales nouitiæ sic decedentes indulgentiam, & alias gratias, quas moniales verè professas decedentes consequuntur, consequi possint, emittere in articulo mortis liberè, & licitè ualeant, apostolica authoritate tenore pręsentium perpetuò concedimus, & indulgemus. ¶ Nec non eisdem monialibus nouitijs ità tunc professis decedentibus plenariam peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem in forma iubilei misericorditer in domino eisdé auctoritate, & tenore elargimur. ¶ Ac concessionem indultum, & elargitionem huiusmodi, ac pręsentes litteras sub quibusuis similium, vel dissimilium indulgentiarum, & gratiarum, suspensionibus, reuocationibus, & limitationibus, etiam in fauorem quorumcunq; factis, & faciendis nullatenus compræhensas, sed semper, ab illis exceptas, & quoties illę emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & de nouo concessas existere, ipsisq; monialibus, & professionem emittentibus suffragari posse, & sic per quoscunq; iudices, & commissarios quauis auctoritate fungétes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & sacri Palatij Apostolici causarum auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpręetandi facultaté, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his, à quoquàm quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. ¶ Non obstan: constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac monasterij seu domus, & ordinis huiusmodi etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, Priuilegijs quoq; indultis, & litteris apostolicis, illis, eorumq; superioribus, & personis, sub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium

Indulgẽtia plenaria.

rium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores, ac si de verbo, ad verbum nihil penitus ommisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expræssis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunq;. Datũ Romæ apud Sanctum Petrũ sub annulo piscatoris die 23. Aug. 1570. Pontificatus nostri Anno quinto.

S. D. N: D. PII PAPAE. V. FACULTAS.

QUOD SUPERIORES ORdinis fratrum prędicatorum, in vna quaque Prouincia, poßint constituere etiam plures sui ordinis fratres, ab eis approbatos, in notarios publicos, pro intimandis mandatis, & rescriptis Apostolicis, publicam vel priuatam dicti ordinis vtilitatem concernentibus.

PIus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam. ¶ Debitum pastoralis officij nobis (meritis licèt imparibus) ex alto commissi nos admonet, & inducit, vt circa religionum quarumlibet, pręsertim ordinis fratrũ Prędicatorũ sãcti Dominici, ad quẽ patrio quodã iure peculiarẽ gerimus paternæ charitatis affectũ, statũ prosperè dirigẽdam, &

ſcripta Apoſtolica quæcunque publicam, ac alias priuatam dicti ordinis, & fratrum, ſiue monialium eiuſdem vtilitatem concernentia per probos, & idoneos eiuſdem ordinis religioſos, perſonis, quibus opus fuerit, intimanda, & inſinuanda, ac debitè exequenda, ſtudijs inuigilemus aſſiduis, ac alias omnibus illorum incommodis, & neceſsitatibus conſulamus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. ¶ Cum itaq;, ſicut nobis dũ in minoribus cõſtituti eſſemus, ſatis cõprobatum ſit, ꝙ fratres religioſi, & moniales dicti ordinis fratrũ prędicatorum Snncti Dominici, ſiue ordinem ipsum, vel illius regulam profitentes, quem quidem ordinem expreſsè profeſsi ſumus, tam uniuerſaliter, quàm particulariter quàm plura damna, incommoda, & detrimenta patiuntur, & impenſas ſuſtinent, ex eo, ꝙ notarii tam clerici, q̃ laici ſæculares, ẽt Apoſtolica, imperiali, regali, aut alia authoritate creati, & cõſtituti in plerisq; mundi partibus, regionibus, regnis, prouintiis, Dominiis, & locis exiſtẽtes, ex eis oriundi, ſiue alias inibi cõmorãtes, mandata, cõceſſiones, gratias, priuilegia, & indulta, aliaq; reſcripta Apoſtolica tã ad publicã, q̃ priuatã vtilitatẽ emanata, ſiue cõceſſa, & bonũ, ſiue cõmodũ publicũ, ſiue priuatum cõcernentia Dñis tẽporalibus, ſiue ptãtibus, regibusq; Ducibus, Principibus, Marchionibus, ac aliis Dñis, & perſonis quibus intimãda, ſiue inſinuanda veniunt, ac intimare, & inſinuare oportet, intimare, notificare, ſiue inſinuare, variis confictis reſpectibus, recuſant ſiue nõ audent contra eorundem officii liberum, & publicum exercitium, debitãq; ſedi Apoſtolicæ obedientiam, ac in non modicum publicę, & priuatę vtilitatis, & commodi preiudicium, & detrimentum.

¶ Nos igĩ cupiẽtes, qñtum cũ Deo poſſumus in præmiſſis ordini, & fratribus pręfatis, ac ẽt monialibus ipſis de opportuno remedio ꝓuidere, & dictis incõmodis, detrimentis, expẽſis, & dãnis eorũ obuiare, neq; mandata, priuilegia, gratias, cõceſsiones, indulta, & reſcripta apoſtolica in genere, vel in ſpẽ dicto ordini, ſeu ipſius ordinis magiſtro

giſtro generali, Prouintialibus, alijsq; ſuperioribus, Prioribus, & fratribus, & eorum ſingulis, dictisque monialibus, ſiue earundem Abbatiſſis, Prioriſſis, & earundem et iam ſingulis eiuſdem ordinis, ſiue dictum ordinem, & illius regulam profitentibus quomodolibet in genere, vel in ſpẽ conceſſa, aliaque mandata, & reſcripta apoſtolica, publicam, vel priuatam ipſius ordinis vtilitaquomodolibet concernentia, & emanata, ob id debito careant effectu, & vacua remaneant, prouidere volentes, ipſosq; ordinem, ac illius magiſtrũ generalẽ, Vicarium, procuratorẽ, & fratres, ac Abbatiſſas, Prioriſſas, & moniales eorũq; ſingulos ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequentes, & à quibusuis excõicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisq; eccleſiaſticis ſententijs, cẽſuris, & pœnis a iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectũ præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, nec non nomina, cognomina magiſtri generalis, Prouincialium, Vicariorum, Procuratorum, & aliorum ſuperiorum, ac dictarũ Abbatiſſarum, Prioriſſarũ, & monialiũ, inuocationesq;, denominationes, & dependentias monaſteriorum, domorũ, conuentuum, & aliorum regularium locorum, tàm virorum, quàm mulierum dicti ordinis, ac etiã mãdatorũ, conceſsionum, indultorum, reſcriptorum, aliarumq; gratiarũ tenores, præſentibus pro expreſſis habentes. Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, modernis, & pro tẽpore exiſtentibus dicti ordinis magiſtro generali, Vicariis, & Prouincialibus, tàm citra, quàm vltra, ac alias vbilibet conſtitutis.

¶Quòd in vnaquaque eorum prouincia, vnum, duos, tres, quatuor, vel quinque, aut plures eis benè uiſos dicti ordinis religioſos, ſeu fratres, probos tamẽ, ac fide, & doctrina idoneos, & ab ipſis approbatos, in notarios creare conſtituere, & deputare.

¶Qui ſic creati, conſtituti, & deputati ſine aliquo reſpe-

ſpectu, & õni ceſſante recuſatione liberè quoties requiſiti fuerint, oĩa, & ſingula mãdata, priuilegia, cõceſsiones, gratias, & indulta apoſtolica, aliaq; tàm vniuerſalia, quàm particularia dicto ordini, ac qbusuis illius, quę de obſeruãtia ſunt tantũ locis, domibus, cõuẽtibus, monaſterijs, & eccleſijs, tã virorũ, quã mulierũ, & ſeu eiuſdem ordinis Magiſtro Generali, Prouincialib⁹, Vicarijs, Prioribus, & alijs ſuperioribus, fratribus, ac Abbatiſſis, Prioriſſis, monialibus, & alijs perſonis ſub regula dictorũ fratrũ degẽtibus, & quę ſunt obſeruãtiæ tantũ in genere, vel in ſpe, et ad vniuersã, ſiue priuatã vtilitatẽ cõceſſa, & emanata reſcripta apoſtolica, eiſdẽ, regibus, Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & dominis, alijsq; perſonis eccleſiaſticis, & ſecularibus quibuscũq; vbi, & quoties opus fuerit, ac ad id requiſiti fuerint, notificare, inſinuare, & intimare. ¶ Ac eoſdẽ iuxta mãdatorũ, cõceſsionũ, indultorũ, Priuilegiorũ, & reſcriptorũ hmõi formã, cõtinẽtiã, & tenorẽ monere, & requirere, aliaq; oĩa, & ſingula circa ea requiſita, & opportuna facere, gerere, exercere, & exequi, ac de eiſdẽ oĩbus, & ſingulis, publicos, & publica, actus, & inſtrumẽta corã teſtibus ad hoc requiſitis cõficere, & ſtipulari, ac in notã redigere, & exinde ſemel, vel pluries, prout ad id requiſiti fuerint, vnũ, vel plures, ac plura, publicos, & publica, actus, & inſtrumẽta quibus eadẽ prorſus fides adhibeatur in iudicio, & extra, ac vbiq;, ac ſi per alios quoſcũq; publicos, & authenticos rogatos notarios ſtipulata, cõfecta, & publicata, & authẽticata fuiſsẽt cõficere, & debitis ſignis, & caracteribus ſubſcribere, publicare, & authẽticare liberè, & licitè poſsint, & valeãt, apoſtolica authoritate, tenore pręſentiũ licẽtiã, & facultatẽ impartimur, cõcedimus, & indulgem⁹, eiſdẽq; actis, notis, inſtrumẽtis, & ſcripturis pdictos religioſos, vt pręfertur, notarios deputatos ſtipulatis, cõfectis, & vt pfertur, authẽticatis plenã, & indubitatã fidẽ vbiq; tã in iudicio, quã extra adhibere debere, ac eoſdẽ ſic intimatos, monitos, & requiſitos eis afficere, & arctari debere volu

mus

mus, statuimus, & ordinamus. ¶ Mandãtes ꝑpterea in virtute sanctæ obediẽtiæ, & indignationis nr̃æ, ac suspẽsionis à diuinis, quo ad Archiep̃os, & Ep̃os, quoad alios verò inferiores sub maioris excõmunicationis latę sẽtentię pœnis, locorum ordinarijs, & alijs quibusuis personis, cuiuscũq; status, gradus, ordinis, & cõditionis existẽtibus, & quacũq; et dictæ sedis auctoritate, facultate, seu potestate et legati de latere, ac Cardinalibus Cardinalatus honore fungẽtibus, ne ipsos notarios, vt pręfertur deputatos, & electos, siuè eorũ aliquẽ in executione ꝑsupradictorũ oĩũ quouis mõ ĩpediãt, seu ĩpedire, aut ꝑturbare audeant, vel præsumãt. ¶ Ac decernẽtes præsentes litteras nullo vnquã tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, seu intẽtionis nostrę vitio, seu defectu, notari, seu impugnari, ac sub quibusuis reuocationibus, derogationibus, & alijs cõtrarijs dispositionibus, à nobis, vel successoribus nostris emanãdis, cõprehẽsas, sed sẽper ab illis exceptas existere, & quoties illę emanabũt, toties in pristinũ statũ, & validissimũ, et sub data p eosdẽ magistrũ Generalẽ, Prouinciales, & alios supra nominatos eligenda, cõcessas, restitutas, & plenariè reintegratas existere. ¶ Et sic ꝑ quoscũq; iudices, & cõmissarios quauis authoritate fungẽtes, etiã causarũ Palatij Apostolici auditores, ac Sãctæ Romanæ Ecclesię Cardinales, sublata eis, & eorũ cuilibet, quauis aliter iudicãdi, & interꝑtãdi facultate, & authoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritũ inane qcquid sec⁹ sup his à quoq̃, quauis authoritate, sciẽter, vel ignorãter cõtigerit attẽtari. ¶ Quocircà dilectis filijs Iacobo tituli Sanctę Marię in Cosmedin Præsbitero Cardinali de Sabellis nuncupato nostro in alma vrbe Vicario, & curiæ causarũ Camerę Ap̃licę Gener. Auditori, ac Cãcellarię Apostolicæ Regẽti, nũc, & ꝑ tẽpore existẽtibus p p̃sentes motu simili mãdamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorũ ꝑ se, vel aliũ, seu alios p̃sentes litteras, et in eis contenta q̃cunq; vbi, et quãdo opus fuerit, ac quoties pro parte magistri Generalis, Procuratoris, Prouincialium, et aliorum prædictorum

Validitas huius priuilegij.

Iudices assignantur

dictorũ,seu alicuius eorũ fuerint requisiti solẽniter publicãtes,eisq; in premissis efficacis defensionis presidio assistẽtes faciãt authoritate nr̃a illos,& eorũ singulos,indulto,cõcessione,volũtate,statuto,ordinatione,mandato,& decreto nostris hmõi iuxta eorundem pñtium tenorem pacificè frui,& gaudere. Nõ permittentes eos desuper ꝑ quoscunq; qũolibet,indebitè molestari: contradictores quoslibet,& rebelles per sententias,censuras, & pœnas ecclesiasticas,ac alia iuris remedia,appellatione postposita,compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus,sententias,censuras,& pœnas prædictas,etiã iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit,auxilio brachij secularis.

¶Nõ obstãtibus fe. re. Bonifacij Papæ 8. prædecessoris nostri de vna,& concilio generali de duabus dietis,dummodò quis authoritate presentiũ vltra tres dietas ad iudiciũ nõ trahat,aliisq; quibusuis constõnibus, & ordinationibus aplicis,nec nõ in Prouĩcialibus,& synodalibus cõcilijs editis gñalibus,vel specialibus,constõnibus,& ordinationibus,ac ẽt iuramento,cõfirmatione aplica,vel quauis firmitate alia roboratis statutis,& cõsuetudinib9,priuilegijs quoq; indultis,& litteris aplicis,ẽt dictæ sedis de latere legatis,nuntiis,locorũ ordinarijs,& alijs quibusuis personis in præiudiciũ premissorũ per quoscunq; Rom. Pont. ẽt prædecessores nr̃os,ac nos,& sedẽ præfatã, tàm sub plũbo,q̃ in forma breuis,& ẽt motu,& sciẽtia similibus cõcessis,approbatis,& innouatis. ¶Quibus oĩbus ẽt, si de illis,eorumq; totis tenoribus, specialis,specifica,expressa,& indiuidua,nõ aũt ꝑ clausulas gñales idẽ importantes mẽtio,seu quæuis alia expressio habẽda,aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruãda foret, tenores hmõi, ac si de verbo ad verbũ,nihil penitus omisso,& forma in illis tradita,obseruata,inserti forent,pñtibus,pro expressis habẽtes,illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat specialiter,& expressè derogamus,cõtrariis quibuscũq;. ¶Aut aliquibus cõiter, vel diuisim ab aplica sit sede indultũ ꝙ interdici,suspendi, vel excõicari nõ pos

sint

sint per litteras aplicas nõ facientes plenã, & expressam, ac de verbo ad verbũ, de indulto hmõi mentioné. ¶ Volumus aũt ꝙ trãsũptis pręsentiũ, manu aliçuius notarij publici subscriptis, & sigillo personę in dignitate ecclesiastica cõstitutę munitis, eadẽ prorsus fides in iudicio, & extra vbiq; locorum adhibeatur, & adhiberi debeat, quę litteris ipsis originalibus adhiberet̃, si exhibitę forent, vel ostensę. Datum Romę apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 21. Martij 1571. Pon. nostri anno 6.

P. Tharus. H. Fuscus.

PIVS PAPA. V.

AD perpetuã rei memoriã. Rom. Pont. circũspecta benignitas, honestis petentiũ votisq; personarũ sub religionis iugo altissimo famulantiũ, statũ, & salubré directioné respiciũt, ad exauditionis gratiã, libéter admittit, & fauoribus prosequit̃ opportunis ¶ Exponi nobis nuper fecit dilectus fili[9] Prior prouintialis Prouintię Hispanię ordinis fratrũ prędicatorũ, ꝙ cũ ĩ bulla cruciatę Sãctæ, & aliis priuilegijs, quę ab aplica sede cõcedi solẽt, det̃ facultas eligẽdi cõfessorẽ Idoneũ, ab ordinario approbatum, qui possit Christifideles absoluere à casibus ordinario reseruatis, & à quibusdã etiam quę dictę sedi reseruata sũt. ¶ Religiosi dicti ordinis, seu eorũ nõnulli ẽt his facultatibus vti pręsumũt, & illarũ prætextu eligũt cõfessoré aliqñ, præter eos, qui à suis prælatis, pro audiendis eorũ confessionibus, deputati sunt, ꝙ aliqñ in speciale eorũ vergit detrimẽtũ. ¶ Quare ṗdictus Prior nobis humiliter supplicari fecit, quaten[9] in ṗmissis opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur.

Pius V. declarat, ꝙ fratres, & sorores nõ gaudẽt gratijs bullę Cruciatæ, & aliorum similiũ gratiarum.

¶ Nos igit̃ hmõi obuiare volẽtes, ac eundẽ prioré à quibusuis excõis, suspẽsionis, & interdicti, aliisq; snitis, censuris, & pœnis à iure, vel ab hoĩe, quauis occasione, vel cã latis, si qbus quõlibet innodatus existit, ad effectũ præsẽtiũ dũtaxat consequẽdũ. Harũ serie absoluẽtes, & absolutos fore cẽsẽtes, hmõi supplicationibus inclinati talem cõcessioné cruciatæ Sãctę, & aliorũ indultorũ particulariũ, quantũ ad prędictum articulũ eligendi confessorem,

& absoluẽdi à casibus reseruatis, cũ fratribus, & sororib monialibus, totius ordinis p̃dicti tã prouinciæ Hispaniæ hmõi, q̃ extra eã vbilibet locũ minimè habere, nec cẽseri: sed nr̃æ intẽtionis existere, q̄ ijdẽ fratres, & moniales, quãtum ad sacramẽti p̃ntiæ, seu cõfessionis administratiõné dispositioni suorũ p̃latorũ subiecti sint: Apost. auth tenore p̃sentiũ perpetuò declaramus: eisdẽ tñ p̃latis, ut in usu huius potestatis, se cũ subditis, benignos, & faciles exhibeãt Præcipiẽtes, & mãdantes. ¶ Et insuper q̃a sacrum œcumenicũ Generale Triden. Conc. cõcessit Ep̃is, ut absoluere possint in foro aĩæ, seu cõsciẽtiæ ab õnib. peccatis, & dispẽsare in irregularitatib⁹ ꝓut sess. 24. c. 6. habetur, ne prior cõuentualis, & sup̃iores p̃lati dicti totius ordinis, tã in dicta Prouintia, q̃ extra eã ubilibet in hac parte deterioris cõditionis, q̃ clerici, aut seculares existãt: eisdẽ priori cõuentuali, & sup̃ioribus p̃latis, vt ipsi p̃ se ipsos idẽ omnino possint in fratres, & moniales dicti ordinis sibi subditos, qđ possũt Ep̃i ĩ clericos, & laicos sibi subiectos, Tã quo ad absoluẽdi, & dispensandi hmõi, q̃ alias quascũq; facultates eisdẽ authoritate, & tenore, etiã ꝑpetuò cõcedimus, & indulgemus, ac ẽt declaramus. ¶ Decernẽtes p̃sentes litteras ꝑpetuò durare, & valere, & sub quibusuis illarũ cõsimiliũ, vel dissimiliũ cõcessionũ, indulgẽtiarũ, & gratiarũ reuocationib⁹, suspẽsionib⁹, alterationib⁹, derogationib⁹, vel alijs cõtrarijs dispositionib⁹, ẽt p̃ nos, & successores nostros Romanos Põtifices ꝓ tẽpore existẽtes, aut sedẽ Apost. ẽt ex quauis cã, aut alias quolibet canonicè, vel de facto, nũc & ꝓ tẽpore factis, & faciẽdis nullaten⁹ cõpreheñsas, sed semp̃ ab illis exceptas, & quoties illę emanabũt, totiens in pristinũ, & ualidissimũ statũ restitutas, & de nouo cõcessas existere, & fore, ac cẽseri, & suffragari debere, Irritũ quoq; & inane; si secus sup̃ his, à quoq̃ quauis authoritate sciẽter, uel ignorãter cõtingerit attẽtari. ¶ Nõ obstãtibus p̃missis, & q̄busuis Apostolicis, ac uniuersalibus, ꝓuincialib⁹, & synodalib⁹ Cõcilijs editis, specialibus, uel generalibus cõstitutionibus, & ordinationibus.

Declarat p̃latos ordinis posse absoluere, & dispensare fratres suos, sicut Episcopus clericos.

¶ Nec

¶ Nec nõ qbuſuis ẽt iuraméto, cõfirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & cóſuetudinibus, priuilegijs quoq;. Indultis, & litteris Apoſtolicis, qbuſuis pſonis, ſub quibuſcũq; tenoribus, & formis, ac alias quólibet, cõceſsis, & apꝓbatis, & innouatis. ¶ Quibus õibus, & ſingulis, ẽt ſi de illis, eorũq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expſſa mẽtio habẽda, aut aliqua alia exqſita forma, ad hoc ſeruãda foret, tenorẽ ſuũ, ac ſi de uerbo ad uerbũ, nihil pœnitus omiſſo, & forma in eis tradita obſeruata inſererent, pſentibus pro ſufficiẽter expſsis, habẽtes illis alijs in ſuo robore pmanſuris hac uice dũtaxat, ſpetialiter & expſsè derogamus, cæteriſq; cõtrarijs qbuſcũq; aut ſi aliqbus cõmuniter, uel diuiſim, ab eadẽ ſit ſede indultũ, ꝙ interdici ſuſpẽdi, uel excõicari nõ poſſint p litteras Apoſtolicas, nõ faciẽtes plenã, et expſsã, ac de uerbo ad uerbũ de Indulto hmõi mentionem. Datum. Romæ apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris, die 21 Iulij 1571. Pontificatus noſtri anno ſexto. G. Melchioris. & a tergo G. de Caſtro.

In quodam breui fratrum minorum de obſeruantia à fel. rec. Papa Pio V. conceſſo, & publicato in eorum capitulo Generali. Romæ habito anno ut infra, habentur hæc uerba.

Poſtremò, quòd in nouitijs recipiẽdis fiat inqſitio de moribus, & uita eorũ iuxtà regulã eiuſdẽ beati Frãciſci, q̃ ait, diligẽter examinent eos de fide catholica, & de eccleſiaſticis ſacramẽtis, &c. ¶ Et fiat inqſitio de progenitorũ ſuorũ defectu: volẽtes ꝙ iis, q ex Maumethanorũ, uel Iudeorũ genere deſcendunt, cũ poſt ſuſceptũ ab eis baptiſma, Græci, & Iudæi diſtinctio eſſe non debeat, nullatenus defectus generis hmõi, quominus in ordinẽ pdictũ recipiãtur, & ad cõſequẽdas in dicto ordine dignitates, gradus, & officia religionis, vel cuipiã alteri nocere poſſit, vel debeat. ¶ Et

quo

quo ad descédentes ex hæreticis, videlicet cõuersis pariter minimè circa p̃missa quicq̃ obstet. ¶ Quoad verò illos, q ex hęreticis dãnatis, & nõ conuersis, vel quorũ statuæ cóbustæ sũt, originé ducũt, p lineã paternã vsq; ad scd̃am gñationé, p lineã aũt meternã vsq; ad primã tm̃ in p̃missis obesse decernimus. ¶ Et idé seruetur in fratribus, Qui ad sacros ét p̃sbyteratus ordines admittuntur. ¶ Nõ obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, & quibusuis dicti ordinis statutis, & consuetudinibus, ét iuraméto, cõfirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoq; indultis, & litteris apostolicis ordini, & supioribus hmói p quoscũq; Romanos Põtifices, p̃decessores nostros, ac ét nos, & sedé apostolicã ét motu ꝓprio, sciétia, ac potestatis plenitudine similibus, ac cũ quibusuis ét derogatoriarũ derogatorijs, alijsq; fortioribus, efficatioribus, & insolitis clausulis, irritãtibusq;, & alijs decretis in gñe, vel in spe quõlibet cõcessis, cõfirmatis, & sæpius innouatis, ét si de illis, eorũq; totis tenoribus specialis specifica, exp̃ssa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ métio habéda foret, eorũ tenores p̃sentibus ꝓ sufficiéter exp̃ssis habétes, illis aliàs in suo robore pmãsuris hac vice dũtaxat specialiter, & exp̃ssè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunq;. Dat. Romę, apud Sanctũ Petrũ, sub annulo piscatoris die 28 Maij. 1571. Pont. nr̃i anno 6. Cę. Glorierius.

Anno à natiuitate dñi 1571 indictione 14 die verò vltima Mésis Maij. Põtificatus sanctissimi D. N. D. Pij diuina ꝓuidentia Papæ Quinti anno 6. retroscriptæ litteræ Apost. lectæ, & publicatæ fuerũt in gñali retroscriptorũ fratrũ minorũ de obseruãtia videlicet ministrorũ Gñalis, & Prouincialiũ, ac vocaliũ cógregatione habita in conuétu S. Mariæ de Aracœli de vrbe p me Robertũ Fõtanũ Archiuij Rom. Cur. scriptoré Clericũ Mutinen. p̃sentibus Illustriss. & Reuerédiss. D. Alexãdro Card. Cribello vice ꝓtectore, & R. P. D. Hieronymo Albornoz electo Lucumanen. Ep̃o testibus, &c. In quorũ fidem hic me subscripsi. Robert⁹ Fõtan⁹ Archiuij Rom. Cur. scrip.

GREGORIVS

GREGORIVS XIII. PAPA 234. anno Domini 1573. de mēse Maij ad Petri Cathedram aßumptus in qua uiuit, & regnat, infrascripta pro quieto statu regularium, & ordinariorum, declarauit.

S.D.N.D. GREGORII PAPA XIII. constitutio de eleemosynis Monialibus præstandis.

GRegorius Epūs seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Deo sacris virginibus, quæ contemptis illecebris sęculi, diuinis se obsequijs manciparunt, ęquissimum est præcipua quadam à nobis, ac singulari sollicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia, quæ sanctum ipsarum propositum impedire possent, remoueantur, tum etiam vt eis in cultu Dei castè, ac religiosè permanentibus, quę ad victum necessaria sunt, subministrentur. ¶ Et quidem post sacri Concilij Tridentini decretum, quo constitutio fęlicis recordationis Bonifacij Papæ viij. prędecessoris nostri, quę incipit, periculoso, renouatur, prohibens, ne aut ipsis monialibus ex monasteris suis egredi, aut vlli cuiuscunq; sexus, aut ordinis personæ ad eas ingredi liceat. ¶ Et præterea vniuersis Episcopis præcipitur, vt in omnibus monasterijs sibi subiectis, in alijs verò sedis Apostolicę authoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata, diligenter restitui, vbi verò inuiolata, conseruari maximè

In ista bulla multa statuuntur, & declarātur, quæ Pius Quin. p alias suas voluit supra car, 101

procurent. Piæ memoriæ Pius Papa V, etiã prędeceſſor noſter victui quoq;, & neceſsitatibus ipſarum proſpicere cupiens, cum ſuperiora illa approbaſſet, atq; innouaſſet, eademq; oĩa ẽt in monialibus quorumcunq; Militiarum ẽt Hieroſolymitanę, oĩbuſq; alijs tacitè, vel expreſsè Religionem profeſsis, quocunq; nomine cenſerentur, locũ habere decreuiſſet, ne illæ quicq̃ detrimenti in neceſsitatibus ſuis hac occaſione paterentur, ẽt pręcepit locorum ordinarijs, & ſuperioribus earũ, vt fideliũ eleemoſynas per conuerſas non profeſſas, vel profeſſas quidẽ, ſed ætatis ſalutem quadraginta annorũ, & iampridem cõuerſas, quæ in domibus contiguis, extra tñ monaſterium degerent, colligendas curarent. ¶ Ita tñ, vt prædictæ cõuerſę neq; clauſuram aliarum Monialium, niſi in caſibus permiſsis, ingrederentur, nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligendas ſine permiſsis ordinariorum, aut ſuperiorum ſuorum exire poſſent. ¶ Quòd ſi ne hoc quidem ſufficere videretur, idem Pius prædeceſſor mandauit ipſis ordinarijs, & ſuperioribus, vt negocium darent aliquibus perſonis pijs tales eleemoſynas colligendi, aliaq; arbitratu ſuo proſpicerent, quæ ad ſubleuandam monialium inopiam expedire iudicarent.

Remediũ pro neceſſitate monialium.

¶ Cum autem, ſicut accepimus, multæ moniales, etiam quæ tertiariæ vocantur, ſub ſolemni Religionis voto, perpetuaq; clauſura degentes, aliæque talibus litteris comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes multis præterea ad ſe ſuſtentandas neceſſarijs egeant, nequè vſque ad hoc tempus vllo ſufficienti remedio earum neceſsitatibus ſubuentum ſit, quin etiam alię tertiariæ citra vllum ſolemne hucuſq; votum viuant, quæ ad ſuas, ſuorũue domos ne utiq̃ reddituræ eſſent, ſed ſub ſolemni religionis voto, & clauſura prædictis permanerent, ſi earum congruæ ſuſtentationi prouideretur. ¶ Nos, qui illas neceſſarijs rebus deſtitui nolumus, certioreſque facti ſumus in multis ciuitatibus, oppidis, villis, aut alijs locis, tàm in eccleſijs, & Monaſterijs, quàm Hoſpitalibus, Collegijs, Confraternitatibus, & alijs locis pijs, etiam quæ

quæ à priuatis hominibus, tum ecclesiasticis, tum laicis, multas, ac diuersas eleemosynas Christi pauperibus erogari, considerantes in eiusmodi personas, vel in primis exercendam esse charitatem, quæ voluntaria paupertate suscepta, ab omni hominum commercio segregatę, Deo seruiunt, & assiduis præcibus iram ipsius ob peccata conceptā à populo Christiano, deprecātur.

¶ Illud quoque cogitantes, si eis ad tales eleemosynas petendas ad loca prædicta conferre se liceret, vix fore, vt prædicta monasteria, ecclesię, loca, ac personæ eis singulis non tantum saltem tribuerent, quantum singulis alijs pauperibus eodem concurrentibus solent, vniuerso illi Deo deuotarum mulierum generi, de opportunę, ac sufficientis subuentionis auxilio prouidere cupientes.

¶ De nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicunq; Patriarchę, primates, Archiepi, Epi, & alii ecclesiarum prælati, necnon Abbates, priores, præpositi, & alij ecclesias Patriarchales, primitiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias ecclesias, nec non monasteria, pioratus, præposituras, Canonicatus, præbendas, dignitates, personatus, administrationes, officia, cæteraq; beneficia ecclesiastica cũ cura, & sine cura sęcularia, & S. Benedicti, S. August. Cisterciensium, Cluniacensium, Pręmonstratensium, Carthusiensium, Camalduensium, Sancti Basilij, Cassinésium, aliàs Sanctæ Iustinæ, Montis Olìueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranen. Et Cruciferorum, seu fratrum S. Hieronymi, nec non prędicatorum, minorum minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiusdem Sancti Augustini, seruorum Beatæ Mariæ, Sanctæ Claræ, & quorumcunq; aliorum, tàm virorum, quàm mulierum, etiam mendicantium ordinum, & congregationum, & militiarum regularia, etiam de iurę patronatus laicorum etiam nobilium, Ducum, Regũ, & aliorum Principum, existentia, in titulum, commendã, administrationem, & alias quomodocunq; obtinentes.

Declaratur qui tenentur tribuere, & vnde necessitati monialium

¶ Necnó Rectores, Gubernatores, cõfratres, administratores, cœteriq; oés, qui ratione illorũ, necnõ capitulorũ

conuentuum, mensarum, Hospitalium etiam laicorũ, & per laicos administrari solitorum, Christi fidelium Confraternitatum, scholarum, Collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunq; nomine nuncupatorum, & in quibusuis mundi partibus consistentium, quæ singulis annis, mensibus, hebdomadis, vel diebus ex ecclesiarũ, monasteriorum, Prioratuum, officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac congregationum, Hospitalium, confraternitatum, scholarum, collegiorum piorum, & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouentibus, pauperibus Christi aliquas eleemosynas, in pane, frumento, farina, vino, eduliis, pecunia, seu aliis ad victũ, vel vestitum pertinentibus, et ad supplicationem, & præces, & per cedulas, & bolettina, aut alias distribuere, & elargiri ab immemorabili tpe consueuerunt, aut alio quocunq; iure tenentur, ex dictis fructibus, redditibus, & prouentibus, & quo ad Hospitalia prædicta ex ijs, quę seruata in illis actuali Hospitalitate supersunt, seu supererint, necnon quæcunq; personæ particulares et laicæ, vniuersitates etiam laicorum, quæ testamento, vltima volũtate, vel alia dispositione, et inter viuos, aliquas tales eleemosynas facere tenẽtur, dimidiã ptem oĩum, & quorũcunq; eleemosynarũ, & largitionũ hmõi quocunq; noĩe nuncupatarũ, quocunq; tpe, & modo distribui solitarũ, etiã si speciali nota dignæ, & secundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates sub certa forma ab eis in testamento, vel alia quacunque dispositione distribuendæ sint, dummodo non incertas personas, nec ad certos vsus pios alios, quàm victus, & alimenta pauperum distribuantur, quibuslibet prædictarum Monialium, etiam tertiariarium sub solemni religionis voto, & perpetua clausura de cœtero viuentibus, & in terris, & locis, quorum pauperibus huiusmodi eleemosinæ distribuuntur, consistentibus, verè, & realiter, & cum effectu, & absq; vlla eleemosynarum, & largitionũ hmõi petitione, expectatione, & conquisitione, aut alia desuper à nobis expectata iussione aut mentis nostrę declaratione, aut quibusuis

uis mora subterfugio, ac exceptione cessantibus, & eiectis, dare, atque distribuere omninò teneantur, & quam dimidiam partem nos illis applicamus.

¶ Vt aũt præmissa omnia cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter suum effectum sortiantur, vniuersis, & singulis Patriarchis, Archiep̃is, Ep̃is, & alijs locorum ordinarijs per Apost. scripta mandamus, vt quisq; per se vel alium, seu alios ad pręsentiũ executionẽ in suis ciuitatibus, & diœcesibus procedens, ab ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Confraternitatibus, scholis, collegijs, locis, & ecclesiasticis, ac laicis personis prædictis, etiam q̃uolibet exemptis, dimidium eleemosynarũ hmõi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipsis locorum ęquũ esse videbitur, singulis, pauperũ monialiũ ẽt tertiariarum Monasterijs hmõi suarũ ciuitatũ, & diœcesum, etiam si alijs superioribus subiectæ sint, cum effectu distribuant. Executores deputãtur

¶ Nos. n. eisdem locorum ordinarijs etiã tanq̃ Aposto. sedis delegatis, aut cuilibet illorũ tam per se, q̃ alium, vel alios pręmissa faciendi, ac ẽt cõtradictores quoslibet, & rebelles p pęnas pecuniarias eorundẽ ordinariorũ, & cuiuslibet illorũ arbitrio insligẽdas, & applicãdas, ac in subsidiũ, sñtias, cẽsuras & pęnas ecclesiasticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedia, quacunq; appellatione postposita, respectiuè compescendi, auxiliumq; bracchij secularis inuocandi, aliaque in pręmissis, & circà ea necessaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exeq̃ndi, plenã, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur. ¶ Insuper, quia valdè rationi cõsonum est, vt etiam ij, qui ipsi monialibus ẽt tertiarijs indigentibus præfatis consanguinitate aliqua sunt coniuncti, aliquod in pręmissis subsidium conferant, cum ratio sanguinis, & debitum charitatis, & honestatis, id expostulet, singulis locorum ordinarijs committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eisque persuadere studeant, parentes verò, & fratres, ac alios, ad quos illas, si in sęculo permansissent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & successiones deuenerunt, & qui si eas

nuptuī tradidiſſent,multò amplius , quàm ingrediētibus monaſterium dediſſent,vel qui ſi eas nunc domi retinerent,vel ſi ad illorum domos redirent, eas alere tenerentur quibuſcunque vijs ipſis benè uiſis inducant,vt monialibus etiam tertiarijs prædictis , iuxta eorum facultates, charitatiuè ſubueniant , ſcituri , id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimùm profuturum .

Clauſura pręcipitur conuerſis profeſsis.

¶ Cœterum , quod attinet ad conuerſas profeſſas , quas prædictus Pius prędeceſſor per prædictas litteras,ſub certis conditionibus ibi contentis , permiſit poſſe manere extra monaſteria pro colligendis eleemoſynis , eiſdem locorū ordinarijs iniungimus,vt quibus monaſterijs prędictarum monialium quotidianis laboribus cōputatis,ſupradicta,vel alia qualibet rōne de ſufficienti ſubuentione,& ſuſtentatione prouiſum eſſe cognouerint, eaſdem conuerſas ſub eadem clauſura cū alijs monialibus reducant, neq; à ſuis monaſterijs amplius exire permictant.

Idem pius V. ſupra par.102.

¶ Conuerſas verò nō profeſſas,& profiteri nolentes,dimiſſo habitu , domum remittant , neque alias in futurum, niſi profeſsionem ſuo tempore emiſſuras , atque ſub perpetua clauſura manſuras in monaſteria hmōi recipi permittant.

Declaratio nullæ Pij V.

¶ Quòd aūt idē Pius p̄deceſſor ſtatuit de cœtero nullas alias conuerſas profeſſas recipi amplius , ēt de conſenſu ſuorū ſupiorū poſſe,ita eſſe ītelligēdum declaramus, p̄ter illas cōuerſas,q̄ extra monaſteriū ī domibus cōtiguis degerēt.¶ Eleemoſynarū verò p̄dictarū contributionē, & applicationē durare,& valere decernimus,ac ſuos effectus ad plenū ſortiri debere , donec numerus monialiū ēt tertiariarū hmōi (quē ꝑ ipſos locorū ordinarios ēt in monaſterijs ab eorū cura,& regimine, qūocunq; exemptis,cū illarū ſuperiorū interuentu ſtabiliri, & ordinari, neq; ſupra illarū numerū alias recipi poſſe ēt de conſenſu ſupiorū ſuorū , volumus, & mādamus) ita imminutus fuerit,vt reliquæ moniales,& tertiarię, ex ꝓprijs redditibus monaſteriorū ipſorū , vel cōſuetis eleemoſynis ſe cōmodè ſuſtētare queāt, ſup quo eorūdē ordinariorum

conſcien

conſcientiam oneramus, ita tñ, vt decedentibus ſingulis ex tribus earundem monialium partibus, tertiæ quoque earũdem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſiuè in totum extinguatur, atque in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

¶ Declaramus præterea nullis monialibus, etiam tertiarijs, licere habere oſtium, per quod ex monaſterio intro iri poſſit in ipſarum monialium eccleſiam exteriorem, in quam ſęcularibus ad miſſas, & diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omninò muro obſtruendum, neq; itidem licere monialibus etiam tertiarijs egredi à ianua monaſterij, quę eſt pro clauſura ipſius monaſterij, etiam ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, qua patere ſolet aditus ſęcularibus venientibus, vel ad rotam, uel ad crates, ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgò parlatoria uocantur, uel ad pulſandum ipſam ianuam clauſuræ, quę loca, cum ſaltem pro cauſis prędictis patere ſoleant ſęcularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam quo tempore clauſa ſunt.

Monialibus nõ licet habere oſtiũ ꝑ quod ex monaſterio poſſit intro iri in ipſarũ eccleſiam exteriorẽ.

¶ Inſuper quoſcũq; Dños, & magiſtratus tpales in dño hortamur, monemus, & requirimus, vt ad oẽm ipſorũ ordinariorũ, aut ipſorũ petitionem, vel ſimplicẽ requiſitionẽ illis in præmiſſis aſſiſtẽtes oẽm opportunũ, fauorẽ, & auxilium præſtent, & exhibeant. ¶ Ipſis deniq; Patriarchis, Archiepis, Epis, & alijs locorũ ordinarijs pręcipimus, & mandamus, vt has pręſentes noſtras litteras (quarũ tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſiggillo perſonę in dignitatè eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem vbiq, fidem in iudicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipſis originalibus litteris adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſę) ſinguli in ſua ciuitate, & diœceſi publicent, ac publicari, eaſq; iuxta earum continentiam, & tenorẽ unà cũ prædictis, ac alijs prędicti Pij V. & aliorum prædeceſſorum noſtrorum litteris, & conſtitutionibus, & iuſſionibus pro integra clauſuræ inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis inuiolabiliter obſeruent, & obſeruari faciant.

Auxiliatores deputãtur.

Publicatio pręcipitur.

Huic breui nihil obsta re potest.

faciant. ¶ Non obstantibus testatorum, & aliorũ volun tatibus, ac fundationibus, & Bonifacij prædicti de vna, & Concilij Generalis de duabus, non tamen tribus dietis, ac quibusuis alijs Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & synodalibus Concilijs æditis specialibus, vel Generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis ecclesiarum, monasteriorum, & illorũ ordinũ, Hospitaliũ, Militiarũ, Confraternitatum, collegiorum, & aliorum piorũ locorũ prędictorũ, ét iuraméto, cõfirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ét immemorabilibus, priuilegijs quoq; ĩdultis, exéptionibus, libertatib⁹, gratijs, & literis Apost. ecclesiis, Monasteriis, & ordinibus, Hospitalibus, Cõfraternitatibus, Collegijs, & pijs locis, ac eorum superioribus, & personis, sub quibuscuuq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusq; & alijs decretis in genere, uel in specie, alias quõlibet concessis confirmatis, approbatis, & pluries innouatis ét si in eis caueatur expresse, quòd illis nisi sub certa inibi expressa forma, aut alias derogari non possit.

¶ Quibus omnibus, & singulis, ét si de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio, habenda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrarijs quibuscunque, aut si supradictis, vel quibusuis alijs ab Apostolica sit sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem. ¶ Nulli ergo liceat omninò hominum hanc paginam nostrę ordinationis, statuti, applicationis, concessionis, impartitionis, commissionis, iniunctionis, declarationis, decreti.

creti volũtatis, onerationis, hortationis, monitionis, req sitionis, pręcepti, mandatorum, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis aũt hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romę, apud S. Petrum. Anno incarnationis Dominicę 1572. Tertio Kalendas Ianuarij Pontificatus nostri anno I.

M. Datarius. Cę. Glorierius. A. de Alexijs.

Registrata apud Cęsarem secretarium.

¶ Anno à Natiuitate Domini. 1573. Indictione I. Die verò 21. Mensis Ianuarij. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ xiij. anno primo. Retroscriptæ litterę Apostolicæ affixę, & publicatæ fuerunt in valuis principis Apostolorum de vrbe, S. Ioannis Lateranensis, Cancellarię Apostolicę, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Scipionem de octauianis, & Alexandrum Astancollum Cursores Apostolicos &c.

Petrus sprengerius Magister Cursorum.

S. D. N. D. GREGORII PP. XIII. REDUCTIO

Litterarum, & constitutionum fe. re. Pij PP. V. pro mendicantibus, & alijs regularibus contra locorum ordinarios, ad terminos iuris communis, & decretorum Concilij Tridentini.

GRegorius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuã rei memoriam. In tanta rerum, & negotiorum mole, qua Romanus Pontifex ex omnibus mundi partibus assiduè præmitur, vix vitari poteſt, ne aliqua

qua interdum exiliant, quibus postea recognitis, necesse est moderationis remedium abhibere. ¶ Cum itaque alias felicis recordationis Pius PP.V. prędecessor noster auditis grauaminibus, quæ fratribus ordinum mendicantiũ ab ordinariis locorũ, & parochialiũ ecclesiarum Rectoribus, multis modis inferri dicebantur super sacris concionibus, & lectionibus habendis, confessionibus audiendis, pœnitentijs iniungendis, fratribus ad ordines promouendis, celebratione Missarum, cura animarum, sacramentorum ministratione, sepulturis, quarta funeralium, legatis, donationibus, eleemosynis, collectionibus, aliisque huiusmodi iuribus, necnon decimis, & diuersis oneribus, ac etiam super statu, & regimine Sanctimonialium ipsis fratribus subiectarum, formatione processuum, censurarum publicatione, proccessionibus, præcedentiaq; locorum acquisitione, cęterisque aliis rebus tunc expressis, multa per quasdam suas litteras pro dictis fratribus non modo statuerit, sed, & quæ iam in Concilio Tridentino decreta fuerant, ad hæc pertinentia declarauerit, multaque præterea priuilegia eisdem xvij. Calendas Iunii Pontificatus sui anno secundo.

Supra car. 104.

¶ Et deinde ea omnia diuersis aliis ordinibus, & congregationibus regularium non mendicantium, etiam per modum communicationis concesserit. Postea per quandam suam constitutionem de Vicariis perpetuis in parrochialibus ecclesiis vnitis per ordinarios locorum instituendis, & portione illarum Vicarijs assignanda editam, alia super constitutione fratrum eorundem ad exercitium curę animarum, in eis parrochialibus eeclesijs, quæ domibus, & locis suis vnitę sunt decreuerit.

¶ Demum animaduerso, quòd ea omnia multis dubitationibus inuoluta, magnisque difficultatibus obstructa multas, magnasque dissensiones, altercationes, & lites inter prędictos locorum ordinarios, & fratrum ipsorum ordines, non sine graui diuini cultus, & anima-

animarum detrimento,ac populorum scandalo concitauerant, contra, ac ipse sperabat, & preter suam expectationem, vt qui interdum conquereretur, multa aliter, alioque sensu à se prolata fuisse, quàm literis expressa essent. ¶ Cupiens his mederi incommodis, primum illa omnia, quę regularibus aliorum ordinum, quàm mendicantium communicauerat, & secundum præmissa concesserat, motu proprio restrinxerit.

¶ Deinde plenius prouidere volens prioribus litteris à se quo ad ipsos mendicantes magna in parte moderantis, omnes, & quascunque litteras quę de illis ordinibus, & congregationibus extra mendicantium ordines de obseruantia nuncupatos emanauerant, omninò aboleuerit, causas iam de his etiam in Romana curia pendentes ad se auocando, lites extinguendo, ac formatos super illis processus, latasque sententias annullando, quemadmodum aliis suis litteris in registro proximè compertis, nunquàm tamen publicatis, plenius continetur.

¶Postremò circà confessariorum regularium, etiam mendicantium approbationem iuxta Concilii prędicti decretum faciendam,etiam lectores in Theologia graduatos, & certos alios tunc expressos comprehendi debere declarauerit. supra car 121.

¶Nos hac tanta varietate cognita (quæ etiam ex multiplici litterarum, & constitutionum editione procedit, præsentibus, & futuris discriminibus occurrere volentes, de nobis attributę potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus de prædictis, & aliis omnibus litteris, & constitutionibus, quæ ab eodem prędecessore eisdem de rebus pro quorumcumque regularium, etiam Mendicantium ordinibus & congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus,& quibuscunque in eis contentis,eam deinceps dispositionem,atq; decisionem pro sobiecta materia futuram

Reductio ad terminos iuris communis & decretorum Cóc. Trid.

ram esse, quæ siue ex iure veteri, siue ex sacris dicti Cōcilij decretis, siue aliàs legitimè ante dictarum litterarum, & constitutionum editionem erat, & si ipsę nō emanassent, futura fuisset, ad quam dispositioné, & decisionem, suumque pristinum statum, & integrum, ac terminum illa omnia reducimus.

¶ Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, necnon prohibitiones, declarationes, mandata, & quęcunq; alia ipsis litteris, & constitutionibus apposita, & alias eorū occasione, vel cā facta, his nr̄o statuto, ordinationi, & reductioni aduersantia, quibuscūq; illa sint cōcepta formulis, ac pręseruationibus, declarationibus, modificationibus, restitutionibus, mentis attestationibus, derogatoriarū derogatorijs aliisque fortissimis, efficacissimis, & inuiolabilibus clausulis, ét motu ꝓprio, & potestatis plenitudine similibus, & ex certa scientia, ét pro conseruatione status regularis, & ex quibuscunq; alijs vrgentissimis causis quotiescunq; roborata.

Auocatio & extinctio litium & causarū super præmissis.

¶ Decernentes illa omnia pro nullis, & infectis haberis, omnesque supradictos illarum vsus, commodo, & effectu carere. ¶ Ac omnes lites, & controuersias, quę corā quibusuis iudicibus, siue ordinarijs, siue commissarijs, ét causarum Palatij Apostolici auditoribus, & S.R.E. Cardinalibus, ét de latere legatis, prędictarum litterarum, & constitutionum occasione super premissis iā mōtæ sunt nec dum decisæ, & finitę, vel etiam quæ iam decisæ sunt, si modo tractum habeant successiuum, easque rursus, & inter quoscunque excitari in posterum contingat, secundum prædictam dispositionem, nec aliter decidendas, futura verò dubia, & difficultates quandocunque, & vbicunq; orientur, ad nos, & sedem Apostolicam, vbi & cætera, quæ ad decreta dicti Concilij pertinent, quotidie declarantur, omninò referenda esse, Nec non irritū, & inane quicquid secus super his per quoscunq; scienter, vel ignoranter contigerit attentari. ¶ Mandamus itaque in virtute S. obedientię præsentes ab omnibus vbiq; episcopis, & locorum ordinariis, nec non ecclesiarū prę latis-

latis, Rectoribus, & fratribusq; prędictis, ac cęteris, ad quos pertinet, semper inuiolata obseruari.

¶ Necnon obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non ecclesiarum, monasteriorum, conuentuum, domorum, locorum, & ordinum quorumcunq; iuramento, cõfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, etiam Mare magnum, & Bulla aurea nuncupatis, dictis ecclesiis, ordinibus, & congregationibus quolibet concessis, & confirmatis. ¶ Quibus omnibus, et si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, expressa, indiuidua, & ad verbum, nõ aũt per clausulas gñales idem importantes, mentio, seu quęuis alia expræssio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores hmõi, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficiẽter expressis habentes, illis alias suo in robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrariis quibuscunq;. — Priuilegiorum derogatio.

¶ Vt autem pręsentes omnibus plenius innotescant, volumus earum exempla fieri, & etiam imprimi, illisq; Notarii publici manu, & Curię ecclesiasticæ, vel prȩlati, aut personę in dignitate ecclesiastica cõstitutę siggillo obsignatis, eandem illam prorsus fidem in iuditio, & extra illud vbique locorum adhiberi, quę adhiberetur eisdem pręsentibus, si essent exhibitę, vel ostensæ. ¶ Nulli ergò oĩnò hoĩum liceat hanc paginã nostrę ordinationis, statuti, reductionis, ablationis, abrogationis, decreti, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum, Datum Romę apud S. Petrũ, anno Incarnationis Dominicę 1573. Kal. Martij Pontificatus nostri anno 1. — Fides adhibenda trã sumptis.

M. Datarius. Cę. Glorierius. A. de Alexiis.

Registrata apud Cęsarem secretarium.

¶ Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi, 1573. — Publicatio bullę.

1573. Indictione prima, die verò 23. mensis Martij. Pontificatus Sanct. D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ xiij. anno 1. retroscriptæ litterę affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum Principis Apostolorum, & S. Ioannis Lateranensis de vrbe, & Cancellariæ Apostolicę, & in acie Campi Florę, per nos Ioannem de Sya, & Marcum Antonium Brutum, eiusdem Sanctissimi Domini nostri Papæ cursores.

Antonius Ludouicus magister Cursorum.

SEQVENTIA SVNT GRAtię Viuę uocis oraculo concessę ordini minimorum Sancti Francisci de Paula à Romanis Pontificibus, fidem facientibus Infrascriptis DD. Cardinalibus, quæ nō sunt minoris efficatię, & ualoris uiuę uocis oraculo concessæ, quàm si per Bullam, aut breue ad perpetuam rei memoriam essent concessæ. Ideo Pius V. sup. fol. CXI. approbauit omnes gratias etiam Viuæ vocis oraculo ordinibus mendicantium concessas.

CLEMENS VII.

Viuæ uocis oraculo concessit superioribus, & quibusdam fratribus ordinis S. Francisci de Paula certis diebus facultatem cęlebrandi mißas, ad liberandum animas de purgatorio.

Nos

NOS Laurentius episcopus Albanensis S. Romanę Ecclesię Cardinalis Sanctorum quatuor, ac maior pœnitentiarius, vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes litteras nostras inspecturis fidem facimus, & attestamur. ¶ Qualiter sanctissimus in Christo pater, & dominus noster dominus Clemens diuina prouidentia Papa vij. ad humiles preces nostras, dilectis nobis ī Christo venerabilibus religiosis, Correctori domus Sanctissimæ Trinitatis de vrbe, ordinis minimorum S. Francisci de Paula, ac aliis fratribus domus Sanctissimę Trinitatis duntaxat, generali verò, ac zeloso, necnon Prouincialibus, & localibus correctoribus, & aliis superioribus ordinis, etiam pro tempore existentibus, ac vni cuiuslibet ipsorum secundum religionis ingressum, antiquiori socio, vbicunq; se transferre ex merito obedientiæ contigerit, vt singulis secundis, & quartis feriis cuiuslibet hebdomadę totius anni, missas pro animabus defunctorum celebrare volentes, easdem indulgentias pro animabus defunctorum hmôi cōsequantur, ac si in ecclesia S. Sebastiani, Laurentij, & scalacæli, ét Gregorii, & Potentianæ, extra, & infra muros almæ vrbis celebrassent, ac pari modo missæ hmôi animabus defunctorum, pro quibus eas celebrandas, duxerint, suffragentur, perinde, ac si in prefatis, & aliis quibuscunque, ét qualitercûq; priuilegiatis ecclesijs infra, & extra muros Vrbis celebrassent, facto nobis desuper viuę vocis oraculo. Concessit pariter, atq; indulxit pręsentibus perpetuis, futuris temporis duraturis, & in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. In quorum omnium fidem litteras nostras fieri, nostrique sigilli oblongi iussimus appensione communiri. Datum Romę, in ædibus nostris, sub anno, à natiuitate domini 1524. Die verò x. Mensis Iulii. Pontificatus Sanctissimi domini in Christo patris, & domini nostri D. Clementis diuina prouidentia Papę vij. Anno primo.

Indulgentię ecclesiarū vrbis Romę pro suffragio animarum purgatorii.

CLEMENS VII. VIVAE VOCIS oraculo dispensauit in regula Sanctimonial. ord. S. F. de Paula super prohibitione cantus, & ingressus in earum monasteria.

ANtonius Miseratione diuina, tit. Sanctorum quatuor coronatorum presbyter Cardinalis, dilectis in Christo monialibus, sub cura fratrum minimorum ordinis S. Francisci de Paula vbicunque degentibus, salutem in domino. Iniunctum nobis ab Apostolica sede seruitutis officium nos admonet, & inducit, vt ad ea libenter intendamus, per quę monasteriorum, & religiosorum locorum omnium, & personarum, pręsertim fęminei sexus, in illis regularis castimonia dictarum fælici regimine consulatur, & ex hoc populi erga illas deuotio augeatur. ¶ Sanè pro parte vestra nuper fuit expositum coram nobis, quòd licet in regula, & statutis vestris, inter alia, expresse caueatur, quòd vos in missis coram vobis in monasteriorum vestrorũ ecclesiis solemniter celebrandis, introitum, & cętera officia per moniales aliarum religionum decantari solita, decantarem nõ possitis, nec aliquas personas in vestra monasteria (pręterquàm ad ecclesiam, & crates) quouis modo ingredi permittatis, pro vt in regula, & statutis vestris pręd ictis dicitur plenius contineri. ¶ Quia tamen ex talibus statutis, deuotio populi ad ecclesias prędictas, pro solemni missa audienda confluentis in dies minuitur, & quàm plures virgines ab ingressu ordinis huiusmodi retrahuntur,

c.4. regulę

c.5. regulę

tur,necnon visitationes monasteriorum vestrorum à vestris superioribus,etiam vestri curam gerentibus, debitè fieri nequeunt,propter quòd à sinceræ vestrę regulę obseruantia vos,vel alias pro tempore moniales vestri ordinis in posterum declinari facere posset contingere, cupitis statuta,& regulam huiusmodi circa pręmissa moderari,super quibus supplicari fecistis humiliter,vobis per sedem Apostolicam de opportuno remedio,& salubri,misericorditer prouideri.

¶Nos igitur authoritate Domini Papę, cuius pœnitentiarię curam gerimus, & de eius speciali, & expresso mandato super hoc, viuæ vocis oraculo nobis facto, vt vos,& pro tempore, moniales ordinis prædicti in missis, coram vobis in vestrorum monasteriorum ecclesijs, solemniter celebrandis, etiam alta voce (sine tamen notulis) prout alia officia tàm diurna, quàm nocturna simpliciter decantandis,respondere. Dispensatio.

¶Nec non modernum, & pro tempore existentem dicti ordinis fratrum minimorum generalem, vel ab eo visitatorem deputandum, causa visitationis, semel tantum quolibet triennio. ¶ Ac tempore maximę infirmitatis confessorem pro eucharistiæ, & extremę vnctionis sacramentis uobis administrandis, cum vestimentis sacerdotalibus, pro vt superiores fratrum minorum Sancti Francisci monasteria monialium Sanctæ Clarę visitantes, facere consueuerunt,nec non phisicum, aut medicum pro flebotomia, apostemate, pęste, inscissura, aut alia vrgentissima causa, etiam artifices pro domus, vel monasterij constructione, & necessaria reparatione, ingredi permitti liberè, & licitè possitis, & valeatis, ipsique generalis, & visitator ingredi, absque alicuius ecclesiasticę censurę incursu possint, & valeant tenore pręsentium indulgemus, ac vobiscum desuper misericorditer dispensamus.

¶Vobisq;, & gñali,& visitatori prędictis,ét confessori,

S phisico

phiſico ,& artificibus prædictis licentiam,& liberam,cõcedimus facultatem,non obſtante regula,& ſtatutis prædictis, etiam iuramento , confirmatione apoſtolica , vel quauis firmitate alia roboratis , quibus quo ad pręmiſſa duntaxat,illa in melius reformantes,ſpetialiter,& expreſſè derogamus,cęterisque contrariis quibuſcunq;. Datum Romæ, apud S. Petrum , ſub ſiggillo officij pœnitentiarię. Tertio Idus Iulii 1532. Pontificatus Domini Clementis Papæ 7.Anno nono.

¶Hic eſt aduertendum prædictum breue, quò ad ingreſſum monaſteriorum monialium, per fratres quauis ex cã ſiue ſint ſuperiores , ſiue non , reuocatum fuiſſe per aliud breue Pauli iij. ſuper approbatione actorum Paulę, vt fit mentio in capitulo generali valentię quartò celebrato nu. 34. In cæteris verò vſq; modò in ſuo robore permanet.¶Quo verò ad ingreſſum ſæcularium in caſibus ſupra præmiſſis requiritur hodię lic. ſuperioris, inſcriptis obtenta in Conc. Trid.

Seſſ. vlt. de reg. c. 5.

PAVLVS III. VIVAE VOCIS oraculo erexit monaſterium mulierum tertiariarum noſtri ordinis Toleti,& conceſſit,ut tria uota ſubſtantialia emittere poſſint.

ANtonius miſeratione diuina tit. Sanctorum quatuor Coronatorũ pręsbyter Cardinalis , dilectis in Christo religioſis beatis nuncupatis Domus ſub inuocatione

tione Iesus Maria Toleti, sub tertia regula ordinis minimorum S. Francisci de Paula degentibus salutem in Domino. Iniunctū nobis ab apostolica sede seruitutis officium nos admonet, & inducit, vt ad ea libenter intendamus, per quę diuini cultus vbique suscipiat incrementū, & religiosarum mulierum, quę virginitatem suam Deo sub professionis regularis vinculo dedicare intendunt, salubribus votis gratum, immò debitū præstemus assensum. ¶ Sanè exhibita nobis pro parte vestra petitio continebat, quòd cū vos à quinq; annis, vel circa citra in dicta domo vobis amore Dei donata, permāseritis, & clausuram seruaueritis, præterquàm quando ad confitendum peccata vestra, & sacramentū Eucharistię suscipiendum, ad domum fratrum dicti ordinis accessistis, & sub correctione, & obedientia prælati Prouinciæ Castellę, & Generalis dicti ordinis, quando ad istas partes accedere contingit, vixeritis. Nihilominus quia regula vestra, & vxoratis, & nuptis, ceterisque quibusuis communis existit. Neque tria vota solemnia emittitis, cupitis vos (quę oēs virgines estis) tria vota substantialia Castitatis, Paupertatis, & obedientię emittere, vestrāq; domum prędictam in monasterium monialium profitentium erigi, super quibus supplicari fecistis humiliter, vobis per sedem apostolicam de opportuno remedio misericorditer prouideri.

¶ Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati, authoritate Domini Papę, cuius pœnitentiarię curam gerimus, & de eius speciali mandato, super hoc viuæ vocis oraculo nobis facto, domum vestram prædictam in monasterium monialium dicti ordinis tertiæ regulę professarum erigimus, ita vt tria vota substantialia prędicta in manibus superiorum dicti ordinis minimorum emittatis. ¶ Et quæ pro tempore monasterium vestrum ingredientur moniales, post annum, & vnum diem probationis elapsum (vt aliorum est moris) emittant. Omnibusque, & singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, concesionibus, & indul-

tis tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, quibus aliæ moniales dicta tria vota ſubſtantialia emittentes, dicti ordinis minimorum vtuntur, potiuntur, & gaudent, ſeu uti potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſitis, & valeatis, & pro tempore veſtri monaſterij huiuſmodi moniales poſſint, & valeant, veris exiſtentibus præmiſſis, tenore pręſentium indulgemus, ac licentiam, & liberam facultatem concedimus.

¶ Non obſtantibus apoſtolicis, ac in prouincialibus, & ſynodalibus concilijs, editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, dictiq; ordinis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cęteris que contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub ſiggillo officij pœnitentiariæ. Quarto nonas Auguſti, anno Domini 1539. Pontificatus Domini Pauli Papę tertij anno quinto Iur. Cardel. Quadragintatis Ius. c. Mazeus. Ioann. Cribellus Philferrinus.

SEQVVNTVR ALIQV Bullę Apostolicæ, quę licet omnes Christi fideles tangant generaliter, tamen quia rarò reperiuntur, & fratres mendicantes quandoque indigent illis. Ideo eas hic in calce priuilegiorum super addere visum est.

Dilecto filio fratri Iacobo de primaticis de Bononia ordinis minorum de obseruantia regulari.

EVgenius PP. IIII. Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem. Fide digna religione percepimus in ciuitate Litij non paruam per hæc tempora excitatam fuisse commotionem de die debitę perceptionis sacratissimi corporis Domini nostri Iesu Christi, & per aliquos religiosos esse affirmatum, quòd non communicantes actualiter in die resurrectionis Dominicę, mortaliter peccarent, etiam si in die Iouis Sancti, quibuscunque diebus infra annum pluries frequentatis vicibus communicassent, quòd pijs auribus est audire molestum.

Eugenius iiij. declarat qđ cõmunicans in hedomada Sãcta vł infra octauã Paschæ satisfacit præcepto ecclesię.

¶Recolimus alias per quodam nostrum breue scripsisse venerabili fratri nostro Episcopo Liciensi. Quòd intelligebamus satisfactum esse, si paulò ante, vel paulò post diem resurrectionis communicet, mirati sumus, quòd postmodum noua controuersia reuixerit, sed inimicus homo superseminauit zizaniam. ¶Nos igitur cupientes purgatum triticum in horreum Domini congregare, & inutilibus contentionibus finem dare, attendentes iuxtà doctrinam beati Augustini, quod solent circunstantiæ scripturarum illuminare substantiam veritatis, & non solum adiacentia, sed etiam præcedentia, & subsequentia verba sunt consideranda prudenter, cum dicat Canon. ecclesię, omnis vtriusque sexus fidelis saltè semel in anno confiteatur, & infra suscipiens adminus in Pascha Eucharistię sacramentum, & sequitur nisi de proprii sacerdotis concilio ob aliquam rationabilem causā ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum, dicimus expresse non intentionis legislatoris fuisse animas illaqueare fidelium sub culpa mortali ad communicandum pręcise in die resurrectionis Dominice, sed terminum statuisse ad Pascham. Cum dicit semel in anno, & infra ad minus in Pascha nisi &c. Mens enim magis quàm verborū sonus est attendenda discretè. ¶Intelligimus itaq; optimo iure satisfactum esse canoni, nisi in hebdomada Sancta, vel infra octauam Paschæ resurrectionis Dominicæ secundum meliorem dispositionem conscientię, & ampliorem mentis deuotionem, fidei es præparatione debita Sanctum Eucharistię pignus accipiant, & cum Domino Pascha celebrent, ad salutem, & huic sententię omnes volumus acquiescere, quare deuotioni tuæ committimus, vt prædicta (vbi oportere intelligas) populis nota facies. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo nostro secreto. Die octauo Iulij 1446. Pontificatus nostri anno decimo.

Satisfactio præcepti ecclesię.

PIVS

PIVS EPISCOPVS SERVVS *seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.*

CVm ex sacrorum ordinum collatione character inuisibilis animæ imprimitur, sacra mysteria dispensant, vt ipsarum cura tribuatur animarum in eorum susceptione, excessus grauius tantò magis plectendi sunt, quantum ex illis maiora in mentibus fidelium scandala generantur. ¶Cũ itaq; sicut fide dignorum relatione, non nisi molestè accepimus, nonnulli clerici extra tempora à iure statuta, quidam ante ętatem legitimam, aliqui verò sine dimissorijs litteris, contra sanctiones canonicas se faciant ad sacros ordines promoueri.

Pius II. ipso iure suspendit ordinatos siue extra tẽpore, siue ante ętatẽ, siue sine litteris dimissorijs, & suspensione durante in ordinibus susceptis ministrauerint irregulares facit.

¶Nos eorundem temeritatem tali castigatione reprimẽtes, vt alii in posterum committendi similia aditus pręcludatur, authoritate apostolica, pręsenti constitutione perpetuò valitura statuimus, & ordinamus, quòd omnes, & singuli, qui absque dispensatione canonica, aut legitima licentia, siue extra tempora a iure statuta, siue ante ętatẽ legitimam, vel absque dimissorijs litteris, etiam citramõtani à citramontanis, præterquàm si in hoc vltimo casu per cameram Apostolicam iuxta ipsius stylum ordinati fuerint ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint promoueri, à suorum ordinum executione ipso iure suspensi sint. ¶Et si huiusmodi suspensione durante, in eisdem ordinibus ministrare pręsumpserint, eo ipso irregularitatem incurrant, propter quam, vltra alias pœnas, in tales generaliter à iure inflictas beneficijs ecclesiasticis, quę obtinent, possint iure priuari.

Suspensio ipso iure.

Irregularitas.

¶Volumus autem, quòd pręsens nostra constitutio in Romana curia existentes post quindecim dies, absentes

verò Italicos post duos, alios autem etiam vltràmontanos post sex menses ab ipsius inaudientia contradicti, & Cancellaria Apostolica publicatione, ac affixione ligare incipiat. Nulli ergo &c. si quis, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ 1461. 15. Kal. Decembris. Anno quarto.

LEO EPISCOPVS, SERVVS seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Leo x. approbauit opinionem tenentiũ licitos contractus de monte pietatis.

SAcro approbante concilio. Inter multiplices nostræ sollicitudinis curas, illam in primis suscipere pro nostro pastorali officio debemus, vt quæ salubria, & laudabilia, ac catholicæ fidei consona, & bonis moribus conformia nostro tempore, non solum enucleantur, verum etiam ad posteros propagentur, & quę materiam scandali præbere possent, pœnitus succidantur, & radicitus extirpentur, nec pullulare vsquàm sinantur, ea in agro dominico, & vinea Domini Sabaoth duntaxat conseri permittendo, quibus fidelium mentes pasci spiritualiter possint, eradicatis zizaniis, & oleastri sterilitate succissa.

D. Cardin. Caie. ĩ suis opusculis sa tis consultè materiã montis pięratis tractat

¶Sanè cum olim inter nonnullos dilectos filios sacræ theologiæ magr̃os, ac iuris vtriusque doctores controuersiam quandam, non sine populorum scandalo, & murmuratione exortam, & nuper his diebus innouatam esse comperimus, circa pauperum releuationem, in multis eis publica authoritate patiendis, qui montes pietatis uulgò appellantur, quiq; in multis Italię ciuitatibus ad subueniendum per huiusmodi mutuum pauperum inopiæ, ne vsurarum voragine deglutiantur ciuitatibus, magistratibus, & alijs Christi fidelibus sunt instituti, atque

à sanctis

à sanctis viris, diuini verbi præconibus, & laudati, & persuasi, ac nonnullis etiam summis Pontificibus, prædecessoribus nostris, probati, & confirmati sint, ne præfati montes à Christiano dogmate dissonantes, vel non, vtraque parte diuersimodè sentiente, atque prędicante, nonnullis etiam magistris, & doctoribus dicentibus, eos mõtes non esse licitos, in quibus aliquid vltra sortem pro libra, decurso certo tempore, per ministros huius montis, ab ipsis pauperibus, quibus mutuum datur, exigitur, & propterea in vsurarum crimine in iustitia ve: seu ab aliqua certa specie mali mundos non euadere, cum dominus noster, Luca Euangelista attestante, apertè nos pręcepto obstrinxerit, ne ex dato mutuo quicquàm vltra sortem sperare debeamus.

¶ Ea enim est propria vsurarum interpretatio, quando videlicet ex vsu rei, quæ non germinat, nullo labore, nullo sumptu, nullo ve periculo lucrum fœtusquè conquiri studetur, addebant etiam ijdem magistri, & doctores, in his montibus, nec commutatiuæ, nec distributiuæ iustitiæ fieri satis, cum tamen iustitiæ terminus cõtractus huiusmodi excedere non debeant, si debeant approbari.

¶ Idque præterea probare nitebantur, quia impensæ pro huiusmodi montium conseruatione, à pluribus, vt aiunt, debitæ, à solis pauperibus, quibus mutuum datur, extorqueatur, pluraque interdum vltra necessarias, & moderatas impensas, non absque spetie mali, ac incentiuo delinquendi, quibusdam alijs personis, vt inferre videntur, exhibeantur.

¶ Alijs verò pluribus magistris, & doctoribus contra asserentibus, & in multis Italię Gymnasijs verbo, & scripto conclamantibus pro tanto bono, tamq̃ rei publicę pernecessario modo, ratione mutui nihil petatur, nec speretur pro idemnitate tamen eorundem, ac rerum omnium ad librorum necessariá cõseruationem pertinen-

tium, abſq; montium hmôi lucro, idẽq; moderatum, & neceſſarium ab his, qui ex hmôi mutuo commodum ſuſcipiunt, licitè vltra ſortem exigi, & capi poſſit, non nihil licere, cum regula iuris habeat, quod qui commodum ſentit, onus quoq; ſentire debeat, præſertim ſi Apoſtolica accedat authoritas, quam quidem ſententiam à fe. re. Paulo II. Sixto IIII. Innocentio viij. Alexandro vij. & Iulio II. Romanis Pontificibus, prędeceſſoribus noſtris, prelatam à ſanctis quoque ac Deo deuotis, & in magna, ob ſanctitatis opinionem, exiſtimationem habitis, Euangelicę veritatis prædicatoribus, prædicatam eſſe oſtendunt. ¶ Nos ſuper hoc, prout nobis eſſe conceſſũ ex alto, opportunè prouidere volentes, alterius quidem partis iuſtitiæ zelum, ne vorago aperiretur vſurarum, alterius pietatis, & veritatis amorem, vt pauperibus ſubueniretur, vtriuſq; verò partis ſtudium commendantes, cũ hæc ad pacem, & tranquillitatem totius Reip. Chriſtianæ ſpectare videantur, ſacro approbante Concilio, declaramus, & diffinimus, montes pietatis antedictos, per res publicas inſtitutos, & authoritate ſedis Apoſtolicæ hactenus probatos, & confirmatos, in quibus pro eorum impenſis, & idẽnitate aliquid moderatum ad ſolas miniſtrorum impenſas, & aliarum rerum, ad illarum conſeruationem, vt præfertur pertinentium, pro earum indẽnitate dumtaxat vltra ſortem, abſq; lucro eorundem montiũ recipitur, nec ſpeciem mali preferre, nec peccandi incentiuum prętare, nec vllo pacto improbari debere, tale mutuum minimè vſurarium putare, licereq; illorum pietatẽ, & miſericordiam populis prædicare, etiam cum indulgentijs à ſanctæ ſede Apoſtolica eam ob cauſam conceſſis, ac deinceps alios etiam ſimiles montes cum Apoſtolicæ ſedis approbatione erigi poſſe, multo tamen perfectius, multoq; ſanctius fore, ſi omnes tales montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſsignarent, quibus ſi non omni, ſaltem vel media ex parte, hmôi montium miniſtrorum ſoluantur impenſæ, vt ad leuiorem æris ſoluendi portionem, medio hoc pauperes

Approbatio antiqua ſummorum Pontificũ.

Declaratur licitos eſſe contractus mõtis piet.

pauperes grauari contingat, ad quos cum hmôi census assignatione pro impensarum supportatione erigendos Christi fideles, maioribus indulgentijs inuitandos esse decernimus.

¶ Omnes autem religiosos, & ecclesiasticas, ac sęculares personas, quæ contra pręsentis declarationis, & sanctionis formam, de cętero prædicare, seu disputare verbo, vel scriptis ausi fuer nt, excômunicationis latæ snię pœna (priuilegio quocunq; non obstante) incurrere volumus. ¶ Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cœterisq; contrarijs quibúscunq; . ¶ Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam nostrę declarationis, diffinitionis, decreti, & excôicationis infringere, vel ei ausu temerario côtraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, in publica sessione, in Lateranensi sacrosancta Basilica solemniter celebrata. Anno incarnationis Dominicę. 1515. Quarto nonas Maij Pontificatus nostri. Anno 3.

Inhibetur prædicatoribus contrarium nô asserere.

BVLLA PAVLI PAPAE IIII. contra hereticos, & schismaticos.

PAulus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. ¶ Cum ex Apostolatus officio nobis (licet imparibus meritis) diuinitus credito, cum Dñci gregis nobis immineat Generalis, & exinde teneamur pro fideli illius custodia, & salubri directione, more vigili pastoris, assiduè vigilare, & attêtius prouidere, vt ꝙ hac ætate, peccatis exigentibus proprię prudentię innitentes licentius, & perniciosius solito con

tra

tra orthodoxæ fidei disciplinam insurgunt, & superstitionibus, & adinuentionibus sacrarum litterarum intelligentiam peruertentes, catholicæ ecclesiæ vnitatem, & inconsutilem Domini tunicam scindere moliuntur, ab ore Christi repellantur, nec magisterium erroris continuant, qui discipuli veritatis esse contemnunt.

¶ Nos considerantes rem huiusmodi adeò grauem, & periculosam esse, vt Romanus Pontifex, qui Dei, & Domini nostri Iesu Christi vices gerit in terris, & super gentes, & regna plenitudinem obtinet potestatis, omnesquè iudicat, à nemine in hoc sæculo iudicandus, possit, si deprehendatur à fide deuius, redargui, & quòd vbi maius intenditur periculum, ibi est plenius, & diligentius consulendum, ne pseudo prophetæ, aut alij etiam sæculares iurisdictionem hæbentes, simplicium animas miserabiliter illaqueent, innumerabilesque populos eorum in spiritualibus, aut temporalibus curæ, & regimini commissos, secum in perditionem, & damnationis interitum trahant, ne aliquando contingat nos abhominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta, in loco Sancto videre. ¶ Cupientes, quantum cum Deo possumus pro nostro munere pastorali, vulpes vineam Domini demoliri satagentes, capere, & lupos ab ouilibus arcere, ne canes muti videamur nequeuntes latrare, & perdamur cum alijs agricolis, ac mercenario comparemur.

Consensus S. R. E. Cardi.

Omnes cēsuręcontra hęreticos innouātur.

¶ Habita super his, cum venerabilibus fratribus nostris Sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & vnanimi assensu, omnes & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac priuationis, & quasuis alias sententias, censuras, & pœnas à quibus vis Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris, aut pro talibus habitis etiam per eorum litteras extrauagantes, seu sacris Concilijs ab ecclesia Dei receptis, vel sanctorum patrum decretis, & statutis, aut sacris canonibus, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contra hæreticos, aut schismaticos,

maticos, quomodolibet latas, & promulgatas Apostolica authoritate approbamus, & innouamus. Ac perpetuò obseruari, & in viridi obseruantia, si forsan in ea non sint, reponi, & esse debere. ¶ Nec non quoscunque qui hactenus à fide catholica deuiasse, aut in aliquam hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, aut excitasse, seu commisisse deprehensi, aut confessi, vel conuicti fuerint, seu (quòd Deus, pro sua clementia, & in omnes bonitate, auertere dignetur) in posterùm deuiabunt, seu in hęresim incident, aut schisma incurrent, vel excitabunt, seu commitent, & deuiasse, seu incidisse, aut incurrisse, vel excitasse, seu commisisse deprehendentur, aut confitebuntur, seu conuincentur, cuiuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentię existant, etiam si Episcopali, Archiepāli, Patriarchali, primatiali, aut alia maiori dignitate ecclesiastica, seu Cardinalatus honore, & Apostolicæ sedis, vbiuis locorum tàm perpetuæ, quàm temporalis legationis munere, vel mundana, & comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali authoritate, seu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet, sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrere volumus, atque decernimus, & nihilominus considerantes dignum esse, ut qui virtutis amore à malis non abstinent, metu pœnarum ab illis deterreantur.

Perpetua priuatio hęreticorum.

¶ Et quòd Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, primates, Cardinales, legati, comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui alios docere, & illis bono exemplo, vt in fide catholica contineantur, esse debent, pręuaricando grauiùs cęteris peccant, cũ non solũ seipsos perdant, verum ét alios innumerabiles populos, eorum curę, & regimini creditos, seu aliàs eis subditos, secum in perditionem, & puteũ interitus trahãt, de similibus consilio, & assensu, ac nostra in perpetuum valitura constitutione, in odium tanti criminis, quo nullum in ecclesia Dej maius, aut perniciosius esse potest, de

Apo-

Apostolicæ potestatis plenitudine sancimus, statuimus, decernimus, & diffinimus, quod sententijs, censuris, & pœnis prædictis, in suo robore, & efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus. ¶ Omnes, & singuli Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, primates, Cardinales, Legati, comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui hactenus (vt præfertur) deuiasse, aut in heresim incidisse, seu schisma incurrisse, excitasse, vel commisisse deprehẽsi, aut confessi, vel conuicti fuerint, & in posterum deuiabunt, aut in heresim incident, seu schisma incurrent, vel excitabunt, aut committent, & deuiasse, seu in heresim incidisse, seu schisma incurrisse, excitasse, seu commisisse deprehẽdentur, aut confitebuntur, seu conuincentur, cum in hoc inexcusabiliores cæteris reddantur, vltra sententias, censuras, & pœnas prędictas, sint etiam eo ipso absq; aliquo iuris, aut facti ministerio, suis ordinibus, & cathedralibus, etiam Metropolitanis, Patriarchalibus, & Primatialibus ecclesijs, ac Cardinalatus honore, & cuiuslibet legationis munere, necnon voce actiua, & passiua, omniq; authoritate, ac monasterijs, beneficijs, & officijs ecclesiasticis cũ cura & sine cura secularibus, & quorumuis ordinum regularibus, quæ ex quibusuis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, commendam, & administrationem, aut aliàs quomodolibet obtinuerint, & in quibus, vel ad quæ ius aliquod habuerint. Necnõ quibusuis fructibus, redditibus, & prouentibus annuis, super similibus, fructibus, redditibus, & prouentibus eis reseruatis, & assignatis, comitatibus quoque, Baronijs, Marchionatibus, Ducatibus, Regnis, & Imperio pœnitus, & in totum perpetuò priuati, & ad illa de cœtero inhabiles, & incapaces, habeanturq; pro relaxis, & subuersis, in omnibus, & per omnia perindè, ac si prius heresim huiusmodi, in iudicio publicè obiurassent, nec vllo vnquàm tempore, ad eorum pristinum statum, ac cathedrales, Metropolitanas, Patriarchales, & primatiales ecclesias, seu Cardinalatus, vel alium honorem, aut quamuis aliam maiorem, vel minorem dignitatem, seu

Cõtra quoscunq; prelatos ecclesiæ.

vocem

vocem actiuam, vel vocem passiuam, aut authoritatem, seu monasteria, & beneficia, vel comitatus, Baronias, Marchionatus, Ducatus, Regna, & Imperium, restitui, reponi, reîtegrari, aut rehabilitari possint: quinimmò secularis relinquatur arbitrio potestatis ab animaduersione debita puniendi, nisi apparentibus in eis verę pœnitentiæ indicijs, & condignę pœnitentię fructibus, ex ipsius sedis benignitate, & clementia in aliquo monasterio, aut alio regulari loco ad peragendum perpetuam in pane doloris, & aqua mæstitiæ pœnitentiam retrudendi visi fuerint. ¶ Quòdq; pro talibus ab omnibus cuiuscũque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentibus, ac quacunque etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & Primatiali, aut alia maiori ecclesiastica dignitate, aut etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali authoritate, & excellentia pollentibus haberi, tractari, & reputari, & vt tales euitari, omniq; humanitatis solatio destitui debeant. Perpetua inhabilitatio.

¶ Et qui ius patronatus, aut nominandi personas idoneas, ac cathedrales, etiam Metropolitanas, & Patriarchales, ac primatiales ecclesias, seu monasteria, vel alia beneficia ecclesiastica, per priuationem huiusmodi vacantia habere prætenderint, ne illa diutinæ vacationis exponantur incommodis, vel de seruitute hæreticorum erepta, personis concedantur idoneis, quæ illarum populos in semitas iustitiæ fideliter dirigant, teneantur ad ecclesias, monasteria, & beneficia huiusmodi alias personas idoneas intra tempus à iure, vel ex eorum concordatis, seu compactatis cum dicta sede initis statutum nobis, seu pro tempore existenti Rom. Pont. præsentare, alioquin tempore huiusmodi elapso plena, & libera ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum prædictorũ dispositio ad nos, & ad Romanum Pontificem prædictum, eo ipso, pleno iure deuoluatur. Habentes vocem iuris patronatus quid agere debet.

¶ Et insuper, qui ipsos sic deprehensos, aut confessos, vel conuictos scienter quomodolibet receptare, vel defendere,

Contra fautores.

fendere, aut eis fauere, vel credere, seu eorum dogmata dogmatizare præsumpserint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, efficianturq; infames, nec voce, persona, scriptis, vel nuncio, aut procuratore aliquo ad publica, seu priuata officia, ad concilia, seu synodum, vel concilium generale, vel prouintiale, nec conclaue Cardinalium, aut aliquam fidelem congregationē, seu electionem alicuius, ad testimonium perhibendum admittantur, nec admitti possint, sint etiam intestabiles, nec ad hęreditatis successionem accedant, nullus præterea cogatur eis super aliquo negotio respondere.

¶ Quòd si forsan iudices extiterint, eorum sententiæ, nullam obtineant firmitatem, nec aliquę causę ad eorū audientiam deducantur. ¶ Et si fuerint aduocati, eorū patrocinium nullatenus recipiatur. ¶ Si verò tabelliones extiterint, instrumenta confecta per eos nullius sint pœnitus roboris, vel momenti. ¶ Et insuper clerici omnibus, & singulis ecclesijs, etiam cathedralibus, Metropolitanis, Patriarchalibus, & Primatialibus, ac dignitatibus, monasterijs, beneficijs, & officijs ęcclesiasticis etiā (vt præfertur) qualificatis, per eos quomodolibet obtentis, & tàm ipsi, quàm layci, etiam (vt pręmittitur) qualificati, & dignitatibus pręfictis pręditi, quibuscunque Regnis, Ducatibus, Dominijs, feudis, & bonis temporalibus per eos possessis, priuati existant eo ipso, regnaque Ducatus, Dominia, feuda, & bona huiusmodi publicentur, & publicata sint, efficianturque iuris, & proprietatis eorum, qui illa primò occupauerint, si in sinceritate fidei, & vnitate S. R. E. ac sub nostra, & successorum nostrorum Rom. Pontificum canonicè intrantium obedientia fuerint.

Priuatio omnium dignitatū etiā post confirm.

¶ Adijcientes, quod si vllo vnquàm tempore apparuerit aliquem Episcopum, etiam pro Archiepiscopo, seu Patriarcha, vel primate se gerentem, aut pręfictę R.E. Cardinalem etiam (vt pręfertur) legatum, se etiam Pontificem ante eius promotionem, vel in Cardinalem, seu Rom. Pont. assumptionē à fide catholica deuiasse, aut in aliquam

aliquam hęresim incidisse, seu schisma incurrisse, seu excitasse, aut commisisse, promotio, seu assumptio de eo etiam in concordia, & de vnanimi omnium Cardinalium assensu facta, nulla, irrita, & inanis existat, nec p susceptionem muneris, consecrationis, aut subsecutã regiminis, & administrationis possessionem, seu quasi, vel ipsius Rom. Pont. intronizationem, aut adorationem, seu ei præstitam ab omnibus obedientiam, & cuiusuis tpis in præmissis cursum cõualuisse dici, aut conualescere possit, nec pro legitima in aliqua sui parte habeatur, nullãq; talibus in Episcopos, seu Archipiscopos, vel patriarchas, aut Primates promotis, seu in Cardinales, vel Romanum Pontificem assumptis in spiritualibus, vel temporalibus administrandi facultatem tribuisse, aut tribuere censeatur, sed omnia, & singula per eos quolibet dicta, & facta, gesta, & administrata, ac inde secuta quæcunq; viribus careant, & nullam prorsus firmitatem, nec ius alicui tribuant, sintq; ipsi sic promoti, & assumpti, eo ipso, absq; aliqua desuper facienda declaratione, omni dignitate, loco, honore, titulo, authoritate, officio, & potestate priuati. ¶ Liceatq; oĩbus, & singulis sic promotis, & asumptis, si à fide anteà non deuiassent, nec hæretici fuissent, neq; schisma incurrissent, aut excitassent, vel commisissent, subditis personis, tàm clericis ſęcularibur, & regularibus, quàm etiam laycis, nec non Cardinalibus, etiam qui electioni ipsius pontificis, anteà à fide deuij, aut hæretici, seu schismatici interfuerint, seu aliàs consenserint, & ei obedientiã pstiterint, cumq; adorauerint, ac castellanis, præfectis, capitaneis, & officialibus ẽt almę vrbis nrę, & totiᵘ status ecclesiastici, ẽt eisdẽ sic pmotis vel assumptis, homagio, seu iuramẽto, vel cautione obligatis, & obnoxijs, ab ipsorũ sic pmotorũ, vel asumptorũ obediẽtia, & deuotõe ĩpunè qñcũq; recedere, eosq; vt magos, ethnicos, publicanos, & hęresiarchas euitare eisdẽ subditis personis fidelitati, & obediẽtię futurorum Epõrũ, Archiepõrũ, Patriarcharũ, Primatũ, Cardinaliũ, & Rom. Pontific. canonicè intrantis, nihilominus astrictis

Ab hæreticis obedientia subtrahitur.

T rema

remanentibus,& ad maioré ipsorũ sic promotorũ,& assumptorum, si enim regimen, & administrationem continuare voluerint, confusionem contra eosdem sic promotos, & assumptos auxilium brachij sęcularis implorare, nec propterea tales ab ipsorum sic promotorum, & assumptorum fidelitate, & obediẽntia, pręmissorum occasione,recedentes, tanquàm tunicę Domini scissores, aliquarum cẽsurarum,seu pœnarum vltioni subiaceant.

Huic breui nihil obstare potest.

¶ Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non priuilegijs, indultis, etiam litteris Apostolicis,eisdem Episcopis, Archiepiscopis,Patriarchis, Primatibus, & Cardinalibus, ac quibusuis alijs, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis,etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, seu etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, ac etiam in corpore iuris clausis, nec non quibusuis,capitulis,conclauis, etiam iuramento, aut confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, & per nos ipsos iuratis.

¶ Quibus omnibus enim tenores præsentibus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis aliàs in suo robore permansuris, ac dumtaxat specialiter & expressè derogamus, cœterisque contrarijs quibuscunque. ¶ Vt pręsentes litterę ad omnium, quorum interest, præsentiam deducantur, volumus eas, seu earum transumptum, cui manu Notarij publici subscripto, & siggillo alicui⁹ psonę in dignitate eccl'astica cõstitutę munito, plenam fidem adhiberi debere decernimus, in Basilicę Principis Apostolorum de vrbe, & Cancellariæ Apostolicę valuis,ac in acie Campi Floræ per aliquos ex cursoribus nostris publicari, & affigi, earumque copiá inibi affixam dimitti, publicationemque, affixionem, & copiæ affixæ dimissionem huiusmodi sufficere, & pro solemni, & legitima haberi, nec aliquam publicationem requiri, aut expectari debere. ¶ Nulli ergo omninò

nò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innouationis, sanctionis, statuti, derogationis, voluntatum, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. ¶ Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicæ M. D. LVIII. Pontificatus nostri. Anno quarto.

✠ Ego Paulus catholicæ ecclesiæ Episcopus.

✠ Ego Bellayus Episc. hostien.
✠ Ego R. Car. de carpo eps por.
✠ Ego F. Car. Pisan. eps Tuscu.
✠ Ego Fed. Car. cœsius eps pne.
✠ Ego P. Car. Epus Albanen.
✠
✠ Ego R. Car. S. Angeli ma. p.
✠ Ego T. Car. Crispus.
✠ Ego Fuluius Car. per.
✠ Ego Io. Mich. Car. Sarace.
✠ Ego Io. Car. S. Vitalis
✠ Ego Ia. Car. Puteus.
✠ Ego Hieronymus Car. Imolẽ.
✠ Ego B. Car. Tranen.
✠ Ego Diomedes Car. Arian.
✠ Ego Scipio Car, Pisaurum.
✠ Ego Io. Car. Reumanus.

✠ Ego Io. Ant. S. Pancratij
✠ Ego Tha. Car. Gallus.
✠ Ego uir. Car. de Spoleto.
✠ Ego F. M. Car. Alexan.
✠ Ego cle. mon. Car. araceli.
✠
✠ Ego G. Asc. Diac. Car. cã.
✠ Ego N. Car. de Sermonet.
✠ Ego Io. Car. Sabellus.
✠ Ego Hier: C. S. Georgij.
✠ Ego Inno. Car. de monte.
✠ Ego C. Car. Carrafa.
✠ Ego Alphon. Car. Neap.
✠ Ego Vitellotius Car. Vitel.
✠ Ego Io. Baptista Car. Cõsi.
Io. Barengus, Barengus.

BVLLA BONAE MEMO. Pij Papę IIII. super forma iura menti professionis fidei.

PIus Episcopus seruus ser-
uorum Dei, ad perpetuam rei memoriá.
¶ Iniunctum nobis Apostolicę seruitu-
tis officium requirit, vt ea, quæ Dominus
omnipotens, ad prouidam Ecclesiæ suæ directionem san
ctis Patribus, in nomine suo congregatis, diuinitus inspi
rare dignatus est, ad eius laudem, & gloriam incunctan
ter exequi proponemus. ¶ Cum itaque iuxta Concilij
Tridentini dispositionem omnes, quos deinceps cathe
dralibus, & superioribus ecclesijs præfici, vel quibus de
illarum dignitatibus, canonicatibus, & aliis quibuscun-
que beneficijs ecclesiasticis, curam animarum habenti-
bus, prouideri continget, publicam orthodoxæ fidei pro
fessionem facere, seque in Ro. Eccl. obedientia perman
suros spondere, & iurare teneantur. ¶ Nos volentes,
etiam per quoscunque, quibus de monasterijs, conuen-
tibus, domibus, & alijs quibuscunque locis, regularium
quorumcunque ordinum, etiam militarum, quocunque
nomine, vel titulo prouidebitur, idem seruari, & ad hoc,
vt vnius eiusdem fidei ꝓfessio vniformiter ab omnibus
exhibeatur, vnicaque, & certa illius forma cunctis inno-
tescat, nostræ sollicitudinis partes, in hoc alicui minimè
desiderari, formam ipsam præsentibus annotatam, pu-
blicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis
ipsius Concilij, & alios prædictos spectat, recipi, & ob-
seruari, ac sub pœnis per concilium ipsum in contraue-
nientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, professio
nem prędictam sollemniter fieri authoritate Apost. teno
re præsentium districtè præcipiendo mandamus huius-
modi

modi ſub tenore.

¶ Ego N. firma fide credo,& profiteor omnia & ſingula,quæ continentur in Simbolo fidei, quo S R.E. vtitur, videlicet.¶ Credo in vnum Deum patrem omnipotentem,factorem cœli, & terræ, viſibilium ominum, & inuiſibilium, & in vnum Dominum Ieſum Chriſtũ, filiũ Dei vnigenitum,& ex patrę natum, aute omnia ſęcula, Deũ de Deo,lumen de lumine,Deũ verũ de Deo vero, genitum non factum conſubſtantialem patri,per quẽ oĩa facta ſunt;qui pp nos hoĩes, & propter noſtrã ſalutẽ deſcendit de cęlis,& incarnatus eſt de Spiritu Sãcto ex Maria Virg.& homo factus eſt; crucifixus ẽt pro nobis ſub pontio Pilato,paſſus,& ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas; & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram Dei Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis, & in ſpiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex patre, filioque procedit, qui cum patre, & filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per prophetas, & vnam ſanctam catholicam & apoſtolicam Eccleſiam.Confiteor vnum baptiſma in remiſsionẽ peccatorum,& expecto reſurrectionem mortuorum,& uitã venturi ſęculi amen.¶ Apoſtolicas,& eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq; eiuſdem eccleſiæ obſeruationes,& conſtitutiones firmiſsimè admitto, & amplector.

Profeſsio articulorũ fidei.

¶ Item ſacram ſcripturam iuxta eum ſenſum,quẽ tenuit & tenet sãcta Mater Eccleſia,cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione ſacrarum ſcripturarum,admitto nec eam vnquã, niſi inxta vnanimem conſensũ patrum, accipiam,& interpretabor.¶ Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè ſacramenta noue legis, à Ieſu Chriſto Domino noſtro: inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet, Baptiſmum, confirmationem, Euchariſtiam, pœnitentiam, extremam vnctionem, ordinum, & matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his, Baptiſmum, confirmationem, & ordinem, ſine

Profeſsio ſeptem ſacramentorũ eccleſię.

rofessio ri ſacrilegio reiterari non poſſe. ¶ Receptos quoq;, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto. ¶ Omnia & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacroſancta Tridentina ſynodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. ¶ Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſsimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe, verum, & realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vnà cum anima, & diuinitate domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis, in corpus, & totius ſubſtantiæ vini, in ſanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia. Tranſubſtantiationem appellat. ¶ Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum atque integrum Chriſtum, verumq; ſacramentum ſumi. ¶ Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari, ſimiliter & ſanctos vnà cum Chriſto regnantes venerandos, atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorũ reliquias eſſe venerandas. ¶ Firmiſsimè aſſero imagines Chriſti, ac Dei paræ ſemper virginis, nec non aliorum ſanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam, indulgentiarum etiam poteſtatem, à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, Illarumque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarẽ eſſe, affirmo. ¶ Sanctam Catho. Et Apoſt. Rom. Eccl. omnium eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco. ¶ Romanoq; Pontifici, Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiã ſpondeo, ac iuro. ¶ Cœtera item omnia à ſacris canonibus, & œcumenicis Concilijs, ac præcipuè à ſacroſancta Tridentina ſynodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor. ¶ Simulque contraria omnia, atque hęreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno

[Marginal notes:]
[P]rofeſsio ri[t]uum ſacra[m]entorum [e]ccleſiæ.
[P]rofeſsio [d]octrinę [p]eccati ori[g]in. & iuſt. [s]eſſ. 5. & 6.
[P]rofeſsio ſa[c]rificij miſ[ſ]ę ſeſſ. 22. [s]eſſ. 13.
[P]rofeſsio purg. & ſa[n]ctorum ſeſſ. 25 in decreto de purg.
Profeſſio ſa[c]rarum imaginum ſeſſ. 25. de inuoc. Sancto rum.
Ead. ſeſſ. in decreto de indulg.
Profeſsio S.R.E.

damno, reijcio, anathematizo; Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in pręsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritũ constantissimè (Deo adiuuante) retinere & confitèri, atque à meis subditis vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prędicari, quantum in me erit, curaturum; ¶ Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Professio obed. Rom Pont.

Professio sacrorum canonum Conc.

¶ Volumus autem, quòd præsentes litteræ, in cancellaria nostra Apost. de more legantur. Et ut omnibus facilius pateant, in eius quinterno describantur, ac etiam Imprimantur. ¶ Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrę voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romę, apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ. 1564. idibus Nouemb. Pont. nostri Anno quinto.

BVLLA S.D.N. PII PP. IIII.

Reuocatoria Priuilegiorum, exemptionum immunitatum, facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium, maris magni, & aliarum quarumcunque similium gratiarum, quibuscumque, & locis, & personis concessarum in his, in quibus statutis, & decretis sacri Concilij Tridentini contrariantur.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVO-rum Dei ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apostolorũ sede, meritis licet imparibus, diuina dispositione constituti, nihil neque vniuersali ecclesiæ curæ, & sollicitudini nostræ cõmissæ, salubrius, neque iniuncto nobis Apostolicæ seruitutis offitio, decentius præstare possumus, quàm quòd prouidentiæ nostræ ministerio œcumenicum concilium Tridentinum, sicut nostris potissimum auspitijs, summaque sanctorum patrum concordia per Dei misericordiam fęliciter absolutum fuit, ita per vniuersos, qui Christiana pietate censentur, vbiq; suscipiatur, & remotis quibuslibet obstaculis, ab omnibus æqualiter obseruetur.

¶ Cum itaque in eodem concilio quàm plura salubria, & ad vniuersalem morum reformationem, valde vtilia, decreta, atque statuta, maturo, præsentium ipsorum examine præcedente, sint ædita, quibus multas, atq; diuersa priuilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conseruatoriæ, indulta, & vt vocant, confessionalia, & mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ varijs, tàm chatedralibus, etiam Metropolitan. quàm collegiatis ecclesijs, monasterijs, cõuẽtibus, & alijs religiosis, etiã fratrũ mendicantium domibus, & ordinibus, necnon sancti spũs in saxia, sancti Io. Lateranẽ. ac incurabiliũ de vrbe, S. Antonij uiennen. & Sancti Bernardi iuren. alijsq; hospitalibus, militijs, eorumq; capitulis, & conuentibus, ac vniuersitatibus, ẽt studiorũ generaliũ collegijs, tàm sęcularibus, q̃ ecclesiasticis, cõfraternitatibus, societatibus, & tàm principis Apostolorum de vrbe, q̃ alijs fabricis, & S. Crutiatę, alijsq: pijs locis, & operibus, nec non Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, prælatis, Abbatibus, Abatissis, prioribus, præpositis, & alijs ecclesiasticis, tàm sęcularibus, q̃ diuersorum ordinum, & militiarũ regularibus

gularibus,ac etiã laicis cuiuscunq; dignitatis,& status, ac gradus,& excellentię,ac ét Ducali,regia,& imperiali dignitate fulgentibus utriusq; sexus personis,nec non aliquibus notarijs,& ét de latere legatis, atque nuntiis tàm perpetuò,q̃ ad tempus per plures Rom.Pont.prędecessores nostros,ac nos,& sedem Apostolicam, eiusque legatos hactenus,etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, seu etiam imperatorum,Regum,Ducum,& aliorum Principum contemplatione,& intuitu,etiã de fratrũ nr̃orũ cõsilio,diuersimodè,varijsq; temporibus in genere,vel spetie,ex quauis ét honesta cã concessa,& ét pluries confirmata, & innouata fuerunt,in plerisque contrariantur. ¶ Nos, quibus in primis cordi est,tam Sancta,& Ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos,vt par est, effectus vbique consequi, & ab omnibus obedienter obseruari,priuilegiorum,exemptionum,immunitatum,facultatum, conseruatoriarum, indultorum,confessionalium, maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum,ac quarumcunq; apostolicarũ,& aliarũ litterarũ desuper cõfectarũ,processuumq;, decretorũ,& aliorũ inde sequtorũ tenores,ac si de verbo ad uerbũ insererentur, pręsentibus pro sufficienter expressis, & plenè insertis,habentes,Motu proprio,& ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine,quòd eadẽ oĩa & singula priuilegia,exemptiones, immunitates, facultates,dispensationes,conseruatorię, indulta, confessionalia,mare magnum,& alię gratię,in his omnibus, & singulis,inquibus illa statutis,& decretis concilis hmõi contrariantur,ipso iure reuocata,cassata, & annullata, ac ad ipsius cõcilii terminos,atq; limites redducta sint, & esse cẽseantur, nec quicquam aduersus ipsa decreta, & statuta quominus ubiq;, & apud omnes obseruentur in aliquo suffiagari posse,sed ea perindè haberi,& reputari debere,ac si nunquam emanassent, authoritate apostolica, tenore pręsentium declaramus,ac etiã statuimus,& ordinamus. ¶ Decernẽtes nihilominus oĩa,& singula,quæ vigore priuilegiorum,exẽptionum,immunitatum, & dispensationum

Reuocatio priuilegiorum.

Ad terminos concilij omnia reducũtur.

ſationum,facultatum,conſeruatoriarum,indultorũ, conſeſſionalium, & aliarum quaruncumq; gratiarum hmôi poſt id tempus,quo conciliũ obligare cępit,facta,& geſta qũolibet fuerunt,& in poſterũ fient,in his, in quibus dicti concilij decretis aduerſantur,nulla,inualida,& irrita eſſe,& cenſeri,ac nemini,etiam quantumlibet, vt præfertur,qualificato,tam in foro(qđ aiunt) fori,q̃ conſcientię ſuſtragari poſſe,& debere. ¶Et ita per quoſcunq; locorũ ordinarios,aliosq; iudices,& cõmiſſarios quauis auctoritate fungẽtes,ẽt S.R.E.Cardinales, ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate,in utroque foro iudicari,& definiri debere,ac quicquid ſecus à quoquàm,quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter, attentari contigerit,irritum,& inane decernimus.¶Non obſtantibus præmiſsis,ac conſtitutionibus ,& ordinationibus Apoſtolicis cæterisque contrarijs quibuſcunq;.Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, ſtatuti , ordinationis , & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius , ſe nouerit incurſurum.Datum Romę apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1565.13.Kalen.Martij Pontificatus noſtri anno 6. Cæ. Glorierius Pius Epiſcopus Narnien. H. Cumyn.

Iudices deputatur.

¶Anno à Natiuit. D.1565.inditione 6.die verò 24.menſis Februarij,Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris,& D.N.D.Pij diuina prouidentia Papæ iiij. Anno eius 6. Retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixę,& publicatæ fuerunt in acie campi Floræ,& valuis Cancellariæ Apoſtolicæ per nos Nicolaum de Mathęis,& Camillum Cherubinum.S.D.N. Papę curſores , Philibertus Phapius magiſter curſorum.

Publicatio bullæ.

Conſti-

CONSTITVTIO S.D.N. PII *diuina prouidentia Papæ V. per Dominos Medicos obseruanda.*

PIus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam. Supra gregem Dominicum nostræ vigilantię diuinitus creditum, vigilis speculatoris, prout nobis desuper conceditur, exercentes officium, ad ea, per quæ animarum saluti cum diuini nominis gloria consuli valeat, libenter intendimus, vt Christi fideles post Baptismum in peccata lapsi, per sacramentum pœnitentiæ Deo reconcilientur. Pręcipit medicis, vt īfirmos nō visitent si non confitentur.

¶ Sanè cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat, dicente Domino languido, quem sanauerat, vade, noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouidè felicis recordationis Innocentius tertius prædecessor noster Medicis præceperit, vt cum eos ad ægrotos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, vt animarum Medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ęgritudine constitutis suadetur, in desperationis articulum incidant. .c.cum infirmitas de pen.& re. Nos igitur volentes hoc tam salutare præceptum, nulla temporis præscriptione aboleri, sed semper obseruari, constitutionem præfatam, authoritate apostolica, tenore pręsentium innouamus, & hac nostra in perpetuum valitura constitutione statuimus, & decernimus, quod omnes Medici cum ad infirmos in lecto iacentes uocati fuerint, ipsos ante oīa moneant, vt idoneo confessori omnia peccata sua, iuxta ritū Sanctæ Romanæ Ecclesię, confiteantur, neque tertio die vlterius eos visitent, nisi longius tempus infirmo confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo eius conscientiam oneramus, concesserit, & eis per fidem confessoris in scriptis factam constiterit, quòd infirmi (vt prę-

pręmittitur)peccata sua confessi fuerint. ¶Coniunctos vero,ac oẽs familiares, & domesticos ĩfirmi ĩ Dño rogamus,& monemus, vt de infirmitate parrochum certiorẽ faciant,ac tam parochus,quam coniuncti, & familiares præfati infirmum ad confessionem peccatorum suadeant,& inducant.

Parentes tenentur.

¶Quòd si quis Medicorum pręmissa non obseruauerit, vltra pœnas in dicta constõne contentas, quas incurrere declaramus, perpetuò sint infames, & gradu medicinę, quo insigniti erãt,oĩnò priuẽt,& à collegio,seu vniuersitate medicorũ eijciãt,ac pœna, ẽt pecuniaia, arbitrio ordinariorũ,vbi deliquerĩt,mulctẽt.¶Et vt hęc oĩa inuiolabiliter obseruentur,volumus, & eadẽ authoritate præcipimus,& mãdamus, vt nullus posthac vbiq; locorũ in medicina doctoretur,aut ei qũolibet medendi facultas à quouis collegio, & vniuersitate cõcedatur,si oĩa in pñti nostra cõstitutione cõtenta medio eorũ iuramento corã notario publico, & testibus obseruare in eorũ manibus, vel ordinarij iurauerint,& de hmói iuramento in priuilegio,seu licentia medendi specialis mẽtio fiat. ¶Quòd si collegia, & vniuersitates præfatę nõ recepto à promouendis iuramento hmói,eoidẽ ad gradũ prędictũ promouerint,aut eisdẽ medẽdi licentiã præstiterint,pœnã priuationis facultatis, alios vlterius doctorandi, incurrant.

pœna medicis imponitur,

¶Mandantes in virtute Sanctę obedientiæ omnibus, & singulis venerabilibus fratribus,Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis,& Episcopis,quatenus in ciuitatibus, & diœcesibus proprijs pręsentes nostras litteras publicari faciant, ac iuramentum prædictum à medicis iam promotis,seu licentiam medendi habentibus,omnibus iuris remedijs exigant,neque aliquos ad medendũ in ciuitatibus & diœcesibus prędictis admittant,nisi eis constiterit,eosdem iuramentum hmói præstitisse,& contumaces,& iurare,ac iuramentum hmói iam pręstitum exhibere recusantes,gradu Medicinæ,& oĩbus priuilegijs eisdem medicis,tàm coniunctim,quàm diuisim eis,ac eorũ cuilibet concessis per quosuis,etiam Romanos Pontifices priuẽt, ac ab

publicatio.

ac ab ingressu Ecclesię arceant, donec resipuerint. ¶ Nõ obstantibus pręmissis, priuilegijs, indultis, litteris Apostolicis, quibusuis personis, collegio, & vniuersitati, sub quibusuis verborum formis, & tenoribus concessis. ¶ Quæ omnia, quo ad effectum ualiditatis constitutionis nostræ tantum reuocamus, cassamus, & annullamus, & omnes principes sęculares, ac alios Dominos, & Magñatus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Iesu Christi, eisdem in remissionem peccatorum nihilominus iniungentes, quòd in pręmissis omnibus eisdẽ Patriarchis, primatibus, Archiepis, & Epis assistant, & suum fauorem, & auxilium pręstent, ac contrafacientes pœnis, etiam temporalibus, afficiant. Volumus autem, quod præsentes litterę in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuò valituras conscribantur. ¶ Et quia difficile foret, pręsentes ad singula quęque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quòd earum transumptis, etiã impressis manu alicuius notarii subscriptis, ac siggillo alicuius pręlati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quę pręsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ Datum Romę, apud S. Petrum, sub annulo piscatoris diè 8. Martij 1566. Pontificatus nostri anno 1.

Huic bullę nihil obstare potest.

Cę. Glorierius.

¶ Anno a natiuitate Domini 1566. Inditione nona, die verò 11. mensis Martij. Pont. Sanctissimi in Christo patris, & D.N.D. Pij Diuina prouidentia Papę V. Anno 1. Retroscriptę litteræ, seu breue affixæ, & publicatę fuerunt in Valuis Cancellarię Apostolicæ, & acię Campi Florę per me Camillum cherubinum Apostolicum cursorem.

Publicatio bullæ.

Scipio de Octauianis magister Cursorum.

Reuo-

REVOCATIO LICENtiarum, ac facultatum cęlebrandi Missas vespertino tempore.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa Quintus, ad cuius notitiam peruenit, quòd nonnulli cathedralium, etiam forsan Metropolitanarum, collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum, nec non monasteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum piorum locorum, secularium, & diuersorum ordinum, ac militiarum regulariũ Pręlati, Capitula, clerici, fratres, alijque superiores, & personæ antiquum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum instatutis missarum celebrandarum tẽporibus peruertere satagentes, diuersas licentias, & facultates, missas, quę media noctę, & seu in aurora natiuitatis, ac de mane resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, & forsan aliarum festiuitatum iuxta prędictum ritum cęlebrari consueuerant, de sero, etiam forsan circa solis occasum, uigilię festiuitatum earundem in suis ecclesiis, & cappellis celebrandi, seu celebrari faciendi ab Apostolica sede, uel eius legatis, ac etiam maiori Pœnitentiario pro tempore existente vicarijs prætestibus impetrauerunt, illisq; iampridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicę Ecclesię instituto, Sanctorumque patrum decretis deuiare considerans, ac propterea hunc abusum ab ecclesia Dei submouere volens, oẽs, ac singulas licentias, & facultates huiusmodi hactenus ẽt motu proprio, vel quorumuis etiam imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibus vis causis quomodolibet concessas, ac apostolicas, & alias literas desuper confectas, illarum omnium tenores, pro sufficienter expressis, habens, Apostolica auctoritate, ex certa scientia reuocauit, ac omninò cassauit, & annullauit hac prę-

sen

senti perpetuò valitura constitutione, quibus vis prelatis, capitulis, clericis, fratribus, aliisque superioribus, & personis eorundem ecclesiarum, monasteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum piorum locorum in uirtute Sãctę obedientię, & sub indignationis suæ, ac perpetuę suspensionis à diuinis pœna, districtius inhibens, ne deinceps missas vespertino tempore huiusmodi licentiarum, & facultatum, huiusmodi, aut alio quouis prętextu celebrare, vel celebrari facere prę sumant, ac mandans locorum ordinarijs, vt eandem præsentem constitutionem sub prædictis, & alijs sibi beneuisis pœnis per quoscunq; prelatos, capitula clericos, fratres, superiores, & personas huiusmodi inuiolabiliter obseruari faciant, contradictores quoslibet auctoritate Apostolica compescendo. ¶Non obstantibus prẹmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis. ¶Nec non Ecclesiarum Monasteriorum, Conuentuum, domorum, & aliorum locorum prędictorum, & iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ecclesiis, monasterijs, domibus, & locis, illorumque capitulis, Conuentibus, superioribus, & personis, ac ordinibus sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis alijsque efficatioribus, & insolitis clausulis, necnó irritantibus, & alijs decretis, etiam ad Imperatoris, Regũ, Reginarum, ducum, & aliorum Principũ instantiã, aut eorum contemplatione, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus ipsa sanctitas sua illorũ tenores pro expressis habens, specialiter, & expresśè derogauit. Illaque quo ad premissa cassauit pœnitus, & annullauit, cęterisque contrariis quibuscunque, decernens presentes, earumque copias per aliquem ex suis Cursoribus in basilicæ Principis Apostolorum de vrbe, & Lateranen. ac Cancellarię Apostolicę valuis affixas, omnes, cum primum earum notitiam habuerint, perinde affi-

Indulta in cõtrarium cassantur.

cere

cere,ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Placet,& ita mandamus.

¶Anno à Natiuitate Domini 1566. indictione nona die verò 29. Mensis Martij Pontificatus Sanctissimi in Christo patris,& D.N.D. Pij. diuina prouidentia Papę V. Anno primo suscriptæ litterę affixæ,& publicatę fuerunt in locis suprascriptis,vt moris est per me Bernardinum Andreutium Apostolicum Cursorem.

Publicatio bullę.

Scipio de Octauianis Magister Cursorum.

BVLLA PAPAE PII V. reuocationis licentiarum grecis latino more, & latinis greco ritu missas, ac alia diuina officia cęlebrandi hactenus concessarum.

PIus Episcopuus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Prouidentia Romani Pontificis plurimum circumspecta nonnunquam, ea quę certis suadentibus causis per eius prędecessores gesta sunt,ex alijs non minus rationabilibus causis alterat, & ad pristinum statum reducit, prout ęquitas suadet, & in domino conspicit expedire.Sanè cum ad notitiam nostram peruenerit, quod nonnulli presbyteri, tàm greci quàm latini antiquum S. R.E.ritum tàm in cęlebratione missarum, quàm aliorum diuinorum officiorum peruertere satagentes,diuersas licentias, & facultates, missas, & alia diuina officia, greci latino more, ac latini greco ritu cęlebrandi ab Apostolica sede,vel eius legatis, ac etiam maiore pœnitentia

tentiario pro tempore existente, varijs prætextibus impetrarunt, illis iampridem vtuntur, hoc ab antiquo catholicæ ecclesiæ instituto, Sanctorumque patrum decretis deuiare considerantes. ¶ propterea hunc abusum ab ecclesia Dei extirpantes, & submouere volentes, omnes, singulas licentias, & facultates huiusmodi hactenus, etiã motu proprio, vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum principum contemplatione, & ex quibusuis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias litteras, desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, Apostolica authoritate, ex certa scientia, hac pręsenti nostra perpetuò valitura constitutione reuocamus, cassamus, annullamus, & irritamus: quibusuis præsbyteris tàm Gręcis, quàm Latinis. in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac perpetuæ suspensionis à Diuinis pœnis districtius inhibentes, ne deinceps pręsbiteri Gręci præcipue vxorati, latino more, & latini gręco ritu huiusmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quouis prætextu missas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere pręsumant ¶ mandantes in uirtute sanctę obedientiæ omnibus, & singulis uenerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis quatenus in ciuitatibus, & diœcesibus proprijs pñtes nostras litteras publicari, & sub prędictis, & alijs sibi benè visis pœnis per quoscunque prælatos, capitula, clericos, fratres, superiores, & personas, quaslibet inuiolabiliter obseruari faciant.

Reuocatio licentiarũ.

Nec greci latino more, nec latini greco ritu cęlebrare possunt.

Executio huius bullę præcipitur ordinarijs.

¶ Contradictores quoslibet authoritate apostolica cõpescendo, nõ obstantibus præmissis, ac quibusuis cõstõnibus, & ordinationibus apl̃cis, necnõ ecclesiarũ, monasteriorũ, cõuentuũ, domorũ, & aliorũ locorũ quorũcunque, et iuramento, Confirmatione Apl̃ica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, priuilegiis quoque, ĩdultis, & litteris apl̃icis eisdẽ ecclesijs, monasterijs, domibus, & locis, illorumq; capitulis, conuentibus, superioribus, & personis, ac ordinibus sub quibuscunque

tenoribus,& formis,ac cum quibusuis, etiá derogatoriarum derogatorijs,alijsque efficacioribus,& insolitis claususulis,necnon irritantibus, & alijs decretis ad Imperatorum,Regum,Reginarum,Ducum,& aliorum principum instantiam,aut eorum contemplatione, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis,approbatis,& innouatis,quibus omnibus, illorum tenores pro expressis habentes specialiter, & expressè derogamus, illaque quo ad præmissa cassamus pœnitus, & annullamus, cęterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem quòd præsentes litterę ad valuas beati Petri Apostolorum principis, & Cancellarię nostræ, ac in acie Campi Florę publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuò valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quęq; loca deferri. ¶Volumus, & etiam declaramus, quòd eorum transumptis etiam impræssis, manu alicuius notarii subscriptis,ac siggillo alicuius pręlati munitis eadem prorsus fides vbicunque adhibeatur, quę pręsentibus adhiberetur,si forent exhibitæ vel ostensæ. ¶Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ reuocationis,cassationis,annullationis,irritationis, mandati,inhibitionis,derogationis,& voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.Datum Romę apud S. Marcum anno incarnationis Dominicæ 1566.13.Kalen. Septembris Pontificatus nostri anno 1.

Cę. Glorierius H. Cumyn.

publicatio bullę.

¶Anno à Natiuitate Domini 1566. inditione nona: Die verò veneris vigesima mensis Septemb. Pótificatus autem Sanctis. in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papę V. anno eius primo, pręsentes retroscriptę litteræ affixę,& publicatę fuerunt ad Valuas Basilicę Principis Apostolorum de Vrbe, ac cancellariæ

Aposto-

Apostolicę, & in acie Campi Florę per nos Bartholomeum Sotocasa, & Io. Andream Rogęrium præfati S.D.N.Papæ cursores.

Nicolaus de Mattheis mag. cursorum.

BVLLA S.D.N. PII DIVINA prouidentia Papæ V. Reuocatoria omnium indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigendę, & quę quæstuandi facultatem quomodolibet continent.

PIus Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Etsi Dominici Gregis saluti semper intenti singulis cum humilitate poscentibus ea benignè concedere nos, & prædecessores nostri studuerint, per quæ peccatorum mole deposita, salus ipsis succedat, & hostis humani generis seruitute ereptas, animas lucrifaciant Altissimo, qui eas nobis sua bonitate cõmisit, id tamen propensiori studio nos præcauendum esse censemus, ne cuiusuis indulgétię remissionis, vel facultatis obtemptu, Christifideles procliuiores ad illicita in posterum committenda reddantur, aut facilitas venię eis peccandum tribuat incentiuum, & exinde clauium authoritas deducatur in contemptũ, & Christifideles quã

V 2 pluri-

plurimum ſcandalizentur. Sanè cum ad auditum noſtrum ex diuerſis mundi partibus quàmplurimæ quęrelæ perlatæ fuerint, quod uigore diuerſarum indulgentiarum, & facultatum per prędeceſſores noſtros, ac etiam nos, vel auctoritate noſtra tam fabricę noſtræ Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Eccleſię Sancti Ioannis Lateranenſis de vrbe, ipſiusque eccleſiæ, necnon Sancti Ioannis, & Sancti Lazari Hieroſolimitanenſis, ac Sancti Spiritus in ſaxia, & Sancti Ioannis Lateranenſis, ac S. Iacobi, incurablium de eadem vrbe, necnon Sancti Elmi, & Sancti Bouis, ac S. Gothardi, & Sancti Lenguzoni, nec non Sancti Nicolai, & Sancti Bernardi montis Iouij, necnon S. Leonardi, ac Sanctæ Marthę, nec non Sanctiſsimi Crucifixi Siracuſanenſis, ac Sanctæ Marię de Monte ſerrato, Hoſpitalibus, ac etiam Sancti Sebaſtiani prope, & extra muros dictæ urbis, necnon Sancti Antonij de Sancto Antonio Viennenſis dioœceſis, & redemptionis captiuorum nuper Neapoli inſtituto, monaſteriis illorumque, ac diuerſis alijs Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibusque, Militijs, confraternitatibus, & Pijs locis conceſſarum multi quæſtores, ex eiſdem indulgentijs lucrum temporale tantum quęrentes nominibus fabricę, Eccleſiarum, Hoſpitalium, Monaſteriorum, Militiarum, Confraternitatum, Societatum, & Piorum locorum prædictorum, indiuerſis ciuitatibus, & dioœc. quæſtas facere, confratres deſcribere, Cappellas, & oratoria erigere, illisque erectis indulgentias huiuſmodi communicare, & in diuerſis gradibus à iure prohibitis diſpenſare, ac plura etiam concedere, quam eis vigore facultatum prędictarum licitum ſit, ipſique lucro intenti pecuniasque potius, quàm Chriſtifidelium ſalutem quærentes, ac eiſdem indulgentiis ſic abutentes quęſtum, ex illis particularem facere conantur, varioſq; & diuerſos quæſtores, commiſſarios, Procuratores, Receptores, theſaurarios, factores, Nuntios, & alios miniſtros, conſtituere, qui non ſolum ſupradicta, ſed etiam plura alia eis nunquàm conceſſa facere, & concedere.

¶Nec

¶Necnon locorum ordinarios, illorumque in spiritualibus Vicarios generales, & officiales, ac ministros Ecclesiarúq;, & ordinum prælatos, superiores, & personas quęstas huiusmodi impedientes censuris ecclesiasticis innodare;, & alias in pluribus grauiter excedentes in diuinę maiestatis offensam, ac suarum, & christifidelium animarum perniciem, ac ordinariorum perturbationem, & piarum mentium scandalum, præsumant.

¶Nos qui Deo propitio gregis Dominici, meritis liceat insufficientibus, curam gerimus, & illum spiritualis thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem, ex pręmissis, & alijs rõnabilibus cãis animum nostrũ mouentibus, fęlicis recordationis Calixti iiij. Clementis vij. Pauli iij. Iulij similiter iij. & diuersorum aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum vestigiis Inhęrentes. ¶ Motu proprio non ad alicuius nobis, super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione omnes, & singulas Indulgentias, etiam perpetuas, & peccatorum remissiones fabricę, & ecclesię huiusmodi nec non Sancti Ioannis Hierosolimitañ. etiam pro constructione, & ædificatione illius Nouæ Ciuitatis prędictis, & quibusuis alijs Hospitalibus, Monasterijs, Ecclesijs, Domibus, militijs, ordinibus etiã mendicantium, congregationibus, confraternitatibus, & vniuersitatibus, & pijs locis, Illorumq; ordinibuscapitulis, Conuentibus Magistris, superioribus, & tàm secularibus, quàm quorumuis etiam mendicantium ordinum regularibus, personis tàm singularitater, quàm vniuersaliter, per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores nostros, ac nos sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac ex quibusuis etiam vrgentissimis causis, etiam causa redemptionis captiuorum, & alias quomodolibet concesis, pro quibus consequendis, manus sunt porrigendę adiutrices, et quæ

Reuocatio pręfatarum indulgentiarum.

Cõc. Trid. sess. vlt. de refor. circa finem í decreto de indulg.

queſtuandi facultatem quomodolibet continent, Illarũ omnium tenores formas derogationes, & decreta, præſentibus pro expresſis habentes, authoritate Apoſtolica tenore preſentium, perpetuò reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac viribus euacuamus.

¶ Ex inſuper perpetuò hac noſtra valitura conſtitutione decernimus, quòd ex nũc de ceteto ſub indignationis noſtrę pœna, prætextu Indulgentiarum, & facultatuum per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem Apoſtolicam, etiam motu ſimili, ac ſedis Apoſtolicę legatos, & alias quomodolibet conceſſarum. ¶ Et quas à nobis, & ſede prædicta in poſterum verbo, litteris, aut quauis alia ſcriptura, etiam manu noſtra ſignata, etiam cum clauſula, quòd ſola ſignatura ſufficiat, etiam in fauorem fidei, aut cruciatę ſanctę, vel cuiuſcunq; alterius piæ cauſæ, etiam priuilegiatæ, concedi quomodolibet contigerit, nullus quauis etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, & Patriarchali, aut maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſeu etiam Regali, temporali excellentia prefulgeat, audeat, vel preſumat quæſtas facere, aut nuntios, queſtores, commiſſarios, Theſaurarios, Receptores pro illis recipiendis in dictis hoſpitalibus, eccleſijs, domibus, monaſterijs, & alijs locis ſupra nominatis, vel pro eis, aut illorum nominibus alibi conſtituere, & deputare, niſi ex ſpeciali licentia, & ex certa ſcientia noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, de qua per litteras noſtras, & eiuſdem Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, locorum ordinarijs, vel eorum in ſpiritualibus vicarijs, ſeu officialibus, derogationem preſentis noſtrę conſtitutionis illius tenore de verbo ad verbum inſerto expreſsè continentes.

¶ Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, conſtare debeat.

¶ Mandamus in virtute Sanctę obedientię omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in ciuitatibus

bus,& diœcef. suis, pręsentes nostras litteras publicare, & obseruare debeant. Rogantesque, omnes, & singulos Principis seculares,& alios dominos, & Magistratus téporales,eisque per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi in remissionem peccatorum suorum iniungentes,quatenus in pręmissis eisdem Patriarchis, primatibus, Archiepiscopis,& Episcopis assistant, & suum auxilium,& fauorem præstent,cũ auxilio brachij secularis.

Executio huius bullę pręcipitur

¶Non obstantibus pręmissis, ac quibusuis Apostolicis, nec non in prouintialibus,& synodalibus concilijs editis generalibus,constitutionibus,& ordinationibus, nec non fabricæ ecclesię,Hospitalium,monasteriorum, militiarum,confraternitatum,ordinum, capitulorum, conuentuum aliorum,& locorum prædictorum,& quorumuis illorum membrorum, & ecclesiarum, etiam cathedralium,& metropolitanarum, etiam iuramento,confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus,stabilimentis,vsibus, & naturis, priuilegijs quoque iudultis, & litteris Apostolicis illis,& præsertim Sancti Ioannis,& Sancti Lazari,ac Sancti spiritus in saxia, Hospitalibus,nec non S. Antonij de S.Antonio, & Sanctorum Nicolai, & Bernardi Montis Iouij Monasteriis,ipsorumque monasteriorum hospitalibus, singulorumque eorum conuentibus superioribus, & personis præfatis per quoscunque Romanos Pontifices prędecessores, ac nos, & sedem Apostolicam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus,& insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis etiam motu simili, & ex certa scientia, ac quauis etiam Imperiali, vel Regali consideratione, vel instantia, & alias quomodolibet concessis approbatis, & innouatis quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica,indiuidua, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes

huic breui nihil pôt obstare.

mentio

mentio, seu queuis alia expresſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruãda forét, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil pęnitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent præſentibus, pro ſufficienter expreſſis habentes, motu ſcientia, & poteſtatis plenitudine, ſimilibus ſpetialiter, & expreſſe deroga gamus, & ſufficienter derogatum eſſe volumus, contrarijs quibuscunq;, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, ꝙ interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem.

¶ Volumus autem quòd præſentes litterę in cancellaria noſtra Apoſtolica, & acie Campi Flore de more publicentur, & inter coſtitutiones perpetuò valituras deſcribantnr. ¶ Et quia difficile foret, eaſdem præſentes ad ſingula queque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quòd earum tranſumptis etiam impreſſi, manu alicuius notarij ſubscriptis, ac ſiggillo alicuius prelati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur, ſi originaliter forét exhibitę, vel oſtẽſę. ¶ Nulli ergo omninò hominum liceat hãc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, vacuationis, decreti, mandati, iniunctionis, derogationis, voluntatis, & declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſiquis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurũ. Datum Romę apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1567. ſexto idus Februarij. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

S.D.N.

S. D. N. D. PII PAPAE V. *constitutio, de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio sæculari.*

AD perpetuam rei memoriá. Horrendum illud scelus, quo pollutę fœdatęq; ciuitates tremendo Dei iuditio conflagrarunt, acerbissimum nobis dolorem inurit, grauiterq; animum nostrum commouet, vt ad illud quantum potest comprimendum, studia nostra conferamus. Sanè Lateranensi Concilio dignoscitur constitutum, vt quicunq; clerici, illa incontinentia quæ contra naturam est, propter quam ira Dei venit in filios diffidentię, deprehensi fuerint laborare, à clero deijciatur, vel ad agendam in Monasterio pęnitentiam detrudatur. ¶ Verum ne tanti flagitij contagium impunitatis spe, quę maxima peccãdi illecebra est, fidentius inualescat, clericos hui⁹ nefarij criminis reos, grauius vlciscendos deliberauimus, vt qui animę interium non horrescunt, hoc certè deterreat ciuilium legum vindex gladius sęcularis. Itaq; quod nos iam ipso Pontificatus nr̃i principio, ac de re decreuimus, plenius nũc, fortiusq; persequi intendenres, oẽs, & quoscunq; presbyteros, & alios clericos, sęculares, & regulares, cuiuscunq; gradus, & dignitatis, tam dirũ nefas exercẽtes, oĩ priuilegio clericali, oĩq; officio, dignitate, & benefitio ecclesiastico ꝑsentis canonis authoritate priuam⁹, ita qđ ꝑ iudicẽ ecclesiasticũ degradati, potestati statim sęculari tradantur, qui de eis illud idẽ capiãt supplicium, qđ ĩ laicos hoc ĩ exitio deuolutos, legitimis reperiť sanctionibus cõstitutũ. Nulli ergo oĩnò hoĩum liceat hanc paginã nostrę priuationis, & decreti, ĩfrigere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si qs aũt hoc attentare pręsumpserit, indignationẽ oĩpotentis Sanctissima prouisio.

Dei, ac B. Petri, & Pauli Apost. eius se nouerit incur. Dat. Rom. apud S. Petrum Anno incarnationis Dñicæ. 1568. octauo tertio Kl. Settéb. Pont. nostri anno tertio.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

Publicatio bullę.

Anno à natiuitate Domini 1568. Indictione xi. die verò tertia mensis Settembris Pontificatus Sanctiss. in Christo patris Pij Papę Quinti anno tertio, retroscriptæ litteræ Apostolicę affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de vrbe, Cancellariæ Apostolicę, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium clerici, & Christianum de Monte prælibati Sanctissimi D. nostri Papę Cursores

Io. Andreas Panizza Magister Cur.

CONSTITVTIO S.D.N. PII *Papa V. ne in popularibus concionibus disputetur de conceptione gloriosæ Dei genitricis Mariæ, qua & innouantur quæ desuper per fe. re. Sixtum Papam Quartum, & sacrum Tridentinum Concilium statuta fuerunt.*

PIus Episcopus seruus seruorũ Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Super speculum Domini viribus licet exiguis, constituti, prophetæ sollicitudinem imitantes, die noctuque ad diuersos ecclesiæ status nostræ mentis aciem intendimus, studiosè prouidentes, vt communi Domino ab omnibus gradibus fideliter seruiatur, ac illis maximè, quibus digniora ministeria diuini spiritus fauore credita sunt, inter quos diuini verbi prędicatores adnumerandos esse nemo dubitare poterit, qui eorum munus *ab ipso Do-*

ſo Domino conſecratum, Apoſtolis prçcipuè iniunctum fuiſſe animaduertit, qui ſi adepto gradu dignè fungerentur, Euangelizantes pacem, annuntiantes bona, prædicantes ſalutem, non ſolum vox eorum dulcis, verũ & ſpecioſi pedes viderentur, & fraternæ ſalutis vberes fructus referentes, multam fiduciam haberent in die Domini. ¶ Verum quod neque ſine animi dolore accepimus, nec referre poſſumus: quidam diuerſorum ordinũ regulares, clericiq; ſeculares, ommiſsis quæ diuinæ maieſtatis gloriam, & ſanctiſsimę Dei genitricis, aliorum diuinorum venerationem, atq; fidelium pietatem, promouere poterant, quòd Apoſtolus in quibuſdam arguit, languent circa quęſtiones, & pugnas verborum, ex quibus oriuntur inuidiæ, & contentiones, cœteraq; vitiorum monſtra, potiſsimum verò cum de glorioſæ Virginis M. Conceptione ſermo inciderit tàm pertinaciter, pro alter utra parte cõtendunt, ac ſi de illis dogmatibus eſſet, quæ corde credere ad iuſtitiam, ore confiteri ad ſalutem neceſſarium eſt. Quibus illud prophetæ conuenire videtur dicunt, ait Dominus cum ego non ſim loquutus, cum S. R. E. omnium eccleſiarũ magiſtra, & doctrix diſciplinę, de ea re hucuſq; non definierit, nemo abſq; temeritate, pręiudicare, vel alterius partis ſententiam damnare põt. ¶ Et quaſi deſint præclariſsima inuentricis gratiæ merita, quæ nec angelica quidem lingua ſatis dignè referri poſſunt, & cum ex illo vberimo fonte, puteoq; aquarum viuentium, nõ poſsint ſaluberrimas haurire aquas, quibus fidelis populus, magna cum vtilitate, atq; dulcedine reficeretur, ad diſſipatas ciſternas occurrũt, ſtultas ſcilicet & ſine diſciplina quæſtiones, quæ generant lites, quas nec frequens multitudo intelligere, nec viri ſapientes, qui capiunt, vtiliter percipere valent, præſertim qm̃, vt experimento didicimus, ipſorum concionatorum qui ad quæſtiones hmôi proponendas facilius erumpere ſolent, maior numerus materiæ difficultatem prorſus ingnorantes, neque intelligentes, quę loquntur, aut de quibus affirmãt ſimplicium animos, indiſcretę deuotionis obtentu, vel

Laus Beatæ Virginis Mariæ.

potius

potius loquacitatis, & oſtentionis eſſectu, ad tumultus, & ſimultates concitant, quos tumultātes atq; deſsidentes componere, ſedareq; potius oportebat. Cumq; paruulis in Chriſto lac infundere, prouettis ſolidum cibum appo nere deberent, dum in hmói controuerſijs interminatis verſantur, omnibus vbera proferunt arentia, quod non abſque maledictionis nota legimus in propheta. ¶ Nos igitur qui prędeceſſorum noſtrorū ſaluberrima decreta pro viribus ſalua eſſe cupimus, potiſsimum illa quæ à ſacroſancta ſynodo Trid. denuò ſunt confirmata, liberam cuiq; facultatem relinquentes opinandi huius controuerſiæ quamlibet partem prout, vel magis pium, vel magis probabilem eſſe iudicauerit. ¶ Prędictorum igitur concionatorum, aliorumq; cōtentioni, atq; temeritati, populorumq; ſcandalis occurrere ſtudētes. Motu proprio, nō ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtātiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſt. poteſtatis plenitudine, ſtatutum fe. re. Sixti iiij. prędeceſſoris noſtri, ſup ea re, quod à prędicta ſynodo īnouatum eſt. (Illud prę ſentibus, ac ſi de verbo ad verbum eſſet inſertū, ꝑ plenè & ſufficiēter expreſſo, & inſerto habētes) Apoſt. autho. tenore pñtium, confirmamus, & approbamus. Atq; vt deinceps efficacius à cunctis obſeruetur ꝑpetuò ſtatuimus, & ordinamus, ac per Apoſt. ſcripta mandamus, quatenus nemo cuiuſcūq; ordinis, gradus, cōditionis, vel dignitatis exiſtat in popularibus concionibus, vel vbicunq; promiſcua virorū & mulierū multitudo cōuenire ſolet, de huiꝰ cōtrouerſię alterutra parte diſputare rōnibus, vel doctorū authoritate aſſerendo propriā ſententiā, & contrariā refellendo, aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione, cuiuſuis pietatis, aut neceſsitatis prętextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. ¶ Qui contrafecerit ſuſpēſionis pęnā à diuinis abſq; noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris Conſtitutus, & quocunq; prętere gradu, ſiue dignitate, vel adminiſtratione fungatur illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadem, vel ſimilia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ

Seſſ. 5. ī decreto de peccato orig. in fine.

Noua proūſio.

Pœna ſuſpenſionis.

petuæ in habilitatis censurę ipso, etiam facto sit obnoxius, super quibus nisi à Rom. Pont. pro tépore existente dispensari, siue absolui non posit, & nihilominus alijs pœnis, si opus fuerit, à proprio prælato pro delicti mensura infligendis subijciatur, prout subijcimus. ¶ Cœterũ quamdiu per Apostolicam sedem, altera pars diffinita nõ fuerit, oppositaq; sententia condemnata, liceat viris doctis ĩ publicis academię disputationibus, siue generaliũ, aut prouintialiũ capitulorum, vel vbi alias intersunt, qui rem capere possunt, nec scãdali vlla subest occasio, de illa quæstione differere, & argumentis vtramlibet parté, vel asserere vel ĩpugnare, dum tñ neutra, veluti erronea præiudicetur, seruenturq; illa oĩa, quę a dicto Sixto prędecessore nostro statuta sunt, quorũ singula, vt p̃fertur, etiam quantum ad alias pœnas duximus innouanda, & innouamus per pręsentes. ¶ Vt autem hæc nostra constitutio & pręmissa oĩa ad eorũ oĩum, quorum interest, notitiam congruentius peruenire posint, in uirtute sanctæ obedientiæ & sub pęna suspensionis ab ingressu ecclę, etiam eo ipso incurrenda, si in his, quę mandamus exequendis se negligentes exhibuerint, pręcipimus, & mandamus, oĩbus, & singulis locorum ordinarijs, & eorundé Vicarijs suffraganiis, & officialibus quibuscunq;, & alijs singulis ad quos q̃olibet spectat, & pertinet, quatenus hmõi nostram constitutionem singulis suę diœcesis, vel districtus prædicatoribus, & alijs quibusuis expedire iudicauerit opportunè insinuét, & publicent, ac insinuari, & publicari faciant. Et ne quis in posterum quoquomodo ignorantiam de præmisis posit prætendere, aut se contra pręmissa valeat excusare. ¶ Volumus, & similiter eadem authoritate decernimus, & mandamus, quod præsentes litterę per aliquos ex nostris cursoribus in Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, ac principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ valuis, ac in acie Campi Floræ de vrbe de more publicentur, & affigantur, & illis inde amotis remaneant in eisdem locis earundé exempla affixa, quę publicatio, & affixo, ita omnes

Disputari

Notitia huius bullæ.

omnes ad quos ſpectat afficiat, & arctet, ac ſi illis perſonaliter intimatę fuiſſent.¶ Non obſtantibus conſtitutionibus,& ordinationibus,ac quibuſuis indultis, & litteris Apoſtolicis, quibuſuis perſonis, etiam quantumcunque qualificatis,& in quacunq; etiã Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiſcopali,Epali,& quauis alia dignitate, & honore conſtitutis, etiam quòd interdici ſuſpendi vel excommunicari nequeant,quomodolibet cõceſsis, quæ eis contra præmiſſa in aliquo ſuffragari non poſſe decernimus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.¶ Volumus inſuper, & decernimus quod præſentes vim perpetuæ, & irrefragabilis conſtitutionis obtineant, & quòd illarum tranſumptis etiam impreſsis,manu alicuius Notarij ſubſcriptis & ſiggillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis,eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus litteris adhiberetur ſi oſtenſæ, vel exhibitæ forent, regula Cancellariæ noſtrę Apoſtolicę quacunque in contrarium diſponente,non obſtante. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrę cõfirmationis, approbationis,ſtatuti,ordinationis, mandati,ſubiunctionis,innouationis,prǽcepti,voluntatis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contrairę.Si quis autem hoc attentare prǽſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit Incurſurum. Datum Romæ apud Sanctũ Petrum, Anno Incarnationis Dominicę 1570. pridie Cal. Decemb.Pontificatus noſtri anno quinto.

Cę. Glorierius

H. Cumyn.

Publicatio bullæ.

Anno à Natiuitatè Domini noſtri Ieſu Chriſti 1570. Indictione xiij. Die vero vij. menſis Decembris Pontificatus Sanctiſsimi in Chriſto patris,& Domini noſtri Domini Pij diuina prouidentia Papę Quinti anno quinto, retroſcriptę litteræ Apoſto. affixę,& publicatæ fuerunt in baſilicarum ſancti Ioannis Lateranenſis, & principis Apoſtolorum

Apoſtolorum de vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicę valuis, & acie Campi Florę dimiſsis illarum copijs affixijs per nos Ioannem Andream Panizzam, & Petrum Aloyſium Gaytam, prelibati S. N. Papę Cur.

Camillus Cherubinus Magiſter Cur.

S.D.N.D. GREGORII PP. XIII. conſtitutio, ne Agnus Dei benedicti Minio inficiantur, nec uenales proponantur.

GRegorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Omni certo ſtudo, & opera à nobis procurandum eſt, vt ea tollantur quę non conueniunt, ac noſtrum, & aliorum bonorum piorumq; Chriſti fidelium animos offendunt. Itaq; pro uidè conſiderantes certas formas Innocentiſsimi Agni imagine figuratas, & per Rom. Pont. ſtatutis tẽporibus cõſecrari ſolitas, ſicut Agni puri, & mundi à sũmo Pont. benedicuntur, ita ab oĩbus poſtmodum immaculatas nõ aũt auro, & coloribus vllis depictas, ſed ĩ ſua albedinis munditiæ ſanctificatas congruenti cum reuerentia teneri, & conſeruari debere, ſtatuimus, & ordinamus, ac ſub excõicationis pœna ipſo facto incurrenda prohibemus, & interdicimus, ne quiſpiam ſiue vir, ſiue mulier, ſęcularis, aut eccleſiaſticus, etiã regularis ordinis ille ſit, & quocunq; gradu, conditione, ſtatu, nomine, dignitate, & honore pręcellat, poſt hac in perpetuum Agnos Dei per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurum, aut co

lorem

lorem aliquem illis imponere, aut quicquam aliud super inducere, neq; depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, seu tenere quouis pretestu, qualibet ue de causa audeát: verũ eos albos, & mundos agnum illum purum & innocentem representantes, qui occisus prætiosſimo sanguine suo nos redemit, decenter ac reuerenter à cunctis haberi, deferri, & custodiri precipimus, & ita ab oĩbus fieri, & censeri debere decernimus. ¶ Mandantes oĩbus, & singulis locorũ ordinarijs per vniuersũ Christianũ orbẽ constitutis, eorumq; Vicarijs in spũalibus generalibus, vt presentem nostrã constitutionem, & prohibitionem in suis quisq; Ciuitatibus, & diœcesibus statim publicare procurent, ita vt ad omnium notitiam quamprimum peruenire posſit. ¶ Quicunque verò inobedientes fuerint, præter excõicationis pœnam quã, vt prefertur, incurrent, etiã alijs pœnis ipsorum ordinariorum seu vicariorum arbitrio plecti, & mulctari volumus, & iubemus. Non obstantibus cõstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisq; cõtrarijs quibuscũq;. Volumus ét quod p̃ntium litterarũ exemplis, ét impresſis manu Notarij publ. subscriptis, & siggillo alicuius plati ecclesiastici obsignatis plena eademq; prorsus fides vbiq; adhibeatur, que ipsis presentibus adhiberetur, si forét exhibite uel ostense. Datum Rome apud S. Petrum anno incarnationis Dominice 1572. octauo Calen. Iunij Pont. nostri anno primo.

Marginal notes: Publicatio bulle precipitur. — Pœna censure contra inobedientes.

Ce. Glorierius.

M. Datarius. H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Marginal note: Publicatio bulle.

Anno à natiuitate Domini 1572. indictione xv. die vero vndecima Mensis Iunij. Pont. sanctisſimi in Christo patris, & D.N.D. Gregorij diuina prouidentia Pape XIII. anno primo, retroscripte littere Apostolice affixe, & publicate fuerunt ad valuas Basilice Principis apostolorum de vrbe, & cãcellarie Apostolice, ac in acie Cãpi Flore, per nos Scipioné de Octauianis, & Antoniũ clerici cur.

Camillus Cherubinus Magister Cur.

NOTANDA

BVLLA S.D. N.D. Gregorii Papæ XIII.
Lecta in die Cenæ Domini Anno M. D. LXXIII.
In nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris & Filii, & Spiritus ſancti. Amen.

NOVERINT Vniuerſi hoc præſens publicum tranſumptum inſpecturi, quòd nos Alexander Riarius Patriarcha Alexandrinus, Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſt. Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarumque & Cenſurarũ in eadem Ro. Cu. & extra eam latarum, ac quarumcunque literarum Apoſtolicarum vniuerſalis executor ab eodem S.D.N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inſpeximus literas Apoſtolicas S.D.N. Gregorii diuina prouidentia Papæ xiii. hodie, qui fuit dies Iouis Sancti, & Cenæ Domini, & ſolemniter more ſolito lectas & publicatas eiusque vera Bulla plumbea cum cordula rubei croceique colorum more Ro. Cu. pendente Bullatas, & omni ſuſpicione carentes ſubſequentis tenoris. Initiũ trã. pti Bullę.

GREGORIVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad Futuram Rei Memoriam.

CONSVEVERVNT Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, ad retinendã puritatem religionis Chriſtianæ, & ipſius vnitatẽ, quæ in coniunctione membrorum ad vnum caput, Chriſtum videlicet, eiuſque vicariũ, principaliter conſiſtit, & ſanctam fidelium ſocietatem ab offenſione ſeruãdam, arma iuſtitiæ per miniſterium Apoſtolatus in præſenti celebritate exercere. Procœmium Bullę.

Nos igitur vetuſtum, & ſolemnem hũc morem

Hęreticos autores c, & receptes ab A-t. sedis obedientia.

ſequentes, excõmunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & spiritus ſancti, auctoritate quoque beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac noſtra quoſcunque vitas, Vicleuitas, Lutheranos, Zuuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos, quocunque nomine nuncupentur, & cuiuſcunq; ſectæ exiſtãt credentes, receptatores, & fautores, & generaliter quoslibet defenſores, ac eorundem libro, ſine auctoritate noſtra & ſedis Apoſtolicæ, ſcienter quomodolibet legentes, aut tenentes, imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes ex quauis causa publice, vel occulte, quouis ingenio, vel colore: necnon Schiſmaticos, & eos, qui in animarum ſuarum periculum ſe a noſtra, & Rom. Pont. pro tempore exiſtentis obedientia, pertinaciter ſubtrahere, ſeu quomodolibet recedere præſumũt.

appellãtes Papa ad futurũ cõciliũ.

Item excõmunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulas perſonas cuiuſcunq; ſtatus, gradus ſeu conditionis fuerint, & interdicimus, vniuerſitates, Collegia, & Capitula, quocunq; nomine nuncupẽtur, ab ordinationibus, ſententiis, ſeu mandatis noſtris, ac Rom. Pont. pro tempore exiſtentium, ad vniuerſale futurũ Concilium appellantes, vel ad id cõſiliũ, auxiliũ, uel fauorẽ dãtes.

Piratas, & itores eo- & in rapi tes bona ufragantiũ

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Latrunculos maritimos, & illos præcipue, qui mare noſtrum a Monte argentario vſque ad Terracinam diſcurrere, & nauigantes in illo deprædari, mutilare, interficere, ac rebus

& bonis suis spoliare præsumunt, ac omnes receptatores eorundem, & eis auxilium scienter dantes, vel fauorem. Ac omnes, & singulos, qui Christianorum quoruncunq; nauibus tempestate in transuersum (vt dici solet) iactatis, aut etiam submersis, & naufragium passis, siue in ipsis nauibus, siue ex eis dilapsa, & in mari, uel littore inuenta, cuiuscunque generis bona, tam in nostris Tyrrheni, & Adriatici, quam in quibuscunq; aliis cuiuscunq; maris regionibus, & littoribus rapuerint, aut scienter ipsi sibi acceperint, aut ab aliis rapta, seu accepta similiter scienter receperint: nec ob quodcunq; priuilegium, consuetudinem, aut longissimi etiã immemorabilis tẽporis possessionẽ seu aliũ quẽcũq; ꝑtextũ excusari possint

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes qui in terris suis nouapedagia, seu gabellas ad id potestatem non habentes imponunt, vel prohibita exigunt. In imponẽtes nouapedagia

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios Bullarum, seu literarum Apostolicarũ, & supplicationum gratiam, vel iustitiam concernentium, per Romanũ Pont. vel S.R.E. Vicecancellarium, seu gerentes vices eorum, de mãdato eiusdem Rom. Põt. signatarũ, aut suo nomine eiusdem Rom. Pont. seu Vicecãcellarii, aut gerentium uices prædictorũ signantes supplicationes easdem, extendentes capitulum, Ad falsariorum, cũ omnibus pœnis in eo contentis ad falsificantes, seu mutantes supplicationes per nos, seu de mandato nr̃o signatas & datatas sine nostra In falsificatores literarum & supplicationũ Apost.

aut [illegible] nostri licentia.

In deferétes prohibita infidelibus, eosque certiores faciunt de rebus concernen. statū rei pub. christianę, ac perturbāt prosecutioné fœderis & belli cō tra Turcas.

Item excōicamus, & anathematizamus omnes illos qui Equos, Arma, Ferrum, Filum ferri, Stannum, Chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapē funes tā ex ipso canape, quā ex quacunque alia materia, et ipsam materiā aliaque prohibita deferūt Saracenis, Turcis, & aliis Christi nominis inimicis, qbus Christianos inpugnant: Necnō illos qui per se uel alium seu alios de rebus Christianę Reip. statū concernentibus, in Christianorū perniciē, & dānū ipsos Turcas, & Christianæ Religionis inimicos certiores faciunt, illisque cōsiliū auxilium uel fauorem quomodolibet præstant: Atque fœderis, necnon eius sacri belli contra ipsos Turcas initi prosecutionem directe uel indirecte, secrete uel publice impedire, uel perturbare præsumunt: Non obst. quibuscunque priuilegiis, & concessionibus quibuscunque Principibus & Dominis siue priuatis personis, per nos & sedē prædictam hactenus forsan concessis, quæ illis nolumus in aliquo suffragari.

In impedientes eos qui uictualia ad vrbé deferunt.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, seu inuadentes victualia, seu alia ad vsum Romanæ Curiæ necessaria adducentes, vel qui ne ad Romanam Curiam adducantur, uel deferantur, impediūt, seu perturbant, vel qui talia fieri faciunt, vel defendunt, cuiuscunque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis & status, etiā si Pōtificali, uel Regali, reginali, aut alia quauis ecclesiastica, uel mūdana ꝓfulgeat dignitate.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad ſedem Apoſtolicam uenientes & recedentes ab eadem, necnon omnes illos qui iuriſdictionem ordinariã uel delegatam non habentes in eadem Curia morantes temeritate propria capiunt, ſpoliant, detinent, aut ex propoſito deliberato verberare, mutilare, uel interficere præſumunt, vel qui tali fieri mandant.

In eos qui veniẽtes Romã vel ibi cõmorãtes offẽ[illegible]

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, & interficientes capientes, detinentes ſeu depredantes Romipetas ſeu Peregrinos ad Vrbem cauſa deuotionis, ſeu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipſa, & illis dantes auxilium conſilium, vel fauorem.

In eos qui peregrinos ad vrbẽ venientes offendũt.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes mutilantes, uerberantes, vulnerantes, interficientes, capientes, incarcerantes, & detinentes S.R.E. Cardinales, extendentes C. Fælicis, cum omnibus pœnis in eo contenti, ad Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, Sediſque Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut præfatos Legatos et Nuncios ex ſuis terris, ſeu dominiis, aut Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, a suis diœceſibus eiicientes, eaq; mandantes, ſeu conſilium, uel auxilium præſtantes.

In eos q̃ manus mijciunt in S.R.E. cardin. uel prælatos, seu nuncios

Item excõicamus, & anathematizamus oẽs illos, qui per ſe uel aliũ ſeu alios quaſcunq; perſonas Eccleſiaſticas, vel ſeculares ad dictã Curiã ſuper eorũ cauſis & negotiis recurrentes, illasq; in eadẽ Curia proſequentes, aut procurantes, nego

In eos qui cauſarũ pendẽtiũ curſum, & literarũ apoſtolicarũ executionẽ i

pediũt, & p̄sonas easdem causas prosequentes offendunt.

tiorumq; gestores, Aduocatos, Procuratores ip-
sorũ, seu etiã Auditores, vel Iudices; super dictis
causis, vel negotiis deputatos occasione causarũ
uel negotiorũ huiusmodi verberãt, mutilant, uel
occidunt, seu bonis spoliant, uel qui per se uel
lium seu alios directe uel indirecte prędicta exe-
qui uel procurare, aut in eisdem consilium auxili-
um uel fauorem pręstare non uerentur, cuiuscũq;
pręeminentię & dignitatis fuerint. Ac illos, qui
aliquas literas Apostolicas, & in forma Breuis tã
gratiã, quã iustitiã cõcernentes, ac etiã citatiões
inhibitiones, sequestra, monitoria, uel res iudica-
tas, decreta, processus, & executoriales, aliaque
decreta quæcunque a nobis, sede Apostolica, Le-
gatis, Nunciis, Præsidentibus, Cameræ Apostolicæ
Auditoribus, & Commissariis, aliisque iudicibus
& delegatis Apostolicis emanata, aut pro temp-
re emanatura, simpliciter, uel sine eorum bene-
placito, consensu, uel examine, & forsan certo
tio soluto, executioni demãdare inhibent uel im-
pediunt, quiue impediri uel inhiberi procurant;
at Notarios, Executores, uel Subexecutores litera-
rum, citationum, monitoriorum, & omnium præ-
dictorum capiũt, incarcerant, & detinẽt, vel capi
incarcerari & detineri faciunt: Neue Tabellio-
nes, & Notarii super huiusmodi literarũ, & pro-
cessuum executione instrumenta, uel acta con-
re, aut confecta parti cuius interest, tradere de-
beant: qui ve etiã sub quibusuis pœnis, quibuscũ-
que personis in genere uel in specie, ne pro qui-
busuis eorũ negotiis prosequendis, seu gratiis

vel literis impetrandis ad Romanā Curiā accedat aut recursum habeāt, seu gratias ipsas uel literas a dicta sede impetrent, seu impetratis vtantur, directe, vel indirecte prohibere, statuere, seu mandare, vel eas apud se, aut aliam quācunq; psonam etiam Notariū, vel Tabellionē retinere psumunt.

In officia, & prælat qui spirit les causas dicibus a stolicis a cāt, & exe utionē lit rum & ma datorum a stolicorū pediunt.

Itē excōmunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos Cancellarios, Vicecancellarios, & Cōsiliarios ordinarios & extraordinarios quorumcunq; Regum, & Principum, ac præsidentes Cancellariarum, consiliorum, & parlamentorum: necnon procuratores generales eorundem vel aliorum Principum sæcularium etiam si Imperiali Regali, Ducali, vel alia quacunq; prefulgeant dignitate, quocunque nomine nuncupētur: aliosq; Iudices tam ordinarios quam delegatos: necnon Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Cōmendatarios, Vicarios, & officiales, qui per se, vel alium, seu alios quaruncunq; exēptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apostolicarum prętextu beneficiales, & decimarum, ac aliàs spirituales, & spiritualibus annexas causas ab Auditoribus, & Cōmissariis nostris aliisque iudicibus ecclesiasticis auocant, illarumue cursum, audientiam, ac psonas, capitula, conuentus, collegia causas ipsas exequi volentes auctoritate laicali impediunt, et se de illarum cognitione tanquam iudices intromittere, ac partes actrices, quæ illas cōmitti fecerunt, & faciunt ad reuocandum, & reuocari faciēdum citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum eos, contra quos

tales inhibitiones emanarunt, a censuris, & pœnis in illis cōtentis absolui ordinant, & compellunt, vel alias executione literarum Apostolicarum, vel executorialium, processuum, ac decretorum prędictorum, etiam sub prætextu uiolentiæ prohibēdæ, vel quod ad nos informandos, vt ipsi aiunt supplicauerint aut supplicari fecerint nisi ipsi supplicationes huiusmodi corā nobis, & sede Apostolica legitime prosequantur, quomodolibet impediunt, vel suum ad id fauorem, consilium aut assensum præstant.

eos qui p- ias Ecclesi -icas ad eo -n tribunal -hunt, & statuta cō libertatē -clesię faci- -t.

Quiue ex eorum officio, vel ad instantiam quorūcunq; personas Ecclesiasticas, Capitula, Cōuentus, & Collegia Ecclesiarū quaruncunq; coram se, ad eorum tribunal, audientiam, Cancellariam, Cōsilium, vel parlamentum, prętet iuris canonici dispositionem trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directe, vel indirecte, quouis quæsito colore Necnon qui statuta, ordinatiōes, Constitutiones, Pragmaticas, seu quæuis alia decreta in genere, vel in specie, ex quauis causa, & quouis quæsito colore, etiam sub prætextu literarum Apostolicarum in vsu nō receptarum seu reuocatarum, uel cuiusuis cōsuetudinis aut priuilegii uel alias quomodolibet facient, ordinabunt, & plubicabunt, vel factis, & ordinatis utentur, per quas, & quę libertas ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur vel deprimitur, aut alias quouismodo restringitur, seu nostris, & dictæ sedis iuribus quomodolibet tacite, vel expresse præiudicatur.

impedien -s iudicū ec -clesiasticorū

Nec nō qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosq; supiores, uel inferiores Prælatos, & omnes alios

quoscunque Iudices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet impediunt, quo minus sua iurisdictióe ecclesiastica contra quoscunque utantur, secundũ quod Canones & sacræ constitutiones ecclesiasticę, & decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuunt.

iurisdictie

Quique iurisdictiones, seu fructus, redditus, & puentus, ad nos & sedẽ Apost. & quascunque ecclesiasticas psonas rõe, ecclesiarũ monasteriorum et aliorũ beneficiorũ ecclesiasticorũ per eos obtentorũ ptinentes usurpãt, seu quauis occasione, vel causa, sine Ro. Pont. expressa licẽtia, sequestrant, aut collectas, decimas, taleas, pręstancias, & alia onera clericis, prælatis, et aliis personis ecclesiasticis, ac eorũ et Ecclesiarũ, Monasteriorũ, & aliorũ beneficiorũ ecclesiasticorũ bonis, illorũque fructibus, redditibus, & puentibus huiusmodi absque simili Rom. Pont. speciali, & expressa licentia imponunt, & diuersis etiam exquisitis modis exigũt aut a sponte etiam dantibus, & concedentibus recipiunt, necnon qui per se, vel alium, seu alios directe, vel indirecte prædicta facere, exequi, vel pcurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem, aut votum, seu suffragium palã, vel occulte pręstare non verentur, cuiuscunque sint pręeminentiæ, dignitatis, ordinis, cõditionis, aut status etiam si Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, Respublicæ, & alii potentatus quicunque etiã Regnis, Prouinciis, Ciuitatibus, & terris quoquo modo præsidentes fuerint, aut quauis etiam Pontificali

In eos qui [iu]risdictionẽ fructus ec[cle]siasticos v[sur]pant, & d[eci]mas, aut ta[le]as quascũq[ue] personis E[c]clesiasticis ponũt, aut igũt, ac ass[en]sum, auxili[um] uel cõsiliu[m] præstaut.

dignitate præfulgeant: Innouamusq; decreta sup his tam p sacros canones, & concilia generalia, quam etiam in Lateranen. Concilio nouissime celebrato edita, etiam cum interdicto ecclesiastico et aliis censuris, & pœnis in eo contentis.

aicos se i mittentes causis capi bus seu cri nalibus cō personas clesiasticas

Item excōicamus, & anathematizamus omnes & quoscunq; Magistratus, Senatores, Pręsidentes Auditores, & omnes alios quoscunq; Iudices quocunq; nomine vocentur, ac Cancellarios, vicecancellarios, Notarios, scribas ac quoscunq; executores & subexecutores, omnesq; alios quoquo modo se intromittētes in causis capitalibus, seu criminalibus, contra psonas ecclesiasticas, illas capiendo, processando, seu sententias contra illas proferendo, vel exequendo, etiam prętextu quorumcunq; priuilegiorū a sede Apostolica cōcessorum quibuscunq; Regibus, Ducibus, Principibus, rebus publicis, Monarchis, Ciuitatibus, & aliis quibuscunq; potētatibus quocunq; nomine censeantur concessis, non obstantibus, quæ nolumus illis in aliquo suffragari: reuocantes ex nunc, quatenus opus sit prędicta priuilegia p quoscunq; R. Pont. predecessores nostros, & sedem Apostolicam sub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac quouis prætextu, uel causa cōcessa, illa irrita, & nulla, ac nullius roboris, vel momēti fore, & esse decernentes

a eos q terris, seu iura cc. Rom. occupant, vel inuadunt,

Itē excōmunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte, sub quocunq; titulo, vel colore de facto occupant, detinent, vel hostiliter destruunt vel inuadunt aut occupare detinere vel destruere

aut inuadere hostiliter præsumunt in totum vel in partem Almam vrbem, Regnum Siciliæ, Insulas Sardiniæ, & Corsicæ, Terras citra Pharũ, Patrimonium B. Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venaysinum, Sabinensem, Marchiæ Anconitanæ, Massæ, Trebariæ, Romandiolæ, Cãpaniæ, et maritimas Prouincias, illarumq; terras, et loca, ac terras spetialis cõmissionis Arnulphorum, Ciuitatesq; nostras Bononiam, Cesenã, Ariminũ, Beneuentum, Perusium, Auinionem, Ciuitatẽ Castelli, Tudertum, et alias Ciuitates, Terras et loca uel iura ad ipsam Ro. Eccl. spectantia & pertinentia, dictæq; R. Eccl. mediate, vel immediate subiecta, ac supremam iurisdictionem in illis nobis, & eidem Ro. Eccl. competentem de facto vsurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis præsumunt: Necnõ adhærentes, fautores, & denfensores eorum seu illis auxilium, consilium, vel fauorem quomodolibet præstantes: Necnon omnes & singulos supellectilium, librorum, & scripturarũ, & aliorum bonorum cameræ, & palatii apostolici ex eodem Palatio ablatorum infirmitatis Rom. Pont. ac sedis Apostolicæ vacationis tempore raptores & illorum detentores ac quoscunq; alios ad quorum manus bona prædicta quocunque titulo, & ex quauis causa scienter peruenerint. In rap bonorũ tii apo[...]

Declarantes nihilominus, ac protestantes (pro vt tenore præsentiũ declaramus: & expresse protestamur) quamcunq; absolutionẽ etiã solenniter per nos faciendã, prædictos excõmunicatos sub pñ sentibus cõprehensos, nisi prius a præmissis, cum eos qui Quod solẽnis [...] absoluti[...] prehen[...] prædicto[...]

uero proposito vlterius similia non committēdi, destiterint; Ac quo ad eos, qui contra libertatem vt præmittitur statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta huiusmodi publice reuocauerint, & ex Archiuiis, seu Capitularibus locis, aut libris in qbus annotata reperiuntur, deleri, & cassari, ac nos de reuocatiōe huiusmodi certiores fecerint eos nō comprehendere, nec eis aliter suffragaturā fore, ac in præmissis omnibus & singulis, ac aliis quibuscunq; iuribus Sedis Apostolicæ, ac S.R.E. vndecunq;, & quomodocunq; quæsitis, vel quærendis per quoscunq; actus contrarios, vel quomodolibet præiudicantes, tacitos, vel expressos, a nobis, vel sede Apostolica quomodolibet factos, aut faciendos autē qucunq; tēporis cursum, seu patientiam vel tolerantiam nostram nullatenus prę iudicari debere, aut quomodolibet posse.

Non obstantibus quibuscunque priuilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus eis vel eorū alicui vel aliquibus cuiuscunq; ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, præeminentiæ fuerint, etiā si, ut pręmittitur, Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, seu quauis ecclesiastica, & mundana ꝑfulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Prouinciis, Ciuitatibus seu locis, a prædicta Sede sub quauis forma, vel tenore, aut ex quauis causa etiam sub prętextu quòd per viā contractus, aut remuneratiōis, & cum qbuscunq; clausulis etiā derogatoriarum derogatoriis concessis etiam quod excōmunicari, anathema-

tizari vel interdici non possint p literas Apostolicas, non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi ac ordinibus locis nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem; Nec non consuetudinibus etiam immemorabilibus ac pręscriptionibus quantumcunq; longissimis, & aliis quibuslibet obseruantiis scriptis, vel non scriptis, cæterisq; contrariis quibuscunq;, per quę contra nostros processus huiusmodi, ac sententias quo minus includantur in eis, se iuuare valeant: vel tueri & quæ quod hoc, eorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso insererentur præsentibus pro expressis habentes penitus tollimus, & omnino reuocamus, & a quibus quidem sententiis nullus per alium, quam per Rom. Pont. nisi in mortis articulo constitutus absolui possit, nec etiam tunc, nisi de stãdo S.R.E. mandato, vel satisfaciendo sufficienti cautione præstita etiam pretextu Confessionaliũ seu quarumuis facultatum verbo literis aut quauis alia scriptura, etiam in qua sola signatura sufficeret concessum, & quæuis derogatoriarum derogatoriæ fortiores, & efficaciores, & insolitæ clausulæ appareret, quibusuis psonis cuiuscunq; præeminentiæ, dignitatis conditionis vel status, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, vel quauis alia prefulgeant dignitate, religiosis, & sæcularibus vtriusq; sexus Capitulis, Collegiis, Conuentibus ordinibus etiam mendicantium, & militiarũ hospitalibus, cõfratriis et vniuersitatibus ac aliis

quibuslibet congregationibus, ac piis locis concessarum a nobis, vel a prædicta Sede seu a cuiusuis Concilii generalis Canonibus vel decretis, & quas cõcedi cõtingeret quomodolibet in futurũ

soluen- nsgres

Illos autem, qui contra tenorem præsentium talibus, vel eorum alicui, seu aliquibus absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, excommunicationis, & anathematizationis sententia innodamus eisq; prædicationis lectionis, administrationis sacramentorum, & audiendi confessiones officia interdicimus, denunciantes eisdem & declarantes aperte, nos grauius cõtra eos spiritualiter, & temporaliter (prout expedire cognouerimus) processuros. Et nihilominus, quicquid egerint absoluendo, vel alias: nullius sit roboris: vel momenti.

inarij cu ac cõfes- s debent es se ha- e transũ- n presen & diligẽ legere.

Præcipimus autẽ: & mandamus in virtute sanctæ obedientiæ: ac sub pœna indignationis omnipotentis Dei ac Beatorum Apostolorum Petri: & Pauli & nostræ vniuersis & singulis Patriarchis Archiepiscopis & Episcopis cæterisque locorum ordinariis necnon quibusuis aliis curam animarum exercentibus & aliis presbyteris sæcularibus seu quorumuis ordinum Regularibus ad audiendam confessionẽ quauis auctoritate expositis siue deputatis ne de huiusmodi reseruatiõe prætendere valeant ignorantiam vt transũptũ harum literarum apostolicarum penes se habere easq; legere diligenter & attente studeant.

uod bulla blicetur in luis Princ.

Vt autem huiusmodi nostri processus ad cõmunem omnium notitiam deducantur chartas seu

membranas processus continentes eosdem in Valuis Basilicarũ Principis Apostolorũ & S. Ioannis Lateranen. de Vrbe affigi, seu appendi faciemus, quę processus ipsos quasi sonoro pręconio, & patulo indicio publicabũt, ut ii, quos processus huiusmo di contingunt, quod ad ipsos non peruenerint, aut quod ipsos ignorauerint, nullam possint excusationem pretendere, seu ignorantiá allegare, cum non sit uerisimile quod ipsum remaneat incognitũ, quod tá patenter omnibus publicatur. Volentes insup ac mentis nostrę esse declarantes, processus pręd ictos, ac omnia & singula pręsentibus cõtenta, quousque alius processus huiusmodi per nos, aut Rom. Pont. pro tempore existentem factus, aut publicatus fuerit, ualida omnino, ac efficacia esse, suosque plenarios, ac debitos effectus sortiri debere.

Apost. & Io. Later... vrbe, & v... at quous... sus proc... sus factus ... rit.

Verum ut pręsentes literę, ac omnia & singula in eis contenta eo fiãt notoria, quo in plerisque ciuitatibus, & locis fuerint publicata, venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorũ Ordinarijs, & Parochialiũ Ecclesiarũ Rectoribus ubilibet constitutis per hęc scripta cõmittimus, & in virtute sanctę obedientię districtę praecipiendo mãdamus quatenus per se uel aliũ seu alios pręsentes literas (postquam eas receperint seu earum habuerint notitiã) saltē semel in anno, aut pluries, prout expedire uiderint, in Ecclesijs suis, dum maior in eis populi multitudo ad diuina conuenerit, solenniter publicent, & ad Christifidelium mentes reducant nuntient, & declarent.

Quod bul... publicetur locorum or... dinarios sal... semel in ãn...

Decernentes earundē pręsentiũ transumptis, etiá impressis, manu Not. publici subscriptis, & sigillo alicuius Iudicis ordinarij Ro. Curię munitis, eandē prorsus fidē in iudicio, & extra ubilibet adhibendam fore, quę ipsis pręsentibus adhiberetur, si forent exhibitę, uel ostensę.

Quod fides adhibeatur trãsumptis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã nostrę excommunicationis, anathematizationis, extensionis, tollitionis, reuocationis, innodationis, interdicti, innouationis, protestationis, denuntiationis, declarationis, commissionis, pręcepti, mandati, uoluntatis, & decreti infringere, uel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autē hoc attentare præsumpserit, indignationē omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurum. Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno

Incarnationis Dominicę, millesimo quingentesimo septuage simo secundo, Quartodecimo Kl. Aprilis. Pontificatus nostri anno primo. Cęsar Glorierius.

M. Datarius. Registrata apud Cęsaré Secretariũ A. de Alexijs. Anno a Natiuitate Domini millesimo Quingétesimo septua gesimo tertio indictione prima, die vero decimanona mensis martii, Pontificatus sanctiss. in christo patris & D. N. D. Gregorii diuina prouidentia Papę xiii. anno primo retroscriptę literę apostolicę affixę, & publicatę fuerunt in valuis basilicarum principis apostolorũ, & s. Ioannis Lateranen. de vrbe, & ibidem p spatiũ téporis dimissę per nos Io. de Soia & Petrum Aloisiũ gaitã, eiusdem sanctis. D. N. Curs. Marc. Ant. Brutus mag. Curs.

Publicatio bullę

Quibus quidem literis diligenter inspectis, illas ad requisiti onem, & instantiam magnifici D. Ioan Felicis Sanctorij S. D. N. Papę, & camerę Apostolicę procuratoris fiscalis, per D. Fabritium Gallettum Notarium publicum inscriptum transu mi & exemplari, ac in hanc publicam tran sumpti formã redigi mandauimus, decernentes & volentes, ut huic pręsenti transumpto, iuxta earundé literarum, & decreti in eis appositi formã, continentiã, & tenorem de cętero plena & indubia fides adhibeatur ubique locorum, ac si ipsę literę originales exhibitę, uel ostensæ forent. Quibus omnibus, & singulis auctoritatem nostrã ordinariam, ac decretũ interposuimus, & interponimus per præsentes. In quorum fidem pręsentes literas, atque præsens publicũ transumpti instrumentum exinde fieri, & per impressores camerales imprimi, ac per eundem dominum Fabritium Gallettum Notarium nostrũ, & curiæ nostrę corã nobis scribam infrascriptum subscribi & publicari mandauimus, nostri que soliti sigilli impressione muniri iussimus, & fecimus. Datũ Romę in ędibus nostrę solitę residentiæ, sub anno a Natiuitate Domini. 1573. Indictione prima die uero 19. Martij Pontificatus sanctiss. in christo patris, & D. N. D, Gregorii diuina prouidentia Papę xiij, anno primo, pręsentibus ibidé D. Iacobo Gerardo, & Antonio Guidotto dictę curię nostrę notariis, & corã nobis scribis testibus ad pręmissa omnia et singula uocatis & rogatis.

Continuatio transũpti

Decretum

Data

Testes

Impressum Romæ Anno. 1573.

cti Concilii, ad quorum statum omnia reducuntur. ¶In cæteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, ex decreto eiusdem Concilii firma sunt, & illęsa.

¶Sed ne locus detur errori ea omnia, quę potui discernere terminis, & limitibus ipsius Concilii non conuenire, cum Apostillis in marginibus signaui, ut ad eos terminos, & limites reducta esse intelligant omnes. Ead. sess. c. 20.

¶De obseruantia canonum Conc. Trind.

PRæceptum sacrosancti Conc. Trid. factum omnibus superioribus ordinum tale est. Vt Abbates, & generales, & alii superiores ordinum tàm mendicantium, quàm non mendicantium curam habeant, ut omnia, & singula contenta in Conc. Trid. quæ de regul. pręscribuntur, statim executioni demandentur per quoscunque regulares, alias ipsorum superiorum negligentiam capitula prouincialia, & generalia suppleant, & coerceant, & in defectu capitulorum sess. ult. de regul. c. 22.

ſuperiorum negligentiam capitula pro uincialia, & generalia ſuppleant, & coerceant, & in defectũ capitulorum Generalium, Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiuſdem ordinis prouideant. ¶ Ideò ne nos negligentię nomine ſuſpecti ſimus, & ne quis ex fratribus noſtris ignorationis cauſa prętendere poſsit, quòd noſtri officii ratio poſtulat, eius nos ſanctiſsima decreta omni pietate suſcipientes, & qua decet obediẽtia, per Vniuerſos fratres noſtros exequi cupientes, omnes, & ſingulos ipſius Concilii canones, qui de regul. præſcribuntur quiſque attentè legere, & ſollicitè obſeruare queat, operæ precium exiſtimaui, pro peculiari, & faciliori apprehenſione, maximè eorum, qui Conc. Trident. præ manibus non habent, eos omnes in unum ſummatim colligere, ut quid obſeruandum, & à quibus abſtinendum, nõ obſtantibus priuilegiis, nemo ſit, qui nõ intelligat, ut hac occaſione ſuperiores quicunque, pro tempore noſtrorum monaſteriorum fuerint, quicquid in communi, uel in particulari in noſtris conuentibus reformandum uiderint, ſedulò iuxtà prædictos canones conentur exequi.

Hocſummarium uide infra.

De

¶De communione priuilegiorum inter omnes ordines. 4.

4 COncessa uni ordini, etiam in spe cie intelliguntur concessa aliis ordinibus, ac si nominatim eis concederentur, sicut expresse declarauit Leo X. etiam inter non men dicantes, tam actiuè quàm passiuè, sicut declarauit Pius V. etiam inter sorores, & moniales eiusdem ordinis, etiam de ter tio ordine, sicut declarauit idem Pius V. & ante eum idem Leo, & Iulius II. Leo X. 81. Pius V. cxi. Iulius 33

¶ Ideo in mari magno ordinis nostri di citur, ut possimus transumptare quæcũ que priuilegia, & bullas concessas aliis ordinibus, ac si illa mutatis in eis nomi nibus, sub nomine minimorum speciali ter, & principaliter pro nostro ordine emanassent. Vnde ex priuilegiis tàm mẽ dicantium, quàm non mendicantium il la extraximus, & nostris priuilegiis inser uimus, quę nobis accommoda sentieba mus, secuti in hoc, exemplum bo. me. R. P. Fratis Stephani usus maris, olim magi stri generalis fratrum prædicatorum, qui in libro priuilegiorum sui ordinis per ipsum compilato, ultra nostra priui Mar̃ magnum. Iulii ij. 32. Exẽplũ.

 legia,

legia, multa aliorum ordinum, etiam n mendicantium inseruit. ¶ Pro cuius communionis intellectu, ut quis cognoscere ualeat, quibus modo, & forma sit utenda præfacta communio: uide quæ propter discordiam inter fratres prædicatores, & minores de obseruantia exortam in Hispania, occasione præmissorum declarauit Iulius II.

Iulius 2. infra 49.

De communione priuilegiorum inter omnes domos eiusdem ordinis. 5.

Iulius 2. 27. Leo x. 81 Clemẽs 89. Paulus 93.

COncessa uni domui ex nostro ordine, etiam in specie intelliguntur concessa omnibus domibus, sicut declarauerunt, & concesserunt summi Pontifices, inter alios Iulius II. & Leo X. ¶ Immò propter nouam concessionem Clementis VII. non solũ domus nostri ordinis hactenus susceptæ, sed in posterũ suscipiendæ, hmõi cõione gaudent, quod ẽt Paulus III. approbauit, & de nouo concessit.

¶ Vndè liquidò constat concessa conuentibus Italiæ nostri ordinis gaudere conuentus Galliæ, & Hispaniarum eius-

eiusdem ordinis, & uice uersa.

De origine, & efficacia dierum Veneris totius anni in Ecclesijs minimorum. 6.

BEeatus Franciscus de Paula ordinis minimorum institutor, & primus parens Anno Domini 1507. die 2. mensis Aprilis, quæ tunc parasceues ueneris sancta fuit circa horam, qua pro nobis Christus passus est, migrauit ab Christum. Hinc processit, quòd in ecclesiis eiusdem ordinis, singulis sextis feriis totius anni, magnus Christifideliũ concursus habetur. Immò, ut audiui à fide dignis, Rom. Pontifex, qui pro tempore est, in his diebus frequentius in anno congruis honoribus solet uisitare ecclesiam Sanctissimę Trinitatis de urbe eiusdẽ ordinis. ¶ Et Idcircò in his diebus qui cunque deuotè uisitauerint, aliquam ex ecclesiis dicti ordinis, & ibidẽ in honorẽ Sanctissimę Trinitis ter orationẽ dominicam, & totiens Angelicam, & quinquiens easdem in memoriam passionis Christi deuotè recitauerint, meritis, & precibus beati Francisci de Paula

qui in tali die migrauit ad dominum, celerem effectum diuinæ propitiationis obtinent, multis enim eius suffragia ibidem deuotè implorantibus omnipotens Deus quàmplurimas gratias elargitur, magnaque miracula operari dignatur, sicut in dies à diuersis Christifidelibus sentitur, & ubique proclamatur, & narratur, completis frequentatis uicibus iuxta eorum piam deuotionem, quam ob rem bo. me. Clemens Papa VII. Anno Domini 1533. die 27. Iunii Pontificatus sui anno decimo cum audisset, quod ad ecclesiam, & domum Sancti Ludouici de Neapoli eiusdem ordinis, sextis feriis magnus Christifidelium cōcursus habebatur, ut ipsa ecclesia, & domus prædicta in debita ueneratione haberetur, & à Christifidelibus, cōgruis frequētaretur honoribus, & ipsorum Christifidelium ad ecclesiam ipsam confluentium deuotio feruentius inualesceret, & animarum salus per amplius propagaretur, omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus undecunque existentibus uerè pœnitē tibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui singulis sextis feriis cuiuslibet hebdomadæ totius anni

Supra c. 90,

ecclesiam

ecclesiã prædictam deuotè uisitauerint, & inibi semel orationem Dominicam, & tantumdẽ salutationem angelicam recitauerint pro singulis feriis, quibus id fecerint, centum dies de iniunctis eis pœnitentiis misericorditer in domino relaxauit. ¶ Et hæc indulgentia intelligitur esse concessa, & extensa ad oẽs, & singulas ecclesias totius ordinis hactenus receptas, & in posterum recipiendas, quia per generalem communionẽ priuilegiorũ, ut dixi, concessa uni domui: etiam in specie intelliguntur esse concessa omnibus domibus, ac si singulis ecclesiis eiusdem ordinis specialiter concessa fuissent, & principaliter emanassent, sicut ipsemet Clemens VII. ante declarauerat, & concesserat.

Indulg. centum dierum.

Intelligitur extensa ad oẽs ecclesias.

Supra 89

De mari magno. 7.

MAre magnum est quædam aggregatio priuilegiorum cõcessorum à diuersis Pontificibus ordinibus mendicantium, quæ quidem aggregatio propter multiplicitatem ibidem contentorum, uulgariter, ac generaliter appellata est, mare magnum. ¶ Et sic Iulius II. nostri

ordini feruentissimus amator mare magnum concessum à Gregorio XI: fratribus Prædicatoribus, quod incipit: Virtute conspicuos, & ab Eugenio IIII. approbatum, atque à Sixto IIII. iterum confirmatum, & de nouo concessũ dictis prædicatoribus. Idem Iulius, mutatis in eo
fol. 34. nominibus prędicatorum, in fratrum minimorum anno domini 1506. quinto kalendas Augusti, sui Pontificatus anno tertio concessit nostro ordini minimorum.

De clausula derogatoria. 8.

Quia in priuilegiis nostris, & aliorum religiosorum cõtinetur clausula, quòd non intelligantur reuocata per quodcũque breue, nisi de eo fiat spetialis mentio de uerbo ad uerbum, etiam si in litteris contineretur clausula, quòd tam exempti, quàm non exempti teneantur ad aliquid faciendum. ¶ Est aduertendũ, quòd
Nota. si postmodum Papa dat bullam legato cum plenissima authoritate uidelicet ꝙ tàm exempti, quàm non exempti ei pareant, non obstantibus quibuscumq; et si haberent priuilegia, de quibus deberet fieri mentio de uerbo, ad uerbum, quæ

uoluit

uoluit in illls haberi pro expressis. ¶ Ab que dubbio intelligendum est per dicta uerba generalia plenissima, derogatum esse primo breui secundum Federicũ de senis cons.46. quàmuis in alio cons.225. tenuerit contrarium: est tex. bonus in clem.dudum de sepul.circa finem, quia si diceremus contrarium indirectè diminu eretur potestas Papæ, nã cũ priuilegia cõsistãt in facto, & Papa nõ habeat oĩum memoriã: impossibile foret ꝙ de oĩbus habentibus priuilegia, faceret mentioné de uerbo ad uerbũ, nã satis est, ꝙ apparet de intẽtione sua uolente reuocare talia priuilegia. ¶ Et hãc materiam diffusè tra ctat Fely.in c.nonnulli de rescrip.& Pan. in c.cũ instantia de censib. ¶ Ac propte rea non debent opinari fratres, ꝙ sua priulegia sint immutabilia, sicut, si sic es sent ligatę manus Pontificum, ut non possent derogare concessis à se, uel suis prædecessoribus, nisi illa insererent.

Federicus de se nis.

Pan. & Fel.

¶ Est tamen aduertendum an relatio breuis, uel bullę, super qua fit concessio sit uera, nam si est falsa, nihil ualet quod conceditur, etiam si contineat maximas clausulas, & non obstantias. ¶ Itẽ aduer tendum, an in totum, uel in partem, aut ad tẽpus derogent prioribus nã licet ha beant

Notãdus est tenor priuile gii.

amplas generalitates, non derogant, nisi illis, contra quæ sunt. ¶ Et idem intelligendũ est de suspensionibus priuilegiorum quæ quotidie fiunt, quando conceduntur bullæ Cruciatæ, uel fabricę ecclesiæ Apostolorum Petri, & Pauli, siue tempore Iubilei, aut aliæ similes in materia indulgentiarum.

¶ *Statuta particularia locorum quando intelliguntur derogata per priuilegium. 9.*

PRiuilegium Papę non tollit consuetudines rationabiles, & statuta particularia locorum, & singularium personarum, cum sint facti, & in facto consistant, & ea Papa possit rationabiliter ignorare: nisi de hoc priuilegium ipsum, expressam fecerit mentionem, textus est ad hoc expressus in c. 1. de constit. in 6. ¶ Ideo in multis capitulis generalibus fuit à patribus ordinatum quòd nullę mulieres (præter eas quibus ex regula nostra ꝑmittitur) quorũcũq; priuilegiorũ uirtute permittantur monasteria nostri ordinis. Etiam sanctimonialium, intrare, nisi in earum priuilegio Papali exprimatur clausula

Statutũ cap. gen.

huiusmodi

huiuſmodi uidelicet, non obſtante pro hibitione in regula fratrum minimorũ. ¶Et ratio eſt, quia cum ſint facti, & in facto conſiſtant, Papa probabiliter po teſt ignorare, quibus non intendit dero gare, ſi de eis non facit mentionem.

De bulla Cruciatæ, 10.

QVando per bullas Cruciatæ, uel alias ſimiles conceditur, ut de reſeruatis poſſint fideles ab ſolui per confeſſorem quemcunque ad libitum eligendum. ¶Religioſi ſine licentia ſuorum prela torum non poſſunt uti conceſsionibus, & facultatibus in eis contentis, quia nõ eſt mens ſummorum Pontificũ aliquid regularibus, & monialibus concedere, unde ordinis diſciplina collabi contin gat, quod eſſet quando fratres uti poſ ſent gratiis ſecularibus conceſsis, ut po- tè contra regularia ordinis ſtatuta, con fiteri quibuſcumque ſacerdotibus, & abſolui a caſibus reſeruatis, & in die bus ieiuniorum manducare lacticinia. ¶Et ita fuit declaratum per Sixtum iiii. Innocentium VIII. Alexandrum VI. Iu lium

Sine licẽ tia fra- tres, & ſorores nõ gau dent cru ciata.

lium II. & Leonem X. ſicut dicitur in cõpendio priuilegiorum fratrum minorũ in uerbo cruciata. ℭ Et tẽporibus meis, dum ego Hiſpanias ordinem pro comuni bono uiſitando peragrarem, legi, & uidi quodam breue bo. me. Pii V. quo idem Pontifex ad inſtantiam Prouincialis Prouinciæ Hiſpaniæ ordinis predicatorum expreſsè declarauit conceſſioné Cruciatæ, quã dederat in Hiſpania, & aliorum indultorum ſimilium, quantum ad articulum eligendi confeſſorem, & abſoluendi à caſibus reſeruatis, cum fratribus, & monialibus totius ordinis prædicti locum minimè habere. ℭ Et idem intelligas de fratribus noſtris, propter communionem priuilegiorum, ut ſup. dixi.

Pius 5. infra car. 127.

Sup. notabili 4.

ℭ De licentia tamen ſuperioris poſſunt fratres, & ſorores uti gratiis, & facultatibus dictarum bullarum, alias nõ. ℭ Ideo Leo X. prohibuit ſub excommunicationis latę ſententię pœna, ne fratres, ac moniales S. Claræ, ſeu tertię regulæ utantur ullo modo gratiis, & immunitatibus bullarum Cruciatæ, ſeu aliorum conſimiliũ contra obedientiam ordinis, & abſque ſpeciali licentia ſuorum ſuperiorum.

hibita detulissent; sed in reliquis omnibus, etiam Simoniæ prauitate irretitis posse per illos, quibus inibi conceditur absolutionis, & dispensationis beneficium, iuxta casuum exigentiã, impartiri. ¶ Tñ ista cõcessio uĩ expirasse per mortem concedentis, & idem est de omnibus concessionibus Apostolicis tangentibus prædictũ processum bullę Cænæ Domini: cum quolibet anno ille processus censurarũ de nouo promulgetur, cum noua reseruatione prædictorum casuũ &c. & cum maximis censuris contra absoluẽtes: ponendo ibi expressè, non obstantibus priuilegiis, etiam ordinibus mendicantium cõcessis, & aliis sufficientibus derogatoriis: & ideo non audeas asserere, ꝙ fratres possint absolui à prædictis casibus: hac de causa inter bullas cõmunes in fine inserui bullam in cæna Domini, ut fratres de facili ipsius notitiam habere possint. ¶ Et illa concessio, uel declaratio Iulii II. in mari magno potuit ualere in uita sua, quia licet faceret processum quolibet anno, semper intendebat excipere fratres, prout ipse cõcesserat, nisi in dictis quatuor casibus, sic legiẽ respõdisse quõdã Dñum Cardinalẽ Alexãdrinũ, q & Prępositus appellaẽ, R.P. Martiali boulier qui fuit Generalis Vicarius fratrũ minorũ cismontanorum, ut legitnr In compendio priuilegiorum dictorum fratrum.

Fratres non possunt absolui à casibus contentis in bulla cænę Domini.

In uerbo absolutio ordinaria quo ad fratres S. 13.

¶ De absolutione quę potest impendi venientibus ad habitum. 13

Sup. fol. 35.

ADuerte quòd licet Iulius II. in mari magno fecit quandam latissimã concessionem circa absolutioné, quæ nouitiis recipientibus habitũ pot est impendi, in qua concessione nullum casum excipit, prout fecit de fratribus, nisi casus adeò grauis esset &c. ¶ Ex quo uidetur, quòd ampliorem gratiam uoluit facere uenientibus ad ordinem, ne impediretur eorum conuersio ad Deum, quàm iam professis, in quorum concessione absolutionis ponitur prædicta exceptio. ¶ Attamen in casibus contentis in bulla cænæ Domini, ne audeas asserrere, quòd possint uenientes absolui, nec minus alii, absque noua concessione post prædictæ bullę pronunciationem quolibet anno impetratam, quia casus illi, ut dixi, quolibet anno de nouo reseruantur cum derogatione priuilegiorum ordinis, & eximiis non obstantibus. ¶ In aliis tamen posse absolui non est dubbium. Ita tamen, quòd si aliqui ex aliqua sententia censuræ, propter debitum sint astricti, satisfaciant, ut tenentur, ¶ Et uoluit ibi Papa Iulius, quòd nisi præfati mox ordinem intrauerint (etiam si super

Seculares uenientes ad habitum non possunt absolui à casibus contentis in bulla cęnę Domini.

Sup. fol. 36.

si super hoc indutię à prælatis eiusdem ordinis concedantur) eo ipso in pristinas sententias, à quibus eos absolui contigerit, relabantur.

¶ Quòd prælati in foro conscientiæ possint delegare eorum authoritatem. 14

PRopter c.fin.extra de offi.deleg.ubi dicitur, quòd salua legatorum sed. Apost. authoritate nulli, cui commissum fuerit excommunicare, uel absoluere alios, dispensare cum irregularibus, uel iniungere pęnitẽtias liceat hæc aliis demandare. ¶ Volunt dicere aliqui ꝙ prælati religiosorum habentes per priuilegium posse absoluere, & dispensare fratres suos super casibus eis permissis per indultum sed. Apost. non possũt in casu præfatam absolutionem, seu dispensationem aliis demandare, cum ista potestas uideatur delegata. ¶ Sed hoc non obstante dicitur quòd superiores prælati possunt liberè ea aliis demandare, ut rationabilis consuetudo religiosorum attestatur, quia dictum c.fina. secundum comuniter doctores, habet locum in personis, quibus committitur tantum certum, & nudum ministerium, & ubi eligitur industria personę. ¶ Prælatis

Prælati possunt delegare aliis i foro cons. eorũ authoritatem.

autem religiosorum ex priuilegio non dicitur committi certum, & nudum ministeriũ, sed potius cognitio causse, & iurisdictio, cũ illis competat ratione offitii, & dignitatis, cui commissum fuit priuilegium perpetuũ. ¶ Et ulterius in eis non est electa industria personæ, cum sit incognita, patet, quia Papa nõ cõcedit alicui p̄lato in particulari absolutionẽ, & dispensationẽ circa determinatos subditos, sed in comuni conceditur prælatis omnibus in genere præsentibus, & futuris, ut possint absoluere suos subditos quoscunque, tàm respectu culparum prę teritarum quàm futurarum. ¶ Et melius dicitur, quia dictum c. fin. habet locum in personis quibus competit absolutio ex potestate delegata, non aũt in ordinaria, ut est in prælatis religiosorum, tex. est ad hoc expressus in c. fin. de off. ord. & ibi gl. ubi dicit Panor. ꝙ potestas absoluendi ab excommunicatione est delegabilis per habentem potestatem ordinariam. ¶ Quòd autem prȩlati religiosorum habeant ordinariam, & non delegatam potestatem in sequenti notabili dicam. ¶ Illud tamen est aduertẽdum, ꝙ illi fratres, quibus Prælati committunt authoritatem à casibus eis reseruatis absoluere, non possunt committere aliis præfatam authoritatem, quia secundum iura delegatus ab inferiore à principe, non potest delegare nisi sit dele-

Alia ratio fortior.

Delegati non possunt delegare.

delegatus ad uniuersitatem causarum, uel nisi hoc sibi specialiter concedatur, secundū Io. And. per c. is cui de offi. deleg. in 6.

¶ Potestas prelatorum religiosorum an sit ordinaria uel delegata. 15

Ommissis multis distinctionibus, quas glossę, & Doctores faciunt in materia ista, quia licet uno pede planè ambulant, altero tamen claudicant, fundamentum rationis sollidissimū, per qđ propositū notabile terminatur, hoc est, quia iurisdictio emanans ex cōmissione perpetua facta à Papa, uel à principe, uel à ciuitate non recognoscente superiorem, est ordinaria, & non delegata, ut tenet gl. & ibi Bart. in l. pluribus de procurat. ff. alia glossa clarior in c. fin. de offi. ord. ibi cum concessū ei sit priuilegiū perpetuū: sed clarius, immò clarissimè tenet Bal. in l. unica. ff. de of. com. cuius uerba sunt hæc. Nonò quæritur utrū cōmissio facit quē ordinariū, seu delegatū, respō. si est cōmissio ꝑpetua facit ordinariū, si tēporalis facit delegatū, & sic cū cōmissio facta prælatis nostris, ut possint absoluere, & dispensare cū fratribus suis in certis casibus sit perpetua, & nō tꝑalis, planè constat, ꝙ facit eos ordinarios, & hęc est dist. quæ totaliter negotiū cōplectit, & cōcludit, ūdę benè.

Potestas prælatorum ordinis est ordinaria.

Pal. in 4 d. 17. q. 3 ar. 2. circa medium.

Pal. in 4. d.17.q.3. ar. 2. circa mediũ

¶Sed de hoc (si uita fuerit comes, & Deus dabit) plenius dicam in summa in uerbo delegatus.

¶De eiectione incorrigibilium ab ordine. 16.

Sup. fol. 37.

CONcessio maris magni, ut prælati, quos indignos iudicauerint, eiicere, & expellere possint ab ordine, sanè est intelligenda: quia San. Tho. quolib. ult. dicit, quòd nullus religiosus, quantumcunque malus, si uult corrigi, debet expelli, quia pœna expulsionis, est sicut excommunicatio in ecclesia, unde nullus nisi propter contumatiam expellendus est, sed sequestrandus est in carcere, uel alio modo puniendus, secundum ordinationes suæ religionis.

S. Bon. benè soluit hanc materiã.

¶S. Bona in quæstionibus super regulam fratrum minorum quæst. 14. ubi quærit, si liceat ordini eiicere aliquẽ pro demerito, dicit sic, si frater aliter uiuit quàm licet ĩ ordine & sepius correctus, se sufficiẽter nõ correxerit, si excessus occultus sit, tolleretur, & cũ cautela, propter scandalum, ne si abiiceretur, cũm eius culpa non pateat, uideretur iniustè proiectus, aut peccatum iniustè propagaretur

propagaretur, quod utrunq; illicitu m uidetur. ¶ Si uerò excessus eius graues fuerint, & notorii, quòd alii eius exemplo possint infici, si retineantur in ordine, & extranei scādalizarētur: ꝙ talis in ordine sustineretur, tum propter auferendum scandalum, tum propter corruptionem ordinis præcauendam, debet eiici pręuaricator uoti, & pacti sui, quia iam ordo non tenetur ei de promisso tenendi eū secū, qui promissū suum, præuaricādo, pluries uiolauit, cū ideò sit uocatus ordo, ꝙ nihil inordinatū in se patiat. ¶ Quod (si Deo permittēte) talis se eiiceret, gratię sunt Deo referendæ, non quia ille peccauit, sed quia Deus oues suas à pestifera contagione liberauit, unde Apostolus ad Galat. V. Vtinam (inquit) abscindantur qui uos conturbant, scilicet puritatem uestram, pacem, & famam. ¶ Si autem allegatur ꝙ misero est miseratio adhibenda, ut iterum recipiatur in ordine, dicit Bona. crudelis est miseratio unde plures, & meliores grauiter offenduntur, sicut qui furem liberaret, unde pauperes expoliarentur, maximè cum tales longo usu tepefacti, rarissimè uerè, & perseueranter emendantur, & facilis remissio aliis audaciam præbeat delinquendi. ¶ Nec potest allegare sibi iniuriā fieri, si nō recipiatur, quia ipse talem se fecit, ex cul

Sponte egressus

pa propria, ꝙ recipi sit indignus. Quinpotius ordo habet cām contra eũ agendi, pro eo ꝙ sic se dehonestauit, unde pōt eũ puni re, nisi faciat, qđ tenet. ¶Sedes.n.Apost.quę suũ ius unicuiq; seruat, & uult ordinē in sua puritate persistere, nō cogit ordinē tenere il los, quorũ cōuersatio nociua esset ī ordine, quia tũc puniret innocētes, & reos foueret, & occasionē daret ordinis corruptioni per tales pestiferos, si eos recipi oporteret.

Declaratio Pauli 4.

¶Ideo Paul.iiii. Viuę uocis oraculo, instāte & de hmōi declaratiōe testimonium ferēte bo.me.Pio V. (cum eēt in minoribus) sup re ceptiōe apostatarum, declarauit uirtute mo tus ꝓprii ab eo emanati, nō fuisse intentiōis eiusdē Pōtificis, ut quoscunq; hmōi aposta tas sine discrimine, & absq; ullo defectu reci pe tenerēt supiores, & nrę societati admisce re, sed eos tm̃, de qbus emendationis uitę ꝓ positum concipe, & sperare ꝓbabiliter pos sent. ¶Et hanc declarationē R.P.F.Mathuri nus aubert, cũ esset zęlosus ordinis authenti cā misit ad Pres capitulum gñerale ianuæ tertiò cęlebrantes, & hodie in statutis ip sius ordinis reperit inserta.

in 3.cap.

¶Sed ne dānabi liter uagent in seculo ex gratia sed. Apost. ordo pōt eis licentiā (quos iudicat non reci piēdos eē) ad aliũ determinatũ ordinē cōce dere trāseũdi, ubi saluent ad quē ēt trāsire, te nentur

Tenētur transire ad alium

nēt (si possūt) alioqui nō erunt in statu salutis. ¶ Propria auth. nō possunt ordinē desere, quē uouerunt, nec aliquē intrare, sine ordinis sui licentia, uel Sum. Pont. ¶ q̄ aūt talis aliū cogit̄ itrare ordinem, si i isto nō recipit̄ cum tñ alium nō uouerit, nisi istum, hæc est rō, q̄a cum uouit istū, sic alligauit se religioni q̄, sm̄ ius canonicum, nullatenus pōt redire ad seculum, uel ad laxiorem uitā transire. ¶ Et ideò dicit Bona. si frater demeret̄ in ordine, quem uouit, nō retineri, cum ex peccato suo nō sit conditio eius melior facta, ut iā possit esse liber, sed potius deterior, oportet eum alium ordinem intrare, & illum seruare, si uult saluari. ¶ Si aūt uelit i seculo uagari, ex quo ordo nō uult eum recipe, licet iā uideat̄ ab ordinis iurisdictiōe exemptus, cū nolit eum amplius tenere, tñ ex authoritate Sum. Pont. cuius iurisdictioni non est subtractus, pōt eum ordo impetere, & per censurā ecclesiasticā, uel ēt per alias pœnas corporales pōt cohercere eum uice Dñi Papę, quàmdiu nō habuerit alium iudicem regularem, cui se subiecerit, regulam, & ordinem illius stabiliter assumendo, hæc omnia Bonauen. ubi supra. ¶ Idem iulius concessit, ut eiecti, uel egressi d̄ p̄dicto ordine possint trāsire ad alios ordines ap̄pbatos, p̄terq̄ ad B. Aug. tēplariorū, hospitaliorū, & aliorū religiosorū arma

ordinē.

Quid si uult in seculo uagare.

sup. fol. 37.

arma portantium, ad uitandam occasioné uagādi (deferédo tamen litteras testimonia les generalis, uel prouintialis dicti ordinis,) & inhibuit districtè ne tales fratres aliter ad alium ordinem transeant, uel alibi eos reci pere, seu retinere præsumant, absque licen tia speciali sed. Apost. faciente de præsen ti mentionem.

¶ *De rimulis, & apicibus iuris.* 17

Sup. fol. 40.

LIcet habeat i priuilegiis oīumreligio sorũ, ꝙ superiores ad correctioné fra trũ, rimulis, & apicibus iuris postposi tis: liberè ꝓcedere possint tñ hoc intel ligédum est, ubi iustitia nõ periclitat, ut ha bet in c. 1. de dolo & cõtum. ¶ Quare supe riores per dicta uerba non eximuntur à iu re comuni, ad quód omnes catholici tenen tur c. 1. de constit. extra, nec ab eis, quæ sunt de substantia, & essentia iuris, ut sunt testes idonei, legitimæ probationes, exceptiones, & legitimæ defensiones, quoniam sine ip sis iuditium esset iniquum, ubi audiretur im pugnatio, & non defensio, sed eximuntur ab apicibus, & rimulis iuris. ¶ Sunt autem huiusmodi, porrectio libelli, citatio in die non feriata, & his similia, sine quibus in iuditio contentioso procedi non potest.

Apices iuris qui sint.

¶ De

¶ De benedictione, & reconciliatione ecclesiarum. 18

QVia Iulius II. concessit, & sui successores comprobarunt posse superiores prelatos benedicere, & recõciliare eiusdem ordinis ecclesias, si essent pollutæ, aqua tamen prius per aliquem catholicum antistitem (ut moris est) benedicta. ¶ Est sciendum, quod sollemnis benedictio est illa, quæ fit cum illa solemnitate, Adiutorium nostrum; & sit nomen Domini benedictum, quæ licet de ordinario iure spectet ad Episcopos, prælatis tamẽ nostris ex priuilegio concessum est, facit c. Abbates de priuileg. in 6. ¶ Et per communionem priuilegiorũ possunt prælati aquã benedicere, si præsentia Episcopi, qui illam benedicat, distet ultra duas dietas. ¶ Forma huius benedictionis, & reconciliationis est in cæremoniis ordinis.

Solẽnis benedictio quæ est.

Leo X. supra in priuilegio minorum 75.

¶ De benedictione corporalium. 19

FAcultatem benedicendi corporalia, & alia paramẽta, etiam ad usum aliorum ab ordine nostro, habet tantum corrector generalis, & eius uicarius, per communionem priuilegiorum heremitarum

Sup. 47.

tarum S. August. & licet ad usum eiusdem ordinis tantum ultra superiores prælati, ui deãtur eam habere locales correctores, per cõionem priuilegiorum minorum, secundum concessionem Papæ Leonis factam eo-

sup. 75. rum guardianis, non tamen possent ea benedicere, nisi per cõmissionem capituli generalis, quia sic guardianos ipsos uoluit esse astrictos dictus Pontifex, & sic per communionem ad correctores nostros extenditur, nec aliter nec alio modo.

De morientibus, uel sepultis cum habitu fratrum. 20

sup. 27. IVlius II. sepulturã eligentibus in ecclesiis fratrum minim. & habitum eiusdem ordinis portantibus concessit cõionem omnium gratiarum, priuilegiorum ordinis.

Bulla aurea sup. car. 9. ¶ Et per prohibitionem Sixti IIII. illis, q mãdant sua cadauera, cum habitu fratrum sepeliri, habitus per se dari non põt, nisi per superiores prælatos, seu locales correctores, uel per alios ab ipsis deputatos.

Tenent sepelliri in ecclesiis ordi ¶ Et idem Sixtus in mari magno prædicatorum decreuit, ut illi, qui ordinauerint, ꝙ eorum corpora cum habitu fratrum sepelliãtur, tales fratres hmõi esse sepelliendos, et si

alibi

alibi suā elegissent sepulturam, nisi fiat de li centia, & assensu fratrum domus loci, ī quo tales decesserint. ¶ Nec obstat, ꝙ Leo x. in cō cilio Lateranensi statuit, quòd uolentes sepe liri in habitu fratrum, in eorum ultima uo luntate sepulturā sibi alibi eligere possint, quia idem Leo, & successores post dictum concilium innouauerunt dictā bullā aureā, non obstantibus quibuscunque.

dinis. sup. 84. sup. Pau. III. 93.

¶ *De laicis fratribus promotis.* 21

LEo X. statuit, ꝙ quando aliquis frater laicus ad clericatum ascenderit extra obedientiā prælatorum ordinis, etiā si usq; ad sacerdotium promotus sit, postquā reuersus fuerit, oī honore clericali priuetur, nec permittatur canonicum ꝑsol uere officium, sed laicorum officium persol uens, ad merum statum suum laicalem redu catur. ¶ Et hoc fuit publicatum in capitulo generali ordinis minorum Lugduni cęlebra to anno domini 1518. Et fuit positum in ta bula diffinitionis prædicti capituli, & hodie reperitur insertum in statutis eorumdem fratrum per Cardina. Aracœli reformatis, & per sedem Apostolicam approbatis.

Tenent ad offi- cium lai cale.

¶ De

De professione fidei iuxta formam bullę Pij Papæ iiij. 21.

Concil. Tri. sess. 24. c. 1. & c. 12. de refor. sess. 25. c. 2. de reform.

SAncta Synodus Tridentina statuit, quod qui cathedralibus, & superioribus ecclesiis præficiuntur, uel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, & aliis quibuscunque beneficiis curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam orthodoxæ fidei professionem facere, seque in Romanæ ecclesiæ obedientia permansuros, spondere, & iurare teneantur. ¶ Cuius fidei professionis formam bo. me. Pius iiii. edidit, & mandauit etiam idem seruari per quoscunque, quibus de monasteriis, conuentibus, domibus, & aliis quibuscunque locis regularium quorumcunque ordinum, etiam militiarum quoquo nomine, uel titulo prouidebitur. ¶ Idcircò inter alias bullas communes apostolicas in fine priuilegiorum positas inserui huiusmodi
147. bullam Pii iiii. continentem formam professionis fidei, ut prouisi de conuentibus, & monasteriis sciant, quid agere teneantur.

¶ De

¶De communione ſuffragiorum ordinis, participationes uulgariter nuncupatę. 22

IVlius ſecundus, omnes fundatores, fundatrices, procuratores, & procuratrices, tutores, & tutrices, eorumque utriuſque ſexus liberi, nec non noſtri ordinis conſeruatores præſentes, & futuri omnium, & ſingularum miſſarum, ieiuniorum, orationum, & ſacrificiorum ac quorumcunque aliorum bonorum, quę per uniuerſos fratres, & ſorores dicti ordinis perpetuò fieri dederit author omnium bonorum, Chriſtus Ieſus participes facit. Sup. fol. 43.

¶Vbi eſt ſciendum quòd ſuperiores prælati ſacrificia, & oblationes ſubditorum per uiā ſuffragii, quibus uoluerint, poſſint applicare, non obſtantibus conuitiis hęreſiarchæ illius Vuitcleff, qui huiuſmodi applicationē religioſorum, ueluti conuentitiam irridet, ut eſt uidere apud Thomam Vuldenſem tomo iii. de ſacramentalibus titulo x. Vbi idē orthodoxus doctor ueritatem hanc, exemplo Chriſti confirmat, nam quemadmodū ipſe tulit dolores noſtros, ita, & nos alter alterius debemus dolores portare. ¶Vnde ſicut ſubditorum ſinguli pro aliis benefacto

ribus

ribus satisfacere ualent, ita, & prelatus huius modi suffragia eisdem benefactoribus impertiri eo utique iure, quo singulis pōt præcipere, pro tali, aut tali persona sacrificium, & orationem offerre, exemplo Paul. Colos. 1. gaudeo in passionibus meis ꝓ uobis, &c. Adducit ibidem Vuald. historiā Iuonis cornotensis Episcopi antiquissimi, & Anselmi, & aliorum patrum, qui litteras concesserūt, per quas subditorum suffragia benefactoribus participabant, ut quorum temporalia, (ut ait Paulus) metebant, eisdem spiritualia impertirent. ¶ Ex quo fit eiusmodi applicationem nō solum de congruo ualere, sed & de condigno, quantum ad rationem satisfactionis. Quia fit solutio, sicut unus pro alio satisfaceret. ¶ Quare non tantum orationes, uerum, & ieiunia, & alios labores, & uigilias, quantum ad rationem satisfactionis ascribere aliis potest, tamen, & si ratio meriti ipsis religiosis, qui hæc patiuntur, integra seruetur.

Valet de condigno.

¶ Quòd si sciteris, applicatio hæc à collatione indulgentiarum quomodo differt.

Applicatio hæc quomodo differt à collatione ĩdulgétiarum.

¶ Respondetur duobus modis. Primò, quia religiosorum prælatus in hoc claue Ecclesiæ non utitur, neq; ullam facit absolutionem, aut relaxationem, sed meram solutionem, & satisfactionem. Quare neque applicat

passionem

passionem Christi sicut indulgentiarum col latores, quia illa non applicatur, nisi uirtu te clauium, sed solum labore suæ familiæ. ¶ Est, & aliud notandum discrimen, quòd prælatus, nisi sacrificia, & labores, aut dum fiunt, aut prius, applicet, reseruantur in the sauro Ecclesię, quamobrem nequit postquã facta sunt illa applicare, itaque nequit ipse thesaurizare, sicut neque priuata persona potest suas satisfactiones in thesauro sibi re ponere, ut scilicet sibi reseruentur pro tem pore, quo eis indiguerit. ¶ Cuius ratio est, quod eo ipso, Quòd quis satisfactionem, quam facit, non indiget, iure communi re-seruatur in thesauro per Papam, aut Episco pos distribuendo, nisi ipse, uel eius prælatus ea applicuerit. ¶ Quocirca dum prælatus ait, se benefactores ad beneficia ordinis reci pere, intelligitur, ad illa, quæ subsecutura in dè sunt, nã præterita, nisi prius applicuerit, iam non potest. Et ideò in more religiosis est, semper facere applicationem ante, uel dum fiunt sacrificia. ¶ Sed de hoc, Deo dan-te, diffusius dicam in summa, in uerbo indul gentia. ¶ Formam huius participationis de scripsi in formulario ordinis.

Discrimẽ aliud

Ratio.

Intellectus.

De tertiarijs. 23

SI quæ mulieres uirginalem, seu cælibem aut castã uidualem, expresso uoto sub habitu tertii ordinis minimorum uitam ducere uolunt, Id liberè profiteri possunt, non obstante forma professionis tertii ordinis utriusque sexus præstituta, & approbata per Iulium II. quam nuper inseruimus in principio regulæ fratrũ, & sororum utriusq; sexus eiusdem ordinis, quia de tertiariis coniugatis intelligitur.

¶ Sed uotum illarum quamuis de simplici, & non de sollenni uoto religionis intelligi debeat, sicut declarauit Leo X. etiam, si in cõsanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus singulariter habitent, priuilegiis, & immunitatibus ordinis tàm fori, quã personæ, & rerum gaudent sicut idem Leo in concilio lateranensi uoluit, & declarauit.

Leo x. supra car. 78.

Sup. car. 85.

¶ Si quæ uerò collegialiter, & in comuni uiuere uolũt, & emittere tria uota religionis, id etiam liberè facere possunt, per cõcessionem Iulii II. & uota per eas emissa illum effectum inducere noscas, quem inducunt ipsa uota sollennia facta per quoscunque religiosos, & religiosas de religionibus approbatis: sicut declarauit, & uoluit Paulus III.

Sup. car. 50.

Paulus sup. 97.

¶ Et

¶Et quàmuis istæ olim ad clausuram non tenebantur per concessionem eiusdem Iulii, hodie tamen per reformationẽ bo. me. Pii V. super clausuram quarumcunque monialinm innouatam à moderno Sanctissimo nostro Pontifice Gregorio XIII. tenentur. ¶In ordine autem nostro mulieres tertiarias collegialter uiuentes, usque modo non uidi, nisi unum monasterium Toleti, dum Hispanias ordinem Visitando peragrarem, authoritate Apostolica tempore bo. me. Pauli III. erectum sub inuocatione Iesu Maria, quæ uulgariter in Hispania Beatę nuncupantur cum concessione ut tria uota substantialia emittere possent, ut in illa bulla latius est uidere.

Iul. car. 51.
Pius car. 102.
Gregor. car. 129.
Bulla car. 137.

¶De illegitime natis. 24

Quia secundum iura illegitimè natus sine dispensatione non potest eligi in superiores, etiam si efficiatur religiosus quia ingressus religionis, quamuis sine dispensatione habilitet ingressum quo ad ordines suscipiendos, non tamen habilitat quo ad dignitates, & offitia, ut probat bona Glosa in capitulo final. de filiis presbyter ideo Iulius Papa secundus, in mari magno

Illegitimè natus debet dispẽsari quo ad officia.

Sup. fol 40.

concessit facultatem omnibus prælatis nostri ordinis, ac eorum uicariis cum huiusmodi posse dispensare. ¶ Vnde si illegitimè natus eligeretur superior, non habita prius dispensatione, electio est nulla c. innotuit, c. Vinton. de electio.

Statuta fratrū p̄dicatorū

¶ Et ideo fratres prædicatores per declarationem capituli generalis habent ꝙ illegitimè natus nō pōt eē superior, uel uicarius in aliquo conuentu, etiā priore illius conuentus mortuo, uel amoto, nisi cum eo fuerit dispensatum. ¶ Vbi est aduertendum, ꝙ dispensatus circa dignitatem inferiorem, puta ꝙ possit esse corrector, non intelligitur dispensatus circa maiorem, puta quòd possit esse prouintialis, nisi in dispensatione facta fuerit de prædictis expressa mentio, ut probat

Panor.

Panor. in d. c. innotuit, & ratio est, quia ad permissionem minoris dignitatis, non uenit permissio maioris, sed benè è contra, & ideo fratres prædicatores per declarationem capituli generalis habent, quòd si cum

Aliud statutum.

illegitimè nato dispensatum fuerit, quòd possit esse prior, non poterit propter hoc esse uicarius prouintialis, aut prouintialis, nisi in dispensatione de prędictis facta fuerit expressa mentio. ¶ Formam autem dispen

Forma talis di-

sandi illegitimè natos fratres professos, quādo necesse erit, poterunt superiores prælati

eam

eam uidere in Formulario, quod nuper e d didimus, & inseruimus, circa finem sta tuto rum nostri or dinis, quam etiam habent fra tres prædicatores in eorum formulario. ſpéſatio nis.

¶ De intellectu culpę regulę minimorum, ad quam ex priuilegijs, & regula fratres non obligantur. 25.

QVia in priuilegiis ordinis, & in fi ne correctorii exprimitur statuta regulę, & ipsius correctorii non obligare transgressores ad culpam, sed ad pœnam tantum, quorum uerborum intellectus, quia per doctrinam Sanctus Thomas 2.2.q.186.art.9. & quol.1. ar.20. facilè aperitur pro serenitate consciētię fratrum nostrorum, cum uiderim in hoc quamplurimos errare, hic extendere libuit. Iulius II. ſupr.car. 26.

¶ Caie. ibi pro expositione regularum, & statutorum religionis cuiuscunque distin guit multa genere contentorum in qualibet regula, quæ omnía ego multum benè notaui, & applicaui ad iurium, & statutorū nostrorum intellectum, & rationem, memēto igitur, & obserua diligenter statuta con- Optima distintio Caie.

tenta in regula, & correctorio esse in quin tupli genere.

Primum genus. ¶ In primo genere sunt illa, quę se habent, ut finis regulæ, uel essentialiter facientia ad finem regulę, & sine quibus finis regulæ haberi non potest, & huiusmodi sunt omnes interiores actus uirtutum, de quibus agitur in regula, ut de charitate Dei, & proximi, de patientia, humilitate, mansuetudine, iustitia, & de aliis huiusmodi seruandis.

secudum genus. ¶ In secundo genere sunt illa, quæ sunt substantialia, seu essentialia religionis, sine quibus religio constare nō potest, & huiusmodi sunt tria uota in aliis religionibus, in nostra additur quartum.

Tertium genus. ¶ In tertio sunt illa, quæ licet sint statuta à regula, sunt tamen alias lege diuina, uel humana prohibita. sicut Deū, & Sanctos blasfemare, in consuetudinem ducere iurare ꝑ Deum, uel per uirginem Mariam, uel per aliquem Sanctorum, & Sanctarum uel Sanctum Euangelium, aut simile facere aliud quodcunque iuramentum, uerba maledicta, & inordinata, & irreligiosa malitiosè proferre, dicere opprobrium contra aliquem fratrem, mendacium de industria dicere, aliquem uerberare, mala de patribus, & fratribus dicere, murmurationes amare, & alia huiusmodi.

¶ In

¶In quarto sunt illa quæ licet sint etiam statuta à regula, sunt etiam alias lege diuina, seu humana præcepta, & mandata, sicut cũ omnibus benignos, modestos, & exemplares esse, nemini occasionem scandali esse ieiunia ecclesię seruare, hospitalitatem cum omnibus sectari, officium diuinum cũ tremore reuerenter, ac cęrimonialiter persoluere, cum infirmis charitatem habere, cum impositione præcepti obedientię, & alias his similia. Quartũ genus.

¶In quinto sunt illa quæ alias lege diuina, uel humana prohibita non sunt, neque mãdata, sed duntaxat pro ornatu, & decentia religionis in regula, & correctorio statuta & ordinata. ¶Sicut quòd fratres silentium statutis horis, & locis obseruent, & ꝙ non utantur lineis, & quòd dormiant uestiti, & ꝙ non tangant pecunias, & ꝙ capillos non nutriant, & ꝙ calceos desuper apertos portent, & ꝙ habitus sit de panno abiecto, & lana naturaliter nigra, & ꝙ utantur zoccolis, & quòd extra refectionis ordinarię solitam horam nullis sanis sine superioris licentia comedere liceat, & ꝙ bini bini uadant extra conuentum, & quod benedictionẽ à superioribus suis humiliter exposcãt, & eandem etiam cum redierint petant, & quod in domibus seculariũ nõ comedãt, & Quintũ genus.

Pernoctent, & alia huiusmodi, de quibus Plenum est correctorium, & regula.

¶Quibus omnibus sic benè ordinatis, & optimè distinctis notãdum est. ¶Quòd primi generis statuta transgressores suos obligant ad culpam, non ratione regulæ, hoc est quatenus à regula sunt pręcepta, sed ratione sui, hoc est, quatenus ex se suapte natura, & absolutè constituunt transgressores suos in culpa, diuina lege sic dictante, quia non solum religiosi, sed etiam laici de iure diuino tenentur ad illa. ¶Item secundi generis statuta obligant ad culpam non ratione regulæ, quatenus à regula sunt, sed ratione uoti, & ordinationis ecclesiæ. ¶Item tertii generis statuta obligant ad culpam non ratione regulæ, hoc est quatenus à regula sunt prohibita, sed ratione sui, quatenus de se mala, sunt diuina lege prohibita. ¶Item quarti generis statuta obligant ad culpam non ratione regulæ, quatenus à regula præcepta sunt, sed diuina, & humana lege sic proclamantibus.

Intellectus secũdi generis.

Intellectus tertii generis.

Intellectusquarti generis.

¶Quinti aũt generis statuta nullo mõ obligant ad culpã, nec ex se, nec ex regula. ¶Nõ ex regula qa in statutis maximè uenit attẽdẽda intentio, & uoluntas statuentis, & cum intentio, & uoluntas Beati Francisci, qui statuta regulæ instituit, fuerit, ut fratres suos non obligaret

Intellectus quinti generis.

obligaret ad culpam. Idcircò transgressores ex regula non obligantur ad culpã. ¶ Non ex se. quia de se, & per se, quatenus talia mala non sunt, nec alias lege diuina, aut humana prohibita, uel mandata reperiuntur, sed duntaxat pro ornatu, & decentia regularis status in regula, & correctorio statuta, & ordinata, quare transgressores tantum ad pœnam obligant. ¶ Et de istis tantum debet intelligi textus correctorii, & non de illis quæ habent in se pręceptum obedientię annexum, seu alias lege diuina, uel humana prohibita, uel mandata sunt. ¶ Et quamuis pœna non debeat inffligi nolenti sine culpa, ei tamen, qui uoluntariè se obligauit ad aliquam pænam, potest talis pæna inffligi sine culpa, tales autem sunt fratres ordinis nostri, qui uoluntariè in sua professione huic legi se obligauerunt,

¶ Sed ut clarius elucescat ueritas, in contrarium possunt fieri duo argumẽta. ¶ Primò facere cõtra uotum est peccatum mortale, sed religiosi uoto professionis ad regulam adstringuntur, & sic ad omnia contenta in ea, ergo transgrediendo quodlibet eorum peccãt mortaliter, & sic fratres nostri transgredientes aliquod statutorum quinti generis, peccant mortaliter. ¶ Secundò regula imponitur religioso, sicũt lex quædam, sed illę, qui obiectio prima. obiectio secunda.

qui transgreditur præceptum legis, peccat mortaliter, ergo religiosus transgrediens ea, quæ sunt in regula, peccat mortaliter.

Solutio primæ.

¶ Ad primum dicitur, ꝙ uerum est, quando uouens intendit se simpliciter ad illud faciendum obligare, sed religiosi ex uoto professionis eorum, sicut dicit S. Tho. ubi supra in responsione ad primum non se obligant seruare omnia quæ sunt in regula sed tantum uota, unde sequitur ꝙ uoto eorum professionis sub pœna peccati mortalis, nō potest contrariari, nisi id, quod est, contra uota ipsius regulę, & sic est in ordine nostro, nam nos fratres minimi in nostra professione non uouemus, seu promittimus seruare omnia contenta in regula, sed tantum quatuor uota. Et ideo uoto nostræ professionis sub pœna peccati mortalis non contrariatur, nisi id quod est contra uota. ¶ cætera, uero contenta, quia non profitentur eorum transgressio, seu omisso non pōt ex se obligare transgressores ad culpam, sed tātum ad pœnam, quia per hunc modum ad talia obseruanda in nostra professione obligamur, cum promictimus stare sub regula, & uita ordinis minimorum iuxta determinationes, & circunstatias in ipsa regula positas, & limitatas. ¶ Q uod aūt in ordine nostro tm̄ quatuor uota profiteātur, & illa tantummodo

tummodo cadãt sub uoto ex lectura primi capituli ipsius regulæ expressè apparet, cum dicitur, ꝙ fratres perseueranter uiuere promictant, sub, uotis obedientię, castitatis, paupertatis, & quadragesimalis uitæ, & expressius ex forma professionis ordinis, cum dicimus Ego N. uoueo, & promicto stare, & perdurare toto tempore uitæ meæ sub uita, & regula fratrum ordinis minimorum perseueranter uiuendo, sub uotis paupertatis, castitatis, ac obedientię, & quadragsimalis uitæ.

¶ Ad secundum similiter respondit S. Tho. ubi supra in responsione ad secundum ꝙ uerum est, ꝙ ea quę tradũtur in lege aliqua, siue regula per modum præcepti obligant ad culpã, sed non ea quę traduntur per modum obligationis cuiusdam, uel statuti obligantis ad certam pœnam, sicut est in regula nostra. — Solutio secundæ.

¶ Quia uerò dictũ est statuta quinti generis ex se non obligare ad culpam, oportet diligenter notare uerba legis correctorii in littera dicentis, quod huiusmodi transgresiones non sunt culpæ ex se, hoc est, ex suo genere, ita quòd sensus legis obligantis ad pœnam, & non ad culpam est quòd statuit actũ illũ esse extra genus culpæ non qualitercunque, sed ex suo genere, hoc est, non — Statuta q̄nti generis quomodo possunt esse culpæ.

non ex parte operantis, sed secundum suam naturam, & propterea multifariam potest ex parte operātis ingredi genus culpæ, actus, qui secundum se, extra genus culpæ à lege positus est, numerat autem S. Tho. ubi supra tàm in corpore articuli, quàm in resp. argu. aliquos modos, quibus ex parte operantis actus huiusmodi fit culpa.

Primo modo p contemptum.

¶Primus qui manifestus est, dicitur ex contemptu quia transgressio alicuius ex statutis quinti generis quantumcumque minimi obligat ad mortalem culpam, quia ut dicit Bernardus, contemptus semper damnabilis est. Vnde si quis ex contemptu frangit silentium, peccat. ¶Et dicitur contemptus secundum Thomam ubi supra in respon. ad 3, sicut etiam per extensum satis aperte declarat magister Vincentius de Castro franco super prologo consti. fratrum predicatorum. Quando nulla existente necessitate, uel causa uera, uel opinata ex sola propria uoluntate, & inobedientia quis statuta transgreditur, & non uult se subiicere legi, immò ex propria uoluntate renuit subiici statuto sui superioris, uel ut quidam dicunt. Contemptus est uoluntaria sine causa continuata legis transgressio.

Cōtemptus qd est.

Qui renuūt subiici statutis.

¶Illorum autem uoluntas renuit subiici nostris legibus, & statutis, qui habent firmum pro-

propositum non seruandi statuta, & nulla existente causa, animo deliberato illa transgrediuntur, cum intentione perseuerandi in tali transgressione, & non faciendi pœnitentiam in statutis taxatam, uel à prælatis taxandam. ¶ Qui uerò habent uoluntatem, & propositum seruãdi statuta, & si interdũ, uel frequenter, ex fragilitate, uel ex inaduertentia, uel alia occasione, uel causa uera, uel opinata illa transgrediantur, habent tamen intentionem faciendi pœnitentiam taxatã, uel à prælatis taxandam, nec intendunt in huiusmodi transgressionibus perseuerare, tales contemptum euadunt, & culpam, facientes id, ad quod obligantur. ¶ Tenemur enim habere uoluntatem seruandi statuta cum intentione, si illa non seruabimus, faciendi pœnitentiam taxatam, uel taxãdam. Et ideò, ut euadamus culpam, sufficit, uel statuta seruare, uel si ea transgredimur, pænitentiam taxatam, uel taxandam facere, quando sunt pura statuta.

Qui nõ renuunt subiici statutis.

¶ Caie. autem ibi in respon. ad 3. notat de mente Sancti Thom. Quòd peccare ex contemptu importat duo, scilicet actum peccati, & causam peccati, uerbi gratia, nolle ire ad chorum, uel frangere silentium ex contemptu dicit duo. Primo ipsum actum frangendi silentium, seu ipsam omissionem eundi ad

Nota doctrinam Caiet.

ad chorum, & hoc uocatur actus peccati, secundò, ipsam causam peccati, scilicet ex contemptu, & hoc signat actum uoluntatis refutantis subiici legi, seu regulæ. Ita quòd peccare ex contemptu non sufficit, etiam si esset perpetua, & millies reuoluta, & deliberata consuetudo peccandi in tali commissione, uel omissione, sed exigitur, quod peccet quis ex tali causa scilicet ex hoc, quod non uult subiici legi, seu regulæ, uel prælato. Nã prælatus lex est animata. Vnde quãdiu quis subiectionem ad regulam in sua uoluntate retinet, quod semper est, quandiu uult, ut subditus suæ regulæ uiuere, quamuis ex minus bona, & indeuota uoluntate intendat transgredi eandem regulam, nunquàm peccat ex contemptu. ¶ Caueat tamen, ne frequentia peccandi disponat ipsum paulatim, & eandem deducat ipsum ad uoluntatem non subiiciendi se regulę, quia ut in littera dicitur, frequentia peccati dispositiuè inducit ad contemptum, sicut consuetum ueniale non correptum dispositiuè inducit ad mortale hæc Caie.

Cautela.

¶ Secundo ex cupiditate, quia cupiditas peccatum est, & dicitur cupiditas, quando aliquis frater ex cupiditate, hoc est ex complacentia fruitionis transgreditur aliquod statutorum quinti generis, & hoc manifesta-

Secundo modo p cupiditatem.

manifeſtat Caie. ibi per locum a maiori, inquit enim comedere eſt actus extra genus culpæ, & neceſſarius, ac ſub præcepto naturali cadens, & tamẽ ſi cupiditas exceſſiua adſit, peccatum fit, multo magis actus non præceptus, ſed excuſatus ſecundum ſe à culpa, ſi ex concupiſcentia fiat, peccatum erit, quia, ut dicit Auguſtinus non uſus rerum, ſed libido in culpa eſt.

¶ Tertio ex negligentia, quia ait Bernardus, neglectus ſemper culpabilis, & dicitur neglectus, quando aliquis frater ex negligentia omittit aliquod ſtatutum quinti generis, puta accipere benedictionem, ſilentium ſeruare; propter quod incurrit tranſgreſſor culpam uenialem, quam non incurreret, ſi talis tranſgreſsio fieret ex inaduertentia, uel ex obliuione, ut dicit Sanctus Thomas ¶ Quarto ratione inobedientiæ, quia inobedientia peccatum mortale eſt, & dicitur inobedientia, quando ſubditus omittit facere pœnitentiam, quam ſuperior imponit pro tranſgreſſione aliquorum ſtatutorum quinti generis.

Tertio mō per negligẽtiam.

Quarto modo p inobediẽtiam.

¶ De

¶ De statutis confirmatis à sede Apostolica. 26

CONtrouersiā inter doctores, an statuentes possint recedere à statuto confirmato per sedem Apostolicā, seu alium superiorem, & redire ad ius commune pristinum non obtenta licentia superiorum: Concordat Panor. in c. cū accessisset sequenti distinctione uidelicet. ¶ Quod, aut statutum concernit principalem fauorem statuentium, & sic liberè possunt recedere, quod uoluit Bart. in l. omnes populi ff. de iust. & iur. & ratio est, quoniam tunc confirmatio habet uim cuiusdā priuilegii, cui possunt statuentes, ut priuilegio, renunciare. ¶ Si uerò statutum cōcernit fauorem aliorum, uel bonum publicum, ita ꝙ merè ipsos statuentes, tunc non possunt recedere sine obtenta licentia, & sic intelligit ꝙ uoluit Bald. in l. omnium, c. de testam. Et ratio est quia ex quo superior confirmat, uidetur dispositionem suam facere, quia omnia nostra facimus, quibus authoritatem impartimur in c. Apostolicę de præben. lib. 6. inferior autem non potest legem superioris tollere, facit, ꝙ not. Inno. in c. accedētibus de priuileg. ubi singulariter dicit, ꝙ si statutū ecclesiæ

ecclesiæ concernit principaliter utilitatem, uel honorem ipsius ecclesiæ. non possunt canonici expressè, uel tacitè illi renũtiare.

¶ *De promotis sine licentia, uel ante ætatem, & eorum dispensatione.* 27.

PRomoti sine licentia, uel ante ætatem, sunt ipso iurę suspensi per extrauag. Pii 2, & si quis durante suspensione pręsumpserit celebrare, incurrit irregularitatem secundum canones, quia sic promoti, & si caracterem, non tamen executionem recipiũt, ideo credo uoluisse Panor. in c. pro illorum de præb. & digni. quòd promotus ante ætatem, non debet habere uocem in capitulo, quia tunc paria sunt, ut quis non sit ordinatus ad ordinem requisitum, & ꝙ sit ordinatus ante tempus, & allegat notabilem glo. in c. ei cui de præb. & dign. in 6. quod maximè habere locum uidetur in ordine nostro, ubi ius uocis dandæ in electionibus superiorum, ex ordine, & debita ætate procedit. ¶ Vbi est aduertendum quòd cum ordinatis sine licentia possunt prælati dispensare etiam cũ

Sup. car. 140,

c. 1. de re iud. in 6. & c. 1. de sen. excõmu. in 6.

Pro motus ante ætatem nõ habet uocem ĩ cap.

fratribus ordinatis i apostasia, nec obstat c. si. de apost, ubi hr, ꝙ monachus i apostasia ordinatus nō pōt ministrare in ordine sic su
Mare mag. 40. scepto, sine dispensatiōe Papæ, qa hodie uacat pp priuilegia nostra, qbus conceditr p̄latos posse cū talibus dispensare. ¶ Nō aūt cū ordinatis añ ætatē, imò neq; ep̄us, ut putat gl. i cle. gñalem, de æta. & quali. ordi. sed elapso tp̄e suspensionis sunt ipso iure restituti, hoc est absq; alia declaratione, ut probat gl. in c. 1. de sent. excō. in vi. i uerb. mē.

¶ *De pœna celebrantis in ordine, quem non habet.* 28.

Arbitraria est pœna. QVæ pœna siit imponēda clericis, seu religiosis missam, uel aliud sacrum mysterium celebrātibus ¶ Hucusq; canonica iura non statuerūt, forsan. n. antiqui illi p̄res nō crediderūt tātā futurā eē aliquorū hoīum temeritatē, ut tm̄ nefas (quale est sine ordinibus missā celebrare) cōmitterent, & si iā hodie dignū esset hoc spāli sanctione punire, cū tp̄ibus istis hoc aliqñ accidisse cōperimus. cum ergo casus acciderit, hoc arbitrio iudicis puniendū uṙ. In quo oportebit considerare ea, quæ in arbitrariis sunt cōsiderāda, de qbus (Deo duce) in nr̄a summa, in uerbo. arbitriū dicemus. ¶ Bal.
Pœna falsi pōt puniri. tñ in l. q sub p̄textu, C. de sacr. eccl. notat, ꝙ dicēs se clericū, & ingers se actibus clericorum

rum, cũ non sit, est falsarius, quᵉ refert Fel. in c. 3. loco de pb. in princ. etiã Fely. in proemio decreta. in nu. 37, ubi dicit, ꝙ mẽtiens se clericũ, punit arbitrio iud. & ultra hoc faciẽs actus clericales, punit pena falsi, & ui de Pręposi. in c. qd interrogasti d. 27. ¶ Clericus aũt ministrãs in ordine, quẽ non hẽt, deponendus est, & amplius nõ ordinãdus, textus est ad hoc expssus in c. 1. de cle. nõ ordi. ministr. ¶ Diaconus aũt missã celebrãs nondũ ad illã ordinatus, ad sacerdotiũ nõ pt pmoueri, & a Diaconatu, quẽ hẽt, biẽnio, uel triẽnio, superioris arbitrio suspendet, ut in c. 2. eo. ti. ¶ Clericus aũt, q cũ non esset ordinatus, ministrauit in aliquo ordine in apparatu, hoc est solẽniter indutus, incurrit irregularitatẽ, ũt not. Sylue. in uerbo, irregularitas. in. §. 12. quærit. ¶ Et quãuis antiqua iura, ut pbat gl. ĩ c. 3. de uit. & hon. cle. & ibi doct. uident uelle ꝙ clericus, si est ĩ minoribus pt cãtare epistolã cũ tunicella, sine manipulo, hodie tñ uacãt pp Conc. Trid. sess. 23. c. 17. quo cauet ꝙ hmõi ministeria nõ nisi p cõstitutos ĩn dictis ordinibus exerceri. ¶ Iõ fr̃es pdicatores in executione huius canonis ĩ cap. gñali Bononię celebrato 1564, ordinarũt, ꝙ in eoꝝ cõuẽtibus, ĩ qbus fr̃um sufficiẽs ẽ multitudo, sacri altaris mysteria ẽt minima ab ordinatis ministris exerceant, & ꝙ nullus deĩceps sacris uestibus

Deposi tio.

Irregula ritas.

Statutũ prædica torum.

Qui cantat epist. sine Manip. uel euang. sine stola, uel missam sine planeta.

indutus solemniter epistolam canere permittatur, qui ad eum ordinem non fuerit promotus. ¶ Qui autem celebrat aliquod ministerium sine sollemnitate uestimentorum, puta, si subdiaconus cantat epistolam sine manipulo, Diaconus sine stola euãgeliũ, Sacerdos sine planeta, seu manipulo, uel stola missam, non incurrit irregularitaté, secundum Sylue. ubi supra, & ratio potest esse, quia pœnæ non sunt extendendæ, & cum id non fit expressum in iure, non est dicendum, tales incurrere irregularitatem, facit c. his qui de sent. excom. in 6.

¶ *De descendentibus ex genere iudæorum, an sint recipiendi ad ordinem. 29.*

Quæstio petita a caie.

QVæstio ista fuit petita à R. Card. Caie. per P. F. Matthæum de Pace sacræ Theologiæ Salmanticensé regenté, ut patet in suis opusculis in uolumine responsionũ. in resp. 6. an illis, qui ex iudæis originem ducunt, si in nullo culpabiles inuenti, nec aliter suspecti, nisi ratione originis sint, possit negari ingressus religionis, & si fuerint nouitii, negari posit professio absque aliquo peccato

cato mortali, an sit hoc cõtra præceptum charitatis.

Religio ĩ se licite põt face re talia statuta.

¶ Caiet. duo dicit, primum, quod prælati ipsarum religionũ licitè facere possunt talia statuta, & maximè in Hispania, & ratio sua ibi in summa est. quoniam actus recipiendi uenientes ad religionis statum, & si in abstracto consideratus (hoc est, nõ relatus ad aliquam personarum conditionem, sed indeterminatus in communi per se) habeat rationem debiti, quoniam religiones institutæ sunt, non solum pp pñtes, sed etiã propter futuros, tamen in concreto consideratus (hoc est relatus ad hanc, uel illam personarum conditionem specialiter, & determinate) non habet rationem debiti, nisi in articulo necessitatis, & probat hoc per similitudinem de operibus charitatis. quoniam charitas non arctat ad diligendũ, seu benefaciendum alicui particulari personæ, non aliàs coniunctæ, nisi in articulo necessitatis, uerbi gratia, diligere, seu benefacere in communi omnes tenemur, sed in speciali, puta talem, & talem personã, non, nisi in casu necessitatis, & adducit authoritatem diui Tho. in quol. ubi dicit, ꝙ habens de superfluo non tenetur obuianti pauperi, ac petenti eleemosynã dare, quia licet teneatur superfluũ elargiri, non tamẽ

tenetur dare huic, puta tali personæ, quia potest alteri dare, si uult, & sic concludit posse prelatos absq; peccato, & multo magis patres in cap. generali statuto cauere, ut genus aliquod hominum sine eorum culpa ad religionem non admittantur, ut sunt hi, qui ex Iudæis originem ducunt.

Sententia. Caie. rationabilis mihi uidet.

¶ Scdo quãuis idem Reuerendiss. ita sibi uideri dixerit, irrationabile tamen sibi uideri dicit, ꝑpetuo statuto cauere eos, q nulla alia suspitiõis nota sunt affecti, nisi ꝙ originẽ ex Iudæis traxerũt, nõ posse admitti, seu recipi ad religiõis ingressum: qđ probat triplici rõne. primò, qa salus nostra ex Iudæis est, ex quibus natus est Christus secundum carnem, & apostoli, & plurimi patres fidei, & ingrati iuenimur sui generis filios repellendo. Secundò, quia occasio daret Iudæis, ut ad fidem non conuertantur, dum intelligunt cõuersorũ filios in generationẽ, & generationẽ repulsos à religiõe. Tertiò, quia religiõis status ẽ talis ubi ipsi potius, & si in aliquo dubitãt, solidari in fide, quã aliàs inficere possunt. ¶ Ex quibus causis credo ꝙ motus bo. mem. Pius V. statuit & uoluit ꝙ tales ad ordinem reciperentur, immò etiã ad dignitates. Sed satis consulte S.D.N. Gregorius decreuit quod in his & aliis de quibus disposuit Pius V. seruetur quod Paulus IIII. per suas literas statuit.

Pius V. supra. 328.

De apostatis. 30.

APostata à religiõe scdm declarationẽ D. Card. Arœcæli, quã fecit super statutis fratrum minorũ de obseruãtia approbatis per Iulium III. in c. 2. dicitur ille, qui sine licentia, uel obedientia superiorum suorum per terras, loca, seu patrias cũ habitu, & socio, uel sine utroq; ierit, uel uagabundus discurrit, & generaliter, q absque eiusdem ordinis licentia qũolibet à cõuentibus discesserit, & facit pro sua declaratiõe, quod notat Inno. in c. fin. de renun. & in c. ĩtelleximus de ẽta. & qual. quẽ sequit᷑ Pan. in c. 1. de apost. ubi dicit, ꝙ religiosus, q discedit à monasterio sine licentia sui superioris, & nõ subiicit se alterius obediẽtiæ, puta qa nõ uadit ad aliud monasteriũ, sed alicubi abscõditus manet, est apostata, quãtũcũq; retineat habitũ. Sed qa in l. desertorẽ. §. emãsores. ff. de re mili. expresse habet᷑, ꝙ nõ debet iudicari apostata scdm iura, qui diu ad lõginqua uagat᷑, nisi postquam sic uiuit, qđ aium redeũdi deposuisse ondit, unde Sylu. uerbo apostasia. §. 9. dicit, ꝙ apostata à religiõe ẽ religiosus ꝓfessus sine licẽtia exiẽs à monasterio, cũ intẽtiõe nõ reintrãdi illud, uel aliud, sed uiuẽdi irreligiose, puta clericaliter, aut laicaliter, uel inobedienter.

Aposta-ta à reli-gione, q dicatur.

Innoc.

Panor.

Syluestr.

Dupliciter cõtingit religiosũ cũ habitu extra religionẽ manere.

¶Ideo est notandum secundum Caiet. 2.2. q.12.art.2. quòd religiosum cum habitu sine licentia, & alterius obedientia manere, dupliciter contingit. Primò eo animo, & intentione, ut religiosus amplius non sit, & talis est uerus apostata, nec excusatur ab apostasia, & censuris annexis ex hoc, quòd defert habitum, sed tenetur ad omnia, ad quę tenentur apostatæ sine habitu. ¶Secundò contingit, ꝙ non recedit, nec uagetur ex animo retrocedendi à religione, sed propter prælatorum fortè rigorẽ, aut propter libidinem uagandi, aut aliquid huiusmodi, & talis non est apostata, sed fugitiuus, & uagus, & ꝙ hoc sit uerũ, probat ex hoc, quòd cum apostasia consistat in retrocessione à religione, consequens est, ꝙ qui retrocessioni à religione nunquam cõsensit, nũquam apostasiam incurrit, quamuis incurrat peccatum inobedientiæ, & rebellionis, contra præceptum prælati exeundo; & dat exẽplum

Exẽplũ.

de religioso, qui si stat in claustro, & non uult pertinaciter obedire prælato, aliquid iustè præcipienti, non apostata, sed rebellis est, et dictum Inn. superius allegatum in primo casu, & in primo sensu tantum putat uerificari, & pro ista distinctione Caiet. facit, ut dictum est. l. desertorem.

¶Secundò nota, quòd ille, qui per se à monasterio

nasterio egreditur,& subito,ac statim reuertitur, non est iudicandus apostata, sicut habent fratres prędicatores, per declarationē capituli Generalis, ut habetur in eorū constit. C. de apost. similiter qui de uno monasterio ad aliud, uel de una prouintia ad aliā fugit, si per directum uadit, non erit iudicandus apostata, sed fugitiuus, & uagus; & ratio est secundum Caie. ubi supra, quia cum apostasia sit retrocessio à religione, nunquàm apostasiam incurrit, qui retrocessioni à religione unquam consentit, sed per directum uadit ad illam, quærens illam puta, quærens aliud monasteriū, seu aliam prouinciam.

Qui a monasterio egreditur, & statim reuertitur, non est apostata

¶ Tertio nota, quòd religiosus, qui dimittit habitum suæ religionis, & assumit habitum alterius religionis, si cum effectu sine intermissione tamen, transit ad aliam religionem, non est apostata, Secundum glos. in c. fin. de apost. & in c. ex parte de temp. ord. & rationem assignat Caie. ubi supra quia cum apostasia à religione sit retrocessio à religione, & aliud sit retrocedere à religione in communi, & aliud retrocedere ab hac religione in particulari, puta minimorum, consequens est, quòd si quis à sua religione retrocedit, etiam si laxiorē intrans, non fit apostata à religione, sed si

Qui dimittit habitū suæ religiōis & assumit habitum alterius religionis.

cum

cum effectu non transit, sed solum portat habitum alterius religionis extra claustra, apostata est, etiam si efficiatur clericus secularis secundum Panor. in c. à nobis. & c. cōsultation. de apost.

Forma recipiendi fratres apostatas.

¶ Omnes apostatæ reuerti uolentes sunt recipiendi quia ecclesia non claudit gremiū redeuntibus, immo prælati adhoc compelluntur per c. fi. de regul. exceptis tamen his de quibus eméda non speratur, ut dixi supra in notabili de electione incorrigibilium ab ordine. ¶ Cum eis auté, qui sunt recipiendi, debét obseruari ea quę adnotātur in formulario ordinis, quod nuper fecimus in capitulo, de forma recipiédi fratres apostatas.

notabile 35.

¶ De sæculari homicida venienti ad habitum. 31.

Sæcularis homicida fugiens a seculo, an liberetur à pœna debita in foro mūdi,

VTrum homicida fugiens à sæculo, & profitens religionem, liberetur à pœna debita in foro mundi. Sunt opiniones. ¶ Quidā tenent quòd si profiteatur religioné, nō propter hoc ei parcitur, quin per iudicem ecclesiasticum degradatus exponatur iustitiæ sęculari puniendus, in oī casu, in quo post professionem delinquens degradaretur, & iustitiæ sęculari traderetur. ¶ Alii tenent oppositum,

positũ, quia cũ plu sit fieri religiosum, quã simpliciter ad ecclesiã cõfugere, sicut homicida cõfugiens ad ecclesiã, nõ traditur iustitiæ sęculari mutilandus, uel occidendus, sed ecclesia seruat sibi uitã, & mẽbra, multo magis ille, qui fit religiosus, qa nõ solũ de monasterio nõ debet eiici, plusquã latro aliàs cõfugiẽs. Immò etiã post professionẽ extra monasterium inuẽtus, nõ debet capi ab episcopo degradãdus, & exponẽdus, qa semper est in ecclesia, q totã uitã in ecclesia dedicauit. ¶ Nec est simile de illo, q post professionem deliquit, quia cum iste existens in ecclesia, deliquerit, ab ea tueri nõ debet, & hanc opin. sequit Petrus de Pal. dist. 38. q. 4. & uidetur mihi probabilior, & uerior; & propter hoc forte, cum quis religionem ingreditur, nõ interrogat, utrũ sit ad mortẽ obligatus, uel utrum cõmiserit crimen capitale; cum tñ interroget, an sit debitis obligatus. Opinio Pal. est probabilior & uerior.

¶ Si quęratur, an iste fugiens à sęculo per timorẽ mortis, ue fortè suspendat per homicidium, profitens religionem, teneatur religioni. ¶ Dico, q sic, qm timor mortis illatus ab homine, tunc excusat ab obligatiõe religionis, cum quis alteri dicit, nisi ingrediaris, & profitearis, te occidã, & sic loquit, & debet intelligi c. perlatũ de iis, quæ ui, metusue causa fiunt, sed nõ est à simili, cũ quis Profitẽs timore mortis tenetur religioni.

propter

propter periculum mortis euadendæ fugit à sæculo, se in claustrũ recipiens: immò possit dici de eo, ò necessarium suũ peccatum, quod religionis ingressu deletum est.

Nota casũ de dãnato ad morté.

¶ Si quæratur, utrum homicida condemnatus ad mortem & liberatus tali conditione, quod intret religionem, si egrediatur, puniri possit, ut prius, respondet Bar. Brix. in quęst. suis. q. 1. quòd si habet uxorem, & egreditur ad petitionem uxoris, non potest puniri illa pœna, & hãc opinioné sequitur Alber. in auth. ingressi. C. de sacrosanc. ecclesi. & ratio est, quia coactus exiit, quia secundum iura uir ad petitionem uxoris tenetur exire claustrum.

¶ De conseruatoribus. 32.

PEr conseruatores consueuit Romana curia religiosis, & aliis personis miserabilibus prouidere, circa quorum defensionem, interdũ iudices ordinarii inueniuntur negligentes immo, & ipsos frequentius infestantes.

Cõserua tor quis dicatur.

¶ Sunt autem cõseruatores iudices dati ad defendendum aliquos à manifestis iniuriis, & iuribus sibi competentibus. ¶ Et secundum gl. in c. 1. de offi. deleg. in vi. ¶ Interdum dantur contra infringẽtes priuilegia con-

Cõseruatorũ ge-

concessa aliquibus personis ex beneficio se dis Apostolicę, & isti dicuntur propriè con seruatores. ¶ Aliquando dantur, ut defen dant aliquos contra iniurias, & offensas il- latas, & isti dicuntur propriè defensores, & de istis duobus propriè intelligũtur iura lo quentia de conseruatoribus in dicto c. 1. & fin. de offi. deleg. ¶ Aliquando dãtur gene raliter cum amplissima potestate, quam iu ra loquuntur, secũdum quod in rescriptis, uel priuilegiis continetur, quæ sunt diligẽ ter inspicienda, & seruanda, quia cõserua tores secundum priuilegia multa possunt, quæ nõ possunt cõseruatores secundum iu ra allegata, Papa enim potest illa remoue- re, ex plenitudine potestatis suæ, sunt enim merè positiua. ¶ Et quamuis conseruator sit delegatus, quod probatur ex eo, quia ma teria eius ponitur in tit. de off. deleg. ut pro bat bona gl. in dicto c. 1. in uerbo conserua tores, sunt tamen multæ differẽtiæ, ut pro bat Ioannes Andreas in dicto c. fi. ex ipso te xtu, quas ibi uide, & nos (Deo propitio) dicemus in summa, in uerbo cõseruator.

nera tria sunt.

Cõserua tor secũ dum pri uilegia plura po test quã scd̃m iu- ra.

Cõserua tor ẽ de legatus.

Ioan. An dreas.

¶ Item conseruator secundum iura, ut ha betur in dicto c. fi. non potest esse, nisi qui dignitatem, aut personatum habeat in ec clesia cathedrali, uel collegiata, puta Epi scopus, Abbas, archipresbyter, & similes.

Cõserua tores qui esse pos sint.

¶ Et

¶ Et quamuis secūdum iura uidetur, quòd canonici cathedralium ecclesiarum, et officiales, ac Vicarii ipsorum non possint esse conseruatores, quia eget declaratione, ut probat gl. in cle. 2. de rescrip. in uerbo delegatus. ¶ Tamen per priuilegium Iulii II. & Clementis VII. fratribus minimis concessum, præfatæ personæ, si eliguntur in cōseruatores per fratres ipsos, esse possunt. Item prior, siue prælatus in ordine minimorum, uel aliorum ordinum potest esse conseruator, ut probat Tabie. in uerbo conseruator. §. 2. & in uerbo dignitas, & non uidetur dubium per dictum priuilegium Clemētis VII. quod Papa dirigit etiam prioribus.

Iulius II. 43.

Clemēs VII. 86.

Cōseruator secūdum iura ex officio suo de qbus cognoscer possit.

¶ Item conseruator secundum iura, quamuis ex officio suo non possit se intromittere nisi de manifestis iniuriis, & uiolentiis, ac de illis, quæ requirunt iudicialem indaginē, ut habetur in dicto c. 1. aliàs per unum annum est suspensus ab officio, ut habetur in dicto c. fin. & consequenter à beneficio, quod est officii sequela, ut ibi probat glo.

Cōseruator fratrum secundum priuilegia.

¶ Tamen conseruator fratrum secundum priuilegia pro defensione iurium, & bonorum ipsius ordinis potest se intromittere super quibusuis molestiis, iniuriis, atque damnis præsentibus, & futuris nostro ordi-

niā

nià quibusuis molestatoribus illatis, in illis uidelicet quæ iudicialem requirunt indaginem summariè, simpliciter, sine strepitu, & figura iudicii; quid autem per ista uerba importatur, uide clemen. sæpè de uerb. signi. in aliis uerò, prout qualitas eorũ exegerit, quia omnia, sine quibus eius iurisdictio non posset explicari, intelliguntur esse ei commissa. ff. de iur. omn. iud. l. ii.

Clem. sæpè d uerbo. sign.

¶ Itẽ conseruator scdm iura quãuis nõ permittatur extra ciuitatem, aut diœcesim, in qua fuerit deputatus, contra aliquem procedere, aut aliquem extra locum cũ itinere unius diei remotiorem protrahere, ut in dicto c. fi. habetur, §. conseruatores. ¶ Tamen conseruator fratrũ secũdũ priuilegia id potest, nam per dictum priuilegium Clementis, conseruatores fratrum habent potestatem etiam extra loca, in quibus fuerint deputati, procedere, & conceditur ei facultas citandi, & inhibẽdi etiam per edictũ ad se trahendo citatos, & monitos, non obstãtibus Bonifacii Papæ VIII. de una, & concilii generalis de duabus dietis, dummodo nõ ultra tres dietas aliquis trahatur.

Cõserua tor secũdum iura nõ habet potestaté extra.

Cõserua tor fratrum secundum priuilegia.

Cõserua tor sẽm iura nõ põt alteri cõmittere uices suas.

¶ Item conseruator secundum iura quamuis debet procedere per se ipsum, nec posset committere uices suas aliis (exceptis citationibus, & sentẽtiarũ denũciationibus)

nisi

nisi aliter eis committeretur per litteras, & tūc non nisi infra ciuitatem, & diœcesim, in qua deputatus fuerit, hoc ei facere licet, ut habetur in dicto c. fi. §. uices quoque. ¶ Tamen conseruator fratrū secundum priuilegia poterit committere uices suas aliis, etiā si sint extra loca, in quibus deputatur conseruator, ut patet in dicto priuilegio Clementis.

Cōserua tor fratrum secundum priuilegia.

¶ Officiū conseruatoris secūdū iura durat usque ad obitum concedentis tantum, quo ad negocia non cæpta, ut habetur in dicto c. fi. §. officium, ¶ Officium tamen conseruatoris fratrum secundum priuilegia nunquam expirat, etiam per mortem concedētis, tàm quo ad negotia cæpta, quàm non cæpta, ut habetur in dicto priuilegio Clementis, & hoc est iuri consonum, nā secundum glos. ut patet ex c. cum plures de off. deleg. in vi. quando sunt plures conseruatores deputati pro uno pręlato, uel monasterio, seu ecclesia, uel religione, quo ad negocium cæptum per unum illorum, perpetuatur iurisdictio in aliis, non obstante morte concedentis.

Cōserua tor secū dum iura quantum durat.

Cōserua tor sēdm priuilegia.

¶ Clemens VII. in prędicto priuilegio mādauit quibuslibet in dignitate ecclesiastica constitutis, & Metropolitanæ, uel alterius cathedralis ecclesiæ canonicis, per uniuersum

Priuilegiū Clementis VII. concessum minimis

ſum orbem ubilibet conſtitutis inter alia ut per fratres in cõſeruatores requiſiti poſ ſint, ſi opus fuerit, inuocare brachium ſęcu lare, & quoſcunq; inobedientes cuiuſcũq; dignitatis gradus, ordinis, uel conditionis exiſtant per cenſuras eccleſiaſticas, appella tione poſtpoſita, compellere. ¶ Vbi eſt ſciẽ dum, quod uirtute huius conceſsionis Cle mentis, & alterius antepoſitę Iulii II. iam fratres non ſunt hodie aſtricti ad certos & determinatos conſeruatores, ſicut olim, ut audiui, quando quælibet natio, ſeu prouin cia habebat per bullã particularẽ duos, vel tres conſeruatores determinatos ſub nomi ne dignitatis, ita quod illæ prouiſiones ni hil poſſunt hodie, tanquam ſuperfluæ, ex quo per præfatas conceſsiones Iulii & Cle mẽtis poſsunt illos cõſeruatores, ſeu quos libet alios aſſumere ad beneplacitum. ¶ Et idem eſt de conſeruatoribus particularibus quos aliqui fratres minus docti pro eorum prouincia procurant ſæpe pro negociis ſu peruenientibus, quia eſt ſuperflua huiuſmo di procuratio, cũ conſeruatoria Maris ma gni, & dictarum litterarũ Iulii II. & Cle. VII ſit perpetua, & uniuerſalis; ut ibi apparet. ¶ Demum duo ſunt ualde notanda: alterũ, quòd conſeruatores Minimorum ſunt par ticipes ſuffragiorum totius ordinis, & poſ

Nota.

Nota.

ſeſſ. 14. de refor. c. 5.

sunt omnia, quę possunt cōseruatores alio rum ordinum secundum priuilegia illis cō cessa: & capitulariter electi gaudent priui legiis ipsius ordinis. ¶ Alterum quod ea quæ Sancta synodus limitauit circa iudices conseruatores non comprehendunt perso nas regularium locorum, quæ sumus nos.

¶ *De nouitijs absolutis à casibus reseruatis, & postea ab ordine exeuntib.* 33.

Nouitius si absolutus, ab ordine exierit.

SI qui nouitii infra annum nouitiatus in aliquo excesserint, pro cuius abso lutione, si in sæculo deliquissent, ad se dem Apostolicam, uel alibi meritū essent destinandi, sed ratione religionis, secun dum priuilegia absoluuntur; si postea non emissa professione, absoluti exierint, tenen tur se præsentare ei, qui eos alias de iure in sæculo absoluere poterat, non ut absoluan, cùm iam absoluti sint, sed ne reincidāt tex. est ad hoc expressus in c. eos de senten. ex com. in vi. ad quam reinciderent ratione inobedientię non se præsentando iuxta te norem d. c. eos.

casus Angelicæ di nouitio percutien

¶ Ideo Angelica in uerbo excommunica io V. §. 48. quærit. ¶ Quid si nouitius per cutiens in nouitiatu, & absolutus egredia tur, respondet, quòd si egrediatur, nisi se re præsen

presentet, quàm primum commodè poterit ei qui de iure eum absoluere poterat, incidit in eãdem, quod probat per d. c. eos. Et ratio est, ut dicit Syluestrina in uerbo Absolutio V. §. 7. quam sequitur Tabiena Absolutio 3. ab excommunicatione §. 10. quia absolutio quæ impenditur nouitiis, uel ad habitũ uenientibus, ipso iure intelligitur, si perseuerauerit in religione. ¶ Et nota hũc casum, & tene menti, quia sæpe solet euenire, ꝙ multi nouitii percussores fratrum absoluuntur, & postea absoluti, illinc ad aliquot dies solent exire. Quare cautè sunt animaduertendi eos, aliàs incidere in eandem censuram, nisi se representauerint, & à quo aliàs de iure absolui debebant; & ratio potest esse, quia priuilegio debet priuari, qui priuilegio abutitur.

Syluestrina.

Tabie.

Nota ꝑ cautela, exeuntium.

¶ De habitum suæ religionis dimittentibus. 34

IN cap. ut periculosa in vi. ne cler. uel mona. excommunicantur omnes religiosi temere habitum suæ religionis dimittentes, pro cuius canonis declaratione, est aduertendum, ꝙ dimissio habitus potest fieri tribus modis, uno modo sine peccato,

De excõicatione habitum dimittẽtium.

alio modo cum peccato, tertio modo cum excõicatione. ¶ Primo modo, sine peccato tunc est, cum fit ex iusta, & rationabili cã, puta, cũ fit cã balneationis, notationis, uel piscationis; Item cũ fit secundũ statuta regule, puta, causa mutationis, mundationis, reparationis, uel alicuius euidentis infirmitatis, itẽ cũ fit cã iusti timoris, ut probat gl. in d.c. ut periculosa, in uerbo temere, puta, ꝓpter periculum captionis, siue mortis, ut si quis, transeundo per terrã infidelium, seu aliorum inimicorum, dimittit habitum, ne agnoscatur. ¶ Sed an in tali casu liceat assumere habitum, seu aliquam uestem infidelium, dicitur, ꝙ sic, dũmodo in tali habitu, seu ueste non sit aliquod principaliter institutũ, ad significandũ aliquod determinatũ signum infidelitatis, quia tunc nullo modo liceret, etiam ex quocunque timore, quia nullus timor etiam cadens in constantẽ uirum, excusat Christianum à cõfessione suę fidei, nam propter Dei honorem, uitã quilibet tenetur exponere, secus quãdo deportatio talis uestis, seu habitus non determinatè signaret aliquod infidelitatis signum, sicut Sanctus Sebastianus, ex bono zelo chlamyde militari utebatur, concordat Caiet. 2. 2. q. 11. ar. 1. ad secundum, & cũ eo oẽs summistæ, in uerbo fides, uel infidelitas.

Dimissio sine peccato.

Quõ liceat assumere uestem infidelium.

exempliũ S. Sebast.

Secundo

¶Secundo modo, cum peccato, tunc est, quãdo tota die, seu aliquã ipsius parte, quis ex iocosa leuitate domesticè manet in monasterio sine habitu, uel cũ quis ex lasciua, & illicita sensualitate dormiendi quietius, dimittit habitum, & ratio est quia secundũ iura, habitus adeò est annexus ossibus monachorum, quod diu, noctuque eum dimittere non licet c. uidua 20. q. 1. ¶Itẽ, cũ fit ex aliqua causa non licita religioso, puta, cum quis dimittit habitum ex iocosa leuitate per horam, ad iaciendum palum ferreum, uel ludendum ad pilã, uel ad currendum, uel ad saltandum, uel ad trepudiandum, & his similia. Quamuis magister Vincentius de Castro nouo, in constitutionibus fratrũ prædic. in c. de Aposta (cũ talia non deceat religiosos agere) declaret, tales religiosos incidere in excõicationẽ, quod non placet Petro de Pal. in 4. d. 18. q. 3. ar. 3. quia non est uerisimile Papam in his minimis tantũ laqueum imposuisse, & hanc opinionem sequitur Siluest. contra Rosellã, (quia licet talia nõ deceat religiosos agere) non propterea tñ oĩ illicito apponit ſnia excõicationis ẽt in eod. genere, in quo aliquid sub ea ſnia cadit, & dat exẽplũ de furto, si feratur excommunicatio, intelligitur pro notabili, quod sit mortale, non autem de mo

Dimissio cum peccato.

Opinio magistri Vícentii.

Opinio Paludæ rationabilior

Sentētia authoris. dico, puta solidi unius, uel duorum, & placet mihi, quia tales incidentes in hanc sententiam, dicantur Apostatæ, ut patet per glo. in uerbo horum, quæ dicit istos apostatare, quod non potest dici de illis supradicto modo dimittentibus, cum non dolo se dimittant habitum cum animo non reassumendi, quod proprium est apostatarum.

Dimissio cum excommunicatione. ¶ Tertio modo cum excommunicatione, tunc est, cum fit temerè, ut habetur, in dicto c. periculosa. ¶ Temerè autem fit, cum quis dimittit habitū ad finem uagādi, quia dicitur in textu ut periculosa religiosis uagādi materia subtrahatur. ¶ Itē temerè fit, cum fit ex turpi causa cum scandalo secundum Pal. ubi supra puta, cum quis dimittit habitum, eundo de nocte ad lupanar.

Temerè quid.

¶ Si uero dimittit ex causa illicita, & tamen non stat in illa cum scandalo, puta in sua camera dormit cum meretrice sine habitu ad fornicandum maiori cum delectatione, tunc non uidetur incurrere, secundum Siluestr. in expos. dictæ excommunicationis credendo dictum Pal. tenentis contrarium, ubi supra prima facie, intelligi debere de eo, qui dimittit illum, ad eundum incognitè ad fornicandum, & ratio est, quia textus uidetur adducere uagationem scandalosam pro causa, ad hoc, ut incurratur, quæ non

Siluestr.

non est in casu dormitionis de nocte in cella, tamen secus, ut dictum est de lupanari.

¶ De dimittentibus habitum suæ religionis, & assumentibus habitum alterius religionis, sunt opiniones, an ipsi incident in censuram. Syluest. tenet, (quem sequitur Caie. in summa, & Nauar. c.27.nu.131.) quòd sic. quia propterea in textu ponitur illud pronomen suæ religionis, alioquin frustra poneretur, sed Gemi. tenet oppositum, & ita consulit Lapus, & ad uerbum suæ religionis respondet, quòd non obstat, qa una est religio generaliter sumpta quoad tria uota, quamuis Sylue. dicat, quod secundum istum intellectum sufficisset dicere religionis absolutè, sine illo pronomine, suę. ¶ Sed pro concordantia potest dici illud, quod à simili de apostasia dicit Caiet.2.2.q.12.art.1. quòd si quis dimittens habitum suæ religionis cum effectu, & transit ad aliam religionem approbatã nõ incidit, & sic potest sustineri opinio Gemin. dũmodo cum effectu statim sine temporis intermissione subinduẽdo habitum alterius religionis, intret illã religionem. ¶ Rationabiliter tamen secũdum Caie. in summa, quia si quis habitum suum dimittendo, nõ statim intrat, sed circumeundo ambulat, ut sic exutus citius in alia religione recipiatur,

De dimittẽtibus habitũ suæ religiõis & alterius assumentibus, an incidãt.

Concordantia Caiet.

Rosella. tur, incidit secundum Rosellam i uerbo excommunicatio. 16. sed si cum effectu non transit, sed solum portat habitum alterius religionis extra claustra, incidit. & sic potest sustineri opinio Siluest.

Assumēs habitum alterius religionis ad solatiū nō incidit.

¶ De dimittentibus habitum suę religionis, & assumentibus alium, nota, ꝙ si qs dimittit habitum suæ religionis, & sumit aliū nō ad utendum, sed ad solatium, ex leuitate iocosa, non incidit in censuram, secundum Siluestr. in uerbo habitus, quia temeraria dimissio debet intelligi quando habitus dimittitur dolose, cum assumptione alterius, ad utendum eo, secus ubi dimitteretur ad horam uoluptuose, puta, ut si in honesta recreatione frater minimus induat habitū prædicatorum uel e conuerso.

Portantes habitum absconditū quomodo incidunt.

¶ De portantibus habitum absconditum, nota, ꝙ qui portat habitum absconditum puta, quis cooperit habitum suę religionis cum alio habitu, seu ueste, puta cum ueste clericali seu seculari, uaria est opinio doctorum. Nam quidam canonistæ tenent, ut Panor. in c. Deus qui de uit. & hon. cle. quod si quis abscōditum portat habitum suum, non incurrit censuram, quia pœna non est extendenda ultra litteram, sed alii tenēt oppositum, ut probat glo. in clem. 2. de uit. & honest.

honeſt. cler. in uerbo extrinſeci. ¶ Sed tu diſtingue, & concorda cum Caie. in ſua ſummula, in declaratione iſtius canonis, & tene cum eo, quia bene dicit, quòd ſi quis abſcondit habitum, & taliter incedit, quod non cognoſcitur religioſus maximè ab illis, qui eum aliter non nouerunt, incidit, & ſic uera eſt opinio glo. quia licet talis non dimittat materialiter ueſtem, quæ eſt habitus; dimittit tamen formaliter habitum ſuæ religionis, quia dimittit ipſum, ut habitum, quo cognoſci, & diſcerni poteſt, ut religioſus talis religionis. ¶ Si tamen à conuerſantibus, quamuis non ab omnibus prætereuntibus cognoſcatur, quòd religioſus eſt talis religionis, ſic non incurrit, quia nec materialiter, nec formaliter ſuæ religionis habitum dimittit ex toto, non materialiter, quia portat ſubtus, neque formaliter, quia cognoſcitur, ut religioſus, quamuis ſecundum quid dimittere dici poſſit, & ſic procedit opinio Panor. ¶ Et memento hic, quòd ex uigore Conc. Trid. nemini regulari poteſt dari licentia occultè ferendi habitum ſuæ religionis.

Concordātia Caiet.

Opinio glo.

Opinio Panor.

ſeſſ. ulti. de regu. c. 19.

¶ Et

Nouitius nō incurrit.

¶ Et nota, quod in his, quæ dixi de censura dimittentium habitum religionis, non incidit, nisi ille tātū, qui expresse, uel tacitè professus est, ut habetur in textu dicti c. ut periculosa, unde nouitius non incurrit.

¶ De fratribus se percutientibus in claustro, & eorum absolutione. 35.

Appellatiōe monachorum qui ueniūt.

Percutiens nouiciū. 14 annorū incurrit.

CAnon latæ sententiæ. Circa percussores clericorum, & monachorū ligat multos, quia appellatiōe monachorum. ¶ Primò ueniunt omnes religiosi professi religionis approbatę c. cum illorum de sent. excom. ¶ Item conuersi omnes, seu oblati .c. non dubium eo. ti. ¶ Item omnes nouitii c. religioso, eo. tit. in vi. ¶ Item omnes moniales, & conuersæ, & conuersi earum c. de monialibus extra de sent. excom. ¶ Vbi est sciendum secundum Ang. in uerbo, nouitius. 21. q in dicto c. religioso, nouitius accipitur largè, etiā pro eo, qui est infra annos pubertatis indutus habitum religionis in monasterio, ut sunt multi, qui habitū religionis suscipiūt duodecim annorum, seu quatuordecim expectantes debitum tempus professionis ¶ De fratribus autem, & sororibus tertii ordinis

ordinis uiuentibus in cõgregatione, & pro fitentibus tria uota, non est dubium. ¶ Sed de tertiariis uiuentibus laycaliter in ppriis domibus, qui de iure communi non gaudent hoc priuilegio clericali, & hoc est, qđ dicit Caie. in summula in expositione huius canonis, quia nec sunt religiosi, cũ nõ habeant solemnem professionem, qua religiosi à non religiosis distinguuntur, nec conuersi religionis, nec nouitii religionũ, nec clerici, ¶ Sed loquendo de iure priuilegiorũ omnes sorores, & fratres tertii ordinis gaudẽt per bullam auream Sixti IIII. cum isti per dictam bullam gaudeant omnibus priuilegiis & immunitatibus, quibus gaudent fratres, & hoc sentit Silue. in expositione huius canonis.

De percussoribus tertiarioꝝ.

¶ Si autem quæratur de fratre, qui percutit alterum fratrem excommunicatum, an ipse incidat excõmunicationem, sunt opiniones. Dicunt aliqui, ꝙ non. per c. excõmunicatorum 23. dist. 5. Quòd tamen gl. in c. si quis deinceps 17, q.4. non credit uerum, & sic est cõis opinio, quę tenet, ꝙ iste percutiens excommunicatum, incurrit excommunicationem, & ratio est, quia excommunicatus retinet ordinem, ratione cuius inducta est immunitas, & ideò durat durante causa.

Percutiens excõmunicatũ in cidit incẽsuram.

¶ Deo

De abſolutione. ¶De abſolutione. Nota, q᷈ abſolutio huius canonis quamuis regulariter ſpectet ad Pontificem, quando percuſsio eſt uiolēta, ut habetur in c. ſi quis ſuadente, 17. q. 4. tamen quo ad perſonas religioſas, non ſolū ex priuilegio, ſed etiam de iure communi ſpectat ad eorum ſuperiores, ut habetur in c. monachi, & c. cū illorū de ſent. exc. extra.

percutiēs fratres alterius religionis. ¶Vbi eſt aduertēdum, quòd fratres noſtri percutientes fratres alterius religionis, ſeu clericos ſeculares, poſſunt à proprio ſuperiore noſtrę religionis abſolui. ¶Nec obſtant iura, quę uolunt, quod ſi percuſsit fratrem alterius religionis, abſoluatur per prę latum percuſsi de ſen. excom. c. cum illorū. ¶Si autem percuſſerit clericum ſecularem, abſoluatur per Epiſcopum de ſent. excom. in 6. c. religioſo, qa iſta iura, & multa alia, quæ à ſummiſtis ponuntur circa abſolutiones fratrum, hodie uacant, propter noſtra priuilegia, quia à propriis ſuperioribus noſtris poſſumus abſolui.

¶Si autē quæratur, an ſuperior percutiens poſſit abſolui à ſubdito ſuo quē eligit in cōfeſſorem, non eſt dubium ſecundum priuilegia. Sup. cār. 35. & 39. ¶Sed dubium eſt, quando in aliquo cōuentu ſunt duo fratres ſacerdotes, unus ſuperior, & alter ſubditus, & ſe ad inuicem percutiunt, an alter alterum abſoluere poſſit

sit. ¶ Dicam in hoc, quid sentiunt iura. ¶ Excommunicatus minori excommunicatione potest absoluere alium excommunicatum eadem excõmunicatione, scilicet minori. c. duobus de sent. excom. ¶ Excommunicatus autẽ maiori excommunicatione, non potest alium excommunicatum eadem excõmunicatione, s. maiori absoluere, c. audiuimus. 24. q. 1. ¶ Sed quia ista intelliguntur de iure ordinario, Ideò Tabie. in uerbo, absolutio. 2. §. 6, credit, quod in necessitate potest excommunicatus alterum excommunicatum absoluere, & ratio est, quia necessitas non habet legem, & probat à maiori, quia si excommunicatus in casu necessitatis potest absoluere à peccatis, ergo à fortiori, ab excommunicatione.

frater excõicatus an possit alterum excõicatũ absoluere.

Tab.

¶ *De indulgentia plenaria concessa semel in uita, & in mortis articulo. 36.*

ARticulus mortis duplex est. ¶ Quidam uerus, puta, quando quis uere moritur. ¶ Quidam est præsumptus, puta, quando quis æstimatur secundum commune iudicium moriturus.

articulus mortis duplex.

¶ Quando

¶ Quãdo in bulla absolutè dicitur, quòd conceditur indulgentia plenaria semel in articulo mortis, nil aliud exprimendo intelligitur de articulo mortis presumpto, scilicet quando creditur uerisimiliter, ꝙ infirmus moriturus est. Et tunc si fit absolutio plenaria à confessore, & infirmus non moritur, consequitur effectum indulgentiæ, & remanet absolutus de factis usque ad illã horam, & gratia expirat in posterum, quia non potest illa amplius uti. Ideo dicit summa Nauar. c. 26. nu. 31. Si infirmus iam in aliqua ægritudine usus fuerit illa bulla, nõ potest in alia uti, iam enim expirauit.

¶ Sed si in forma bullæ dicitur, quòd consequatur effectum indulgentiæ in uero articulo mortis, hoc est, in casu, in quo moriatur, tunc si non moriatur, non cõsequitur effectũ, nec gratia illius indulgẽtiæ expirat per illã absolutionẽ. ¶ Quia intẽtio cõcedentis est reseruare effectũ illius indulgẽtię usque ad mortem secundum D. Fely. & ita dicit Eugenium quartum declarasse.

Anton. prima. part. tit. 10. c. 3. §. V.

¶ Ex quo sequitur, ꝙ qui habet unam bullam solùm, ubi conceditur indulgentia plenaria pro uero articulo mortis tãtum, tunc ille, qui eam habet, pluries potest illa uti, quia nunquam habet effectum, nisi adueniente uero articulo mortis. ¶ Sed qui habet

bet unam bullam, ubi conceditur indulgentia plenaria absolutè pro articulo mortis, cum intelligatur de articulo mortis presumpto, tunc qui eam habet, si semel usus est in una infirmitate, nõ potest in alia uti. ¶ Qui uerò habet plures bullas, & confessionalia ubi cõceditur indulgẽtia pro articulo mortis, cùm intelligatur de articulo mortis præsumpto, & possunt esse plures articuli mortis præsumpti in pluribus infirmitatib. tunc una præfatarum bullarũ posset proficere pro uno articulo mortis presumpto, & altera pro alio, & sic ea utẽ qualibet uice, qua credebatur infirmum moriturum, cõsequetur unam indulgentiarum sibi concessarũ uerum est, ꝙ illa amplius non deseruiet, immo tanquam annihilata potest signari, tanquam suum sortita effectum. Qui habet unam, Qui habet plures.

¶ Fratres autem per bullam auream, habent indulgentiam plenariam pro uero articulo mortis, & ideo in omnibus infirmitatibus semper possunt plenariè absolui.

¶ Sed hic occurrit dubium, quid sit dicẽdũ de indulg. concessis fratribus à Plurib. Pontificibus pro semel in uita, utrum .s. possit eis concedi toties, quoties à uariis Pontificibus est concessa. Puta, si alicui fratri concessa est semel indulg. uirtute bullæ datæ p Sixtum pro semel in uita, si poterit postea Dubium de indulgẽtia semel in uita.

dari

dari sibi altera indulgentia, uirtute concessionis Iulii, & sic de aliis. ¶ Dico ꝙ istud uidetur habere pro, & contra, & indigeret declaratione, quia licet non sit dubium, ꝙ ille qui usus est cócessione Sixti, statim ut ille cócessit, posset uti postea concessione Iulii, & sic de aliis successiue superuenietibus. ¶ Sed est dub. utrum qui nunc intrauit religioné, & inuenit factas oés illas concessiones, possit gaudere singulis ipsarum successiuè; dicerem tñ ꝙ pōt, quia nō uideo causam diuersitatis, quare quis possit uti plurib. successiue superuenietib. & nō plurib. iā cócessis.

¶ De bonis nouitij morientis ante professionem. 37.

Bona professorum sunt monasterii.

DE bonis professorū etiā extra claustra suorū monasteriorum pro tépore degentiū, siue decedétium etiā sine habitu. nisi ante ingressum, uel professionem secundum dispositioné Cóc. Tri. aliter dispositum sit nō, est dubium, ꝙ sint monasterii. per c. quia ingredientib. 19. q. 3. ¶ Sed dubiū est de bonis nouitii morientis ante professioné. ¶ Dicā prius, quid sentiunt iura super hoc. ¶ Cyn. & multi alii in aut. ingressi C. de sac. san. Eccl. dicunt ꝙ oia bona eius spectare

spectare debent ad monasterium, quia ibi moriendo uidetur mori, ut frater, idem te net Ant.de But. in c. in præsentia de prob. & Bar.in Authe.si qua mulier in fine C. de sacr.sanc.eccle.& prefata opinio allegat c. fin. de succ. ab intest. tamen non firmat pedem, sed dicit relinquendam esse hanc materiam canonistis. Opinio legiitarum

¶ Panor.autem in dicto c.in præsentia, distinguit, & benè, quòd si nouitius intrando expressè bona sua contulit monasterio, & postea moriendo expressè non reuocauit, bona debent esse monasterii, & sic uera est opinio prædictorum Doctorum, quòd bona sunt monasterii, si expresse non reuocauit, si uerò intrando expresè non contulit, sed simpliciter intrauit causa probationis, sic succedunt proximiores, & non monasterium, quia cũ non fuerit iste religiosus cum effectu de sent.excom.c.cum religioso lib.6. bona eius nec expresè nec tacitè trãsierunt ad monasterium. Opinio canonistarũ.

¶ Hæc uera sunt de iure antiquo, sed hodie de iure nouo propter dispositionem Concil. Triden. aliter distinguendum est, & dicendum, quòd si nouitius intrando fecit donationem monasterio, ante duos menses proximos professioni, donatio nulla est, etiam si non moriendo non re- eff.ult. de reg.c.16. solutio uera secundũ Conc. Trid.

ocauit, quia Concilium Tridentinum ubi supra, decernit omnem renunciatio-nem, aut obligationem per nouitium an tea factam: etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuscunque causæ piæ, quàm in ter duos menses proximos ante professio nē, esse irritā, & nullius effectus. ¶ Si autē cum licentia Episcopi, siue eius uicarii in tra duos menses proximos ante professio nem fecit donationē monasterio, uel alte ri, & infra dictum tēpus moriēdo, etiā ex presse nō reuocauit, similiter intelligas esse irritā, & nullius effectus, ob defectū profes sionis non sequutæ, cum in omni casu ui deatur disponi per Conc. ipsū dicens, ac nō aliàs intelligatur effectum suum sortiri nisi sequuta professione: sic mihi cōsulenti die 22. Octob. 1573. è Neapoli, responderunt D.D. Card. interpretes Conc. ¶ Quod autē in Conc. dicitur nullam renunciationem aut obligationē antea factā ualere, nisi cū licentia Episcopi, siue eius Vicarii fiat intra dictos duos menses, intelligas de renuncia tionibus tantum factis post ingressum reli gionis, non autem de factis ante ingressum sic etiam mihi consulenti præfati D.D. Car responderunt.

¶ De

De renunciatione hæreditatis infectæ facta per nouitium. 38

NOn eſt dubium quod infra duos menſes proximos ante profeſsionē liberè nouitius poſsit ſua bona quibus maluerit, renuntiare. ¶Sed dubium eſt, utrum abſolutè poſsit tuta conſcientia renunciare propinquis hęreditatem, quam probabiliter dubitat malè adepto ære infectam.

¶Caiet. in opuſculis in tràct. 2. de uoto nō nubendi q. 2. quatuor dicit. ¶Primo, quod ſi propinqui, ad quos poſt renuntiationem perueniret hæreditas, ſunt tales, ꝙ indubiè credantur reſtituturi, quando, quantum, quibus. &c. debetur, poteſt nouitius abſolutè renuntiare inſinuādo illis propinquis dubitationem, quam habet, & unde eā concepit &c. ¶Secundò, quòd ſi propinqui prædicti ſunt tales, quòd indubie credantur, nunquàm, aut quaſi nunquàm reſtituturi, non poteſt nouitius abſolutè renuntiare. ¶Tertio, quòd ſi propinqui medio modo ſe habent, ſcilicet quod dubitetur, an reſtituent, uel ne, non poteſt nouitius abſolutè renuntiare. Quartò, quòd in his duobus ultimis caſibus, & uniuerſaliter in distintio Caieta. optima eſt.

omnibus casibus extra primum, tenetur nouitius sic prouidere, ut absq; dubio credatur restitutio futura tempore debito, quia debet ita renuntiare, ut omnino quæ restituenda sunt; restituantur, apponendo tot, & tales cōditiones suæ renunciationi, ut uel per propinquos, uel alios restituantur aliena.

De trāsitu unius religionis ad aliam. 39.

Pius V. car. 119.

QVia hodie per bullam Pii V. sunt reuocata, & abolita quęcunque priuilegia præter iuris communis dispositionem emanata recipiendi fratres alterius religionis. Ideò notandum est, quid uelint iura per hoc. ¶ Ioannes Andreas in c. sanè de regul. in nouella post recitatam opinionem Theologorum concludit, quod iura permittunt transitum, non respectu melioris religionis, seu maioris, uel respectu finis, ut quia fructuosior est, aut alio modo, sed solum respectu arctioris uitæ. Vnde præsupposito, quod religio sit melior, & fructuosior, tamen si non uiuitur ibi strictius, non uidetur licitus transitus secundum

Idem Panor. in d.c. sane

iura,

iura; & probat per c. licet de regular. & addit post beatum Thomam, quod paupertas religionis ex hoc quod est ma- 2.2.quę. ior, non propterea facit religionem per- 188. fectiorem simpliciter aliis. ar.6.

¶Dicitur autem religio arctior, ubi uiui- Arctior tur strictius, & in maiori abstinentia, & quæ sit. obseruantia; & sic est religio minimorum propter abstinentiam ciborum. Ideò summi Pontifices in priuilegiis dicunt; quod ordo minimorum est arctior cunctis. ¶Ex quo sequitur, quod supra Iu licitum erit de iure communi ex omni lius 44. alia religione (de licentia tamen suo- & Leo rum superiorum petita, quamuis non 59. obtenta; ut habetur in dicto capitulo licet) ad nostram transire, & non è conuersò. ¶Fallit tamen in minoribus de Iulius 52 obseruantia per priuilegium Iulii II. & in Pius 116 Cappucinis per priuilegium Pii V.

¶De transitu autem mendicantium ad ordines monachales hæc uolunt iura per Mendicā constitutionem Martini V. quæ ponitur tes ad in extrauag. de regul. & incipit ambitiose. mona- ¶Ut nullus frater de ordine mendicantiū chos nō possit transire ad aliquem ordinem mona possunt chalem, excepto ordine Carthusiensium; transire. nisi de licentia Papæ, quæ mentionem fa-

ciat de constitutione Martini., alias illæ es
set excommunicatus, & apostata, similiter
eum recipientes. ¶ Quòd si religiosi
mendicantes etiam de licentia Papæ tran
seant ad ordinem monachorum, non po-
non pos terunt habere uocem, uel locum in capitu
sunt ha- lo, etiam si ab eis concedatur, nec poterunt
bere offi habere prioratum, nec aliquam admini-
cia. strationem, nec quęcunque officia etiam
annua, nec tanquam Vicarii, uel ministri
uel loca eorum tenentes possunt quodcu
que regimen animarum exercere, sicut ha-
betur in clem. ut professores de regul.
¶ Verum si quis propter sua demerita ex-
pelleretur de ordine mendicantium, quod
fieri potest, ut habetur in bulla maris ma-
gni, tunc poterit transire ad ordinem mo
nachalem, quemcunque uolentem eum re
mare ma cipere sine dispensatione Papæ, quia extra
gnum 37 religionem, & habitum religionis esse non
& 108. potest, & sic uidit consilia peritorum
super hoc Archi. Flo. ¶ Et si tales expulsi
non inueniunt religionem uolentem eos
in 3.p.ti. recipere, tenentur uiuere regulariter, & ho
16.c. 4.§. nestè in domibus eorum.
4.

¶ De

¶ *De reuocante professum, seu nouitium à religione.* 40

IVlius secundus in quodam priuilegio concesso monachis ordinis Sancti Benedicti, congregationis beatę Marię montis Olіueti, & nobis communicato, ipso facto sententiam excommunicationis incurrere decreuit, præsumentes impedire nouitios ad ingressum religionis, & ingressos reuocare, ideò est sciendum. sup. car. 47.

¶ Qui reuocat professum à religione, secundum omnes, tenetur illum reducere, & si non potest, tenetur alium æque idoneũ procurare, & si nõ potest, tenetur ipsemet intrare, si est persona idonea, & habilis, & si non, puta, quia uxoratus, aut senex, aut infirmus, tenetur pro posse alio modo satisfacere religioni, & illi, quem reuocauit, puta orando pro eo, ut intret, & ad hunc sensum potest sustineri opinio Angel. quæ tenet, ꝙ retrahens professum à religione, non tenetur ipse intrare, si illum reducere non potest, sed sufficit, quòd pro posse alio modo satisfaciat.

Qui reuocat ꝓfessum à religiõe tenetur ipse met intrare.

in uerbo religio 63.

¶ De reuocante nouitiũ iã religionem ingressum, secundum Pal. tenetur eodem modo, sicut dictum est de ꝓfesso, & dat exemplum

De reuocante nouitium. in 4. q. 2. ar. 2.

plum de magiſtro Raymundo uiro Clariſsimo, olim magiſtro generali ordinis prædicatorum, qui dederat conſilium cuidam nouitio, quod exiret à religione; & exiuit, de quo ipſe poſtea pænitentia ductus, intrauit pro eo, quem deuiauerat, & ratio ſua eſt, quod ſicut ille, qui ordinat domino inuito eius ſeruum, uel eius, ſic ſibi auferendo ſeruitium, tenetur dare æqualem ſeruum, uel eius ęſtimationem, immo etiam duplum. c. ſi ſeruus diſtinct. 54. multò magis, qui Deo abſtulit ſeruum ſuum nouitium, tenetur, ſi poteſt, recompenſare in ſimili.

pal. 4. di. 15. q. 2. ar. 1.

exemplũ Raimundi.

¶ De auertente non dum ingreſſum, ſed uolentem, & diſpoſitum intrare. ¶ Sunt opiniones, & Petrus de Pal. dicit, quod tenetur eodem modo, ſicut dictum eſt ſupra propter eandem dictam rationem, qui abſtulit domino ſeruum ſuum intraturum. Sed Scotus in 4. diſtinct. 15. tenet, quod talis non tenetur ad tantam reſtitutionem religioni, ad quantam teneretur, ſi fuiſſet ingreſſus religionem, ſed tenetur ad aliqualem reſtitutionem, ideſt aliqualem inductionem illius, uel alterius æquiualentis ad ingreſſum religionis.

De eo, qui reuocat uolẽtẽ intrare, ſunt opiniones.

Opinio Ricar. diſtinctiſsima eſt.

¶ Ri-

¶Ricar. in 4. quem recitat Angel. ubi su
pra, & Silue. restitutio. 3. §. 1. distinguit.
¶Aut quis retraxit aliquem, qu ia probabi
liter credebat non esse aptum, siue utilem
religioni, & sic ad nihilum tenetur, quia
potius impediuit damnum religionis,
quàm dedit. Et similiter qui retraxit pro
pter utilitatem animæ illius, puta, quia uo
lebat intrare in religionem, ubi malè uiui
tur, ideo Caie. dicit, quod non solum
non est laudabile inducere aliquem ad
religionem, ubi malè uiuitur, immo uitu
perabile est nõ solũ inducere, sed ét ingredi,
& recipere ad uitam irregularem personas
utriusque sexus, quamuis ecclesia toleret
hoc permissiuè. ¶Aut retraxit propter uti
litatem suam, puta, quia, indigebat consi
lio suo, quo ad spiritualia in sæculo, & sic
etiam ad nihil tenetur, quia quis ex cha-
ritate potius tenetur bonum suum spi-
rituale præeligere, quàm alterius.

Caieta. 2.2. quę. 199. ar. 9.

¶Sed si retraxit propter amicitiam pa-
rentalem, sic peccauit, quia bonum tem-
porale præposuit spirituali, & multò ma
gis, si retraxit propter amicitiam lasci-
uã. ¶Sed si retraxit animo impediendi utili
taté religionis, sic tenet secundũ posse suũ

facere,

facere, quod illa persona intret, & si non potest, tenetur satisfacere religioni, sicut supra dictum est. Hęc Ricar.

De nouitio habenti parentes in necessitate, & uolenti ingredi in religionem. 41

SOlutio huius notabilis ex consideratione triplicis necessitatis depẽdet, uidelicet maximæ, magnæ, & minimæ. In casu maximæ magnæ necessitatis non debet filius deserere parentes, & religionem intrare, se
2.2.quę. cundum Tho. ¶ Est aũt maxima necessitas,
101. ar. qñ uita corporalis parentum nullo mõ su
4. in rñ. stentari potest sine obsequio filiorum, puta
ad 3. & quia sine filio moriuntur famæ, uel quia
ad 4. & sunt infirmi uel in carcere, uel alia simili ca
quęstio. lamitate. ¶ Dicitur autem magna necessi
189.6. & tas, quando uita potest sustentari, sed cum
quol. 3. indecentia status, puta, quando parentes
ar. 16. & possunt uiuere sine filio, sed cum notabili
quol. 10. iactura, seu detrimento eorum status, seu
ar. 9. conditionis, puta, quia oportet eos mendi
care, uel aliis seruire cum magna indecen

tia

tia eorum status. Ita declarat Angel. in uerbo religio xi. & Silue, i uerbo religio. 2. §. 7. Limitationes duæ.

¶In his duobus modis necessitatis (secundum Tho. ubi supra) limita, filium licitè posse intrare religionem. Primò, quando potest per alium necessitati parentum prouidere. Secundo, qñ in sæculo remanere nõ potest, nisi cum periculo peccati mortalis, quia tunc tenetur magis saluti animæ suæ prouidere, quàm corporali necessitai parentum.

¶Et in dictis duobus modis necessitatis, secundum Anton. non solum ille, qui habet propositum intrandi religionem, sicut iá supradictum est, sed etiam ille, qui habet de hoc uotum, non tenetur intrare, quousq; cessent ambæ neccessitates, qđ si nunquá cessent, nunquàm tenetur intrare, sed uacare necessitati parentum, quia ea, quæ sunt necessitatis, & præcepti, non debent dimitti per ea, quæ sunt supererogationis, & cõsilii, sed alimenta præstare parentibus, est necessitatis, & præcepti iuris diuini, & naturalis, per illud, honora patrem, & matrem. Ingressus autem religionis est opus consilii, & ideò debet differri per obsequia parentum. ¶Et si aliquis diceret implere uotum, est necessitatis, & præcepti, non autem consilii, ergo qui facit uotum de intrando religionem, 3. par. ti. 16. c. 2. §. 1. Ingressus religionis é opus cõsilii.

religionem, necessariò debet intrare. Respondet Archi. ubi supra, quòd necessitatis est implere uotum licitum, non autem illicitum, supposita autem indigentia parentum, in dictis duobus modis, filius uouendo ingredi religionem, faceret uotum illicitum, & ratio est, quia res alteri obligata, non potest alteri promitti licitè, persona autem filii in illis casibus est obligata parentibus ad subueniendum, ideo non potest se per uotum religioni obligare. ¶ Et idem est si filius uouisset ante indigentiam parentum, & postea incurrerent talem indigentiam, quia res alteri obligata etiam alteri promissa, debet illa alteri tradi, quia per promissionem non transfertur dominiũ rei, quæ promittitur.

Responsio Ant.

¶ In casu autem minimæ necessitatis licitè potest filius (relictis parentibus) religionem intrare, quia filii non tenentur ad sustentationem parentum, nisi causa necessitatis tantum. ¶ Necessitas minima est, quando uita commodè sustentari non potest, puta, quia parentes possunt uiuere sine filio, sed non ita abundanter, honorificè, & commodè.

In casu minimæ necessitatis.

¶ De

¶ *De fratre professo habente parentes in necessitate.* 42

DE professo, qui uidet patrem suum in necessitate, sunt opiniones, an teneatur exire claustrum ad subueniendum ei.

¶ Aliqui dicunt, quod tanta est obligatio filii ad patrem, quòd patre existente in necessitate uictus, filius tenetur (petita licentia licet non obtenta) claustrum exire, & patri subuenire. Prima opinio.

¶ Et fundant se super una maxima diui Tho. in 4. cum loquitur de uoto, ait enim, quòd quandocunque contingit casus, in quo aliquid uouere esset illicitum, illo adueniente, & durante uoto emisso, uotum suspenditur, sed patre existente in necessitate uictus, filius non potest uouere, & commendare illum diuino auxilio, quia cum posset, & teneatur humano auxilio prouidere, esset tentare Deum, ergo facta professione, uotum suspenditur, & sic poterit exire, & patri subuenire. Prima ratio in 4. dist. 38 ar. 3.

¶ Vlterius fundant se super rōne diuini præcepti dicētes, uotū factum de his, quę sunt supererogationis Secunda ratio,

non

non præiudicat illis, quę sunt de necessita te præcepti, cum præceptum implere sit ne cessitatis, uouere autem talia, non. Sed uo tum religionis est de his, quę sunt supererio gationis, subuenire autem parentibus in necessitate, est de necessitate pręcepti, ergo per uotum religionis per professionem so lemnizatum non absoluitur aliquis, quin teneatur administrare parentibus sicut an tę, & sic concludunt talem professū posse exire claustrum, etiam contra uoluntatem superioris, & patri subuenire.

Opinio S. Tho. 2.2.quę. 101. artic. 4. & quol. 3. ar. 16.

¶Tamen Sanctus Tho. tenet oppositum, eo quod, qui est in religione professus, re putatur quasi mortuus mundo, & cum sit mortuus, de obligatur à iure impendenda parētibus, sicut enim de obligatur per mor tem corporalem, & ideo non peccat, nec facit contra Dei præceptum, si in claustro remaneat, prætermissa cura parentum. Est enim factus impotens ad reddendum debi tum cultum parentibus absq; propria cul pa, tenetur tamen, salua sui prælati obediē tia, & suæ religionis statu pium subsidium adhibere, qualiter eius parentibus subue niatur. Et hāc opinionem sequitur Nicol. de lyra super Matth. 15. vt ibi est uidere.

Prima concordantia di ctarū opi nionū.

¶Pro concordantia Silue. religio. 5. §. 9. di stinguit, aut pater erat in necessitate, an'

tequam

tequam filius ingrederetur religionem, aut non.

¶ In primo casu dicit, quòd filius non potest intrare: & intrando peccauit, quia tenebatur patri necessitatem patienti subuenire, & cósequenter post ingressum etiam secuta professione, magis tenetur patri, quam prælato, quia res alteri obligata, nó potest alteri promitti licitè, persona autem filii ante ingressum erat obligata patri necessitatem patienti, ideo non poterat per uotú professionis se alteri obligare, & sic potest sustentari prima opinio, quæ dicit, quòd filius tenetur exire claustrum, limita tamen si filius existens in claustro non poterit patri subuenire, & exiens sit talis, quod possit ei subuenire, & hanc opinionem sequitur summa Nauar. c. 14. n. 14

¶ In secundo autem casu, si pater non erat in tali necessitate, quod filius teneretur ei subuenire, sed in eam post eius ingressum deuenit, dicit, quod non potest filius claustrum exire, contradicente prælato quia iá est obligatus ei, & consequenter Deo per uotum, & consequenter maiori uinculo, quia præceptum obseruandi uotum, est de prima tabula, honorandi uero parentes, est de secunda. Præterea semel Deo dicata, inde contra eius uoluntatem usurpari nó possunt

Quando pater non est in tanta necessitate

possuut, facit regula semel de regul. iuris in 6. ❡ Præterea uelle fratris professi, iuste factum est alterius 19,q.ult. capit. statuimus,& per consequens non astringitur, nisi ut uult ille, qui habet uellé eius in manibus, cum inanis sit actio, quā excludit inopia debitoris, præterea factum legitimè retractari nō debet, licet casus postea ueniat, quo non debeat inchoari. c. factum de regul. iuris in 6. & sic potest sustineri secunda opinio, quæ uult filium post professionem non teneri claustrum exire, & patri subuenire.

secunda concordātia

❡ Caiet. autem 2. 2. ubi supra pro concordantia dictarum opinionum alio modo distinguit, quòd dupliciter contingit patrem egere seruitio filii religiosi, primo citra extremam necessitatem, secundo in extrema necessitate. ❡ Vnde dicit, quod si pater ita eget filio, quod sine ipso extrema necessitate manifesto laborat, tenetur filius, petita (licet nō obtenta) licentia superioris, patri subuenire,& ratio sua est, quia præceptum iuris naturalis,& diuini in extrema necessitate preminet omni uoto,& uinculo, & sic potest sustineri prima opinio. ❡ Si uero pater citra extremam est neceseitatem, tunc religiosus, non tenetur exire, sed tenetur adiuuare patrem saluo suo statu, hoc est, salua

ua obedientia, & regulari obſeruantia, & non aliter, & modus eſſet operari mani bus de licentia ſui ſuperioris, uel quæſturas aliquas facere, quando de ſuis laboribus, uel prædicationibus non poſſet, & ſic po teſt ſubſtentari ſecunda opinio, & hanc opinionem ſequitur Armilla, in uerbo pie tas, & ſumma Nauar. ubi ſupra.

¶ Reſponſiones ad rationes in oppoſitum primæ opinionis. ¶ Ad primam dici po teſt, quod caſus in quo, aliquid uouere eſ ſet illicitum, ſi oritur poſt factum, tunc au fert obligationem uoti, quando aliqua culpa reperitur, ut eſt in ſecundo caſu, ubi ſuppoſito, quod pater deuenit in neceſsita tem poſt profeſsionem filii, filius factus eſt impotens ad ſuccurrendum patri abſque propria culpa. Et hæc reſponſio uidetur procedere de mente Sancti Thom. nam in quol. reddens rationem, quare religioſus profeſſus prætermiſſa cura parentum, tene tur in clauſtro remanere, dicit, quando fa ctus eſt impotens ad reddendum debitum miniſterium abſque propria culpa.

Reſponſio ad primam rationem.

Quolib. 3. ar. 16.

¶ Ad ſecundam reſpondet Lyra, ubi ſupra, quod religioſus per profeſsionem non ab ſoluitur à præcepto de honore parentum, ut ratio opinionis oppoſitæ concludit, ſed benè ab aliquo modo implendi præceptũ,

Reſponſio ad ſecundam rationẽ.

EE quia

quia præceptum de honore parẽtum est affirmatiuum,& ideo non obligat ad semper sed pro loco,& tempore,& aliis circunstantiis, quæ aliquando mutantur secundum conditionem ipsius implentis præceptum, quia aliquis modus subueniendi patri efficitur inconueniens,& illicitus ipsi filio per assumptionem alicuius status liciti, imò etiam perfecti, sicut subuenire patri per defensionem armorum, efficitur illicitũ per sacerdotii statum, tenetur tamen ei subuenire aliis modis suo statui cõuenientibus, ita eodem modo per uotum obedientiæ, subuenire patri contra uoluntatẽ superioris efficitur illicitum ipsi religioso, tamen tenetur ei subuenire modis conuenientibus professioni suæ,& hanc responsionem sequitur etiam Caie. 2.2. ubi supra,& uidetur esse de mente Sancti Thom. qui ubi supra in respon. ad iiii. dicit, quòd religiosus professus tenetur pium adhibere studium, salua sui prælati obedientia, & suæ religionis statu, patri subuenire. ¶ Sed ego pro tutiori parte in similibus cõsulerem recurrẽdum ad summum Pontificem, uidi enim super hoc multotiens litteras absolutorias a Papa, durante tamen necessitate parentũ.

Opinio authoris

¶ De

De libertate nouitij ad exeundum, & de peccato eorum. 43.

NOuitius semper liberè potest exire, etiam sine licētia petita, ut notat Panor. in c. statuimus de reg. unde nouitius non potest dici fugitiuus, si recessit à monasterio, sine licētia superioris, dūmodo nihil abstulerit à monasterio, nec tenetur soluere sibi expensas factas a monasterio, ut probat c. non solum de reg. lib. 6. in uerbo aliquatenus impedire. ¶Egrediendo autem sine licentia non incurrit aliquam pœnam uidelicet inhabilitationem ad ordines, uel beneficia ecclesiastica, uel sæcularia c. postulasti de reg. & si in suo ingressu, uel post, aliqua detulit, uel dedit ad monasterium, in suo exitu debent ei restitui secundum Conc. Trid. sess. ulti. de reg. c. 16.

¶De peccato eorum nota secūdum Caie. ꝙ nouitius īgressus religionē ex uoto, exiēs sine caūsa rationabili, hoc est sola libertate concessa à iure nouitiis, nō satisfacit uoto, & per cōsequens peccat mortaliter. Ingressus autem sine uoto, si similiter ex sola libertate retrocedit, peccat uenialiter, & ratio sua est, quoniam obligatus intrare religionem ex uoto, tenetur ad ingressum religionis, secundum formam iuris, ex natura .n. actus ordinatur ad probationem. 2.2. quę. fin. art. 4.

Quoniam ideò ingreditur quis religionem, ut probet eam, alioquin uanus esset ingressus. Vanitas autem a more, & lege aliena est. ¶ Probatio autem religionis sicut, & cuiusque rei probatio, si bona fide sit, ordinatur ad acceptationem, si inuentæ fuerint cōditiones illius grate probatoris, recta namque ratio non admittit, ut aliquid probandum detur, & inuentis omnibus probatę rei conditionibus gratis refutetur, frustra enim esset probatio, si tàm gratis, quàm non gratis inuentis conditionibus esset paritura eundem effectum.

Finis ingressus.

¶ Est igitur ingressus finis, probatio, probationis autem finis gratarum, uel ingratarum conditionum inuentio, ita quod inuentionis gratarum finis est acceptatio religionis, ingratarum autem refutatio. ¶ Et patet ordo iste, ex natura actuum, & ex communi ingredientium religionem intentione, communiter enim intendunt experiri, & si conditiones religionis inueniēt gratas totaliter, hoc est, secundum se, & in ordine ad suas uires, & suum affectum perseuerare profitendo illam, sin autem redire.

Differētia inter ingressū ex uoto

¶ Quia igitur inter ingredientem spontè, & ingredientem ex uoto hæc est differentia. Quòd ingrediens ex uoto, obligatur, ex uoti in uinculo, ad id, quod

sponte

ſponte inchoat bona fide, ingrediens ſine uoto. ¶ Et ingrediens ſine uoto, debet probare religionem, & ſi omnia totaliter grata inueniet, perſeuerare, alioquin bonæ fidei ratio non ſaluabitur, & ingrediens ex uoto oportet, ut teneatur ad probandum. Et ſi omnia totaliter, ut dictum eſt, grata inueniet, tenetur, & uinculo ſui primi uoti perſeuerare, profitendo religionem, ita quod non poteſt ex ſola ratione libertatis in iure ſcriptæ retrocedere, ſed oportet aliquam adeſſe conditionem non gratam, ſaltem iſtam, ſcilicet. quod probata religio parit ſibi minorem fortitudinem, ad ipſius perſeuerantiam, & propterea timet, ne in proceſſu tepidus inueniatur, ac per hoc minus benè pro anima ſua. — & ingreſſum ſine uoto.

¶ Vbi eſt notandum ſecundum Caie. ubi ſuprà, quod hoc, quod dictũ eſt, non eſt cõtra libertatem à iure conceſſam nouitiis, quoniam licet libertas illa in foro eccleſiaſtico nullam exigat rationem, ſed ſufficit, quod nouitius dicat, nolo eſſe amplius uobiſcum, tamen in foro conſcientię, quę eſt ſecundum rectam rationem, aliqua exigitur ratio alicuius in probata religione conditionis minus gratę, ut dictum, é & confirmatur, quia annus probationis communis eſt nouitio, & religioni, conſtat autem, — Non eſt hoc contra libertatem à iure conceſſam.

quod si probatum nouitium, nulla ingrata religioni conditio occurrit, si religio ex sola libertate refutaret nouitium ab omni sapienti reprehenderetur, & non bona fide agere cum nouitio diceretur. Pari ergo ratione nouitius malæ fidei reus est coram Deo, si ex sola libertate retrocedit, quàmuis in ecclesiastico foro nihil sibi dici possit. ¶ Peccat ergo uterque ingressus religionem, si ex sola libertate retrocedat, sed ingressus sine uoto, uenialiter tantum peccat. Ingressus autem ex uoto peccat mortaliter, quia ex uoto intelligitur se obligasse ad bona fide probandum, quod non seruat.

Peccatũ nouitiorum sine cã exeuntium.

¶ De proprietate abdicanda.

Quia secundum iura nulli religioso licet proprium possidere, immò reperto cum proprio mandatur negari ecclesiastica sepultura, sciendum est, quod quantum spectare uidetur ad religiosos, proprium dicitur, quicquid cælatur prelato suo, uel tenetur contra uoluntatem eius. ¶ Ex quo sequitur, quod qñ religiosus de rebus sibi concessis in quan-

12. q. i. c. scimus c. non dicatis, & ca. cum ad monasterium de stat. mo.

in quantitate, & qualitate, nihil cœlat ſuo ſuperiori, nec ſine eius licentia aliquid retinet, uel expendit, paratus totum reddere, & dimittere ad iuſſum ſuperioris, proprietarius non eſt.

¶ Verum quando aliquid recipit multum, uel parum, mobile uel immobile, ſine ſcitu, & conſenſu ſui ſuperioris, aut illud, quod de licentia prælati recipit, non eſt paratus ponere totum in manibus eius, ad placitum, & requiſitionem ipſius prælati, aut aliquid abſcondit, uel cęlat, ne a prælato uideatur, aut intercipiatur, proprietarius eſt, & peccat mortaliter, tũ quia eſt contra uotum paupertatis, tum quia eſt contra allegata iura in apoſtilla.

¶ De diſpenſatione nota. Nullus ſuperior poteſt cum ſubdito ſuo diſpenſare ſuper proprio habendo, nam in quadam decretali dicitur, non æſtimet Abbas, quòd ſuper habenda proprietate poſiit cum aliquo monacho diſpenſare, quia abdicatio paupertatis, ſicut, & cuſtodia caſtitatis ita ſunt annexa regulæ monachali, ut contra eam nec ſummus Pontifex ualeat indulgere, ideſt diſpenſare, ꝙ indubitanter uerũ eſt, ſtante monachatu, in quo ſenſu allegata decretalis pluries à Romanis Põtifici- (c. cum ad monaſterium de mon.)

2.2.quę. 88.ar.xi. bus fuit interpretata, ſicut refert Caie. Vnde ſicut Papa non poteſt diſpenſare, quod aliquis religioſus poſsit licite coire, ita nec poteſt diſpenſare, quod aliquis manés religioſus poſsit proprium habere, quia & cuſtodia caſtitatis, & abdicatio paupertatis ſunt eſſentialia religioni. ¶ Et quamuis Archid. Hoſt. & Ioan. And. dicunt, quòd Papa poteſt cum monacho in caſtitate, & proprietate diſpenſare; hoc uolunt dicere quod ex iuſta cauſa, & maxima urgente neceſsitate, ut eſt bona diſpoſitio unius regni, poteſt Papa monachum laicum facere, & uxorare, ut de Rege Aragonum Petrus de Pal. refert, cum quo Papa diſpenſauit, immò contulit, ut religione dimiſſa uxorem duceret propter regni illius diſpoſitionem, & de Conſtantia filia Rogerii Regis, uxoreque Henrici ſexti, quæ erat Sancti monialis in Panormo, & iam quinquagenaria, ut hiſtoriæ tradunt, diſpenſata a Papa Cæleſtino tertio, quæ genuit ex tali coniugio Federicum ſecundum, ſed pro certo tenetur, quod non ualet diſpenſare cum monacho, ut proprium habeat, & ſi monachus, uel religioſus. ¶ Ideo non poteſt diſpenſare cum religioſo, ut habeat propriũ, ut uidelicet aliqd habeat ſimpliciter in ſui dominio, & de eo facere poſſit, quicquid uelit

Pal. in 4. d. 39. q. 4.

Exẽplũ Regis.

prælatus quomodo põt diſpenſare.

uelit propria authoritate sine scitu, & uo luntate sui superioris. ¶ Quod si prælatus dispensat cum religioso in proprio, ut ui delicet aliquid habeat, & illud ad placitũ di strahat, dissipet, & disperdat, ut sibi uidetur, etiam in damnũ monasterii non uidetur posse excusari à graui peccato, cũ exponat ouẽ suã morti, & ipse usurpet sibi potestatẽ, quam non habet. ¶ Si uero religiosus ea, quæ sunt sibi ad usum concessa sine scitu, & consensu sui superioris uendit, uel donat ut dominus rei, peccat mortaliter, nisi po neret spem in ratihabitione prçlati.

¶ De modo dispensationis nota licet præ latus non possit dispensare circa proprieta tem rei habendam, potest tamẽ circa usum rei (intellige) incertum. ¶ Est autem incer tus, quando conceditur res subdito, ad uo luntatem prælati semper disponendam. ¶ Certus autem est, quando prælatus con cedit rem subdito ad uoluntatem ipsius subditi semper disponendam. ¶ Circa usũ certũ non potest prçlatus dispensare, quia uoluntas religiosi semper debet esse subdi ta prælato, ut quicquid habet, resignet, quã do prælatus uoluerit. ¶ Sed circa incertum usum, qui est in uoluntate superioris, ut au feratur subdito, quando ei placuerit, potest prælatus

Vsus in certus.

Vsus cer tus.

Prælatus ex causa rationabili dispensare, ut infra dicam. ¶ Vbi est prius aduertendum, quod dispensatio non potest fieri de usu rei immobilis, sed mobilis, quia ex decreto Conc. Trid. non licet superioribus bona stabilia alicui regulari quouis modo concedere.

sess. ulti. de regul. c.2.

causa dispésationis.

¶ De causa dispensationis nota. Rationabilis causa dispensationis circa incertum usũ rei mobilis est duplex, scilicet utilitas, & necessitas, utilitas autem potest esse duplex, scilicet priuata, & communis. ¶ Priuata, ut cum conceditur religioso aliquis liber ad discendum, uel ad informandum animum suum in pertinentibus ad salutem. ¶ Communis utilitas est, ut cum conceditur alicui usus libri, qui potest studio suo aliis proficere legendo, cõsulendo, uel prædicando. ¶ Similiter necessitas est duplex, scilicet priuata, ut cum in monasterio paupere, in quo non possunt religiosi habere uictum, & uestitum de communi, conceditur alicui ut aliquid habeat ad usum necessitatis suæ, cum proposito tamen semper resignandi totum ad beneplacitum superioris. ¶ Necessitas communis est, ut cum alicui officiali, puta procuratori, cellerario, uestiario, & huiusmodi conceditur aliquid ad expendẽdum in usus communes. ¶ Et quamuis

Vtilitas duplex.

Necessitas duplex.

cautela

huiusmodi

huiusmodi necessitates, uel utilitates sint sufficiens causa dispensandi, cauendum tamen est, ne in huiusmodi faciliter dispensetur, tum propter sequelam mali exempli tum propter speciem mali. ¶ Hęc sparsim uide Ant.3.p.ti.16.c.1 §.xi. & nos, Deo duce, diffusè dicemus in summa..

¶ Quædam alia notanda circa professionem fratrum, & tēpus probationis nouitiorum dixi in cæremonijs ordinis nostri fol.58 ibi uide, si uis scire.

SVMMARIVM CANONVM CONCIL. TRIDENT. QVI DE REGVL., præſcribuntur.

QVoniam ex præcepto ſacroſancti Concilij Trid. tenemur, ut omnes, & ſinguli canones, qui de regularibus præſcribuntur, in omnibus monaſterijs, et conuentibus quàm primum executioni demandentur, eius nos ſanctiſſima decreta omni pietate ſuſcipientes, & qua decet obedientia, exequi cupientes, ut nemo ſit, qui eos neſciat, omnes breuiter in ſummarium congeſſi

congeßi, in quibus ad reformationem regularis disciplinæ multa statuuntur salubria, fructus uberes (Deo propitio) allatura. Nouit.n. Sāct. synodus Trid. quantum ex monasterijs piè institutis, & administratis in Ecclesia Dei splendoris, ac vtilitatis oriatur. Ideò, quo facilius, & maturius vbi collapsa est vetus, & regularis disciplina instauretur, & constantius, vbi conseruata est, perseueret, placuit Sanctæ Synodo hos canones condere, vt omnes sciant nō solum quid tenere, & sequi, sed etiam quid vitare, & fugere debeamus.

CANON. I. DE LIBRORVM impreſsione.

ſeſſ. 4. in decreto de uſu & edit. ſacrorũ librorum.

QVòd non liceat fratribus imprimere, ſeu imprimi facere libros de rebus ſacris, ſine approbatione ordinarij, & licentia ſuorum ſuperiorum.

Canon 2. de lectione Sacræ Scripturæ.

ſeſſ. 5. c. 1. de reform.

Quòd in conuentibus, in quibus ſtudia comodè vigere poſſunt, Sacræ Scripturæ lectio habeatur, quæ lectio à capitulis generalibus, uel prouincialibus aſſignetur dignioribus lectoribus.

Canon 3. de licentia prædicatorum.

ſeſſ. 5. de refor. cap. 11. & ſeſſ. 24. c. 4.

Quòd prædicatores ſine licentia ſuperiorum ordinis, & benedictione ordinarij, in eccleſijs eiuſdem ordinis prædicare non poſſint: In Eccleſiis autem alijs à noſtris, ultra licentiam ſuperiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur.

Canon 4. de prædicatoribus malè prædicantibus.

ſeſſ. 5. de refor. c. 11.

Quòd ſi aliquis prædicator (quod abſit) errores aut ſcandala diſſeminauerit in popolum, etiam ſi in monaſterio ſui, vel alterius ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationem interdicat, quòd ſi hæreſes prædicauerit, contra eũ, ſecundũ iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedet, etiam ſi prædicator ipſe generaliter, vel ſpecialiter exemptum ſe eſſe prætenderet.

Canon

Canon 5. de regularibus delinquentibus.

Quod regulares extra monasterium degentes, etiam sui ordinis priuilegij prætextu, ab ordinario loci, si deliquerint, puniri possunt. ¶ *Et qui intra claustra monasterij degunt, & extra ea ita notoriè deliquerint, vt populo scandalum sint, termino ab Episcopo præfigendo à suo superiore omninò puniantur, sin minus superior à suo superiore offitio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.* seß.6. de ref.c. 3. seß. ulti. de regul. c.14.

Canon 6. de uisitatione ecclesiarum.

Quod locorum ordinarii ecclesias quascunque quomodolibet exemptas, authoritate Apostolica singulis annis visitare poßint. ¶ *Non autem ipsa monasteria, quoad correctionem fratrũ.* seß.7. de refo.c.8. seß. ulti. de refor. c.20.

Canon 7. de regularibus translatis.

Quòd regulares translati de uno ordine, ad aliũ, sub sui superioris obedientia perpetuò, maneant. ¶ *Et quod nemo regularis cuiuscunque facultatis uigore, transferatur ad laxiorem religionem.* ¶ *Nec detur licentia cuiquam regulari occultè ferendi habitum suæ religionis,* seß.14. de reform. c.11. seß. ulti. de regul. c.19.

Canon 8. de missarum eleemosinis.

Quòd cuiusuis generis mercedũ conditiones, pacta, et qcquid pro misßis nouis cælebrãdis datur, atque illiberales eleemosinarum exactiones, potiusquam postulationes, aliaque huiusmodi, quæ à simoniaca labe, uel certè turpi quæstu, non longè absunt, omninò probibeantur.

Canon

Canon. 9. de uagis, & ignotis sacerdotibus.

Eadem seſſ. & decreto.

Quod Episcopi in suis diœcesibus interdicant, ne cui vago, & ignoto sacerdoti missas cœlebrare liceat. ¶ *Ideo sint cauti fratres litteras dimissorias ab Episcopo ordinante; seu a proprio prælato (cum alicubi se transferre ex merito obedientiæ contigerit) habere.*

Canon 10. de loco cęlebrandi Miſſas.

Eadem seſſ. & decreto.

Quod non patiatur priuatis in domibus, atq; omnino extra ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem ordinariis ordinanda, & uisitanda Sanctum sacrificium à secularibus, aut regularibus quibuscunque peragi.

Canon 11. de cæremonia Miſſarum.

Eadem seſſ. & decreto.

Quod caueatur, ne sacerdotes aliis quàm debitis horis cælebrent, neuè ritus alios, uel alias cæremonias, & præces in missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab ecclesia approbatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ sunt.

Canon 12. de certo numero Miſſarum, & candelarum remouendo.

Eadem eſſ. & decreto.

Quod quarundam mißarum, ac candelarum certum nnmerum, qui magis a superstitioso cultu, quam à uera religione inuentus est, omnino ab ecclesia remoueant.

Canon

Canon 13. de voce capitulari.

Quòd quicunque in cathedrali, vel collegiata sæculari, uel regulari ecclesia, diuinis mancipatus offitijs, in subdiaconatus ordinem saltem constitutus non sit, uocem in huiusmodi ecclesiis in capitulo non habeat. seß.22.c. 4. de reform.

¶ *Vbi est notandum, quòd si statutis alicuius religionis cauetur etiam sacris non initiatos habere uocem in capitulo, sicut est in ordine nostro, non probiberi à Conc. Trid. quin eam habeant: etiam q̃ in sacris non sint: quoniam decretum Conc. nõ comprehendit monasteria regularium: sicut mihi consulenti, dum essem Romæ uisitans Conuentum Sãctissimę Trinitatis, Illustrissimi Cardinales interpretes Sanctissimæ congregationis Concilij, responderunt die 10. Ianuarij. 1573.* Declaratio sanct. cõgregatiõis Cõcilii. Nota.

Canon 14, de litteris dimissoriis pro susceptione ordinum.

Quòd nullus absque sui proprij prælati expreßo consensu, aut litteris dimissorijs ad aliquos sacros, aut minores ordines, uel primam tonsuram, promoueatur alias ab executione ordinum sic susceptorum, donec suo prælato uisum fuerit, ipso iure est suspensus. seß.14.c. 2. de reform.

Canon 15 de minoribus ordinibus ab aliis quàm ab Episcopis non suscipiendis.

Quòd Abbatibus, ac alijs quibuscunque, quantum uis exemptis, non liceat in posterum intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiam si nul- seß.23.c. 10. de refor.

FF *lius*

lius diœcesis, uel exempti esse dicantur cuiquam qui regularis subditus sibi non sit tonsuram, aut minores ordines conferre.

Canon. 16. de promotione in minoribus ordinibus.

sess. 23. canon. xi. *Quòd minores ordines iis, qui saltim latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis uideretur, conferantur. ¶Hi uerò non nisi post annum à susceptione postremi gradus minorum ordinum, ad sacros ordines promoueantur, nisi necessitas, aut ecclesiæ utilitas, aliud exposcat.*

Canon 17. de promotione in maioribus ordinibus.

sess. 23. c. 13. & 14. *Quòd post susceptionem minorum ordinum, nemo ad maiores promoueatur, nisi inter unumquemque eorum, sit interiectum ad minus spatium vnius anni integri nisi necessitas, aut ecclesiæ utilitas iuditio Episcopi, aliud exposcat.*

Declaratio Sanctissimæ cōgregationis cōcilii. *¶Ideo si in aliquo conuentu sit necessitas ministrorū quæ patrū consilio iudicetur sufficiens cā ut aliter fiat, ordinaturo Episcopo ea referatur cuius erit iudicare de illa; sic mihi consulenti die 7. Febr. 1573. responderant Illustrissimi Card. Sanctiss. congregationis interpretes Conc. Trid.*

Canon

Canon 18. de illis, qui tenentur interesse Synodo diœcesanæ.

Quòd synodi diœcesanæ quot annis cælebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias cessante exemptione intereße deberent, nec capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parrochialium, aut aliarum sæcularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi sint, synodo interesse. sess. 24. de refor. c. 2.

Canon 19. de examine eligendorum ad beneficia.

Quod examinatores possint esse etiam regulares ex ordine mendicantium, iurentque ad Sancta Dei euangelia fideliter munus executuri. ¶ *Caueantque, ne quicquam occasione huius examinis nec ante, nec post accipiant, alioquin simoniæ uitium incurrant, & de his omnibus in synodo prouinciali (si opus fuerit), rationem reddere teneantur.* sess. 24. de refor. c. 18.

Canon 20. de ætate ordinandorum in maioribus.

Quod nullus, etiam regularis, ad subdiaconatus ordinem ante uigesimum secundum, ad diaconatus ante uigesimum tertium, ad presbyteratus ante uigesimum quintum ætatis suæ annum promoueatur. sess. 23. c. 12.

Canon 21. de examine ordinandorum.

sess. 23. c. 12. *Quòd nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur regulares: priuilegijs quibuscunque, quo ad hoc penitus exclusis.*

Canon 22. de duobus sacris ordinibus eodem die non conferendis.

sess. 23. c. 13. *Quòd duo sacri ordines non eodem die, etiam regularibus conferantur, priuilegijs atque indultis quibusuis concessis, nō obstantibus quibuscūq.*

Canon 23. de communione frequentanda à ministris altaris.

sess. 23. c. 13. *Quòd subdiaconi, & diaconi sciant maximè decere, si saltim omnibus Dominicis, & sollemnibus cum altari ministrauerint, sacram communionē perceperint.*

Canon 24. de confessione quando à sæcularibus audienda

eadē ses. c. 15. *Quòd sine probatione Episcopi nullus, etiam regularis, poßit confeßiones secularium, etiam sacerdotum, audire.*

Canon 25. de ministerio ordinum non nisi ab ordinatis exercendo.

Quòd sacri altaris ministeria, non nisi per constitutos in dictis ordinibus exerceantur.

statutum fratrum prædicatorum. *¶ Ideo fratres prædicatores in executionem huius canonis in capitulo Bononiæ celebrato 1564. ordinarunt, ꝙ in eorum Cōuentibus, in quibus fratrum sufficiens est multitudo sacri altaris ministeria, etiam minima, ab ordinatis ministris, quo ad*

ad fieri possit, exerceantur nullusque deinceps sacris uestibus indutus sollemniter epistolam canere permittatur; qui ad eum ordinem non fuerit promotus.

Canon 26. de obseruatione regulæ, & comunitate sectanda.

Quòd omnes regulares, tàm uiri, quàm mulieres ad regulæ, quam professi sunt, præscriptum uitam instituant, & componant: & quæ ad cōmunem uitam, uictum, & uestitum conseruanda pertineant fideliter obseruent, omnisque cura & diligentia a superioribus adhibeatur, tàm in capitulis prouintialibus, & generalibus quàm in eorum uisitationibus, quas suis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur. sess. ult. de regul. c. 1.

Canon 27. de proprietate extirpanda.

Quòd nemini regularium, tàm uirorum, quàm mulierum liceat bona mobilia, uel immobilia cuiuscunque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita tamquam propria, aut etiam nomine Conuentus possidere, uel tenere: sed statim superiori tradantur, conuentuique incorporētur. sess. ult de regul. c. 2.

Canon 28. de bonis quæ potest superior concedere, & quæ non.

Quòd non liceat superioribus bona stabilia alicui regulari concedere, etiam ad usufructum, uel usum, administrationem, uel comendam: ¶ Mobilium uero usum ita permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis conueniat, nihilque super sess. ult. de regul. ca. 2.

ſtui in ea ſit, nihil etiam quod ſit neceßarium eis denegetur. ¶ *Quod ſi quis aliter quic quã tenere deprehenſus, aut conuictus fuerit, is biennio actiua, & paſsiua uoce priuatus ſit, atque etiam, iuxta ſuæ regulæ, & ordinis conſtitutiones, puniatur.*

Canon 29. de numero regularium in monaſterio conſtituendo.

ſeſſ. ulti. de regul. cap. 3.

Quod in monaſterijs: & domibus tàm uirorùm, quàm mulierum, bona immobilia poſſidentibus, uel non poſſidentibus is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui uel ex redditibus propriis monaſteriorum, uel ex conſuetis eleemoſinis comodè poſſit ſuſtentari.

Canon 30. de conuentibus nouis quomodo accipiendis.

Quod nec de cætero ſimilia loca eligantur ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi conſtruenda ſunt, licentia prius obtenta.

ſeſſ. ulti. de regul. cap. 3.

Canon 31. de fratribus ſine ſuperioris licentia alterius obſequio non ſe ſubijciant.

ſeſſ. ulti. de regul. c. 4.

Quod nullus regularis ſine ſui ſuperioris licentia prædicationis, lectionis, aut cuiusuis pij operis prætextu, ſubijciat ſe obſequio alicuius prælati, Principis, uel uniuerſitatis, uel comunitatis, quod ſi contrafecerit, tamquàm inobediens, arbitrio ſuperioris puniatur.

Canon 32. de fratribus sine licentia a conuentibus non discedentibus.

Quod non liceat regularibus à suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut uocati fuerint, alias quod ab ordinariis locorum puniatur. sess. ulti. de regul. cap. 4.

Canon 33. de fratribus qui mittuntur ad uniuersitates studiorum.

Quod illi qui studiorum causa, ad uniuersitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent, alioquin ab ordinarijs contra eos procedatur. sess. ulti. de regul. c. 4.

Canon 34. de clausura monialium.

Quod uniuersi Episcopi in omnibus monasteriis sibi subiectis ordinaria. ¶ in aliis uerò sedis Apostolicæ authoritate clausuram Sanctimonialium, ubi uiolata fuerit, diligenter restitui, & ubi inuiolata est, conseruari maximè procurent. sess. ulti. de regul. c. 5.

Canon 35. de monialibus è monasterio non exeundis.

Quod nemini Sanctimonialium liceat post professionem exire à monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque pretextu, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbanda. sess. ulti. de regul. c. 5.

Canon 36. de prohibitione ingressus ad monasteria monialium.

Quod ingredi intra septa monasterij nemini liceat, cuiuscunque generis, aut conditionis, sess. ulti. de regul. c. 5.

sexus, uel ætatis fuerint, sine Episcopi, uel superioris licentia in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda.

Canon. 37. de monasteriis monialium intra urbes reducendis.

sess. ult. de regul. c. 5.

Quòd monasteria sanctimonialium extra mœnia urbis, uel oppidi curent Episcopi, & alij superiores (si ita uidebitur expedire) ut ad noua, uel antiqua monasteria intra urbes reducantur.

Canon. 38. de confessione, & communione Sanctimonialium.

sess. ult. de regul. c. 10.

Quòd attendant diligenter Episcopi, & alij superiores monasteriorum sanctimonialium, ut saltē semel singulis mensibus Confessionem peccatorū faciant, & sacrosanctam Eucharistiā suscipiant.

Canon. 39. de confessore extraordinario monialibus offerendo.

sess. ult. de regul. c. 10.

Quod preter ordinarium cofessorem, alius extraordinarius ab Episcopo, & alijs superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat.

Canon 40. de loco seruandę Eucharistiæ in monasteriis monialium.

ss. ult. regul. 10.

Quod sanctissimum Christi corpus intra chorū, aut septa monasterij monialium, & non in publica ecclesia conseruetur probibet Sancta Synodus, nō obstante quocunq; indulto, aut priuilegio.

tatutū atrum

¶ Debent tamē superiores dictorum manasteriorum, ut quantum fieri potest: is locus conseruandæ

dæ Eucharistiæ in ecclesia publica intelligatur, qui existentibus intra chorum monialibus conspicuus sit. Ita fratres prædicatores in capitulo Bononiæ cælebrato 1564. ordinarunt. prædicatorum.

Canon 41. de modo secreto in electione seruando.

Quod in electio superiorum quorumcumque, & aliorum officialium, ac generalium, & Abbatissarum fiat per uota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina numquam publicentur. sess. ult. de regul. c. 6.

¶ Vbi est aduertendum quod consulenti mihi die 25. Ianuarij 1571, an electio commissorum comprehenderetur in hoc decreto, Sanctissima congregatio Concilij respondit, quod censuit comprehendi, et ideo seruandam formam ibi præscriptā. Declaratio sanctiss. congregationis Concilii.

Canon 42. de uocibus non supplendis.

Quod in posterum non liceat prouintiales, aut abbates, priores aut alios quoscunque titulares, ad effectum electionis faciendæ cōstituere. ¶ aut uoces, & suffragia absentium supplere. sess. ult. de regul. c. 6.

¶ Vbi est notandum, quod si ex institutis aut decretis alicuius religionis liceat superioribus absentibus, & legitime impeditis mittere ad Capitulum Generale alium fratrem, qui tamquam eorum procurator, suo loco & nomine det uocem in electione, sicut est in ordine nostro: Concilium Tridentinum id non prohibuisse. Ita mihi consulenti ex ciuitate Litij die 8. Augusti 1570. responderunt Illustrissimi Cardinales interpretes san- Declaratio sāctissimæ cōgregationis Cōc.

sanctissimæ congregationis Concilij. ¶ *Et postea propositum fuit à me in capitulo Generali Valentiæ quartò cælebrato, ut in actis dicti capituli est uidere.*

Canon 43. de ætate eligendi in Correctricem monialium.

sess. ulti. de regul. c. 7. *Quod Abbatissa, & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, uel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis, post expressam professionem laudabiliter uixerit.* ¶ *Quod si his qualitatibus non reperiatur in monasterio, ex alio eiusdem ordinis eligi possit.*

¶ *Si hoc etiam incommodũ superiori, qui electioni præest, uideatur, ex ijs, quæ in eodẽ monasterio annum trigesimum excederint, & quinque saltẽ annis post professione rectè uixerint, Episcopo, uel alio superiore consentiente, eligatur.*

Canon 44. de loco accipiendi uota monialium tempore electionis faciendę.

sess. ulti. de regul. c. 7. *Quod is qui electionis præest Episcopus siue alius superior claustra monasterij non ingrediatur sed ante cancellorum fenestellam uota singulorũ audiat, seu accipiat.*

Canon 45. de gubernatione monialium.

sess. ulti. de regul. c. 9. *Quod monasteria sanctimonialium sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, ab Episcopis gubernentur.* ¶ *Quæ uero a deputatis in capitulis generalibus, uel ab alijs regularibus reguntur,*

sub eorum

ſub eorum cura, & cuſtodia relinquantur.

Canon. 46. de monaſteriis quæ parrochiam continent.

Quòd in monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet cura animarum perſonarum ſecularium, præter eas, quæ ſunt de illorũ monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ tã regulares, quàm ſeculares huiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictã curã, & ſacramẽtorũ adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi ſunt ſita. ¶ Exceptuationes in hoc vide ibi. ſeſſ. ulti. de regul. c. xi.

Canon 47. de interdictis, & cenſuris à regularibus obſeruandis.

Quod cenſuræ, et interdicta, ne dum à ſede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo a regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſeruentur. ſeſſ. ulti. de regul. c. 12.

Canon 48. de feſtis a regularibus ſeruandis.

Quod dies feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiã regularibus, ſeruentur. ſeſſ. ulti. de regul. c. 12.

Canon. 49. de controuerſia in præcedentiis ſedanda ab Epiſcopis.

Quod controuerſias omnes de præcedentia, quæ per ſæpe cũ ſcandalo oriuntur inter eccleſiaſticas perſonas, tàm ſæculares quàm regulares Epus amota ſeſſ. ulti. de regul. c. 13.

omni appellatione, componat.

Canon 50. de exitu ad publicas processiones.

sess. ult. de regul. c. 13. *Quòd exempti omnes tam clerici seculares, quo regulares, etiam monachi ad publicas processiones uocati, accedere compellantur.*

Canon 51. de tempore professionis.

sess. ult. de regul. c. 15. *Quòd in quacunque religione tàm uirorum quà mulierum, profissio non fiat ante decimum sextum annum expletum. nec qui minori tempore quàm per annum, post susceptum habitum in religione steterit, ad professionem admittatur.*

Canon 52. de non differendo tempore professionis.

sess. ult. de regul. c. 16. *Quòd finito tempore nouitiatus superiores nouitios, quos habiles inuenerint ad profitendum admittant, aut e monasterio eijciant.*

declaratio sanctissimæ congregationis Cõcilii. *¶ Vbi est notandum, ꝙ relatione per sanctissimam congregationem concilij Sanctissimo Domino Pio V. facta, Sanctitas sua dixit: concilium dicti capituli 16. procedere tantum in illis nouitijs, quos superiores lapso tempore nouitiatus habiles inuenerint, non in his quos inhabiles inuenerint ut sunt illi, qui non bene adhuc didicerunt & ideo quod attinet ad istos, Sanctitas sua concessit, ꝙ superiores possunt prolongare illorum professionem, dummõ habeant spem probabilem ꝙ efficiantur habiles, infra sex menses. Ita mihi consulenti è Neap. die 8. nouembris 1569. respõ-*

derũt

derũt Illustrissimi Cardinales interpretes sanctis simæ congregationis Conc.

Canon 53. de renuntiatione bonorum qñ & quomodo a nouitiis facienda,

Quòd nulla renuntiatio, aut obligatio ante profes sionem facta, ualeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius vicarij fiat intra duos menses proximos ante professionem; ac non alias intelligatur effe ctum suum sortiri, nisi sequuta professione. sess. ult. de regul. c. 16.

Canon 54. de bonis nouitiorum infra tempus nouitiatus recipiendis uel non.

Quòd ante professionem nihil recipiatur de bonis nouitij, etiam sponte oblatum a parentibus, vel curatoribus eorum, nisi pro uictu, & uestitu illius temporis, quo in probatione est. ¶ Et hoc pręcipit Sancta Synodus sub anathematis pœna dantibus, et recipientibus. ¶ Et ut abeuntibus ante professionem oĩa restituantur, quæ sua erãt. sess. ult. de regul. c. 16.

Canon 55. de tempore suscipiendi habitum à puellis Deo dicandis.

Quòd puella, quæ habitum regularem suscipere uoluerit, maior duodecim annis sit, non ante eum suscipiat. sess. ult. de regul. c. 17.

Canon 54. de puellis nouitiabus examinandis ante professionem ab otdinariis.

Quod nec postea ipsa, uel alia professionem emittat, quàm explorauerit Episcopus, uel eo absente, uel impedito eius uicarius, an coacta, uel seducta fuerit, sess. ult. de regul. c. 17.

Canon

Canon 56. de pœnis Corretricis non denuntiantis tempus professionis Episcopo.

sess. ulti. de regul. c. 17.

Quod professionis tempus ne Episcopus ignoret, teneatur Prefecta monasterij cum ante mensem certiorem facere: alias quamdiu Episcopo uidebitur ab offitio suspensa sit.

Canon 57. de non cogendis uel impediendis mulieribus ad religionem.

sess. ulti. de regul. c. 18.

Quod eos, qui cogunt mulieres ad ingrediendum monasterium, uel ad suscipiendum habitum, uel ad emittendam professionem. ¶ Et qui sanctam virginum, uel aliarum mulierum uoluntatem ueli accipiendi, uel uoti accipiendi sine iusta causa impedierint Sancta Synodus anathemati subijcit.

Canon 58. de remedio illius qui prætendit suam professionem non tenere.

sess. ulti. de regul. c. 19.

Quod quicūque regularis prætendat se per uim, & metum ingressum religionem, aut ante ætatem professum fuisse, aut quid simile, non audiatur, nisi intra quinquennium tantum a die professionis, & tunc non aliter nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram superiore suo, & ordinario. ¶ Quòd si ante spontè habitum dimiserit, nullatenus ad allegandum quamcunque causam admittatur, & tamquam apostata puniatur.

Canon 59. de excommunicationis sententia non nisi summa maturitate ferenda.

Quod quamuis excommunicationis Gladius ner

uus sit ecclesiasticæ disciplinæ, sobriè tamen, magnaque circunspectione exercendus est, cum experientia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari, & pernitiem potius parare quàm salutem. de refor. c. 3.

¶ Et quoniam in huiusmodi sententijs ferendis Sancta Synodus moderamen esse uoluit: fratres prædicatores ĩ capitulo cęlebrato Bononię 1564 attentos esse uoluerunt superiores, ut nisi pro grauioribus causis, quæ præsentandi exigunt remedium, non imponatur, et ꝙ priores conuentuales quàm rarissimè, & matura deliberatione censuris uti debeant, & qui in hoc faciles inuenti fuerint a suis superioribus corrigantur. Statutũ fratrum prædicatorum.

Canon 60. De remedio missarum,

Quod in ecclesijs ubi magnus missarum numerus reperitur, possint generales ordinum in suis capitulis generalibus statuere circa hoc, quicquid magis expedire uidebitur. sess. 25. de refor. c. 4.

¶ Ubi est sciendum, quod huiusmodi facultas concessa per Concilium Tridentinum Episcopis, & Generalibus, intelligitur tantum de onere missarum ante Concilium Tridentinum imposito. sic mihi consulenti die 7. Februarij 1573. dum essem Romæ, responderunt Illustrissimi Cardinales Sanctissimæ congregationis interpretes Concilij. Declaratione sãctisisme cõgregationis cõcilij.

Canon

Canoni 61. de locatione bonorũ ecclesiæ anticipatis solutionibus nõ faciendis.

sess. 25. de refor. c. 11. *Quòd locationes rerum ecclesiasticarum, si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in præiuditium successorum validæ intelligantur, quocunque indulto, aut priuilegio non obstante.*

Canon 62. de quarta funeralium.

sess. 25. de refor. c. 13. *Quòd quibuscũq; ĩ locis, iã annos quadraginta, quartam, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parrochiali ecclesiæ solita eßet ꝑsolui, ac postea fuerit ex quocunque priuilegio monasteriis concessa, post hac integro iure, & eadẽ persoluatur.*

Canon 63. de arctioribus statutis ultra consilium etiam seruandis.

sess. ult. de regul. c. 22. *Quod si qui regulares, tá uiri, quàm mulieres sint, qui sub arctiori regula, uel statutis uiuũt (excepta facultate habendi bona immobilia in cõmuni) eos ab eorum instituto, & obseruantia. S. Synodus ammouere non intendit. ¶ Ideo supra canone 48, per quod cauetur, quod omnes, etiam regulares quoscunque ad publicas processiones uocati accedere compellantur, Concilium ipsum excepuat eos qui sub strictiori clausura, uiuant. ¶ Vnde habenda est regula generalis, ꝙ circa nostrorum statutorum reformationem, sic superiores, nostriq; ordinis fratres, Sãctæ Synodi prædictos canones seruandos esse intelligant, ut tamẽ arctiora nostra statuta in suo robore persistãt.*

SUMMARIU STATIONUM

Ecclesiarum urbis Romæ, quas hac ratione imprimere curauimus, ut fratres, sorores, & alij, de quibus habetur in priuilegijs folio 33. sciant quales, & quantæ sint, & ad easdem sibi acquirendum pro fælici statu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ orandum deuotius, & frequentius magis incitentur, dicendo quinquies pater noster, & quinquies Aue Maria in diebus infrascriptis coram altari maiori in ecclesiis nostri ordinis minimorũ.

Stationes Aduentus usque ad septuagesimam.

Dominica 1. aduentus statio ad sanctam Mariam maiorem sunt ibi anni 28. millia indulgen. & tot quadragenæ, & remissio tertiæ partis peccatorum.

¶ Dominica 2. Aduẽtus ad Sanctam Crucẽ in Hierusalem sunt anni xi. millia indulg. & remissio plenaria omnium peccatorum.

¶ Dominica 3. Aduentus ad S. Petrum sunt

anni 28. millia indulg. & remissio plenaria omnium peccatorum.
Feria 4. quatuor temporum ad S. Mariam maiorem sunt anni 28. millia indulg. & tot quadragenæ, & remissio tertiæ partis peccatorum.
Feria 6. ad Sanctos 12. Apostolos sunt anni x. millia, & remißio omnium peccatorum.
Sabbato ad S. Petrum sunt anni 28. indulg. & tot quadragenæ.
¶ Dominica 4. Aduentus ad Sanctos xij. Apostolos sunt anni 12. millia indul. & plenaria remißio omnium peccatorum.
In vigilia Natiuitatis Domini ad Sanctam Mariam maiorem sunt anni 28. millia, & tot quadragenæ, & remissio tertiæ partis peccatorum.
¶ Ad primã missam in nocte Natalis Domini ad Sanctam Mariam maiorem ad præsepe sunt anni 28. millia, & tot quadragenæ indulg. & plenaria remissio omniũ peccatorum.
Ad secundam Missam in aurora ad Sanctam Anastasiam sunt anni 28. millia indulgen. & tot quadragenæ, & plenaria remissio peccatorum.
Ad tertiam missam in die Natalis Domini ad Sanctam Mariam maiorem sunt anni 28. millia indulgen. & tot quadragenæ, & plenaria remißio omnium peccatorum.
¶ In die Sancti Stephani ad Sanctum Stephanum in monte cælio sũt anni 28. millia indulg. & tot quadragenæ, & plenaria omnium peccatorum.

In die Sancti Ioannis Euangelistæ ad Sāctam Mariam miorem sunt anni 28. millia indulg. & tot quadragenæ, & plenaria remissio omniū peccatorum.

In die Sanctorum Innocentium ad S. Paulū sūt anni 15. millia indulgen. & tot quadragenæ & plenaria indulgent. peccatorum.

In circuncisione Domini ad Sanctam Mariam transtiberim ad fontes olei sunt anni 25. millia indulgentiæ, & plenaria indulgen. omnium peccatorum.

In die Epiphaniæ ad S. Petrum sunt anni 28. millia, & tot quadragenę, & plenaria remißio omnium peccatorum.

STATIONES à Septuagesima usq; ad feriam 4. cinerum.

Dominica in septuagesima statio ad Sanctum Laurentium extra muros sunt anni xi. millia, & 48. quadragenæ, & remissio tertiæ partis peccatorum.

¶ Dominica in sexagesima ad Sanctum Paulū sunt anni 12. millia, & 18. quadragenę & remissio tertiæ partis peccatorum.

¶ Dominica ī Quinquagesima sunt anni 28. millia, & tot quadragenæ

genæ, & indulgen. ple naria.

Stationes à feria 4. Ci nerum usque ad Sabba tum Sanctum.

¶ *Feria 4. Cinerum ad S. Sabinam sunt anni 3. millia indul. & plena naria remissio peccato rum.*

Feria 5. ad S. Georgiũ sunt anni x. millia in dulgen.

Feria 6. ad Sanctos Io annem, & Paulum sũt anni x. millia.

Sabbato ad S. Trypho nem sunt anni x. & re missio omnium pecca torum.

¶ *Dominica 1. in qua- dragesima ad S. Ioan nem in Laterano sunt anni 18. millia indulg. & remißio omniũ pec catorum, & vlterius indulgentiæ sine nu- mero.*

Feria 2. ad S. Petrum ad Vincula sunt anni x. millia, & plenaria re missio omnium peccato rum.

✝ *Feria 3. ad S. Anasta siam sũt anni 28. millia & tot quadragenæ, & liberatio vnius animæ à purgatorio.*

Feria 4. quatuor tempo rũ ad S. Mariam maio rem sunt anni 28. millia indulgen. & tot quadra genæ, & remißio ter tię partis peccatorum.

Feria 5. ad S. Laurentiũ in paneperna sunt anni x. millia indulgen. & remissio plenaria omniũ peccatorum.

Feria 6. quatuor tempo rum ad SS. 12. Apostolos sunt anni 12. millia, & plenaria remißio om nium peccatorum.

Sabbato quatuor tempo rum ad S. Petrum sunt anni 28. millia, & tot quadragenæ, & plena ria

ria remiſſio omniũ peccatorum.

¶ Dominica 2. ad S. Mariam in Dominica ſunt anni 28. millia, & tot quadragenæ.

Feria 2. ad Sanctum Clemẽtem ſunt anni xi. millia, et remiſſio tertiæ partis peccatorum.

Feria 3. ad S. Balbinam ſunt anni x. millia indul.

Feria 4. ad S. Cæciliam ſunt anni x. millia.

Feria 5. ad Sanctam Mariam transtiberim ſunt anni x. millia.

Feria 6. ad S. Vitalem ſunt anni x. millia.

✠ Sabbato ad SS. Marcellinũ, & Petrum ſunt anni x. millia, et remiſſio omnium peccatorum, & liberatio unius animæ à purgatorio.

✠ Dominica 3. ad S. Laurentium extra muros sũt anni 19. millia indulg. & 48. quadragenæ, & liberatio vnius animæ à purgatario.

Feria 2. ad S. Marcum ſunt anni x. millia.

Feria 3. ad S. Pudentianam ſunt annis x. millia

Feria 4. ad S. Xiſtum ſunt anni x. millia.

Feria 5. ad SS. Coſmam & Damianum ſunt anni x. millia.

Feria 6. ad S. Laurentiũ in Lucina ſunt anni x. millia indulg.

Sabbato ad S. Suſanam ſunt anni 13. millia indulgen.

✠ Dominica 4. ad S. Crucem in Hieruſalem eſt plenaria remiſſio omniũ peccatorum, & liberatio unius animæ a purgatorio.

Feria 2. ad SS. quatuor coronatos ſunt anni x. millia indul.

Feria 3. ad Sanctũ Laurentium in Damaſo ſunt anni x. millia, & remiſ-

ſio tertiæ partis peccatorum.

Feria 4. ad S. Paulum ſunt anni x. millia, & remiſsio tertiæ partis peccatorum.

Feria 5. ad Sanct. Silueſtrum ſunt anni x. millia indulg.

Feria 6. ad S. Euſebium ſunt anni x. millia indul.

Sabbato ad S. Nicolaum in carcere ſunt anni x. millia indul.

¶ Dominica de paſſione ad S. Petrum ſunt anni 28, millia, & tot quadragenæ, & remiſsio tertiæ partis peccatorum.

Feria 2. ad Sanctum Criſogonum ſunt anni x. millia.

Feria 3. ad Sanctum Ciriacum ſunt anni x. millia.

Feria 4. ad Sanctum Marcellum ſunt anni x. millia.

Feria 5. ad Sanctum Apollinarem ſunt anni x.] millia.

✠ Feria 6. ad S. Stephanum in monte Cœlio eſt liberatio unius animæ à purgatorio.

✠ Sabbato ad S. Ioãnem ante portam latinam, ſunt anni 12. millia indulgen. & liberatio unius animæ à purgatorio.

¶ Dominica in Palmis ad S Ioannem in Laterano ſunt anni 25. millia, & tot quadragenæ, et remiſſio omnium peccatorum, & in hoc die bis lucratur dicta indulgen.

Feria 2. ad S. Praxedem ſunt anni 15. millia, & remiſsio 4. partis peccatorum, & indulg. plenaria omnium peccatorum.

Feria 3. ad S. Priſcam ſunt anni 18. millia, & plenaria remiſſio peccatorum

lorum.

Feria 4. ad San. Mariam maiorem sunt anni 28. millia, & plenaria remissio peccatorum, & isto die mane ante Missam maiorem in Sancto Petro ostenditur vultus Sanctus omni populo.

Feria 5. in Cena Domini ad Sanctum Ioannem in Laterano sunt anni 12. millia, & tot quadragenæ, & bis in die illo ibi est indulgentia plenaria. ¶ Et summus Pontifex lauat pedes 12. pauperum, & legitur bulla in Cæna Domini.

Feria 6. in Parasceue ad Sanctam Crucem in Hierusalem est plenaria indulgen. omnium peccatorum, & multæ aliæ indulgentiæ.

Sabbato Sancto. Ad S. Ioannem in Laterano sunt anni 12. millia, & 48, quadragenæ, & plenaria remissio peccatorum.

STATIONES IN DOminica Resurectionis, & per totam octauam.

Dominica Resurrectionis ad S. Mariam maiorem sunt anni 28. millia, & tot quadragenæ, & plenaria remissio omnium peccatorum.

Feria 2. ad S. Petrũ sũt anni 28. millia, & tot quadragenę, & plenaria remißio omnium peccatorum.

Feria 3. ad S. Paulum sunt anni 28. millia, & tot quadragenæ, & plenaria remissio omnium peccatorum.

✝. Feria 4. ad S. Laurentium extra muros sunt anni 18. millia, et liberatio unius animæ à purgatorio.

Feria 5. ad SS. 12. Apostolos sunt anni 15. millia, & plenaria indulg. omnium peccatorum.

Feria 6. ad S. Mariam Rotundam sunt anni 15 millia indulg.

Sabbato in albis ad S. Ioannem in laterano sunt anni 15. millia, & remissio tertiæ partis peccatorum.

¶ Dominica in octaua Paschæ sunt ann 15. millia & plenaria remissio omnium peccatorũ.

Statiões à Litaniis maioribus usq; ad sabbatum octauæ Pẽtecostes.

¶ In litaniis maioribus in festo S. Marci ad S. Petrum sunt anni 28. millia, & tot quadragenæ.

¶ In die Ascensionis Domini ad S. Petrum sunt anni 28. millia, & tot quadragenæ.

In uigilia Pentecostes ad S. Ioannem in Laterano sunt anni 15. millia, & remißio omnium peccatorum.

¶ In die Pentecostes statio ad S. Petrum sunt anni 28. millia, & plenaria remissio omnium peccatorum.

Feria 2. ad S. Petrum ad Vincula est indulg. plenaria peccatorum.

Feria 3 ad S. Anastasiam

ſiam ſunt anni 18. millia indulg.

Feria 4. quatuor temporum ad S. Anaſtaſiam ſunt anni 28. millia, & tot quadragenæ, et remiſſio tertiæ partis peccatorum.

+Feria 5. ad S. Laurentiũ extra muros ſunt anni 18. millia, & tot quadragenæ, et remiſſio tertiæ partis peccatorũ et liberatio unius animæ a purgatorio.

Feria 6. quatuor temporum ad SS. 12. Apoſtolos ſunt anni 18. millia. & plenaria remiſſio peccatorum.

Sabbato quatuor temporum ad S. Petrum ſunt anni 28. millia, & tot quadragenæ, & remiſſio tertiæ partis peccatorũ.

Sunt aliæ ſtationes, quas non poſui ſequens ordinem Stationum deſcriptarum in miſſali nouo Romano.

SEQVVNTVR INDVLGENtiæ Septem Eccleſiarum principaliũ urbis Romæ, quas ſimiliter lucrantur fratres, & ſorores, & alij ſupradicti modo ſupradicto. ¶ Sanctus Silueſter Pa

pa

pa ſcribit in ſua chronica, quòd Romæ fuerunt mille quingentæ eccleſię, quarũ maior pars nunc eſt deſtructa. Sed inter alias ſunt ſeptem principales priuilegiatæ maiori priuilegio, gratia, & dignitate, & ſanctificatione, quàm aliæ.

PRIMA ECCLESIA principalis, eſt ſacroſancta Lateranenſis eccleſia, quæ ab antiquo dicebatur Baſilica Saluatoris, nunc autem communiter uocatur eccleſia Sancti Ioannis Lateranenſis, quę eſt caput totius urbis, & orbis. Quæ ædificata fuit à beato Siluestro Papa, & ab Imperatore Conſtantino in latere ſui proprij palatij, & ab eodem Siluestro Papa in honorem Sanctiſsimi Saluatoris noſtri Domini Ieſu Chriſti, & Sanctorum Ioannis baptiſtę, & Ioannis Euangeliſtæ dedicata fuit. In qua Silueſter, & Gregorius ſummi Pontifices, qui eam conſecrauerunt, deuotè uiſitãtibus conceſſerunt tantas indulgentias, quòd eas nemo, niſi ſolus Deus enumerare poteſt.

¶ Nota quod Romæ in hac eccleſia Sancti Ioannis Lateranenſis habetur quædam tabula in qua continentur ſequentia.

¶ Primò ad altare maius ſunt indulgentiæ 48. annorum

norum, & totidem quadragenarum, & remissio tertię partis omnium peccatorũ. ¶ Item Constantinus Imperator postquam mundatus fuit à lepra per sacri baptismatis susceptionem dixit beato Siluestro. Pater ecce domũ meam in Ecclesiam ordinaui, infunde in eam tuam largam benedictionem uenientibus ad eam, & ait ad eum beatus Siluester. Dominus Iesus Christus, qui mundauit te à lepra, & purificauit fonte peremni, per suam misericordiam mundet, & purificet omnes huc uenientes sine peccato mortali, & authoritate Petri, & Pauli Apostolorum, & nostra, sit eis remissio peccatorum quocunque tempore anni. ¶ Item Sanctus Gregorius Papa, qui hanc ecclesiam consecrauit post destructionẽ eius factam per hæreticos, confirmauit indulgentiam positam per beatum Siluestrum Papam antedictum.

¶ Item Bonifacius dixit, Indulgentiæ Ecclesiæ Lateranensis numerari non possunt, nisi à solo Deo, & ego omnes illas confirmo. ¶ Item in festo Saluatoris, cuius imago uisibiliter apparuit omni populo Romano miraculosè, scilicet, quando Papa Siluester consecrauit dictam Ecclesiam: primò, vbi fuerat populus Romanus congregatus, tunc prædicta imago apparuit uisibiliter omni populo de urbe, quæ imago remansit in pariete, & quotidie uideri potest, nec comburi potuit, cũ ecclesia bis combusta fuerit, est remissio

omnium

omnium peccatorum. ¶ Item Papa Bonifacius dixit, si quis ad sedem nostram lateranensem causa devotionis, orationis, & peregrinationis accesserit, ab omni sorte peccati sit mandatus totus. ¶ Item in Ecclesia prædicta in capella S. Ioannis Baptistæ, in qua mulieres non intrant, ibidem ad fontes est remissio omnium peccatorum. ¶ Item in cappella S. Laurentij, in qua similiter mulieres non intrant, quæ dicitur Sancta Sanctorum, est remissio omnium peccatorum. ¶ Item si scirent homines indulgentias Ecclesiæ Lateranensis, dicerent, tantæ sunt, quod non oportet nos ire ad Sanctum Sepulcrum ultra mare.

SECVNDA ECCLESIA PRINCIPALIS est, ad S. Petrū, ubi nūc est Sancta sedes Apostolica, & palatium Sanctissimi Domini nostri Papæ, in qua sunt omni die 48. anni, & tot quadragenæ, & remissio tertiæ partis peccatorum. ¶ Item in eadem ecclesia fuisse dicuntur centum & nouem altaria, quæ nunc pro magna parte sunt remota, & in melius sub pauciori numero redacta, siue ordinata, & pro quolibet 18. anni indulgentiarum dati sunt, & inter alia sunt septem altaria principalia, quæ in girum cancellis cupreis vallata sunt, olim deauratis. ¶ Item quandocunque festum Sanctorum Petri, & Pauli, vel inuocationis dictorum altarium, seu etiam festum natiuitatis Dominicæ, Paschæ, seu omnium Sāctorum, aliudq; festū duplex, duplicantur omnes prædictæ

prędictę indulgentiæ. ¶ Item in festo annuntiationis beatæ Mariæ, sunt ibi mille anni indulgentiæ. Item à prędicto festo usque ad Calendas Augusti sunt ibi 12. anni indulgentiarum; & totidem quadragenæ, & remissio tertiæ partis omnium peccatorum. ¶ Item quicunque ascendit gradus Sācti Petri deuotè, huic cōceduntur pro quolibet gradu septem anni indulgentiarū per Alexandrum sextum.

TERTIA ECCLESIA EST AD SANctū Paulū in qua sunt omni die 48. anni indulgentiarum, & tot quadragenæ, & remissio tertiæ partis omnium peccatorum. ¶ Item in conuersione Sancti Pauli sunt ibi centum anni indulgentiæ, & tot quadragenæ. ¶ Item in festo Sanctorum Innocentium quorum multa corpora requiescunt ibi, sunt ibi 48. anni indulgentiæ, & tot quadragenæ ab antiquo, modò uerò est indulg. plenaria. ¶ Item in dedicatione eiusdem, quæ est in octaua Sancti Martini, sunt ibi mille anni indulgentię: & tot quadragenæ, & remißio tertiæ partis omniū peccatorum. ¶ Item si quis intrauerit dictam ecclesiam omnibus diebus dominicis, habet tantas indulgentias, ac si iret ad Sanctum sepulchrū Hierosolymis.

QVARTA ECCLESIA EST AD SANctam Mariam maiorem, in qua sunt omni die 48. anni indulgentię, & tot quadragenæ, & remissio tertiæ partis omnium peccatorum. ¶ Item in uigi-

lia Ascensionis Domini, quæ celebratur festum translationis corporis Sancti Hieronymi, ibidem quiescentis ad altare ipsius est remissio tertię partis omnium peccatorum, concessa à Pio Papa secundo.¶Item in omnibus festiuitatibus Beatæ Mariæ sunt ibi mille anni indulgentiæ.¶Item à festo assumptionis uirginis, usque ad eius natiuitatem sunt ibi 12.millia annorum indulgentiæ ultra prædictas quotidianas indulgentias. Nota tamen, quod quarta ecclesia ab antiquo tempore fuit S.Laurentij.Sed tempore Alex.VI. ad Sanctam Mariam tempore iubilei fuit assignata pro quarta in numero, & aliæ tres non uisitanbantur ex debito, sed ex deuotione tantummodo; ad parcendum laboribus peregrinorum, & Romanorum. Sed ista differentia parum differt, dum tamen fiat relatio debita sanctorum, solitorum referri ad utranq; ecclesiam.

QVINTA ECCLESIA EST AD SANctum Laurentium extra muros, in qua sunt omni die 48.anni indulgentię, & tot quadragenæ, ac remissio tertię partis omnium peccatorum.¶Item in festiuitatibus Sanctorum Stephani, & Laurentij, quorum corpora ibidem requiescunt, & per octauas eorum, & in singulis stationibus eiusdem ecclesiæ sunt centum anni indulgentiæ, & remissio tertię partis omnium peccatorum concessi ab antiquo:Sed, fel.rec. Calixtus tertius, concessit omnibus utriusque sexus Christifidelibus, dictam ecclesiam deuotè uisitantibus, & singulis festiuitatibus

& sta-

& stationibus eiusdem ecclesiæ plenariam remissionem omnium peccatorum. ¶Item si quis intrauerit dictam ecclesiam per annum, omni 4. feria liberat vnam animam à purgatorio. ¶Item intrãs per ianuam australem eiusdem templi, de una cruce ad aliam contritus, & confessus, habet remissionem omnium peccatorum.

SEXTA ECCLESIA EST AD SANctum Fabianum, & Sebastianum extra muros, in qua sunt omni die 48. anni indulgentiæ, & tot quadragenæ, ac remissio tertiæ partis peccatorum. ¶Item in eadem ecclesia sunt quotidie mille anni indulgentiæ dati à Pelagio Papa. ¶Item in eadem ecclesia ad catacumbas ibi propè maius altare, sunt tantæ indulgentiæ, quantæ sunt in ecclesiis Apostolorum Petri, & Pauli, quia ibi prius corpora eorum iacuerunt abscondita longo tempore in puteo quodam, superquem est unum altaré. ¶Item Siluester, Gregorius, Honorius, Pelagius, Nicolaus, & Ioannes summi Pontifices concesserunt quilibet eorum millæ annos indulgentiæ, quocunque tempore anni deuotè uisitantibus dictam ecclesiam. ¶Item ibidem in cæmeterio Calixti est plenaria remissio omnium peccatorum, secundum quosdam.

SEPTIMA

SEPTIMA ECCLESIA PRINCIPALIS est ad Sanctam Crucem in Hierusalem, in qua sunt omni die 48. anni indulgentię, & totidem quadragenæ, ac remissio tertiæ partis omnium peccatorum. ¶ Item omni die Dominica sunt in eadem ecclesia. 300. anni indulgẽtiæ, & tot quadragenę, ac remissio tertię partis omnium peccatorum. ¶ Item in dedicatione eiusdem, quæ celebratur in uigilia Sancti Benedicti abbatis in mense Martij, est ibi plenaria remissio omnium peccatorum. Similiter in inuentione tituli Sanctæ Crucis, quod ibi in sublimi muro inuentum est tempore Alexaudri VI. 26. Ianuarij. Et etiam quotidie in capella Sanctæ Helenæ, ubi mulieres non intrant nisi semel in anno, est indulgentia plenaria.

SEQVVNTVR ALIquę Indulgentiæ Concessę per Romanos Pontifices visitantibus ecclesias ordinis minimorum Sancti Francisci de Paula.

sup. ca. 62. LEO X. Visitantibus Ecclesiam Sanctissimę Trinitatis de Urbe eiusdem ordinis

dinis, & ibidem deuotè recitantibus orationem Dominicam , & salutationem Angelicam ter in honorem Sanctissimæ Trinitatis, contritis, & confeßis, seu confitendi, propositum habentibus concessit infrascriptas indulgentias.

SVMMA INDVL-gentiarum.

IN PRIMIS singulis Dominicis totius anni est indulgentia 30. annorum, & totidem quadragenarum.

¶ITEM singulis Dominicis quadragesimæ, & singulis festiuitatibus Resurrectionis, Pētecostes, Trinitatis, & Natiuitatis a primis uesperis dictarum usque ad occasum solis est indulg. plenaria omnium peccatorum.

¶ITEM à media cuiuslibet anni quadragesima usque ad octauam Pascbę conceduntur similes indulgentiæ, quas consequuntur uisitantes ecclesiā S.Mariæ de Populo.

ITEM tempore dictarum indulgentiarum concessit, ut Corectores domorum nostri ordinis, possint eligere, & deputare aliquos fratres in confessores sæcularium (intellige ex approbatis ab ordinario)

eorum confessionibus, possint eos absoluere à quibuscunque casibus, etiam sedi apostolicæ reseruatis, exceptis contentis in bulla Cænę Domini.

Communio, & extensio dictarum indulgentiarum.

NOTA, quod præfatæ indulgentiæ per Leonem .x. concessæ ecclesiæ Sanctissimæ Trinitatis,
Paul.94. per Paulum III. specialiter concessæ sunt ecclesiæ Sancti Aloysij Ciuitatis Neapolis, & per eundem
Idem 93. dem Paulum pòst præfatam concessionem fuerũt extensæ & ampliatæ ad omnes ecclesias eiusdem
Iulius 43 ordinis, quod ante eum voluit, & concessit Iulius
Leo.81. II, & idem Leo, & post eum Clemens VII. &
Clem.89 intellige cum eadẽ facultate eligendi confessores.

Aliæ indulgentiæ.

Supra 54 Idẽ Leo visitantibus aliquã ex ecclesijs ipsius ordinis in festiuitatibus Pentecostes, Aßumptionis beatę Marię, ac Annunciationis eiusdem, & omnium sanctorum à primis vesperis vsque ad occasum solis, & inibi in memoriam passionis Christi quinquies orationem dominicam, & totidem salutationem Angelicam recitantibus concessit annuatim indulg. decem annorum, & totidem quadragenarum. ¶ Et conceßit facultatem correctoribus

ut

ut tempore ipsius indulgentiæ valeant eligere ali quos confeßores (intellige ex approbatis ab ordi nario) qui, auditis eorum confeßionibus, eos absol uere poßint, etiam in casibus Episcopalibus, & uo ta commutare, exceptis reseruatis in dicta bulla. Et hanc indulgentiam de nouo Clemens VII. extēdit ad omnes, & singulas ecclesias ipsius ordinis. Clem. 89.

Aliæ Indulgentiæ.

IDEM Leo post terminatum officium canoniza tionis Sancti Francisci de Paula, in loco sepulturæ eiusdem Sancti, in depositionis suæ die, videlicet se cunda Aprilis perpetuò duratura 40. annorū, & Car. 74. totidem quadragenarum indulgentiā annuatim cō donauit, ut in fine bullæ Canonizationis eius est ui dere. Leo 55. ¶ Et nota q̄ corpus beati Francisci de Pau la in domo Iesu Mariæ Turonensis conuentus no stri ordinis quiescit, ut supra in bulla super hoc est uidere.

Aliæ indulgentiæ.

CLEMENS VII. singulis fratribus, & sorori bus nostri ordinis, nec non & alijs Christifidelibus in festo, & octaua Sancti Francisci de Paula cæle brantibus, seu recitantibus Missam, et officium eius dem Sācti, pro singulis festis, & octauæ ipsius die Supr. 89. bus concessit indulgentiam centum dierum.

Aliæ Indulgentiæ.

Sup.86. IDEM Clemens uisitantibus ecclesiam Sancti Aloysij de Neapoli ordinis nostri singulis sextis ferijs totius anni, & inibi semel orationem dominicam, & tantundem salutationem Angelicam recitantibus, pro singulis sextis ferijs, quibus id fecerint, concessit indulgentiam centum dierum. ¶Et ista indulgentia intelligitur extensa ad

Leo.89, omnes, & singulas ecclesias eiusdem ordinis, ut ipsemet Leo ante declarauerat, & concesserat.

VITA B. FRANCISCI DE PAVLA, RELIGIONIS Minimorum authoris.

SACER ordo Minimorum, cui premissa, & alia complura priuilegia per summos Pōtifices largita fuere, ortum, & originem habuit à beatissimo patre Francisco, qui eiusdem ordinis institutor, parens, ac primus corrector generalis fuit, de cuius uita ad laudem omnipotentis Dei, à quo bona cuncta procedunt, infrascripta dicere libuit.

De

De patria beati Francisci. 1.

PAula oppidum est Brutiorum, seu potius Calabrorum, nam qui proprio nomine hoc tempore Calabri sunt, olim uocabantur Brutij, & magna Grecia. Oppidum hoc in littore positum abest à Consentia iter unius diei, urbs, & natura, & situ apprimè nobilis, sed nobilissima ex ortu Sancti Francisci de Paula sui ciuis, qui ex hac ipsa Paula patria sua, in qua ortus, procreatus, educatus, ętatem ferè egit, cognomen sibi delegit: patrię magis, quàm generis cognomine uti, & Franciscus de Paula uocari uoluit, & ideò in more religiosis est cognominari à patria.

Cognomẽ à Patria delegit.

De origine natiuitatis. 2.

FVit in hoc oppido Iacobus quidam Martolilla uir humilis, & obscurus humilium parentum Consentinorum genere ortus, expers literarum, neque ullas

Pater S. Frãcisci.

omnino

omnino noscebat literas, nullis opibus, nullis facultatibus sine censu, sine honore, sed egestate, singulari bonitate, modestia, uirtute, & religione Christiana praeditus.

¶ In dicto oppido proximum est castrũ Foscaudi, ubi nata est Viẽna, ambo uerè Christiani, & in fide Christi baptizati, & cõfirmati, ac ut uerè catholici educati, qui inuicem secundùm ritum sanctę Romanae Ecclesiae matrimonium contrahẽtes, & (ut fideles decet coniuges) mutuã charitatem, uitaeq; honestatem seruantes diu cohabitarunt, liberos non procreantes. Mater Vienna

¶ Voto impetratus fuit beatus Franciscus. 3.

SEd Deus, qui antequàm mundum faceret, Franciscum de Paula uiderat, & eius natalem diem iudicio, non casu in hoc tempus contulerat, ut exoptatum, & expectatum in hunc mundum deuenire demonstrauit; filiorum desiderio Iacobum Ex vita eiusdem Santi de scripta

cobum

Dauidem Romeum doctiss. vi rũ inter uitas sancto rum Patronorum Neapol.

cobum, & Viennam affecit, uota igitur sancto Francisco de Aßisio fecerunt, si filius sibi aliquando gigneretur, se eius nomine infantem filium nuncupaturos, & per annum in sua ecclesia domino famulaturum. Quare Deus à sancto Francisco de Aßisio exoratus, se illorum preces, & uota audisse, satis signi dedit, nam nocte ferè media, dum Franciscus de Paula gignebatur, homo quidam pernecessarius, & propinquus ipsius Iacobi, qui uerbo nostrati compater dicitur, ad operam mercennariam Iacobum uocaturus uenerat, cum incensas faces nocturno tempore supra eius tectum uidit: Deus hoc signum dando, lumen animi infantis pueri, qui eo in loco tũ generabatur, Paulanis omnibus ostendebat, quod Iacobus propinquo demonstrauit, cum id narraretur.

Natiui-

¶ Natiuitas Sancti Francisci. 4.

TAndem anno Domini 1416. Pontifice maximo regnãte Ioanne Neapolitano 23. natus est beatus Franciscus de Paula in ædibus paternis, ubi hodie ostendũtur eius incunabula, nam illarũ ædium parietes modò stant, & manent, quos fratres nostri postea ad sempiternã pietatis memoriam consecrarunt, & religiosos fecerunt, et singulis hoc tempore ibi diebus ex nostris fratribus aliquis Deo immolat, Domus vbi natus est B. Frãciscus hodie stat & fratres ibi celebrãt.

¶ Voti executio. 5.

PArentes uota per eum emissa adimplere uolentes, Franciscum filium annum circiter decimum tertium agentem, iuxta uotum per eos emissum ad domum sancti Francisci de Aßisio, ciuitatis sancti Marci duxerunt, & ibi eum domino obtulerunt, ubi puer in Dei timore educatus per annum continnum mansit, habi- Supr. car. 56. ex bulla Leo. x.

tu uotiuo sancti Francisci indutus. ¶ Et anno per eum exacto, nulla ibidem professione emissa, beatus Franciscus uocauit parentes, & obnixè rogauit, ut ipsum ad ecclesiam sancti Francisci de Aßisio & sanctæ Mariæ de Angelis deuotionis causa ducere uellent, qui pio eius desiderio annuentes se se itineris comites præbuerunt, & visitatis ibidem deuotè ecclesiis in patriam Paulæ reuersus est sanus & incolumis cum suis parentibus.

¶ Egressus est in eremum, 6.

Ex relatione D. Iacobi Simonete auditoris rotę ad Leonē x.

POst igitur reditum à ciuitate Aßisii unicus parentum filius in Dei timore educatus, futuræ sanctitatis specimē præbens, ne se aliquo scelere, aut malis uitijs, aut contagione aliqua contaminaret; relictis parentibus clàm eremum petijt, & ibi prima diuinę militiæ stipendia fecit, nam attingens ad nonumdecimum ætatis suę annum cœpit congregare fratres in

cœnobio

cænobio, frabricato sibi quodam oratorio, siue ecclesia sequenti modo.

¶ Aedificatio ecclesiæ. 7.

DIuino enim consilio templum propè Paulam per mille passus distãs cœpit ædificare unà cum quodam paruo dormitorio, de licentia bo. me. Pyrrhi tunc temporis Archiepiscopi Consentini. Supr.car. 1. ex bulla Pyrrhi

¶ Quo inter uicinos diuulgato, undique populi ad opus iuuandum concurrebant, eius sanctimonia, moribus, miraculis allecti, materiam, lapides, & calcem, & cæmænta ducentes, & ipse beatus Frantiscus in agendo, & labores sustinendo princeps erat, ipse fundamenta iaciebat, ipse lapides comportabat, nec se tantis laboribus frangebat, licèt inedia consumptus uideretur.

¶ Eleemosyna pro fabrica ecclesiæ diuinitus inspirata. 8.

POsitis fundamentis ipsius ecclesiæ,

Supr.car. 67. x ea dē bulla Leonis.

ecce repentè uir quidam sancti Francisci de Assisio habitu indutus, qui grauissimis uerbis reprehendit beatū Franciscū de Paula, quòd tā angustam ecclesiam facere incepisset: quare eandem demoliri sibi mandauit, & aliam maiorem designare; qua designata, beatus Franciscus de Paula se tantā impensam facere posse & tātas sibi uires datas negauit. ¶ Tunc uir ille ei dixit, Deum rerum omnium potentem illi non defuturum esse, & demolitis parietibus iam cœptis uir ille è conspectu euolauit, unde non immeritò plerīq; illum sanctum Frācīscum de Assisio esse existimarunt, quia postridie nobilis quidam Consentinus superuenit, qui eidē beato Francisco pro ædificanda ecclesia magnum auri, atque argenti pondus obtulit; unde iuxta situs designationem ecclesiam notabili forma nō paruo sumptu construere cępit.

Iste religiosus dicitur fuisse B. Frācis. de Assisio.

Miracu-

¶ Miraculum fornacis ardentis 9.

IN dicto oppido Paulæ dum sui ordinis domus ædificaretur, & calce in fornace coqueretur; accidit, quod (uel propter nimium ignem, uel aliam causam) fornax ipsa ruinam minaretur. Tunc illius magistri nullum penitus remedium adhibere scientes, ad beatum uirum pro auxilio recurrerũt, eique periculum exposuerunt. Qui illis (per charitatẽ) inquit, ad collationem, seu prandium eatis, mihiq; curam fornacis relinquatis. Quibus discedentibus, ipse statim signo crucis facto, intrepide dictam fornacem ardentem intrauit, ac illam solus reparauit, idemq; absque læsione aliqua incolumis exiuit.

Supr. fol. 69.

Signo crucis intrauit.

¶ Miraculum muti à natiuitate. 10.

CUm idem beatus vir fabricam domus iuxtà Paulæ oppidũ incæpisset adductus est ei quidam à natiuitate mu

tus. Quem cum parentes eius iuxta eccle
siam posuissent, dixit eis uir beatus, ut
In nomine Iesu habuit loquelam. altè secum ter Iesum acclamarent, & ita
aperiretur illi sensus. Beato uiro inchoan
te; dictisque parentibus prosequentibus,
mutus similiter alta uoce dixit, Iesus, &
inde liber, ac integer usque ad eius obitũ
in loquela permansit.

¶ Miraculum puellæ ab ortu cæcæ. 11.

Supr. 68. ANtonius quidam Catalanus ciuis
Paulanus habebat Iuliam filiã grã
dẽ cæcã natam, hanc beatus Franciscus,
crucem in eius oculis signando, sanauit,
apposita sibi quadã herba super eius ocu-
lis, quam idem beatus vir ab horto, vbi
tunc fortè erat, euulsit, quæ statim uidere
cœpit, ac sensu visus, quandiu postea ui-
xit, freta est,

¶ Miraculum de fabis. 12.

CVm idem beatus uir fabricandæ do-
Car. 69. mui Paterni principium dare vel-
let,

et, uocauerat ad cœnam Antoniũ quendam, quem ad ecclesiam ędificandam, ut architectum adhibere uolebat, & cuidã fratri iuniori imposuit, ut fabas quasdam (carne cùm nunquam uesceretur) in foco coquẽdas poneret, frater ille ollam aquæ & fabarum impletam in foco posuit igni non admoto, oblitusq; ignem discessit.

¶ Sed cum uir beatus dictas fabas iam coctas esse credens, unà cum dicto Antonio in culinam uenisset, nullusq; ibi ignis adesset, dictus Antonius subrisit, de ferculo, quod nondum coqui cæpisset, cui uir beatus ferculum ipsum paratũ iam esse respondit, tetigitq; manu ollam, quæ illicò feruere uisa est, statimq; fabę coctę fuere, ita ut inde Antonius ipse prandium sumere potuerit: Qua de re dictus Antonius & nonnulli alij tunc præsentes maxima sunt admiratione affecti.

Mira-

¶ Miraculum duorum, qui ceciderunt quasi mortui. 13.

Fol.63. Ex eadẽ bulla 68.

IN fabrica dictæ domus Paterni, cùm duo laborantes terram effodiendo obruti fuissent, ita ut iam pro mortuis haberentur, ad succurrendum inuocatus uir beatus, à duabus partibus terram effodi fecit. Quo facto dicti laborantes uiui, & illæsi sua (ut creditur) gratia sunt reperti, quem in cadendo inuocauerant.

¶ Miraculum hominis in oculo albuginem patientis. 24.

Ex bulla Leon. 65.

CVm in dicto oppido Paterni idẽ beatus uir moram traheret, quidã oculi albuginem patiens ad eum accessit, humiliterq; rogauit, ut sibi opem afferret. Cuius precibus motus uir beatus bombicem sacro latice aspersam super uirginẽ calcem (quæ forte pro ecclesiæ fabrica ibi aderat) conuoluit: & ea oculum macula huiusmodi infectum abstersit, signoq; cru

cis

cis desuper facto, ab omni albugine, & macula statim liberauit.

¶ Miraculum hominis mortui in niue reperti. 15.

QVidam uenatores dicti oppidi Paterni, hyemis tempore hominem in montibus, niuibus copertum inuenerunt, & cum nullum uiuentis signum præ se ferentem inuenissent, in Paternum oppidũ sepeliendum detulerunt; ubi tunc beatus uir morabatur, quem cum beatus uir uidisset, in illum respiciens (per charitatem) ait, uiuit homo iste, & ad eum cõuersus, surge, inquit, & ambula. Ad cuius uerba, homo in sepulchrum mittendus illicò surrexit, ac pedetentim ambulare cępit, moxq; hospitij domum ingressus, ac cibo, refectus, pristinæq; ualetudini restitutus, ad propria saluus, et incolumis remeauit.

ex eadem bulla 69.

¶ Miraculum leprosi, et Paralitici. 16.

ERat tunc temporis Consentiæ quidã

ex eadem bulla 62.

Marcellus de Cardilla pedibus, ac manibus contractus, ac totus leprosus, adeò ut iam uocem quasi omnem amisisset, eiusque loquela uix audiretur. Qui cum per consanguineos suos ad Paulæ monasterium adductus, & beato uiro præsentatus fuisset, ille misericordia motus, parùm secretò orauit, mox uerò rediens eum manu subleuauit, & ab omni membrorum contractu, & lepra incolumem reddidit. ¶ Guidonem quoque Lipantum nobilem Cōsentinū grauißima infectū lepra, in domo Paterni, quā uir beatus tūc ædificabat, ad se uenientē sanitati restituit.

¶ Miraculum lampadis absq; igne accensæ. 17.

Ex bulla Leo. 69.

IDem etiam beatus uir die quadā (more solito) missam audire cupiens, cūq; ecclesiæ lampas accensa non esset, & aliqui, ex his, qui ibi missæ audiendæ causa aderāt, ignem foras quæsitum iuissent, illumq; iā asser-

afferrent, uir beatus chordā lampadis accepit, ut eam deduceret, Illa uerò in medio descensu absque aliquo igne miraculosè accensa effulsit, ex quo circunstantes candelas pro missa tunc celebranda necessarias deuotissimè accenderunt.

¶ Miraculum filij viduæ pro mortuo habiti. 18.

IOanna uidua eo tempore in terra Mōtis alti Consentinensis dœcesis, unum habebat filium Franciscum nomine, qui cùm à medicis de sanitate desperaretur, & in extremis laboraret, sacramētis omnibus ecclesiæ susceptis, & candela benedicta more solito accensa in eius manibus posita, à circunstantibus pro mortuo habebetur, mater uidens suum filium moribūdum, ad beatum Franciscum cū lachrymis recurrit, ut filium suum sanaret, ut illius sanitate, tribus suis ex dicto eius filio nepotibus prouidere posset, & si salus ex eadem bulla 69.

filio daretur, se illius uouit religionem susceptaram in habitu tertię regulæ. Quo uoto emisso, statim eius filius, quasi à morte resurgens, illicò absque ulla medicina ad salutem reductus est, & uixit annos triginta, postquàm hæc facta sunt.

¶ Miraculũ apostematis incurabilis. 19.

Ex bulla Leon. 68

QVidam uir nobilis Iacobus de Tarsia Baro terrę Bellimõtis Cõsentinę Diœcesis laborabat grauißimo, et penè insanabili apostemate in crure, quod, quia medici sanare non poterant, fuit adductus coram beato Francisco, qui tunc Paulæ degebat, quem cùm uidisset beatus uir, illum admonuit, ut in Deo firmã fidem, & certam spem haberet, quia sanitatis gratiam reciperet, & sic statim unum ex suis fratribus misit ad colligendum quædam folia herbę, quæ ungula Caballina dicitur, & cum ipsis folijs certos pulueres, quos in cella sua ipse beatus

uir

uir retinebat, sibi afferri fecit, & dum frater ille mandata exequebatur, beatus vir ad propinquam crucifixi imaginem conuersus, orauit, ut Baroni in suę diuinitatis gratia confidenti misericordiam suā aperiret, quod factum est, quia nonnullis ex dictis pulueribus ulceri impositis, & illo tribus ex folijs prædictis cooperto (domino coperante) ad pristinam sanitatem redijt, Deo, & beato Francisco de Paula gratias agens.

¶ Miraculum ignis coram quodam fratre ordinis minorum. 20.

ERat eo tempore in ea uicinitate cōcionator Antonius ex ordine Sancti Frācisci de Aßisio uir bonus, et inter suos apprimè doctus, qui beatum patrem etiā in publicis prędicationibus arguebat, quòd frater laycus, & litterarum penitus ignarus, quibusdam herbis ęgrotis salutem promitteret, qui cùm ad beatum virum — ex eadem bulla 69.

venisset, & magnis illum cõtumelijs affecisset, increpassetq́ eius ignauiam, & crassitudinem, vir Dei constantißimus, patientißimusq́ tot conuitijs, & iniurijs nullatenus fractus, ac ne commotus quidem fuit, sed foco appropinquãs, ardentes titiones nudis manibus accepit, eosq́ strictè cõpreßit, ac manifestè ostendit, in Dei uirtute omnia fieri posse. At ille prudentißimè prospiciens hominis simplicitatem, & fidem, omniaq́ ab eo diuina gratia, & ardentißimo fidei spiritu fieri, eius pedibus aduolutus, illos arctè complectens, osculariq́ satagens, ueniam ab ipso humillimè postulauit, neque inde surrexit, donec ab eodem beato patre benediceretur. Quod factum est, vt qui antea in illum publicè maledicta plurima cõgesserat, proprium confessus errorem, beati viri sanctitatem dignis, uerisque postea laudibus meritò efferret.

¶ Miraculum transitus maris Siciliæ. 21.

HAbebat in animo Messanam nauigare, conuentum Milatij forsan accepturus, seu fratres suos uisitaturus: erat in littore tunc nauarchus peregrinus cum nautis compluribus, & nauicula, hos non solùm rogabat, & hortabatur beatus pater, sed etiam obsecrabat, ut gratis se in Siciliam traijcerent, nautæ, qui beatum Frãciscum nondum uisum, cognitum non habebant, certum precium ab eo expostulabant: beatus pater se soluendo non esse dicebat, (cum religiosi fratres essent) nauicularij autem humanitatis inopes, & inurbani, ne dicam impios, quid nobis (inquiebant) cum ista sanctimonia uestra? nauis gratis nobis non constitit. Quare beatus uir illorum inurbanitatem prospiciens uestro (respondit) prospero, rectoq; cursu nauigatote. ¶ Illi portu soluentes plenißimis

Ex uita eiusdẽ Sãcti descripta per Dauid. Romeum uirũ doctiss. inter uitas Sanctorũ Patronorũ Neap.

nauigabant uelis, beatus uerò uir penulã ſuam in mari ſternit, comitis pro uelis pandit, erectoq; bacillo pro malo trãſibant mare. ¶ Nautę in alto uidentes beatum patrem cum ſocio ſic prouehi, & ſe, & ſuã pręterire nauim, maximè admirati (quiſnam homo non admiretur) eos ad ſe arceſſebant, gratuitò, & non grauatè in naui ſua uehẽdos, ſuæ ſtultitiæ peccati ueniam petentes, noluit beatus vir, ſed commodè nauigans, & ſecundiſsimo uento curſum (iuuante Deo) tenens, in portum uenit, ſalutatiſque ſocijs, naui Paulam reuerſus eſt.

¶ Miraculum ignis coram cubiculario Papæ. 22.

Ex bulla Leon. 67

PAulus II. Pont. maximus, audita tãtorum miraculorum fama, cubicularium quendam ſuum ad bo. me. Pyrrhũ Archiepiſcopum Conſentinum miſit, vt ipſe Archiepiſcopus ſuper miraculis huiuſmo

iusmodi diligenter se informaret, ac deinde ipsum certiorem efficeret. Quæ omnia ipse Archiepiscopus eidem cubiculario commisit, cubicularius autē Archiepiscopi fretus consilio hominem adijt. Et cùm inter salutandum, dicti beati viri manū osculari uellet, ille omninò renuit, eumq́ rogauit, ut sibi potius manum deosculandam porrigeret, asserens, id multò iustius, et conuenientius fore: eo quòd ipse cubicularius triginta tres annos iam præsbiter esset. Quod cubicularius memoria repetens (ubi id uerū esse cognouit) miratus est hominis spiritum, & cum eo ad colloquium in cameram cōcessit. Vbi cùm primus sermo de tam ardua, difficiliq́ uita fuisset, ut eam nulli (nisi robusto, ac ualido) tolerabilem fore cubicularius asseueraret, beatus pater, audito illius uerbo, igni appropinquans, ardentesque prunas absque læsione manibus arripiens, dixit, qui

Profeta uit.

qui perfecto corde domino seruiũt, omnia creata illis obtemperant. Exterritus ille eo miraculo, ueniam petijt, cumq; eius pedes humiliter oscularii uellet, ipseq; uir beatus id recusasset, eius tunc uestem manu apprehensam deuotè osculans, & ab eo recedens ad Pontificem redijt, eiq; miracula, quæ uiderat, enarrauit.

¶ De piscibus mortuis. 23

Ex colẽ processu de sedis Apostoli. auth. habito.

CUm in dicto oppido Paulæ esset beatus pater, quidam uir terræ Rendensis obtulit ei quosdam pisciculos altera die captos, quæ erat hesterna, quos cum beatus pater manibus suis accepisset, & in fonté aquæ uiuentis immisisset, qui usque diem hodiernum apparet in conuentu Paulæ, statim cœperunt uiuere, & supernatare, quod astantes uidentes cœperunt singuli gratias Deo referre de tanti uiri sanctitate.

Miracu-

¶ *Miraculum de captura piſcium.* 24.

ERant quidam piſcatores mittentes retia ſua in tenimento maris terræ Paulæ, & concludebant piſcium multitudinem, ſed quia ſemper in leuãdo retia à capiura piſces exibãt, miſit patronus nunciũ ad beatum uirũ, ut Dominum rogaret, quò factum fuit, quòd ſemper deinde cœperunt piſcium multitndinem copioſam. Ex eodẽ proceßu.

¶ *De commigratione in Franciam.* 25.

LVdouicus XI. Francorum Rex, audita tantorum miraculorum fama, cupiens coràm uidere beatum Franciſcum, eum multis pollicitationibus ſollicitatum, in Galliam ad ſe pellicere ſtuduit. At ubi animum totius mundi contemptorẽ nihil mouit Regiæ magnificẽtiæ magnitudo, cõfugit demum Ludouicus ad Apoſtolicæ ſanctitatis authoritatem, à qua impetrauit, ut eidem beato uiro in uirtute ſanctæ obedientiæ mandaret, ut ex Calabria in Ex bulla Leon. 70

Fran

Frãciã se conferret, dictumq; Regẽ Ludouicum uisitaret, & ita factum est, ut beatus Franciscus Sixti tunc Pontificis maximi iussu ad Regem proficisceretur, ubi eum prefatus Rex singulari deuntione suscipiens, seq; ab eo benedici postulans, illi tanquam uiro Dei magnum honorem, & reuerentiam exhibuit. ¶ Admirabatur Rex ille cælestem hominis in terris vitam, & animum corpore conclusum, omnia corporis desideria uincere. Quia eius præsentiam certissimum sibi rebusque suis præsidium, & inexpugnabile totius regni munimentum existimabat. Et id rectè quidem. Quid enim ad placandum Deum, & auertendas calamitates imminentes procellas, innocentium precibus efficacius.

De

¶ De miraculo panis. 26.

SEd antequàm in Franciã proficiſceretur, quidam ex oppido Paterni ad eũ acceſsit, dicens, quò progrederis pater, relinque nobis aliquid in memoriam. Dedit illi beatus pater unum modicum panem, qui per quinque annos continuos aſſeruatus in quadam arca incorruptus permanſit, & poſt annos prædictos adueniente fame ualida in regione illa, cùm ipſe, & domus eius tota, per tres dies continuos nihil panis guſtaſſent, recordati ſunt modici panis illius à beato uiro relicti, quem accipientes per unum diem integrum de illo uſque ad ſaturitatem manducauerunt.

¶ De legatione miſſa in Hiſpaniam. 27.

DVm beatus pater Turonis, quæ eſt Vrbs Galliæ longè nobiliſsima, degeret, eratque eo tempore cum eo vir religioſæ vitæ, & eminentis ſcientiæ

Ex literis aut. regis Ferdinandi.

quæ cõser uátur malachæ in cõnuentu nostro.

ſcientiæ frater Bernardus Buillus, quem beatus pater in ſuum Vicarium Generalem in partibus Hiſpaniæ cõſtituit Huic dedit beatus pater facultatem fundandi ſuam religionem. Hic primus Regi Ferdinando detulit facultates, gratias, & indulta à ſummis Pontificibus ordini Minimorum cõceſſa à beato uiro ſibi tradita. Hic uirtute pręfatę legatiõis in maximo honore fuit apud Regẽ, cui Rex amplos fauores conceſsit. Accepit ibi in primis cõuentum Malachitanum ſub titulo ſanctæ Mariæ de Victoria. Habuit ſocium fratrem Ferdinandum Panduro Hiſpanum. ¶ Et deinde ſucceſsiuè miſit plures alios, ſpecialiter fratrem Abundantium uirum religioſę uitæ: & fratrem Martialem de Vicinis, qui fuit poſtea ordinis generalis, & ſic fundauit religionem ſuã in Hiſpania.

¶ De Monasterijs. 28.

MOnasteria multa construxit, quibus nec religiosorum frequentia, nec operis magnificentia deest. Taceo, quæ in omnibus ferè Galliæ partibus, & in Hispania, Germaniaq́ construxit, & construi fecit: Totam denique Europam pro breui eius religio occupauit. ¶ Ipse admodum iuuenis in Calabria præcipuè inter alia cõstruxit monasteria Paulæ, Paterni, Spezani, & Coriliani. ¶ Aedificauit ipse Neapoli ædiculam, quæ hoc tempore regiæ respondet, & diuo Ludouico dedicata, refecta, & amplior, maior, ac nobilior facta ab eiusdem societate habetur, erãtq́ Neapoli multi summi uiri, qui hoc factũ non probarent, sed in alia erant opinione, ut in urbe fiat, ijs prædixit, hanc urbis partem breui tempore fore celeberrimam, utq́ à prætoribus, summisq́ uiris habiteretur. ¶ Turonis vrbem Galliæ longè nobilissi-

mam

mam delegit, ubi primùm in illis regionibus magnificam domũ, quæ in hãc usque diem extat pro ipsius beati Francisci de Paula, suorumq́ fratrum usu, & habitatione construi fecit.

¶ De Spiritu prophetiæ. 29.

Ex bull. Leo.

HAbuit diuinationem, & spiritum prophetię, & adeò in eo quieuit, ut ipsius uirtute mirifica, se uir Dei præsentem aliquando exhiberet absentibus, notitiam certam haberet longè distantium, secreta quoque humana prospiceret, nec non & futurorum prænuntiaret euentus, sicut multiplicium exemplorum euidentiam comprobat, ex quibus aliqua subscribuntur. ¶ Stans beatus uir in tenimento terræ Paulæ, dum ciuitas Hydruntina à Turcis caperetur, diem, & horam eius capturæ ciuibus Paulanis reuelauit. ¶ Cubiculario quoque summi Pontificis tempus suæ promotionis ad sacerdotium notificauit

ex eodem processu.

ficauit. ¶ Et ciuibus Neapolitanis (quod supradiximus) eam Urbis Neapolis, vbi templũ ipse ædificabat, quæ vrbis sentina eo tempore erat, fore celeberrimam, utque à summis uiris habiteretur. ¶ Et Aloysiæ Ducißę prædixit, Franciscum primum Francorum Regem se generaturam. ¶ Et dum in Gallias pro certis tunc de causis se contulisset Iulianus de Reuere Cardinalis tunc S. Petri ad vincula, visitassetq́ beatum patrem, ei prædixit futurum Pontificatum, & iste postea fuit Iulius II. qui regulam, & ordinem approbauit, & multa de nouo concesßit.

¶ De feruore & frequentia orationis. 30.

NUllas horas sine fructu præterfluere: nihil temporis, nec momentum quidem frustra perire paßus est. Nunquam ulla cessatione se remisit eius uirtus, intẽtus sẽper erat animus. Ante lucem in templũ

ex relatione eiusdẽ Simonette.

ex cellula progrediebatur ad orandum. Deinde operatis ſacris re diuina per ſacerdotem facta, nonnunquam hymnis omnibus (quos diſtinctis horis eccleſia Deo canit) auditis, in cellulam ſe recipiebat. Ibi preces iterum repetebantur. Ibi tantus eũ contemplationis ingeſſebat ardor, ut frequens, & conſtans opinio ſit, ad cæleſtia ſpiritu rapi perſæpe ſolutum. Quin & Angelorum choros cælitus ad eam deſcendiſſe ferunt. Argumento ſunt pſallentium in cellula concentus auditi.

¶ De contemplatione Dei 31.

ex relatione eiuſdẽ Simonete

DEi contemplationem omnibus rebus anteponebat, cõſideratio (dicebat) et contemplatio Dei eſt naturale quoddam noſtrorum animorum quaſi pabulũ. Hæc eſt uera, & perpetua uoluptas, hæc fęlicitas, & ſumma beatitudo. His rebus cùm quadam die frueretur clauſus (more ſolito) in ſua cella, ecce repentè aduueniente Ca

rolo 8. Gallorum rege, & currentibus ministris, ac dicentibus Regem ad ipsum aduentare, ac propè esse clamantibus, Beatus pater pre cælestibus omnia terrena irridens, & contemnens pluries uocatus nihil respondit, nec aliud in causa fuisse crediderim, nisi quia terrenum principem neglexit: dum ineffabilem Regis Regum, et Domini Dominantium maiestatem contemplaretur.

¶ De labore, & vigilijs. 32.

NVnquam à laboribus cessabat, nisi cũ orationi, diuinisq; rebus intendebat, qui & si uigilijs, continuisq; ieiunijs maximè esset attritus: lapides tamen, calcem, & ligna, aliaq; ad fabricam necessaria, proprijs etiam humeris deferre nõ desinebat. Nam in monasteriorum fabrica primas egit inter operarios partes. ¶ Secedebat nonnunquam in hortulum, quem manibus suis colebat, ibi nedum quidem cùm opus

Ex bulla Leonis 67.

ex relatto e eiusdẽ Simonete

opus faceret, à diuinis erat alienus. nam aut orabat, aut oranti similis uidebatur.

¶ De virtute humilitatis. 33.

ex eadem bulla, 67. ERat humilitate Christiana ornatus, suos socios minimos omnium religiosorum, se autem illorum authorem, & correctorem generalem minimorum minimū uocari uolebat, adeò humilis, ac demissus erat, ut societatis magister infimum religionis locum teneret, quippè discipulis suis discumbentibus ministrabat, sæpeque ecclesiam, & altaria uerrebat, & mundabat, ac paramenta, & alia ad diuinum cultum necessaria componebat, aliorumq; fratrum, etiam nouitiorum indumenta proprijs manibus lauabat, & interdum resarciebat, & officia, ac omnia munera seruilia faciebat, hoc (inquiebat) propriū generalis est, hæc fiebant à Christo qui omnibus ministrauit, sibi autem ministrari non est passus.

De

¶ De virtute charitatis. 34.

TAntæ charitatis erat in omnes, quòd nullum charitatis, et misericordiæ genus erga carceratos, uiduas, & pupillos omittebat; memor sancti verbi Pauli Apostoli, dicentis. Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Quare fertur, beato uiro in oratione existenti, descendisse angelum, & insignia charitatis sibi detulisse, quasi in arma suæ religionis.

Ex processu miraculorum.

De uirtute castitatis. 35.

DE summa animi, & corporis castimonia nihil in tali uiro dicere attinet: fuit eius corpus castißimum, animus incorruptus. quippè qui uirginitatem suã nunquàm uiolauit, nec ore, nec lingua, nec manu, nec vita inquinatus est, totum toto animo se Christo virginem virgini dederat, & consecrauerat,

Ex bulla Leonis 67.

libidines domitas habebat, præcibus, inedia, pulsatione, cohibuerat, ut ipsum congelasse, & frigore riguisse arbitratus esset.

¶ De cibi, & potus parcitate. 36.

ex relatione eiusdẽ Simonete.

DE cibo, & potu quid dicam? nunquã epulatus est apparatè, sed omninò modicè semper contemptissimis escis contentus, & potionibus pane (inquam) & aqua, & cum socijs, & solus, uinum, nec meracius, nec cum aqua sumpsit, semel singulis diebus capiebat cibum, & eum sub noctis tempore, & cum corpus necessarijs alimentis fraudatum sentiebat, ad olera, aut legumina descendebat. ¶ Immò non desunt, qui affirment, dum contẽplationi totus intentus erat, sæpe biduum, uel triduum inediam pertulisse, quæ res ex eo cõiecturatur, quia cibus à fratribus ministrantibus in cellam illatus per totidem dies intactus conspiciebatur, carnes nunquam comedit, etiam infirmus, ideò in re-

in regula fratribus suis interdixit, ne uescerentur carne, ouis, lacte, caseo, & cæteris, quę in simili genere uersantur, exceptis grauiter infirmis, & id de licentia medici.

ex relatione Binet. patet in c. generalinum. 6.

¶ De vestitus asperitate. 37.

PEdes nullis nec æstate, nec hyeme muniebat calceamentis, sed nudi ferebantur per rigentes niues, per feruentem puluerem, per fœdum lutum, per asperos lapides, per aculeatos uepres, illæsi tamen semper, ut nec frigus congelaret, nec æstas adureret, nec cœnum inquinaret, nec calculi premerent, nec sentes ferirent, mandauerat enim Dominus angelis suis, ut custodirent eum in omnibus uijs suis.

ex relatione eiusdē Simonete.

¶ Vestis erat id genus, ut nec ad leuandos calores, nec ad defendēdos algores, sed ad unam tantùm corporis nuditatem uelandam comparanda foret, uilis, & obsita, & unica, cuius usum finiebat, dissoluta,

nimis

nimis longo usu textura. Reliquit uestem unam, immò uerius fragmenta quædam uestis, & reliquias fratribus in monasterio, quòd iuxta Paulam extruxerat. Ea maxima est apud populos illos in ueneratione, quòd inde solo contactu diuinis numinis præsentia uotis respondeat, & licet unica ueste tantùm, (ut diximus) uteretur, & in ardentißimis caloribus se se uarijs laboribus exerceret, nihil in eo tamen olidi, nihil immundi fuit unquàm animaduersum, immò nitorem illuuies illa, & odoris suauitatem neglectus corporis cultus præ se ferebat.

De lecto ubi dormiebat. 38.

ex relatione eiusd. Simonetę

IN solitudine terræ erat eius cubile, apud socios Calabros tabula, in Gallia sarmenta, virgis, & funiculis seipsum nocte cędebat, & sic apparet, in quam duram seruitutem corpus redegerit, nam alios, quos diurnus labor fatigat, nocturna quies exci-

excipit, ut inde recreat, ac beatus pater cũ quietem peteret, tunc etiã grauißime corpus affligebat.

¶ De statura corporis. 39.

STatura non fuit excelsus, corporis mediocris habitus, forma illiberali, uultu agresti, corpore aliquantulum curuato, naso leuiter depresso, bene capillatus, & barbatus, capillo, & barba horrida, robustus, & ualens ibat cum bacillo semper, præsertim senex. Ex uita descripta per eundem Romeum.

De obitu. 40.

CUmque uitæ suæ finem iam proximum diuina inspiratione prospiceret idem beatus uir, pridie quàm decederet, qui dies fuit Cœnæ Domini, pluribus è fratribus suis, qui ex varijs prouincijs, & Regnis tunc ad eum venerant, astantibus in Missa Conuentuali post pœnitentiæ sacramentum deuotè susceptũ cũ profundißima humilitate, vberrimaque Ex bulla Leonis car. 71.

lachry

lachrymarum effusione, pectus suum percutiendo, sacro sanctum Eucharistiæ uiaticum è manibus unius ex sui ordinis præsbyteris magna cum deuotione suscepit. Postea domino nostro Iesu Christo, beatæq; Mariæ uirgini, & sanctis omnibus deuotè peractis gratiarū actionibus, missaq; huiusmodi celebrata, ad cellam suam proprijs pedibus (licet præ senectute debilis, & infirmus) baculo, quem more solito gestabat, innixus rediyt. Postero autem die, cùm idē beatus, fidelisq; Dei seruus tempus instare uideret, quo sibi ex hac lachrymarum ualle migrādum erat, dictos fratres suos ad se conuocari iußit, eosq; ad fraternam pacem, mutuamq; charitatē dulcißimis uerbis, ac salutaribus monitis charitatiuè exhortatus est. ¶ Deinde nominatim protulit successorem, qui uicarius suo munere succederet, quousq; generale Capitulum Romæ celebraretur, in quo publicis

Iste fuit P. Bernardinus de Cropula, qui

blicis fratrum ſuffragijs nouus generalis crearetur. ¶ Et ſic fratribus illic aſtantibus benedictione (more ſolito) impartita, cùm iam nonageſimum primum, uel circa, annum impleuiſſet. Anno à partu uirgineo 1507. Aprilis uerò die ſecunda, (quæ tunc Paraſceues fuit Veneris sancta nuncupata) circa horam, qua pro nobis Chriſtus paſſus eſt, ſigno ſanctæ crucis deuotè ſignatus, omnibusq; ſacramentis eccleſiaſticis debitè communitus, perlecta coram eo Dominica paſſione, iunctis deuotè manibus, erectisq; in cælum oculis, ſanctæ crucis triumphum piè amplectens, reuerenterq; oſculans, ac ſæpius in manus tuas Domine commendo ſpiritum meum, aliaſque pias orationes deuotiſſimè repetens, dimiſſa huius carnis ſarcina, quaſi uiuens abſque aliquo doloris, aut mortis notabili ſigno, migrauit ad Chriſtum.

Fuerat confessor B. patris.

De

¶ De fragrantia eius corporis post mortem, & eius miraculi. 41.

Ex bulla Leo. 72. POst ipsius obitum sanctißimũ corpus, quod tot sanctorum operum fuerat instrumeutum, per undecim dies insepultũ remansit absque ullo fœtore, immò potius odor quidam suauiter fragrans ab eo emanabat. Confluebant populi plenis undique uijs ad uisendum corpus nondum sepulturæ mandatum, ut sanctum uirum, quem uiuentẽ summa fuerant ueneratione prosecuti; etiam defunctum uiderent, & illius apud Deum suffragia mererentur, mirum omnibus fuit, quòd post ipsius obitum quotquot suum corpus tangebant, & osculabantur, plurimas gratias Deo authore cõsequebãtur, nõ solũ eo in loco, sed vbicũq; terrarum beatus uir inuocatur, multis eũ suffragijs deuotè implorantibus omnipotẽs Deus quãplurimas gratias elargitur, magnaq́; miracula palàm operari dignatur.

De

¶ De gratia Reginæ Franciæ. 42.

SErenißima Claudia Regina Franciæ uxor Francisci huius nominis primi Francorum regis Christianißimi coram dicti ordinis tunc generali, ac alijs nobilißimis personis emisit uotum, quòd si gratiam pro masculo assequeretur, in beati Francisci honorem, Francisci nomen ei imponeret; fulgētißimum puerum in lucem ædidit, illique iuxta dictum eius uotum Francisci nomen imponi fecit. Ex bulla Leo. 72.

¶ De Canonizatione. 43.

QVare Leo x. ad instantiam eiusdem Christianißimi Regis Frācisci, ac charißimę Claudiæ eius consortis, nec non dominæ Aloysiæ eiusdem regis matris, post diligentē examinationē diuersorū processuū in partibus Calabriæ, et Franciæ de sedis Apostolicę cōmißiōe habitorū, cognita ueritate oīum miraculorū tā ante quā post eius mortē factorū, ipsum canonizauit, et Vbi supra 72.

decre

decreuit, ut in Sanctorũ (quos uocant confessores) duplicis maioris numero à Christianis ueneraretur, & coleretur, eiusque dies festus anniuersarius agitaretur, die secunda Aprilis, qua die ex hac vita cedens, in cælum ascendit, ubi sempiternũ æuum agit, fruitur ęternitate, & immortalitate à Deo sibi donata. ¶ Illud verò, quem uon agat in stuporem, quòd huius sancti etiam ante eius canonizationem, idem Leo conceßit celebrari festum cum officio unius confessoris non potificis, eiusq́ imaginem similiter depingi in omnibus ecclesijs ordinis ipsius, quòd priscis temporibus, aut nunquam, aut rarò contigit.

Ex bulla Leonis car. 55.

¶ De indulgentijs. 44.

QVid dicam de indulgẽtijs, idem Leo post terminatum officium suæ canonizationis, indulgentiam plenariam omnibus officio ipsius tunc aßistentibus deuotè conceßit, ac etiam in loco sepulturæ eiusdẽ sancti

Ex bulla Leon. 74

ſancti, in depoſitionis ſuę die, uidelicet, ſecunda Aprilis perpetuò duraturam quadraginta annorum, totidemq́ quadragenarum indulgentiam annuatim condonauit.

¶ De miraculis poſt obitum. 45.

AD noſtrum inſtitutum non pertinet omnia miracula, & oſtēta, quæ beatus uir tùm in hac uita manens, tùm profectus fecit, dinumerare citius (ut aiunt) ſtellas. Si quis tamen ignorat, & aliqua ex parte cupit ea cognoſcere, loquatur cū ciuibus Paulanis, uel ex diplomatibus, priuilegijs, & ex actis publicis, unde deprompta ſunt, ſcire poterit, quæ omnia ſcripta ſunt. ¶ Illud ego ſatis habeo teſtari, quòd Deus optimus maximus in ipſius ſancti Franciſci de Paula gratiam, ſic hominum uotis dexter, & uolens adeſt, ut ubique terrarum miracula in dies ſentiūtur, qui tāti ſancti ſuffragiū implorant.

De

¶ De liberatione cuiusdam ab imminenti mortis periculo. 46.

Ex bulla Leo. 70.

IVlius Bartucius etiam de Paula iuuenum multitudine adiutus, post beati viri obitum, è Consentiæ castro Paulam uersus, eximiæ magnitudinis bombardã transportari curans, additis etiam ad laborem uiginti boum iugis, apud quendam decliuem locum, non longè à Paula distãtem (la Machia) nuncupatum, funẽ maximum cuiusdam nauis onerariæ, quo bõbarda ipsa alligata erat cuidam arbori, ut paulatim laberetur, inuoluit. Quam cùm nec Iulius ipse, nec tot socij propter impetũ uelocem, qui ex magnæ molis lapsu ferebatur, retinere ualerent, ibi dum idem Iulius, ultra quàm eius uires ferebant, nititur, iuxta arborem (cui circumligatus erat funis) prostratus cecidit, pedesq́ suos intra funis orbes inuoluit. Vnde cum nullo pacto, nisi munere diuino, quin eius crura frangere-

gerentur, euadere poſſet, arborem amplectens, ſumma cum deuotione clamauit. O beate Franciſce de Paula opem fer mihi miſero. His dictis (mirabile dictu) currus, cui bombarda ipſa impoſita erat, in loco præcipiti ſtatim reſtitit, apparuitq; eidem Iulio quidam frater ordinis beati Franciſci de Paula, qui tunc funē ipſum manibus retinuit. Idem uerò Iulius tanto periculo ereptus, omnesq;, qui illuc quaſi ad ſpectaculum conuenerant, miraculum acclamantes, omnipotenti Deo, beatoq; Franciſco de Paula immenſas illicò gratias egerunt. Ipſeq; Iulius ante alios omnes nudis pedibus ad eiuſdem beati uiri monaſterium profectus, imaginem ſuam cereā fune pedibus implicito pro deuotione in tāti miraculi memoriam obtulit. ¶ Et quia de iſtis ſimilibus multa in dies uidentur eccleſiæ Minimorum plenæ ſunt uotis cereis, quæ à fidelibus offeruntur in cappella

ipsius beati Francisci de Paula. Ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, qui in sanctis suis mirabilis, & gloriosus uiuit, & regnat, benedictus in secula saeculorũ. Precemur ergo Deũ, quòd ipso beato Francisco de Paula precante, post exilium huius uitae nobis uitam aeternam condonare dignetur. Amen.

¶ Tres orationes cantat ecclesia de Beato Francisco de Paula.

Prima.

SEruitutis nostrae tibi, Domine, iura soluẽtes quaesumus, ut, beati patris nostri, Francisci de Paula confessoris tui patrocinio suffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis aduersis.

¶ Et ista fuit aedita à Leone decimo in sua canonizatione.

Secunda.

DEus humilium celsitudo, qui beatum Fracíscum de Paula cõfessorem tuũ

sancto-

ſanctorum tuorum gloria ſublimaſti, tribue, quæſumus, ut, eius meritis, & imitatione, premia humilibus promiſſa fœliciter conſequamur.

¶ Et iſta fuit edita de mandato ſedis Apoſtolicæ cum officio proprio, & dicitur in die feſto eiuſdem ſancti, & per totam octauam.

Tertia.

DEus, qui ſuperbis reſiſtis, et humilibus gratiam tribuis: exaudi preces noſtras et intercedēte beato Frāciſco de Paula Cōfeſſore tuo, da nobis alta non ſapere: ſed maieſtati tuæ humili sēper corde ſeruire.

¶ Et iſta fuit edita de mandato eiuſdem ſedis Apoſtolicæ, & dicitur in Miſſa uotiua, & ſuffragijs ipſius ſancti quotidie.

Antiphona, & Verſus.

IN ſanctitate, & iuſtitia Chriſti ſequēs ueſtigia, longum tulit martyrium, carnem domuit, mundi blandimenta cōtem

psit, hostemq́ superbum pauper, & humilis fortiter dimicando superauit. ¶ Uer. Iste pauper clamauit. ¶ Resp. Et Dominus exaudiuit eum. ¶ Oratio una, ut supra. Et hæc Antiphona connumeratur inter suffragia ipsius ordinis, & dicitur ad Matutinas, in fine laudum à fratribus, & in omnibus ferè ecclesiis eiusdem ordinis singulis sextis ferijs solet decantari in eius cappella post completorium.

Prosa in laudem Sancti Francisci de Paula.

O Bone pastor Francisce
De Paula, lux Calabriæ.
Virginitatis alumne,
Et Aroma Thuroniæ.
Tu Puritatis amator,
Castitatis prædicator,
Charitatis amplexator,
Sanctæ pacis mediator.
Sectator humilitatis,

Imi-

Imitator ueritatis
Conseruator puritatis,
Executor pietatis.
Blanda tu fugiebas,
Mollia semper horrebas
Cælestia cogitabas
Et terrena conculcabas.
Te constantia prædicat,
Te patientia decorat,
Abstinentia gubernat,
Et oratio subleuat.
Tu solamen solatorum,
Consolamen miserorum,
Confortamen pusillorum
Et fugamen superborum
Tu fundator Minimorum,
Vitæq; patrum priscorum,
Renouator, & multorum,
Cumulator præmiorum.
O minime Minimorum,
Recordare pupillorum,

Nec oblitus sis tuorum,
Salutis deuotorum. Amen.

Commendatio.

FRancisce Pater pauperum: qui nobis dogma Minimum dedisti, da præsidium, precando regem superum, ut nobis post hoc exilium, ducat ad regna cælium. Amen.

INDEX PRIVILEGIORVM, & Bullarum, quæ continentur in hoc libro per ordinem tàm conc[e]ssæ, quàm communicatæ ordini Minimorum cum adnotationibus locorum, unde desumptæ sunt, numero octuaginta octo, quarum triginta tres sunt propriè concessæ, reliquæ intelliguntur cõmunicatæ, demptis quatuordecim, quæ sunt extrauagantes tangentes uniuersos Christifideles, præsertim religiosos.

Concessa per Innocentium octauum.

Concessa per Alex. Sextum.

Communicata per Alex. Quartum.

Communicata per Alex. Sextum.

Concessa per Iulium Secundum.

Communicata per eundem Iulium.

Concessa per Leonem X.

Communicata per eundem Leo. X.

Concessa per Clementem Septimũ.

Communicata per eundem Clemẽtem.

Concessa per Paulum tertium.

Communicata per eundem Paulum.

54. Bulla, quod uota sororum tertij ordinis collegialiter uiuentium solemnia sunt 96. & habetur authen in priuil. prædic. 207.

55. Bulla, quod fratres & sorores sunt exempti à portione omniũ legatorum 98. & habetur auth. in priuil. prædic. 256.

Cõcessa per Iulium Tertium.

56. Bulla super approbatione, & confirmatione omnium priuilegiorum ordinis 99. et habetur auth. Neapoli.

Concessa per Paulum quartum.

57. Bulla super approbatione, & confirmatione omnium priuilegiorũ ordinis 110. & habetur auth. Romæ.

Concessa per Pium V. in communi.

58. Bulla super declaratione, quòd ordo Sancti Francisci de Paula debet connumerari inter ordines mendicantes 117. & habetur authen. Romę. & Lycij.

59. Bila super clausura, & reformatione quarumcunque monialium 101.

60. Bulla super confirmatione, & noua concessione priuilegiorũ omnium mendicantium cum declaratione Conc. 104. & habetur auth. apud omnes

Bullæ extrauagantes diuersorum Pontificum quæ generaliter ab omnibus sunt receptæ.

Quædam aliæ bullæ magnopere spectantes ad nostrum ordinem impressæ manent in fine statutorum ipsius ordinis, quas ibi uide, si uoles.

NVmerus cartarum priuilegiorũ prædicatorũ quas in hoc indice citauimus, priuilegijs per R. P. F. Stephanum vsus maris Romæ impressis respondet.

Numerus uerò cartarum priuilegiorum minorum quæ ex speculo eorum sic intitulato extraximus, speculo per Lazarum de Soardis. Die 15. Septẽbris 1513. Venetijs impresso respondet, & quæ ex supplemento sic nuncupato extraximus, supplemento die 13. Maij 1523. Barchinonæ impresso respondet.

Numerus autem Capitulorum Priuilegiorum, monachorum Montis Olueti in hoc libro contentorum, priuilegijs eorum 1566. Fulginæ impressis respondet.

Hæc notaße uolui, ut qui eiusmodi exemplaria plena fide munita cernere uoluerit, in eorum monasterijs paßim reperiet carius in præmisso indice citatis, quę mihi cum hoc opus colligerem, sufficienter, atque oculata fide constitère, gratu labitur igitur tantę nostrę sedulitatis, & officiosi laboris studiosa nostrorum fratrum iuuentus, &, ut huiusmodi labor in conspectu altissimi sit gratus, deprecabitur.

Tabula alphabetica super priuilegia, & omnia quæ in hoc libro continentur.

Eligenda

Leg

Mutatio

Episco

Statuta

¶ Fuit præsens liber priuilegiorum fratrum Minimorum, & aliorum fratrum mẽdicantium cum suis notabilibus in nobili, & præclara ciuitate Neapolitana in Officina honorabilis viri Horatij Saluiani impressus & Anno Virginei Partus. 1573. Mense Nouembri. die 9. fælici numine finitus. Ad laudem Dei, & beatæ Virginis, ac beatissimi patris nostri Sancti Francisci de Paula, omnium sanctorum cælestis aulæ, nec non ad utilitatem legentium, præsertim fratrum mendicantium, quos uniuersos, signanter tamẽ Minimos tangit.

LAVS DEO.

gam ignoro. Coarctor autem
s: deſiderium habens diſſolui,
um Chriſto, multo magis me-
manere autem in carne, neceſ-
propter vos.

Lectio vj.

hoc confidens ſcio quia mane-
, & permanebo omnibus vobis
ectum veſtrum, & gaudium fi-
gratulatio veſtra abundet in
Ieſu in me, per meum aduen-
rum ad vos. Tantum digne E-
o Chriſti conuerſamini: vt ſiue
nero, & videro vos, ſiue abſens
de vobis quia ſtatis in vno ſpi-
animes, collaborantes fidei E-
ij: & in nullo terreamini ab ad-
js.

gran
men
pect
gelij
Ad
non
Chr
præ
dog
eor
ſitic
nor
geli
S
ſtr
du
qu
au
tu

Lectio ij.

SEd & si immolor supra sacr
& obsequium fidei vestræ g
& congratulor omnibus vobis. I
autem & vos gaudete, & cong
mini mihi. Spero autem in D
Iesu, Timotheum me cito mi
vos: vt & ego bono animo sim,
tis quæ circa vos sunt. Nemine
habeo tam vnanimem: qui since
ctione pro vobis sollicitus sit.

Lectio iij.

OMnes enim quæ sua sunt q
non quæ sunt Iesu Christi. I
mentum autem eius cognoscite,
cut patri filius, mecum seruiuit i
gelio. Hunc igitur spero me r
ad vos, mox vt videro quæ ci
sunt. Confido autem in Domin
niam & ipse veniam ad vos cito.

cietas spiritus, si qua viscera m
nis: implete gaudium meum vt
piatis, eandem charitatē haben
nimes, idipsum sentientes, nihil
tentionem, neque per inanem
sed in humilitate superiores sibi
arbitrantes, non quæ sua sun
considerantes, sed ea, quæ alio

Lectio ij.

HOc enim sentite in vobis,
in Christo Iesu: qui cum
ma Dei esset, non rapinam a
est esse se æqualem Deo: sed
sum exinaniuit formam serui a
in similitudinem hominum fa
habitu inuentus vt homo. Hu
semetipsum factus obediens v
mortem, mortem autem crucis

Lectio iij.

PRopter quod & Deus exal
lum, & donauit illi nomen,

calibrite
colorchecker CLASSIC
mm